

skupščina
socialistične
republike
slovenije

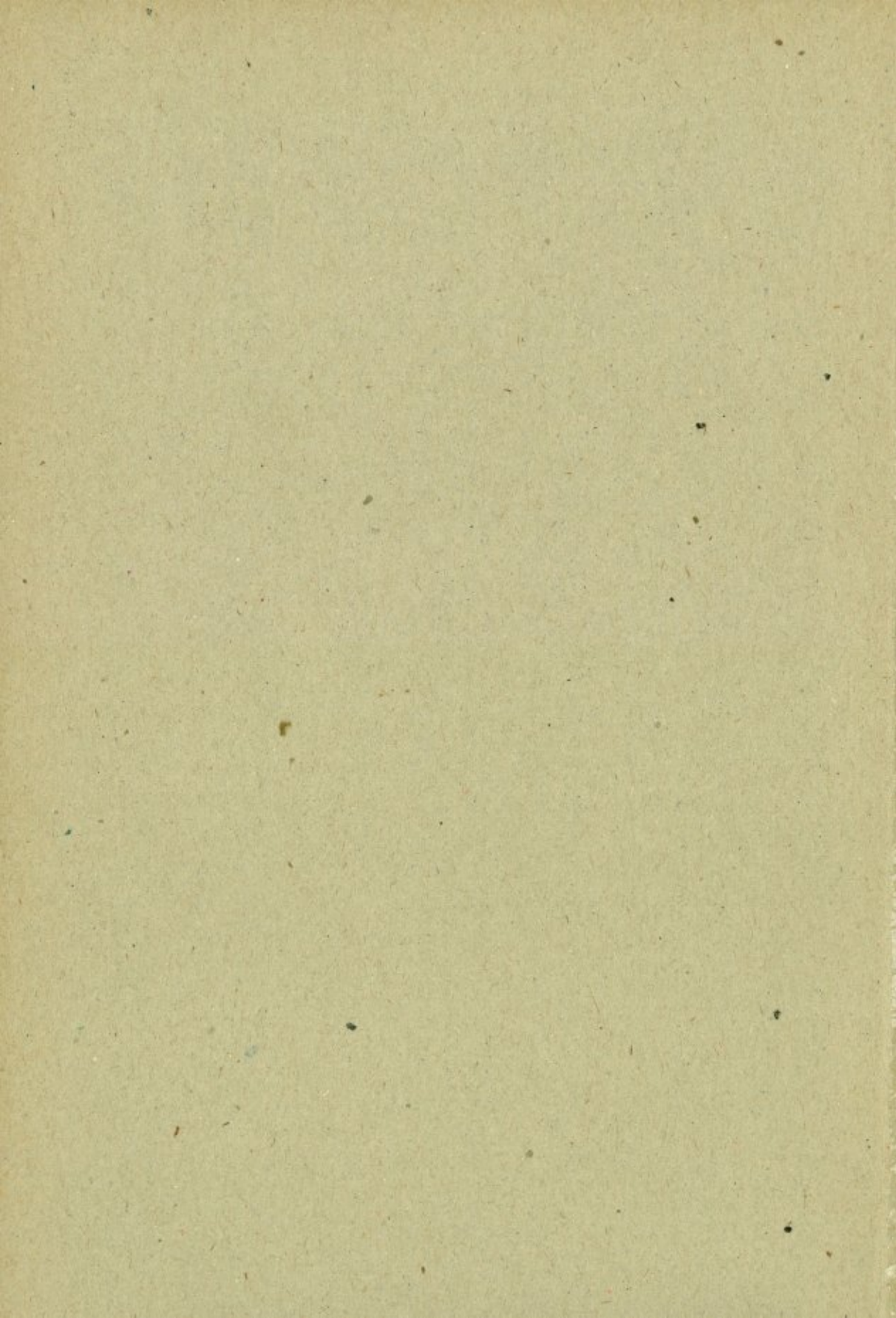
21
sekretariat Skupščine SRS
dokumentacija

sejni zapiski

seje
od 1. I. 1977
do 31. III. 1977

13

Ljubljana 1977

**skupščina
socialistične
republike
slovenije**

sejni zapiski

**seje
od 1. I. 1977
do 31. III. 1977**

ljubljana 1977

St-S: 19/13

sekretariat Skupšćine SDR
dokumentacija

Im. ul. 16/78

zbor združenega dela

41. seja

(19. januarja 1977)

Predsedoval: Štefan Nemeč,
predsednik Zbora združenega dela

Začetek seje ob 9.05.

Predsednik: Štefan Nemeč: Včeraj nas je dosegla pretresljiva in žalostna vest, da so v letalski nesreči tragično preminili predsednik Zveznega izvršnega sveta tovariš Djemal Bijedić, njegova soproga Razija, člani kabineta predsednika in tehnično osebje poleta. Tragična smrt je kruto pretrgala ustvarjalno delo velikega človeka, borca za socialistični in samoupravni ekonomski razvoj Jugoslavije, za stabilnejše družbenoekonomske odnose in za dosledno uresničevanje naših razvojnih načrtov.

Pokojni predsednik Djemal Bijedić se je rodil 12. aprila 1917. leta v Mostarju, kjer je končal gimnazijo. Kot študent pravne fakultete v Beogradu se je vključil v napredno študentsko gibanje. Član SKOJ-a je postal leta 1938 in leto pozneje član KP Jugoslavije. Pred vojno je bil sekretar okrožnega komiteja SKOJ-a za Hercegovino in v tem času večkrat zaprt in obsojen.

V narodnoosvobodilno borbo se je vključil v prvih dneh vstaje. Tovariš Djemal Bijedić je bil med revolucijo in po njej na številnih in odgovornih dolžnostih v Bosni in Hercegovini, kot sekretar mestnega Komiteja KP za Mostar, pomočnik ministra za notranje zadeve in generalni sekretar vlade Bosne in Hercegovine. Postavljen je bil za pomočnika predsednika Komiteja za zakonodajo in izgradnjo oblasti vlade SFRJ ter izbran za člana Izvršnega sveta Bosne in Hercegovine. Med številnimi povojnimi dolžnostmi je Djemal Bijedić opravljal, po ponovnem povratku v Sarajevo, dolžnost predsednika Izvršnega sveta SR Bosne in Hercegovine, nato pa podpredsednika in predsednika Skupščine SR Bosne in Hercegovine. To dolžnost je opravljal do leta 1971, ko mu je bil prvič zaupan mandat za sestavo Zveznega izvršnega sveta. Na tej dolžnosti je bil vse do včeraj.

S tovarišem Djemalom Bijedićem smo izgubili človeka, ki je vse svoje življenje posvetil revolucionarnemu boju za preobrazbo naše družbe, ki je po-

svetil svoje življenje tako nadaljnjemu razvoju naše socialistične skupnosti kakor tudi razvoju in urejevanju odnosov na mednarodnem področju. Ostal bo svetel vzor delavca, voditelja, politika in borca.

Prosim, da z enominutnim molkom počastimo spomin umrlega Djemala Bijedića, njegove žene in ostalih tragično preminulih sodelavcev. (Delegati vstanejo in z enominutnim molkom počaste spomin pokojnih.) Slava jim!

Pričenjam 41. sejo Zbora združenega dela, ki sem jo sklical na podlagi 365. člena ustave SR Slovenije in 1. odstavka 97. člena poslovnika Skupščine SR Slovenije.

V smislu določil poslovnika Zbora združenega dela bomo izvolili Komisijo za verifikacijo pooblastil in imunitetna vprašanja in verificirali pooblastila.

Predlagam, da v Komisijo za verifikacijo pooblastil in imunitetna vprašanja izvolimo naslednje delegate: za predsednika Marijo Uršič, za člana Branko Gartner in Vladimira Rosina. Ali so omenjeni tovariši navzoči? Prosim, če dvignejo roko. Glede na to, da so nekateri od predlaganih odsotni, predlagam, da se v Komisijo izvolijo: za predsednika Nada Brečko, za člana Vladimir Rosina in Leopold Ogrizek. Ali so predlagani delegati navzoči? (Da.) Želi o tem predlogu kdo razpravljati? (Ne.) Potem dajem predlog na glasovanje. Kdor je za predlog, naj prosim dvigne roko! (Vsi delegati dvignejo roko.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Ugotavljam, da so bili v Komisijo za verifikacijo pooblastil in imunitetna vprašanja za 41. sejo Zbora združenega dela izvoljeni Nada Brečko, Leopold Ogrizek in Vladimir Rosina.

Prosim predsednika in člane Komisije, da pregledajo pooblastila delegatov oziroma poročilo, ki ga je pripravila strokovna služba, in o njem seznanijo zbor.

Med tem časom bom dal nekaj obvestil.

Ker imajo delegati v smislu 212. člena ustave SR Slovenije in 12. člena poslovnika Skupščine SR Slovenije pravico govoriti v jeziku svojega naroda, vprašujem delegate, ali želi kdo razpravljati v italijanskem ali madžarskem jeziku! Ugotavljam, da nihče ne namerava govoriti v italijanskem ali madžarskem jeziku.

Prosim, da vsi tisti delegati, ki imajo pripravljena delegatska vprašanja, oddajo vprašanja že sedaj, meni ali sekretarju zbora, tako da bi lahko takoj obvestili Izvršni svet. S tem bi omogočili članom Izvršnega sveta, da bi lahko že na današnji seji odgovarjali na postavljena vprašanja.

Na današnjo sejo zbora so bili povabljeni predstavniki Izvršnega sveta Skupščine SR Slovenije, Republiške konference SZDL Slovenije, Republiškega sveta Zveze sindikatov Slovenije, Gospodarske zbornice Slovenije, Inštituta za organizacijo, ekonomiko in tržne raziskave pri Gospodarski zbornici Slovenije, Narodne banke Slovenije, Samoupravne interesne skupnosti za železniški in luški promet, Samoupravne interesne skupnosti za PTT promet, Železniškega gospodarstva, Skupščine mesta Ljubljane in Odbora za družbenopolitični sistem in komunalni sistem Zbora občin.

Na sejo zbora so bili povabljeni tudi predsedniki odborov Zbora združenega dela, člani delegacije Skupščine SR Slovenije v Zboru republik in pokrajini Skupščine SFRJ in delegati iz Slovenije v Zveznem zboru Skupščine SFRJ.

Vse lepo pozdravljam in vabim k sodelovanju.

Predlagam, da za 3. točko dnevnega reda, ki je analiza izvajanja stališč, priporočil in sklepov o nadaljnjem samoupravnem razvoju krajevnih skupnosti v SR Sloveniji, ustanovimo 5-člansko skupino, ki bi spremljala razpravo in proučila dopolnjena stališča, ki smo jih danes dobili na klop, in eventualno predlagala dopolnitev k tem stališčem. Odbor za družbenopolitični sistem našega zbora teh dopolnjenih stališč ni obravnaval. Po seji Odbora so namreč dali nekatere pripombe tudi drugi odbori in Republiška konferenca socialistične zveze, tako da je dejansko nastal nov predlog stališč, ki ste ga danes dobili na klop. Omenjeno skupino bi izvolili pred pričetkom razprave k 3. točki dnevnega reda.

Z dopisom z dne 12. 1. 1977 sem umaknil z dnevnega reda predlog za izdajo zakona za spremembo in dopolnitev 43. člena obrtnega zakona. Z istim dopisom sem razširil dnevni red za današnjo sejo z naslednjimi točkami: s predlogom za dopolnitev 60. člena obrtnega zakona (Uradni list SRS št. 26/73), s predlogom odloka o ustanovitvi, delovnem področju in sestavi Komisije Skupščine SR Slovenije za spremljanje izvajanja zakona o združenem delu in s finančnim načrtom Narodne banke Jugoslavije za leto 1976.

Glede na navedeno predlagam, da se pri določitvi dnevnega reda upošteva dnevni red, ki ga imate razmnoženega na klopi, s popravkom, o katerem vas sedaj obveščam.

Ali je Komisija že končala z delom? Prosim predsednika Komisije, da poda poročilo Komisije za verifikacijo pooblastil in imunitetna vprašanja!

Besedo ima tovarišica Nada Brečko!

Nada Brečko: Poročilo Komisije za verifikacijo pooblastil in imunitetna vprašanja Zbora združenega dela Skupščine SR Slovenije za 41. sejo, dne 19. januarja 1977.

Zbor združenega dela šteje 150 delegatov. Za današnjo sejo je predložilo delegatska pooblastila 144 delegatov, in sicer: z gospodarskega področja 88 delegatov, s prosvetno-kulturnega področja 18, s socialno-zdravstvenega področja 12, iz kmetijske dejavnosti 16 delegatov, iz obrtne in podobnih dejavnosti 5 delegatov, iz delovnih skupnosti državnih organov, družbenopolitičnih organizacij in društev ter drugih skupnosti 5 delegatov.

Na današnji seji niso prisotni delegati z naslednjih področij oziroma okolišev: za gospodarsko področje iz 17. in 31. okoliša po 1 delegat; za socialno-zdravstveno področje iz 4. okoliša 1 delegat; za kmetijsko dejavnost iz 4. in 7. okoliša po 1 delegat in iz skupine delegatov aktivnih vojaških oseb in civilnih oseb v službi v oboroženih silah SFRJ iz 1. okoliša 1 delegat. Skupaj je torej odsotnih 6 delegatov. Hvala lepa.

Predsednik Štefan Nemeč: Hvala lepa! Pričenjam razpravo. Kdo želi besedo o poročilu? Ne želi nihče razpravljati? Lahko zaključim razpravo? Zaključujem razpravo in dajem na glasovanje poročilo Komisije. Glasujemo javno in v celoti, ker ni nobeno pooblastilo sporno. Kdor je za poročilo Komisije, naj prosim dvigne roko! (Vsi delegati dvignejo roko.) Hvala lepa. Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Ugotavljam, da je zbor soglasno potrdil poročilo Komisije za verifikacijo pooblastil in imunitetna vprašanja in s tem verificiral pooblastila delegatov za 41. sejo Zbora združenega dela.

Ugotavljam, da zbor lahko veljavno odloča, ker je na seji navzoča večina delegatov. Prehajamo na 1. točko dnevnega reda, to je na določitev dnevnega reda.

Predlagam v smislu 24. člena poslovnika Zbora združenega dela naslednji dnevni red:

1. določitev dnevnega reda 41. seje Zbora združenega dela,
2. odobritev zapisnika 40. seje Zbora združenega dela,
3. analiza izvajanja stališč, priporočil in sklepov o nadaljnjem samoupravnem razvoju krajevnih skupnosti v SR Sloveniji,
4. predlog odloka o prevzemu pravic in obveznosti soustanovitelja Jugoslovanskega bibliografskega inštituta s strani Socialistične republike Slovenije,
5. predlog odloka o razdelitvi deviz za potrebe republiških organov, zavodov, organov družbenih organizacij, ožjih družbenopolitičnih skupnosti, samoupravnih interesnih skupnosti in civilnih pravnih oseb v SR Sloveniji za leto 1977,
6. predlog za dopolnitev 60. člena obrtnega zakona (Uradni list. SRS, št. 235/73),
7. Osnutek zakona o temeljnih sistema cen in družbeni kontroli cen,
8. osnutek zakona o Skupnosti jugoslovanskih pošt, telegrafov in telefonov,
9. osnutek zakona o združevanju železniških transportnih organizacij združenega dela v Skupnost jugoslovanskih železnic,
10. osnutek zakona o carinski tarifi,
11. osnutek zakona o dajanju kreditov za obratna sredstva železniškim transportnim organizacijam združenega dela,
12. predlog zakona o ratifikaciji jugoslovansko-francoskega sporazuma o sodelovanju na področju filma,
13. osnutek odloka o izdajanju srebrnikov po 100 dinarjev in po 200 dinarjev,
14. osnutek zakona o zagotavljanju sredstev federacije za dopolnilno vlogo Socialistične federativne republike Jugoslavije v Afriški sklad za razvoj,
15. osnutek zakona o določitvi vračilnih rokov za kredite, dane poslovnim bankam za saniranje škode, nastale zaradi elementarnih nesreč,
16. finančni načrt Narodne banke Jugoslavije za leto 1976,
17. predlog odloka o ustanovitvi, delovnem področju in sestavi Komisije Skupščine SR Slovenije za spremljanje izvajanja zakona o združenem delu,
18. volitve in imenovanja,
19. vprašanja delegatov.

Želi kdo razpravljati o predlaganem dnevnem redu? (Ne.) Potem dajem dnevni red na glasovanje! Kdor je za dnevni red, naj prosim glasuje! (129 delegatov glasuje za.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Ugotavljam, da je zbor predlagani dnevni red soglasno sprejel.

Prehajamo na 2. točko dnevnega reda, to je na odobritev zapisnika 40. seje Zbora združenega dela.

Zapisnik smo prejeli. Ali ima kdo kakšno pripombo ali predlog za dopolnitev predlaganega zapisnika? Ker ni pripomb, ugotavljam, da je zapisnik 40. seje Zbora združenega dela odobren.

Prehajamo na 3. točko dnevnega reda, to je na analizo izvajanja stališč, priporočil in sklepov o nadaljnjem samoupravnem razvoju krajevnih skupnosti v SR Sloveniji, ki jo je predložil v obravnavo Odbor za družbenopolitični in komunalni sistem Zbora občin.

Za svojega predstavnika je Odbor določil tovariša Franca Hrovata. Izvršni svet je k tej točki dnevnega reda določil za svojega predstavnika Evo Naglič, članico Izvršnega sveta in republiško sekretarko za pravosodje, organizacijo uprave in proračun. Prosim tovariša Franca Hrovata, da poda uvodno obrazložitev!

Franc Hrovat: Tovariš predsednik, tovarišice in tovariši delegati! Vsi trije zbori Skupščine SR Slovenije so 8. oktobra 1975 obravnavali gradivo »Aktualni problemi nadaljnega razvoja krajevnih skupnosti v SR Sloveniji« in na tej osnovi sprejeli stališča, priporočila in sklepe o nadaljnjem samoupravnem razvoju krajevnih skupnosti v SR Sloveniji. Omenjeno gradivo in predlog stališč je pripravil in predložil Skupščini SR Slovenije v obravnavo Odbor za družbenopolitični in komunalni sistem Zbora občin.

Po programu dela vseh treh zborov za obdobje od septembra 1976 do julija 1977 je Odbor za družbenopolitični in komunalni sistem Zbora občin dobil nalogo, da spremlja izvajanje nalog iz poprej omenjenega dokumenta in ob letu predložil poročilo o tem, kaj je bilo na podlagi tega dokumenta storjeno v družbeni praksi.

Da bi tako poročilo lahko pripravili, je posebna delovna skupina v juniju 1976 obiskala in opravila razgovore v vzorčno izbranih 11 občinah in v 25 krajevnih skupnostih iz območja teh občin. Na teh razgovorih so sodelovali predstavniki občinskih skupščin, krajevnih skupnosti in družbenopolitičnih organizacij, ki delujejo v njihovih območjih, kot tudi predstavniki temeljnih organizacij združenega dela s sedežem v območju obravnavanih krajevnih skupnosti.

Vzporedno so spremljali izvajanje tega dokumenta tudi organi Republiške konference SZDL, Zveze sindikatov Slovenije, Skupnosti slovenskih občin, Republiški sekretariat za finance, zavod SR Slovenije za družbeno planiranje in Zavod SR Slovenije za statistiko, ki so v okviru svojih delovnih programov osredotočili spremljanje izvajanja prej omenjenih stališč na problematiko iz svojih delovnih področij oziroma pristojnosti.

Kot bistveno je brez dvoma mogoče ugotoviti, da je bilo v letu in pol na podlagi sprejetega dokumenta, ki podrobneje opredeljuje probleme krajevnih skupnosti in ponuja določene rešitve, sorazmerno veliko storjenega v procesu ustavnega oblikovanja krajevnih skupnosti v naši republiki. Na splošno je mogoče trditi, da so bile v tem razdobju v krajevnih skupnostih dosežene precejšnje kvalitetne spremembe. Zato lahko na podlagi tega trdimo, da so opredeljitve, nakazane v sprejetem dokumentu, že potrjene v praksi. S tem v zvezi je treba takoj poudariti, da so stališča, priporočila in sklepi še vedno aktualni, saj jih nosilci posameznih nalog, ki izhajajo iz tega dokumenta, še niso realizirali v celoti oziroma gre pri tem dokumentu v znatnem deležu za dolgoročnejši ali celo stalne naloge.

Tako je mogoče ugotoviti na podlagi analize, da je razmeroma malo krajevnih skupnosti pristopilo k prostorskemu preoblikovanju, čeprav je marsikje, zlasti v krajevnih skupnostih mestnega značaja, mogoče opaziti, da so po številu prebivalstva in po drugih značilnostih krajevene skupnosti mnogo prevelika, da bi dejansko lahko bile življenjske samoupravne skupnosti delov-

nih ljudi in občanov in da bi lahko izpolnjevale vse naloge, ki so jim naložene z novo ustavno opredelitvijo.

Prav tako je bilo premalo storjeno za uresničitev ustavne možnosti za oblikovanje skupnosti krajevnih skupnosti, v katerih bi lahko reševali nekatera skupna vprašanja za več krajevnih skupnosti. Kolikor so v nekaterih območjih skupnosti krajevnih skupnosti bile ustanovljene in so oblikovale skupen program glede reševanja zadev, ki so v skupnem interesu, se je pokazalo tako sodelovanje kot izredno učinkovita oblika. To velja zlasti za obmejna območja. Zato bi bilo nujno potrebno, da organizacije SZDL v bodoče posvetijo večjo pozornost prostorskemu oblikovanju krajevnih skupnosti in njihovemu združevanju v skupnosti krajevnih skupnosti ter se spoprimejo zlasti z nekaterimi negativnimi pojavi in gledanji, ki so ugotovljena v nekaterih krajevnih skupnostih.

Iz podatkov, s katerimi razpolagamo, je bilo mogoče ugotoviti, da v nekaterih statutih zlasti delo, organizacija samouprave in pravice ter dolžnosti organov krajevnih skupnosti še vedno niso dovolj jasno in konkretno opredeljeni. V marsikateri krajevni skupnosti sami ugotavljajo, da njihova organiziranost ni prilagojena dejanskim potrebam, krajevnim razmeram, velikosti in stopnji razvitosti in s tem potrebam in interesom delovnih ljudi in občanov. V večini krajevnih skupnosti so si zato kot prioritarno nalogo zadali, da se organizacijsko čimprej prilagode razmeram in pogojem, v katerih delujejo in žive. Za številne krajevne skupnosti, ki so že sprejele nove statute ali pa veljavne ustrezno spremenile, je mogoče trditi, da so se s svojo notranjo organizacijo samoupravljanja, oblikami in načinom dela samoupravnih organov močno približale ustavni konceptiji krajevne skupnosti. Tako so zbori delovnih ljudi in občanov v mnogih primerih že postali oblika odločanja za večino bistvenih vprašanj življenja in dela krajanov, za številne primere pa moramo ugotoviti, da se celo manj sklicujejo, kot je to bil primer pri zborih volivcev, kar bi se seveda moralo čimprej spremeniti. Zbor delovnih ljudi in občanov v krajevni skupnosti mora dejansko postati najvišji organ samoupravljanja, ki bo odločal o vseh najvažnejših vprašanjih življenja in dela v krajevni skupnosti.

Ob tem velja pripomniti, da so v nekaterih krajevnih skupnostih, zaradi velikega števila krajanov ali zaradi prostorske obsežnosti, poiskali primerne oblike sklicevanja zborov po posameznih delih krajevnih skupnosti, po vaseh zaselkih, ulicah ali pa oblikovali tako imenovane interesne zборе. Za vse te zборе velja ugotovitev, da je udeležba delovnih ljudi in občanov na njih zelo dobra.

Glede vprašanja uveljavljanja delegatskih odnosov je na splošno mogoče ugotoviti, da so le ti bolj zaživelji v tistih krajevnih skupnostih, v katerih imajo tudi sicer dobro razvite samoupravne odnose oziroma v katerih organi samoupravljanja in družbenopolitične organizacije učinkovito in uspešno delujejo.

Nemoteno delo delegacij ponekod ovira pomanjkanje prostorov in pomanjkljiva strokovna pomoč. Zato so vse pogostejši predlogi, da bi v krajevnih skupnostih organizirali enotno strokovno-administrativno službo, s čimer bi zagotovili redno in usklajeno delovanje organov samoupravljanja, družbenopolitičnih organizacij ter delegacij krajevnih skupnosti.

Povsod enotno ocenjujejo, da delegacije za delegiranje delegatov teh samoupravnih organizacij in skupnosti v zборе krajevnih skupnosti občinskih skupščin uspešno delujejo, medtem ko to ni mogoče trditi za splošne delegacije za

delegiranje delegatov v skupščine samoupravnih interesnih skupnosti. Na vsak način so delegacije za skupščine samoupravnih interesnih skupnosti preobremenjene z delom, saj pokrivajo vse samoupravne interesne skupnosti. Zato je treba pristopiti k oblikovanju posebnih delegacij za delegiranje delegatov v skupščine samoupravnih interesnih skupnosti na področju družbenih dejavnosti.

V večini primerov delegacije za delegiranje delegatov v skupščine družbenopolitičnih skupnosti in v skupščine samoupravnih interesnih skupnosti še vedno niso sprejele poslovnikov o svojem delu. Nekateri celo menijo, da tak akt ni potreben. Menijo, da so že v statutu krajevnih skupnosti opredeljene vse pravice in dolžnosti delegatov oziroma delegacij in tudi načini oblikovanja stališč.

Tako stališče seveda ni pravilno. Dalje je mogoče ugotoviti, da povezovanje in sodelovanje med krajevnimi skupnostmi in temeljnimi organizacijami združenega dela, ki imajo sedež v njihovih območjih, še ni takšno, kot bi moralo biti oziroma kot ga predvideva ustava. Ugotovili smo, da je stopnja sodelovanja med krajevnimi skupnostmi in temeljnimi organizacijami združenega dela sorazmerno zadovoljiva, kar zadeva materialne odnose, ni pa zaslediti vsebinskih premikov pri programiranju razvoja in dela krajevnih skupnosti.

Glede sodelovanja krajevnih skupnosti s samoupravnimi interesnimi skupnostmi ter glede njihovega vključevanja v izvajanje skupnih nalog na osnovi medsebojnih usklajenih in realnih programov dela in razvoja na posameznih področjih družbenih dejavnosti je mogoče ugotoviti, da se stanje po sprejetju stališč, sklepov in priporočil ni bistveno izboljšalo.

V marsikateri krajevni skupnosti je bilo izraženo mnenje, da delovni ljudje in občani v krajevni skupnosti ne morejo na samoupraven način vplivati na delovanje teh skupnosti, zlasti z vidika gospodarjenja s sredstvi, ki jih v njih združujejo, in to zaradi neustrezno oblikovanih zborov uporabnikov skupščin samoupravnih interesnih skupnosti, ki se niso dovolj uveljavili kot mesto, kjer bi morala priti do popolnega izraza dogovarjanje in sporazumevanje o vseh odnosih medsebojne povezanosti o skupnih vprašanjih, programih, prednostnih nalogah in konkretnih načrtih za posamezna področja družbenih dejavnosti. Ob tem je seveda treba upoštevati tudi dejstvo, da samoupravne interesne skupnosti pri problemih lastnega organiziranja in uveljavljanja samoupravnih razmerij na novih osnovah še niso posvetile dovolj pozornosti sodelovanju s krajevnimi skupnostmi.

Glede sodelovanja krajevnih skupnosti z drugimi krajevnimi skupnostmi smo lahko ugotovili, da je le-to v večini primerov bolj akcijski dogovor in ne tista institucionalizirana oblika medsebojnega povezovanja, še zlasti ne skupnost krajevnih skupnosti. Krajevne skupnosti se med seboj povezujejo le občasno zaradi reševanja skupnih vprašanj oziroma nalog, kot so: gradnja cest, mostov, vodovodov, električne napeljave in podobno. Nasprotno se je sodelovanje krajevnih skupnosti z občinskimi skupščinami v tem obdobju v precejšnji meri izboljšalo. Čeprav medsebojna razmerja normativno še niso zadovoljivo urejena, kažejo občinske skupščine veliko mero pripravljenosti za reševanje problemov, ki so ovirali uspešno uveljavljanje krajevnih skupnosti v občinskih skupščinah in na širši ravni. Zlasti se je dovolj dobro uveljavila pomoč usreznih teles občinskih skupščin in tudi strokovnih služb pri izvajanju raznih akcij, predvsem v koordinativnem smislu. Pri tem seveda ni mogoče prezreti

dejstva, da je še vendarle tako pri delu kot v miselnosti pojmovanje o hierhičnem medsebojnem odnosu.

Na podlagi podatkov, ki smo jih dobili v razgovorih na terenu, je mogoče trditi, da je zbor krajevnih skupnosti občinskih skupščin že zaživel kot mesto soočanja in usklajevanja različnih interesov posameznih krajevnih skupnosti.

Predstavniki občin ugotavljajo, da so seje zborov krajevnih skupnosti najbolj živahne, njihovi delegati pa najbolj aktivni. Po splošni oceni prihaja ravno na zasedanju teh zborov najbolj do izraza povečana aktivnost in zainteresiranost delovnih ljudi in občanov za celotno družbenopolitično in družbeno ekonomsko dogajanje v krajevni skupnosti, občini in republiki.

Na splošno je mogoče ugotoviti, da se je sistem družbenega planiranja v krajevnih skupnostih v zadnjem letu uveljavil, čeprav so pri tem nastale različne objektivne in subjektivne težave, ki so ta proces zavirale. Tako je mogoče ugotoviti, da je proces planiranja v krajevni skupnosti potekal večkrat ločeno in da ni bil usklajen s planiranjem v temeljnih organizacijah združenega dela in samoupravnih interesnih skupnostih. Zlasti v odnosih med samoupravnimi interesnimi skupnostmi in krajevnimi skupnostmi je prihajalo večkrat do težav, zaradi prevelikih želja in zahtev v krajevnih skupnostih in tudi zaradi tega, ker samoupravne interesne skupnosti v svojih planih niso v zadostni meri upoštevale interesov krajevnih skupnosti.

Temeljne organizacije združenega dela so v večini primerov sprejele le samoupravne sporazume o financiranju dejavnosti v krajevnih skupnostih, niso pa se s krajevnimi skupnostmi povezale na vseh drugih področjih, na katerih se uresničujejo skupni interesi delavcev ter delovnih ljudi in občanov. Na splošno je mogoče ugotoviti, da je bilo usklajevanje programov krajevnih skupnosti s programi temeljnih organizacij združenega dela in programi samoupravnih interesnih skupnosti dobro zlasti tam, kjer se je pri zvedbi te naloge angažirala občinska skupščina oziroma se je programiranje odvijalo prek koordinacijskega odbora oziroma odbora za planiranje občinske skupščine.

V zvezi z zagotavljanjem materialne osnove krajevnih skupnosti je treba ugotoviti, da je neposredna povezanost vseh faz nastajanja planov in programov razvoja krajevnih skupnosti s programi temeljnih organizacij združenega dela ter samoupravnih interesnih skupnosti pogoj za realizacijo teh programov. Tako so bila za tisti del programov krajevnih skupnosti, ki so bili sprejeti in uskladeni z delavci v temeljnih organizacijah združenega dela in samoupravnih interesnih skupnosti, sredstva praviloma zagotovljena v okviru dogovorjenega obsega sredstev za splošno in skupno porabo.

V večini regij in občin so bili sprejeti družbeni dogovori in samoupravni sporazumi med temeljnimi organizacijami združenega dela in krajevnimi skupnostmi. V večini teh dogovorov in sporazumov je bila določena višina prispevka na delavca, v manjšem številu primerov pa je bilo dogovorjeno združevanje sredstev iz skladov temeljnih organizacij. Pri tem sporazumevanju je še vedno ostalo nerešeno vprašanje solidarnosti in vzajemnosti glede na bivališče in delovno mesto delavca oziroma glede na razvitost posamezne krajevine skupnosti.

Kljub določenim pomankljivostim in težavam je mogoče ugotoviti zaznaven napredek v povezovanju krajevnih skupnosti s temeljnimi organizacijami združenega dela in samoupravnimi interesnimi skupnostmi na področju programiranja in zagotavljanja materialne osnove za realizacijo sprejetih programov.

Pri tem bi še enkrat poudaril, to je bilo poudarjeno že v dokumentu in v predloženih stališčih, da je nujno potrebno, da se z dogovorom na ravni republike določijo temeljna načela za financiranje skupnih potreb v krajevnih skupnostih ter načela, po katerih naj občine odstopajo del svojih sredstev ali virov krajevnim skupnostim. Nujno potrebno je namreč, da se vsaj ta temeljna načela enotno uredijo za območje celotne republike.

V večini primerov delujejo v območju krajevnih skupnosti vse družbenopolitične organizacije. Predstavniki krajevnih skupnosti ocenjujejo, da je aktivnost družbenopolitičnih organizacij in njihovo sodelovanje z organi krajevnih skupnosti dobro, čeprav z vsemi niso enako zadovoljni.

V tem delu uvodne obrazložitve sem nakazal nekaj najvažnejših ugotovitev iz analize. Takšno stanje na področju razvoja samouprave v krajevnih skupnostih naše republike je Odboru narekovalo potrebo, da predlaga pristojnim zborom v sprejem predložena stališča, ki jih je treba razumeti kot sestavni del stališč, priporočil in sklepov, ki so jih sprejeli vsi trije zbori Skupščine SR Slovenije na sejah 8. oktobra 1975. Zato tudi poudarjamo, da je sprejeti dokument še vedno aktualen in da ga je treba dosledno in pospešeno uresničevati, da bi tako čimprej realizirali ustavno koncepcijo krajevnih samouprav.

V tej zvezi je Odbor menil, da organizacija samoupravljanja v krajevni skupnosti še ni v celoti prilagojena krajevnim razmeram ter velikosti in stopnji vsestranske razvitosti krajevnih skupnosti. Zato priporoča delovnim ljudem in občanom, da skrbno analizirajo ta vprašanja in jih samoupravno prilagodijo dejanskim razmeram v krajevni skupnosti.

Da bi imeli delovni ljudje in občani v krajevni skupnosti dejansko vpliv na vse odločitve, bi morali zbori delovnih ljudi in občanov postati najvišji samoupravni organi krajevnih skupnosti in mesto neposrednega odločanja. Tak položaj zbora delovnih ljudi in občanov bo vplival tudi na krepitev in dosledno uresničevanje delegatskih odnosov in razmerij ne samo v krajevnih skupnostih, ampak tudi na vseh drugih ravneh, kjer odločajo delegati, to je v vseh družbenopolitičnih skupnostih, od občine do federacije, v samoupravnih interesnih skupnostih ter v drugih sredinah delegatskega odločanja.

S takim načinom pojmovanja življenja in dela v krajevni skupnosti bomo lahko premagali še vedno prisotno pojmovanje o dvojnosti oziroma o medsebojnem izključevanju interesov delavcev v temeljni organizaciji združenega dela in njimi kot občani v krajevni skupnosti. To bo prav gotovo vplivalo tudi na to, da bodo programi razvoja krajevnih skupnosti približani delavcem v temeljnih organizacijah združenega dela ter da bodo ti delavci programe v bistvu sprejeli za svoje. Na ta način bo zagotovljena tudi materialna osnova za dejavnosti v krajevnih skupnostih.

Tovarišice in tovariši delegati! V tem kratkem uvodu sem nakazal le nekaj bistvenih ugotovitev in predlogov, ki so razvidni z analize stališč, ki jih je pripravil in predložil naš odbor. Z njim želimo spodbuditi in ponovno aktivirati vse nosilce nalog, ki so razvidne tako iz dokumenta, ki je bil sprejet v oktobru 1975, kakor tudi iz predloga danes predloženih stališč, katere je treba obravnavati kot sestavni del prvotno sprejetih stališč, priporočil in sklepov. Ob tej priliki Odbor poudarja, da je treba na vseh ravneh družbenega življenja težiti za čim hitrejšo realizacijo ustave in zakona o združenem delu, tudi na področju uresničevanja in razvoja krajevnih samouprav. Že sprejeti dokument in predlog danes predlaganih stališč sta le prispevka za realizacijo ustave na področju krajevnih samouprav.

Odbor je na svoji seji danes zjutraj obravnaval vse pripombe, mnenja, stališča in predloge amandmajev, ki so jih predložila delovna telesa Skupščine in zborov, skupine delegatov in temeljne delegacije ter drugi družbeni dejavniki k predlogu stališč, izdelanih na podlagi ugotovitev analize o izvajanju dokumenta iz leta 1975.

Ob upoštevanju vseh teh pripomb smo pripravili integralno besedilo dokumenta, ki naj ga sprejmejo danes zbori. Ker ste to besedilo prejeli šele danes na klop, izhaja pa iz poročila Odbora z dne 19. 1. 1977, dovolite, da ga preberem.

»Skupščina SR Slovenije je na podlagi stališč, priporočil in sklepov o nadaljnjem samoupravnem razvoju krajevnih skupnosti v SR Sloveniji, ki jih je sprejela 8. oktobra 1975, in drugih ustreznih aktualnih družbenopolitičnih dokumentov proučila, kaj je bilo na področju uresničevanja novih odnosov v krajevnih skupnostih storjenega v družbeni praksi.

Po vsestranski obravnavi poglobitnih ugotovitev o doseženi stopnji uresničevanja aktualnih nalog, ki izhajajo iz teh dokumentov, ki jih je predložil Odbor za družbenopolitični in komunalni sistem Zbora občin, je Skupščina SR Slovenije na podlagi 335., 342. in 344. člena ustave SR Slovenije in 245. člena, v zvezi z 242. členom, poslovnika Skupščine SR Slovenije na sejah Zbora združenega dela, Zbora občin in Družbenopolitičnega zbora dne 19. januarja sprejela naslednji dokument:

I. Stališča, priporočila in sklepi o nadaljnjem samoupravnem razvoju krajevnih skupnosti v SR Sloveniji, ki jih je Skupščina SR Slovenije sprejela dne 8. oktobra 1975 in ki podrobneje opredeljujejo novo vlogo in položaj krajevnih skupnosti kot temeljne samoupravne skupnosti delovnih ljudi in občanov v družbenoekonomskem in družbenopolitičnem sistemu, se ne uresničujejo tako hitro, kot bi se morala glede na to, da imajo trajnejši pomen za uveljavljanje krajevnih skupnosti kot družbenoekonomskega odnosa in konstitutivnega elementa oblasti delavskega razreda in vseh delovnih ljudi.

Samoupravni položaj delovnih ljudi in občanov v krajevni skupnosti se po sprejemu omenjenega skupščinskega dokumenta le postopoma krepi, ko se v njej vse bolj vzpostavljajo neposredni odnosi med njihovim delom in življenjem; tako postaja ta skupnost dejansko sestavni del družbenoekonomskih odnosov.

Krajevno skupnost in samoupravljanje v njej bo treba razvijati in ureničevati veliko bolj povezano z razvojem samoupravljanja v združenem delu in v celotni družbi, v kateri mora biti krajevna skupnost enakopraven in odgovoren nosilec nadaljnjega socialistično samoupravnega razvoja in skupnost, v kateri se krepijo vzajemnost, solidarnost in humani odnosi. Akcijo za razvoj samoupravnih odnosov v krajevni skupnosti je treba voditi hkrati z uresničevanjem sprejetih zakonov, predvsem zakona o združenem delu, zakona o temeljnih sistema družbnega planiranja, zakona o ljudski obrambi, zakona o notranjih zadevah in družbeni samozaščiti ter dokumentov, ki se nanašajo na vlogo in položaj poravnalnih svetov in samoupravno organiziranih potrošnikov v krajevnih skupnostih, v njej pa opravljati tudi vse druge aktualne naloge, povezane z uresničevanjem socialističnih samoupravnih odnosov v krajevnih skupnostih.

II. Da bo krajevna skupnost dejansko postala skupaj s temeljnimi organizacijami in skupnostmi ter družbenopolitičnimi organizacijami oblika samoupravne družbene integracije in mesto samoupravnega odločanja, je potrebno

v temeljnih samoupravnih organizacijah in skupnostih, družbenopolitičnih skupnostih, družbenopolitičnih organizacijah ter v drugih organizacijah in skupnostih:

1. Se naprej dosledno, zlasti pa pospešeno uresničevati stališča, priporočila in sklepe o nadaljnem samoupravnem razvoju krajevne skupnosti v SR Sloveniji (Uradni list SR Slovenije št. 24/75), skupaj z ustreznimi stališči in sklepi družbenopolitičnih organizacij in drugih družbenih dejavnikov.

2. Proces prostorskega preoblikovanja krajevnih skupnosti v naravne in odprte življenjske skupnosti poteka prepočasi, kar onemogoča popolno uveljavljanje samoupravnih odnosov v njih in med njimi, zato je treba vztrajati, da v vsaki krajevni skupnosti in občini v skladu z ustavnimi obveznostmi in obveznostmi, ki izhajajo iz dokumentov družbenopolitičnih organizacij, opravijo analizo samoupravnih in družbenopolitičnih razmerij, glede na število krajanov in velikost krajevnih skupnosti. Delovni ljudje in občani naj se v javni rapravi, ki jo organizira in usmerja Socialistična zveza, odločijo za preoblikovanje, kjer je to potrebno. V organizacijah Socialistične zveze, v krajevnih skupnostih, občinah in republiki kot nosilkah te akcije je potrebno hkrati oblikovati tudi kriterije za tako oblikovanje krajevnih skupnosti. Ti kriteriji naj bi se upoštevali zlasti pri določanju urbanistične politike in pripravah prostorskega razvoja.

3. Organizacijo samouprave v krajevnih skupnostih uskladiti z njihovimi dejanskimi razmerami in nalogami, ki jih opravljajo kot temeljne samoupravne skupnosti. Z njo je treba ustvariti takšne odnose, da bodo omogočali delovnim ljudem in občanom vseh naselij in njihovih delov učinkovit vpliv na vse ključne točke odločanja, in opredeliti razmerja in odgovornosti med posameznimi oblikami delovanja in organi samoupravljanja v krajevni skupnosti.

Zbor delovnih ljudi in občanov naj postane mesto, kjer delovni ljudje in občani z osebnim izjavljanjem odločajo o skupnih vprašanjih; ta je treba opredeliti v statutu krajevne skupnosti oziroma oblikovati smernice za reševanje njihovih skupnih potreb in interesov, ki jih ugotavljajo, usklajujejo in uresničujejo s pomočjo svojih delegatov in delegacij v krajevni skupnosti, v samoupravnih interesnih skupnostih in v družbenopolitičnih skupnostih.

Razvijati je treba še druge samoupravne oblike osebnega izjavljanja in vplivanja kot so zbori stanovalcev in hišni sveti — ne le kot temelj za delovanje samoupravnih stanovanjskih skupnosti, temveč tudi kot jedra za obveščanje občanov in njihovo neposredno vključevanje v oblikovanje skupnih stališč in dogovorov v krajevni skupnosti, zbori in sveti potrošnikov in druge oblike samoupravnega in družbenopolitičnega organiziranja.

Pospešiti maramo samoupravno organiziranje potrošnikov in njihovo samoupravno povezovanje in sporazumevanje z organizacijami združenega dela, ki proizvajajo oziroma prodajajo blago ali opravljajo storitve za neposredno porabo občanov, ter vzpostaviti ali poglobiti njihovo povezovanje in sodelovanje z organi samoupravne delavske kontrole, inšpekcijskimi službami in drugimi družbenimi dejavniki, pomembnimi za uresničevanje njihovega družbenoekonomskega položaja.

Statute in druge splošne akte krajevnih skupnosti je treba dopolniti tako, da bodo v večji meri upoštevali dejanske življenjske razmere in opredelili organizacijsko in vsebinsko osnovo za nadaljnji samoupravni razvoj krajevnih skupnosti oziroma samoupravno uveljavljanje skupnih interesov delovnih ljudi in občanov v njih. Pri tem pa naj se v okviru Skupnosti slovenskih občin

ob sodelovanju Skupščine SR Slovenije, Republiške konference SZDL, Republiškega sveta Zveze sindikatov Slovenije ter drugih družbenopolitičnih in strokovnih dejavnikov nadaljujejo prizadevanja za nadaljnje dograjevanje in izpopolnjevanje samoupravnih splošnih aktov krajevnih skupnosti in ustreznih določil v samoupravnih splošnih aktih temeljnih in drugih organizacij združenega dela.

4. Pri uresničevanju in krepitvi delegatskih odnosov v krajevni skupnosti je treba hkrati s skupščinskimi stališči, priporočili in sklepi o nadaljnjem samoupravnem razvoju krajevnih skupnosti in delegatskega sistema uveljaviti tudi stališča in sklepe o uresničevanju ustavne vloge samoupravnih interesnih skupnosti v družbenih dejavnostih ter o razvoju družbenoekonomskih in drugih samoupravnih odnosov v teh skupnostih, ki jih je sprejela Republiška konferenca SZDL Slovenije na seji 21. maja 1976. Na podlagi teh stališč je treba oblikovati posebne delegacije za skupščine samoupravnih interesnih skupnosti v tistih razvitih krajevnih skupnostih, kjer se za to kaže družbena potreba in kjer so za to dane kadrovske in druge možnosti.

Osnovne organizacije družbenopolitičnih organizacij v krajevni organizaciji SZDL naj s stalno skrbjo in aktivnostjo bolj odgovorno zagotavljajo pogoje za delo delegatov in delegacij in se zavzemajo za utrjevanje njihove zavesti o odgovornosti delovnim ljudem in občanom. Zbori krajevnih skupnosti v občinskih skupščinah in zbori uporabnikov skupščin samoupravnih interesnih skupnosti naj zagotovijo z ustreznjšo pripravo gradiv in izboljšanim obveščanjem delegatov in delegacij oziroma delovnih ljudi in občanov v krajevnih skupnostih, z upoštevanjem časovnih možnosti za delegatsko razpravo in za oblikovanje stališč k posameznim gradivom, da bodo lahko delegati in delegacije dejansko odgovorno opravljali svojo delegatsko funkcijo.

5. Krepiti je treba zavest o enotnosti in povezanosti samoupravnih družbenoekonomskih interesov delavcev v združenem delu in delovnih ljudi in občanov v krajevni skupnosti ter pospeševati neposredno povezovanje delavcev v temeljnih in drugih organizacijah združenega dela z delovnimi ljudmi in občani krajevnih skupnosti, v kateri delujejo oziroma prebivajo, zakaj samo tako bodo lahko uresničevali skupne materialne in druge interese.

Novi odnosi in vloga krajevnih skupnosti se morajo v prihodnje vse bolj razvijati in poglobljati, zlasti glede planiranja in programiranja in s tem povezanega načrtnega združevanja sredstev za uresničevanje programov in planov razvoja krajevnih skupnosti.

Delovni ljudje in občani v krajevnih skupnostih ter samoupravnih interesnih skupnostih morajo skupaj z delavci v temeljnih organizacijah združenega dela na podlagi samoupravnih sporazumov o temeljnih planov obravnavati svoje skupne potrebe in oblikovati na tej podlagi predloge programov in planov razvoja krajevnih skupnosti ter hkrati sprejeti tudi odgovornost za uresničevanje sprejetih planov. Pri tem je treba zagotoviti sistematično in sprotno spremljanje ter usklajevanje programov in planov razvoja krajevnih skupnosti s plani temeljnih organizacij združenega dela in samoupravnih interesnih skupnosti, ugotavljati ob tem pomanjkljivosti in jih odpravljati ter s tem prispevati k uresničevanju načel kontinuiranega in srečevalnega planiranja.

Skupnost slovenskih občin naj v dodelovanju s Skupščino SR Slovenije, Republiško konferenco SZDL in Republiškim sekretariatom za finance do 31. marca 1977 v skladu z določili zakona o združenem delu pripravi predlog

družbenega dogovora o temeljnih načelih za financiranje skupnih potreb v krajevnih skupnostih.

6. Samoupravni razvoj krajevnih skupnosti bo pospešen tudi z ustanovitvijo komunalnih interesnih skupnosti. Zaradi tega je treba pospešiti proces vključevanja delovnih ljudi in občanov v samoupravno odločanje o zadovoljevanju potreb po komunalnih storitvah v krajevnih skupnostih z ustanavljanjem komunalnih interesnih skupnosti in vključevanjem v samoupravne organe komunalnih organizacij. V okviru Skupnosti slovenskih občin in v sodelovanju s Skupščino SR Slovenije, Republiško konferenco SZDL, Republiškim sekretariatom za finance je treba pripraviti izhodišča za rešitev nerešenih vprašanj glede samoupravnega konstituiranja in združevanja sredstev za dejavnost teh skupnosti.

7. Krajevne skupnosti se povezujejo in sodelujejo med seboj v okviru občine in širše, hkrati pa tudi z drugimi samoupravnimi organizacijami in skupnostmi na podlagi spoznanj glede skupnih interesov in potreb. Na takem sodelovanju pa mora temeljiti tudi oblikovanje skupnosti krajevnih skupnosti. Tako naj bi se oblikovale tam, kjer se kaže potreba po trajnejšem sodelovanju več krajevnih skupnosti.

8. Zaradi krepitve samoupravnega družbenoekonomskega in družbenopolitičnega položaja delavcev in delovnih ljudi in občanov je treba zagotoviti boljšo obveščenost o uresničevanju samoupravno oblikovanih stališč in odločitev v organih krajevne skupnosti ter družbenopolitičnih in drugih samoupravnih skupnostih, pri čemer je treba posebno pozornost posvečati povratnemu obveščanju.

9. K izvajanju nalog, ki jih ima krajevna skupnost, je treba na prostovoljni podlagi pritegniti čimveč občanov, zlasti mladine, kar bo zmanjševalo in celo onemogočalo pretirano težnjo po profesionalizaciji kadrov.

10. Družbenopolitične organizacije, ki so se kot konstitutivni in najbolj zavestni dejavniki v krajevni skupnosti že doslej ustvarjalno vključevale v proces njene samoupravne preobrazbe, naj si še bolj dosledno prizadevajo za politično in akcijsko enotnost v krajevni organizaciji SZDL ter naj v njeni konferenci sprejemajo obvezujoče skupne dogovore za razrešitev posameznih vprašanj, saj bodo le tako okrepile fronto socialističnih sil in dosegle večjo učinkovitost pri uresničevanju socialističnih samoupravnih odnosov.

Družbenopolitične organizacije naj zato v skladu s svojo vlogo in na podlagi akcijskih načrtov odločneje pristopajo k reševanju vprašanj, ki se pojavljajo med delavci in delovnimi ljudmi v združenem delu in v krajevni skupnosti, v skladu s stališči in nalogami, ki so jih sprejeli v svojih dokumentih. Pri tem kaže še posebej poudariti specifično vlogo sindikatov pri uresničevanju samoupravnega položaja delavcev v združenem delu in krajevni skupnosti.

Odbor predlaga Zboru združenega dela in ostalima zboroma, da sprejmejo obravnavana stališča v besedilu, ki je razvidno iz tega poročila. Hvala lepa.

Predsednik Štefan Nemeč: Glede na obvestila, ki sem jih dal, predlagam, da oblikujemo skupino petih delegatov, ki bo spremljala razpravo in predlagala morebitne dopolnitve stališč, ki ste jih že prejeli. V to skupino predlagam Zdravka Lenarčiča, Ivico Kavčič, Jožeta Pahorja, Gojmira Vizoviška in Ivana Zelenška.

Ima kdo kakšen spreminjevalni predlog? Če ni pripomb, prehajam na glasovanje. Glasujemo z dvigom rok. Kdor je za predlagano delovno skupino, naj prosim dvigne roko! (Vsi delegati dvignejo roko.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Ugotavljam, da je delovna skupina izvoljena soglasno.

Analizo izvajanja stališč, priporočil in sklepov sta obravnavala Odbor za družbenopolitični sistem, ki je dal poročilo, in Zakonodajno-pravna komisija. Prejeli smo tudi mnenje Izvršnega sveta Skupščine SR Slovenije in pripombe skupine delegatov za gospodarsko področje 31. okoliša, Ljubljana-Moste-Polje.

Pričenjam razpravo. Besedo ima tovariš Franc Kirn, Novo mesto-Trebnje, 17. okoliš!

Franc Kirn: Tovariš predsednik, tovarišice in tovariši delegati! Skupina delegatov za gospodarsko področje 17. okoliša je na zadnji seji sprejela naslednje stališče, ki naj bi se upoštevalo pri nadaljnjem razvoju krajevnih skupnosti:

Analiza izvajanja stališč, priporočil in sklepov o nadaljnjem samoupravnem razvoju krajevnih skupnosti v SR Sloveniji ter osnutek tez za družbeni dogovor o izhodiščih za zagotavljanje materialne osnove krajevnih skupnosti postavljata te v situacijo, ki je vsaj zaenkrat neizogibna. Gre za problematiko financiranja krajevnih skupnosti na področju komunalne dejavnosti. Sredstva, s katerimi krajevne skupnosti razpolagajo, so dokaj skromna in se v glavnem uporabljajo le za nakup gradbenega materiala, medtem ko se v konkretni praksi, vsaj pri nas na Dolenjskem, komunalna dela izvajajo s prostovoljnim delom zainteresiranih občanov.

Glede na dejstvo, da predpisi, ki urejajo obdavčevanje proizvodov in storitev v prometu, določajo, da tiste krajevne skupnosti, ki nimajo ustanovljenih gradbenih enot v smislu zakona, ne morejo nakupovati materiala brez davka, to je, da zanje ne more veljati oprostitev ob nabavi reprodukcijskega materiala, predlagam, da naj se davčni predpisi spremenijo v tem smislu, da bi se oprostive nanašale na vse krajevne skupnosti, ne glede na to, ali imajo ustanovljeno posebno gradbeno enoto ali ne.

Gre za to, da so krajevne skupnosti oproščene prometnega davka za nabavo gradbenega in reprodukcijskega materiala, če imajo registrirano gradbeno enoto. Kolikor pa je meni znano, ima do 1200 krajevnih skupnosti, verjetno jih je sedaj še več, komaj 10 % krajevnih skupnosti registrirane gradbene enote. Vse ostale pa morajo plačevati gradbeni material po višjih cenah, čeprav gre za sredstva, ki so zbrana s samoprispevkom. Hvala lepa.

Predsednik Štefan Nemeč: Hvala lepa! Kdo še želi razpravljati? Če ne želi nihče več, zaključujem razpravo. Lahko predstavnik Izvršnega sveta odgovori na vprašanje, ki ga je v razpravi postavil tovariš Kirn? Če ne, predlagam, da se delovna skupina, ki smo jo imenovali, opredeli tudi do tega vprašanja.

Se strinjate s tem? (Da.) Potem prekinjam to točko dnevnega reda in prosim delovno skupino, da prične s svojim delom.

Prehajam na 4. točko dnevnega reda, to je na predlog odloka o prevzemu pravic in obveznosti soustanoviteljstva Jugoslovanskega bibliografskega inštituta s strani SR Slovenije.

Predlog odloka je Skupščini SR Slovenije predložil v obravnavo njen izvršni svet. Za svojega predstavnika je Izvršni svet določil tovariša Andreja Ujčiča, člana Izvršnega sveta in predsednika Republiškega komiteja za kulturo.

Predlog odloka so obravnavali: Odbor za finance, Odbor za družbeno-ekonomske odnose in Zakonodajno-pravna komisija. Poročila ste prejeli. Danes ste prejeli tudi popravek Izvršnega sveta Skupščine SR Slovenije k obrazložitvi predloga odloka.

Pričenjam razpravo. Kdo želi besedo? Želi predlagatelj ali Odbor še ustno obrazložiti predlog odloka? (Ne želita.)

Dajem na glasovanje predlog odloka o prevzemu pravic in obveznosti soustanoviteljstva Jugoslovanskega bibliografskega inštituta s strani SR Slovenije. Kdor je za, naj prosim glasuje! (128 delegatov glasuje za.) Je kdo proti? (1 delegat.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Ugotavljam, da je z večino glasov sprejet predlog odloka.

Ker predstavnik Izvršnega sveta k 5. točki dnevnega reda sodeluje pri delu naše delovne skupine, prehajam na 6. točko dnevnega reda, to je na predlog za dopolnitev 60. člena obrtnega zakona.

Predlog za dopolnitev je Skupščini SR Slovenije predložila v obravnavo Skupščina mesta Ljubljana in pri tem umaknila predlog za izdajo zakona o spremembi 43. člena tega zakona.

Izvršni svet je za svojega predstavnika k tej točki dnevnega reda določil tovariša Iva Klemenčiča, člana Izvršnega sveta in republiškega sekretarja za industrijo.

Predlog so obravnavali: Odbor za družbenoekonomske odnose, Odbor za družbenoekonomski razvoj, ki sta dala skupno poročilo, ter Zakonodajno-pravna komisija, ki je dala svoje poročilo. Poročila smo prejeli: prejeli pa smo tudi mnenje Izvršnega sveta Skupščine SR Slovenije in stališče Odbora za družbeno-ekonomske odnose Družbenopolitičnega zbora.

Odbor za družbenoekonomske odnose in Odbor za družbenoekonomski razvoj predlagata zboru, da se zakon obravnava v smislu 250. člena poslovnika Skupščine SR Slovenije, in sicer da se obravnava na današnji seji prva in druga faza, to je predlog za izdajo zakona z osnutkom zakona. Želi kdo razpravljati glede postopka? Ker pripomb ni, obravnavamo ta zakon v drugi fazi, to je kot osnutek zakona.

Predsednik Družbenopolitičnega zbora me je obvestil, da je Družbenopolitični zbor sprejel predlog stališč v besedilu, ki nam je bilo danes predloženo.

Pričenjam razpravo. Kdo želi besedo? Predstavnik Izvršnega sveta? Predlagatelj? Če nihče, potem predlagam zboru, da sprejme naslednji sklep:

1. Predlog za izdajo zakona o dopolnitvi 60. člena obrtnega zakona, z osnutkom zakona, se sprejme.

2. Predlog zakona pripravi Izvršni svet Skupščine SR Slovenije. Pri pravi predloga naj upošteva predloge, dane v poročilih skupščinskih teles, v mnenju Izvršnega sveta in drugih gradivih.

Ima kdo kakšno pripombo k predlaganemu sklepu? Če pripomb ni, potem dajem sklep na glasovanje. Kdor je za, naj prosim glasuje! (134 delegatov glasuje za.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Ugotavljam, da je sklep soglasno sprejet.

V smislu 32. člena poslovnika Zbora združenega dela Skupščine SR Slovenije ugotavljam, da je zbor sprejel predlog za izdajo zakona o dopolnitvi 60.

člena obrtnega zakona, z osnutkom zakona, v skladu s stališči Družbenopolitičnega zbora, o čemer bom obvestil predsednika Družbenopolitičnega zbora.

Odrejam polurni odmor.

(Seja je bila prekinjena ob 10.30 in se je nadaljevala ob 10.55.)

Predsednik Štefan Nemeč: Nadaljujemo sejo Zbora združenega dela.

Povrnil se bom na 5. točko dnevnega reda, to je na predlog odloka o razdelitvi deviz za potrebe republiških organov, zavodov, organov družbenih organizacij, ožjih družbenopolitičnih skupnosti, samoupravnih interesnih skupnosti in civilnih pravnih oseb v SR Sloveniji za leto 1977.

Predlog odloka je Skupščini SR Slovenije predložil v obravnavo njen izvršni svet, za svojega predstavnika pa je določil tovariša Vlada Tanceta, namestnika republiškega sekretarja za pravosodje, organizacijo uprave in proračun.

Predlog odloka sta obravnavala Odbor za finance ter Zakonodajno-pravna komisija, ki sta dali poročili. Z dopisom z dne 12. 1. 1977 pa ste prejeli tudi 3. stran tabele plana neblagovnih deviz za leto 1977, ki je pomotoma izpadla. Besedo ima tovariš Vlado Tance!

Vlado Tance: Tovariš predsednik, tovarišice in tovariši delegati! V zvezi s stališčem, ki je zapisano v poročilu Odbora za finance, da Gospodarska zbornica Slovenije nima potrebnih deviznih sredstev za razpolago za opravljanje svojih funkcij v letu 1977, dajem naslednje pojasnilo:

Lanska poraba sredstev Gospodarske zbornice glede deviznih sredstev je znašala okoli 116 tisoč dinarjev. Z letošnjim planom je predvidenih 126 500 dinarjev deviznih sredstev. To pomeni, da je šlo tako pri Gospodarski zbornici kot pri drugih porabnikih deviznih sredstev za povečanje v okviru resolucije za leto 1977. Predlog Gospodarske zbornice je bil za letošnje leto precej večji: presegel je 656 tisoč dinarjev.

Za tako veliko povečanje se v tem planu nismo mogli odločiti, pač pa je Izvršni svet sprejel naslednje stališče: Če bo nastala potreba pri Gospodarski zbornici po dodatnih deviznih sredstvih poleg predvidenih, bo Izvršni svet ta sredstva zagotovil iz deviznih rezerv. Kot vidite iz tega predloga odloka, je v deviznih rezervah nad 50 milijonov dinarjev, od tega v konvertibilni valuti nad 12 milijonov. To so seveda zadostne rezerve, da bi se pokrile morebitne dodatne potrebe Gospodarske zbornice, če bi do njih prišlo med letom. Hvala.

Predsednik Štefan Nemeč: Hvala lepa! Kdo še želi besedo? Če nihče, zaključujem razpravo in prehajam na glasovanje.

Najprej o amandmaju k 1. točki, ki pa je redakcijskega značaja. Zakonodajno-pravna komisija se strinja s tem amandmajem. Se Izvršni svet strinja z amandmajem? (Se strinja.) Kdor je za amandma, ki ga je dal Odbor za finance, naj prosim glasuje! (119 delegatov glasuje za.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Ugotavljam, da je amandma sprejet.

Dajem na glasovanje predlog odloka o razdelitvi deviz za potrebe republiških organov, zavodov, organov družbenopolitičnih organizacij, ožjih družbeno-

političnih skupnosti, samoupravnih interesnih skupnosti in civilnih pravnih oseb v SR Sloveniji za leto 1977 v celoti na glasovanje. Kdor je za, naj prosim glasuje! (131 delegatov glasuje za.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Ugotavljam, da je zbor soglasno sprejel predlog odloka o razdelitvi deviz.

Prehajamo na 7. točko dnevnega reda, to je na osnutek zakona o temeljih sistema cen in družbeni kontroli cen.

Osnutek zakona je Skupščini SR Slovenije predložil v soglasje Zbor republik in pokrajin Skupščine SFRJ. Za svojega predstavnika k tej točki dnevnega reda je Izvršni svet določil tovariša Štefana Korošca, člana Izvršnega sveta in predsednika Republiškega komiteja za tržišče in cene. Predstavnik naše delegacije v Zboru republik in pokrajin Skupščine SFRJ je tovariš Dušan Čehovin.

Osnutek zakona sta obravnavala Odbor za finance in Zakonodajno-pravna komisija. Poročila ste prejeli. Prejeli ste tudi mnenje Izvršnega sveta Skupščine SR Slovenije.

Pričenjam razpravo. Kdo želi besedo? Besedo ima tovariš Štefan Korošec, član Izvršnega sveta in predsednik Republiškega komiteja za tržišče in cene!

Štefan Korošec: Tovariš predsednik, tovarišice in tovariši delegati! Na podlagi ustavnih pooblastil in določil 281. člana ustave SFRJ Jugoslavije ureja federacija družbenoekonomski sistem, katerega sestavni del je tudi področje sistema in družbene kontrole cen. Znano je, da moramo vse sestavine gospodarskega sistema uskladiti z določili nove ustave. Ta obveznost velja tudi za zakon o družbeni kontroli cen, ki je bil sprejet pred sprejetjem nove ustave.

Skupščini SR Slovenije je za današnjo sejo, kot je že povedal tovariš predsednik, dan v obravnavo osnutek zakona o temeljih sistema in družbeni kontroli cen, s katerim naj bi bilo področje cen urejeno v skladu z vsebino ustavnih določil.

Kljub skoraj dveletnemu delu komisije pri osnutku zakona o temeljih sistema in družbeni kontroli cen pa je razprava v Izvršnem svetu Skupščine SR Slovenije, skupščinskih odborih, Gospodarski zbornici, zlasti pa na seji obeh zveznih svetov v začetku meseca decembra pokazala, da je urejanje področja cen izredno zahtevna naloga ter da smo v dosedanjem delu prišli do novih rešitev s sprejemom nekaterih drugih sistemskih zakonov, zlasti zakona o planiranju in zakona o združenem delu. Zato vsebina osnutka zakona o temeljih sistema in družbene kontrole cen ureja in razrešuje številne probleme na področju cen. Prav tako ocenjujemo, da vsebuje osnutek še vedno številne pomanjkljivosti, nedodelanosti in nejasne opredelitve, ki imajo konceptualni značaj za zasnovo zakona in jih je potrebno odpraviti v nadaljnjem postopku oblikovanja zakona.

Menimo, da je potrebno vsebino osnutka zakona uskladiti z določili zakona o združenem delu, zlasti pa je potrebno pri oblikovanju predloga zakona o temeljih sistema in družbene kontrole cen izpeljati naslednje spremembe in dopolnitve. Izpostavil bom predvsem najtehtnejše pripombe:

V osnutku zakona nista ustrezno opredeljeni vloga tržišča in objektivnih ekonomskih zakonitosti ter družbenoekonomska vsebina cene v socialistični blagovni proizvodnji, v skladu s celotnim družbenoekonomskim sistemom. Ust-

rezna opredelitev teh družbenoekonomskih kategorij ima bistven pomen za nadaljnjo rast produktivnosti dela, ekonomičnost gospodarjenja, prilagajanje proizvodnje zahtevam tržišča ter stabilnost cen na tržišču. Zaradi neizdelanosti meril in kriterijev za oblikovanje cen proizvodov in storitev tudi cena kot družbenoekonomska kategorija ni ustrezno opredeljena z vidika družbenoekonomskih odnosov v procesu družbene reprodukcije. Ne gre za določanje subjektivističnih kriterijev, temveč za jasno opredelitev meril, ki temeljijo na dejavnih, ki dejansko vplivajo na rast in gibanje cen. Menimo, da morajo v osnutku zakona biti opredeljeni naslednji kriteriji:

1. Povprečna produktivnost dela v grupaciji ali panogi kot merilo za oblikovanje cen in delitev dohodka. Cene, oblikovane po tem kriteriju, temeljijo na družbeno potrebnem delu ter povprečnem obsegu dela in povprečnih stroškov. S tem kriterijem spodbujamo razvoj produktivnosti in proizvajalnih sil.

2. Razmere na tržišču. V večji meri bomo morali upoštevati cene v mednarodni menjavi, zlasti pri nekaterih proizvodih in storitvah, glede na odprtost naše ekonomije. Pri tem pa ne gre le za enostaven prenos uvoznih, kotacijskih ali cen v tujini kot merilo za oblikovanje cen na domačem tržišču, temveč za ustrezno prilagoditev in upoštevanje posebnosti tega kriterija. Prav tako bomo morali upoštevati razmere na domačem tržišču, predvsem odnose ponudbe in povpraševanja.

3. Med kriterije za oblikovanje cen bo potrebno vključiti tudi usklajevanje materialnih razmerij v gospodarskem razvoju oziroma razvoj nasploh. Opredelitev tega kriterija bomo morali postaviti na podlagi dogovorov o temeljnih planov in skupno dogovorjene programske usmeritve.

Druga osnovna pripomba je, da mora zakon vsebovati celoto sistema cen in družbene kontrole cen. V predloženem osnutku zakona o temeljnih sistema cen in družbeni kontroli cen so vsebovana le določila za oblikovanje cen proizvodov in storitev, ki jih proizvajajo organizacije združenega dela. Zagotoviti je potrebno enoten sistem cen, ki bo vključeval tudi oblikovanje cen v obrtnih dejavnostih ter pridobivanje dohodka s svobodno menjavo dela na podlagi cenovnih odnosov.

V osnutku zakona sta poudarjena vloga plana in pomen politike cen, v vsebini besedila pa ta odnos in pomen nista podrobneje opredeljena. Plan predstavlja zelo pomembno sredstvo za obvladovanje stihije in usmerjanje težišča v naših pogojih socialistične blagovne proizvodnje, prav tako pa tudi omogoča nadzor nad celotnim tokom družbene reprodukcije. Na podlagi sprejetega družbenega plana se opredeljujejo skupna ekonomska politika in ukrepi na področju ekonomske politike, s tem pa tudi na področju politike cen kot sestavnega dela celotne ekonomske politike. Tako bo verjetno tudi v bodoče politika cen v praksi izredno pomemben parameter pri določanju ukrepov za obvladovanje rasti cen. Zaradi tega je potrebno v zakonu jasneje opredeliti odnos med planom in politiko cen, zlasti pa določiti elemente politike cen in ukrepe.

V nadaljnjem oblikovanju zakona je potrebno posebno pozornost posvetiti sistemu družbene kontrole cen oziroma celotni zasnovi sistema družbene kontrole cen. To je eno od bistvenih vprašanj. V predloženem osnutku zakona o temeljnih sistema in družbeni kontroli cen je opredelitev družbene kontrole cen, enaka sedanji družbeni kontroli cen. V novem zakonu, ki bo urejal področje cen, pa mora biti vsebina družbene kontrole cen uskladena s spremembo in razvojem družbenoekonomskih odnosov, jasne pa morajo biti tudi vloga, pristoj-

nost in funkcija posameznih organov na tem področju. V sistem družbene kontrole cen je potrebno vključiti tudi kriterije in razmejiti ukrepe.

Verjetno bi bilo smotno ustanoviti posebne organe za cene, na primer zavode za cene, ki bi spremljali in analizirali gibanje in pojave na tržišču in na področju cen, kakor tudi dohodkovni položaj organizacij združenega dela, grupacij, panog in podobno. Ti organi bi bili v funkciji združenega dela ter bi kot takšni nudili strokovno pomoč pri oblikovanju družbenih dogovorov, samoupravnih sporazumov in drugih aktov o cenah v združenem delu.

Nadalje menimo, da bi bilo potrebno razmejiti pristojnosti strokovnih organov za cene in družbenopolitičnih skupnosti, kar pa še posebej velja za razmejitve pristojnosti med federacijo, republiko in občino. Ocenjujemo, da bi pri razdelitvi pristojnosti na področju družbene kontrole cen morali upoštevati naslednja, v bistvu nova izhodišča: pomen proizvodov in storitev, glede na celotno jugoslovansko ali lokalno tržišče, odgovornost za razširjeno reprodukcijo ter ekonomsko povezanost posameznih faz proizvodnje.

To so bistvene načelne pripombe.

Tovarišice in tovariši delegati! Za današnjo sejo ste poleg osnutka zakona o temeljnih sistema cen in družbene kontrole cen prejeli tudi stališča in pripombe za vsebinsko zasnovo predloženega osnutka zakona. Menimo, da mora predlog zakona vsebovati bistvene spremembe v zasnovi, zato predlagamo, da Skupščina SR Slovenije v nadaljevanju postopka, ki se nanaša na sodelovanje pri pripravi zakona, omogoči usklajevanje zakonskega besedila tako, da bodo upoštevane konceptualne in načelne dopolnitve besedila zakonskega osnutka. S takšnim postopkom in pristopom pri pripravi in preoblikovanju predloga zakona bi se zagotovilo sočasno z usklajevanjem zakonskega besedila z delegati v Skupščini nadaljnje delo pri oblikovanju predloga zakona v okviru posebne komisije, ki je sestavljena iz predstavnikov vseh republik. Ta komisija bo pripravljala novo besedilo zakona v celoti z vidika teh načelnih pripomb. Takšno sočasno delo bo omogočilo, in bomo lahko zakon sprejeli v začetku druge polovice leta. Zato predlagamo, da da zbor soglasje k osnutku zakona, s tem, da se o predlogu zakona ponovno razpravlja v Skupščini. Hvala.

Predsednik Štefan Nemeč: Hvala! Kdo še želi razpravljati? Prosim! Besedo ima tovariš Donat Štibelj, gospodarsko področje, 8. okoliš!

Donat Štibelj: Tovariš predsednik, tovarišice in tovariši delegati! V razpravi o osnutku zakona o temeljnih sistema cen in družbeni kontroli cen smo v 8. okolišu za področje gospodarstva ugotovili številne neuskladenosti, ki zahtevajo dodatno usklajevanje. Kljub temu podpiramo zakonski osnutek in v celoti soglašamo s stališči in pripombami Republiškega komiteja za tržišče in cene.

V podrobni razpravi pa smo sprejeli naslednje pripombe in predloge, ki naj jih predlagatelj upošteva pri pripravi predloga zakona:

Poglavje o družbeni evidenci cen, ki je opredeljena s 55., 56. in 57. členom osnutka zakona, določa, da so samoupravne organizacije in skupnosti ter organi družbenopolitičnih skupnosti pristojni za cene, dolžni voditi evidenco o cenah proizvodov in uslug in o aktih, s katerimi se urejajo cene. Nadalje se v teh členih določa, da organi družbenopolitičnih skupnosti, pristojni za cene, določajo izdelke in usluge, za katere morajo samoupravne organizacije in skupnosti pošiljati sporazume in druge akte o cenah. Nadalje se določa, da ta organ vsake

3 mesece objavi seznam družbenih dogovorov in sporazumov, da morajo biti akti o cenah poslani najmanj 60 dni prej preden začno prodajati izdelke oziroma izvajati storitve.

Menimo, da je tako opredeljena družbena evidenca cen dejansko že sestavni del družbene kontrole in da omogoča poseganje organov družbenopolitičnih skupnosti v celotno urejanje cen.

Tudi ocenjevanje, če so konkretne cene oblikovane v skladu z družbenim dogovorom in samoupravnim sporazumom, je potrebno prepustiti udeležencem. Ocenjevanje s strani organov družbenopolitičnih skupnosti je potrebno usmerjati bolj na to, če se konkretne cene oblikujejo v skladu z dogovorjeno politiko cen. To ocenjevanje pa bi moralo izhajati iz podatkov o cenah, ki bi morali biti sestavni del sistema.

Zato predlagamo spremembo v 56. členu, in sicer takole: »Samoupravne organizacije in skupnosti so dolžne pristojnemu organu družbenopolitičnih skupnosti za cene pošiljati v evidenco vse družbene dogovore in samoupravne sporazume, v katerih urejajo razmerja v cenah za tiste izdelke in storitve, za katere je po tem zakonu družbeno dogovarjanje in sporazumevanje obvezno«. Hvala lepa.

Predsednik Štefan Nemec: Hvala lepa! Kdo še želi razpravljati? Prosim! Besedo ima poročevalec Odbora za finance tovariš Anton Jelenko!

Anton Jelenko: Tovariš predsednik, tovarišice in tovariši delegati! Z gradivom ste dobili tudi poročilo Odbora za finance k osnutku zakona o temeljnih sistema cen in družbeni kontroli cen z dne 12. januarja 1977, v katerem Odbor predlaga zboru, da sprejme naslednji sklep:

1. Ne daje se soglasje k osnutku zakona.
2. Zbor se strinja, da se to področje uredi z novim osnutkom zakona, pri oblikovanju katerega naj se upoštevajo načelne pripombe, ki jih je predložil Republiški komite za tržišče in cene dne 20. 12. 1976.

Glede na to, da smo po omenjeni seji Odbora pa do današnje seje zбора prejeli nove informacije in tolmačenja, pa predlagamo, da se ta sklep spremeni. Bilo nam je namreč pojasnjeno, da dajanje soglasij k osnutku zakona dejansko ne pomeni nič drugega kot tisto, kar smo v Odboru za finance že predlagali, to je da se to področje uredi z zakonom.

S tem v zvezi predlagam zboru v imenu Odbora, da sprejme novi sklep:

1. Daje se soglasje k osnutku zakona.
2. K osnutku zakona se dajejo načelne pripombe, ki jih je v svojih stališčih dne 13. 1. 1977 predložil Izvršni svet Skupščini SR Slovenije. Pripombe naj se upoštevajo pri oblikovanju besedila osnutka zakona.

S tem predlogom sklepa umikam predlog sklepa, ki ga je dal Odbor v poročilu z dne 12. 1. 1977. Hvala.

Predsednik Štefan Nemec: Zaključujem razpravo in predlagam, da sprejmemo naslednji sklep:

1. Zbor združenega dela Skupščine SR Slovenije daje soglasje k osnutku zakona o temeljnih sistema cen in družbeni kontroli cen.

2. K osnutku zakona daje zbor pripombe, navedene v poročilih skupščinskih teles ter pripombe, navedene v mnenju Izvršnega sveta Skupščine SR Slovenije in pripombe dane v razpravi na današnji seji.

Ima kdo kakšno pripombo glede predlaganega sklepa? Če pripomb ni, prehajam na glasovanje. Kdor je za, naj prosim glasuje! (134 delegatov glasuje za.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (3 delegati).

Ugotavljam, da je sklep sprejet z večino glasov.

Prehajam na 8. točko dnevnega reda, to je na osnutek zakona o Skupnosti jugoslovanskih pošt, telegrafov in telefonov.

Osnutek zakona je Skupščini SR Slovenije predložil v obravnavo Zbor republik in pokrajin Skupščine SFRJ. Izvršni svet je za svojega predstavnika k tej točki dnevnega reda določil tovariša Livia Jakomina, člana Izvršnega sveta in predsednika Republiškega komiteja za promet in zveze. Naša delegacija v Zboru republik in pokrajin Skupščine SFRJ je za svojega predstavnika določila tovariša Rudija Kropivnika.

Osnutek zakona sta obravnavala Odbor za družbenoekonomski razvoj in Zakonodajno-pravna komisija. Prejeli smo tudi stališče Izvršnega sveta. Želi kdo besedo? Besedo ima tovariš Livio Jakomin, član Izvršnega sveta in predsednik Republiškega komiteja za promet in zveze!

Livio Jakomin: Tovariš predsednik, tovarišice in tovariši delegati! Žele bi dati pojasnilo oziroma kratko uvodno obrazložitev k zakonomu, ki ju obravnavamo kot 8. in 9. točko dnevnega reda.

Kot je znano, je bilo po predhodnih razpravah v Odboru Zbora združenega dela zavzeto odklonilno stališče do obeh osnutkov, predvsem zaradi številnih načelnih pa tudi konkretnih pripomb. Ugotovili smo, da oba osnutka ne upoštevata oziroma ne izhajata dovolj iz zakona o združenem delu. Osnutka zakona niti v posrednem smislu ne prispevata k razčiščevanju dohodkovnih odnosov v smislu zakona o združenem delu ter nista uskladena z že uveljavljenim zveznim zakonom o družbenem planiranju.

Prav tako osnutka zakonov ne upoštevata nekaterih novosti, ki že obstajajo v nekaterih republikah. Gre za delovanje samoupravnih interesnih skupnosti na področju železniškega, luškega in PTT prometa, v katerih so družbenoekonomski odnosi med uporabniki in izvajalci drugače rešeni, kot se rešujejo v obeh osnutkih zakona.

Predlagatelji se tudi niso opredelili glede vprašanj delovanja in ustanavljanja samoupravnih interesnih skupnosti na tem področju na ravni federacije. Ta možnost je celo po konceptu zakona posredno izključena, pa tudi v obrazložitvi se avtorji do teh vprašanj niso opredelili.

Osnutka zakona nista vsebinsko uskladena z ustavo tudi glede na to, da določata, da se vprašanja razvoja in siceršnjih družbenoekonomskih odnosov urejajo znotraj Skupnosti jugoslovanskih železnic oziroma jugoslovanskih PTT podjetij ali pa v razmerju z državnimi organi. Taka ureditev pomeni klasično zasnovano odnosov države in organizacij, ki opravljajo dejavnost posebnega družbenega pomena, ko država nastopa kot izključni predstavnik določenih splošnih in skupnih interesov. V takih odnosih se uporabniki izključujejo iz procesov odločanja o teh interesih.

Na podlagi spornih pripomb in predhodnega negativnega mnenja do omenjenih osnutkov zakonov sta osnutka obravnavala na skupni seji Zvezni svet za vprašanje družbene ureditve in Zvezni svet za gospodarski razvoj in ekonomsko politiko, kjer je bilo dogovorjeno, da je v nadaljnjem postopku potrebno dane pripombe upoštevati. Ker je SR Slovenija še edina republika, ki k osnut-

koma ni dala soglasja, predlagamo, da Zbor združenega dela da soglasje k obeh osnutkom in tako omogoči nadaljnji postopek usklajevanja. V samem postopku usklajevanja pa ostaja naša naloga, da uveljavimo naše pripombe.

Predsednik Štefan Nemeč: Hvala lepa! Kdo še želi razpravljati? Prosim! Besedo ima predstavnik Samoupravne interesne skupnosti za PTT promet tovariš Berič!

Jakob Berič: Tovariš predsednik, tovarišice in tovariši delegati! V Samoupravni interesni skupnosti za PTT promet v naši republiki in v posameznih območnih interesnih skupnosti za PTT promet smo obravnavali osnutek zakona o jugoslovanskih poštah, telegrafih in telefonih. Menimo, da načela, stališča itd. zakona niso uskladeni z načeli nove ustave, posebno v tistem delu, ki obravnava delovanje samoupravnih interesnih skupnosti.

Ker smo sodelovali po naših organih tudi pri oblikovanju nekaterih stališč, ki so bila danes predložena delegatom te skupščine, moram reči, da se v celoti strinjamo s stališči, ki sta jih sprejela Odbor za družbenoekonomski razvoj tega zbora in Zakonodajno-pravna komisija, kot tudi s stališči republiškega Izvršnega sveta.

V Samoupravni interesni skupnosti za PTT promet pa menimo, da je zakon o Skupnosti jugoslovanskih pošt, telegrafov in telefonov potrebno sprejeti čimprej, seveda po poprejšnji uskladitvi s prej omenjenimi stališči. Menimo, da je oba zakona potrebno sprejeti čimprej še posebej zaradi tega, ker so na ravni naše republike, pa tudi na ravni Jugoslavije, sprejeti nekateri samoupravni akti, ki že obvezujejo samoupravne interesne skupnosti, da se vključujejo pri izvrševanju nekaterih sprejetih nalog. Tako je v dogovoru o temeljih družbenega plana Jugoslavije o razvoju PTT prometa za obdobje 1976—1980 v 11. členu že konkretno določeno, da se poleg republik in pokrajin vključujejo tudi samoupravne interesne skupnosti za izvajanje teh nalog in da so dolžne storiti, kot pravi, vse, da se ta dogovor dejansko uresniči v tem obdobju.

Predsednik Štefan Nemeč: Hvala lepa! Kdo še želi razpravljati? Če nihče, zaključujem razpravo in predlagam naslednji sklep:

1. Zbor združenega dela Skupščine SR Slovenije daje soglasje k osnutku zakona o Skupnosti jugoslovanskih pošt, telegrafov in telefonov.

2. K osnutku zakona daje zbor pripombe, navedene v poročilih skupščinskih teles, stališču Izvršnega sveta Skupščine SR Slovenije in pripombe, dane v razpravi na današnji seji.

Ima kdo kakšno pripombo k predlaganemu sklepu? Če pripomb ni, potem dajem sklep na glasovanje. Kdor je za, naj prosim glasuje! (137 delegatov glasuje za.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (1 delegat.)

Ugotavljam, da je sklep sprejet z večino glasov.

Prehajamo na 9. točko dnevnega reda, to je na osnutek zakona o združevanju železniških transportnih organizacij združenega dela v Skupnost jugoslovanskih železnic.

Osnutek zakona je predložil Skupščini Zbor republik in pokrajin Skupščine SFRJ. Pri tej točki dnevnega reda je predstavnik Izvršnega sveta tovariš Livio Jakomin, tovariš Rudi Kropivnik pa je predstavnik naše delegacije v Zboru republik in pokrajin Skupščine SFRJ.

Osnutek zakona sta prav tako obravnavala Odbor za družbenoekonomski razvoj in Zakonodajno-pravna komisija. Tovariš Jakomin je kot predstavnik Izvršnega sveta obrazložil stališče Izvršnega sveta k temu zakonu. Želi kdo razpravljati? Če ne želi nihče, zaključujem razpravo in predlagam naslednji sklep:

1. Zbor združenega dela daje soglasje k osnutku zakona o združevanju železniških in transportnih organizacij združenega dela v Skupnost jugoslovan-skih železnic.

2. K osnutku zakona se dajejo pripombe, dane v poročilih skupščinskih teles, v mnenju Izvršnega sveta in v razpravi na današnji seji.

Je kakšna pripomba k predlaganemu sklepu? Če pripomb ni, dajem sklep na glasovanje. Kdor je za, naj prosim glasuje! (135 delegatov glasuje za.) Je kdo proti? (1 delegat.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Ugotavljam, da je z večino glasov sprejet predlagani splep.

Prehajam na 10. točko dnevnega reda, to je osnutek zakona o carinski tarifi.

Osnutek zakona je Skupščini SR Slovenije predložil v soglasje Zbor republik in pokrajin Skupščine SFRJ. Izvršni svet je za svojega predstavnika določil tovarišico Milico Ozbič, članico Izvršnega sveta in republiško sekretarko za finance. Predstavnik naše delegacije v Zboru republik in pokrajin Skupščine SFRJ je tovariš dr. Vilijem Merhar.

Osnutek zakona so obravnavali: Odbor za družbenoekonomske odnose, Odbor za družbenoekonomski razvoj ter Zakonodajno-pravna komisija. Poročila ste prejeli, prav tako stališče Izvršnega sveta Skupščine SR Slovenije.

Pričenjam razpravo. Kdo želi besedo? Besedo ima tovariš Franc Žumer, gospodarsko področje, 8. okoliš!

Franc Žumer: Tovariš predsednik, tovarišice in tovariši delegati! Skupina delegatov, ki delegira 4 delegate v Zbor združenega dela Skupščine SR Slovenije za področje gospodarstva, je na svoji seji dne 17. 1. 1977 sprejela predlog Organizacije združenega dela Sava Kranj, da se na današnji seji Zbora združenega dela Skupščine SR Slovenije dajo naslednje pripombe k osnutku zakona o carinski tarifi:

Ureditev šifre carinske tarife 59.08 za umetno usnje. Zmogljivosti za proizvodnjo umetnega usnja v SFRJ Jugoslaviji znašajo 30 milijonov kvadratnih metrov. Potrošnja je 25 milijonov kvadratnih metrov. V Jugoslaviji je bilo proizvedeno v letu 1975 12 milijonov kvadratnih metrov umetnega usnja. Za leto 1976 se ne predvidevajo bistvene spremembe.

Boljše izkoriščanje zmogljivosti onemogoča visok uvoz umetnega usnja, predvsem iz Vzhodne in Zahodne Nemčije, Madžarske, Italije in Francije. Uvozne cene iz vzhodnoevropskih drav so zelo nizke. Tako je na primer uvozna cena za težko galanterijsko umetno usnje na podlagi PVC iz Demokratične republike Nemčije 29,87 dinarjev za m². Vrednost izdelavnega materiala za enako kakovost umetnega usnja, ki ga proizvajajo naša organizacija združenega dela pa je po cenah konec decembra 1975 31,17 dinarjev na m².

Obsega uvoza ne moremo točno ugotoviti, ker sedanji sistem carinskih tarif onemogoča njegovo spremljanje. Ta se pojavlja pod različnimi šiframi skupaj z ostalimi proizvodi, ki se razvrščajo v te šifre. Pri vseh potrošnikih pa se

srečujemo z uvoženim umetnim usnjem. Zato predlagamo, da se predložena carinska tarifa dopolni takole:

— 59,08-2 preoblečene s plastično maso a) na bazi polivinilklorida, b) na bazi poliuretana.

Ostalo se dopolni, da se za dopolnjene carinske tarife sprejme carinska stopnja 20 % ter da se za dopolnjene šifre carinske tarife določi devizni kontingent (DK) kot uvozni režim.

Prav tako imamo pripombo glede razvrščanja jeklenega korda in stopnje carinske obremenitve, šifra 73.25.

Jekleni kord je material, ki se uporablja v novi proizvodnji jeklene radialne pnevmatike, ki jo je v SFRJ začela uvajati že leta 1973 delovna organizacija Sava Kranj. To je material, ki ga izdelujejo samo nekatere države na Zahodu. V naši državi ni proizvajalcev jeklenega korda, ravno tako ni možen uvoz iz vzhodnoevropskih držav.

Trenutne potrebe po jeklenem kordu v SFRJ so 2 tisoč ton. Jekleni kord je bil po odločitvi Carinske uprave razvrščen v carinsko tarifo 73.25, to je med kable in vrvi iz pletene jeklene žice (podtočka 2. c —, s carinsko stopnjo 13 % in režimom uvoza).

Glede na to, da je jekleni kord specifičen material, ki se uporablja samo v proizvodni avtopnevmatike z jeklenim pasom, predlagamo:

1. Da se odpre nova podtočka v okviru tarifne številke 73.25-2 jekleni avtokord.

2. Da se zaradi dejstva, da ni domačega proizvajalca, določi minimalna carinska stopnja za uvoz, to je 5 %. Hvala lepa.

Predsednik Štefan Nemeč: Kdo še želi besedo? Besedo ima tovariš Milan Starman, poročevalec Odbora za družbenoekonomske odnose!

Milan Starman: Tovarišice in tovariši delegati, tovariš predsednik! Odbor za družbenoekonomske odnose je na svoji seji 1. decembra 1976 obravnaval osnutek zakona o carinski tarifi, kar je razvidno tudi iz poročila, ki ste ga prejeli. Ugotovitve Odbora so, da je bil predlog carinskih stopenj izdelan že v decembru leta 1975. Te stopnje pa niso izhajale iz povečanih stopenj v januarju in nimajo pravne osnove v naši razvojni politiki.

Da je carinska zaščita instrument razvojne politike, je verjetno nam vsem jasno, toda kakšna naj bo ta zaščita, je težja naloga. Da bi lahko prišli do realne in pravilne zaščite celotnega našega gospodarstva, je Odbor predlagal, da se odgovorni iz Gospodarske zbornice in Izvršnega sveta potrudijo in pripravijo vse potrebno, da se zberejo vsi predlogi iz organizacij združenega dela in gospodarstva, da se medsebojno uskladijo predlogi na ravni republike. Potem pa naj gre osnutek zakona o carinskih tarifah v obravnavo v delegatsko bazo in v odbore Skupščine SR Slovenije. Zato je Odbor takrat predlagal, da se odloži razprava o osnutku zakona o carinski tarifi. Danes je zopet na dnevnem redu in čas nas sili, da ga obravnavamo takšnega, kakršen je predložen.

Menim, da se delegati nismo mogli dovolj poglobiti v razpravo v bazi, iz katere izhajamo, ker ni bilo na razpolago nobenih novih gradiv, iz katerih bi bile razvidne prednosti ali pomanjkljivosti novih, večjih ali manjših carinskih stopenj za celotno strukturo slovenskega gospodarstva. Predloge, ki jih imamo na razpolago, smo člani Odbora dobili na seji 17. tega meseca. Izdelala jih je Gospodarska zbornica po predlogih organizacij združenega dela in združenj

slovenske industrije. Toda to nas delegate še ne prepričuje, da so te carinske stopnje pravilne in pravi inštrument naše razvojne politike, za katerega se moramo zavzemati, da bo v skladu z resolucijo o politiki izvajanja družbenega plana SR Slovenije od leta 1976 do leta 1980. Ti podatki oziroma predlogi so verjetno premalo uskladeni med seboj in verjetno temeljijo samo na interesih posameznih organizacij združenega dela in združenj, ne pa celotnega našega gospodarstva, kar pa bi na vsak način morali vedeti. Morali bi napraviti izračune, če so predlogi večjih ali manjših carinskih stopenj sprejemljivi za gospodarstvo kot celota in kakšne posledice nosijo s seboj v cenah končnih izdelkov na tržišču.

Izračun je potrebno napraviti tudi za predlagane stopnje osnutka zakona o carinskih tarifah. Ker sprejema osnutek zakona Zbor republik in pokrajin, mi pa dajemo samo soglasje s pripombami in predlogi in pooblašamo delegate v Zboru republik in pokrajin, da v fazi usklajevanja zastopajo interese slovenskega gospodarstva tako, kot bosta pokazala analiza in izračun katerega je potrebno opraviti doma. Zato bodo delegati v Zboru republik in pokrajin morali imeti v fazi usklajevanja jasna, dodelana začetna stališča, s katerimi se bodo lahko dogovarjali in usklajevali interese našega gospodarstva. Da se vsi ti dokumenti, izračuni in sklepi pripravijo, moramo pooblastiti Izvršni svet Skupščine SR Slovenije, da izdelava na podlagi današnje razprave dokončno besedilo pripomb in predlogov za spremembo osnutka zakona o carinskih tarifah. V imenu Odbora Zbora združenega dela predlagam, da se osnutek zakona o carinskih tarifah sprejme. Hvala lepa.

Predsednik Štefan Nemeč: Hvala lepa! Kdo še želi razpravljati? Prosim! Besedo ima tovarišica Milica Ozbič, republiška sekretarka za finance in članica Izvršnega sveta!

Milica Ozbič: Tovariš predsednik, tovarišice in tovariši delegati! V zvezi z razpravo o carinski tarifi bi morala povedati nekaj podatkov o tem, kako je ta razprava tekla, pa tudi nekaj podatkov o tem, kakšen je rezultat tako izpeljane razprave. Posebej pa bi se še dotaknila danes danih predlogov.

Tako zelo pomemben dokument, kot je carinska tarifa brez dvoma zasluži zelo detajlno obravnavo, zelo izčrpne predhodne izračune in zelo uskladena stališča. Ne glede na to, da je zakon že sorazmerno dolgo časa v razpravi, pa moramo ugotoviti, da za čuda ni bil deležen take pozornosti, kot bi si jo po svojem pomenu zaslužil. Združeno delo, ki je najbolj poklicano, da daje utemeljena stališča do carinske tarife, in ki je najbolj poklicano, da razpravlja o njej, se je le s težavo in po nekaj ponovljenih poskusih odzvalo, dalo svoje pripombe, ki jih je Izvršni svet verificiral, potem ko so bile skupaj z mnogimi drugimi obdelane in sumirane.

Moram povedati, da se tudi mi, ki smo bili nosilci te akcije, ne moremo strinjati z oceno, da je tako zbrane in obdelane pripombe mogoče imeti za izredno poglobljene ali za rezultate izredno poglobljenega dela. Narejeno je bilo pač tisto, kar je bilo v danih okoliščinah mogoče opraviti, s polnim angažiranjem aparat Zbornice in Izvršnega sveta. Takšna akcija je pripomogla k temu, da so pripombe kolikor toliko zasledovale tiste naše interese, ki jih je objektivno mogoče posredovati Skupščini. Pri tem se je bilo treba pri obdelavi zbranih pripomb združenega dela ravnati po prvem načelu, po katerem se je v takem primeru treba ravnati, to je, da se pokrije globalni interes, pa tudi interes

vsake posamezne celice v združenem delu, vendar objektivno, kolikor je to mogoče. Žal so zbrane pripombe iz združenega dela večkrat soočene ene z drugimi in v takih primerih je le z globalnim interesom mogoče najti izhod.

Ob obilnem trudu, ki je bil vložen v pripravljane teh pripomb, pa moramo reči, da tudi mi mislimo, da to, kar je pripravljeno, ni odraz materialno poglobljene zainteresiranosti gospodarstva v celoti, je pa v dobršnjem delu. Moram reči, da bo delegaciji, ki bo v Zvezni skupščini te ali druge pripombe usklajevala, seveda težko.

S strani predlagatelja bi morala torej reči, da predlagamo, da se osnutek sprejme, da pa se pripombe dokumentacijsko še dodelajo, zlasti pa da se v času, ki še preostane, v razpravo aktivno vključi tudi združeno delo.

Nadalje moram reči, da je razmišljanje o tem, da manjkajo pripombe, izračuni, seveda na mestu, moram pa tudi reči, da je take natančne račune, ki naj bi spremljali vse to, mogoče narediti, vendar ne tako zelo hitro. Zaradi prepletanja poslovnih tokov prek uvoza je večinoma težko iz podatkov, ki jih imamo na razpolago, spremljati zaključke. Ti globalni izračuni obstajajo in na podlagi teh se da pripombe dodatno dodelati, vendar pa ne dosledno glede vsakega subjekta. Strinjam se s tem, da se tisti obračuni, ki jih je možno narediti, napravijo in dodajo pripombe, da se ta slika tudi računsko osvetli. Pri tem pa nekih posebno poglobljenih analiz najbrž ni mogoče pričakovati. Če mi dovolite, bi se dotaknila še pripombe glede tarife za umetno usnje.

Ni mogoče enostransko sprejeti predloga proizvajalca, ne da bi slišali komentar potrošnikov, ki dopolnjujejo svoje potrebe z uvozom. Tudi v tem primeru ni mogoče enostransko sprejeti predloga proizvajalca, ki si prizadeva, da se njegova proizvodnja prek carinske tarife zaščiti pred konkurenco proizvajalcev iz tujine, ne da bi slišali in upoštevali mnenje porabnikov teh materialov in njihove argumente, ki so lahko tudi drugačni.

Moram reči, da se s strani predlagatelja ograujemo od sprejemanja kakršnihkoli predlogov, ki niso soočeni z argumenti porabnikov materiala, zlasti v primerih, kot je ta, ko gre za zaščito lastne proizvodnje pred uvozno konkurenco.

Kar zadeva jekleni kord, je pripomba v zbranih pripombah upoštevana.

Tako kot je predlagal govornik pred menoj, tudi jaz mislim, da je na mestu predlog, da se sprejme osnutek, da se da k osnutku soglasje, da pa se poleg obstoječih obdelanih pripomb v času, ki je še na razpolago, pripombe dopolnijo s tistim, kar bo mogoče dopolniti, potem ko se bo združeno delo temu pozivu po intenzivnejšem sodelovanju odzvalo. Prosila pa bi, da se postavi rok, v katerem je še mogoče sprejemati pripombe in se o njih izjasnjevati in za delegacijo pripravljene pripombe dopolnjevati. Kar se izračunov tiče, sprejemamo nalogo in bomo skušali pripombe dopolniti.

Predsednik Štefan Nemeč: Hvala lepa! Prosim, besedo ima tovariš dr. Merhar, predstavnik delegacije v Zboru republik in pokrajin!

Dr. Viljem Merhar: Tovariš predsednik, tovarišice in tovariši delegati! K besedi se javljam predvsem zaradi tega, ker menim, da je pri sprejemanju carinske tarife vendarle treba opozoriti na nekatere probleme, ki so izhodiščne narave. Čeprav je tovariš iz Odbora za plan, kjer smo o tej problematiki diskutirali, stvari dokaj obširno pojasnil, tudi z vidika delegacije v Zboru

republik in pokrajin, mi dovolite, da dam k razmišljanju še nekaj svojih misli.

Ko razpravljamo o predlogu carinske tarife, ki jo je naši skupščini posredoval Zbor republik in pokrajin Skupščine SFRJ, se moramo najprej spomniti, in to podčrtujem, na razloge, ki so spodbudili predlagatelja tega predloga, namreč Zvezni izvršni svet, da je pristopil k reviziji carinskih tarif in carinskih dajatev, ki jih obravnava novi predlog carinskega zakona.

Potem ko smo v naši družbi ponovno ugotovili, da je planska komponenta našega gospodarskega sistema bistvenega pomena za uskladen družbenoekonomski razvoj jugoslovanske družbe, smo z mobilizacijo zainteresiranih družbenih dejavnikov definirali razvojne dokumente našega družbenoekonomskega razvoja. V mislih imam sprejeto projekcijo dolgoročnega družbenoekonomskega razvoja do leta 1985 ter srednjeročno orientacijo, ki je opredeljena tudi že s sprejetim dokumentom namreč srednjeročnim družbenim planom gospodarskega in družbenega razvoja do leta 1980, kakor tudi z resolucijami o družbenoekonomskem ter gospodarskem razvoju jugoslovanske in slovenske družbe, ki jih sprejemamo letno.

Zaradi tega naj mi bo dovoljena pripomba, da je težko sprejeti stališče Izvršnega sveta, ki je dano na strani 3 pod Adl), da je carina instrument razvojne politike. Gotovo je tudi to. Vendar bi bilo nujno potrebno najprej podrobneje opredeliti dolgoročno razvojno politiko, šele na tej osnovi pa bi bilo možno realno opredeljevati zaščitno politiko in konkretne višine carinskih stopenj. Dolgoročna politika je z razvojnimi dokumenti že opredeljena. Z vsemi temi dokumenti, ki smo jih sprejeli, smo tudi definirali poglobitve smeri družbenoekonomskega razvoja, z opredelitvijo takoimenovanih prednostnih dejavnosti oziroma dejavnosti posebnega pomena za družbenoekonomsko uskladen razvoj v naši družbi.

S poudarjanjem teh dejavnosti moramo premagovati disproporcionalnosti v ekonomski strukturi, ki so se v jugoslovanski ekonomiji nakopičile do stopnje, da so začele postajati omejitveni faktor nadaljnjih razvojnih možnosti. To nalogo mora nasledovati naša ekonomska politika v vseh njenih delih, pa tudi s carinsko politiko, ki jo je treba uskladiti z razvojnimi ambicijami naše družbe.

Nakazana naloga ekonomske politike ter v okviru nje carinske politike je zahtevala ponovno definicijo te politike, ki jo Zvezni izvršni svet opredeljuje s predlogom o carinskih tarifah, torej s predlogom, o katerem razpravljamo danes.

Zaradi tega se mi zdi, da bi bila naša naloga, ko proučujemo ta predlog, da ga ovrednotimo predvsem z dveh vidikov:

- a) Z vidika uskladenosti carinske politike z razvojno politiko, ki je opredeljena v naših dolgoročnih in srednjeročnih razvojnih dokumentih,
- b) z vidika učinkovitosti carinske politike pri realizaciji razvojnih usmeritev, torej carinske politike kot razvojne komponente v prvem planu in šele nato carinske politike kot fiskalnega instrumenta.

S teh vidikov bi kazalo ovrednotiti predvsem izhodišča predlagatelja pri nakazovanju temeljnih načel nove carinske politike in se šele potem vsestransko lotiti ocen teh izhodišč pri usmeritvah, ki jih je predlagatelj nakazal s svojimi rešitvami. Šele nato bi kazalo spregovoriti o dilemah, ki so v gradivu navzoče in ki jih imamo predvsem v materialu, ki nam ga je ponudil Izvršni svet. V mislih imam predvsem tole dilemo: ali brez carine za nekatere produk-

te, za katere je logično, ali pa 5% izhodiščna carinska stopnja, kot je predvidena v carinski tarifi.

Upoštevati je treba razmerje med carinami in carinskimi dajatvami, ki ga vsiljuje politika vključevanja našega gospodarstva v mednarodno delitev dela prek kurznega tečaja in kurzne politike; vprašanje uresničevanja prioriteten dejavnosti prek carinskih kontingentov oziroma zniževanja carin in končno, vprašanje stopnje prestrukturiranja v našem gospodarstvu, ki mora realistično upoštevati razmerje med prvim in drugim oddelkom družbene reprodukcije oziroma reprodukcijo produkcijskih sredstev ter reprodukcijo potrošnih sredstev.

V procesu prestrukturiranja našega gospodarstva bi morali izhajati iz načela postopnosti, ker je, kot je znano, prestrukturiranje naše ekonomije nemogoče doseči čez noč. Doseči jo je mogoče le postopno. Zato je treba časovni vidik realistično upoštevati v razvojni, s tem pa tudi v carinski politiki.

Ko ocenjujemo pripombe našega Izvršnega sveta s teh vidikov, si ne moremo kaj, da ne bi opozorili na naslednje:

Po našem mnenju je izostala analiza pripomb naših organizacij združenega dela k predlogu carinskega zakona oziroma zakona o carinski tarifi z zgoraj nakazanih in opredeljenih vidikov, zato so bile pripombe organizacij združenega dela enostavno povzete in so v gradivu kot povzetek nakazane. S tem se je prezrlo, da v naši družbi še vedno deluje protislovje med individualnimi in družbenimi interesi, ki zahteva premagovanje in načine premagovanja tega protislovja. Samo tako se je moglo zgoditi, po mojem mnenju, da organizacije združenega dela, ki jim ustreza višja carinska zaščita, predlagajo zvišanje carin, v nasprotju s tistimi organizacijami združenega dela, ki delujejo v režimih uvoza, predvsem surovin, in zahtevajo znižanje carinskih stopenj. Vprašanje pa je, če lahko ta nasprotujoči si interes, ki je pogojen s strukturo našega gospodarstva, razrešuje strukturne probleme našega gospodarstva. Zaradi tega je bilo treba te interese uskladiti z deklariranimi razvojnimi dokumenti, ki jim mora slediti carinska politika na način, ki sem ga zgoraj opredelil.

Takšna situacija postavlja delegacijo v Zboru republik in pokrajin pri usklajevalnem postopku v zelo težaven položaj. Zaradi vsega tega menim, da so v sedanjem trenutku pripombe, ki smo jih dobili prek Gospodarske zbornice Slovenije, take narave, da jih je mogoče oceniti kot parcialne. V njih se še izraža protislovje med individualnimi in družbenimi interesi, interesi, ki so deklarirani z razvojnimi usmeritvami in dokumenti v naši družbi. Zato in predvsem zato podpiram tiste ideje, ki jih je izrekel tovariš iz Odbora za družbenoekonomске odnose, da bi bilo treba na gradivu, pri pripombah še naprej delati in da bi morali organi v republiki te pripombe še naprej usklajevati. Ne mislim, da je to samo naloga Sekretariata za finance, predvsem je to naloga Komiteja za planiranje in planskih organov, kajti tam so bile razvojne ambicije definirane. Samo tako bo mogoče priti do realističnih pripomb in samo tako bomo lahko v usklajevalnem postopku prišli do optimalne carinske politike, carinske politike, ki bo lahko vplivala prek svojih možnosti na našo razvojno politiko.

Zaradi vsega tega seveda predlagam zboru, da izglasuje soglasje k zakonskem reguliranju carinskih tarif ter pooblasti delegacijo, da v usklajevalnem postopku, v ustvarjalnem dialogu ob konzultaciji z republiški organi pride čimprej do institucionalizacije tega, za razvojno politiko zelo pomembnega zakona. Hvala lepa.

Predsednik Štefan Nemeč: Hvala lepa! Želi še kdo razpravljati? (Nihče.) Zaključujem razpravo in predlagam, da sprejmemo dva sklepa oziroma sklep v dveh delih.

Predlagam, da bi se prvi sklep glasil:

1. Zbor združenega dela Skupščine SR Slovenije daje soglasje k osnutku zakona o carinski tarifi.

2. K osnutku zakona daje zbor pripombe, navedene v poročilih skupščinskih teles, stališču Izvršnega sveta Skupščine SR Slovenije in pripombe, dane v razpravi na seji zбора.

3. Pooblašča se delegacija Skupščine SR Slovenije v Zboru republik in pokrajin Skupščine SFRJ, da da v imenu Skupščine SR Slovenije in v skladu z njenimi pripombami soglasje k predlogu tega zakona.

Drugi sklep naj bi se glasil:

Izvršni svet Skupščine SR Slovenije naj skupaj z Gospodarsko zbornico Slovenije uskladi medsebojno in s planskimi dokumenti vse zbrane predloge in pripombe za spremembe predloženih stopenj carinske tarife in jih predloži Skupščini SR Slovenije v roku, ki bi omogočil delegaciji Skupščine SR Slovenije v Zboru republik in pokrajin Skupščine SFRJ usklajevanje zakona v telesih Zbora republik in pokrajin Skupščine SFRJ.

Vprašujem, ali ima kdo kakšno pripombo ali spreminjevalni predlog? Ni pripomb. Če ni pripomb, dajem najprej prvi sklep na glasovanje. Kdor je za sklep naj prosim glasuje! (130 delegatov glasuje za.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (2 delegata.)

Ugotavljam, da je sklep sprejet z večino glasov.

Sedaj dajem na glasovanje drugi sklep. Kdor je za ta sklep, naj prosim glasuje! (131 delegatov glasuje za.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Ugotavljam, da je sklep sprejet soglasno.

Zaključujem to točko in prehajam na 11. točko dnevnega reda, to je na osnutek zakona o dajanju kreditov za obratna sredstva železniškim transportnim organizacijam združenega dela, ki ga je Skupščini SR Slovenije predložil v soglasje Zbor republik in pokrajin Skupščine SFRJ.

Izvršni svet je za svojega predstavnika k tej točki dnevnega reda določil tovarišico Milico Ozbič, članico Izvršnega sveta in republiško sekretarko za finance. Predstavnika naše delegacije v Zboru republik in pokrajin v Skupščini SFRJ pa je tovariš Rudi Kropivnik.

Osnutek zakona sta obravnavala Odbor za finance in Zakonodajno-pravna komisija, ki sta dala poročilo. Prejeli smo tudi stališče Izvršnega sveta. Pričenjam razpravo. Kdo želi besedo? Ne želi nihče razpravljati? Lahko zaključim razpravo? Zaključujem razpravo in predlagam da sprejmemo naslednji sklep:

1. Zbor združenega dela Skupščine SR Slovenije daje soglasje k osnutku zakona o dajanju kreditov za obratna sredstva železniškim transportnim organizacijam združenega dela.

2. K osnutku zakona daje zbor pripombe, navedene v poročilih skupščinskih teles ter v stališču Izvršnega sveta Skupščine SR Slovenije.

3. Pooblašča se delegacija Skupščine SR Slovenije, da v Zboru republik in pokrajin Skupščine SFRJ, da v imenu Skupščine SR Slovenije in v skladu z njenimi pripombami soglasje k predlogu tega zakona.

Ima kdo kakšno pripombo k predlaganem sklepu? Ni pripomb. Potem dajem sklep na glasovanje. Kdor je za, naj prosim glasuje! (128 delegatov glasuje za.) Je kdo proti? (1 delegat.) Se je kdo vzdržal glasovanja? (Nihče.)

Ugotavljam, da je sklep z večino glasov sprejet.

Prehajamo na 12. točko dnevnega reda, to je na predlog zakona o ratifikaciji jugoslovansko-francoskega sporazuma o sodelovanju na področju filma, ki ga je Skupščini SR Slovenije predložil v soglasje Zbor republik in pokrajin Skupščine SFRJ.

Izvršni svet je za svojega predstavnika k tej točki dnevnega reda določil tovariša Andreja Ujčiča, člana Izvršnega sveta in predsednika Republiškega komiteja za kulturo. Predstavniki naše delegacije v Zboru republik in pokrajin Skupščine SFRJ pa je tovarišica Danica Jurkovič.

Predlog zakona so obravnavali: Komisija za mednarodne odnose, ki je dala predlog odloka o soglasju, Odbor za družbenoekonomske odnose, ki je dal poročilo, in Zakonodajno-pravna komisija, ki je tudi dala poročilo. Prejeli smo tudi stališče Izvršnega sveta.

Pričenjam razpravo. Kdo želi besedo? Če ne želi nihče razpravljati, lahko zaključim razpravo. Na glasovanje dajem predlog odloka o soglasju k predlogu zakona o ratifikaciji jugoslovansko-francoskega sporazuma o sodelovanju na področju filma, skupno s pripombo Izvršnega sveta Skupščine SR Slovenije k 8. členu zakona glede slovenskega prevoda.

Kdor je za predlog odloka, naj prosim glasuje! (131 delegatov glasuje za.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Ugotavljam, da je predlog odloka soglasno sprejet.

Prehajamo na 13. točko dnevnega reda, to je na osnutek odloka o izdajanju srebrnikov po 100 in po 200 dinarjev, ki ga je Skupščini SR Slovenije predložil v soglasje Zbor republik in pokrajin Skupščine SFRJ.

Izvršni svet je za svojega predstavnika k tej točki dnevnega reda določil tovarišico Milico Ozbič, predstavnik delegacije v Zboru republik in pokrajin pa je tovarišica Zdenka Jurančič.

Osnutek zakona sta obravnavala Odbor za finance in Zakonodajno-pravna komisija. Poročili smo prejeli, prejeli pa smo tudi stališče Izvršnega sveta. Kdo želi besedo? Ne želi nihče razpravljati? Če nihče, zaključujem razpravo in predlagam, da sprejmemo naslednji sklep:

1. Zbor združenega dela Skupščine SR Slovenije daje soglasje k osnutku odloka o izdajanju srebrnikov po 100 dinarjev in po 200 dinarjev.

2. Pooblašča se delegacija Skupščine SR Slovenije v Zboru republik in pokrajin Skupščine SFRJ, da da v imenu Skupščine SR Slovenije soglasje k predlogu odloka.

Kdor je za ta sklep, naj prosim glasuje! (132 delegatov glasuje za.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal glasovanja? (Nihče.)

Ugotavljam, da je sklep soglasno sprejet.

Prehajamo na 14. točko dnevnega reda, to je na osnutek zakona o zagotavljanju sredstev federacije za dopolnilno vlogo Socialistične federativne republike Jugoslavije v Afriški sklad za razvoj, ki ga je Skupščini SR Slovenije predložil v soglasje Zbor republik in pokrajin Skupščine SFRJ.

Izvršni svet je za svojega predstavnika k tej točki dnevnega reda določil tovarišico Milico Ozbič, predstavnik delegacije pa je Zdenka Jurančič. Osnutek zakona sta obravnavala Odbor za finance in Zakonodajno-pravna komisija. Prejeli smo poročilo in stališče Izvršnega sveta Skupščine SR Slovenije. Pričenjam razpravo. Prosim, besedo ima tovarišica Milica Ozbič!

Milica Ozbič: Tovariš predsednik, tovarišice in tovariši delegati! V zvezi s to točko je dal Izvršni svet Skupščini SR Slovenije svoje stališče. V skladu s tem stališčem je potrebno opozoriti na nekatere stvari.

Na podlagi razprave v Medrepubliškem komiteju za finance glede tega predloga je bilo stališče Slovenije podrobneje in precizneje formulirano, kot je to narejeno v stališču Izvršnega sveta Skupščine, čeprav je tudi v tem stališču smiselno povzeto isto. Zato da ne bi bilo nesporazumov in da bi delegaciji olajšali njeno delo, predlagamo, da se kot pripomba povzame v današnji sklep zbora tekst, ki ga je navedel predstavnik naše republike v Medrepubliškem komiteju za področje financ glede te tematike. Mislim, da ni potrebno, da ga berem, ker je napisan na zadnji strani osnutka zakona.

Ne gre za nikakršno nasprotno stališče, temveč samo za podrobneje in precizneje pojasnjeno pripombo, ki je v skrajšanem tekstu stališča Izvršnega sveta. Hvala.

Predsednik Štefan Nemeč: Hvala lepa! Želi še kdo razpravljati? Ne želi nihče več? Lahko zaključim razpravo? Predlagam, da sprejmemo naslednji sklep:

1. Zbor združenega dela Skupščine SR Slovenije daje soglasje k osnutku zakona o zagotavljanju sredstev federacije za dopolnilno vlogo Socialistične federativne republike Jugoslavije v Afriški sklad za razvoj.

2. K osnutku zakona daje zbor pripombe navedene v poročilih Odbora za finance in stališču Izvršnega sveta.

3. Pooblašča se delegacija Skupščine SR Slovenije v Zboru republik in pokrajin Skupščine SFRJ, da da v skladu s pripombami Skupščine SR Slovenije in njenem imenu soglasje k predlogu zakona.

Ima kdo kakšno pripombo glede na predlagani sklep? (Ni pripomb.) Potem dajem ta sklep na glasovanje. Kdor je za, naj prosim glasuje! (130 delegatov glasuje za.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Ugotavljam, da je sklep soglasno sprejet.

Prehajamo na 15. točko dnevnega reda, to je na osnutek zakona o določitvi vračilnih rokov za kredite, dane poslovnim bankam za saniranje škode, nastale zaradi elementarnih nesreč, ki ga je Skupščini SR Slovenije predložil v soglasje Zbor republik in pokrajin Skupščine SFRJ. Izvršni svet je tudi k tej točki za svojega predstavnika določil tovarišico Milico Ozbič, predstavnik delegacije pa je Zdenka Jurančič. Z dopisom z dne 20. 12. smo prejeli tudi poročilo Medrepubliškega komiteja za področje monetarnega sistema Zveznega izvršnega sveta. Osnutek zakona sta obravnavala Odbor za finance in Zakonodajno-pravna komisija. Prejeli smo stališče Izvršnega sveta in poročili Odbora in Komisije.

Pričenjam razpravo. Kdo želi besedo? Ne želi nihče razpravljati? Potem zaključujem razpravo in predlagam, da sprejmemo naslednji sklep:

1. Zbor združenega dela Skupščine SR Slovenije daje soglasje k osnutku zakona o določitvi vračilnih rokov za kredite, dane poslovnim bankam za saniranje škode, nastale zaradi elementarnih nesreč.

2. K osnutku zakona daje zbor pripombe navedene v poročilih skupščinskih teles.

3. Pooblašča se delegacija Skupščine SR Slovenije v Zboru republik in pokrajin Skupščine SFRJ, da da v imenu Skupščine SR Slovenije in v skladu z njenimi pripombami soglasje k predlogu tega zakona.

Ima kdo kakšno pripombo glede na predlagani sklep? (Ni pripomb.) Kdor je za, naj prosim glasuje! (132 delegatov glasuje za.) Je kdo proti? (1 delegat.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Ugotavljam, da je predlagani sklep z večino glasov sprejet.

Prehajamo na 16. točko dnevnega reda, to je na finančni načrt Narodne banke Jugoslavije za leto 1976, ki ga je Skupščini SR Slovenije predložil v soglasje Zbor republik in pokrajin.

Tudi pri tej točki je predstavnik Izvršnega sveta tovarišica Milica Ozbič, predstavnik delegacije pa je Zoran Žagar. Finančni načrt sta obravnavala Odbor za finance in Zakonodajno-pravna komisija. Poročili smo prejeli, prejeli pa smo tudi mnenje Narodne banke in Izvršnega sveta SR Slovenije.

Pričenjam razpravo! Kdo želi besedo? Ne želi nihče razpravljati? Zaključujem razpravo in dajem na glasovanje predlog odloka o soglasju k finančnemu načrtu Narodne banke Jugoslavije za leto 1976. Kdor je za predlog odloka, naj prosim glasuje. (127 delegatov glasuje za.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (1 delegat.)

Ugotavljam, da je predlog odloka sprejet z večino glasov.

Prehajamo na 17. točko dnevnega reda, to je na predlog odloka o ustanovitvi, delovnem področju in sestavi Komisije Skupščine SR Slovenije za spremljanje izvajanja zakona o združenem delu, ki ga je predložila v obravnavo Komisija za volitve, imenovanja in administrativne zadeve Skupščine SR Slovenije.

Za svojega predstavnika je določila tovarišico Marjeto Šentjunc, članico Komisije. Predlog odloka je obravnavala Zakonodajno-pravna komisija, ki je dala poročilo. Prejeli smo tudi mnenje Izvršnega sveta Skupščine SR Slovenije.

Pričenjam razpravo. Kdo želi besedo? Ne želi nihče razpravljati? Lahko zaključim razpravo? Zaključujem razpravo in dajem na glasovanje predlog odloka o ustanovitvi, delovnem področju in sestavi Komisije Skupščine SR Slovenije za spremljanje izvajanja zakona o združenem delu.

Kdor je za predlog odloka, naj prosim glasuje! (136 delegatov glasuje za.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Ugotavljam, da je predlog odloka soglasno sprejet.

Prehajamo na 18. točko dnevnega reda, to je na volitve in imenovanja.

Imamo predlog odloka o izvolitvi predsednika, podpredsednika in članov Komisije Skupščine SR Slovenije za spremljanje izvajanja zakona o združenem delu, ki ga je predložila v obravnavo Komisija za volitve, imenovanja in administrativne zadeve Skupščine SR Slovenije. Tudi pri tej točki je predstavnik

Komisije za volitve, imenovanja in administrativne zadeve tovarišica Marjeta Šentjunc.

Izvršni svet je dal k predlogu odloka pozitivno mnenje.

Pričenjam razpravo! Kdo želi besedo? (Nihče.) Zaključujem razpravo in dajem na glasovanje predlog odloka. Kdor je za, naj prosim glasuje! (134 delegatov glasuje za.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

S tem smo v Zboru združenega dela izvolili v komisijo: za predsednika tovariša Staneta Markiča, za podpredsednika tovariša Štefana Nemca, za člane pa Elico Jelen, Adolfa Juršeta, Terezijo Štefančič, Draga Vidriha, Jožeta Zimška, Maro Žlebnik, Igorja Uršiča, Dušana Šinigoja, Franca Mrcino, Cirila Sitarja, Vlada Klemenčiča in Franca Gerbca.

Prehajamo na predlog odloka o izvolitvi sodnikov Okrožnega sodišča v Celju in Okrožnega sodišča v Ljubljani, ki ga je predložila v obravnavo Komisija za volitve, imenovanja in administrativne zadeve Skupščine SR Slovenije. Izvršni svet Skupščine SR Slovenije je dal k predlogu odloka pozitivno mnenje.

Pričenjam razpravo! Kdo želi besedo? (Nihče.) Lahko zaključim razpravo? Zaključujem razpravo in dajem na glasovanje predlog odloka o izvolitvi sodnikov Okrožnega sodišča v Celju in Okrožnega sodišča v Ljubljani. Kdor je za predlog odloka, naj prosim glasuje! (131 delegatov glasuje za.) Je kdo proti? (1 delegat.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Ugotavljam, da je z večino glasov sprejet predlog odloka o izvolitvi sodnikov Okrožnega sodišča v Celju in Okrožnega sodišča v Ljubljani. S tem so bili v Zboru združenega dela znova izvoljeni za sodnika Okrožnega sodišča v Celju Boris Debič, za sodnike Okrožnega sodišča v Ljubljani pa Breda Lokar-Gaspari, Andrej Hrovat, Marjan Kos in dr. Janez Tominec.

Prehajamo na predlog odloka o razrešitvi sodnika Okrožnega sodišča v Ljubljani, ki ga je predložila Komisija za volitve, imenovanja in administrativne zadeve Skupščine SR Slovenije. Izvršni svet Skupščine SR Slovenije je dal k predlogu odloka pozitivno mnenje.

Pričenjam razpravo! Želi kdo besedo? (Nihče.) Zaključujem razpravo in dajem na glasovanje predlog odloka o razrešitvi sodnika Okrožnega sodišča v Ljubljani. Kdor je za, naj prosim glasuje! (133 delegatov glasuje za.) Je kdo proti? (1 delegat.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Ugotavljam, da je z večino glasov sprejet predlog odloka o razrešitvi sodnika Okrožnega sodišča v Ljubljani. S tem je bil v Zboru združenega dela razrešen dolžnosti sodnika Okrožnega sodišča v Ljubljani Savo Jakulin.

Prehajamo na predlog odloka o soglasju k imenovanju sekretarja Zdravstvene skupnosti Slovenije, ki ga je predložila v obravnavo Komisija za volitve, imenovanja in administrativne zadeve Skupščine SR Slovenije. Izvršni svet Skupščine SR Slovenije je dal k predlogu odloka pozitivno mnenje.

Kdo želi razpravljati? Če ne želi nihče, zaključujem razpravo in dajem na glasovanje predlog odloka o soglasju k imenovanju sekretarja Zdravstvene skupnosti Slovenije. Kdor je za predlog odloka, naj prosim glasuje! (134 delegatov glasuje za.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Ugotavljam, da je z večino glasov sprejet predlog odloka o imenovanju sekretarja Zdravstvene skupnosti Slovenije. S tem je bilo v Zboru združenega dela dano soglasje k imenovanju Slavka Grčarja za sekretarja Zdravstvene skupnosti Slovenije.

Vračamo se na 3. točko dnevnega reda, to je na analizo izvajanja stališč, priporočil in sklepov o nadaljnjem samoupravnem razvoju krajevnih skupnosti v SR Sloveniji.

Besedo ima tovariš Franc Hrovat, predstavnik predlagatelja!

Franc Hrovat: Tovariš predsednik, tovarišice in tovariši delegati! Odbor za dužbenopolitični in komunalni sistem Zbora občin daje dodatno poročilo k analizi izvajanja stališč, priporočil in sklepov o nadaljnjem samoupravnem razvoju krajevnih skupnosti v SR Sloveniji. Odbor za družbenopolitični in komunalni sistem Zbora občin je na ponovni seji 19. 1. 1977 k besedilu stališč, razvidnih iz njegovega poročila z dne 18. 1. 1977, na podlagi predlogov, ki so bili dani v razpravah na sejah Zbora združenega dela, Zbora občin in Družbenopolitičnega zbora, sprejel naslednje amandmaje:

K drugemu odstavku uvodnega besedila k stališčem: V drugi vrsti tega odstavka naj se črtajo besede »ki izhajajo iz teh dokumentov«.

K tretjemu odstavku I. dela: V deveti vrsti naj se beseda »dokumentov« nadomesti z besedo »aktov« in med besede »poravnalnih svetov in« besedama »samoupravno organiziranih« vstavi besedilo »drugih samoupravnih sodišč ter«.

K II. delu: V drugi alineji 4. točke, ki naj postane 3. alineja, naj se v drugi vrsti beseda »naj« črta, med besedo »odgovorno« in besedo »zagotavljajo« pa naj se vstavi naslednje besedilo: »sodelujejo pri oblikovanju smernic na zborih delovnih ljudi in stališč delegacij.« Na koncu te alineje za besedo »občanom« pa se doda besedilo: »ter za uresničevanje teh odgovornosti«.

Dosedanja tretja alineja postane druga.

V četrta alineji 5. točke naj se na koncu za podpičjem doda naslednje besedilo: »do tega roka naj Izvršni svet Skupščine SR Slovenije prouči vprašanja davčnih olajšav krajevnih skupnosti za nakup materiala«.

Na koncu 6. točke naj se za podpičjem doda naslednje besedilo: »Vendar je pri tem treba upoštevati dosedanja zavzetost in pripravljenost občanov v krajevni skupnosti za urejanje komunalnih objektov in storitev«.

Na koncu 9. točke naj se za podpičjem doda naslednje besedilo: »v ta namen je potrebno zagotoviti večje sodelovanje občinskih upravnih organov. Strokovna pomoč teh organov naj bi se ne omejila le na naloge v zvezi z delovanjem delegacij in delegatov, temveč naj bi obsegala tudi pomoč pri opravljanju drugih strokovnih nalog v krajevnih skupnostih, ki zahtevajo posebno strokovno usposobljenost«.

V tretji vrstici 10. točke naj se besedi »naj si« nadomesti z besedama »si bodo« in beseda »prizadevajo« naj se nadomesti z besedo »prizadevale«.

Odbor predlaga Zboru združenega dela, Zboru občin in Družbenopolitičnemu zboru, da sprejmejo predlagane amandmaje, razvidne iz tega poročila. Hvala lepa.

Predsednik Štefan Nemeč: Hvala! Vprašujem predstavnika skupine, ali želi besedo! Tovariš Ivan Zelenšek ima besedo!

Ivan Zelenšek: Tovariš predsednik, tovarišice in tovariši delegati!

Komisija, ki je bila imenovana na seji Zbora združenega dela, je skupaj z Odborom za družbenopolitični in komunalni sistem Zbora občin proučila vse predloge, pripombe in amandmaje in seveda tudi predlog, ki ga je dal tovariš

Franc Kirn, ki je zajet v dodatnem poročilu. Delovna skupina je bila mnenja, da je bila analiza premalo prisotna v Delegacijah Zbora združenega dela in da bi bilo potrebno, ko bo Izvršni svet do 31. 3. 1977 pripravil družbeni dogovor o načinu financiranja krajevnih skupnosti, gradivo, zlasti pa sprejeti dokument ponovno obravnavati v vseh organizacijah združenega dela in v krajevnih skupnostih.

Predsednik Štefan Nemeč: Hvala lepa! Želi še kdo razpravljati? Lahko zaključim razpravo? Predlagam, da glasujemo o predlogu stališč, skupno z amandmaji, ki jih je prebral predstavnik Odbora za družbenopolitični in komunalni sistem Zbora občin. Ali se strinjate s predlaganim načinom glasovanja? Ugotavljam, da se strinjate. Na glasovanje dajem dopolnjeni predlog stališč. Kdor je za, naj prosim glasuje! (135 delegatov glasuje za.) Je kdo proti? (En delegat.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Ugotavljam, da je z večino glasov sprejet dopolnjeni predlog stališč. S tem zaključujem 3. točko dnevnega reda.

Prehajamo na 19. točko dnevnega reda, to je na vprašanja delegatov.

Na delegatsko vprašanje skupine delegatov za gospodarsko področje 7. okoliša, Idrija, ki ga je v imenu skupine postavila delegatka Sonja Cvetanovič, bo odgovoril tovariš Ivo Klemenčič, član Izvršnega sveta in republiški sekretar za industrijo!

Ivo Klemenčič: Tovariš predsednik, tovarišice in tovariši delegati! Na delegatsko vprašanje tovarišice Cvetanovič dajem v imenu Izvršnega sveta naslednji odgovor:

Rudnik živega srebra Idrija je v zadnjih letih prišel v težave zaradi nizke cene živega srebra na svetovnem tržišču, kjer prodaja okoli 90 odstotkov svoje proizvodnje. Ker je bila proizvodna cena v zadnjih dveh letih višja od prodajne, je rudnik v letih 1975 in 1976 posloval z izgubo. Za proučitev problemov rudnika je Izvršni svet Skupščine SR Slovenije imenoval posebno komisijo, ki je sestavila poročilo in pripravila predloge. Na temelju tega poročila je Izvršni svet na svoji včerajšnji seji ugotovil, da razpoložljivi podatki in ocene o bodočem gibanju cene živega srebra ne dajejo zadostne osnove niti za nadaljnjo proizvodnjo niti za likvidacijo rudnika živega srebra v Idriji.

Nadaljnja proizvodnja v rudniku bi tudi ob znižanem obsegu zahtevala letno zelo visoka sredstva. Likvidacija rudnika pa bi pomenila odpoved naše republike izkoriščanju tega rudnega bogastva. Zato Izvršni svet meni, da je trenutna rešitev v tem, da rudnik začasno preneha s proizvodnjo. V pričakovanju, da se bo cena živemu srebru ponovno dvignila na višino, ki bi omogočila rentabilno poslovanje, je potrebno do nadaljnjega opravljati v rudniku dela, ki so potrebna za vzdrževanje sposobnosti za ponovno proizvodnjo.

Tako stališče daje osnovo za sanacijo, kar omogoča rudniku, da si na osnovi sanacijskega programa zagotovi sredstva pri Skladu skupnih rezerv SR Slovenije in bankah za pokritje izgube po zaključnem računu za leto 1976 in za poslovanje v prihodnjem obdobju v predvidenih okvirih. Socialno varnost delavcev, ki jih rudnik ne bo več potreboval, bo treba reševati z dajanjem prednosti delavcem rudnika pri zaposlovanju na odprtih delovnih mestih pri organizacijah v Idriji, pa tudi dugod v Sloveniji, na osnovi vsestranske presoje pri-

mernosti. Ker je večina delavcev zaradi urejenih življenjskih razmer vezana na to območje in bi njihov odhod vplival na sam razvoj občine, bo treba v pretežni meri omogočiti tudi njihovo vrnitev z organiziranjem novih delovnih mest v območju občine.

Ukinitvev proizvodnje in zadržanje manjšega števila delavcev v Rudniku živega srebra bo predvidoma tudi zmanjšalo dohodke občinskega proračuna in samoupravnih interesnih skupnosti s področja družbenih služb. Zato bo treba z družbeno solidarnostno akcijo omogočiti normalno funkcioniranje teh služb.

Za izvršitev teh nalog bo Izvršni svet sprožil ekonomsko in solidarnostno akcijo organizacij združenega dela, samoupravnih interesnih skupnosti družbenih dejavnosti, bank, družbenopolitičnih skupnosti in drugih samoupravnih nosilcev družbenega razvoja. Izvršni svet bo priporočil posameznim dejavnikom, da na naslednji način rešujejo problematiko, ki izhaja iz položaja rudnika:

— Organom upravljanja Rudnika živega srebra Idrija, da sprejmejo sklep o začasnem prenehanju proizvodnje in o ukrepih za ohranitev sposobnosti za ponovno proizvodnjo ter da sestavijo sanacijski program za vzdrževanje sposobnosti ponovne proizvodnje v prihodnjem obdobju, v letih 1977—1980, vključujoč pokrivanje izgube v letu 1976, in ga predložijo v obravnavo Skladu skupnih rezerv SR Slovenije in bankam.

— Upravljalcem bank v Sloveniji, da iz dela, ki jim pripada iz dohodka bank po zaključnem računu za leto 1976, ali iz kakega drugega vira pokrijejo izgubo Rudnika Idrija po zaključnem računu za leto 1976. Rudnik je moralno upravičen do take solidarnosti slovenskega gospodarstva zaradi njegovega velikega prispevka h gospodarskemu razvoju v preteklih letih.

— Skladu skupnih rezerv SR Slovenije, da zagotovi sredstva za izvedbo sanacije rudnika.

— Skupnosti za zaposlovanje in Rudniku, da ob pomoči občinskih in republiških organov izvedeta družbeno solidarnostno akcijo za zagotovitev socialne varnosti tako, da bo delavcem rudnika zagotovljeno delo, po potrebi pa tudi prekvalifikacija.

— Organizacijam združenega dela, da izvedejo solidarnostno akcijo za zagotovitev socialne varnosti delavcev rudnika tako, da pri združevanju sredstev ter sovlaganju po načelih skupnega dohodka dajejo prednost naložbam, s katerimi se bodo odpirala nova delovna mesta v občini Idrija, in kot upravljalci bank omogočijo ugodnejše pogoje za te naložbe.

— Samoupravnim interesnim in drugim skupnostim, da izvedejo družbeno solidarnostno akcijo, s katero bodo pokrile izpad dohodka interesnih skupnosti v občini.

Skupščini Socialistične republike Slovenije bo Izvršni svet predlagal spremembo zakona, da se za investicije in delo organizacij združenega dela, ki bodo v idrijski občini z investicijami omogočile zaposlitev delavcev rudnika, priznajo odbitne postavke pri obdavčitvi in sprejmejo tudi druge stimulativne oblike za pospeševanje odpiranja novih delovnih mest v idrijski občini.

Izvršni svet bo zadolžil tudi vse republiške dejavnike in priporočil vsem družbenim organizacijam, da v okviru svojih pristojnosti sodelujejo in pomagajo pri reševanju problematike Rudnika živega srebra in občine Idrija. Hvala lepa.

Predsednik Štefan Nemeč: Besedo ima tovarišica Ivica Kavčič, delegatka gospodarskega področja, Idrija!

Ivica Kavčič: Tovariš predsednik, tovarišice in tovariši delegati! Z odgovorom na vprašanje smo delno zadovoljni.

Naš glavni namen je bil, da vidimo, kdaj bo Izvršni svet razpravljal in kakšni bodo njegovi predlogi za razreševanje dejansko izredno težke in katastrofalne situacije Rudnika živega srebra. Zadovoljni smo, da je Izvršni svet svojo razpravo že imel, da je na današnji seji lahko odgovoril tudi na drugi del vprašanja. Prav gotovo lahko na tem mestu rečemo, da si je Izvršni svet vse leto prizadeval najti ustrezne rešitve, osebno pa zlasti tovariš Klemenčič. Opozorila pa bi rada na to, ker je to Zbor združenega dela, da je naš sistem tak, da zahteva rešitve, ki jih sprejmejo delavci združenega dela na vseh področjih.

Na delavcih združenega dela je, da se odločijo, da dajo svoj del dohodka, ki ga združujejo v bankah, da se v skladu skupnih rezerv odločijo za ustrezen način sanacije in da konec koncev naredijo tisto najvažnejše, kar lahko v bistvu edino sanira položaj rudnika, to je, da se dobi ustrezno nadomestilo za to proizvodnjo. Menim, da je to dejansko eno od vprašanj, ki ne zadeva samo občino in rudnik, kajti izpad dohodka kolektiva s tisoč delavci prav gotovo pomeni tudi nekaj za našo republiko, izpad proizvodnje živega srebra pa nekaj pomeni tudi za Jugoslavijo. Zato menim, da bi morali dejansko z vso resnostjo pristopiti k temu, da se najde ustrezno nadomestilo. Kajti vse drugo je samo začasna rešitev.

Zato menim, da bi si morali prizadevati vsi, da čimprej najdemo nadomestilo za izpad dohodka v Idriji. Delavci Rudnika so v izredno težkem položaju. To je kolektiv, ki ima povprečno starost 40 let. V dobršni meri je izčrpan. Mlajši so zadnja leta odhajali, zato je ostala taka starostna sestava. Najboljša in edina prava rešitev bi bila, ko bi ti delavci našli svoje mesto v bližini svojega sedanjega doma. To pa jim bo omogočeno edino s tem, da dobimo nove ustrezne investicije v sami občini. Gotovo da si bo za to močno prizadevalo gospodarstvo idrijske občine, vendar menim, da bo to najbrž premalo in da se bomo morali potruditi širše, da to stvar ustrezno rešimo, in sicer tako, da bomo lahko ponosni.

Predsednik Štefan Nemeč: Hvala lepa! To naj bi bila kratka razprava. Mogoče želi še kdo o tem kaj spregovoriti. Če ne, zaključujem razpravo in prehajam na drugo delegatsko vprašanje, na katerega nam bo odgovorila tovarišica Milica Ozbič, republiška sekretarka za finance! To vprašanje je postavila delegacija 10. okoliša, Radovljica.

Milica Ozbič: Tovariš predsednik, tovarišice in tovariši delegati! Skupina delegatov za gospodarsko področje 10. okoliša, iz Radovljice je postavila tudi v tem zboru enako delegatsko vprašanje, kot je bilo na preteklem zasedanju skupščine zastavljeno v Zboru občin. Zato je tudi odgovor, ki ga posredujemo temu zboru, enak odgovoru, ki smo ga posredovali na preteklem zasedanju Zboru občin.

Delegacija vprašuje, v kakšnem obsegu se bodo spremenili občinski predpisi o davku od prometa proizvodov in storitev in zakaj, in če bo prišlo do teh sprememb, zakaj ne istočasno s spremembo republiških predpisov. Delegacija še posebej opozarja, da večkratne spremembe teh predpisov povzročajo delovnim organizacijam obilo dodatnega dela zaradi inventurnih popisov in spremembe cen. Ne glede na to, da se z opozorilom, ki je dodano k vprašanju,

tudi mi v celoti strinjamo in mu pritrujemo, se glasi odgovor na samo vprašanje takole:

Verjetno je z vprašanjem mišljena prerazdelitev občinskega in republiškega posebnega prometnega davka, za katero bi se bilo potrebno odločiti ob spremembi sistema dodeljevanja dopolnilnih sredstev občinam. V situaciji, ko odpade vzajemno odgovorno prelivanje sredstev med občinami, ki se je izvajalo na podlagi dogovora o splošni porabi v občinah, in ko naj bi se dopolnjevanje v celotnem potrebnem obsegu izvajalo iz republiškega proračuna, bi bilo v republiškem proračunu za te potrebe potrebno zagotoviti določena večja sredstva. Za zagotovitev teh sredstev pa bi bilo potrebno izvesti določeno prerazdelitev posebnega prometnega davka. Glede na značaj tega davka, katerega realizacija je v večji meri skoncentrirana na določena središča z močnejše razvito trgovsko mrežo, je utemeljeno, da se prerazdelitev virov dohodkov med družbenopolitičnimi skupnostmi izvaja prek tega davka.

Odločitev, da se za prvo polletje leta 1977 sprejme začasno financiranje družbenopolitičnih skupnosti, odlaga potrebo po prerazdelitvi prometnega davka zaradi zbiranja sredstev v republiškem proračunu za potrebe dopolnjevanja občinskih proračunov, zato do sprememb v občinskem posebnem prometnem davku, na katere se nanaša vprašanje, v tem času ne bo prišlo. Hvala.

Predsednik Štefan Nemeč: Hvala lepa! Vprašujem delegate iz 10. okoliša — Radovljica, ali so zadovoljni z odgovorom! (Da.) Hvala.

Na delegatsko vprašanje skupine delegatov prosvetno-kulturnega področja, 5. okoliš — Lendava bo odgovorila tovarišica Anka Tominšek, republiška podsekretarka v Republiškem sekretariatu za delo!

Anka Tominšek: Tovariš predsednik, tovarišice in tovariši delegati! Tovarišica Katica Kranjc iz Lendave, delegatka skupine delegatov za prosvetno-kulturno področje 5. okoliša, je postavila naslednje delegatsko vprašanje: »100 prosvetnih delavcev Pomurja, ki so leta 1962 morali na delovno prakso za eno leto zaradi pomanjkanja kadrov in ki so morali izredno študirati 5. letnik učiteljskega, želi pojasnilo, zakaj se to leto šolskega dela ne šteje v delovno dobo. To vprašanje je prišlo zaradi tega, ker je mariborsko učiteljske za svoje praktikante priznalo delovno dobo«.

Dajemo naslednji odgovor: Po sedaj veljavnem temeljnem zakonu o pokojninskem zavarovanju, in sicer 127. členu, se šteje v zavarovalno dobo čas, ki ga je prebil zavarovanec v delovnem razmerju, če je delal najmanj polovico predpisanega polnega delovnega časa. Pri tem zakon ne postavlja pogoja, da so bili plačani prispevki za pokojninsko zavarovanje. Na podlagi ugotovitve, ali so bili prosvetni delavci iz Prekmurja v času, ko so bili na praksi in morali zato izredno študirati 5. letnik učiteljskega, v delovnem razmerju ali ne, je potrebno presojati štetje omenjenega obdobja v pokojninsko dobo. Treba bo presoditi, ali so bili dani vsi ali vsaj glavni elementi, ki so značilni za obstoj delovnega razmerja, to je določena oblika sklenitve delovnega razmerja, bodisi pogodba, dogovor, dekret, podreditev delovni disciplini, dogovorjena plača oziroma osebni dohodek in drugo. Če se bo ugotovilo, da je v danem primeru bilo delovno razmerje, ni ovire, da bi se omenjeni čas ne štel v pokojninsko dobo. Štel se bo s polnim trajanjem, če je trajala učna obveznost vsaj 22 ur na teden, in s polovičnim trajanjem pri vsaj 11-urni obveznosti. Ni pa možno šteti v pokojninsko dobo obdobja praktičnega dela, ki sodi v okvir rednega

študija kot obvezna praksa. Dokazovanje pokojninske dobe s pričami ni več možno. Možno je le z listinskimi dokazili. O dejstvih, potrebnih za dokaz o morebitnem obstoju delovnega razmerja, pa v omenjenih primerih nedvomno še obstajajo listinski dokazi, ali na učiteljišču, šolah, kjer so prizadeti delali, ali pa pri samih prizadetih delavcih. Posamezna obdobja dela ali drugih razmerij v pokojninsko dobo ugotavljajo in priznavajo v skladu z veljavnimi predpisi le pristojni organi skupnosti pokojninskega in invalidskega zavarovanja. Učiteljišče v Mariboru za to ni pristojno, izda lahko le potrdilo o dejstvih, na podlagi katerih pristojni organ skupnosti presoja utemeljenost zahtevka. Hvala.

Predsednik Štefan Nemeč: Hvala lepa! Sprašujem delegate iz Lendave, 5. okoliš, če so zadovoljni z odgovorom! (Ni pripomb.)

Naslednje je delegatsko vprašanje, ki ga je postavil tovariš Franko, delegat skupine delegatov za kmetijsko dejavnost 5. okoliš — Murska Sobota. Odgovoril bo tov. Ivo Marenek, republiški podsekretar za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano!

Ivo Marenek: Tovariš predsednik, spoštovane tovarišice in tovariši delegati! V zvezi z delegatskim vprašanjem tovariša Karla Franka, delegata skupine delegatov za kmetijsko dejavnost, 5. okoliš — Murska Sobota, ki se nanaša na problematiko drobljenja kmetijskih zemljišč in pripravo zakonskih določil, ki bi onemogočila nadaljnje drobljenje parcel, odgovarjamo z naslednjim:

Drobljenje parcel in kmetijskih zemljišč, ki ga navaja delegatsko vprašanje, je prisotno predvsem na tistih področjih Slovenije, kjer je proces deagrarizacije najhujši. To drobljenje ni omejeno samo na kmetije, ki so zaščitene na podlagi zakona o dedovanju kmetijskih zemljišč in kmetij iz leta 1973, ampak je kompleksnejše. Proces drobljenja poteka namreč zaradi vrste razlogov vsebinske narave, kot so pomanjkanje sredstev v kmetijskih zemljiščih skupnostih za odkup ponujenih zemljišč od ostarelih kmetov, zaradi razdrobljenosti zemljišč, ki se ponujajo družbenim obratom, kjer bi se dalo reševati samo s kompleksnejšimi posegi v posestno strukturo, in seveda tudi zaradi vrste razlogov normativno-pravne narave.

Zato je potrebno akcijo usmeriti v nadaljnjem obdobju v dve smeri. Prvo, potrebno je, v skladu s stališči javne razprave in tez, ki so v razpravi, okrepiti in oživiti delovanje kmetijskih zemljiških skupnosti, zlasti v zvezi z usmerjanjem prometa kmetijskih zemljišč na podlagi obstoječe zakonodaje, in drugo, na podlagi izkušenj, ki so bile pridobljene v preteklih treh letih, dopolniti obstoječo zakonodajo. V tem smislu Izvršni svet sporoča, da je v skladu z njegovim programom in opravljeno analizo že pripravljen tekst analize. Tekst bo dobila tudi ta skupščina, da bi se v razpravi prediskutirale dosedanje izkušnje in rešitve. Hkrati pa naj bi ponudili Skupščini SR Slovenije predlog sprememb in dopolnitev obstoječe kmetijske zemljiške zakonodaje, kjer bo zlasti vprašanje celotnega prometa, kamor je vključeno tudi dedovanje kmetijskih zemljišč, ustrezno obdelano, obenem pa naj bi bil zakon o kmetijskih zemljiščih tudi uskladen z določbami zakona o dedovanju. Hvala lepa.

Predsednik Štefan Nemeč: Hvala lepa! Sprašujem delegate 5. okoliša, Murska Sobota, če so zadovoljni z odgovorom! Hvala.

Na delegatsko vprašanje, ki ga je v imenu skupine delegatov za področje državnih organov, družbenopolitičnih organizacij in društev iz 2. okoliša postavil tovariš Pavle Ban, bo Izvršni svet Skupščine SR Slovenije odgovoril na prihodnji seji zbora.

S tem smo izčrpali listo odgovorov. Kdo želi postaviti delegatsko vprašanje? Ne želi nihče? Potem smo tudi to točko zaključili in s tem 41. sejo Zbora združenega dela.

(Seja je bila zaključena ob 13.20.)

42. seja

(23. februarja 1977)

Predsedoval: Štefan Nemeč,
predsednik Zbora združenega dela.

Začetek seje ob 9.05.

Predsednik Štefan Nemeč: Pričenjam 42. sejo Zbora združenega dela, ki sem jo sklical na podlagi 365. člena ustave SR Slovenije in prvega odstavka 97. člena poslovnika Skupščine SR Slovenije.

V smislu določil poslovnika Zbora združenega dela bomo najprej izvolili Komisijo za verifikacijo pooblastil in imunitetna vprašanja za današnjo sejo zbora in verificirali pooblastila.

Predlagam, da v Komisijo za verifikacijo pooblastil in imunitetna vprašanja izvolimo naslednje delegate: za predsednika Lidijo Samec, Janeza Gaberščka in Staneta Pečnika za člana. Ali so predlagani delegati navzoči? Prosim, če dvignejo roko! Ugotavljam, da so navzoči.

Želi kdo o tem predlogu razpravljati? (Ne.) Potem lahko preidemo na glasovanje. Glasujemo z dvigom rok.

Kdor je za ta predlog, naj prosim glasuje! (Vsi delegati dvignejo roko.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Ugotavljam, da so bili v Komisijo za verifikacijo pooblastil in imunitetna vprašanja za 42. sejo zbora izvoljeni: za predsednika Lidija Samec, za člana pa Janez Gaberšček in Stane Pečnik. Prosim predsednika in člane Komisije, da pregledajo pooblastila delegatov oziroma poročilo, ki ga je pripravila strokovna služba, in o njem seznanijo zbor.

Med tem časom nekaj obvestil. Na današnjo sejo zbora so bili povabljeni predstavniki Izvršnega sveta Skupščine SR Slovenije, Republiške konference SZDL Slovenije, Republiškega sveta Zveze sindikatov Slovenije, Gospodarske zbornice Slovenije, Zdravstvene skupnosti Slovenije, Samoupravne interesne skupnosti za železniški in luški promet, Republiške skupnosti za ceste SR Slovenije, Koordinacijskega odbora za integralni transport pri Gospodarski zbornici Slovenije, Izobraževalne skupnosti Slovenije, Izobraževalne skupnosti za

gradbeništvo SR Slovenije, Zavoda za statistiko SR Slovenije, Skupnosti za varstvo okolja Slovenije in Komisije za proučitev samoupravnih sporazumov in statotov visokošolskih organizacij Skupščine SR Slovenije. Na sejo zbora so bili povabljeni tudi: tovariš dr. Ervin Prelog, rektor Univerze v Ljubljani, tovariš dr. Vladimir Bračič, rektor Univerze v Mariboru, tovariš Emil Roje, predsednik Sveta Univerze v Ljubljani, tovariš Milan Potrč, predsednik Sveta Univerze v Mariboru, predsedniki odborov Zbora združenega dela, člani delegacije Skupščine SR Slovenije v Zboru republik in pokrajin Skupščine SFRJ in delegati iz SR Slovenije v zveznem zboru Skupščine SFRJ.

Vse lepo pozdravljam in vabim k sodelovanju.

Prosim delegate, da bi vsi tisti, ki nameravate postaviti delegatsko vprašanje, če je le mogoče že sedaj v pisni obliki posredovali to vprašanje meni ali pa tovarišu sekretarju, da bi lahko obvestili Izvršni svet oziroma ustrezne republiške funkcionarje. S tem bi omogočili Izvršnemu svetu, da bi že na današnji seji odgovoril na ta delegatska vprašanja.

Opozarjam na to, da imajo delegati v smislu 212. člena ustave SR Slovenije in 12. člena poslovnika Skupščine SR Slovenije pravico govoriti v jeziku svojega naroda. Zato vprašujem, ali kdo želi razpravljati v madžarskem ali italijanskem jeziku! Ugotavljam, da v italijanskem jeziku ne bo nihče razpravljal, v madžarskem jeziku pa bo. Ustrezni prevajalec je na razpolago.

Preden preidemo na obravnavo posameznih točk dnevnega reda, vas obveščam, da sva se s predsednico Zbora občin na predlog Izvršnega sveta Skupščine SR Slovenije in na predlog Komisije za proučitev samoupravnih sporazumov in statotov visokošolskih organizacij dogovorila, da bomo poslušali uvodno obrazložitev k problematiki razvoja kompleksnega prometa v SR Sloveniji, srednjeročnem planu vzdrževanja in izgradnje magistralnih in regionalnih cest v SR Sloveniji za obdobje 1976—1980 in k poročilu Komisije Skupščine SR Slovenije za proučitev samoupravnih sporazumov in statotov visokošolskih organizacij na skupnem zasedanju Zbora združenega dela in Zbora občin po končani 2. točki dnevnega reda.

Uvodno obrazložitev k problematiki razvoja kompleksnega prometa v SR Sloveniji in k srednjeročnemu planu vzdrževanja in izgradnje magistralnih in regionalnih cest v SR Sloveniji za obdobje 1976—1980 bo podal Livio Jakomin, član Izvršnega sveta in predsednik Republiškega komiteja za promet in zveze. Uvodno obrazložitev k poročilu Komisije Skupščine SR Slovenije za proučitev samoupravnih sporazumov in statotov visokošolskih organizacij pa bo podal tovariš Miro Gošnik, predsednik te komisije.

Z dnevnega reda za današnjo sejo umikam 17. točko dnevnega reda, volitve in imenovanja, ker nismo prejeli v obravnavo nobenega predloga odloka s tega področja.

Prosim predsednico Komisije, da poda poročilo Komisije za verifikacijo pooblastil in imunitetna vprašanja!

Lidija Samec: Tovariš predsednik, tovarišice in tovariši delegati!

Poročilo Komisije za verifikacijo pooblastil in imunitetna vprašanja Zbora združenega dela Skupščine SR Slovenije za 42. sejo dne 23. 2. 1977.

Zbor združenega dela šteje 150 delegatov. Za današnjo sejo je predložilo delegatska pooblastila 145 delegatov, in sicer: z gospodarskega področja 88 delegatov, s prosvetno-kulturnega področja 18 delegatov, s socialno-zdravstvenega področja 12 delegatov, iz kmetijske dejavnosti 16 delegatov, iz obrtnih

in podobnih dejavnosti 5 delegatov, iz delovnih skupnosti državnih organov, družbenopolitičnih organizacij in društev ter drugih delovnih skupnosti 5 delegatov, iz delegacij aktivnih vojaških oseb in civilnih oseb v službi v oboroženih silah SFRJ 1 delegat. Na današnji seji niso prisotni delegati z naslednjih področij, oziroma okolišev: za gospodarsko področje iz 20. in 31. okoliša po 1 delegat, skupaj 2 delegata; za socialno zdravstveno področje iz 6. okoliša 1 delegat; za kmetijsko dejavnost iz 3. in 5. okoliša po 1 delegat, skupaj 2 delegata, skupaj torej ni prisotnih 5 delegatov. Komisija je pregledala vsa predložena pooblastila in ugotovila, da so vsa pooblastila v skladu z zakoni in ustavo SR Slovenije, zato predlaga, da Zbor združenega dela vsa predložena pooblastila verificira.

Predsednik Štefan Nemeč: Hvala lepa! Želi kdo razpravljati o poročilu? (Nihče.) Potem dajem poročilo Komisije na glasovanje. Glasujemo z glasovalno napravo. Kdor je za, naj prosim glasuje! (122 delegatov glasuje za.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Prehajamo na določitev dnevnega reda. Z dnevnega reda za današnjo sejo kot sem že povedal, umikam točko volitve in imenovanja. Glede na navedeno predlagam v smislu 24. člena poslovnika Zbora združenega dela naslednji dnevni red:

1. določitev dnevnega reda 42. seje Zbora združenega dela,
2. odobritev zapisnika 41. seje Zbora združenega dela,
3. problematika razvoja kompleksnega prometa v SR Sloveniji,
4. srednjeročni plan vzdrževanja in izgradnje magistralnih in regionalnih cest v SR Sloveniji za obdobje 1976-1980,
5. poročilo Komisije Skupščine SR Slovenije za proučitev samoupravnih sporazumov in statotov visokošolskih organizacij,
6. predlog zakona o varstvu prebivalstva pred nalezljivimi boleznimi,
7. predlog za izdajo zakona o spremembah in dopolnitvah zakona o delavskih univerzah, izobraževalnih centrih in drugih organizacijah, ki se poleg šol ukvarjajo z izobraževanjem, z osnutkom zakona,
8. samoupravni sporazum o ustanovitvi Izobraževalne skupnosti za gradbeništvo SR Slovenije,
9. predlog za izdajo zakona o ravnanju z odpadki, s tezami za osnutek zakona,
10. predlog odloka o statističnih raziskovanjih SR Slovenije za leto 1977,
11. predlog zakona o ratifikaciji dunajske konvencije o predstavljanju držav v njihovih odnosih z mednarodnimi organizacijami splošnega značaja,
12. predlog zakona o ratifikaciji evropske konvencije o ekvivalenci diplom, na podlagi katerih se je mogoče vpisati na visokošolske ustanove,
13. predlog zakona o ratifikaciji dodatnega protokola k evropski konvenciji o ekvivalenci diplom, na podlagi katerih se je mogoče vpisati na visokošolske ustanove,
14. predlog zakona o ratifikaciji evropske konvencije o priznavanju obdobja visokošolskega študija,
15. predlog zakona o ratifikaciji evropske konvencije o akademskem priznavanju univerzitetnih kvalifikacij,
16. predlog zakona o ratifikaciji konvencije o preprečevanju in kontroli poklicnih nevarnosti, ki jih povzročajo kancerogene substance in agensi,
17. vprašanja delegatov.

Ima kdo kakšno pripombo ali predlog glede dnevnega reda? (Ni pripomb.) Potem dajem predlog dnevnega reda na glasovanje.

Kdor je za, naj prosim glasuje! (132 delegatov glasuje za.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Ugotavljam, da je zbor soglasno sprejel predlagani dnevni red.

Prehajamo na 2. točko dnevnega reda, to je na odobritev zapisnika 41. seje Zbora združenega dela.

Zapisnik smo prejeli. Vprašujem, ali ima kdo kakšno pripombo ali dodatni predlog za spremembo zapisnika! (Ni pripomb.)

Ugotavljam, da je zapisnik 41. seje Zbora združenega dela odobren.

Prekinjam sejo Zbora združenega dela. Prosim da počakate v dvorani, da se vam pridružijo še delegati Zbora občin, da bomo skupaj poslušali uvodne obzvožitve.

(Seja je bila prekinjena ob 9.25 in se je nadaljevala ob 10.25).

Predsednik Štefan Nemeč: Nadaljujemo sejo Zbora združenega dela.

Prehajam na 3. točko dnevnega reda, to je na problematiko razvoja kompleksnega prometa v SR Sloveniji in predlog stališč za usmerjanje skladnejšega razvoja in delitve dela na področju prometa in zvez v SR Sloveniji.

To gradivo je Skupščini SR Slovenije predložil v obravnavo Izvršni svet Skupščine SR Slovenije. Za svojega predstavnika je Izvršni svet določil Livia Jakomina, predsednika Republiškega komiteja za promet in zveze.

Uvodno obrazložitev smo poslušali na skupnem zasedanju obeh zborov. Gradivo so obravnavali: Odbor za družbenoekonomski razvoj, ki je dal poročilo in dodatno poročilo, Odbor za stanovanjsko-komunalna vprašanja in varstvo okolja našega zbora in odbor za urbanizem, stanovanjsko-komunalna vprašanja in varstvo okolja Zbora občin, ki sta dala skupno poročilo, ter Zakonodajno-pravna komisija, ki je dala poročilo. Vsa ta poročila ste prejeli.

Z dopisom z dne 16. 2. 1977 smo kot informacijo prejeli prečiščeno besedilo samoupravnega sporazuma o programu in izvajanju pospešene racionalizacije pretoka blaga, stabilizacijski program ukrepov Železniškega gospodarstva Ljubljana za boljše poslovanje in izboljšanje gospodarskega položaja železnic ter poslovanje in za izboljšanje gospodarskega položaja železnic ter amandmaja Skupščine občine Nova Gorica in predloge sprememb in dopolnitev Skupščine občine Maribor.

Danes pa smo prejeli tudi predlog za dopolnitev predlogov stališč, ki nam ga je poslala Skupščina občine Kranj, ter pripombe in stališča plenuma javnega cestnega tovarnega prometa SR Slovenije.

Na seji zbora je navzoč tudi Odbor za družbenoekonomski razvoj. Predlagam, da Odbor spremlja razpravo ter po končani razpravi zavzame stališče do pismenih in ustnih predlogov, danih v okviru te točke dnevnega reda.

Pričenjam razpravo. Ali želijo besedo poročevalci odborov in predstavnik Izvršnega sveta? Besedo ima Jože Kert, predsednik Odbora za družbenoekonomski razvoj našega zbora!

Jože Kert: Tovariš predsednik, tovarišice in tovariši delegati! Mislim, da bi delo lažje potekalo, če bi v imenu Odbora za družbenoekonomski razvoj povedal, da smo to gradivo obravnavali na treh sejah Odbora. Vsem delegatom smo poslali naša stališča, ki so bila sprejeta na seji Odbora dne 8. februarja 1977, in pa naša stališča do predlogov, ki smo jih dobili v obravnavo kasneje.

Glede na to, da je isto gradivo obravnaval tudi Odbor za družbenoekonomske odnose in razvoj Zbora občin, smo danes zjutraj uskladili naša stališča oziroma amandmaje in vam jih posredovali v našem dodatnem poročilu na mizo. Sedaj so to naša dokončna stališča, ki so bila sprejeta na skupni seji Odbora za družbenoekonomske odnose in razvoj Zbora občin in našega odbora. Pri obravnavi teh gradiv bi bilo koristno, če bi imeli pred seboj še poročilo našega odbora z dne 8. februarja in tudi poročilo Odbora za družbenoekonomske odnose in razvoj Zbora občin, ki je imel sejo 9. februarja 1977.

Naši amandmaji se nanašajo izključno na predlog stališč, čeprav je Odbor obravnaval tudi predloge, skupščin občin Maribor in Nove Gorice in zavzel isto stališče kot Odbor za družbenoekonomske odnose in razvoj Zbora občin. To stališče je sprejel tudi predlagatelj, torej Izvršni svet.

Današnje razpravo bomo spremljali in vam po razpravi pripravili še eventualno dodatno gradivo kot pripomoček pri glasovanju o predlogu stališč. Hvala lepa.

Predsednik Štefan Nemeč: Hvala lepa! Pričenjam razpravo. Kdo želi besedo? Besedo ima delegat 3. okoliša — Jesenice za gospodarsko področje Jože Ulčar!

Jože Ulčar: Tovariš predsednik, tovarišice in tovariši delegati! Pred seboj imamo po mnenju delegatov z Jesenic zelo dobro in uspešno izdelan dokument o problematiki razvoja kompleksnega prometa v SR Sloveniji. Ta dokument nam daje sliko današnjega stanja in nakazuje razvoj v naslednjih letih. Avtor tega dokumenta, Republiški komite za promet in zveze, se je vsekakor potrudil in predložil dokaj podroben posnetek stanja v posameznih prometnih dejavnostih. Iz tega dokumenta je razvidno, da se je izvršil premik tovorov z železnice na ceste. Prišlo je torej do razdelitve, ki je bila prej spontana kot kontrolirana. Tak nekontroliran razvoj transporta nas je pripeljal do sedanjega stanja. Ugotavljamo, da so stroški transporta v končnih proizvodih previsoki in da kaže tak transportni sistem, kot ga imamo danes, stalno tendenco po zviševanju stroškov in v znatni meri bremeni družbeno reprodukcijo in rentabilnost. Z dobro organiziranimi, racionalnimi in vnaprej dogovorjenimi transportnimi tokovi se lahko v veliki meri vpliva na normalen potek razvoja družbene reprodukcije.

Transport moramo obravnavati kot povezavo med vsemi fazami v procesu reprodukcije, od proizvodnje do potrošnje. Le tako so razumljive daljnosežne posledice neorganiziranega transporta za celotno gospodarstvo. Kratak povzetek bi bil: Transport je za celotno družbeno dejavnost ena najpomembnejših komponent, ki znatno vpliva na ekonomičnost poslovanja v vseh sferah proizvodnje.

Zaradi vsega tega ima gospodarstvo stalen interes, da promet, tako na področju SR Slovenije kakor tudi na področju Jugoslavije, dobiva take oblike, ki bodo zagotavljale hitre in cenejše transportne storitve. Seveda pa bi bilo napač-

no, če bi danes govorili samo o problematiki razvoja javnega transporta. Kritično moramo pogledati, kakšno stanje je v posamezni delovni organizaciji in z intenzivnim pritokom materiala organizirati interni medfazni transport.

V mnogih primerih je ta transport slabo organiziran in velikokrat ni znano, koliko stane. Stroški transporta se večkrat obravnavajo kot indirektni stroški in se prenašajo na surovine in končni izdelek, čeprav imajo značaj direktnih proizvodnih stroškov.

Mislím, da bi kazalo temeljnem transportu, njegovi organizaciji in strukturi dati poseben poudarek.

Drugo, po našem mišljenju pomembno dejstvo je naslednje: Mnoge delovne organizacije pomembno povečujejo obseg proizvodnje ali pa gradijo Investicijski program za povečanje proizvodnje ali za nov objekt po naših predpisih vsebuje vso potrebno dokumentacijo in dovoljenja za priključek energije, vode in komunalno ureditev itd. Skoraj nikoli pa ne vsebuje rešitev transportnih problemov. Razumljivo je, da se pri tem improvizira in da se še naprej nenormalno obremenjujejo končni produkti.

Mišljenja smo, da bi se pri novih objektih in projektih kot pogoj za začetek investicije morala zahtevati tudi ustrezna transportna rešitev.

Eno od pomembnih vprašanj za naše gospodarstvo in družbo nasploh je vprašanje racionalnosti transporta s stališča porabe energije. Vsi smo prehitro pozabili na razburjenost v Evropi in v svetu, ki jo je izzvala energetska kriza. Racionalno izkoriščanje vseh vrst energije in energetskih virov bo moralo postati tudi pri nas vodilo za usmerjanje strukturnih sprememb v bodočem razvoju transportnega sistema. Gledano s tega vidika je družbeno nerentabilno in zaradi tega tudi nedopustno, da vozijo težka vozila na vedno daljših relacijah, in to največkrat v eno smer prazna.

Prav bi bilo, da se za vse temeljne organizacije, ki imajo razkladno rampo in industrijski tir, surovine in izdelki prevažajo po železnici.

Predlagamo tudi, da bi zaenkrat v večjih, potem pa tudi v drugih temeljnih organizacijah preverili stanje transportnih možnosti, posebno tam, kjer gre za pretok velikih količin materiala. Če si prizadevamo za družbeno racionalno gospodarstvo, bomo morali z večjo odgovornostjo in bolj občutljivo reagirati na nepravilnosti v transportu, pa tudi na vseh drugih področjih Hvala lepa.

Predsednik Š t e f a n N e m e c : Hvala lepa! Prosim! Besedo ima delegat Ivan Tekavec, 24. okoliš — Kamnik področje gospodarstva!

I v a n T e k a v c : Tovariš predsednik, tovarišice in tovariši delegati! Skupina delegatov za Zbor združenega dela iz 24. okoliša za področje gospodarstva je obravnavala gradivo za 42. sejo Zbora združenega dela in imela k tej točki, to je k problematiki razvoja kompleksnega prometa v SR Sloveniji, naslednjo pripombo:

V predlogu stališč za usmerjanje skladnega razvoja delitve na področju prometa in zvez v SR Sloveniji, objavljenih v Poročevalcu Skupščine SR Slovenije št. 2 z dne 24. 1. 1977, naj se pod III »Ukrepi za usmerjanje razvoja in delitve dela« na koncu točke 2.5 doda: »Proučiti je treba uvedbo potniškega prometa tudi na pogodbenih primestnih železniških progah in vključitev teh prog v javni promet.« Nosilec naj bi bila Samoupravna interesna skupnost za železniški in luški promet.

Predsednik Štefan Nemeč: Hvala lepa! Kdo še želi razpravljati? Prosim! Besedo ima delegat 1. okoliša — Celje za gospodarsko področje!

Ivan Zelenšek: Tovariš predsednik, tovarišice in tovariši delegati! Skupina delegatov, ki delegira delegate v Zbor združenega dela z gospodarskega področja 1. okoliša — Celje je imela 18. februarja svojo 42. sejo in je med drugim razpravljala tudi o gradivu, o problematiki razvoja kompleksnega prometa v SR Sloveniji.

Da bi dobili bolj zaokroženo sliko tega problema, smo na to sejo povabili predstavnike vseh temeljnih organizacij združenega dela, ki se v občini Celje ukvarjajo s prometno dejavnostjo.

Zato me je zbolelo, ko sem dobil na mizo pripombe in stališča plenuma javnega cestnega tovornega prometa SR Slovenije, kjer piše, da je predlog stališč oblikovan mimo delavcev v združenem delu. Menim, da to ni res. Popolnoma se strinjam s tovarišem Jakominom v tem, da ima vsaka temeljna organizacija združenega dela delegacijo za zbor združenega dela občinske skupščine in vsaka prejema tudi Poročevalca Skupščine SR Slovenije. V tem Poročevalcu je bilo objavljeno celotno gradivo. Iz tega logično sledi, da nekateri tovariši, to je udeleženci omenjenega plenuma, tega Poročevalca niso verjetno niti prebrali ali pa njihove delegacije niso menile, da bi bilo potrebno, da bi v svoji sredini o njem razpravljale. Zato so se verjetno omenjeni tovariši potem v Ljubljani 5 minut pred polnočjo zbudili in prišli na dan s svojimi stališči. Mislim, da moramo njihova stališča obsoditi. Če govorimo o delegatu in delegatski bazi, potem dajmo njemu besedo. Ta možnost, da je o gradivu lahko razpravljal, je bila delegatu dana. Gradivo je bilo dovolj časa na razpolago.

Zato je naša skupina delegatov, ko je imela ta material pred seboj, kot sem že prej omenil, povabila predstavnike temeljnih organizacij in organizacij združenega dela s področja občine Celje. Moram povedati, da je bilo prisotnih okoli 45 tovarišev izven delegacije in da so vsi v celoti podprli ta dokument. Edini vprašani sta bili, kako naj se izvede predlagano zmanjšanje skupno dovoljene teže cestnih vozil od sedanjih 40 ton na 30 ton in da je potrebno spremeniti zakon o plačilu cestnih taks, ker se le ta zaračunava po teži, ki odpade na eno os na vozilih. Predložene so bile spremembe še nekaterih vprašanj, ki so organizacijskega značaja in bi se dale urediti v celoti z nosilci nalog.

Direktor Izletnika Celje, ki je bil tudi na naši seji, je poudaril, da naj poleg nosilcev, ki so navedeni v tem dokumentu, skrb za realizacijo predloženih stališč in ukrepov prevzamejo tudi regionalne gospodarske zbornice skupaj s temeljenimi organizacijami združenega dela, da bi čimprej prišli do realizacije stališč za usmerjanje skladnega razvoja in delitve na področju prometa in zvez v SR Sloveniji.

Z nekaj besedami bi še podprl stališča Izvršnega sveta oziroma Republiškega komiteja za promet in zveze.

Gradivo o problematiki kompleksnega prometa v SR Sloveniji, ki ga je za javno razpravo ter obravnavo v naši skupščini pripravil Republiški komitej za promet in zveze, je dober v pogled v prometno problematiko in razvoj posameznih prometnih vej v SR Sloveniji. Zaradi tega gre sestavljalcem analize te zahtevne problematike vse priznanje in pohvala.

Gradivo je vsekakor dobra osnova za sprejem stališč za usmerjanje skladnega razvoja in delitve na področju prometa in zvez v naši republiki. V podporo

predlaganim ukrepom lahko navedem nekaj podatkov, iz katerih se jasno vidi nujnost čimprejšnje smotrne ureditve našega prometnega tržišča.

V zadnjih letih stalno raste delež transportnih stroškov v skupnih stroških blaga. Ti stroški bremenijo skupno ceno z 10 do 14 %. Po nekaterih raziskavah celo do 18 %, kar je daleč nad svetovnim poprečjem. To med drugim tudi bistveno vpliva na našo konkurenčno sposobnost na svetovnem tržišču. Obenem navajam zanimiv podatek, ki so ga v SR Bosni in Hercegovini izračunali za leto 1975. Pri njih je odpadlo od skupnih transportnih stroškov le 21 % na železnico, 18 % na javni cestni promet, kar 49 % pa na prevoz za lastne potrebe. in 12 % na osebne prevoze. Vsekakor močno izstopajo stroški prevoza za lastne potrebe.

Smotrna poraba energije v vseh dejavnostih in tudi v prometu je posebno za časa splošne energetske krize postala pomembno družbenoekonomsko vprašanje. Vrsta študij o tem kaže, da je strošek za porabo energije v železniškem prometu znatno nižji kot pa v cestnem prometu. V taki študiji, ki jo je izdal Inženirski biro elektroprojekt za leto 1974, je navedeno, da so stroški za prepeljano blago po cesti glede na porabo energije na tonski kilometer 3—4-krat večji od prevoza po železnici. Dejstvo, da smo za pretežni del potrošnih tekočih goriv vezani na uvoz, bo tudi tovrstni promet zahteval večje varčevanje, kar se bo moralo odraziti tudi v racionalnejši uporabi prometnih sredstev.

Promet vpliva na okolje z nesmotrnim izkoriščanjem in onesnaževanju tako, da že ogroža človeško zdravje. Če primerjamo potrošeno količino goriva, vidimo, da so cestna vozila glavni onesnaževalec zraka. V Franciji so v letih 1969 dizelske lokomotive potrošile le 0,6 milijonov ton goriva, cestna vozila pa okoli 15 milijonov ton. V Zahodni Nemčiji je znašala potrošnja na lokomotive 0,92 milijona ton, na cestna vozila pa 5,75 milijonov ton goriva.

Zelo aktualen vpilv prometa na okolje se odraža tudi v nesmotrni izrabi prostora in v dejstvu, da je količina zemljišča omejena. Po nekaterih študijah potrebuje pešec za gibanje okrog 2,8 m², vlak 1 m², avtobus 9,3 m², osebni avtomobil pa celo 13—65 m² na potnika. Stalno povečano število cestnih vozil zahteva modernejšee ceste, ki zasedajo ogromne površine, v mnogih primerih dobrih kmetijskih zemljišč. 1 kilometer avtoceste zavzame namreč 25 000 m², to je površino, ki je potrebna za izgradnjo 60 stanovanjskih zgradb. Za kompletno križišče s pentljami je potrebno kar 40 hektarov, obenem je za izgradnjo ene dvotirne hitre proge potrebno dvakrat manj prostora ob najmanj dvakrat večji propustnosti.

Vsi navedeni podatki jasno kažejo, da imajo posamezne prometne veje svoje prednosti in svoje slabosti. Ob iskanju optimalnega pretoka blaga in potnikov ob najnižjih stroških moramo usmeriti na vsako prometno vejo tisti del prevozne osnove, ki najbolj ustreza njenim tehnološkim možnostim in postavljenim družbenim ciljem. S prometno politiko je potrebno z vidika širše družbene rentabilnosti racionalno razdeliti delo med posameznimi prometnimi vejami, ki se morajo med seboj dopolnjevati in tvoriti sklenjeno transportno verigo.

S tem seveda podpiramo sprejem stališč za usmerjanje skladnega razvoja in delitve na področju prometa in zvez v SR Sloveniji, z željo, da bi čimprej sprejeli podobne dokumente za področje SFR Jugoslavije. Hvala lepa.

Predsednik Štefan Nemec: Hvala lepa! Prosim. Besedo ima tovariš Vojko Čok, delegat z gospodarskega področja, 23. okoliš — Koper!

Vojko Čok: Tovariš predsednik, tovarišice in tovariši delegati! Ko smo delegati za Zbor združenega dela Skupščine SR Slovenije z gospodarskega področja obalnih občin razpravljali o stališčih za usmerjanje skladnega razvoja in delitve na področju prometa in zvez v SR Sloveniji, smo svojo razpravo razširili na celotno problematiko prometa, še zlasti na stanje na področju prometa samega, kot tudi na vpliv tega stanja na celotno gospodarstvo.

Delegati ugotavljamo, da v našem sedanjem razvoju prometu ni bila posvečena ustrezna pozornost. Posamezne prometne dejavnosti so se obravnavale in tudi razvijale parcialno in nepovezano, pogosto tudi v nezadostni povezavi s potrebami gospodarstva. Tak odnos do prometa je povzročil, da obseg in kvaliteta prometnih storitev nista mogli dohajati sicer naglega razvoja gospodarstva. Razkorak med potrebami uporabnikov prometnih storitev in ponudb nosilcev prometnih storitev postaja vse večji. Tako stanje se je in se še vedno nujno negativno odraža na razvoj vsega gospodarstva.

Neustrezno obravnavanje prometa se ni kazalo le na relaciji do potreb domačega gospodarstva, ampak tudi glede na geografsko-prometni položaj Slovenije. Ta položaj, ki omogoča Sloveniji izrazitejšo pomorsko prometno orientacijo na osnovi trajnih prirodnih komparativnih prednosti, je vse premalo ovrednoten. Večji poudarek prometni pomorski orientaciji temelji zlasti na razvoju luške dejavnosti in trgovske mornarice, ki skupaj z razvojem magistralnega železniškega in cestnega omrežja omogočata, da lahko postane promet pomembna gospodarska dejavnost, s katero se lahko Slovenija učinkovito vključi v mednarodno delitev dela in ustvarja znaten devizni priliv.

V srednjeročnem programu razvoja za obdobje 1976—1980 je uvrščen promet med prioritete dejavnosti. Predvidena finančna sredstva za investicije v posameznih prometnih dejavnostih predstavljajo solidarno materialno osnovo za njihov nadaljnji bolj uskladen razvoj, v skladu s možnostmi in potrebami celotnega gospodarstva in družbe sploh. Zato smo upravičeno pričakovali, da bo novo srednjeročno obdobje prelomnica v razvoju prometa. Žal pa delegati ugotavljamo, da so že v samem začetku realizacije plana nastopile določene, prepričani smo, da le prehodne težave, saj je že v prvem letu prišlo do velikega izpada sredstev na primer za razvoj luške infrastrukture, nad trgovsko mornarico pa še vedno visi nerešeno vprašanje carine za uvoz ladij. V celovitejšem pristopu k problematiki kompleksnega prometa in v ustreznem poudarku na pomorski orientaciji, tako kot je to predvideno v predlaganem gradivu, vidimo delegati iz obalnih občin realno možnost za racionalnejše obnašanje vseh udeležencev v prometu ter za bistveno izboljšanje razmer na področju prometa v SR Sloveniji in ne nazadnje tudi za dosledno izvajanje sprejetih razvojnih programov. To še zlasti, ker ukrepi za usmerjanje razvoja in delitve prometa, ki so bili pripravljeni na osnovi široke javne razprave, predstavljajo in omogočajo učinkovitejše sodelovanje in celovitejši pristop pri planiranju tokov v okviru prometnih dejavnosti samih kot tudi na relaciji prometnih dejavnosti v korist uporabnikov storitev, to je celotnega gospodarstva.

Predvsem nosilci nalog, ki so predvideni v ukrepih za usmerjanje razvoja in delitev dela na področju prometa, omogočajo najširše samoupravno delovanje in odločanje vseh subjektov prometa. Tako praktično ni možno sprejemati nobenih odločitev, kjer ne bi enakopravno lahko sodelovali nosilci in uporabniki transportnih storitev. Zato stališča podpiramo in predlagamo zboru, da jih sprejme z morebitnimi dopolnitvami, saj predstavljajo skupaj s srednjeročnim programom razvoja posameznih prometnih dejavnosti celoto, ki zagotavlja

prometu materialno osnovo za upravljanje njegove družbenogospodarske funkcije in načrtuje tudi prometno politiko v nadaljnjem srednjeročnem obdobju.

Predsednik Štefan Nemeč: Hvala lepa! Kdo še želi razpravljati? K besedi se prijavljam tudi sam. Želim biti kratek, vendar bom nekatera vprašanja vseeno ponovil. V svoji razpravi bom obravnaval le del problematike iz razvoja kompleksnega prometa v SR Sloveniji, in sicer vprašanja racionalizacije prevoza. To smo obravnavali na seji skupine delegatov z gospodarskega področja na Jesenicah. Sem član te skupine in se oglašam v njenem imenu.

Med ukrepi, navedenimi v predlogih, ki jih je pripravil Republiški komite za promet in zveze, je zlasti pomemben predlog, da se težak tovor preusmeri s cest na železnico. Mislimo, da je to nujno, a ne samo zaradi rentabilnosti in boljšega izkoriščanja železnice. To je pomembna naloga, ker je izkoriščanje železniškega prometa premajhno, ter je potrebno narediti več za modernizacijo železnice, s pomočjo združenih sredstev gospodarstva in tudi z lastnimi ukrepi železniškega gospodarstva. Pri tem mislim na samoupravno organiziranost in odnose ter na druge povezave z organizacijami združenega dela, to je med uporabniki železniških povezav in železniškim gospodarstvom. Vse to je potrebno tudi zaradi stanja in izrabe cest, kot je bilo že danes v uvodnih besedah in razpravi večkrat omenjeno. Ko se zavzemamo za to, da se preusmeri tovor s cest na železnico, ne mislimo, da bi s tem morala železnica dobiti absoluten monopol, ampak da bi morala železnica skrbeti, da bi svoje storitve dobro opravljala in da bi bili pogoji, pod katerimi se te storitve nudijo, konkurenčni.

Res je, da se je tovor z železnice selil na ceste tudi zaradi tega, ker železnica ni bila sposobna ali pa ni mogla zadostiti vsem potrebam, da bi tovor hitro prepeljala.

Prav gotovo je nevzdržno, da se prevzemajo veliki tovori z 10 in večtonskimi kamioni iz inozemstva po železnici do Ljubljane, od tu naprej pa jih vozijo po naših cestah, ki so slabe in preobremenjene. Prav gotovo to omogoča tudi režim dajanja dovolilnic, katerih je bilo izdanih 175 tisoč, od tega 160 tisoč dovolilnic za brezplačen prevoz po naših cestah, za kar imamo pri nas od 70 000 do 75 000 ekvivalentnih dovolilnic za mednarodne vožnje.

Ko govorimo o pogojih dela železnice, naj navedem nekaj številke z našega področja: Kot največji uporabnik železniškega transporta je Železarna Jesenice pripeljala v letu 1976 po železnici 109 343 ton surovin in drugega blaga, to se pravi 97 %, po cesti pa le 29 746 ton, kar je preostalih 3 %. Transport gotove robe in drugega materiala iz železarne pa je bil drugačen: po železnici 70 % in po cesti 30 %, to je 319 000 ton po železnici in 132 000 ton po cesti. V železarno je prispelo 32 455 voz, poslanih pa je bilo 12 649 voz, od tega je bilo 1460 specialnih voz, katerih ni potrebno nakladati. Stroški prevoza znašajo skupaj 153,646 679,05 dinarjev, kar je znaten strošek med ostalimi stroški proizvodnje. Zaradi tega je zainteresiranost za dober in cenen prevoz prav gotovo velika. Velik del kupcev postavlja pogoj, da se težki tovor prepelje s kamionom. Deloma je to razumljivo, ker razlika v ceni transporta po cesti v primerjavi s cenami železniškega transporta ni tako pomembna, kot so pomembni stroški nakladanja in razkladanja. Mnoga podjetja nimajo razkladalnih naprav in industrijskih tirov ter je zato prekladanja pri železniškem transportu lahko tudi več in so potem možni zastoji v dobavi proizvodov.

Odnos drugih podjetij na Jesenicah pa je bistveno drugačen, kot sem prej povedal. Dosti vozov gre z Jesenic nazaj praznih. S tem hočem povedati to,

da bo za hitro preusmeritev s cest na železnico nujno tudi to, da bodo podjetja sama skrbela za izgradnjo lastnih industrijskih tirov in naprav za razkladanje. To je mogoče izvesti v sodelovanju z železnico. Menim, da je to sicer vprašanje za razpravo v okviru Samoupravne interesne skupnosti za železniški in luški promet, vendar bi to tudi lahko zajeli v predlogih zaključkov. Gre torej za povezavo med organizacijami združenega dela, kar bi verjetno kazalo tudi stimulirati, ker gre pri tem tudi za večje sodelovanje med železnico in uporabniki njenih storitev.

Stabilizacijski program železnice, ki smo ga dobili kot informativno gradivo za današnjo sejo, govori o prizadevanju železnice za izboljšanje stanja, v stabilizaciji in izboljšanju ekonomskega položaja na železnici. V mislih imam tudi samoupravne sporazume za pokrivanje izgub in druge, ki se v nekaterih organizacijah združenega dela ne podpisujejo. Najbrž še ni povsod dovolj zavesti, da gre pri vlaganjih v prometno infrastrukturo tudi za vlaganja ki bodo vplivala na boljši gospodarski položaj njih samih. Vendar mislim, da bi to s predlogom, ki sem ga sedaj dal, lahko storili še bolj enostavno, tako, da bodo podjetja sama več vlagala v izgradnjo industrijskih tirov in naprav za razkladanje, kar bi prav tako bila modernizacija. To bi tudi prispevalo k realizaciji omenjenih sporazumov. Sicer je nujno pri omenjenih sporazumih delati tako, da bi bili bolj sprejemljivi ter bi se ta vprašanja hitreje reševala.

Na seji delegacije smo govorili tudi o cestnem prometu, predvsem o tem, da so cestna transportna podjetja med seboj nepovezana, kar je sicer bilo navedeno tudi v uvodni besedi tovariša Jakomina. Podjetja cestnega transporta torej niso dovolj povezana prek špedicij. Tako vozijo kamioni večkrat v eno smer prazni, zato ker se podjetja ne morejo med seboj dogovoriti, ker so nepovezana. Menimo, da je potrebno sprejeti ukrepe za ureditev prometa, s ciljem racionalizacije in boljšega izkoriščanja možnosti, ki jih Sloveniji daje geografska lega, da bi se vključili v širše prometne tokove. Seveda moramo upoštevati, da funkcionalna nesposobnost in strukturalna neskladja niso samo naš problem. V Zvezni republiki Nemčiji in Švici imajo npr. prav tako izgube, pri modernih železnicah! Res pa je, da imamo v Jugoslaviji zaradi neurejenega prometa dva do trikrat večje stroške kot v razvitih deželah.

Prav tako se ugotavlja, da je promet na železnici cenejši. Prej smo slišali bolj argumentirane trditve o tem, predvsem za težak tovor in za daljše relacije.

Ko smo razpravljali o teh problemih, nismo imeli na razpolago pripomb in stališč plenuma javnega cestnega tovornega prometa v SR Sloveniji. Menim, da je to tudi dokaz več, da delegatski sistem še ne dela dobro in da se nekatera vprašanja urejajo mimo delegatskega sistema. Moram takoj povedati, da se ne strinjam s pripombami in stališči plenuma cestnega prometa, ker je preusmeritev s ceste na železnico dejansko realizacija stališč in sklepov, sprejetih s srednjeročnim planom in resolucijo, ki ju je sprejela Skupščina SR Slovenije. Zato je bila že s sprejetjem omenjenih dokumentov dana ta orientacija — ki je pa prav gotovo ne bo možno takoj rešiti. Mislim, da bi bilo potrebno prizadevanje vseh faktorjev, da se preusmeritev prometa pospeši in čimprej izvede. Podpora tej preusmeritvi so dali tudi naši odbori in tudi Gospodarska zbornica. Zato menim, da so predložena stališča sprejemljiva. Prav tako se tudi strinjam s pripombami, ki jih je glede tega dal tovariš Jakomin v svoji uvodni obrazložitvi. Hvala lepa.

Podpredsednica J o l a n d a S l o k a r : Želi še kdo razpravljati?

Predsednik Štefan Nemeč: Besedo ima tovariš Aleksander Hunjadi, področje državnih organov, 1. okoliš, Ljubljana-Center!

Aleksander Hunjadi: K besedi me je spodbudilo predvsem gradivo, ki smo ga danes prejeli na mizo, pripombe in stališča plenuma javnega cestnega prometa v SR Sloveniji. Mislim, da je potrebno, da tudi delegati in ne samo predstavniki Izvršnega sveta damo komentarje k njihovim pripombam in stališčem. Zadržal bi se samo pri 3. in pri 5. točki osnovnih pripomb. Tretja točka, kjer v zadnjem stavku zaključujejo, »da je okrnjena ustavna pravica in dolžnost delavcev v temeljnih organizacijah združenega dela o načrtovanju svojega kratkoročnega in dolgoročnega razvoja«, ni v skladu s predhodnim besedilom. Cestni transporterji trdijo, da v gradivu ni zaslediti zagotovitve, da se železnica ne more ukvarjati s cestnim prometom. Mislim, da je sistem samoupravnega družbenega planiranja danes že toliko vpeljan v združenem delu, da ne moremo omejevati nobene dejavnosti, niti prometa niti katere druge dejavnosti, pri reševanju tistih problemov, za katere je ustanovljena. Iz informacij sem seznanjen, da je samo železniško transportno podjetje v Skopju pred leti poslovalo pozitivno, verjetno prav zaradi tega, ker je dobro vključevalo železniški in cestni dostavni transport. Torej ne kaže železnici prepovedati, da se ukvarja tudi s cestnim transportom.

V 5. točki je zadnji odstavek po mojem mnenju protiustavno formuliran. Namreč govori se o širokih možnostih in odprtju vrat tujim prevoznikom in prevoznikom iz ostalih republik. Meni se zdi, da že na podlagi celotnega besedila zakona o združenem delu ne moremo kar tako mimo enotnosti jugoslovanskega trga. Če bomo z medrepubliškimi dogovori določili enake pogoje in kriterije, so vse možnosti, da se tudi prevozniki iz ostalih republik enakopravno vključijo v promet v območju naše republike in nasprotno, da se slovenski prevozniki enakopravno vključijo v promet v ostalih naših republikah.

Strinjam se s komentarjem tovariša Jakomina glede tega.

Morda samo še predlog k dodatnemu poročilu Odbora za družbenoekonomske odnose in razvoj Zbora občin in Odbora za družbenoekonomski razvoj našega zbora, ki smo ga danes prejeli na mizo. Na 3. in 4. strani so predlagane spremembe besedila IV. poglavja predloga stališč, ki je bilo objavljeno v Poročevalcu. To poglavje se nanaša na izvajanje sprejetih nalog in ukrepov. Predlagam, da bi 1. točko vključili v 3. točko. Če bomo glasovali o teh spremembah, predlagam, da se besedilo celotnega IV. poglavja preoblikuje in dopolni. Predlagam, da se besedilo 3. točke IV. poglavja v dodatnem poročilu odborov spremeni tako, da se glasi: »Za izvajanje sprejetih nalog in ukrepov se morajo nosilci ustrezno organizirati in v Gospodarski zbornici Slovenije ob sodelovanju Republiškega komiteja za promet in zveze usklajevati svoje delo.« S tem se črta besedilo »v okviru Republiškega komiteja«, ki je bilo napisano v dodatnem poročilu. Hvala lepa.

Predsednik Štefan Nemeč: Hvala lepa! Kdo še želi razpravljati? Besedo ima Leopold Possnig, sekretar Koordinacijskega odbora za integralni transport, kot predstavnik Gospodarske zbornice Slovenije!

Leopold Possnig: Tovarišice in tovariši delegati! Dovolite, da vas seznanim s stališči Upravnega odbora Gospodarske zbornice Slovenije do obravnavanih gradiv. Uvodoma je potrebno poudariti, da se obravnavana gradiva

rezultati eno in pol letnega dela in širokih razprav v vseh pristojnih institucijah. Razprave o teh gradivih so potekale že od meseca oktobra 1975, skozi vse leto 1976 in še v letošnjem letu na vseh Izvršnih odborih združenj TOZD panog pri GZ Slovenije, Koordinacijskem odboru za integralni transport, predsedstvu in Upravnemu odboru GZ Slovenije. S tako široko zasnovano razpravo tega gradiva je bilo v tem času vsekakor možno dati pravočasno vse pripombe in predloge za dopolnitve do zadnjega roka za dokončno oblikovanje gradiva.

Na Upravnem odboru GZ Slovenije se je izoblikovala ugotovitev, da je bilo v letošnjem letu na področju prometne politike veliko storjenega. To je važno predvsem zaradi tega, ker je znano, da je bil s tem načet eden od izredno perečih problemov slovenske družbe kot celote. Jasno pa je, da bo v prihodnje potrebno določene rešitve iskati tudi na osnovi skrbno izdelanih ekonomskih analiz.

Eno izmed zelo važnih spoznanj, iz katerega izhaja tudi sistem in način reševanja problemov v prometni politiki je to, da kakršnakoli vrsta prometa ne more biti sama sebi namen. Izhajajoč iz tega pa tudi sistem razreševanja problematike na tem področju ne more biti takšen, da vse rešuje samo sfera ponudbe, ampak morajo biti v prvi vrsti prisotni potrošniki posameznih vrst prometnih storitev. Dejstvo je, da je slovensko gospodarstvo doseglo takšno stopnjo razvoja, da na področju prometa ne more biti več neke stihije ali »podjetniškega« obnašanja, kot je bilo to prisotno v preteklosti. Pri razreševanju problemov mora biti prisotna družba kot celota. Da pa je družba zainteresirana, pa se kaže v izredno visokem odzivu vseh temeljnih in drugih OZD v tem smislu, da pristopijo k sporazumevanju in dogovarjanju. Vsekakor pa bo v določenih primerih, kjer ne bo možnega drugačnega razreševanja problemov, še vedno posegati tudi z administrativnimi ukrepi.

Izoblikovalo se je mnenje, da je predloženi predlog programa nalog in ukrepov za usmerjanje skladnega razvoja in delitve dela na področju prometa in zvez v SRS dobra osnova za kasnejše konkretne dogovore na tem področju. Zaradi tega bi bilo potrebno za realizacijo tega programa dobiti vso potrebno politično podporo.

Upravni odbor GZ Slovenije je mnenja, da je gradivo »Problematika razvoja kompleksnega prometa v SRS« dobra osnova za nadaljnje delo in orientacijo na tem področju in v celoti podpira stališča Republiškega komiteja za promet in zveze. Nadalje da je predloženi Predlog programa nalog in ukrepov za usmerjanje skladnega razvoja in delitve dela na področju prometa in zvez v SRS dobra osnova za konkretne dogovore. Zato je zadalžil predsedstvo GZS, da na osnovi programa nalog, za katere je zadalžena Gospodarska zbornica Slovenije, pripravi konkretni predlog nalog in tudi predlog konkretnih nosilcev nalog. Nadalje je sprejet sklep, da se Gospodarski zbornici Jugoslavije posreduje predlog, da prične s strokovnim delom na gradivih v zvezi s pretokom blaga v Jugoslaviji in to kot svojo nalogo.

H gradivu ste naknadno prejeli samoupravni sporazum o programu in izvajanju pospešene racionalizacije pretoka blaga, katerega je pripravil Koordinacijski odbor za integralni transport GZS. Ker obravnava ta sporazum pomemben del gospodarske politike in zadeva vsako organizacijo združenega dela, predlagamo, da zbor združenega dela sprejme tudi ta dokument. S tem sporazumom se bodo skušali reševati vsi tisti problemi, ki so jih iznesli tovariši delegati z Jesenic, Celja in Kopra. Za postopno uresničevanje vseh v sporazumu navedenih nalog je v okviru Gospodarske zbornice Slovenije, odnosno njenih

medobčinskih odborov formiranih 12 regionalnih odborov za integralni transport, ki že delujejo. Koordinacijski odbor bo s tako organiziranim gospodarstvom dobil vse ključne probleme neposredno iz posameznih regij ter jih bo poizkušal reševati po potrebi med panogami ali regijami, v okviru republike, med republikami in v sodelovanju z drugimi republikami v celotnem jugoslovanskem prostoru. Sporazum je bil obravnavan tudi že v ustreznem organu Gospodarske zbornice Jugoslavije in bo na njeno pobudo dan v obravnavo vsem drugim republikam in pokrajinskima zbornicama.

Predlagamo tovarišicam in tovarišem delegatom, da podprejo v svojih delovnih organizacijah ta samoupravni sporazum, za katerega je predviden podpis za 2. marec 1977.

Predsednik Štefan Nemeč: Hvala lepa! Želi še kdo besedo? Prosim! Besedo ima delegat z gospodarskega področja, 31. okoliš, Ljubljana-Moste-Polje, tovariš Janez Železnikar!

Janez Železnikar: Tovariš predsednik, tovarišice in tovariši delegati! Mislim, da ne smemo brez določenih pripomb k stališčem plenuma javnega cestnega tovornega prometa SR Slovenije. Na 3. strani gre po mojem mišljenju za bistveno strojepisno napako v besedilu: »Delegatom Zbora združenega dela in Zbora občin predlagamo, da se zavzamejo za odločitev sprejetja predloga.« Mislim da je razvidno, da bi moralo pisati »da se zavzamejo za odložitev.« V nadaljevanju pa piše: »Omogočiti je namreč treba razpravo v združenem delu«. Mislim, da bi verjetno morali zahtevati družbeno oceno tega stavka, ki so ga podpisali predstavniki samoupravnih organov, to je predsedniki delavskih svetov in direktorji 34 delovnih organizacij. Če razpravljamo o tem, potem bi razpravljali o tem dejansko nesamoupravno, to je brez baze, kar pa ni res. To smo danes lahko ugotovili iz obrazložitve. Hvala lepa.

Predsednik Štefan Nemeč: Hvala lepa! Prosim! Besedo ima tovariš Ivan Slamnik, predstavnik Republiškega sveta Zveze sindikatov.

Ivan Slamnik: Tovariš predsednik, tovarišice in tovariši delegati! Na kratko bom spregovoril samo o dveh vprašanjih. Najprej na kratko o dokumentu Problematika razvoja kompleksnega prometa v SR Sloveniji. V imenu Republiškega sveta in vseh sindikatov SR Slovenije dajem vso podporo temu gradivu. Predlog tega gradiva je nastajal ob sočasnem spremljanju problematike ne samo v okviru Republiškega odbora prometa in zvez, katerega predsednik sem, ampak je bila problematika obravnavana v celotni Zvezi sindikatov Slovenije, predvsem še takrat, ko smo obravnavali zelo težko gospodarsko stanje na železnici. Verjetno se boste strinjali z menoj, da je bilo to vprašanje obravnavano tudi na zborih delavcev v temeljnih organizacijah združenega dela, ko je bilo na dnevnem redu vprašanje pokrivanja izpadlih transportnih dohodkov na železnici. Na zborih delavcev se je redno postavljalo vprašanje, zakaj že enkrat ne uredimo prometne politike. Pri prometni politiki je bilo mišljeno, zakaj se ne dogovorimo o taki delitvi dela, da ne bodo temeljne organizacije združenega dela v gospodarstvu imele dvojnih stroškov.

Mislim, da se prav lahko ugotovi, da se mora sleherni prevoz, ki je bil organiziran po cesti, plačati. Ob pokrivanju izpada transportnih dohodkov so tozdi morali ponovno pristopiti k sporazumu in te izpadle dohodke pokriti.

Če temeljna organizacija združenega dela ni pristopila k samoupravnemu sporazumu, je morala pripadajoči del plačati kot zakonsko obveznost. V lanskem letu, ko smo politično pozitivno ocenili in podprli samoupravni sporazum o združevanju sredstev v letih 1976—1980 za pokrivanje dela stroškov infrastrukture ŽTP Ljubljana, smo ponovno zahtevali, ne samo v panogi prometa in zvez ampak v celotnem gospodarstvu, da se to vprašanje končno razreši. Zato mislim, da nima smisla ponavljati vseh besed, ki so bile izrečene. Ponoval bi samo to, da republiški svet Zveze sindikatov daje vso podporo temu dokumentu.

Nekaj besed bi želel povedati k pripombam in stališčem plenuma javnega cestnega tovarnega prometa. Zdi se mi resnično neodgovorno, da so ta dokument podpisali poslovodni organi. Na letnih skupščinah osnovnih sindikalnih organizacij, ki so bile januarja 1977, so imeli priliko, da o tem dokumentu spregovorijo. Ne bi se opravičevali, da se ne morejo zaradi dislociranih enot, ki so v prometu zelo številne, posebej sklicevati zbori delegatov za obravnavo tega dokumenta. Imeli so čas in možnost. Ne moremo dajati negativno oceno delavcem v omenjenih transportnih organizacijah, ampak njihovim poslovodnim strukturam, ker so, kot je dejal delegat iz Celja, prišli s takimi pripombami resnično pet minut pred dvanajsto. Zato predlagam, tovariš predsednik, da se dokument sprejme!

Predsednik Štefan Nemeč: Hvala lepa! Želi še kdo razpravljati? Če ni več razpravljalcev, potem zaključujem ta del razprave. Prosim Odbor za družbenoekonomski razvoj, da se zbere v sobi 209. Iz dosedanje razprave je razvidno, da so bili nekateri delegati za to, da bi vključili njihove predloge v besedilo predloga stališč. Prosil bi delegata, ki sta v razpravi dala konkretne predloge, in sicer Ivana Tekavca in Aleksandra Hunjadija, da bi pomagala Odboru pri dokončnem oblikovanju besedila svojih predlogov.

Odbor naj upošteva tudi druge predloge, ki so jih delegati dobili na mizo, kot so na primer predlogi Skupščine občine Kranj. Tudi o teh predlogih naj se Odbor izreče, tako da bi lahko zaključili obravnavo te točke, ko bo Odbor končal z delom in podal zboru poročilo.

Prehajamo na obravnavo 4. točke dnevnega reda, to je na srednjeročni plan vzdrževanja in izgradnje magistralnih in regionalnih cest v SR Sloveniji za obdobje 1976—1980.

Plan je pripravila Republiška skupnost za ceste, Izvršni svet Skupščine SR Slovenije pa je dal mnenje k temu materialu. Za svojega predstavnika je Republiška skupnost za ceste SR Slovenije določila tovariša Vinka Gobca, predsednika Izvršnega odbora Republiške skupnosti za ceste. Predstavniki Izvršnega sveta je tovariš Livio Jakomin.

Ali želi predstavnik še kaj dodati k pismenim poročilom in k uvodni besedi? Besedo ima tovariš Vinko Gobec, predstavnik Republiške skupnosti za ceste!

Vinko Gobec: Tovariš predsednik, tovarišice in tovariši delegati! Danes je pred vami zelo pomemben dokument, h kateremu naj da Skupščina SR Slovenije svoje soglasje in s katerim na osnovi široke javne razprave opredeljujemo naše delo na področju izgradnje magistralnih in regionalnih cest in vzdrževanja teh cest za obdobje 1976—1980. Predloženi plan je re-

zultat številnih dogovorov in razprav v območju cele Slovenije. Razprave so bile organizirane v dveh fazah, in sicer je bila prva faza do junija 1975, leta nato v letu 1975 in 1976 do 19. marca 1976 ko je Skupščina ta dokument sprejela.

Osnutek in izhodišča samoupravnega plana vzdrževanja magistralnih cest je tako akt, ki je bil v široki javni razpravi. Skupaj s tem dokumentom sta bila v javni razpravi še dva pomembna dokumenta, in sicer akt o temeljnih elementih samoupravnega sporazuma in akt o predlogu za vpis posojila za ceste SR Slovenije.

Od 1. novembra 1975 do 11. marca 1976 so o teh gradivih razpravljali v krajevnih skupnostih in organizacijah združenega dela. Gradivo je bilo objavljeno tudi v številnih oglasih, Občanu, Delu itd. Iz prve analize, ki je bila izdelana, je bilo ugotovljeno, da je bila javna razprava dobro organizirana in da so bile številne pripombe, ki so jih dali delavci in uporabniki, vključene v dokument.

Delovni ljudje in občani so v javni razpravi v celoti podprli predlog srednjeročnega plana, in sicer v varianti, ki vključuje tudi dva pomembna dodatna vira financiranja cestnega gospodarstva: prvi del teh virov je 900 milijonov posojila, drugi, v višini 3327 milijonov dinarjev, pa se nanaša na prerazporeditev prometnega davka nad običajno stopnjo ter povišanje cen pogonskim gorivom.

Na osnovi teh izhodišč je bil sprejet program. Poudariti je treba, da je 2931 temeljnih organizacij združenega dela k omenjenemu planu pristopilo, kar predstavlja 96,4 %, podpisalo pa ga je do sedaj le nekaj več kot 1080 temeljnih organizacij združenega dela ali približno 40 %.

Prečiščeno besedilo samoupravnega sporazuma je bilo objavljeno 30. septembra 1976. Čeravno je bil rok za podpisovanje podaljšan, še ne moremo biti zadovoljni z njegovim podpisovanjem. Menimo, da vzrok za tako stanje ni to, da delavci v organizacijah združenega dela tega dokumenta niso obravnavali, temveč to, da poslovodne strukture niso izvedle aktov do konca. V temeljnih organizacijah združenega dela so določali delavce, ki bi morali podpisati ta sporazum.

Vsi ti dokumenti bodo lahko izvedeni, če bomo to, kar smo programirali, tudi izpeljali. Ne bom navajal podrobnosti o posameznih cestah, ker je ta problematika v Poročevalcu obdelana v najkrajši možni obliki tudi po regijah in po občinah. Dovolite, da vas opozorim le na nekatera osnovna izhodišča in stališča in na skupne obveznosti in ukrepe, ki so bili sprejeti, niso pa še realizirani. Z doslednim izvajanjem nalog, ki smo jih zastavili v območju cele Slovenije, s sprejetjem srednjeročnega plana na področju cestnega gospodarstva bo ta plan prispeval k družbenoekonomskemu razvoju Slovenije. Z izvedbo tega plana bomo razrešili številne glavne probleme v osnovni cestni mreži, še hitreje bomo razvili manj razvita in obmejna območja, enakomerno bomo razvijali cestno mrežo v celotni Sloveniji, še hitreje se bomo vključevali v prometne tokove znotraj Jugoslavije, kvalitetneje se bomo povezovali v mednarodne tokove, za katere smo zainteresirani in ki vodijo skozi našo državo z zahoda na vzhod in nasprotno. Z izvedbo plana bomo zagotovili tudi večjo prometno varnost vseh udeležencev v cestnem prometu.

Med sredstvi, ki jih bo potrebno vložiti v ta razvoj, sta dva pomembna vira. Akcija vpisa posojila, ki predstavlja prvi vir, je bila izredno uspešno zaključena, saj je bilo razpisanih 900 milijonov posojila, vpisanih pa je bilo 1530 milijonov. Vpis je bil prekoračen za 50,3 %.

Dohodki iz drugega vira sredstev, ki bi jih dobili s prerazdelitvijo prometnega davka, pa naj bi pričeli dotekati šele v letu 1978 oziroma ob koncu leta 1977.

To vprašanje je zelo problematično zato, ker dvoletni izpad teh sredstev bistveno vpliva na realizacijo zastavljenega plana. Če bo v letošnjem letu razporejenih manj sredstev, bo potem naslednja leta potrebno združiti več sredstev.

Predsedstvo Republiške konference SZDL je na 5. seji, ko je obravnavalo akte glede javnega posojila za ceste, le-te podprlo in v svojih stališčih predlagalo, da Izvršni svet Skupščine SR Slovenije zagotovi aktiviranje vseh predlaganih virov, ki so potrebni za izvedbo srednjeročnega plana razvoja magistralnih in regionalnih cest. Na isti seji je Predsedstvo Republiške konference SZDL Slovenije zahtevalo uskladitev cestnih del s srednjeročnim planom razvoja Slovenije in Jugoslavije, kar je Republiška skupnost za ceste izvedla. Zahteva glede virov sredstev je tudi zajeta v sprejetem srednjeročnem planu, in sicer v konstrukciji virov in v porabi teh sredstev. Če do prerazporeditve ne bi prišlo, potem je vprašanje kar 29,4 % vseh sredstev, kajti toliko znaša podražitev in prerazporeditev prometnega davka. Tudi v 7. členu sprejetega dogovora o temeljnih družbenega plana Slovenije za obdobje 1976—1980 je zapisana obveznost vseh udeležencev tega dogovora, da se bodo zavzemali za zagotovitev prej omenjenih virov. Ker vsa sredstva za izvajanje del po sprejetih srednjeročnih dokumentih še niso v celoti zagotovljena, smo zato, da bi le zagotovili sprejeto dinamiko del, predvideno v srednjeročnem planu, v Republiški skupnosti za ceste izpad dohodka v tem času premoščali z najemanjem premostitvenih kreditov. To ima seveda začasno ugoden efekt pri realizaciji del na cestnem omrežju, vendar pa je to lahko le začasno. Anuitete in obresti iz leta v leto močno naraščajo in se tako praktično cestni dinar siromaši. Izpad sredstev iz dodatno predlaganih virov bi tudi resno ogrozil dokončanje vseh del do leta 1980. To bi povzročilo verjetno ne samo materialne, temveč tudi politične posledice. Zato mislim, da sta pred nami sedaj dve temeljni nalogi: 1. aktivirati moramo vsa razpoložljiva sredstva in usmeriti našo dejavnost za izvršitev sprejetih planskih nalog v letih 1976—1980 in 2. cestno gospodarstvo moramo samoupravno organizirati tako, da bo izpeljano načelo svobodne menjave dela in sredstev ne samo v ustavi in v zakonu o združenem delu, ampak praktično v vseh organizacijah združenega dela.

Na podlagi obrazloženega, poročil odborov ter javne razprave, v kateri ste sodelovali, ter na podlagi 27. člena zakona o javnih cestah predlagam, da sprejmete sklep o soglasju k predloženemu srednjeročnemu planu vzdrževanja in izgradnje magistralnih in regionalnih cest v SR Sloveniji za obdobje 1976—1980, ki ga je sprejela na 9. seji, 29. marca 1976. leta, v svoji pristojnosti Skupščina Republiške skupnosti za ceste. Hvala lepa.

Predsednik Štefan Nemeč: Hvala! Z dopisom z dne 1. 2. 1977 smo poslali tudi samoupravni sporazum o temeljnih planih razvoja magistralnih in regionalnih cest v SR Sloveniji za obdobje 1976—1980. Srednjeročni plan so obravnavali: Odbor za družbenoekonomski razvoj, Odbor za stanovanjsko-komunalna vprašanja našega zbora, skupaj z Odborom za urbanizem, stanovanjsko-komunalna vprašanja Zbora občin, ter Zakonodajno-pravna komisija. Danes smo prejeli na klopi tudi pripombe Skupščine občine Brežice.

Pričenjam razpravo. Kdo želi besedo? Prosim. Besedo ima tovariš Rok Pavšič, delegat gospodarskega področja, 33. okoliš!

Rok Pavšič: Tovariš predsednik, tovarišice in tovariši delegati! Skupina delegatov 33. okoliša je na svoji seji dne 21. 2. 1977 obravnavala samoupravni sporazum o temeljnih plana razvoja magistralnih in regionalnih cest v SR Sloveniji za obdobje 1976—1980. Skupina delegatov se je z vsebino strinjala in k samoupravnemu sporazumu nima pripomb, razen k formulaciji 13. člena oziroma k njegovemu zadnjemu odstavku, ki je bil dodan v prečiščenem besedilu. Menimo, da pogojna oblika ni primerna in da bi bilo treba odstavek črtati.

Obrazložitev: Delovne organizacije in občani Slovenije so k cestni problematiki pristopili zelo resno in v dogovorjenem roku vpisali posojilo za ceste ter ga celo presegli. Organizacije združenega dela so s svojim prispevkom 4 % za izgradnjo cest v SR Sloveniji, organizacije združenega dela s področja Ljubljane pa še z dodatnim 3,5 % prispevkom za izgradnjo ljubljanskih cest, pokazale veliko pripravljenost za reševanje teh problemov. Zato se morajo vse družbenopolitične skupnosti in strokovne organizacije zavedati svoje odgovornosti za izpeljavo sporazuma in doseči izpolnitev 1. in 2. točke 13. člena. V 3. točki dnevnega reda, ko smo obravnavali pretok blaga skozi Slovenijo, je bilo pojasnjeno, da bodo te možnosti izpeljane. Kljub temu bi bilo potrebno napeti vse sile, da bo to resnično izvršeno. Izpolnjevanje ostalih obveznosti s področja same republike ne more biti vprašljivo, saj so prometne zveze prednostna naloga posebnega družbenega pomena.

Te naloge na področju posameznih republik regulira in predpisuje tudi zvezni dogovor o politiki prometa. V odločanju bodo ostale predvsem na nivoju republike, kar je razvidno iz 3. poglavja tega zveznega dogovora.

Skupina se strinja s pripombo Odbora za stanovanjsko-komunalna vprašanja in varstvo okolja glede opredelitve bodočih tras avto cest. Pri tem so bili delegati mnenja, da ni več vzrokov za nejasnosti glede odločitve o poteku tras.

Ta problematika in pripombe so bile obravnavane na koordinacijskem sestanku ljubljanskih delegatov, zato predlagam pripombe v imenu delegatov občin Ljubljana-Bežigrad, Center, Moste-Polje in Šiška ter v svojem imenu. Hvala lepa.

Predsednik Štefan Nemeč: Hvala lepa! Opozarjam, da ne sprejemamo niti ne dajemo kakšnih posebnih pripomb k samoupravnemu sporazumu. Ta material ste dobili kot informacijsko gradivo. Mi sprejemamo samo odlok.

Kdo še želi besedo? Prosim! Besedo ima tovariš Franc Rutar, gospodarsko področje!

Franc Rutar: Tovarišice in tovariši delegati! V zvezi s srednjeročnim planom vzdrževanja in izgradnje magistralnih in regionalnih cest v SR Sloveniji za leta 1976—1980 ima naša delegacija dve pripombi oziroma predloga:

1. Planirana sredstva za srednjeročno razdobje 1976—1980 še vedno ne bodo zadoščala za dokončno razrešitev problema modernizacije regionalnih cest v naši republiki. V ta namen je bilo razpisano posojilo, ki smo ga v celoti dosegli in presegli. Sredstva posojila bodo med drugim pomagala tudi pri premostitvi prve polovice srednjeročnega obdobja, ko se namenska sredstva od porabe goriva ne bodo odvajala v zadostni meri za modernizacijo cest. Kljub

temu da je naša delegacija v tej skupščini že dala podporo predlogu, da se hitreje pristopi k razporeditvi bencinskega dinarja v korist cest, daje ponovno ta predlog. Predlagamo, da se čimprej ukrene vse potrebno za izvedbo predlogov, ki so nakazani na 3. strani priloge Poročevalca z dne 6. 1. 1977, ki je sestavni del materiala za razpravo o srednjeročnem programu cestnega razvoja.

Ta predlog temelji predvsem na povečanju pristojbin za ceste v višini 0,60 din od litra za plinsko olje ter odtoka sredstev nad temeljno višino prometnega davka za bencin v višini 22,5 % v korist cestnega gospodarstva.

2. Republiška skupnost za ceste je srednjeročni program 1976—1980 dokončno obravnavala na 11. redni seji dne 15. 11. 1976. Predtem so na regijskih posvetih, med drugim tudi v primorski regiji, dokončno določili in uskladili predloge, ki so ustrezali vsem občinam. Skupščina Republiške skupnosti za ceste je sprejela sklep, da se sredstva, določena za obdobje 1976—1980, razdelijo po občinah za regionalne ceste takole: Skupščina občine Ajdovščina 37 milijonov, Skupščina občine Idrija 61 500, Skupščina občine Nova Gorica 81, Skupščina občine Tolmin 141 milijonov.

Material za sejo, Poročevalec Skupščine Socialistične republike Slovenije, prva priloga z dne 6. 1. 1977, 22. stran, objavlja drugačne podatke, kot so bili sprejeti in izglasovani na omenjeni skupščini Republiške skupnosti za ceste. Največja razlika je prikazana pri idrijski občini. V imenu delegacije prosim, da se podatki uskladijo s podatki, ki jih je sprejela Republiška skupnost za ceste.

Predsednik Štefan Nemeč: Kdo še želi razpravljati? Besedo ima tovariš Ivan Tekavec!

Ivan Tekavec: Tovariš predsednik, tovarišice in tovariši delegati!

K 4. točki srednjeročnega plana ima naša delegacija naslednje pripombe:

Skupščina SR Slovenije naj se odločno zavzame za prerazdelitev prometnega davka od bencina v korist izgradnje cest, ker so delegati vseh občinskih skupščin v Sloveniji, med njimi tudi naša, ob sprejemanju srednjeročnega plana vzdrževanja in izgradnje magistralnih in regionalnih cest v SR Sloveniji za obdobje 1976—1980 odločno zahtevali, da se taka prerazdelitev čimprej opravi. Ta sredstva predstavljajo skoraj tretjino potrebnih sredstev za uresničitev tega programa, okoli 300 milijard starih din.

Po zelo uspeli akciji za vpis posojila za ceste, v kateri so vse občine visoko presegle dogovorjeno vsoto posojila, je v javnosti vzbudil negotovanje članek v Delu z dne 11. 2. 1977 z naslovom »Ceste v oblakih« in s podnaslovom »Od zvišanih cen bencina niti dinarja za ceste«, na osnovi izjave, ki jo je na tiskovni konferenci v republiški skupščini dal Lojze Blenkuš, direktor strokovne službe Republiške skupnosti za ceste.

Predlagamo, da republiška skupščina zadoži delegacijo v Zboru republik in pokrajin in delegate v Zveznem zboru Skupščine Socialistične federativne republike Jugoslavije, da glede na navedeno zahtevajo spremembo predpisov o delitvi prometnega davka od bencina.

Predsednik Štefan Nemeč: Hvala lepa! Prosim! Besedo ima Vilma Manček, delegatka gospodarskega področja, 17. okoliš — Novo mesto!

Vilma Manček: Tovariš predsednik, tovarišice in tovariši delegati! Bom čisto kratka. V imenu naše delegacije želim podpreti stališče Odbora za

stanovanjsko-komunalna vprašanja in varstvo okolja pri Zboru združenega dela ter Odbora za urbanizem, stanovanjsko-komunalna vprašanja in varstvo okolja Zbora občin, ki govori o tem, da rezervati za bodoče trase avto cest povzročajo velike težave. Za ilustracijo naj povem, da so v regiji, iz katere izhajam, rezervati nekje široki tudi do 600 metrov, kar v dolini Krke, ki je na eni strani omejena z grički in gozdovi, na drugi strani pa s cesto, predstavlja resen in težak problem. Hvala lepa.

Predsednik Š t e f a n N e m e c : Hvala lepa! Kdo še želi razpravljati? Prosim! Tovariš Zelenšek, delegat iz Celja!

I v a n Z e l e n š e k : Tovariš predsednik, tovarišice in tovariši delegati! Ko smo, kot sem že prej omenil, razpravljali na seji delegacije o srednjeročnem planu, smo povabili na sejo strokovnjake in delavce s tega področja, da se temeljiteje pogovorimo, kakšno je njihovo mnenje o tem planu in pa kakšno je njihovo mnenje glede na razne govorice in pisanje v časopisih o vsotah za izgradnjo magistralnih cest in tako dalje.

Z zakonom o modernizaciji cest, Uradni list SRS št. 9/69, 3. člen, drugi odstavek, so bili dani kriteriji za določitev vrstnega reda izgradnje in modernizacije cest na področju SR Slovenije. Kot glavni dejavnik je bila določena prometna obremenitev posameznih odsekov, ostali kriteriji pa so še gradbena in razvojna ustreznost ter stanje vozne površine.

Na tej osnovi so zasnovani tudi izsledki v informaciji Republiške skupnosti za ceste, ki je izšla januarja 1975. leta. V publikaciji so prikazani roki za izgradnjo posameznih odsekov Slovenike.

Tako je bila za obdobje 1976—1980 predvidena izgradnja odsekov Dolgi most—Vrhnika in Levec (Ruše)—Ločica pri Vranskem. Medtem ko je prvi odsek že v gradnji, se nam gradnja drugega obeta šele ob koncu tega ali celo v začetku prihodnjega tisočletja.

Oktobra 1975. leta je bil dan v javno razpravo tudi osnutek srednjeročnega programa vzdrževanja, rekonstrukcije, modernizacije in gradnje magistralnih ter regionalnih cest Slovenije za obdobje 1976—1980. Marca 1976. leta je bil program sprejet, aprila 1976 pa je bil dan v javno razpravo plan dinamike izgradnje navedenih del in novembra tudi potrjen. Niti program izgradnje niti plan dinamike nista nakazovala možnosti, da se odsek avtoceste Levec (Ruše)—Šentrupert—Ločica v predvidenem obdobju ne bo gradil ter da se bo namesto novega odcepa Slovenike zgradila le obvoznica Žalec za priključno cesto na Ruše.

Ta varianta se je obravnavala šele na seji Izvršilnega odbora Republiške skupnosti za ceste 20. novembra 1976. leta in 3. januarja 1977. leta. V Poročevalcu Skupščine SR Slovenije z dne 6. 1. 1977, v prilogi, pa se je obvoznica pojavila v srednjeročnem planu gradenj za obdobje 1976—1980. Sredstva za gradnjo naj bi se pridobila iz naslova razporejenih sredstev, in sicer bi se za obvoznico Žalec prenesla sredstva od avto ceste Hoče—Arja vas, v višini 43 milijonov dinarjev.

S takšnim načinom reševanja prometne problematike srednje Savinjske doline se ne moremo strinjati. Predvidena obvoznica ne predstavlja ustrezne tehnične rešitve saj bo že po izgradnji leta 1977 ob predvidenih prometnih tehničnih elementih preobremenjena. Prometne prognoze in štetja so že za leto 1976 prikazala okoli 15 000 vozil na dan, kolikor bi lahko največ prepuščala ob-

voznica s predvidenimi nivojskimi križanji in semaforji. Poleg mestnega jedra Žalec — ne mislim posegati v problematiko občine Žalec, vendar jo moram omeniti — pa je enako kritično prometno stanje v Šempetru in v Dobrteši vasi v Savinjski dolini, ker na tem odseku magistralne ceste praktično ni mogoče reševati prometa z obvoznicami. Preostane le opremljanje križišč s semaforji. Tako bi dobili na magistralni cesti v dolžini 7 km 5 ali 6 semaforjev, ki bi podaljšali potovanje iz Celja v Ljubljano najmanj za pol ure.

Iz primerjave dolžine potrebnega podaljška Slovenike in obvoznice Žalec s priključno cesto vidimo, da je Slovenika do Šentruperta dolga 10 km, obvoznica s priključno cesto pa 6 km. Finančna primerjava sicer kaže razliko okoli 290 milijonov dinarjev v prid obvoznice, pri realni vrednosti avtoceste 430 milijonov dinarjev in obvoznice 140 milijonov dinarjev, vendar menimo, da je obvoznica provizorij, ki ne rešuje niti prometa pri mestu Žalec in v ničemer ne prispeva k izboljšanju prometne situacije območja, temveč jo celo poslabšuje.

Strinjamo se s stališčem Republiške skupnosti za ceste, da se za srednjeročno obdobje 1976—1980 odloži gradnja pododseka Šentrupert—Ločnica, nikakor pa ne za pododsek Ruše—Šentrupert, saj so prometne obremenitve na tem odseku med največjimi v Sloveniji. Menimo, da razlike v investicijskih sredstvih z vidika širših družbenih koristi niso take, da bi bile vzrok za tako odločitev, saj bi podaljšek avtoceste od Ruš do Šentruperta rešil poleg obremenitve magistralne ceste tudi vse urbanistične probleme v gosto naseljenem delu spodnje Savinjske doline. Opozoriti pa moram tudi na dejstvo, da podaljšek avtoceste do Šentruperta rešuje tudi prometne tokove zgornje Savinjske doline, Šaleške doline in deloma Zasavskega bazena. Hvala lepa.

Predsednik Štefan Nemeč: Hvala lepa! Kdo še želi razpravljati? Besedo ima Evgen Vedenik iz Žalca!

Evgen Vedenik: Tovariš predsednik, tovarišice in tovariši! Naša delegacija je razpravljala tudi o tej točki dnevnega reda. Rad bi povedal naše mišljenje.

Srednjeročni plan izgradnje in vzdrževanja magistralnih in regionalnih cest v Sloveniji predvideva tudi izgradnjo priključne ceste na avtocesto in obvoznico v Žalcu. Razprava okrog izgradnje avtoceste skozi Savinjsko dolino in o ureditvi prometa v spodnji Savinjski dolini traja že od leta 1970. V samem začetku so tekle razprave predvsem o tem, kje bo potekala avtocesta. Predlaganih je bilo več različnih variant. Pozneje se je izoblikovala južna in severna varianta avtoceste. Končno je bila sprejeta severna varianta in s tem v zvezi tudi zaključek avtoceste v Arji vasi ne pa v Levcu.

Tudi v žalski občini smo v prvih letih razprave zahtevali podaljšek avtoceste do Šentruperta in še naprej do Vranskega, ker smo na osnovi takega podaljšanja avtoceste videli možnost kvalitetne rešitve in ureditve prometnih problemov. Na osnovi dolgotrajnih razgovorov s predstavniki strokovnih služb Republiške skupnosti za ceste in ostalimi smo prišli do ugotovitve, da sredstev za podaljšanje avtoceste ni, kar je tudi razvidno iz predloženega gradiva za sejo Skupščine. Zato smo skupno iskali tiste rešitve za osnovne prometne probleme, za katere se lahko zagotovijo ustrezna finančna sredstva. Odpovedali smo se raznim izsiljevanjem in političnim pritiskom, ker smo menili, da so takšne oblike v našem družbenopolitičnem sistemu nesprijemljive. Glede na to smo se

v občini lotili podrobne analize prometa v Žalcu, Petrovčah, Šentrupertu ter sprejeli rešitev v tem smislu:

1. da se opremi s semaforjem križišče v Petrovčah, kar smo že izvedli z lastnimi sredstvi,

2. da se promet skozi središče Žalca preusmeri na obvoznico, da se priključi Žalec s priključno cesto, ki je povezana z obvoznico, direktno na zaključek avtoceste ter vzporedno uredi promet v Šentrupertu.

Ta predlog obvoznice in priključne ceste je bil v Žalcu dalj časa v razpravi v krajevnih skupnostih, na sejah občinske konference SZDL ter na sejah Izvršnega sveta občine. Potem je Skupščina po več letih razprav sprejela odločitev o gradnji obvoznice in priključne ceste. Po tej odločitvi so stekle v občini konkretne akcije v zvezi z izgradnjo obvoznice in priključne ceste, saj je izgradnja avtoceste do Ruš predvidena do septembra letos. V zvezi s tem se moramo držati določenega termina.

Skupina je sprejela odlok o splošnem interesu in sprejetju rezervata za obvoznico in priključno cesto. Bile so že razprave za pridobitev lokacijskega dovoljenja, dane so bile vodnogospodarske smernice itd. Tudi v prostorskem in urbanističnem programu občine, ki je v izdelavi, sta upoštevani obvoznica in priključna cesta. Pri urejevanju celotne problematike okrog priključne ceste in obvoznice pa se srečujemo s težavami, ki nam jih povzročajo posamezniki, ki se skrivajo za razne organizacije in društva ter ščitijo tudi svoje osebne interese. Poudariti je potrebno tudi to, da so za traso priključne ceste in obvoznice izbrana kmetijska zemljišča slabše kakovosti, kjer je dobre kmetijske zemlje manj kot hočejo to dokazovati posamezniki, v glavnem nekmetje. Sicer pa se je vsakdo lahko vključil v razpravo v času, ki je bil določen za razpravo, saj je bil predlog programa za modernizacijo in vzdrževanje magistralnih in regionalnih cest v razpravi skoraj dve leti. Te razprave sedaj povzročajo nemalo težav in lahko tudi vplivajo na finančno realizacijo celotnega projekta avtoceste. V glavnem se te razprave odvijajo izven naše občine, vendar brez dvoma zavajajo posameznike tudi v občini. V naši občini smo vlagali in še vlagamo znatna sredstva za rekonstrukcijo in modernizacijo cest, tako lokalnih kot magistralnih in regionalnih.

Rad bi povedal, da je izgradnja priključne ceste z obvoznico republiško vprašanje, ne pa vprašanje, ki zadeva samo občino Žalec. Presežek vpisanega posojila za ceste smo v glavnem namenili za izgradnjo magistralnih in regionalnih cest.

Predlagam, da se predloženi program vzdrževanja in izgradnje magistralnih in regionalnih cest v Socialistični republiki Sloveniji za obdobje 1976—1980 sprejme. Ker bo realizacija programa vzdrževanja in izgradnje magistralnih in regionalnih cest v Socialistični republiki Sloveniji za obdobje 1976—1980 zahtevala znatna finančna sredstva, podpiramo predlog o prerazdelitvi sredstev od bencina, to je prometnega davka in od podražitve cen plinskega olja, s tem, da se ta sredstva namenijo za realizacijo programa s področja vzdrževanja in izgradnje magistralnih in regionalnih cest v Socialistični republiki Sloveniji za obdobje 1976—1980.

Predsednik Štefan Nemeč: Kdo še želi razpravljati? Tovariš Vinko Gobec.

Vinko Gobec: Tovarišice in tovariši! Menim, da morda uvodoma nismo dovolj obrazložili, da s tem ne rešujemo idealno cestne problematike v naši republiki, tako kakor tudi idealno ne rešujemo vrste drugih problemov na drugih področjih dela. V razpravi smo poslušali o težavah in problematiki, kajti v javni razpravi so ljudje tudi zahtevali, da te vire najbolj racionalno izkoristimo. Samo podatek: Če bi želeli vsaj približno idealno razrešiti to problematiko, bi potrebovali 20 milijard novih dinarjev. Ker pa mora biti plan realen, smo ugotovili, da je 10,8 milijarde novih dinarjev tisti optimalni program, izpod katerega bi bila vlaganja v cestno omrežje premajhna in bi zavirala nadaljnji družbenoekonomski razvoj celotne Slovenije na drugih področjih.

Tu smo se ustavili, ker je to spodnja meja potreb, in seveda iskali tudi možnosti. Povedali smo, da 29,4% tega programa še ni pokritega, zlasti ker še sedaj ni dokončno dogovorjena in določena prerazdelitev sredstev, ki se stekajo od cene bencina in drugih naftnih derivatov. Zato tudi niso vsi ti cestni potezi razrešeni. Imamo postavko nerazporejena sredstva. Zakaj smo rekli nerazporejena sredstva, ob tem pa našteji vrsto objektov, čeprav ta nerazporejena sredstva zadostujejo samo za en potez? Domeniti se bo potrebno, ko bodo sredstva na razpolago, kateri od naštetih potezov pride na osnovi vseh elementov v poštev. Vsi vemo, da se vključujemo v družbeni dogovor o prometni politiki v Jugoslaviji, da je prometna politika v Jugoslaviji, naravnana na osnovno strateško smer Karavanke, Ljubljana, Zagreb, Beograd, Djevdjelija in naprej. Seveda mora biti naš srednjeročni plan uskladen s planskimi nalogami federacije. Zato so nekateri našteji odseki perfektuirani, nekateri pa niso mogli priti v poštev. Danes ne sprejemamo plana, ampak daje Skupščina k planu soglasje. Plan sam pa sprejemajo subjekti tega plana, to so uporabniki in izvajalci, tisti, ki sredstva združujejo, in tisti, ki sredstva uporabljajo in izvajajo dela. Ti so plan že sprejeli.

Sedaj pa še glede predloga tovarišev iz Celja. Ta problem smo resno obravnavali, še preden smo dobili predlog iz Celja. Izvršilni odbor je razmišljal o tem, ali ne bi morda z nekoliko večjimi sredstvi vprašanje bolj idealno rešili. Zahtevali smo strokovne ocene in študije, in kaj smo ugotovili? Če bi zgradili 10 km avtoceste, bi potrebovali 400 milijonov dinarjev ali 40 milijard starih dinarjev, če bi naredili, od konca avtoceste naprej, recimo 7 metrsko cesto, bi potrebovali 300 milijonov, kajti podhodi, odkupi zemljišč in tako dalje so ravno tako potrebni. Tako smo prišli do zaključka, da bo obvoznica za sedaj najboljša rešitev. Tako je Izvršilni odbor na zadnji seji, 3. februarja, predlagal, da se podpre obvoznica. Propustnost obvoznice 15 000 vozil je teoretična. Vemo, da ima Prešernova cesta teoretično propustnost okrog 14 tisoč vozil, poleti pa gre po tej cesti okrog 30—45 tisoč vozil. Kvaliteta bo res slabša, vendar je bil odločujoč finančni vidik.

Tako, žal, iz naštetih razlogov ni bilo moč upoštevati teh potreb.

Naslednji problem, ki je bil danes načet, so rezervati. Dejansko, tovariši in tovarišice, so rezervati velik problem. Ne samo za ceste, temveč so velik problem tudi za občine in tiste, ki želijo na določenih področjih izvajati gradnje. Moram reči, da se bodo rezervati v ljubljanskem predelu, kranjskem, potem cela trasa štajerske v najkrajšem času zmanjšali na rezervat, kjer naj bi šla cesta. Za ljubljansko obvoznico je bilo treba čakati, da se je to uredilo prostorsko, da so bile narejene študije glede kmetijstva, glede ekologije, glede hrupa, glede zaščite okolja, glede finančnih sredstev in tako dalje. Narejena je bila vrsta študij in mislim, da ne bo preoptimistično, če rečem, da bodo v dveh,

treh mesecih letošnjega leta ti rezervati rešeni oziroma sproščeni, tako da bo mogoče v občinah dosedanje rezervate urbanistično opredeliti in jih uporabljati. Žal pa je za Dolenjsko ta problem še vedno prisoten in ne bo tako hitro razrešen, ker se pripravljajo šele študije o upravičenosti kot prva stopnja priprav.

Hotel bi reči samo še nekaj besed glede vprašanja, ki sicer danes ni bilo postavljeno, je pa stalno prisotno, to je, kaj bo s presežkom posojila za ceste v posameznih občinah. Ta presežek posojila ni zajet v sredstvih za ceste, ki so tu naštete, ker je bil sklenjen dogovor, da bo vlaganje presežkov posojila v posameznih občinah urejeno na osnovi dogovora v občinah in organih skupnosti za ceste s posebnim aneksom, seveda s tem, da je naša osnovna usmeritev realizacija plana v razdobju 1976—1980. Hvala lepa.

Predsednik Štefan Nemeč: Hvala lepa! Želi še kdo besedo? Prosim, besedo ima tovariš Livio Jakomin, predsednik Republiškega komiteja za promet in zveze!

Livio Jakomin: Tovarišice in tovariši delegati! Že v uvodni besedi k tej točki sem povedal, kakšni so bili napori Izvršnega sveta, da bi realizirali postavke plana in dosegli prerazdelitev povečanja cen naftnim derivatom.

Opredelili smo tudi svoje stališče do tega, da se bomo, ko se bo usklajeval celoten dogovor o cenah za energetiko v okviru Socialistične federativne republike Jugoslavije, zavzeli, da se uvede paritetni odnos med bencinom in plinskim oljem, ker mislimo, da s tem lahko dejansko ekonomsko vplivamo na izvajanje prometne politike in iz tega vira dobimo tudi znatna sredstva za realizacijo programa za ceste.

Izvršni svet se zaveda, da sta prav javno posojilo, o katerem je danes tekla beseda, in lahko rečemo plebiscitarna odločitev naših občanov za tak srednjeročni program potrdila, da moramo na postavljenih izhodiščih vztrajati in zagotoviti predvidena sredstva. V razpravah ste vsi podprli zahtevo za prerazdelitev davka na pogonska goriva. Dejstvo je, da bi Izvršni svet prav gotovo zelo rad že v letošnjem letu izvršil to prerazdelitev, vendar so nas obveznosti do proračuna omejevale, da bi na tem področju napravili konkretnije spremembe. O tem je tekla razprava takrat, ko je tekla tudi v tem zboru razprava o proračunu. Takrat nas je tovarišica Ozbičeva o tem tudi obširneje seznanila.

V zvezi z vprašanjem skupine delegatov iz 8. okoliša, zakaj ni bil podpisan zvezni sporazum o razvoju magistralnih cest, bom odgovoril na kratko. Tisti dan, ko naj bi se sporazum podpisoval, avion zaradi slabih vremenskih razmer ni mogel pristati v Beogradu, ampak je pristal v Dubrovniku. Tako del podpisnikov ni bil prisoten, zaradi česar je bilo podpisovanje preloženo na kasnejši datum.

Predsednik Štefan Nemeč: Želi še kdo razpravljati? Ali se skupina delegatov, ki je postavila vprašanje, strinja z odgovorom? Prosim, tovariš Franc Rutar iz Idrije!

Franc Rutar: Ne strinjam se z odgovorom in želim, da bi naši delegaciji poslali pismeni odgovor.

Predsednik Štefan Nemeč: Želi še kdo razpravljati? Zaključujem razpravo in dajem na glasovanje predlog odloka o soglasju k srednjeročnemu

planu vzdrževanja in izgradnje magistralnih cest v SR Sloveniji za obdobje 1976—1980.

Kdor je za, naj prosim glasuje! (123 delegatov glasuje za.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdrl? (1 delegat.)

Ugotavljam, da je predlog odloka v našem zboru sprejet.

Prehajamo na 5. točko dnevnega reda, to je na poročilo Komisije Skupščine SR Slovenije za proučitev samoupravnih sporazumov in statutarov visokošolskih organizacij, ki ga je predložila v obravnavo Komisija za proučitev samoupravnih sporazumov in statutarov visokošolskih organizacij Skupščine SR Slovenije.

Za svojega predstavnika je komisija določila tovariša Mira Gošnika, predsednika Komisije, ki je podal uvodno obrazložitev na skupnem zasedanju našega zbora in Zbora občin. Predstavniki Izvršnega sveta Skupščine SR Slovenije je tovariš Leopold Kežzar, namestnik predsednika Republiškega komiteja za vzgojo in izobraževanje.

Odbor za družbenoekonomske odnose je poročilo Komisije obravnaval in dal poročilo. Poročilo smo prejeli. Pričenjam razpravo. Kdo želi besedo? Prosim. Besedo ima tovariš Drago Ocepek, delegat 1. okoliša, prosvetno-kulturno področje!

Drago Ocepek: Tovariš predsednik, tovarišice in tovariši delegati! V imenu delegacije 1. okoliša za Kulturnoprosvetno področje želim izraziti vse priznanje tej komisiji, ki je dejansko opravila zelo naporno delo. To lahko trdim, ker sem bil član Komisije za pripravo zakona o visokem šolstvu in vem, koliko dela je s takim gradivom. Delegacija se popolnoma strinja s predlogom, da se da načelno soglasje in da se nato po dogovorjenem postopku izdajajo posamezne določbe, da bi visokošolski zavodi, mislim, da po 15 letih, prišli do veljavnih samoupravnih aktov. Kljub temu pa mi dovolite nekaj sugestij in pripomb k predlaganim stališčem.

Komisija ugotavlja, da so v nekaterih statutih pomanjkljivo opredeljene oblike, ki naj bi omogočale sprotno in povezano delo študentov. Želel bi opozoriti, da dejansko srečujemo v statutih zelo različne razlage, da so nekateri to sprotno delo študentov, ki je ena izmed pomembnih intencij zakona o visokem šolstvu, razumeli tako, da so naložili študentom samo še dodatne oblike preverjanja, poleg že obstoječih klasičnih oblik, to se pravi poleg obstoječega zaključnega izpita so jim naložili še sprotno preverjanje s kolokviji, ne da bi uspešnost kolokvijev beneficirali z odpravo izpita.

Mislim, da bi bilo treba na to nujno opozoriti in v tem smislu to prakso poenotiti. Takšen način dela ni nobena novost, poznajo ga tako na Vzhodu kot na Zahodu, sprotno preverjanje temelji na sprotne opravljanju posameznih poglavij gradiva in v primeru uspešnosti je izpit avtomatično opravljen. Če pa poleg sprotnega preverjanja obstaja še zaključni izpit, to seveda ne pomeni olajšanja, ampak je študij s tem otežen.

Komisija prav tako pravi, da naj bi se dala statutom možnost manjših sprememb sprejetega študijskega programa po skrajšanem postopku v svetu na predlog za študijske zadeve pristojnega organa. S tem se strinjamo, toda pod črto Komisija navaja, da bi manjša sprememba bila sprememba vpisnih pogojev in izpitnega reda. Menimo, da je to zelo pomembna sprememba, kajti s spremembo vpisnih pogojev lahko neki generaciji ali neki skupini s srednje-

šolsko izobrazbo omogočimo ali pa onemogočimo nadaljevanje študija. Torej, to ni manjša sprememba. Predvsem bi želel poudariti, izhajam iz dosedanje prakse, da so nekateri visokošolski zavodi zahtevali dopolnilne izpite celo od diplomantov srednjih strokovnih šol iste stroke. Zato menimo, da sprememba vpisnih pogojev in izpitnega reda ni manjša sprememba, čeprav je navedena pod črto.

Komisija prav tako pravilno ugotavlja, da bi bilo treba bolje opredeliti specifične oblike pedagoškega dela za študij ob delu, ki naj bi postal, in dejansko tudi postaja, eden izmed pomembnih načinov izobraževanja v visokem šolstvu.

Toda ne gre samo za specifične oblike. Mislim, da bi bilo treba poenotiti tudi čas trajanja študija ob delu. Sedaj nekateri zavodi zahtevajo, da je leto rednega študija izenačeno z letom študija ob delu. Nekje imamo leto in pol, nekje imamo dve leti za leto. Mislim, da ne moremo in ne smemo zahtevati od ljudi, ki študirajo ob delu ki pravzaprav opravljajo dva poklica, da so v tem primeru izenačeni s tistimi, ki opravljajo samo en poklic, to se pravi s tistimi, ki redno študirajo. Ne gre samo za obliko, ampak gre predvsem za poenotenje časa trajanja, ki mora biti po našem mnenju za študij ob delu daljši kot pa za redni študij.

Že v zakonu o visokem šolstvu je člen o usmerjanju vzbudil precej razprav, precej dilem in tudi letos smo priča poskusom usmerjanja naše srednješolske mladine vseh srednjih šol na visokošolske zavode.

Mislim, da je to zelo pomembno, toda če bo osnova temu usmerjanju projekcija kadrovskih potreb v Sloveniji, potem bo seveda cilj popolnoma zgrešen, kajti ta projekcija kadrovskih potreb je dejansko dezinformacija, ker prikazuje, da še vedno potrebujemo predvsem in samo strokovnjake, ki dohodke delijo, se pravi upravne, pravne in ekonomske, in da praktično minimalno potrebujemo strokovnjake, ki dohodek ustvarjajo. To se pravi vse tehnične poklice, da seveda ne omenjam pedagoških poklicev, ki so pri nas izredno deficitirani.

Znano je dejstvo, da vsaka sredina skuša producirati sama sebe, in če bodo projekcije kadrovskih potreb delali upravni strokovnjaki, bodo prikazali predvsem potrebe po upravnih strokovnjakih, čeprav smo že v zadnjih mesecih na vseh nivojih, od CK do SZDL, ugotovili, da nam dejansko manjka ljudi, ki bi proizvajali, ne pa delili.

Komisija meni, da je določba o večkratnem ponavljanju izpita v nasprotju z zakonom o visokem šolstvu. Praktično imajo vsi statuti določilo o nekem limitu, to je običajno trikratno ponavljanje. Tukaj je ta limit odpravljen. Če bomo ta predlog sprejeli, potem bomo, mislim, edina država na evropskem kontinentu, ki bo omogočala in dopuščala ponavljanje izpita ad infinitum, dokler pač profesor ne bo izgubil živcev in bo dal pozitivno oceno. Mislim, da to tudi ni v skladu z zahtevo po sprotnem študiju. Če zahtevamo leto za leto, potem je seveda ponavljanje izpitov avtomatično limitirano s trenutkom, ko se začne vpis v naslednje šolsko leto. To seveda ni isto kot pravica do študija, kot meni Komisija.

Komisija opozarja, da statuti ne urejajo pogojev in načina prehoda s specialističnega na magistrski študij in nasprotno. Mislim, da to niti ni več potrebno, kajti po prej veljavni zakonodaji je bil dejansko naval samo na magistrski študij, ker je edino ta omogočal nadaljevanje študija do doktorata. V novem zakonu pa je specialistični študij izenačen z magistrskim in mislim, da tega problema sploh več ne bo. Težišče bi moralo pravzaprav biti na specialističnem

študiju, kajti ta daje specialna znanja za potrebe prakse. Intencija zakona, je bila, da bi bil magistrski študij samo za poglobljeno raziskovalno dejavnost, ki pa najbrž ni v isti relaciji, kot je dejansko neposredno proizvodno delo.

V zvezi s pedagoško-znanstvenim svetom meni Komisija, da so v statutih formulacije, da o mnogih zadevah odloči svet na predlog pedagoško-znanstvenega sveta, kar pomeni, da svet ne more odločiti, če ne dobi predloga pedagoško-znanstvenega sveta.

Mogoče je dikcija v statutih napačna, intencija pa je po mojem pravilna. Dikcijo bi morali spremeniti samo toliko, da svet mora oziroma ima pravico zahtevati za mnenje pedagoško-znanstveni svet. Prihajam iz ustanove, ki ima več temeljnih organizacij združenega dela, kjer pa je izobraževalni program v prvih dveh letih enak. Imamo 6 temeljnih organizacij. Če bo sedaj teh 6 svetov delalo popolnoma neodvisno, ne da bi prej dobili vsaj mnenje pedagoško-znanstvenega sveta, bomo imeli rezultat, ki se že pojavlja, da neka smer skrajša določen študij, recimo matematike, fizike, na dva semestra, da bomo imeli 6 različnih matematik, 6 različnih fizik, čeprav imamo samo eno matematiko in eno fiziko. Mislim, da je usklajevalni postopek vsaj pri visokošolskih organizacijah, ki imajo več temeljnih organizacij in kjer se študijski program prepleta, nujen.

Če je tako določilo, kot je tu napisano, nepravilno, potem ga obrnimo, in sicer v tem smislu, da svet zahteva od pedagoško-znanstvenega sveta, da da že uskladen mnenje svetu. Drugače bo prišlo do absurdov in do divergenc, kar bo študij samo podražilo, ker bomo imeli npr. na eni visokošolski organizaciji 6 profesorjev matematike.

Komisija ugotavlja, da bo treba izvršiti določene spremembe zakona o visokem šolstvu. K tem njihovim pripombam bi želel dodati še nekaj pripomb. Zakon zahteva, in to popolnoma pravilno, da naj bi imeli asistentje predhodno ustrezno prakso. Intencija zakona je pravilna izvajanje pa bo postalo absurdno in bo privedlo do situacije, da bodo visokošolske organizacije brez asistentov. Dokler univerza ne bo mogla zagotoviti ustreznega stanovanja in enakovrednega dohodka, seveda ne bo dobila več nazaj strokovnjakov iz prakse.

Izvajanje zakona trenutno pomeni celo socialno diferenciacijo, in sicer v tem smislu, da bomo lahko na univerzo sprejeli samo tiste asistente, ki imajo svojo proizvodno bazo in stanovanje v Ljubljani. Vse drugo je širše zaledje, pri čemer pa bo seveda predvsem industrijski potencial v Sloveniji avtomatično odpadel, kajti zelo redki bodo tisti, ki bodo pristali na to, da grejo na to delo za polovičen osebni dohodek in da zapuste stanovanje v svoji delovni organizaciji.

In še ena stvar. Slovenija ima edina v svojem zakonu o visokem šolstvu določilo, da se lahko univerzitetnim učiteljem odvzame pravica do pedagoškega in raziskovalnega dela. Vsi drugi zakoni v SFR Jugoslaviji imajo namesto besede »in« besedo »ali«. Menim celo, da je to določilo v nasprotju z zakonom o združenem delu. Nikomur se ne sme odvzeti pravica do dela v celoti, kot pač to naše določilo predvideva oziroma zahteva naš sedanji člen zakona.

In končno še ena stvar, delo habilitacijske komisije. Habilitacijska komisija predstavlja vsekakor velik napredek, zdi pa se mi, da sedanja praksa, na eni strani v habilitacijski komisiji, na drugi strani pa v visokošolskih zavodih, popolnoma ne ustreza. Menimo namreč, da bi morala habilitacijska komisija, tako za svoje pozitivne kakor tudi za negativne odločitve, dati pismeno mnenje, ne pa samo ustno ali pa telefonsko sporočilo. Mislim, da to tudi ni v skladu z nobeno pozitivno zakonodajo. Visokošolski zavodi pa izigravajo zakon tako, da

svoje kritične primere, ki ne izpolnjujejo pogojev zakona o visokem šolstvu, enostavno ne dajo na reelekcijo. Zato vprašujem, kje imamo v zakonu ali v statutih ustrezne sankcije. Hvala.

Predsednik Štefan Nemeč: Hvala lepa! Kdo še želi razpravljati? Besedo ima rektor Univerze v Ljubljani tovariš dr. Ervin Prelog!

Dr. Ervin Prelog: Spoštovani predsednik, spoštovani zbor! Hotel bi dati samo kratko obvestilo v zvezi s to točko dnevnega reda.

Univerza v Ljubljani in Univerza v Mariboru sta me namreč pooblastili, da v imenu obeh poročam o naših stališčih k poročilu skupščinske komisije. Moje poročilo se nanaša le na statute in samoupravne sporazume obeh univerz, ne pa tudi članic.

Stališče univerz pa je, da sprejemata vsebinske pripombe in sugestije, ki se nanašajo na vse štiri akte. Usklajevanje teh aktov med obema univerzama poteka zelo aktivno. Bila je vrsta sej, ki so bile posvečene temu, da se akti v smislu pripomb skupščinske komisije čimprej uskladijo. Tako je rezultat tega dela ta, da bodo nekateri deli aktov obeh univerz popolnoma enaki, drugi pa vsebinsko enaki. Popolno uskladenost smo predvideli predvsem tam, kjer naj bi bilo to glede na način dela potrebno. Na primer, enotno mišljenje je, da je treba merila vseh vrst nazivov enako formulirati na obeh univerzah. Ravno tako naj bi bil popolnoma poenoten postopek za razpis in postopek za izvolitve učiteljev, enoten naj bi bil postopek za odvzem naziva in postopek za podeljevanje naslova zaslužni profesor. V drugih primerih pa bi bilo potrebno zadevo predvsem vsebinsko uskladiti. Na primer, Univerza v Ljubljani daje mnenja k sistemizaciji, daje mnenja k študijskim programom, združuje nekatere dejavnosti Univerze itd. in to eksplicitno nalaga svetu Univerze, medtem ko Maribor to prek svojih členov določa samo vsplšnem. Vendar je, še enkrat poudarjam, vsebina praktično enaka.

Druga stvar, ki bi jo želel povedati, pa je, da sta se univerzi dogovorili o tem, da bo v bodoče njuno delo čimbolj uskladen potekalo. Zato bosta sprejeli poseben dogovor o medsebojnem sodelovanju. Pokazalo se je namreč, da je tak dogovor potreben.

Tovariši! To moje poročilo je zelo kratko. Hotel sem samo poudariti, da se s skupščinskimi sklepi strinjamo, obenem pa se v svojem imenu in v imenu obeh univerz, katerih predstavnik sem danes, zahvaljujem Komisiji za res ekspeditivno delo. Mnogi pesimisti niso pričakovali, da bo to delo izvršeno v tako kratkem času. Veselimo se, da bomo po več kot desetletnem premoru končno imeli veljavne akte, ki sicer niso merilo samo za naše delo, so pa za naše delo potrebni. Hvala lepa.

Predsednik Štefan Nemeč: Hvala lepa! Kdo še želi razpravljati? Ne želi nihče več? Ali želi tovariš Gošnik odgovoriti na vprašanja, ki so bila postavljena v razpravi, predvsem s strani tovariša Ocepka?

Miro Gošnik: Tovariš predsednik, tovarišice in tovariši delegati! Nekaj pripomb tovariša Ocepka je takih, da predlagam, da zbor sklepanje o tej točki preloži za toliko časa, da konča z razpravo tudi Zbor občin, in da se naša komisija sestane, prouči pripombe in zavzame do njih stališče.

Predsednik Štefan Nemeč: Hvala lepa! Želi še kdo razpravljati? Če nihče, prekinjam to točko dnevnega reda. Nadaljevali bomo, ko bo Komisija zavzela stališča.

Prehajamo na 6. točko dnevnega reda, to je na predlog zakona o varstvu prebivalstva pred nalezljivimi boleznimi, ki ga je Skupščini SR Slovenije predložil v obravnavo Izvršni svet Skupščine SR Slovenije.

Za svojega predstavnika je določil tovariša dr. Dominika Komadino, republiškega podsekretarja v Republiškem komiteju za zdravstvo in socialno varstvo.

Predlog zakona sta obravnavala Odbor za družbenoekonomske odnose in Zakonodajno-pravna komisija. Poročili smo prejeli. Prejeli smo tudi amandmaje Izvršnega sveta Skupščine SR Slovenije k 2., 13. in 19. členu in novo obrazložitev k predlogu zakona, ki je usklajena z amandmaji.

Ali želi predstavnik še kaj ustno dodati k pismenim poročilom? (Ne.) Pričenjam razpravo. Kdo želi besedo? Besedo ima tovarišica Metka Potokar, socialno-zdravstveno področje, 1. okoliš!

Metka Potokar: Tovarišice in tovariši delegati! Skupina delegatov 1. okoliša s področja zdravstva in socialnega varstva s sedežem v občini Ljubljana-Center je na svoji seji dne 22. 2. 1977 razpravljala o predlogu zakona o varstvu prebivalstva pred nalezljivimi boleznimi. Na predlog delegacije infekcijske klinike v Ljubljani predlaga skupina naslednje amandmaje:

V členu 2, naj se 16. točka glasi: »Sindrom infekcijske mononukleoze«.

Utemeljitev: Bolezenska znamenja infekcijske mononukleoze povzročajo različni povzročitelji. Za ugotovitev teh so potrebne širše preiskave, ki so zajete z izrazom sindrom infekcijske mononukleoze.

V 17. členu naj se prvi odstavek glasi: »Obvezna je laboratorijska potrditev diagnoze pri vseh nalezljivih boleznih in zveznega zakona, razen pri mrtvičnem krču, oslovskem kašlju in ošpicah ter pri nalezljivih boleznih iz točk 1—42, točke 2. člena tega zakona. Točka 25 naj se glasi norice, točka 28 rdečke«.

Utemeljitev: Plodovno tkivo je posebno dovzetno za infekcijo z virusom rdečk. Če se nosečnica okuži z virusom rdečk v prvih in tudi naslednjih mesecih nosečnosti, se lahko rodi otrok s hudimi okvarami, kot so slepota, gluhost, duševna zaostalost in drugo. Za preprečitev teh okvar je potrebno sistematično odkrivanje morebitne infekcije z virusom rdečk v nosečnosti.

V 22. členu naj se doda naslednji stavek: »Potrebno je sistematično odkrivanje nosilcev hepatitis B-antigena«.

Utemeljitev: Dosedanje preiskave so pokazale, da je v SR Sloveniji 1,1 % prebivalcev nosilcev hepatitis B-antigena (An antigena). Ti pacienti so pomemben del infekcije za ostalo prebivalstvo. Virus hepatitisa B lahko povzroča pri njih hujše in zelo hude jetrne okvare. Z zgodnjim ugotavljanjem morebitne navzočnosti hepatitis B-antigena se lahko začne zgodnje zdravljenje pacientov, pri katerih je nastopila prizadetost jeter, in se lahko preprečijo hude posledice tako za bolnika kot za bolnikovo okolje.

Predsednik Štefan Nemeč: Hvala lepa! Prosim, besedo ima tovariš Franc Mali.

Franc Mali: Tovariš predsednik, tovarišice in tovariši delegati! Skupina delegatov 26. okoliša — Litija za gospodarsko področje je na svoji seji

dne 21. 2. 1977 obravnavala gradivo za 42. sejo Zbora združenega dela SR Slovenije, vključno z gradivom k zakonu o varstvu prebivalstva pred nalezljivimi boleznimi, in ima naslednje pripombe:

K 4. členu: Drugi odstavek naj bi se glasil: »Izvajanje ukrepov za varstvo pred nalezljivimi boleznimi ima prednost pred drugimi ukrepi.

K 19. členu: Tretji odstavek naj se glasi: »Dezinfekcijo, dezinsekcijo in deratizacijo organizirajo krajevno in strokovno pristojni upravni organi občinske skupščine, opravljajo pa zavodi za socialno medicino in higieno oziroma enote osnovne higiensko-epidemiološke službe pri zdravstvenih organizacijah.«

K 25. členu: Četrti odstavek naj se glasi: »Stroške za delo komisij iz prvega odstavka tega člena krijejo krajevno pristojne občinske skupščine.«

Predsednik Štefan Nemeč: Želi še kdo razpravljati? (Ne.)

Ugotavljam, da so amandmaji, ki jih je predložila tovarišica Metka Potokar, podpisani od desetih delegatov. Zato so veljavni.

Dr. Dominik Komadina: Tovariši predsednik, tovarišice in tovariši delegati! Vsebinsko so amandmaji skupine delegatov 1. okoliša za zdravstvo in socialno varstvo že upoštevani v predlogu zakona o zdravstvenem varstvu pred nalezljivimi boleznimi. Namreč, ne glede na formalno-pravne formulacije se sistematično odkrivanje nalezljivih bolezni vrši na podlagi veljavne medicinske doktrine, ki se izvaja glede na konkretno epidemiološko situacijo.

Glede zagotavljanja prioritetnega financiranja in obravnavanja pri preiskavah in sistematičnem odkrivanju nalezljivih bolezni, kar se želi z amandmaji doseči, pa moramo opozoriti, da to vprašanje, namreč vprašanje financiranja in prioritete, že ureja zakon o zdravstvenem varstvu v določbah o svobodni menjavi dela. Zato omenjeno vprašanje glede tega sploh ne sodi v predloženi zakon o nalezljivih boleznih.

Moramo pripomniti, da Republiška komisija za karantenske bolezni in epidemiološka služba Zavoda SRS za socialno medicino in higieno nista podprli predloženega amandmaja. Tudi pripominjam, da je predstojnik infekcijske klinike, ki je obenem član Republiške epidemiološke komisije, predlagal, naj delegacija amandmaje umakne. Glede na vse naštetu in naštete argumente predlagatelj ne podpira amandmajev kajti niso konsistentni s celotno koncepcijo zakona.

Glede predlogov oziroma amandmajev tovariša Malija bi povedal naslednje:

Glede drugega odstavka 4. člena, ki naj se glasi: »Izvajanje ukrepov za varstvo pred nalezljivimi boleznimi ima prednost pred drugimi ukrepi«, menimo, da je boljši naš predlog, ki pravi, da morajo imeti ti ukrepi prednost »pred ukrepi zdravstvenega varstva.«

Glede četrtega odstavka 25. člena, da naj bi stroške krila občinska skupščina, pripominjamo, da se občinski proračuni čistijo od izdatkov za splošno in skupno porabo tako, da se sredstva za zdravstveno varstvo zagotavljajo prek zdravstvene skupnosti. Zaradi tega menimo, da je naš predlog skladnejši s sistemom kot predlog, ki ga imajo tovariši iz Skupščine občine Litija. Hvala lepa.

Predsednik Štefan Nemeč: Vprašujem delegatko tovarišico Metko Potokar, če še vztraja pri amandmajih, glede na stališče predstavnika Izvršnega sveta!

Metka Potokar: Delegacija umika amandmaje.

Predsednik Štefan Nemeč: Lahko zaključim razpravo? (Da.) Zaključujem razpravo in prehajam na glasovanje. Najprej bomo glasovali o amandmajih Zakonodajno-pravne komisije, ki se nanašajo na 4., 25. in 30. člen. Odbor za družbenoekonomske odnose in Izvršni svet se z amandmaji strinjata.

Kdor je za amandmaje Zakonodajno-pravne komisije, naj prosim glasuje! (111 delegatov glasuje za.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (2 delegata.)

Ugotavljam, da so z večino glasov sprejeti amandmaji k 4., 25. in 30. členu, ki jih je predlagala Zakonodajno-pravna komisija.

Dajem na glasovanje amandmaje Izvršnega sveta k 2., 13. in 19. členu. Amandmaje smo danes dobili na klop. Odbor in Zakonodajno-pravna komisija nimata pripomb.

Kdor je za amandmaje, naj prosim glasuje! (109 delegatov glasuje za.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (7 delegatov.)

Ugotavljam, da so amandmaji sprejeti z večino glasov.

Dajem na glasovanje predlog zakona o varstvu pred nalezljivimi boleznimi v celoti.

Kdor je za, naj prosim glasuje! (116 delegatov glasuje za.) Je kdo proti? (1 delegat.) Se je kdo vzdržal? (1 delegat.)

Ugotavljam, da je z večino glasov sprejet predlog zakona o varstvu prebivalstva pred nalezljivimi boleznimi.

Ker se je Odbor za družbenoekonomski razvoj vrnil na sejo, se vračamo na 3. točko dnevnega reda, to je na problematiko razvoja kompleksnega prometa v SR Sloveniji.

Besedo ima predsednik Odbora za družbenoekonomski razvoj tovariš Jože Kert!

Jože Kert: Tovariš predsednik, tovarišice in tovariši delegati!

Naš Odbor se je sestal in obravnaval vse predloge, ki so bili dani med razpravo. Dodatno k že predloženim amandmajem, ki so razvidni iz dodatnega poročila, predlagamo manjšo dopolnitev. Na podlagi razprave Tovariša Aleksandra Hunjadija predlagamo, da se tudi Gospodarska zbornica vključi v izvajanje sprejetih nalog. Zato naj bi se celotna 3. točka glasila takole: »Za izvajanje sprejetih nalog in ukrepov se morajo nosilci ustrezno organizirati in v okviru Republiškega komiteja za promet in zveze, ob sodelovanju Gospodarske zbornice Slovenije, usklajevati svoje delo.«

Glede predloga delegata iz Kamnika smo na seji ugotovili, da je v celoti zajet v I. poglavju, v 1. točki, zadnja alineja. Delegat, ki je bil na seji, se je s tem strinjal in umaknil amandma.

Glede ostalih predlogov menimo, da je bilo odgovorjeno že v razpravi. S tem smo svoje delo opravili. Hvala lepa.

Predsednik Štefan Nemeč: Kaj pa je glede predloga skupine delegatov občine Kranj?

Jože Kert: Skupina delegatov iz občine Kranj je poslala amandma glede dopolnitve stališč. Vendar ker smo zvedeli, da Zbor občin iz formalnih razlogov tega amandmaja ni obravnaval, kajti ni bil podpisan od devetih dele-

gatov, pri nas na zboru pa ni bil predmet obravnave, o tem amandmaju nismo razpravljali.

Predsednik Štefan Nemeč: Ker obravnava tega akta poteka le v eni fazi, menim, da bi ga lahko obravnavali in da se ne kaže dosledno držati določil o 10 podpisnikih. Predvsem pa bi vprašali delegata iz Kranja, ali vztraja pri amandmaju, ter za stališče Izvršnega sveta.

Jože Kert: Odbor se glede amandmaja ni opredeljeval, ker razprave o tem v našem zboru ni bilo. Ko smo zvedeli, da je Zbor občin amandma odklonil, stališča pa morajo biti uskladena, o amandmaju nismo razpravljali.

Predsednik Štefan Nemeč: Ker delegacija vztraja, da se predlog obravnava kot amandma, vprašujem za mnenje Izvršnega sveta. Prosim, besedo ima tovariš Livio Jakomin!

Livio Jakomin: Tovariš predsednik, tovarišice in tovariši delegati! V svojem odgovoru bom poskusil odgovoriti tudi na vprašanja, ki so vezana na to tematiko in ki so bila postavljena s strani skupščin občin Ljubljana-Bežigrad, Center, Moste-Polje, Šiška in Vič-Rudnik, hkrati pa bi se opredelil tudi do predlogov Kranja in predloga Pirana, ki jih v tem zboru nismo obravnavali, bili pa so obravnavani v Zboru občin in kasneje tudi umaknjeni.

Praden bi odgovoril na vprašanja, ki so bila postavljena, menim, da je prav, da poudarim predvsem to, da vsi nosilci nalog, ki smo navedeni v tem programu, čutimo potrebo, da se moramo za tako enotno podporo zahvaliti zboru. Hkrati pa se zavedamo, da bomo le s tako podporo lahko uresničili težke in odgovorne naloge, ki ste jih postavili pred nas.

Glede na vprašanja, ki sta bili postavljena od skupine delegatov skupščin občin Ljubljana-Bežigrad, Ljubljana-Center, Ljubljana-Moste-Polje, Ljubljana-Šiška in Ljubljana-Vič-Rudnik, nanašata pa se na udeležbo brezplačnih prevozov oziroma prevozov z velikim popustom tujih prevoznikov po naših cestah, ter na vprašanje, s kakšnimi ukrepi se predvideva preusmeritev blaga naših in tujih prevoznikov s ceste na železnico, bi želel dati naslednji odgovor:

Iz posebne informacije, ki jo je pripravil Zvezni komite za promet in zveze, izhaja, da so v letu 1975 tuji prevozniki izkoristili 368 000 dovolilnic, brez maloobmejnega prometa. Od tega je bilo izkoriščenih s plačilom 18 300 dovolilnic. V istem času so naši prevozniki izkoristili le 75 424 tujih dovolilnic. Samo iz teh podatkov lahko zaključimo, da smo na področju usmerjanja blagovnih tokov v celoti izpustili kontrolo na naših javnih cestah, da se cestna infrastruktura zaradi tega nenormalno troši in da udeleženci, posebno v tranzitu blaga ne dajejo ustreznega deleža za porabo cestne infrastrukture ter da je to vzrok za vedno večje prelivanje blaga z železniškega na cestni prevoz.

Menimo, da je v bodoče potrebno izdelati sistem, da bo vsak udeleženec v cestnem prometu prispeval ustrezní delež za uporabo cestne infrastrukture, bodisi z ustrežno cestno takso bodisi z ustreznim deležem v ceni pogonskega goriva. Opozorimo naj, da v večini zahodnoevropskih držav vztrajajo pri brezplačnih dovolilnicah in zahtevajo reprociteto, kajti oni jih dajejo brezplačno. Vendar pri tem ne smemo pozabiti, da naši prevozniki plačujejo temu ustrezno višjo ceno pogonskih goriv, ko prevažajo po njihovem območju. Zato tudi mi, Socialistična republika Slovenija, vztrajamo, da v dogovoru, katerega sem danes

večkrat omenil, dejansko uredimo reprociteto tudi med ceno bencina in plinskega goriva.

Ob obravnavi predloga prometne politike Jugoslavije je Izvršni svet Skupščine SR Slovenije vztrajal, da je v družbeni dogovor o prometni politiki Jugoslavije nujno potrebno vgraditi zahtevo po ukinitvi vseh brezplačnih dovolilnic in ustreznem kontingentiranju, v skladu s propustnostjo naših cest, ali pa prevzeti sistem, po katerem bodo cene pogonskega goriva take, da bomo izenačeni s prevozniki oziroma z obremenitvami, ki jih naši prevozniki plačujejo na tujih cestah.

Glede na drugo vprašanje delegacij iz Ljubljane menim, da je preusmeritev naših in tujih prevoznikov oziroma tovora s cest na železnico, eden izmed pomembnih ciljev, določenih v predlogu prometne politike Jugoslavije, kot tudi v stališčih za usmerjanje skladnega razvoja in delitve dela, o katerih smo danes govorili. V SR Sloveniji pripravljamo zakon o javnih cestah in zakon o cestnih prevozih, ki morata biti v Izvršnem svetu obravnavana do konca marca. Zakona bosta v skladu z današnjo razpravo in v skladu s sprejeto prometno politiko podrobneje opredelila, kakšne tovore, in pod kakšnimi pogoji lahko prevažamo po naših cestah. Nedvomno pa je, da bodo predlagani ukrepi morali zasledovati predvsem učinkovit transport, skladno s potrebami našega gospodarstva. Zato menimo, da je hkrati s sprejemanjem ukrepov in zakonskih omejitev o prevozih določenih specifičnih tovorov po cesti potrebno usposobiti železnico, da bo lahko učinkovito izvajala transport, zlasti pa uvajala sodobni transportni sistem, o katerem smo danes že govorili in o katerem govori tudi gradivo o kompleksnem razvoju prometa.

Glede na predlog ali amandma, če ga tako imenujemo, ki je bil predložen s strani občine Kranj in v katerem se tovariši iz občine Kranj zavzemajo, da bi k mednarodnemu letalskemu prevozu blaga dodali tudi prevoz blaga v domačem prevozu, je naše stališče naslednje:

Menimo, da je to v tem momentu nepotrebno, kajti količine blaga, ki se prevažajo z letali v notranjem blagovnem prometu, glede na odprte linije in glede na količine tega tovora, so take, da jih lahko normalno prepeljemo z že uvedenimi linijami.

Moram opozoriti tudi na to, da niti v srednjeročnem planu razvoja do leta 1980 ali kakšnem drugem aktu ni predvideno, da bi odpirali posebne domače linije za blagovni promet v letalstvu. Zavzemamo se, da se odprejo in da se tudi dajo vse možnosti za razvoj blagovnega prometa v mednarodnem prometu, menimo pa, da že zaradi težav, ki so na področju prevoza potnikov v notranjem prometu, in glede na opredelitev, ki smo jo sprejeli v srednjeročnem programu, v tem momentu to ni nepotrebno.

Glede predloga, ki ga je dala skupina delegatov iz Pirana, in sicer, da naj se doda besedilo v točki, ki govori o enakih možnostih nabave ladij naših ladjarjev v domačih ladjedelnicah, ki naj omogoči nakup tujih ladij v tujini, torej nakup rabljenih ladij v tujini, menimo, da ni sprejemljiv. Če smo dosledni in če hočemo doseči enake pogoje v domačih ladjedelnicah, kar je naš cilj, to je, da bi naši ladjarji imeli enake nakupne pogoje kot jih imajo tujci v naših ladjedelnicah, potem menim, da ne moremo v isti alineji napisati, da naj se omogoči nakup rabljenih ladij v tujini, saj je ta zahteva v nasprotju s prvo. Naš cilj je predvsem v tem, da se omogoči našim ladjarjem v domačih lukah nabava ladij pod enakimi pogoji, pogoji za nakup rabljenih ladij na tujih tr-

žiščih pa so znani. Zato se glede tega ne bi opredeljevali in predlagamo oziroma smo predlagali v Zboru občin, da se ta amandma ne sprejme. Hvala lepa.

Predsednik Štefan Nemeč: Hvala lepa! Želi še kdo razpravljati? Ali delegacija iz Kranja še vztraja pri svojem amandmaju? Ne vztraja in ga umika. Sprašujem še delegate iz ljubljanskih občin, ki so postavili delegatsko vprašanje, če so zadovoljni z odgovorom, ki ga je dal tovariš Livio Jakomin! (Da.) S tem je odgovorjeno tudi na to vprašanje.

Zaključujem razpravo in dajem na glasovanje amandmaje iz dodatnega poročila Odbora, skupaj z dopolnitvijo, ki jo je dal predsednik Odbora za družbenoekonomski razvoj. Izvršni svet se z vsemi amandmaji strinja. Zakonodajno-pravna komisija prav tako.

Kdor je za amandmaje, naj prosim glasuje! (122 delegatov glasuje za.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Dajem predlog stališč za usmerjanje skladnejšega razvoja in delitev dela na področju prometa in zvez v SR Sloveniji v celoti na glasovanje.

Kdor je za, naj prosim glasuje! (121 delegatov glasuje za.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Ugotavljam, da je predlog stališč soglasno sprejet.

Zaključujem to točko dnevnega reda in odrejam polurni odmor.

(Seja je bila prekinjena ob 13. uri in se je nadaljevala ob 13.40.)

Predsednik Štefan Nemeč: Nadaljujemo sejo Zbora združenega dela.

Prehajam na 7. točko dnevnega reda, to je na predlog za izdajo zakona o delavskih univerzah, izobraževalnih centrih in drugih organizacijah, ki se poleg šol ukvarjajo z izobraževanjem, z osnutkom zakona.

Predlog za izdajo zakona je predložil Izvršni svet. Za svojega predstavnika je določil tovariša Leopolda Kejžarja, namestnika predsednika Republiškega komiteja za vzgojo in izobraževanje.

Izvršni svet predlaga Skupščini SR Slovenije, da zakon obravnava v smislu drugega odstavka 250. člena poslovnika Skupščine SR Slovenije, in sicer, da se združita prva in druga faza, tako da se hkrati obravnavata in sprejemata predlog za izdajo zakona in osnutek zakona. Ima kdo pripombe k temu predlogu? Ker pripomb ni, ugotavljam, da se zbor strinja s predlogom Izvršnega sveta.

Predlog za izdajo zakona o spremembah in dopolnitvah zakona, z osnutkom zakona, so obravnavali: Odbor za družbenoekonomske odnose, Odbor za usmerjeno izobraževanje in Zakonodajno-pravna komisija. Vsa poročila ste prejeli. Želijo poročevalci odborov in Komisije še kaj dodati k pismenim poročilom? (Ne želijo.)

Pričenjam razpravo? Kdo želi besedo? Besedo ima tovariš Leopold Kejžar, namestnik predsednika Komiteja!

Leopold Kejžar: Tovariš predsednik, tovarišice in tovariši delegati! Zakon o delavskih univerzah, izobraževalnih centrih in drugih organizacijah, ki se poleg šole ukvarjajo z izobraževanjem, je zadnji izmed zakonov, ki urejajo posamezna področja v vzgoji in izobraževanju, pa doslej še ni bil uskladen z ustavo. Glede na to, da se velika večina te dejavnosti nanaša na usmerje-

no izobraževanje, to je na izobraževanje po osnovni šoli, zakon dopolnjujemo še z nekaterimi elementi preosnove usmerjenega izobraževanja, kolikor je to v tem trenutku že mogoče. Zato vsebinske spremembe zakona vendarle pomembno presegajo okvir formalnega usklajevanja z ustavo, zlasti s tem, da na novo opredeljujejo bistvene družbene smotre izobraževanja odraslih, kot tudi naloge izvajalcev te dejavnosti.

Poleg tega se v skladu s sprejetimi družbenimi dokumenti o idejni usmerjenosti vzgoje in izobraževanja v samoupravni socialistični družbi dopolnjujejo merila in pogoji za delavce, ki izvajajo to dejavnost, in enako kot v drugih dejavnostih posebnega družbenega pomena, ureja soodločanje delegatov, udeležencev izobraževanja, ustanoviteljev in drugih zainteresiranih organizacij pri upravljanju ustreznih organizacij združenega dela. Udeleženci v teh oblikah izobraževanja so praviloma odrasli, ki v številnih primerih tudi sami prispevajo velik del ali celo vsa sredstva za izobraževanje, zato je uresničenje ustavnih načel o upravljanju, vzgoji in izobraževalnih organizacijah tudi na tem področju nujno. Uskladitev tega zakona z ustavo je predvidena v programu dela Skupščine SR Slovenije.

Čeprav so spremembe v osnutku, med drugim tudi iz terminoloških razlogov, sorazmerno številne, so bistvenega pomena vsebinske dopolnitve v 3., 4., 13. in 15. členu zakona. Te je potrebno čimprej uveljaviti, ker so glede na sedANJI razvoj preosnove usmerjenega izobraževanja v Sloveniji in Jugoslaviji že sedaj možne in tudi tako nujne, da jih ni mogoče odlagati. Temu namenu pa bo v okoliščinah najbolj ustrezala predlagana dopolnitev zakona. V predlog zakona bo mogoče sprejeti in vgraditi tudi vse konkretne predloge in zahteve, izražene v skupščinski razpravi. Hvala lepa.

Predsednik Štefan Nemeč: Hvala lepa! Kdo še želi razpravljati? Če nihče, zaključujem razpravo in predlagam, da sprejmemo naslednji sklep:

1. Predlog za izdajo zakona o spremembah in dopolnitvah zakona o delavskih univerzah, izobraževalnih centrih in drugih organizacijah, ki se poleg šol ukvarjajo z izobraževanjem, z osnutkom zakona, se sprejme.

2. Predlog zakona o spremembah in dopolnitvah zakona pripravi Izvršni svet. Pri pripravi predloga naj upošteva predloge, dane v poročilih skupščinskih teles in v ostalih gradivih.

Kdor je za ta predlog, naj prosim glasuje! (102 delegata glasujeta za.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Ugotavljam, da je predlog sklepa sprejet.

Prehajamo na 8. točko dnevnega reda, to je na samoupravni sporazum o ustanovitvi Izobraževalne skupnosti za gradbeništvo SR Slovenije.

Samoupravni sporazum je Skupščini predložila v obravnavo Izobraževalna skupnost za gradbeništvo SR Slovenije. Za svojega predstavnika je določila tovarišico Marijo Mesarič, predsednico Izobraževalne skupnosti za gradbeništvo SR Slovenije. Izvršni svet je za svojega predstavnika določil tovariša Leopolda Kejžarja.

Z dopisom z dne 16. 2. 1977 ste prejeli prečiščeno besedilo samoupravnega sporazuma o ustanovitvi Izobraževalne skupnosti za gradbeništvo Slovenije. Samoupravni sporazum so obravnavali: Odbor za družbenoekonomske odnose, Odbor za usmerjeno izobraževanje in Zakonodajno-pravna komisija. Poročila ste prejeli, prav tako ste prejeli predlog odloka o potrditvi samoupravnega

sporazuma o ustanovitvi Izobraževalne skupnosti za gradbeništvo SR Slovenije in stališče Izvršnega sveta Skupščine SR Slovenije. Želita predstavnika še ustno obrazložiti predlog? (Ne želita.)

Pričenjam razpravo. Kdo želi besedo? Če nihče, dajem na glasovanje predlog odloka o potrditvi samoupravnega sporazuma o ustanovitvi Izobraževalne skupnosti za gradbeništvo SR Slovenije.

Kdor je za, naj prosim glasuje! (107 delegatov glasuje za.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Ugotavljam, da je zbor soglasno sprejel predlog odloka o potrditvi samoupravnega sporazuma o ustanovitvi Izobraževalne skupnosti za gradbeništvo SR Slovenije.

Prehajamo na 9. točko dnevnega reda, to je na predlog za izdajo zakona o ravnanju z odpadki, s tezami za osnutek zakona.

Predlog za izdajo zakona je Skupščini predložil v obravnavo njen izvršni svet. Za svojega predstavnika je določil tovarišico Danico Bresjanac, namestnico predsednika Republiškega komiteja za varstvo okolja.

Predlog za izdajo zakona s tezami za osnutek zakona so obravnavali: Odbor za družbenoekonomske odnose, Odbor za stanovanjsko-komunalna vprašanja in varstvo okolja ter Zakonodajno-pravna komisija. Poročila ste prejeli. Želijo poročevalci še kaj ustno dodati k pisnim poročilom? (Ne želijo.)

Pričenjam razpravo. Kdo želi besedo? Besedo ima tovarišica Danica Bresjanac, namestnica predsednika Republiškega komiteja za varstvo okolja.

Danica Bresjanac: Tovariš predsednik, tovarišice in tovariši delegati! Pred vami je predlog za izdajo zakona o ravnanju z odpadki, s tezami za pripravo osnutka zakona. Preden začnemo razpravo, bi vas želela seznaniti z osnovnimi izhodišči za pripravo tega predloga in tez. Pri tem ne bom izpostavljala zgovornih podatkov, ki so vam bili predloženi s tem gradivom. Opozorila bi vas le na nekatere elemente družbeno že sprejete politike pri odnosu do okolja in naravnih virov.

Dogovorili smo se, kot veste, da varstvo okolja pojmuje predvsem kot aktivno varstvo, kar pomeni takšen odnos do problemov v okolju, s katerim odpravljamo vzroke negativnih pojavov in ne le njihove posledice. Če hočemo širšo družbeno uveljavitev načel aktivnega varstva človekovega okolja, potem se moramo opredeliti za tako zakonodajno ureditev problema odpadkov, ki bo:

1. spodbujala preprečevanje njihovega nastajanja, z usmeritvijo v proizvodnjo trajnejših izdelkov večje kakovosti in s tem tudi dovolj smotrno izkoriščanje surovin in energije katerih pomanjkanje že danes predstavlja enega od najpomembnejših svetovnih problemov;

2. spodbujala ponovno porabo odpadkov, če je to tehnično in ekonomsko upravičeno in

3. opredeljevala pogoje in način za urejanje in neškodljivo odstranjevanje odpadkov.

Očitno je, da je najtežja naloga preventivno delovanje, ker ga je, enako kot spodbujanje predelave odpadkov, zelo težko sankcionirati, čeprav mora njegovi vsebini ustrezno družbeno obnašanje postati zakon za samoupravljalce. Zakon bo zato opredeljeval ustrezen pristop do reševanja vprašanj odpadkov, predvsem industrijskih, v zakonskih predpisih pa bomo neposredno urejali režime, postopke in pogoje za ravnanje s posameznimi vrstami odpadkov, če zaradi izredne heterogenosti problema ni mogoče urediti z enim samim predpisom.

Zakaj poudarjamo pomen reševanja problema industrijskih odpadkov? Spomnimo se le enega podatka iz obrazložitve k predlogu za izdajo zakona. V Socialistični republiki Sloveniji imamo letno 4,5 milijona ton industrijskih odpadkov, v primerjavi z 0,5 milijona ton komunalnih. Očitno teža problema na industrijskih odpadkih, pri katerih so tudi največje možnosti za doseganje pozitivnih ekonomskih učinkov. Zato moramo spodbuditi čim širše povezovanje gospodarskih dejavnikov pri izkoriščanju rezerv, skritih v odpadkih.

Pod drugi strani se moramo dogovoriti, da bomo pri vseh novih proizvodnih procesih in pri rekonstrukcijah težili k proizvodnji trajnejših in kakovostnejših izdelkov. To ni le opredeljevanje smotrnejšega gospodarjenja z naravnimi viri, pač pa je tudi vsebinsko upiranje potrošniški miselnosti in zaslužkarstvu za vsako ceno.

S predpisi je dokaj enostavno urediti odstranjevanje odpadkov, kompostiranje, sežiganje, deponiranje, kakor tudi njihovo izvajanje v praksi. Za uspešnost z zakonom predvidenih ukrepov za preprečevanje in odstranjevanje odpadkov ter njihovo ponovno uporabo pa je potrebna zavestna široko zasnovana družbena akcija. Zato, tovarišice in tovariši delegati, želimo, da današnja razprava k predlogu za izdajo zakona o ravnanju z odpadki postane začetek prav takšne široke družbene akcije za reševanje teh vprašanj. Hvala lepa.

Predsednik Štefan Nemeč: Pričenjam razpravo. Kdo želi besedo? Prosim, besedo ima tovariš Drago Ocepek, delegat prosvetno-kulturnega področja, 1. okoliš!

Drago Ocepek: Nekaj bi imel dodati k 6. tezi. Ta teza namreč obravnava ravnanje z odpadki, pogrešam pa posebej poudarjeno rekultiviranje odlagališč odpadkov, tako industrijskih kot komunalnih, kar je pri nas popolnoma zanemarjeno in se sploh ne izvaja. To je povezano tudi s 17. tezo, ki govori, da so organizacije za ravnanje z odpadki dolžne sicer urejati deponiranje, ne pa rekultiviranje, kompostiranje, sežiganje in ponovno uporabo. Predvsem je to problem pri določenih gospodarskih dejavnostih z omejeno dobo poslovanja, ki potem ko preneha njihova dejavnost, zapustijo svoje prejšnje delovišče v popolnoma neurejenem stanju, kar lahko vidimo po širni Sloveniji. Hvala lepa!

Predsednik Štefan Nemeč: Hvala lepa! Kdo še želi razpravljati? Besedo ima tovariš Rok Pavšič, delegat gospodarskega področja, Ljubljana 33. okoliš!

Rok Pavšič: Tovariš predsednik, tovarišice in tovariši delegati!

Naša skupina delegatov, to je iz 33. okoliša, podpira predlog za izdajo zakona, ker je že skrajni čas, da pridemo do nujnega urejanja na področju odpadnega materiala v celotnem območju Slovenije.

Dosedanje izkušnje s podobnimi zahtevami, kot veste, smo pred dobrim letom sprejeli zakon o varstvu zraka, nas silijo k temu, da predlagamo, da bi se hkrati s pripravo osnutka zakona začela tudi priprava navodil za izvajanje tega zakona in vseh podzakonskih aktov.

To predlagamo zaradi tega, da se ne bi zgodilo kot pri zakonu za varstvo zraka, kjer predpisi za tolmačenje in izvajanje zakona kasnije že več kot eno leto. Hvala lepa.

Predsednik Štefan Nemeč: Hvala lepa! Kdo še želi razpravljati? Če nihče, zaključujem razpravo in predlagam, da sprejmemo naslednji sklep:

Predlog za izdajo zakona pripravi Izvršni svet Skupščine SR Slovenije. Pri pripravi osnutka zakona naj upošteva predloge, dane v poročilih skupščinskih teles in ostalih gradivih ter predloge, dane v razpravi na današnji seji.

Kdor je za ta sklep, naj prosim glasuje! (115 delegatov glasuje za.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Ugotavljam, da je sklep soglasno sprejet.

Vračam se na 5. točko dnevnega reda, to je na poročilo Komisije Skupščine SR Slovenije za proučitev samoupravnih sporazumov in statotov visokošolskih organizacij.

Prosim tovariša predsednika Mira Gošnika, da vzame besedo!

Miro Gošnik: Tovariš predsednik, tovarišice in tovariši delegati! Komisija je pravkar končala z delom. Naj omenim, da se nekatere pripombe, ki so bile dane s strani tovariša Ocepka v tem zboru, pokrivajo z podobnimi pripombami, postavljenimi v Zboru občin. Če lahko kar po vrsti povem:

Glede predloga tovariša Ocepka, da se poenotijo oblike preverjanja znanja za sprotne in povezane študij ter glede posledic, ki jim ima ta baje nedorečenost v naših pripombah, je Komisija menila, da je to v ožjem smislu stvar študijskega programa, v statutih pa smo zasledovali zgolj splošno ureditev tega vprašanja. Ker se to praviloma ureja s študijskimi programi, naša komisija pa teh ni imela, v to smer seveda ni mogla posegati. Menimo pa, da je pripomba, to je splošna pripomba pod točko 3.1, v celoti vendarle dober metodološki pripomoček visokošolskim organizacijam, da to stvar ustrezno uredijo. Pri tem najbrž ne bi veljalo odmisлити tudi vloge obeh univerz, ki imata določene pristojnosti, da urejata vprašanja, ki zadevajo enotnost in sistem dela visokošolskih organizacij.

Druga pripomba tovariša Ocepka se nanaša na opombo, ki je kot primer navedena na 10. strani pod črto, in sicer glede tega, kaj so manjše spremembe študijskega programa. Komisija meni, da je treba najprej prebrati celoten aneks k tej točki, zlasti njen zaključni del, ki pravi, da morajo biti manjše spremembe »v skladu z razvojem stroke in metod pedagoškega dela«. Tako stroka sama kot tudi metoda pedagoškega dela sta najbrž nekaj živega, kar praviloma ne bi smelo biti podvrženo razmeroma dolgotrajni in težki proceduri, ki je predvidena za celotni študijski program. Če črtanje te pripombe pod črto moti, menimo, da bi vpisane pogoje kot primer manjših sprememb mogoče vendarle opustili, ker vpisani pogoji niso nekaj, kar je samo po sebi manjša sprememba, saj praviloma pomenijo pravico človeka do vpisa na določeno visokošolsko organizacijo. Menili pa smo, da je namen opombe pod črto, da navaja primere, ne pa da je obvezna, zavezujoča pripomba.

Tretje vprašanje se nanaša na splošno pripombo k točki 3.7 in na to, da se opredeli čas študija ob delu oziroma po starem, izrednega študija. Komisija te sugestije ne sprejema iz naslednjih razlogov: Najprej menimo, da tega ni mogoče poenotiti, glede na različne stroke fakultet in učenja na teh fakultetah, glede na različne pogoje na teh fakultetah, zlasti pa, da v bodoče ni pričakovati samo danes znanih oblik tako imenovanega izrednega študija. Koncept usmerjenega izobraževanja prinaša namreč popolnoma neznane, če lahko rečem, še nerazvite, neraziskane oblike študija ob delu, zato je vse to seveda

težko spraviti pod eno kapo. Predlagamo, da ostane pripomba Komisije v veljavi, ker se z razvojem koncepta usmerjenega izobraževanja lahko odkrijejo nove oblike študija ob delu, saj ni nujno, da se vedno odvijajo samo v klasičnih za nas običajnih oblikah, to je v predavalnicah.

Na naslednjo pripombo, ki je ena od osrednjih in najtežjih, glede ponavljanja izpita in trditve, da smo edina dežela, ki odpravlja omejitve, moram najprej opozoriti, da na vprašanje opozarjamo v Komisiji sami, v okviru zakonodajnih pobud, in sicer v 7. točki na sedmi strani, kjer poleg ponavljanja letnika enakovredno vključujemo to vprašanje. Drugi del tega stališča Komisije sloni pravzaprav na enaki ustavni pravici vseh delovnih ljudi naše dežele, da jim iz dela in iz rezultatov dela izhajajo določene pravice. Menimo, da je nemogoče, da študentu ne grede njegove pravice iz dela, ne glede na njegove uspehe.

Ponavljamo, da je nujno ločevanje pravice slehernega človeka v naši družbi do študija od pravic, ki jih ima študent, ko uživa status rednega študenta. V konkretnih razpravah z delavci in zagovorniki takih ureditev v statutih smo vedno ponavljali, da so statutom dana na voljo vsa sredstva, da zaostrijo pogoje pri vsakem naslednjem ponavljanju izpita. Najbrž ni treba, da se drugo ponavljanje opravlja pod enako ostrimi pogoji kot peto. Na take izjemno zaostrene pogoje se seveda ne more avtomatično navezovati status študenta z vsemi pravicami, ki iz tega statusa izhajajo. To so naprimer zdravstveno zavarovanje, invalidsko zavarovanje, odlaganje vojnega roka in druge ugodnosti, bivanje v študentskih domovih in tako dalje. Skratka dosledno moramo ločevati ustavno pravico do študija od pravic, ki izhajajo iz statusa študenta, sicer ne bi bilo jasno, kaj narediti s tistimi občani, ki se recimo po upokojitvi vpišejo na študij na neko fakulteto iz hobija. Vemo, da takšnih doslej nismo odklanjali.

Naslednja pripomba gre najbrž na račun napačno razumljene pripombe glede pedagoško-znanstvenih svetov. Komisija vztraja pri svojem stališču, pri tem pa se sklicuje na 95. člen zakona o visokem šolstvu, ki te svete definira kot strokovno-kolegijske organe. Pripomba Komisije je zlasti usmerjena v to, da se ločita njihova zakonsko definirana vloga in funkcija od pristojnosti odločanja, ki je v pretežnem številu aktov taka, da so tem svetom dane pristojnosti odločanja na celi ravni, zlasti o študijskih vprašanjih, kar seveda ne sodi v strokovno-kolegijski organ. S tem ne odrekamo strokovno-kolegijskim organom koordinativne funkcije. Moramo pa seveda opozoriti, da bi bilo bolje rečeno, da je še vedno izredno težek odmik pedagoško-znanstvenih svetov od njihove večrajšnje vloge in funkcije, ko so pravzaprav o vseh študijskih vprašanjih meritorno in dokončno odločali.

Naslednji razlog Komisije, da vztraja pri tej pripombi, je ta, da je v vrsti statotov vloga pedagoško-znanstvenih svetov zapisana tako, da so sklepi svetov dejansko odvisni od njihovega mnenja. Vse pozitivne, dobronamerne, strokovno utemeljene itd. predloge in funkcije pedagoško-znanstvenih svetov je seveda potrebno razvijati, takšnih pa, ki bi svete kot družbeno-upravne organe omejevali pri njihovih pristojnostih, pa Komisija ni sprejela in jih v statutih ni dovoljevala. Menimo, da gre za jasno ločnico med strokovno-kolegijskim organom in pristojnostmi samoupravnih organov. Drugačna pot bi zavajala in najbrž delala zmedo v pristojnostih, kadar gre za odločitve, ki bi utegnile imeti posledice za ljudi, delavce in študente, pa tudi za druge uporabnike.

Zadnjo pripombo, ki jo tovariš Ocepek priključuje zakonodajni pobudi, je Komisija vzela na znanje. Do nje ni zavzela stališča, predlaga pa, da se enakovredno vključi v tisti del sklepa Komisije, ki predlaga, da se uredijo ne-

katere nedorečenosti v zakonu. Pri tem je mnenja, da zadnji predlog tovariša Ocepka, da naj se legalnost delovanja habilitacijskih komisij uredi v zakonu, najbrž pravno ni najbolj posrečen, ker je habilitacijska komisija zavezana delati po zakonu, statutu univerze in svojem poslovniku, za katerega pa menimo, da so ga visokošolske organizacije obravnavale. Če so v poslovniku napake, je seveda to stvar bolj poslovnikov kot naše komisije, ki se ne more vtikati v izvršilne akte univerz in habilitacijskih komisij.

Poleg teh formalnih odgovorov je Komisija menila, da vendarle kaže odgovoriti na tisti del razprave tovariša Ocepka, kjer dvomi v uspešnost usmerjanja, ki bi slonelo na konkretnih kadrovskih načrtih temeljnih organizacij ne le gospodarstva, temveč najbrž vseh dejavnosti in vseh delov združenega dela. Tu želimo opozoriti samo na dvoje: Prvič da so znani naporu interesnih skupnosti, Gospodarske zbornice, panožnih združenj itd., da preidemo do realnih kadrovskih načrtov, ki bi veljali kot osnova za usmerjanje izobraževanja mladih ljudi nasploh. In drugi del, ki ga ne oblikujemo kot neposredni odgovor: Opozarjamo na dikcijo v točki splošnih pripomb, 3.8, kjer v peti in šesti vrsti prvega odstavka postavljamo statutom zahtevo, da so smeri delovanja visokošolskih organizacij, njihovega sodelovanja pri usmerjanju odprte, da moramo imeti odprta vrata za vse oblike sporazumevanja, vplivanja in sodelovanja v kompleksnem usmerjanju mladih ljudi v poklice in izobrazbo. To je eno od poglavij, kjer smo ostali nedorečeni, spričo pomanjkljivih osnov, na katere je postavljeno usmerjeno izobraževanje. Hvala lepa.

Predsednik Štefan Nemeč: Hvala lepa! Želi kdo besedo? Vprašujem tovariša Ocepka, če je zadovoljen z odgovorom na svoje predloge oziroma če še vztraja pri posameznih predlogih!

Drago Ocepek: Povedal bi, da smo zapisali, da je izobraževanje dejavnost posebnega družbenega pomena. Menim, da moja razprava Komisiji ni bila razumljiva. Le dva primera: Ko sem plediral, da se opredeli in olajša študij ob delu, sem menil, da je potrebno omogočiti to, da bodo nekateri statuti označili pogoje dela rednega študija in študija ob delu. To pomeni, da sem želel, da bi študentom ob delu omogočili minimalne pogoje, ki bi bili bolj ugodni kot za redni študij. Seveda pa se pri tem zavedam, ker delam že 25 let v visokem šolstvu, da teh pogojev ne moremo enačiti. Če imamo danes statute, ki pravijo, da mora tudi študent ob delu napraviti leto za leto, je to absurd, ker nismo dali nobenih pogojev. To je prva pripomba.

In druga: Konkretno glede usmerjanja sem rekel, če bo za osnovo usmerjanja vzeta projekcija kadrovskega razvoja, katere osnutek poznam, da ta projekcija zahteva predvsem upravne, ekonomske in pravne strokovnjake. To je bila moja pripomba. Seveda pa so potrebe v gospodarstvu popolnoma drugačne, kar vemo iz vseh dokumentov in iz vseh razprav, ki so bile v zadnjem letu v vseh forumih. Hvala lepa.

Predsednik Štefan Nemeč: Tovariš Ocepek, ali vztrajate pri svojih predlogih?

Drago Ocepek: Osebnostno pri ničemer ne vztrajam, samo še enkrat povem, da smo deklarirali, da je izobraževanje dejavnost posebnega družbenega pomena, in ker dovolj dolgo delam v visokem šolstvu, se zavedam nekaterih

posledic, kajti izobraževanje povzroča napake pri generacijah, ne pa pri nekem izdelku, ki ga lahko tudi zavržemo.

Predsednik Štefan Nemeč: Hvala! Želi še kdo razpravljati? Če nihče, zaključujem razpravo in predlagam, da sprejmemo naslednji sklep:

1. Zbor združenega dela sprejme skupno poročilo Komisije Skupščine SR Slovenije za proučitev samoupravnih sporazumov in statutov visokošolskih organizacij ter vsebinske pripombe k samoupravnim splošnim aktom visokošolskih organizacij kot stališča Skupščine.

Iz vsebinskih pripomb se izvzame pripomba glede izvolitve visokošolskih delavcev v nazive docent, izredni in redni profesor v višjih šolah (23. stran, točka 3, tretja alineja).

2. Republiški komite za vzgojo in izobraževanje naj prouči dopolnjene samoupravne sporazume in statute posameznih visokošolskih organizacij in ugotovi njihovo skladnost s sprejetimi stališči Skupščine SR Slovenije ter o tem poroča Komisiji Skupščine SR Slovenije. Komisija predlaga zborom Skupščine SR Slovenije odloke o soglasju k posameznim aktom visokošolskih organizacij.

3. Izvršni svet Skupščine SR Slovenije naj čimprej prouči v 6. točki poročila Komisije navedena vprašanja in pobude glede posameznih določb v zakonu o visokem šolstvu ter razpravo na seji zbora in po potrebi takoj predlaga potrebne spremembe in dopolnitve zakona o visokem šolstvu.

Ima kdo pripombe, k predlaganemu sklepu? (Ni pripomb.)

Dajem sklep na glasovanje. Kdor je za, naj prosim glasuje! (107 delegatov glasuje za.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (11 delegatov.)

Ugotavljam, da je predlagani sklep sprejet z večino glasov.

Prehajam na 10. točko dnevnega reda, to je na predlog odloka o statističnih raziskovanjih SR Slovenije v letu 1977.

Predlog odloka je Skupščini predložil v obravnavo Izvršni svet. Za svojega predstavnika je določil tovariša Franta Komela, direktorja Zavoda SR Slovenije za statistiko.

Predlog odloka sta obravnavala Odbor za družbenoekonomske odnose ter Zakonodajno-pravna komisija. Poročili ste prejeli. Želita poročevalca še kaj dati k pismenim poročilom? (Ne želita.) Hvala.

Pričenjam razpravo. Kdo želi besedo? Prosim, besedo ima tovariš Marjan Uršič, gospodarsko področje, 27. okoliš!

Marjan Uršič: Tovariš predsednik, tovarišice in tovariši delegati!

Organizacije združenega dela se dnevno srečujejo s statističnimi raziskavami in z vrsto posebnih raziskav oziroma anket. Trenutno je pri nas kakšnih 7 ali celo več institucij, ki zbirajo te ali one podatke. Pri tem prihaja pogosto do nerazumljivega ponavljanja zbranih podatkov, ki so nemalokrat med seboj neprimerljivi, ker so zbrani na nekoliko drugačen način.

Tako sedaj zbirajo podatke o rezultatih gospodarjenja na primer naslednje institucije: Služba družbenega knjigovodstva, Poslovna banka, Gospodarska zbornica Slovenije, Zavod SR Slovenije za planiranje, Zavod SRS za statistiko, Center za gospodarski razvoj, upravni organi, skupščine občin in drugi.

Vsem tem institucijam organizacije združenega dela pošiljajo precejšen del analitičnih podatkov. Kolikor bi podatke enotno zajemali, bi lahko bistveno zmanjšali strokovne službe oziroma prihranili pri družbeni režiji. Menimo,

da bi bilo smotrno pregledati sistem tovrstne družbene informatike. To nalogo bi gotovo lahko izpeljala katerakoli od omenjenih organizacij ali raziskovalna skupnost. Seveda bi s tem bistveno povečali ažurnost podatkov in s tem pripomogli k boljši informiranosti delegatov na vseh ravneh.

Predsednik Štefan Nemeč: Hvala lepa! Kdo še želi razpravljati? Besedo ima predstavnik Izvršnega sveta tovariš Franta Komel, direktor Zavoda SRS za statistiko!

Franta Komel: Tovariš predsednik, tovarišice in tovariši delegati! Ugotovitev, ki jo je izrekel govornik pred menoj, drži. Dejstvo je, da v pripravah programov statističnih raziskovanj, torej v definiranju in konkretnem opredeljevanju, kaj naj bi statistična raziskovanja zajemala, ne prihaja vedno do soglasja glede definicij in metodoloških izhodišč. Zaradi tega imamo razlike tudi v informacijah oziroma rezultatih, ki jih dobimo kot posledico različnih statističnih raziskovanj. Gotovo ste že dobili gradiva, v katerih je pretežni del vseboval ocenjevanje vrednosti različnih informacij, kar seveda ustvarja težave pri opredeljevanju ciljev, za katere so ti podatki bili zbrani, pri sprejemanju ustrezne odločitve.

Zavod SR Slovenije za statistiko se je v preteklosti trudil in tudi danes se trudi, da bi se ta dvotirnost odpravila, vendar sam nima moči, razen osnov, sprejetih v programu oziroma načrtu zvezne oziroma republiške skupščine, da prepreči drugim organom in organizacijam, da zbirajo podatke za svoje potrebe.

Zakon o statističnih raziskovanjih namreč v svojih določilih dovoljuje možnost posameznim družbenopolitičnim skupnostim, in tudi posameznim organizacijam, da zbirajo podatke, vendar organizacije niso dolžne dajati svojih podatkov raznim nepooblaščenim organom in organizacijam. Torej je bolj stvar razumevanja in dobre volje organizacij, če hočejo dati na voljo podatke za potrebe omenjenih institucij ali organizacij. Republiški zavod za statistiko že mnogo let vlaga napore, da bi se dvotirnost odpravila. Ugotoviti pa moram, da nismo vedno uspevali prepričati razne družbene dejavnike, da to družbeno ni racionalno. Zato razmere, o katerih je bilo govora, ostajajo naprej. Predpostavljam, da se bo pri sprejemanju republiškega zakona in dopolnitvi zveznega zakona o statističnih raziskovanjih poskušala odpraviti dvotirnost, o kateri je bilo govora. Hvala.

Predsednik Štefan Nemeč: Želi še kdo razpravljati? Če nihče, zaključujem razpravo in predlagam, da sprejmemo sklep o potrditvi odloka ter spremljajoči sklep o tem, da bi te stvari kazalo proučiti tudi v naših skupščinskih telesih.

Dajem na glasovanje predlog odloka o statističnih raziskovanjih SR Slovenije v letu 1977. Kdor je za, naj prosim glasuje! (115 delegatov glasuje za.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Dodatni sklep:

V okviru teles Zbora združenega dela Skupščine SR Slovenije naj se na podlagi analiz in drugih gradiv, ki jih pripravljajo Izvršni svet Skupščine SR Slovenije in drugi organi in organizacije, ki zbirajo oziroma uporabljajo statistične podatke, prouči problematika v zvezi s temi podatki in njihovim zajemanjem, zlasti pa vprašanje enotne metodologije. Informacija naj se predloži Zboru združenega dela Skupščine SR Slovenije.

Ima kdo kakšen pomislek ali pa drugačen predlog (Ne.) Kdor je za, naj prosim glasuje! (116 delegatov glasuje za.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Ugotavljam, da sta oba sklepa soglasno sprejeta.

Prehajam na 11. točko dnevnega reda, to je na predlog zakona o ratifikaciji dunajske konvencije o predstavljanju držav v njihovih odnosih z mednarodnimi organizacijami splošnega značaja.

Predlog zakona je Skupščini SR Slovenije predložil v soglasje Zbor republik in pokrajin Skupščine SFRJ Jugoslavije. Za svojega predstavnika k tej točki dnevnega reda je Izvršni svet Skupščine SR Slovenije določil dr. Iva Mucka, svetovalca Izvršnega sveta.

Predlog zakona so obravnavali: Komisija za mednarodne odnose, ki je dala predlog odloka z obrazložitvijo, Odbor za družbenoekonomske odnose, ki je dal poročilo, ter Zakonodajno-pravna komisija. Poročila ste prejeli, prejeli ste tudi stališča Izvršnega sveta Skupščine SR Slovenije.

Pričenjam razpravo. Kdo želi besedo? Če nihče, dajem na glasovanje predlog odloka o soglasju k predlogu zakona o ratifikaciji dunajske konvencije o predstavljanju držav v njihovih odnosih z mednarodnimi organizacijami splošnega značaja.

Kdor je za predlog odloka, naj prosim glasuje! (116 delegatov glasuje za.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (1 delegat.)

Ugotavljam, da je predlog odloka z večino glasov sprejet.

Prehajam na 12. točko dnevnega reda, to je na predlog zakona o ratifikaciji evropske konvencije o ekvivalenci diplom, na podlagi katerih se je mogoče vpisati na visokošolske ustanove.

Predlog zakona je Skupščini predložil v obravnavo Zbor republik in pokrajin Skupščine SFRJ. Za svojega predstavnika k tej točki dnevnega reda je Izvršni svet določil Leopolda Kejžarja, namestnika predsednika Republiškega komiteja za vzgojo in izobraževanje.

Predlog zakona so obravnavali: Komisija za mednarodne odnose, Odbor za družbenoekonomske odnose in Zakonodajno-pravna komisija. Prejeli smo predlog odloka o soglasju in poročila skupščinskih teles. Prav tako tudi mnenje Izvršnega sveta.

Pričenjam razpravo. Kdo želi besedo? Če nihče, dajem na glasovanje predlog odloka o soglasju k predlogu zakona o ratifikaciji evropske konvencije o ekvivalenci diplom, na podlagi katerih se je mogoče vpisati na visokošolske ustanove. Kdor je za, naj prosim glasuje! (117 delegatov glasuje za.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (1 delegat.)

Ugotavljam, da je predlog odloka sprejet z večino glasov.

Prehajam na 13. točko dnevnega reda, to je na predlog zakona o ratifikaciji dodatnega protokola k evropski konvenciji o ekvivalenci diplom, na podlagi katerih se je mogoče vpisati na visokošolske ustanove.

Predlog zakona je prav tako predložil v obravnavo Zbor republik in pokrajin Skupščine SFRJ. Tudi pri tej točki dnevnega reda je predstavnik Izvršnega sveta tovariš Leopold Kejžar.

Predlog tega zakona so obravnavale iste komisije in odbori kot pri prejšnji točki dnevnega reda. Imamo tudi mnenje Izvršnega sveta.

Pričenjam razpravo. Kdo želi besedo? Če nihče, dajem na glasovanje predlog odloka o soglasju k predlogu zakona o ratifikaciji dodatnega protokola k evropski konvenciji o ekvivalenci diplom, na podlagi katerih se je mogoče vpisati na visokošolske ustanove. Kdor je za, naj prosim glasuje! (116 delegatov glasuje za.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (1 delegat.)

Ugotavljam, da je predlog odloka sprejet z večino glasov.

Prehajam na 14. točko dnevnega reda, to je na predlog zakona o ratifikaciji evropske konvencije o priznavanju obdobja visokošolskega študija.

Predlog zakona je prav tako predložil Zbor republik in pokrajin Skupščine SFRJ. Predstavnik Izvršnega sveta je tovariš Leopold Kežar.

Predlog zakona so obravnavala ista telesa kot pri prejšnji točki, Izvršni svet pa je prav tako dal mnenje.

Pričenjam razpravo. Kdo želi besedo? Če nihče, dajem na glasovanje predlog odloka o soglasju k predlogu zakona o ratifikaciji evropske konvencije o priznavanju obdobja visokošolskega študija. Kdor je za, naj prosim glasuje! (117 delegatov glasuje za.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (1 delegat.)

Ugotavljam, da je predlog odloka sprejet z večino glasov.

Prehajam na 15. točko dnevnega reda, to je na predlog zakona o ratifikaciji evropske konvencije o akademskem priznavanju univerzitetnih kvalifikacij.

Predlog zakona je prav tako predložil Zbor republik in pokrajin Skupščine SFRJ, predstavnik Izvršnega sveta je prav tako tovariš Leopold Kežar. Predlog zakona so obravnavala ista skupščinska telesa kot pri prejšnji točki. Mnenje Izvršnega sveta imamo.

Kdo želi razpravljati? Če nihče, dajem na glasovanje predlog odloka o soglasju k predlogu zakona o ratifikaciji evropske konvencije o akademskem priznavanju univerzitetnih kvalifikacij. Kdor je za, naj prosim glasuje! (117 delegatov glasuje za.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (1 delegat.)

Ugotavljam, da je predlog odloka sprejet z večino glasov.

Prehajam na 16. točko dnevnega reda, to je na predlog zakona o ratifikaciji konvencije o preprečevanju in kontroli poklicnih nevarnosti, ki jih povzročajo kancerogene substance in agensi.

Predlog zakona je Skupščini predložil v soglasje Zbor republik in pokrajin Skupščine SFRJ. Za svojega predstavnika k tej točki dnevnega reda je Izvršni svet določil tovariša dr. Dominika Komadino, republiškega podsekretarja v Republiškem komiteju za zdravstvo in socialno varstvo.

Predlog odloka sta obravnavala Odbor za družbenoekonomske odnose in Zakonodajno-pravna komisija. Prejeli ste poročili, predlog odloka o soglasju k predlogu zakona o ratifikaciji in mnenje Izvršnega sveta Skupščine SRS.

Kdo želi besedo? (Nihče.) Če nihče, dajem na glasovanje predlog odloka o soglasju k predlogu zakona o ratifikaciji konvencije o preprečevanju in kontroli poklicnih nevarnosti, ki jih povzročajo kancerogene substance in agensi. Kdor je za, naj prosim glasuje! (117 delegatov glasuje za.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Ugotavljam, da je soglasno sprejet predlog odloka.

Prehajam na 17. točko dnevnega reda, to je na vprašanja delegatov.

Na vprašanje skupine delegatov s področja državnih organov 2. okoliša bo odgovoril predstavnik Izvršnega sveta tovariš Tomaž Banovec.

Dokler tovariš Banovec ne pride, ali želi še kdo postaviti novo delegatsko vprašanje? Ni novih delegatskih vprašanj.

Obveščen sem, da na delegatska vprašanja, ki so bila postavljena med sejo, ni mogoče odgovoriti, temveč bo to storjeno na naslednji seji zбора.

Besedo ima tovariš Tomaž Banovec, namestnik direktorja Zavoda SR Slovenije za družbeno planiranje!

T o m a ž B a n o v e c : Tovarišice in tovariši delegati!

Odgovor na delegatsko vprašanje ste dobili v pisni obliki. Uvodoma bi povedal predvsem, da je vprašanje računalništva v javni upravi izredno kompleksno in težavno, zato tudi mogoče nismo odgovorili v celoti. Pojasnil bi samo prvo in drugo vprašanje, ki sta bili posebej izpostavljeni, bilo pa jih je skupaj pet.

Najprej vprašanje koncepta informatike in pomena računalništva v upravi. Najbolj značilno pri tem je, da smo zato področje še slabo pripravljeno in da imamo v Jugoslaviji različne rešitve po republikah. Bistveno pri tem je, da je funkcija javne uprave močno povezana z nekaterimi zakonskimi opredelitvami. Perspektiva na tem področju je v tem, da bomo morali z družbenim dogovorom na ravni Jugoslavije urediti nekatera temeljna vprašanja računalništva kot posebne oblike avtomatizacije. Vprašanja registrov bomo morali reševati z medobčinskimi sporazumi ter močno podporo republike. Podobno je potrebno urediti ta vprašanja na področju gospodarstva. Gospodarska zbornica je pripravila samoupravni sporazum, o katerem se že več kot eno leto razpravlja in katerega verjetno poznate. Ta dogovor in ta pristop je bil sprejet tudi v federaciji, vendar ni bil do konca izveden. Ves problem, ki se je sedaj pojavil, je v tem, da smo z uvoznimi dovoljenji medresorsko komisijo, ki v določeni meri usmerja uvoz računalniške opreme, pripeljali do težav, ki so opisane v četrti točki odgovora.

Glede vprašanja tehnične baze, predvsem pa računalniškega sistema, ki bi ga reševal v tem letu Zavod SRS za statistiko, bi povedal le to, da v zdajšnji fazi obdelave prihajamo na sistem registrov, kar pomeni, da se o tem ne bo kot doslej ukvarjala le statistika. Zato pa rabimo poseben sistem računalnikov, ki se bo še v tem letu pričel postavljati.

Toliko v pojasnilo. Celoten odgovor pa ste dobili v pisni obliki. Hvala lepa.

Predsednik Š t e f a n N e m e c : Hvala lepa. Je delegacija iz 2. okoliša zadovoljna z odgovorom? (Da.) S tem smo izčrpali dnevni red.

Zaključujem sejo. Hvala lepa!

(Seja je bila zaključena ob 14.45.)

43. seja

(23. marca 1977)

Predsedoval: Štefan Nemeč,
predsednik Zbora združenega dela

Začetek seje ob 9.05.

Predsednik Štefan Nemeč: Tovarišice in tovariši! Pričenjam 43. sejo Zbora združenega dela, ki sem jo sklical na podlagi 265. člena ustave SR Slovenije in prvega odstavka 97. člena poslovnika Skupščine SR Slovenije.

V smislu poslovnika Zbora združenega dela bomo najprej izvolili Komisijo za verifikacijo pooblastil in imunitetna vprašanja.

Predlagam, da v Komisijo za verifikacijo pooblastil in imunitetna vprašanja izvolimo naslednje delegate: za predsednika Nado Kovač, za člana pa Franca Rajha in Antona Horvata. Ali so predlagani delegati navzoči? Prosim, če dvignejo roko! Ugotavljam, da so navzoči.

Želi kdo o tem predlogu razpravljati? (Ne.) Potem lahko preidemo na glasovanje. Glasovali bomo z dvigom rok. Kdor je za predlog, naj prosim dvigne roko! (Vsi delegati dvignejo roko.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Ugotavljam, da so bili v Komisijo za verifikacijo pooblastil in imunitetna vprašanja za 43. sejo zbora izvoljeni: za predsednika Nada Kovač, za člana pa Franc Rajh in Anton Horvat.

Prosim predsednika in člana komisije, da pregledajo pooblastila delegatov oziroma poročilo, ki ga je pripravila strokovna služba, ter nato o njem seznanijo zbor.

Na današnjo sejo zbora so bili povabljeni predstavniki Izvršnega sveta Skupščine SR Slovenije, Republiške konference SZDL Slovenije, Republiškega sveta Zveze sindikatov Slovenije, Gospodarske zbornice Slovenije, Vrhovnega sodišča SR Slovenije, Javnega tožilstva SR Slovenije, Samoupravne interesne skupnosti za železniški in luški promet, Samoupravne interesne skupnosti za elektrogospodarstvo, Združenje elektrogospodarskih podjetij Slovenije, Samoupravne interesne skupnosti za nafto in plin, Poslovnega združenja energetike

SR Slovenije, Skupnosti pokojninskega in invalidskega zavarovanja SR Slovenije, Skupnost za varstvo okolja, Skupščine občine Idrija, Rudnika živega srebra Idrija in Smučarske zveze Slovenije.

Na sejo zbora so bili povabljeni tudi predsedniki odborov Zbora združenega dela, člani delegacije Skupščine SR Slovenije v Zboru republik in pokrajin Skupščine SFRJ in delegati iz SR Slovenije v Zveznem zboru Skupščine SFRJ.

Vse lepo pozdravljam in vabim k sodelovanju!

Delegat prosim, da bi vsi tisti, ki nameravajo postaviti delegatska vprašanja, če je le mogoče, v pisni obliki posredovali vprašanja meni ali tovarišu sekretarju že na začetku seje. Vprašanja bi posredovali predstavnikom Izvršnega sveta oziroma ustreznim republiškim funkcionarjem. S tem bi jim omogočili, da bi se na odgovor pripravili in na vprašanja odgovorili še na današnji seji.

Vprašujem, ali želi kdo na današnji seji govoriti v madžarskem ali italijanskem jeziku! Delegati imajo v smislu 212. člena ustave SR Slovenije in 12. člena poslovnika Skupščine SR Slovenije pravico govoriti v jeziku svojega naroda. Ugotavljam, da nihče ne bo razpravljajal v madžarskem ali italijanskem jeziku.

Obveščam vas, da sva se s predsednico Zbora občin na predlog Izvršnega sveta Skupščine SR Slovenije dogovorila, da bomo poslušali na skupnem zasedanju Zbora združenega dela in Zbora občin po končani 2. točki dnevnega reda ekspozice o problematiki varstva dobrin splošnega pomena in vrednot človekovega okolja v SR Sloveniji, ki ga bo podal dr. Avguštin Lah, podpredsednik Izvršnega sveta in predsednik Republiškega komiteja za varstvo okolja, informacijo o sanaciji izgub v gospodarstvu, ki jo bo podala Milica Ozbič, članica Izvršnega sveta in republiška sekretarka za finance, in uvodno obrazložitev k predlogu odloka o imenovanju iniciativnega odbora za ustanovitev Samoupravne interesne skupnosti SR Slovenije za ekonomske odnose s tujino, ki jo bo podal Jernej Jan, predsednik Komiteja Izvršnega sveta za ekonomske odnose s tujino.

Obveščam vas tudi, da so naši odbori na podlagi sklepa, ki smo ga sprejeli na 42. seji zbora ob obravnavi predloga odloka o statističnih raziskovanjih SR Slovenije za leto 1977, ki se glasi: »V okviru teles Zbora združenega dela Skupščine SR Slovenije naj se na podlagi analiz in drugih gradiv, ki jih pripravijo Izvršni svet SR Slovenije in drugi organi in organizacije, ki zbirajo oziroma uporabljajo statistične podatke, prouči problematika v zvezi s temi podatki in njihovim zajemanjem, zlasti pa vprašanje enotne metodologije. Informacija naj se predloži zboru združenega dela Skupščine SR Slovenije.«, imenovali štiri člane v medodborovsko delovno telo. Na podlagi dogovora so v to delovno telo imenovali tri člane tudi odbori Zbora občin.

Predlagam, da v to delovno telo v okviru zbora imenujemo še enega člana, delegata Gojmirja Vizoviška, in sicer za predsednika te delovne skupine. To delovno telo naj bi po predlogu odborov sestavljali: Anica Kirn, Kristl Ogris, Janja Košar, Franc Tramte in Peter Mihelič.

Ali ima kdo glede tega predloga kakšno pripombo ali vprašanje? (Ne.) Potem predlagam, da z dvigom rok potrdimo imenovanje Gojmira Vizoviška za predsednika te delovne skupine.

Kdor je za, naj prosim dvigne roko! (Vsi delegati dvignejo roko.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.) Hvala! Delovno telo bo sestavilo svoj delovni program in zbor obveščalo o svojem delu.

Prosim predsednika Komisije, za verifikacijo pooblastil in imunitetna vprašanja, da poda poročilo Komisije!

Nada Kovač: Poročilo Komisije za verifikacijo pooblastil in imunitetna vprašanja Zbora združenega dela Skupščine SR Slovenije za 43. sejo, dne 23. 3. 1977. leta.

Zbor združenega dela šteje 150 delegatov. Za današnjo sejo je predložilo delegatska pooblastila 140 delegatov in sicer: z gospodarskega področja 84 delegatov, s prosvetno-kulturnega področja 18 delegatov, s socialno-zdravstvenega področja 13 delegatov, iz kmetijske dejavnosti 14 delegatov, iz obrtne in podobnih dejavnosti 5 delegatov, iz delovnih skupnosti državnih organov, družbeno-političnih organizacij in drugih delovnih skupnosti 5 delegatov, iz delegacij aktivnih vojaških oseb in civilnih oseb v službi oboroženih sil SFRJ 1 delegat.

Na današnji seji niso prisotni delegati z naslednjih področij oziroma okolišev: za gospodarsko področje iz 2., 3., 8., in 13. okoliša po 1 delegat in iz 23. okoliša 2 delegata, skupaj 6 delegatov; za kmetijsko dejavnost iz 3. in 7. okoliša po 1 delegat in iz 5. okoliša 2 delegata, skupaj 4 delegati. Skupaj na seji zbora ni prisotnih 10 delegatov.

Komisija je pogledala vsa predložena pooblastila in ugotovila, da so vsa pooblastila v skladu z zakonom in ustavo SR Slovenije, zato predlaga, da Zbor združenega dela vsa predložena pooblastila verificira.

Predsednik Štefan Nemeč: Hvala lepa! Želi kdo o tem poročilu razpravljati? (Nihče.) Če ne želi nihče, prehajamo na glasovanje. Glasovali bomo javno in v celoti, ker ni nobeno pooblastilo sporno. Kdor je za poročilo, naj prosim dvigne roko! (Vsi delegati dvignejo roko). Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.) Hvala lepa.

Ugotavljam, da je zbor soglasno potrdil poročilo Komisije za verifikacijo pooblastil in imunitetna vprašanja ter s tem verificiral pooblastila delegatov za 43. sejo Zbora združenega dela.

Ugotavljam, da zbor lahko veljavno odloča, ker je na seji navzoča večina delegatov.

Prehajamo na 1. točko dnevnega reda, na določitev dnevnega reda.

Z dopisom z dne 18. 3. 1977 sem razširil dnevni red današnje seje s predlogom za ustanovitev in sestav Iniciativnega odbora za oblikovanje Samoupravne interesne skupnosti SR Slovenije za ekonomske odnose s tujino.

Glede na navedeno predlagam v smislu 24. člena poslovnika Zbora združenega dela naslednji dnevni red:

1. določitev dnevnega reda 43. seje Zbora združenega dela,
2. odobritev zapisnika 42. seje Zbora združenega dela,
3. problematika varstva dobrin splošnega pomena in vrednost človekovega okolja v Socialistični republiki Sloveniji,
4. informacija, ugotovitve in stališča k izvajanju samoupravnih sporazumov o razvoju energetske dejavnosti in srednjeročne energetske bilance SR Slovenije:

a) energetska bilanca SR Slovenije za leto 1977,

b) informacija o poteku priprav in gradnje energetskih objektov v letu 1977,

c) program racionalizacije in zmanjšanja stroškov poslovanja elektrogospodarstva,

5. predlog za izdajo kazenskega zakona Socialistične republike Slovenije, z osnutkom zakona,

6. predlog za izdajo zakona o pomilostitvi, z osnutkom zakona,

7. predlog za ustanovitev in sestav Iniciativnega odbora za oblikovanje Samoupravne interesne skupnosti SR Slovenije za ekonomske odnose s tujino,

8. predlog za izdajo zakona o spremembah in dopolnitvah zakona o pokojninskem in invalidskem zavarovanju, z osnutkom zakona,

9. predlog za izdajo zakona o varnosti na javnih smučiščih, z osnutkom zakona,

10. predlog zakona o upravljanju in razpolaganju s stavbnim zemljiščem,

11. predlog zakona o lukah,

12. predlog za izdajo zakona o varstvu rastlin pred boleznimi in škodljivci, z osnutkom zakona,

13. predlog zakona o zagotovitvi socialne varnosti delavcev Rudnika Idrija in nadaljnjega razvoja občine Idrija,

14. predlog zakona o dopolnitvi zakona o določitvi stopenj, odbitnih postavk in olajšav za republiški davek iz dohodka temeljnih organizacij združenega dela v letu 1977,

15. predlog odloka o dopolnitvi odloka o uporabi devizne kvote od odkupljenih deviznih nakazil delavcev in izseljencev,

16. osnutek zakona o zagotovitvi sredstev za financiranje graditve spomenika zmage,

17. volitve in imenovanja,

18. vprašanja delegatov.

Ima kdo kakšne pripombe k predlaganemu dnevnuemu redu? (Nihče.)

Kdor je za predlagani dnevni red, naj prosim glasuje! (124 delegatov glasuje za.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal (Nihče.)

Ugotavljam, da je zbor soglasno sprejel predlagani dnevni red.

Prehajamo na 2. točko dnevnega reda, to je na odobritev zapisnika 42. seje Zbora združenega dela.

Zapisnik smo prejeli. Vprašujem, ali ima kdo kakšno pripombo ali dodatni predlog za dopolnitev zapisnika? (Ni pripomb.) Ker nima nihče pripomb oziroma predlogov za dopolnitev, ugotavljam, da je zapisnik 42. seje Zbora združenega dela odobren.

Prekinjam sejo Zbora združenega dela in prosim delegate, da počakajo, da se zberemo na skupno zasedanje Zbora združenega dela in Zbora občin, to je, da pridejo v dvorano še delegati Zbora občin.

(Seja je bila prekinjena ob 9.25 in se je nadaljevala ob 11.05.)

Predsednik Štefan Nemeč: Nadaljujemo sejo Zbora združenega dela.

Predstavnik Izvršnega sveta k 7. točki tovariš Jernej Jan prosi, da bi glede na njegove nadaljnje obveznosti obravnavali 7. točko, to je predlog za ustanovitev in sestav Iniciativnega odbora za oblikovanje Samoupravne interesne skupnosti SR Slovenije za ekonomske odnose s tujino takoj. Ravno tako tovariš Petrovič, ki je predstavnik Izvršnega sveta k 13. točki, to je k predlogu zakona

o zagotovitvi socialne varnosti delavcev Rudnika Idrije in nadaljnega razvoja občine Idrija, prosi, da bi točko obravnavali takoj za energetska problematiko, ker bo kasneje zadržan.

Ali se zbor strinja, da bi po takem vrstnem redu obravnavali te točke dnevnega reda? (Da.) Ugotavljam, da ni pripomb.

Potem pričnjam s 7. točko dnevnega reda, to je s predlogom za ustanovitev in sestav Iniciativnega odbora za oblikovanje Samoupravne interesne skupnosti SR Slovenije za ekonomske odnose s tujino s predlogom odloka o imenovanju Iniciativnega odbora za ustanovitev Samoupravne interesne skupnosti. SR Slovenije za ekonomske odnose s tujino, ki ga je Skupščini SR Slovenije predložil v obravnavo Izvršni svet.

Za svojega predstavnika je določil Jerneja Jana, predsednika Komiteja Izvršnega sveta za ekonomske odnose s tujino.

Predlog Izvršnega sveta je obravnavala Komisija za volitve, imenovanja in administrativne zadeve Skupščine SR Slovenije, ki je dala mnenje. Mnenje smo prejeli. Za svojega predstavnika je Komisija za volitve, imenovanja in administrativne zadeve k tej točki dnevnega reda določila Igorja Ponikvarja, člana te komisije.

Pričenjam razpravo. Uvodno obrazložitev smo poslušali. Kdo želi besedo? Ne želi nihče razpravljati?

Potem zaključujem razpravo in dajem na glasovanje predlog odloka o imenovanju Iniciativnega odbora za ustanovitev Samoupravne interesne skupnosti SR Slovenije za ekonomske odnose s tujino. Kdor je za predlog odloka, naj prosim glasuje! (113 delegatov glasuje za.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal glasovanja? (Nihče.)

Ugotavljam, da je zbor soglasno sprejel predlog odloka o imenovanju Iniciativnega odbora za ustanovitev Samoupravne interesne skupnosti SR Slovenije za ekonomske odnose s tujino.

Prehajam na 3. točko dnevnega reda, to je na problematiko varstva dobrin splošnega pomena in vrednot človekovega okolja v SR Sloveniji skupaj z osnutkom stališč, sklepov in priporočil za reševanje problematike varstva naravnih dobrin splošnega pomena in vrednot človekovega okolja v SR Sloveniji.

To gradivo je Skupščini SR Slovenije predložil v obravnavo Izvršni svet Skupščine SR Slovenije.

Za svojega predstavnika je Izvršni svet določil dr. Avgušтина Laha, podpredsednika Izvršnega sveta in predsednika Republiškega komiteja za varstvo okolja.

Uvodno obrazložitev smo poslušali na skupnem zasedanju. Gradivo so obravnavali: Odbor za stanovanjsko-komunalna vprašanja in varstvo okolja našega zbora in Odbor za urbanizem, stanovanjsko-komunalna vprašanja in varstvo okolja, Zbora občin, ki sta dala skupno poročilo, Odbor za agrarno politiko, ki je dal poročilo, in Zakonodajno-pravna komisija, ki je prav tako dala poročilo. Vsa ta poročila smo prejeli. Prejeli smo tudi stališče Družbenopolitičnega zbora. Za svojega predstavnika je Družbenopolitični zbor določil Mira Gošnika.

Ali želijo poročevalci skupščinskih teles še kaj ustno dodati k pisnim poročilom? (Ne.)

Pričenjam razpravo. Kdo želi besedo? Prosim, besedo ima Janko Muraus, delegat z gospodarskega področja, 13. okoliš — Maribor!

Janko Muraus: Tovarišice in tovariši delegati! Čeprav smo danes že precej slišali o problematiki vrednot človekovega okolja, menimo delegati skupine delegatov z gospodarskega področja 13. okoliša, iz občine Maribor, da je potrebno dodati še nekatere pripombe.

O tej zadevi smo razpravljali dne 11. 3. 1977. Strinjamo se, da se problematika varstva okolja zaradi izredno hitre degradacije in onesnaževanja okolja v svetu in pri nas vedno bolj zaostre, kar jo postavlja med primarne naloge vseh faktorjev sodobne družbe. Pri ugotavljanju in razreševanju problemov v našem okolju ne gre za nekaj povsem novega oziroma neznanega, ampak za precej pomembno tematiko, ki je bila doslej iz objektivnih pa tudi subjektivnih vzrokov tako zapostavljena, da predstavlja danes resen družbeni problem.

Razsežnost razvrednotenja in onesnaženosti okolja je pri nas že taka, da je več kot nujna temeljita in hitrejša sprememba odnosa do prostora, v katerem živimo in delamo. Za razreševanje obstoječih in nastajajočih problemov so potrebni učinkoviti ukrepi, da ne bomo jutri pred še težjimi posledicami, ki bi jih morala nositi sedanja, še bolj pa bodoča generacija. Žal se danes tem problemom izogibamo, jih poenostavljamo ter iščemo minimalne ali začasne rešitve za ekološke probleme, še bolj pogosto pa jih rešujemo parcialno in brez ustrezne koordinacije.

Ugotavljamo, da je bila doslej sprejeta dolga vrsta zakonov, odlokov, predpisov in normativov na vseh ravneh naše družbe. Kljub bolj ali manj ustreznim predpisanim sankcijam se zakonski ukrepi ne izpolnjujejo. Velja ocena, da do marsikaterega ekscesa v ekološki problematiki ne bi prišlo, če bi izpolnjevali vsaj polovico predpisov.

Ker je varstvo okolja interdisciplinarnega in multidisciplinarnega karakterja, se vseskozi zastavlja vprašanje, kdo je odgovoren za reševanje teh problemov in kako pristopiti k tem vprašanjem. Danes na zboru smo slišali nekaj predlogov in mnenj, ki jih je dal dr. Lah v svojem ekspoziju.

Ekološka problematika ni nikoli popolnoma izdvojena, ampak je povezana ali je v odvisnosti od ekonomskih, programskih, urbanističnih, znanstvenih, socioloških, zdravstvenih in drugih dejavnikov. Reševati jo je možno le s tesnim sodelovanjem: po samoupravni poti z dogovarjanjem in sporazumi, z angažiranostjo strokovno-znanstvenih dejavnikov in z upravno-zakonodajnimi ukrepi.

Le s komponentami vseh navedenih dejavnikov je možno doseči ohrabrujoče učinke. Niti eden od teh ne sme imeti monopola za posege v okolje, le medsebojno dogovarjanje, usklajevanje in polna odgovornost vsakega od njih lahko pripelje do racionalnih in strokovno najbolj dognanih ter družbeno koristnih rešitev. To nam potrjujejo dosedanja prizadevanja in izkušnje v okviru mariborske samoupravne interesne skupnosti za varstvo okolja, sedanji odnos večine asociacij in subjektov do okolja, pristopi in težnje, ki se pojavljajo ob reševanju problemov, s katerimi se srečujemo. Hkrati ni mogoče pojma »okolje« zreducirati na posamezne probleme zraka, voda, tal, hrupa, čiščenja in drugega, temveč je obvezno upoštevati vse relacije odvisnosti in povezanosti v ekosistemih. Zato je potrebno mnogo strpnosti, preudarnosti, koordinacije, pravočasnega pristopa ter odgovorne zavzetosti in solidarnosti.

V Mariboru imamo nekaj pomembnih strokovnih institucij, samoupravnih skupnosti in društev, ki so po svoji funkciji neposredno vezana tudi na varstvo okolja, žal pa tudi pri njih prevladujejo drugi interesi in se ekološka problematika le delno rešuje ali pa je celo odrinjena. Menimo, da smo v Mariboru, vsaj po dosedanjih izkušnjah in ocenah občinskih in družbenopolitičnih organov, dobro pristopili k reševanju ekološke problematike. Od samih začetkov samoupravne organiziranosti v letu 1972 so vključeni v skupnost za varstvo okolja združeno delo, krajevne skupnosti ter vse ostale asociacije. Zavedali smo se, da brez vključevanja najširše baze ne bo dovolj moči za spreminjanje odnosov pri konkretnih rešitvah ekoloških problemov.

Po petletnem delovanju samoupravne skupnosti za varstvo okolja ugotavljamo v Mariboru, da je v širokem obsegu spremenil odnos in obnašanje delovnih ljudi in občanov do okolja. Prav tako zasledimo vse večje sodelovanje za konkretne rešitve. S podpisom samoupravnega sporazuma o temeljih načrta razvoja varstva okolja do leta 1980 ter z vgraditvijo osnovnih smernic v družbeni plan občine so se člani skupnosti obvezali pripraviti sanacijske in razvojne programe s področja varstva okolja.

Ob pregledu dosedanjega delovanja skupnosti za varstvo okolja lahko vidimo vrsto rezultatov in konkretnih rešitev, ki so bile izvedene ob neposrednem sodelovanju skupnosti za varstvo okolja, združenega dela in krajevnih skupnosti. Naj naštejemo le nekaj primerov:

Mariborska livarna je uspešno zgradila 70 % čistilnih naprav za zrak, preostalih 30 % pa je tik pred dokončno izgradnjo; Tekol, slikarsko-pleskarsko podjetje je preselilo zdravju škodljiv in zelo hrupen objekt iz stanovanjskega naselja na ustreznjšo lokacijo ter primerno spremenilo tehnologijo; Gozdno gospodarstvo Maribor je prenehalo s kurjenjem lesnih odpadkov ob robu stanovanjskega naselja; izvedena je bila rekonstrukcija vrste kotlovnice za skupinsko ogrevanje s prehodom na ustreznjša kuriva; več organizacij združenega dela je že ali pa bo v tem letu rekonstruiralo, združilo ali celo opustilo svoje kotlovnice, na primer Restavracija Center, Talis, Pekarna, Intes, Agroservis, Klepovod, Livarna, Slovenijales; Agrokombinat je že vzorno usposobil velik del svoje gramozne jame na Račah za ponovno kmetijsko proizvodnjo. Krajevne skupnosti Rače, Orehova vas in Limbuš so v sodelovanju z organizacijami združenega dela Pinus in Marles ter Skupščino občine zgradile biološke čistilne naprave za odpadne vode; Letališče Maribor ima svojo čistilno napravo za vodo; TAM je zgradil nevtralizacijske naprave za oljne emulzije; v izgradnji sta betnavski in tezenski kolektor za odpadne vode z načrtovano prvo fazo mestne čistilne naprave; mariborska plinarna je z ustrezno tehnologijo prenehala zasmrajevati zrak; Tovarna dušika Ruše je izdelala kompleksen sanacijski program za oneznažen zrak, ga finančno ovrednotila ter določila roke za izvedbo.

Podobne sanacijske programe za spremenjeno, čisto tehnologijo imajo tudi druge organizacije združenega dela. V območju občine se ne predvideva uvajanje umazane industrije. S skupnimi močmi in naporu so doslej bile izvedene štiri široko zasnovane in zelo uspešno izvedene akcije meseca čistoče.

Razumljivo je, da je odprtih še mnogo vprašanj, na katera bo potrebno dati primeren odgovor.

Na zadnji seji Skupščine Skupnosti za varstvo okolja Maribor februarja 1977 so delegati zelo obširno in zavzeto obravnavali probleme in naloge, ki izhajajo iz zakona o varstvu zraka in predloga za zaščito širšega območja Treh ribnikov kot krajinskega parka na temelju zakona o varstvu narave, ter spre-

jeli vrsto sklepov in stališč o obeh temah. Probleme so osvetlili z vseh vidikov in s koordinacijo vseh dejavnikov.

Predloženi skupščinski material, ki vsebuje ugotovitve, stališča, sklepe in priporočila, podpiramo. Morda je v nekaterih točkah preveč deklarativen. Pogrešamo konkretne opredelitve o načinu koordinacije med imenovanimi dejavniki, posebej pa še pobudnike za dejavnost na področjih, ki z imenovanimi faktorji niso pokrita oziroma jih je mogoče izvajati le s širokim usklajenim sodelovanjem več dejavnikov.

Odprto je vprašanje, kakšna je garancija in možnost, da bodo parcialni dejavniki in skupnosti dajali dovolj poudarka reševanju ekoloških problemov z vseh aspektov, ter v kakšni meri in kako spodbuditi dejavnost delovnih ljudi in občanov na tem področju. Hvala lepa.

Predsednik Štefan Nemeč: Hvala lepa! Prosim. Besedo ima tovariš Tomaž Kavčič, delegat gospodarskega področja, 9. okoliš, — Jesenice!

Tomaž Kavčič: Tovariš predsednik, tovarišice in tovariši delegati! Skupina delegatov z gospodarskega področja 9. okoliša, občina Jesenice, je razpravljala o problematiki varstva okolja, ki je za nas izredno pomembna.

Danes, ko obravnavamo to tematiko z namenom, da ustvarimo družbeno klimo za to skrb, je prav, da analiziramo in ugotovimo, kaj smo o tem vprašanju naredili in katere so ovire, da nismo več storili. Področje, ki ga obravnava priloženo gradivo, je z zakonom že precej urejeno. Lahko bi rekli, da že kar dovolj, saj imamo zakon o zaščiti zraka, o vodah, o hrupu, obravnavali smo tudi že zakon o odpadkih, vendar teh zakonov ne izvajamo popolnoma. Tudi ugotavljamo, da niso še formirane samoupravne interesne skupnosti za varstvo zraka, ki bi morale biti po zakonu ustanovljene že v letu 1976. Ob tem zakonu smo se zavzemali za to, da bi bila enotna samoupravna interesna skupnost za varstvo okolja in ne parcialne, za zrak, vode in tako dalje. Menimo, da je to ena in ista problematika, da zrak lahko onesnažuje tudi vode oziroma da čistilne naprave za zrak lahko močno onesnažujejo vode, ker gre mulj v odplake. Ravno onesnaževanje, ki ga povzroča Železarna, izvira iz prahu, pretežno iz železovih oksidov, ki se dvigajo, kakor tudi žveplovega dioksida, ki nastaja kot produkt izgorevanja. Kot gorivo uporabljamo mazut okoli 300 ton na dan, ki bi po normativih predvsem zaradi tehnologije moral imeti največ do 0,8 % žvepla, ima ga tudi do 4 %. Imamo razmeroma slabo tehnologijo talilnice na SM pečah, ki bodo, kot je postavljeno s srednjeročnim planom, preusmerjene na elektro peči.

Vemo, da so čistilne naprave izredno drage, da jih v večini primerov ne proizvajamo v Jugoslaviji, zato prav gotovo ni smotno vgrajevati teh naprav v agregate, ki bodo v kratkem zamenjani.

Najbrž pa je potrebno pospešiti spremembo tehnologije in od naprav izbrati najboljše čistilne naprave. Naše izkušnje kažejo, da tudi dosti uvoženih naprav ne ustreza vsem zahtevam. Sedanje čistilne naprave, ki so kupljene v inozemstvu, ne dajo vedno dobrih rezultatov. Za čistost okolja je bilo v železarni dosti narejenega s spremembo tehnologije (ukinitev plinskih generatorjev). To je bistveni prispevek k čistoči zraka in vode, saj so bile odplake od njih, katran in fenol, eden največjih uničevalcev rib v Savi poleg škodljivih usedlin. Tako bo tudi uvedba zemeljskega plina v železarni bistveno izboljšala sedanje stanje. Seveda pa se ne moremo in ne smemo zanašati samo na to, am-

pak je potrebno sedanje in nove naprave opremiti še z dobrimi čistilnimi napravami.

Poleg zraka smo še velik onesnaževalec vode. Nove naprave imajo vgrajene čistilne naprave, stare pa so potrebne sanacij. Glede na manjše ali večje onesnaževanje vode Save je večji ali manjši vodni prispevek. V letu 1976 je Železarna vplačala po odločbi, glede na onesnaževanje, 5574 tisoč dinarjev vodnega prispevka in še odstotek od davčne osnove, ki ga plačujejo tudi drugi, ki zneso 1363 tisoč dinarjev. Seveda ta razlika ni takšna, da bi pokrivala stroške dragih čistilnih naprav. Tudi v tem je največji problem pri starih napravah, ob katerih pa je, posebno ob raznih čiščenjih, važna odgovornost delavcev, ki z napravo upravljajo.

Osebna odgovornost mora biti sestavni del prizadevanj za vzdrževanje sprejemljivega stanja za čiščenje vode.

Poleg Železarne so veliki onesnaževalci tudi drugi. Uvedba centralnega ogrevanja iz Železarne je velik prispevek k čistejšemu zraku na Jesenicah. Programiramo skupno čistilno napravo za odpadne vode, ki bo služila za mesto in Železarno, kar je dodaten del prizadevanj za zadostitev postavljenih zahtev o čistoči reke Save. Verjetno je prav, da ob kritični presoji, česa nismo naredili, in pri sprejemanju nalog s tega področja tudi povemo, kakšni so napor in kaj smo že naredili.

Da zaključim! Podpiramo to akcijo in mislimo, da je prav, če se ustvarja boljša družbena klima za urejanje varstva okolja. V industriji so težave glede izbire naprav in opreme, ki so drage. Poleg tega je še vrsta težav glede nabave, carinskih stopenj itd., kar je v materialu navedeno, in to podpiramo.

Mislim, da je v industriji potrebno nameniti več pozornosti varstvu okolja. Za primer naj služi tudi podatek, da je na Gorenjskem Sava že dokaj lepa, čista, da pa je ob tem ves breg obdan s polivinilastimi krpami in drugimi odpadki. Hvala lepa.

Predsednik Štefan Nemeč: Hvala lepa. Prosim! Besedo ima delegat Otmar Perklič, gospodarsko področje, 21. okoliš — Ravne!

Otmar Perklič: Tovariš predsednik, tovarišice in tovariši delegati! Delegati za Zbor občin in za Zbor združenega dela Skupščine SR Slovenije iz občine Ravne na Koroškem smo na skupni seji dne 21. 3. 1977 obravnavali gradivo o problematiki varstva dobrin splošnega pomena in vrednot človekovega okolja v SR Sloveniji. Obravnavo smo posvetili predvsem dejstvu, da je zgornja Mežiška dolina s kraji Črna, Žerjav in Mežica po tem gradivu in tudi dejansko eno od najbolj ogroženih območij v Sloveniji, predvsem na področju onesnaženosti zraka in vode.

Taka ogroženost je predvsem posledica večstoletne eksploatacije svinčene rude na tem področju in njene nadaljnje predelave oziroma kakor ugotavljajo krajanje Krajevne skupnosti Črna na Koroškem v svojih predlogih za očiščenje okolja na področju Krajevne skupnosti Črna na Koroškem:

Vsa povojna leta se je zaradi širših družbenih interesov v Rudniku Mežica povečala proizvodnja svinca in njegovih izdelkov. V najtežjih dneh našega povojnega razvoja so ljudje zgornje Mežiške doline s svojim delom prigarali prepotrebne devize, ki jih je celotna družba nujno potrebovala za svoj napredek. Kolektiv Rudnika Mežica je s trdim in uspešnim delom prebrodil vse težave, ki so nastale zaradi vse večje siromašnosti tudi v naših središčih in eko-

nomskih pogojih na domačem in svetovnem tržišču. Sadovi tega dela se vidi-jo v modernizaciji proizvodnje in v novih objektih, ki so zrasli na skoraj vseh možnih relacijah v zgornjem delu doline. Tudi danes, v zaostrenih ekonomskih pogojih, Rudnik Mežica uspešno posluje in je izvoznik, ki daje naši družbi pomembna devizna sredstva in kruh precejšnjemu delu ljudi v zgornjem delu Mežiške doline.

Ob vsem navedenem pa delavcem Rudnika Mežica ne moremo očitati, da so pozabili na zdravo okolje in ljudi, saj je prvi elektrofilter za čiščenje dimnih plinov obratoval že leta 1923 in vse do leta 1954, ko so ga, dotrajanega, zamenjali z novim elektrofiltrom, ki je očiščeval 50 000 m³ dimnih plinov na uro. Ta filter so leta 1968 zamenjali z vrečnim filtrom površine 3310 m², s katerim očistijo 40 000 m³ dimnih plinov pražarne na uro, tako da je manj kot 150 mg/m³ strupenega svinčenega prahu v dimnih plinih.

Poleg omenjenega imajo še nekaj manjših vrečnih filtrov s skupno filtrirno površino 770 m². Z vsemi filtri skupaj zajamejo približno 40 % emisije prahu. Zgradili so jih v letih 1965—1968. Skupna vrednost naložb je 11 808 000 dinarjev.

V letu 1968 je Rudnik Mežica zašel v hude gospodarske težave in posloval z izgubo, tako, da je moral izdelati sanacijski program za obdobje petih let. Zato v tem obdobju niso bila mogoča kakšna izdatnejša vlaganja v zaščito okolja oziroma v zmanjševanje posledic, ki jih proizvodnja povzroča v okolju.

Že v letu 1973 so pri Rudniku Mežica izdelali program za odpravo posledic industrijskega obratovanja za okolico v obdobju 1973—1976, ki zajema pogozdovanje rudniških hald, čiščenje odpadnih vod iz flotacije in čiščenje industrijskih plinov iz Žerjava.

Že pred tem so leta 1972 začeli pripravljati program popolne rešitve emisije prahu in drugih škodljivih snovi, tako da je delavski svet TOZD Metalurgija na 18. rednem zasedanju 13. 11. 1974 odobril investicijski program, po katerem je I. faza reševanja problema onesnaževanja zraka preprečitev emisije prahu in II. faza žveplovega dioksida.

S svojimi programi za preprečitev onesnaževanja okolja, zraka, vode in predpripravo akumulatorskih odpadkov za nadaljnjo predelavo so se vključili v srednjeročne programe razvoja na ravni občine in republike ter v srednjeročni razvojni program proizvodnje svinca, cinka in antimona v Jugoslaviji.

Pri načrtovanju odpraševalnih naprav so glede na to, da so cene naprav in njihovega obratovanja izredno visoke, da jim poslovna dogajanja krotijo mednarodni tržni odnosi in da so pogoji obratovanja v metalurgiji svinca res specifični, na osnovi stikov z raznimi proizvajalci opreme pripravili celoten projekt skupaj s firmo »Intensiv-Filter« iz Zvezne republike Nemčije, katere naprave za čiščenje prahu in dimnih plinov uspešno obratujejo v več velikih topilnicah svinca v Zvezni republiki Nemčiji, Franciji, Švedski itd.

Funkcionalna garancija tega najmodernejšega filtra za razmere v rudniku Mežica ob normalnih pogojih obratovanja je pod 20 mg/m³ prahu v očiščenih dimnih plinih.

Projekt »Izgradnja filtra Intenziv za čiščenje topilniških plinov in paletizacijske naprave za pripravo ulovljene poleitine za ponovno predelavo« je gotov in obravnava celoten problem odpraševanja kot sistem, ki obsega zajemanje dimnih plinov in odpraševanje delovnih mest, sistem vodenja zajetih plinov do filtra, izločanje prahu iz plinskega toka in priprava v filtru zajetega prahu za nadaljnjo predelavo-reciklažo.

Celotna vrednost projekta znaša 38 800 000 dinarjev. Pri celotnem projektu je delež uvožene opreme 7 673 000 din, merilnih in kontrolnih instrumentov 1 279 000 din in carine 2 751 000 din. Celotni projekt naj bi bil gotov do konca leta 1978, pri čemer pa mora filter obratovati že v jeseni leta 1977.

Že v začetku sem omenil, da je glavni povzročitelj onesnažitve reke Meže Rudnik Mežica. Ob predelavi svinčeve rude v svinčev koncentrat nastanejo ogromne količine jalovine in tako imenovanega flotacijskega mulja. Jalovine se precej proda v obliki raznih frakcij gramoza, pretežni del pa gre kljub temu na haldo. Minimalne količine flotacijskega mulja prodajo kot gradbeni material, večji del pa gre v reko Mežo. Tudi na tem področju je bilo vloženih že precej naporov za sanacijo problema. Predvsem so razveseljivi zadnji uspešni poskusi črpanja flotacijske gošče v opuščene odkopne prostore v jami, ki so tudi glede stroškov od vseh do sedaj najbolj sprejemljivi.

V skladu s sanacijskim programom za zmanjšanje onesnaževanja zraka v območju Žerjava oziroma območju, kjer je onesnaženost zraka in vode posledica dela obratov Rudnika Mežica — sprejet bo meseca aprila tega leta, ima Rudnik Mežica namen oziroma si je zadal nalogo, da do jeseni leta 1977 postavi filter, s katerim bo vsa emisija prahu omejena pod dovoljeno mejo, da do konca leta naredi kvalitativno analizo vseh ostalih škodljivih emisij in izdelava tehnološki program za preprečitev emisije žveplovega dioksida, da do marca 1978 izdelava program in projekt priprave akumulatorskih odpadkov za nadaljnjo predelavo, do konca leta 1978 konča celotno investicijsko izgradnjo odpraševalnega sistema in do konca leta 1977 očisti reko Meža flotacijskega mulja.

Izvedba celotnega programa je odvisna samo še od administrativnih formalnosti. Del opreme moramo uvoziti, uvozni režimi te opreme pa so DK, pa tudi GDK oziroma se obravnava kot uvoz opreme v sklopu razpoložljivih deviz, s katerimi razpolaga medresorska komisija republike.

Carinske in druge uvozne dajatve so od 25 do 32 %. Zato je nujno, da končno obrodijo sadove večletna prizadevanja Gospodarske zbornice, prizadetih delovnih organizacij in nekaterih družbenopolitičnih skupnosti za spremembo uvoznega režima, za ukinitvev ali znižanje carin in drugih uvoznih dajatev ter za ugodnejše dolgoročne finančne aranžmaje, saj verjetno v naši panogi sam nihče ne more kar tako nabaviti drage odpraševalne naprave.

Zaradi močnega vpliva inverzijskih pojavov na področju zgornje Mežiške doline, ki se je izrazito pokazal v letošnji zimi, in izredno neugodnih vremenskih razmerah bo Rudnik Mežica do realizacije projekta izvedel še naslednje dodatne ukrepe:

Meteorološki zavod SR Slovenije bo še v marcu ali prvi polovici aprila 1977 izvršil balonske meritve na področju Žerjava, ki bodo osnova za določitev parametrov in zakonitosti za določevanje inverzijskih pojavov za izbiro merilnih mest in instrumentov, ki bodo določevali začetek inverzijskih pojavov, in za nadaljnji študij inverzijskih pojavov na področju Mežiške doline in študije ukrepov za eliminiranje plina SO_2 kot povzročitelja škode na okolju.

Takoj ko bodo na osnovi zgornjega ukrepa imeli podatke o potrebnih instrumentih, jih bodo nabavili in razmestili na določena mesta.

Glede na večletne izkušnje domnevajo, da je izrazit čas inverzije v Žerjavu ob lepem sončnem vremenu od 7. do 9. ure. Do meritev iz ukrepov pod št. 1 bomo imeli ta čas za inverzijski čas.

Za zmanjšanje maksimalnih dnevnih koncentracij SO_2 bomo v času dnevnih inverzij ustavili obratovanje pražarne.

Za zmanjšanje maksimalnih koncentracij dima v času dnevnih inverzij pri predelavi akumulatorskih odpadkov se ne bodo saržirale bobnaste peči.

Izvajanje teh ukrepov pomeni zmanjšanje proizvodnje za okoli 3000 ton prodanega svinca v letu 1977 v vrednosti 48 milijonov dinarjev.

Izvršitev programa in nalog, ki si jih je zadal Rudnik Mežica, pomeni, da bomo v zgornji Mežiški dolini odpravili onesnaženost zraka in vode v trenutno največji možni meri že v letu 1977, kot predvidevajo predlagana stališča. Za to in za odpravo posledic pa potrebujemo širšo družbeno pomoč, ki naj bi bila:

1. dovolitev uvoza specifičnih naprav,
2. ukinitvev ali znižanje carinskih in drugih uvoznih dajatev,
3. ugodnejši finančni pogoji, nižje obrestne mere za kredite in daljši čas odplačevanja,
4. spremenjen uvozni režim,
5. obravnavanje programa Rudnika Mežica na vseh ravneh v republiki kot nujnega in z največjo možno prioriteto,
6. na področju raziskav takojšen pristop k širši proučitvi meteoroloških pojavov ter atmosfere nad Mežiško dolino in proučitev najustreznejšega rastlinstva za ponovno pogozdovanje prizadetih območij.

Vsa omenjena stališča naj bodo zajeta v dokumentu »Stališča, sklepi in priporočila za reševanje«.

V akcijo za čimprejšnjo rešitev problema onesnaževanja zraka v zgornji Mežiški dolini se je vključil tudi Občinski svet Zveze sindikatov s tem, da je izvedel akcijo dela v prostih sobotah v vseh organizacijah združenega dela v občini Ravne na Koroškem, s ciljem zbiranja sredstev in pomoči Rudniku Mežica. Ustrezen predlog bo dal občinski sindikalni svet tudi republiškim sindikatom.

Vse informacije o programih, gospodarskem položaju Rudnika Mežica in o dokončni rešitvi problema onesnaževanja okolja bodo poslana vsem pristojnim institucijam na republiški ravni.

Problematico varstva okolja v zgornji Mežiški dolini je obravnaval Izvršni svet Skupščine občine Ravne na Koroškem, Skupščina občine pa jo bo obravnavala, ko bo prejela sanacijski program za varstvo zraka.

V prvih dneh naslednjega meseca bo v občini ustanovljena samoupravna interesna skupnost za varstvo zraka, ki bo povzela svoje naloge s tega področja. Hvala lepa.

Predsednik Štefan Nemeč: Hvala lepa! Kdo še želi razpravljati? Lahko zaključim razpravo? Zaključujem razpravo in predlagam, da sprejmemo naslednji sklep:

1. Osnutek stališč, sklepov in priporočil za reševanje problematike varstva naravnih dobrin splošnega pomena in vrednot človekovega okolja v SR Sloveniji se sprejme.

2. Predlog stališč, sklepov in priporočil pripravi Izvršni svet Skupščine SR Slovenije.

Pri pripravi predloga stališč, sklepov in priporočil naj upošteva predloge, dane v poročilih skupščinskih teles, stališčih Družbenopolitičnega zbora Skupščine SR Slovenije in ostalih gradivih ter predloge, dane v razpravi na današnji seji zbora.

Izvršni svet Skupščine SR Slovenije naj v pripravo predloga stališč, sklepov in priporočil vključi delovno skupino Zbora združenega dela in Zbora občin Skupščine SR Slovenije, ki sta jo imenovala Odbor za stanovanjsko-komu-

nalna vprašanja in varstvo okolja našega zbora in Odbor za urbanizem, stanovanjsko-komunalna vprašanja in varstvo okolja Zbora občin.

Vprašujem, ali ima kdo kakšno pripombo k predlogu sklepa! (Ni pripomb.) Potem dajem predlog sklepa na glasovanje.

Kdor je za, naj prosim glasuje! (131 delegatov glasuje za.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Ugotavljam, da je zbor soglasno sprejel predlagani sklep.

Prehajam na 5. točko dnevnega reda, to je na predlog za izdajo kazenskega zakona Socialistične republike Slovenije, z osnutkom zakona, ki ga je Skupščini SR Slovenije predložil v obravnavo Izvršni svet.

Za svojega predstavnika je Izvršni svet določil Evo Naglič, članico Izvršnega sveta in republiško sekretarko za pravosodje, organizacijo uprave in proračun.

Izvršni svet Skupščine SR Slovenije predlaga Skupščini, da zakon obravnava v smislu drugega odstavka 250. člena poslovnika Skupščine SR Slovenije, in sicer da se združita prva in druga faza tako, da se hkrati obravnavata in sprejemata predlog za izdajo zakona in osnutek zakona. Ima glede predloženega postopka kdo pripombe? (Ni pripomb.) Ugotavljam, da se zbor strinja s predlogom Izvršnega sveta. Tako bomo hkrati obravnavali in sprejemali predlog za izdajo zakona in osnutek zakona.

Predlog za izdajo zakona z osnutkom zakona so obravnavali: Odbor za družbenopolitični sistem, Komisija za pravosodje in Zakonodajno-pravna komisija, ki so dali poročila. Poročila smo prejeli. Prejeli smo tudi stališče Družbenopolitičnega zbora. Za svojega predstavnika je Družbenopolitični zbor določil Mira Gošnika.

Pričenjam razpravo. Besedo ima Eva Naglič, članica Izvršnega sveta in republiška sekretarka za pravosodje, organizacijo uprave in proračun!

Eva Naglič: Tovariš predsednik, tovarišice in tovariši delegati! Dosežena stopnja družbenih odnosov v naši socialistični samoupravni družbi in spremenjen odnos do družbe, do delovnega človeka in občana v smislu večje zaščite njihovih pravic in svoboščin, terja spremembe tudi glede kazensko-pravnega varstva.

Po ustavi iz leta 1946, ustavnem zakonu iz leta 1953 in ustavi Socialistične federativne republike Jugoslavije iz leta 1963 je bila skoraj izključno federacija tista, ki je zagotavljala kazensko-pravno varstvo pravic in svoboščin delovnega človeka in občana, temeljev naše samoupravne socialistične ureditve ter neodvisnost in varnost.

To varstvo je federacija zagotavljala s tem, da je s kazenskim zakonom iz leta 1951 določila, katera družbeno nevarna dejanja so kazniva in kako naj se kaznuje tisti, ki stori kaznivo dejanje. Nova zvezna in republiška ustava iz leta 1974, izhajajoč iz načela o popolni suverenosti republik, tudi na kazensko-pravnem področju uveljavljata nove odnose. Uveljavlja se deljena zakonodajna pristojnost med federacijo in republikami oziroma avtonomnima pokrajinama. Federacija je pooblaščenca, da ureja splošne pogoje in načela za izrekanje samoupravnih sankcij za kazniva dejanja, pogoje za izbris sankcij in za rehabilitacijo ter splošna pravila o uporabi vzgojnih ukrepov in kaznovanju mladoletnikov, to je splošni del kazenskega zakona. Poleg tega federacija določa tudi kazniva dejanja zoper temelje socialistične samoupravne družbene ureditve Jugoslavije in varnost države, človečnost in mednarodno pravo,

kazniva dejanja zoper ugled Socialistične federativne republike Jugoslavije, njenih organov in predstavnikov, zoper ugled tuje države in njihovih šefov, zoper uradno dolžnost uradnih oseb v zveznih organih in zoper oborožene sile ter zoper enotnost jugoslovskega trga.

Republike oziroma pokrajini pa kazensko-pravno varujejo samoupravne pravice in druge pravice ter svoboščine in druge vrednote. V skladu s tako postavljeno porazdelitvijo zakonodajne pristojnosti na tem področju in zaradi uskladitve z ustavo je potrebno sprejeti nov kazenski zakon.

Federacija je svoje področje uredila s kazenskim zakonom Socialistične federativne republike Jugoslavije, ki je bil sprejet 28. septembra 1976 in začne veljati 1. julija 1977. leta. Socialistična republika Slovenija pa bo svoj del pristojnosti na področju kazensko-pravnega varstva uredila s kazenskim zakonom Socialistične republike Slovenije, za katerega sta vam predlog za izdajo in osnutek predložena v obravnavo in sprejem.

Predloženi osnutek kazenskega zakona Socialistične republike Slovenije ne pomeni samo realizacijo ustavne določbe o deljeni pristojnosti in formalne uskladitve z ustavo, ampak so izvršene mnoge spremembe v primerjavi s sedanjim kazenskim zakonom, in to v smeri izpopolnitve in učinkovitejšega boja proti kriminaliteti. Ob pristopu k pripravi osnutka kazenskega zakona je bilo ugotovljeno in poudarjeno, da ni treba spremeniti temeljnih načel naše, sedaj veljavne kazenske zakonodaje, ker ta v zadostni meri zagotavljajo varstvo temeljnih vrednot naše socialistične samoupravne družbe.

To ne pomeni, da se ne bi smele vnesti spremembe in dopolnitve, ki bi napravile kazensko zakonodajo ustrežnejšo in učinkovitejšo. Zlasti je bilo poudarjeno, da ni izključeno opredeljevanje kot kaznivih dejanj novih oblik družbeno nevarnega delovanja in menjanje okvirov kazenskih sankcij ter upoštevanje potreb prakse in uveljavljanje novih spoznanj kazensko-pravne znanosti.

Upoštevalo se je posebnost skupine strokovnjakov za kazensko pravo že v letu 1974 pripravila predosnutek kazenskega zakona SR Slovenije, na podlagi katerega je bil v začetku leta 1975 izdelan I. osnutek in dan v obravnavo širši strokovni in družbenopolitični javnosti.

Na podlagi pripomb in predlogov iz razprave je bil v začetku leta 1976 izdelan II. osnutek. Ta osnutek je služil kot osnova za usklajevanje z drugimi republikami in pokrajinama. Ob medsebojni izmenjavi osnutkov se je namreč ugotovilo, da so med osnutki kazenskih zakonov razlike, tako v opredeljevanju, katera družbi nevarna ravnanja so kazniva dejanja, kot tudi glede predpisovanja kazenskih sankcij.

Ocenjeno je bilo, da so te razlike družbeno nesprejemljive.

Po končanem usklajevanju, ki je trajalo celo drugo polletje 1976, je bilo pripravljeno besedilo osnutka, ki vam je bilo predloženo v obravnavo. Medrepubliško usklajevanje se bo nadaljevalo tudi v času pripravljanja predloga kazenskega zakona, ker še vedno obstaja med posameznimi rešitvami bistvena razlika.

Tudi ta osnutek prvega slovenskega kazenskega zakona je bil dan v razpravo strokovnim in družbenopolitičnim krogom. Tako so že med pripravljanjem osnutkov o nekaterih posebej pomembnih vprašanih razpravljali: Odbor za obravnavo kazenskega zakona Družbenopolitičnega zbora Skupščine SR Slovenije, posebna skupina v okviru Sveta za politični sistem pri Republiški konferenci SZDL, Odbor za vprašanje posebnega družbenega varstva samoupravnih pravic in družbene lastnine v okviru Sveta za politični sistem pri

Republiški konferenci SZDL in Koordinacijski odbor Republiškega sveta za vprašanje družbene ureditve.

O predloženem osnutku sta med drugim razpravljali Komisija Predsedstva SR Slovenije za pomilostitve, in Komisija Predsedstva SR Slovenije za varstvo ustavnosti in zakonitosti ter za uresničevanje svoboščin, pravic in dolžnosti človeka in občana.

Republiški sekretariat za pravosodje, organizacijo uprave in proračun je organiziral razpravo o osnutku v strokovnih krogih, in to na sedežih vseh okrožnih sodišč, ki so se je udeležili poleg sodnikov in javnih tožilcev tudi drugi pravniki, ki se ukvarjajo s kazenskim pravom, in člani nekaterih teles Skupščine SR Slovenije.

Iz vseh teh razprav so bile zbrane pripombe in predlogi, ki so bili posredovani skupščinskim telesom ob razpravi o osnutku zakona.

Poleg tega so svoje pripombe k osnutku dali tudi mnogi republiški organi, ki jim je bil posredovan predvsem iz njihovega področja dela. O nekaterih poglavjih kaznivih dejanj je razpravljala tudi Gospodarska zbornica Slovenije, ki je prav tako prispevala koristne predloge.

Vse tako zbrane pripombe se skrbno proučujejo ter bomo mnoge od njih pri pripravi zakonskega predloga tudi upoštevali.

Tovarišice in tovariši delegati!

Dovolite, da vas opozorim samo na nekaj bistvenih značilnosti osnutka kazenskega zakona Socialistične republike Slovenije.

Nova ustava daje največji pomen samoupravnemu položaju človeka in občana v združenem delu in družbenopolitičnem sistemu. Odločanje delavca o pogojih in rezultatih svojega dela je postala njegova neodtujljiva pravica. Zato so v osnutku kazenskega zakona v večji meri kot doslej zavarovane njegove svoboščine in pravice v najširšem pomenu te besede.

To je storjeno s spremembo nekaterih sedanjih kaznivih dejanj in uvedbo nekaterih novih, ki določajo kot kazniva tista ravnanja, s katerimi se posega v osebno življenje posameznika in njegovo nedotakljivost in s katerimi se krši delavčeva neodtujljiva pravica do samoupravljanja. S tako zastavljenim varstvom samoupravnih in osebnih pravic ter svoboščin se kar najbolj zagotavlja ta pravna varnost in zakonitost.

Enako kot delavčevi pravici do samoupravljanja je poseben poudarek dan tudi varstvu družbene lastnine, ki je osnova združenega dela in samoupravljanja, in sicer tako, da se kot kazniva dejanja inkriminirajo nekatere nove oblike poseganja po družbeni lastnini in dopolnjujejo že sedaj obstoječa kazniva dejanja. Skladno z ustavo je v osnutku kazenskega zakona dan poseben poudarek varstvu stvari, ki so posebnega kulturnega in zgodovinskega pomena. To posebno varstvo je zagotovljeno na ta način, da se kakršna koli oblika prilaščanja teh stvari opredeljuje kot težja oblika kaznivega dejanja.

Delovnemu človeku in občanu ustava zagotavlja pravico do zdravega življenjskega okolja. Tako človekovo življenjsko okolje pa ogrožajo oziroma ga onesnažujejo mnoga ravnanja in posegi vanj. Z namenom, da bi zavarovali človekovo življenjsko okolje, zlasti pred takimi posegi, ki ne samo da onesnažujejo okolje, ampak celo ogrožajo rastlinski in živalski svet in človekovo zdravje, osnutek kazenskega zakona inkriminira take posege kot kazniva dejanja.

Osnutek kazenskega zakona pomeni tudi določen napredek v smeri humanizacije odnosa družbe do kršiteljev družbenih norm. To se kaže z dekriminacijo določenih kaznivih dejanj, z jasnejšo in določnejšo opredelitvijo oziroma opisi

kaznivih dejanj, kar bo zagotavljalo večjo pravno varnost in zakonitost pri uporabi kazenskega zakona.

Prav tako so pri nekaterih kaznivih dejanjih znižane predpisane kazni. Zlasti je v mnogih primerih znižan minimum predpisane kazni in je tako dana sodiščem večja možnost individualizacije kazni. S predvideno uvedbo pogojne obsodbe z varstvenim nadzorstvom se predvideva, da se bo pogojna obsodba lahko širše uporabljala kot doslej. Enako velja za pogojni odpust s prestajanja kazni, kjer je prav tako predvidena možnost odpusta z izrekom varstvenega nadzorstva.

Predpisane kazni so le v nekaterih primerih predvidene višje, kot so bile doslej, in to za najhujše oblike kaznivih dejanj. Smrtna kazen je predvidena samo za kvalificirano obliko umora. Na splošno pa lahko ugotovimo, da se kriminalna politika bistveno ne spreminja. Kljub širokim razpravam v najrazličnejših sredinah še vedno obstajajo nekatera vprašanja odprta oziroma so stališča do njihove razrešitve različna.

Nekatere od teh rešitev so v osnutku zakona postavljene v variantah, nekatere pa iz osnutka niso razvidne ali pa so postavljene samo v obrazložitev. Tako se je med razpravo o osnutku zastavljalo vprašanje, ali bo naša družba lahko takoj zagotovila realizacijo inštituta pogojne obsodbe z varstvenim nadzorstvom. Predvideno je, da bi varstveno nadzorstvo opravljali strokovni delavci socialnega skrbstva. V razpravi je bilo opozorjeno, da ni dovolj kadrov in ne sredstev za pridobitev dodatnih kadrov. Pri teh vprašanjih pa ne gre pozabljati, da je prestajanje prostostne kazni v zavodih za družbo tudi materialno breme.

V zvezi s kaznivim dejanjem umora velja opozoriti, da smo v predosnutku zakona predvideli poleg umora, ki je opredeljen v prvem odstavku 47. člena osnutka, in kvalificiranih oblik umora, ki so določene v drugem odstavku tega člena, še posebne oblike tega dejanja, in sicer umor, storjen v posebno olajševalnih okoliščinah. Za ta umor je bila predvidena kazen zapora od 6 mesecev do 5 let.

Določba je bila iz osnutka izpuščena, ker so ob usklajevanju osnutkov kazenskih zakonov predstavniki drugih republik in pokrajin izrazili bojazen, da bi se lahko v praksi zlorabljala.

Razprave v zvezi s kaznivimi dejanji zoper gospodarstvo so potrdile pravilnost zastavljenega koncepta teh kaznivih dejanj. V osnutku se v poglavju kaznivih dejanj zoper gospodarstvo poskušajo zajeti vsa tista kazniva dejanja, ki jih že danes obravnavamo kot gospodarski kriminal, pa so v veljavnem kazenskem zakoniku razvrščene v različnih poglavjih. Večina teh kaznivih dejanj ima nekaj skupnih elementov, in sicer: varstveni objekt so družbena sredstva v različnih oblikah; napad na družbena sredstva se v večini primerov izvaja znotraj organizacij združenega dela; storilci so odgovorne osebe; pri storitvi teh kaznivih dejanj storilci zlorabljajo zaupanje, ki jim je bilo dano glede upravljanja z družbenimi sredstvi. Ustava in zakon o združenem delu glede pridobivanja, upravljanja in razpolaganja z dohodkom izenačujeta organizacije združenega dela ne glede na to, ali so na področju gospodarske ali družbene dejavnosti. Taka opredelitev organizacij združenega dela je dobila svoj odraz tudi v osnutku kazenskega zakona, in sicer v tem smislu, da je izenačena kazensko-pravna odgovornost odgovornih oseb glede gospodarjenja z družbenimi sredstvi, ki delajo v organizacijah združenega dela na področju družbenih dejavnosti, s tistimi, ki delajo v organizacijah združenega dela na področju gospodarskih dejavnosti.

V zvezi s kaznivimi dejanji zoper gospodarstvo je potrebno omeniti tudi kazniva dejanja grabeža. Po veljavnem kazenskem zakoniku prerastejo v grabež določena kazniva dejanja, s katerimi si je storilec prilastil na škodo družbenega premoženja sredstva ali stvari v vrednosti nad 30 000 din.

V osnutku pa je grabež tako oblikovan, da zajema samo tista kazniva dejanja, kjer si storilec pridobi premoženjsko korist z zlorabo zaupanja, ne pa tudi s klasičnimi oblikami kriminalnega prilaščanja, kot so tatvina, rop, roparska tatvina in goljufija.

V razpravi so bile izražene pripombe zoper naslov »Kazniva dejanja zoper gospodarstvo«. Kot je že bilo poudarjeno, je objekt kazensko-pravnega varstva tukaj družbeno premoženje oziroma družbena sredstva. Napad pa je dejansko usmerjen zoper upravljanje z družbenimi sredstvi, tako da je pripomba utemeljena in bo v fazi priprave zakonskega predloga potrebno najti ustrežnejši naslov za ta kazniva dejanja.

Na koncu še velja poudariti, da so v osnutku predloženega kazenskega zakona zajeta tudi vsa tista kazniva dejanja oziroma kazensko-pravne določbe, ki se nahajajo v posebnih republiških zakonih. S tem je realizirano dogovorjeno stališče, da morajo biti v kazenskem zakonu zajeta vsa kazniva dejanja in da so posamezne kazensko-pravne določbe lahko le v intervencijskih ne pa v sistemskih zakonih.

Tovarišice in tovariši delegati! Predlagam, da po obravnavi predloženega osnutka kazenskega zakona in pripomb ter predlogov, ki so bili sprejeti v skupščinskih telesih in na današnji seji, sprejmete osnutek zakona in naložite predlagatelju, da pripravi predlog kazenskega zakona! Hvala lepa.

Predsednik Štefan Nemeč: Prosim, besedo ima Franjo Lampelj, delegat gospodarskega področja, 13. okoliš — Maribor!

Franjo Lampelj: Tovariš predsednik, tovarišice in tovariši delegati! Na skupni seji vseh skupin delegatov v Skupščini občine Maribor, ki je bila 3. 3. 1977, smo delegati sprejeli naslednja stališča o osnutkih kazenskega zakona Socialistične republike Slovenije:

1. Menimo, da osnutek kazenskega zakona Socialistične republike Slovenije upošteva velike družbenopolitične in ekonomske spremembe, ki smo jih doživeli z razvojem našega samoupravnega družbenega sistema v času od uveljavitve sedaj veljavnega kazenskega zakona in njegovih sprememb in dopolnitev. Zaradi tega se strinjamo tudi z XI. in XIV. poglavjem osnutka kazenskega zakona Socialistične republike Slovenije, čeprav se ti poglavji bistveno razlikujeta od zakonskih osnutkov drugih republik in pokrajin. Slovenski osnutek je smelejši in upošteva določene specifičnosti, stopnjo razvoja v naši republici ter teoretična in praktična spoznanja na tem področju.

2. Podpiramo uvedbo pogojne obsodbe z varstvenim nadzorstvom svetovalca, ki naj pomaga obsojencu, in pogojnega odpusta z varstvenim nadzorstvom, čeprav bo nujen širok krog svetovalcev in verjetno dodatna finančna sredstva, ker se bo s tem povečala možnost resocializacije storilcev kaznivih dejanj, ne da bi se morala odvzeti prostost.

3. Mnenja smo, da bi bilo potrebno kaznovalno politiko za kazniva dejanja zoper življenje in telo v VI. poglavju poostriiti. V primerjavi s kaznimi, ki so predvidene za kazniva dejanja zoper družbeno in zasebno premoženje, so kazni za kazniva dejanja zoper življenje in telo premile. Menimo, da je človekovo

življenje najpomembnejše, predvsem pa bolj pomembno kot premoženje, kar pa ni razvidno iz predvidene kaznovalne politike.

4. Pri kaznivem dejanju detomora v 50. členu se zavzemamo za varianto prvega odstavka, ker razširja pojem privilegirane umora s pojmom hude duševne stike in je zaradi tega bolj humana, saj dejanja matere, ki vzame življenje otroku v hudi duševni stiski po porodu, ne moremo enačiti s klasičnim ubojem.

5. Pri kaznivem dejanju tatvine v 167. členu v drugem odstavku je ustreznejši znesek 500 dinarjev kazni kot 1000 dinarjev, saj se v primeru, ko je oškodovano osebno premoženje do tega zneska, lahko začne kazenski pregon samo na zasebno tožbo. Ker bo moral oškodovanec sam izslediti storilca in zbrati dokaze, kar bo zanj zelo težko, je vprašanje, ali in koliko bo pri tem uspel. 1000 dinarjev pa je za številne občane kar velika vsota, zato je potrebno znižati ta znesek na 500 dinarjev.

6. Ne strinjamo se z razliko, do katere je prišlo v opisu kaznivega dejanja glede kazni za kazniva dejanja neupravičenega sprejemanja in dajanja daril v gospodarstvu navedene v 146. in 147. členu, ter jemanja in dajanja podkupnine zoper uradno dolžnost v 197. in 198. členu. Tudi v gospodarstvu mora biti ustrezno kaznivo neupravičeno sprejemanje daril po sklenjenem poslu. Ker ima korupcija v gospodarstvu lahko enako hude ali še hujše posledice kot podkupovanje uradne osebe, naj bo za obe vrsti kaznivih dejanj določena enaka kazen zapora, od 6 mesecev do 5 let, v posebno hudih primerih pa od najmanj 3 do največ 15 let. Hvala lepa.

Predsednik Štefan Nemeč: Hvala lepa! Prosim. Besedo ima tovariš Milan Anželj, delegat iz 1. okoliša za socialno-zdravstveno področje, Ljubljana-Center!

Milan Anželj: Tovariš predsednik, tovarišice in tovariši delegati!

K osnutku zakona o kazenskem zakonu ima naša delegacija naslednje pripombe:

V osnutku zakona se pojavlja izraz posvojitelji. Glede nato, da posvojitelji ne želijo, da se jih obravnava drugače kot starše oziroma roditelje, predlagamo, da se prouči možnost, da se tudi v kazenskem zakonu SR Slovenije ne bi delala razlika med posvojitelji in roditelji.

Premalo pozornosti je posvečene zdravljenju alkoholikov v času prestajanja zaporne kazni in sploh ukrepom v smislu zdravljenja alkoholikov.

34. člen, tretji odstavek: Menimo, da je doba, ki jo mora prestati obsojenec, da je izjemoma lahko pogojno izpuščen, prekratka.

55. člen, prvi odstavek: Zanima nas, zakaj so poškodbe, ki so navedene v prvem odstavku tega člena, okvalificirane kot lahke.

126. člen: Predlagamo, da se črta beseda »neupravičene«, ker se upravičenost oziroma neupravičenost težko presoja.

124. člen: Predlagamo, da se doda »oziroma ne poskrbi za takojšnje zdravljenje po zdravniku specialistu ali za sprejem v zdravstveni zavod«, se pravi da bi se glasilo 124. člen takole: »Zdravnik ali drug zdravstveni delavec, ki v nasprotju s svojo poklicno dolžnostjo ne pomaga bolniku ali komu drugemu, ki je v neposredni nevarnosti za življenje, oziroma ne poskrbi za takojšnje zdravljenje po zdravniku specialistu ali za sprejem v zdravstveni zavod, se kaznuje z zaporom do 1 leta«. Hvala lepa.

Predsednik Štefan Nemeč: Hvala lepa! Kdo še želi razpravljati? Ne želi nihče več? Lahko zaključim razpravo?

Zaključujem razpravo in predlagam, da sprejmemo naslednji sklep:

1. Predlog za izdajo kazenskega zakona Socialistične republike Slovenije, z osnutkom zakona, se sprejme.

2. Predlog zakona pripravi Izvršni svet Socialistične republike Slovenije.

Pri pripravi predloga zakona naj upošteva predloge, dane v poročilih skupščinskih teles, stališčih Druženopolitičnega zbora Skupščine SR Slovenije in ostalih gradivih ter predloge, dane v razpravi na današnji seji zbora.

Ima kdo kakšno pripombo k predlaganemu sklepu? (Ne.) Potem dajem ta sklep na glasovanje. Kdor je za, naj prosim glasuje! (124 delegatov glasuje za.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Ugotavljam, da je zbor predlagani sklep soglasno sprejel.

Prehajam na 6. točko dnevnega reda, to je na predlog za izdajo zakona o pomilostitvi, z osnutkom zakona, ki ga je Skupščini SR Slovenije predložil v obravnavo Izvršni svet.

Za svojega predstavnika je Izvršni svet določil Evo Naglič.

Izvršni svet tudi za ta zakon predlaga, da ga v smislu drugega odstavka 250. člena poslovnika Skupščine SR Slovenije obravnavamo tako, da se združita prva in druga faza, to je da se hkrati obravnavata in sprejemata predlog za izdajo in osnutek zakona. Ima kdo glede tega kakšne pripombe?(Ne.) Ker ni pripomb, ugotavljam, da se zbor strinja s predlogom Izvršnega sveta, da obravnavamo in sprejemamo hkrati predlog za izdajo zakona in osnutek zakona.

Predlog za izdajo zakona z osnutkom so obravnavali: Odbor za družbenopolitični sistem, Komisija za pravosodje in Zakonodajno-pravna komisija, ki so dali poročila. Poročila smo prejeli.

Ali želijo poročevalci skupščinskih teles še kaj ustno dodati k pisnim poročilom? (Ne želijo.)

Pričenjam razpravo! Kdo želi besedo? Prosim! Besedo ima Aleš Maček, delegat s področja dejavnosti državnih organov, 3. okoliš, s sedežem v Celju!

Aleš Maček: Tovariš predsednik, tovarišice in tovariši delegati! Naša skupina me je pooblastila, da v zvezi s 16. členom osnutka zakona o pomilostitvi prosim predlagatelja za obrazložitev, v kakšnih primerih naj bi se to določilo uporabljalo. Imamo namreč pomisleke, ali ne bi uveljavitev določila, da sme Predsedstvo SR Slovenije dati pomilostitev tudi, če niso bile opravljene predhodne faze postopka, predpisane s tem zakonom, pomenila kršitev ustavnega načela, da smo vsi občani enaki pred zakonom? Hvala lepa.

Predsednik Štefan Nemeč: Hvala lepa! Kdo še želi razpravljati? (Nihče.)

Zaključujem razpravo in predlagam zboru, da sprejme naslednji sklep:

1. Predlog za izdajo zakona o pomilostitvi, z osnutkom zakona, se sprejme.

2. Predlog zakona pripravi Izvršni svet SR Slovenije.

Pri pripravi predloga zakona naj upošteva predloge, dane v poročilih skupščinskih teles in v ostalih gradivih ter predloge, dane v razpravi na današnji seji zbora.

Kdor je za predlagani sklep, naj prosim glasuje! (124 delegatov glasuje za.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Ugotavljam, da je zbor sklep soglasno sprejel.

Zaključujem to točko dnevnega reda in prehajam na 4. točko dnevnega reda, to je na energetsko problematiko.

V okviru te točke dnevnega reda bomo obravnavali energetsko bilanco SR Slovenije za leto 1977, informacijo o poteku priprav in gradnje energetskih objektov v letu 1975 in program racionalizacije in zmanjšanje stroškov poslovanja elektrogospodarstva. Delovno gradivo za to točko dnevnega reda je predložil Izvršni svet Skupščine SR Slovenije.

Izvršni svet je predložil tudi ugotovitve in stališče Izvršnega sveta k energetski in elektroenergetski bilanci SR Slovenije za leto 1977 in stališča Izvršnega sveta v zvezi s potekom priprav in gradnjo energetskih objektov v letu 1976 ter programom racionalizacije in zmanjšanja stroškov poslovanja elektroenergetskega gospodarstva.

V zvezi z informacijo Republiškega komiteja za energetiko o poteku priprav in gradnje energetskih objektov v letu 1976 opozarjamo na to, da je strogo zaupnega značaja. Zato vse delegate prosim, da to upoštevajo.

Izvršni svet je za svojega predstavnika določil Draga Petroviča, člana Izvršnega sveta in predsednika Republiškega komiteja za energetiko, ki bo podal uvodno obrazložitev. Prosim tovariša Petroviča, da prevzame besedo!

Drago Petrovič: Tovariš predsednik, tovarišice in tovariši delegati! Predložitev informacije, ki se nanaša na energetsko bilanco, gradnjo energetskih objektov in program racionalizacije elektrogospodarstva, predstavlja uresničitev tiste naloge Izvršnega sveta, ki se nanaša na kontinuirano in popolno obveščanje delegatov, kar je za Izvršni svet že tretje leto eno temeljnih navodil. Posebej moram poudariti pri obravnavi te informacije. To je ena od oblik uresničevanja širšega družbenega nadzora na področju energetike kot dejavnosti posebnega družbenega pomena in ena od prioritet našega dogovora o temeljih plana in družbenega plana vse SR Slovenije do leta 1980. Zato pomenijo predloženi dokumenti tudi prvo obvestilo o izpolnitvi nalog prvega leta tekočega srednjeročnega planskega obdobja.

V letu 1976 smo v približno istem času prav tako obravnavali stanje izgradnje in organiziranosti energetskih dejavnosti. Ob omenjeni obravnavi sta oba zbora sprejela sklep, da je treba predložena stališča in ugotovitve Izvršnega sveta v čim večji meri realizirati in pospešiti, predvsem realizacijo tistih nalog, ki so vezane na sprejem srednjeročnega plana razvoja energetskih dejavnosti do leta 1980. To so zlasti: sprejem srednjeročne energetske bilance, izgradnja planiranih energetskih objektov, kakor tudi nalog, ki se nanašajo na realizacijo plana in bilanc, glede na načrtan obseg in strukturo v prvem letu njegovega izvajanja. Še naprej naj bi se dograjevala samoupravna organiziranost energetskih dejavnosti in samoupravnih interesnih skupnosti s tega področja.

Ugotoviti moram, da je bila večina nalog realizirana, da je za uresničevanje nekaterih potreben določen čas in kontinuirano delo in je tako enoletno obdobje prekratko za dokončno oceno. Pokazala pa se je že smer premikov za izvedbo planiranih ciljev. Kljub težavam je bil izvršen napredek, obstoja pa še potreba po stalnem, kontinuiranem spremljanju in sodelovanju pri organizaciji načrtanih nalog, ne nazadnje tudi uresničevanje načela kontinuiranega planiranja, ki omogoča prilagajanje plana ob eventualnem spreminjanju osnovnih stališč. Pri uveljavljanju samoupravnih stališč na področju energetike je bilo

težišče v nadaljnjem razvoju in vsebinskem poglobljanju samoupravnih interesnih skupnosti s področja energetike.

Za lažje razumevanje danes obravnavanih dokumentov je potrebno na kratko pojasniti dosežene uspehe njihovega delovanja, ki so izraz uspešnega povezovanja in soodločanja proizvajalcev in uporabnikov energije in katerih obseg in kvaliteta sta nesporna.

Delovanje in organiziranost Interesne skupnosti elektrogospodarstva sta bistveno napredovali, ker se odraža predvsem v sklenjenem in uveljavljenem samoupravnem sporazumu o srednjeročnem planu izgradnje elektroenergetskih objektov in primarnih virov v obdobju 1976—1980. Njegova uveljavitev pretežno nadomešča zakonsko obliko združevanja sredstev za financiranje reprodukcije s samoupravnim združevanjem.

Na osnovi tega sporazuma združuje danes sredstva nad 90 % porabnikov električne energije s področja gospodarstva in vsi proizvajalci električne in primarne energije. Za tisti del porabnikov, ki sporazuma niso hoteli podpisati oziroma ki jih vanj nismo mogli vključiti, smo zaradi izenačitve položaja morali sprejeti ustrezne zakonske predpise.

Brez večjih pretresov je bila razrešena izguba elektrogospodarstva v letih 1974, 1975 in 1976. Uskladena sta bila dotok in poraba sredstev za izgradnjo elektroenergetskih objektov v letih 1975 in 1976. Izvršene so korekcije cen in začrtana načela bodočega formiranja cen električne energije. Razčiščena je vrsta vprašanj v odnosu do posameznih vrst porabe električne energije in njihovega vpliva na energetska bilanco. Sprejeta je politika priključevanja posameznih vrst porabnikov. Strokovno so okrepljene strokovne službe skupnosti in izboljšana informiranost porabnikov.

Ob tem je seveda ostala še vrsta odprtih nalog in vprašanj, ki terjajo čimprejšnjo razrešitev in bodo neposredno vplivale na kvaliteto in vsebino dela.

Predvsem menimo, da je nujno, da Interesna skupnost elektrogospodarstva nemudoma realizira vsa določila sprejetega in uveljavljenega samoupravnega sporazuma o združevanju sredstev za financiranje graditve objektov po planu razvoja elektrogospodarstva do 1980. leta. Pri tem mislimo predvsem na tista, ki predvidevajo ustanovitev posebnih poslovnih odborov za spremljanje posameznih investicij in samoupravni nadzor nad racionalno uporabo združenih sredstev. Potrebno je, da se čimprej sprejmejo, po izvršeni optimizaciji, program izgradnje elektroenergetskih objektov po letu 1980 in normativi stroškov poslovanja elektrogospodarstva, tako da se s tem zagotovi možnost realne ugotovitve skupnega prihodka in dohodka elektrogospodarstva po načelih svobodne menjave dela. Določiti je potrebno način za pravočasno pokritje morebitnega izpada dohodka. V zbor proizvajalcev Interesne skupnosti elektrogospodarstva je treba vključiti premogovnike Senovo, Laško in Kanižarico kot proizvajalce primarne energije. Okrepiti se mora napor za izboljšanje sistema informiranja, kar bo tudi prispevalo k boljšemu delovanju delegatskega sistema v okviru interesne skupnosti. Interesna skupnost elektrogospodarstva mora uskladiti vsebino svojih aktov s sprejetim zakonom o združenem delu ter razviti in utrditi stike z Gospodarsko zbornico Slovenije.

Druga samoupravna interesna skupnost v energetiki, to je Interesna skupnost za nafto in plin, je pri svojem dosedanem delu dosegla določene rezultate, ki se kažejo predvsem v sprejetem in uveljavljenem samoupravnem sporazumu o razvoju naftnega in plinskega gospodarstva do leta 1980. Prav tako se je pričela v njenem okviru organizacija največje naložbe tega sporazuma, to je iz-

gradnja magistralnega plinovodnega omrežja Slovenije in na ta način reševanje vprašanja oskrbe s tekočim naftnim plinom. Ugotavljamo, da združeno delo, in to na strani tako proizvajalcev in dobaviteljev naftnih derivatov in plina kot njihovih porabnikov, še ni dojelo možnosti novega urejanja samoupravnih odnosov. Vse te zadeve se še vedno urejajo s kupoprodajnimi in drugimi poslovnimi dogovori, kar pomeni, da interesni skupnosti pri dosedanjem delu še ni v celoti uspelo, da bi postala mesto dogovarjanja in svobodne menjave dela in sredstev.

Poleg dejstva, da združeno delo v okviru skupnosti še skoraj v ničemer ne more ukrepati na področju cen in da v območju drugih republik še niti formalno niso vzpostavljeni novi samoupravni odnosi, ne moremo prezreti pomanjkljivosti v sistemu informiranja in samoupravnega delovanja delegatskega sistema. Na tem področju lahko Samoupravna interesna skupnost za nafto in plin s svojimi organi in angažirano strokovno službo veliko prispeva k izboljšanju. Pritegnitev delegatov za sprejemanje določitev na področju cen bo vedno večja. Trenutno stanje ne sme biti ovira, da delo v skupnosti ne bi uspešno zaživelo na vseh drugih področjih urejanja medsebojnih odnosov. Za zagotovitev mesta in vloge Interesne skupnosti za nafto in plin v narodnem gospodarstvu, ki ji pripada tudi v skladu z ustavnimi določili, je nujno, da združeno delo v njenem okviru okrepi napore za vzpostavitev zadovoljivega delovanja delegatskega sistema in s tem v zvezi zlasti sistema informiranja. Zagotoviti se mora učinkovita kontrola porabe sredstev pri vseh investicijah, zlasti pri trenutno osrednjem objektu, to je slovenskem magistralnem plinovodu. Čimprej se mora definirati kontinuiteta oskrbe z naftnimi derivati in plinom do 1990. leta ter izvesti priprave za kar najbolj optimalno razporeditev tekočega plina po pričetku obratovanja plinovodnega sistema. Še naprej naj se dela za povezovalno naftno-plinskega gospodarstva Slovenije, nadaljuje naj se iskanje dolgoročnih in kompleksnih rešitev pri proizvodnji naftnih derivatov v Sloveniji ter pospešuje naj se priprava samoupravnega sporazuma o raziskavi naftnih in plinskih rezerv.

Dosedanje delo obeh samoupravnih interesnih skupnosti s področja energetike, to je Interesne skupnosti elektrogospodarstva in Interesne skupnosti za nafto in plin, je pokazalo, da je potrebno tesno sodelovanje na določenih področjih oziroma da je potrebno ustanoviti enotno skupnost oziroma zvezo samoupravnih interesnih skupnosti na področju energetike, kjer so določene zadeve skupne obema skupnostima in jih je težko ločeno obravnavati. Zlasti je to opazno pri programiranju razvoja energetike kot celote, kjer je nujna medsebojna povezanost vseh vrst koriščenja energije in zanjo potrebne primarne energije. Nobena od dosedanjih skupnosti se še ni ukvarjala s problemi racionalizacije v proizvodnji in porabi energije, kar bo vsekakor ena izmed bistvenih nalog našega nadaljnjega energetskega razvoja.

Medsebojno sodelovanje bo potrebno tudi pri formiranju in sprejemanju enotnih kriterijev za določanje paritete cen posameznih primarnih in transformiranih energetskega virov. Prav tako lahko le enotna energetska skupnost obravnava, predlaga in sprejema program dolgoročne energetske politike na osnovi dolgoročne energetske bilance. Vse to so elementi, ki narekujejo potrebo po stalnem skupnem sodelovanju energetske skupnosti oziroma po njihovi neposredni povezavi. Obdelava in ocena povezovanja bo v kratkem pokazala prednosti in slabosti, na osnovi katerih bo potrebno določiti novo obliko in vsebino. Menim, da je koncept povezave energetske skupnosti potrebno čimprej

pripraviti in dati v obravnavo, za kar nas zavezuje tudi letošnja resolucija o politiki izvajanja družbenega plana SR Slovenije od 1976 do 1980 za leto 1977.

Vzroki za izgube elektrogospodarstva in z njim povezanih primarnih virov v letu 1976 so bili predvsem v nezadostni korekciji cen električne energije in premoga. V okviru predvidene ekonomske politike smo cene električne energije v aprilu 1976 povečali za 16,5 %, cene premoga pa v decembru 1976 za 15 %. Vzrok za izgube je tudi v neustreznem razmerju med proizvodnjo hidro in termo energije, ki je posledica suše, v skokovitem porastu stroškov amortizacije za izvedbo revalorizacije osnovnih sredstev in v čezmernem povečanju samoupravnih in pogodbenih obveznosti. Zato je Interesna skupnost v začetku leta 1976 sprejela sklep, da se nepokrita amortizacija elektrogospodarstva nadomesti iz nevrtačljivih sredstev, zbranih od nizkonapetostne porabe, in le-ta ponovno združijo za potrebe razširjene reprodukcije oziroma izgradnje elektroenergetskih objektov. Zato v letu 1976 ni bilo potrebno sprejemati ne samoupravnega sporazuma ne predpisa o združevanju sredstev za pokritje primanjkljaja, kar ob upoštevanju stanja ostalega gospodarstva in velikih izgubah pomeni bistveno olajšanje. Na ta način je bilo pokritih 690 milijonov din primanjkljaja.

Povečanje cen električne energije za 10 % v januarju 1977 in cen premoga za 15 % v decembru 1976 omogoča elektrogospodarstvu, da bo v letu 1977 imelo bistveno nižjo izgubo, ki ne bi smela znašati več kot 8 % skupnega prihodka. Pokrivanje te razlike bo možno takoj, ko bo elektrogospodarstvo predložilo Interesni skupnosti elektrogospodarstva, le-ta pa sprejela, normative stroškov za ugotavljanje skupnega prihodka in dohodka. Upoštevanje načelo svobodne menjave dela bodo morali proizvajalci in porabniki električne energije v okviru Interesne skupnosti elektrogospodarstva najti ustrezno rešitev ter ugotovljeno razliko nadomestiti.

V okviru elektrogospodarstva je potrebno v letošnjem letu uskladiti samoupravno organiziranost in dohodkovne odnose z zakonom o združenem delu. V tem smislu je treba rešiti odprta vprašanja oblikovanja temeljnih organizacij združenega dela, delovnih organizacij, odnose med primarno proizvodnjo in proizvodnjo električne energije ter formiranje rudarsko-elektroenergetskih kombinatov ter določiti obseg povezave prenosa in distribucije električne energije. Na področju dohodkovnih odnosov je potrebno ne samo formirati zunanjo ceno električne energije pri porabnikih po načelu svobodne menjave dela, temveč tudi zagotoviti notranjo delitev skupnega prihodka in dohodka med temeljnimi organizacijami.

Obračun prihodka in dohodka na ravni temeljnih organizacij je bistvena podlaga za uresničevanje družbenoekonomskega položaja vsakega in vseh delavcev elektrogospodarstva in izpolnitev obveznosti, sprejetih v okviru veljavnih samoupravnih sporazumov in planov elektrogospodarstva, s katerimi so se delovni ljudje zavezali o načinu njihovega uresničevanja, tako v okviru Interesne skupnosti elektrogospodarstva kot elektrogospodarstva Slovenije.

Elektrogospodarstvo mora čimprej izvršiti optimizacijo elektrogospodarskih objektov, ki jih moramo zgraditi, da pokrijemo porabo do leta 1990. Ta program bo tudi osnova za dolgoročno oblikovanje združevanja sredstev v okviru samoupravnih sporazumov, ki bodo uveljavljeni po letu 1980. Elektrogospodarstvo mora s svojo organiziranostjo zagotoviti izpolnjevanje vseh sprejetih obveznosti v okviru samoupravnega sporazuma o izgradnji elektroenergetskih objektov in v ta namen čimprej oblikovati delovno organizacijo v okviru svoje sestavljene organizacije, ki bo skrbela za kvalitetno pripravo in nadzor nad izva-

janjem programiranih investicij. V ta namen je potrebno tiste ekipe, ki so se v dosedanji izgradnji posebej afirmirale, kot je to primer pri TE Šoštanj IV, čimprej vključiti v ta proces in jih angažirati, še preden bi se razformirale.

Elektrogospodarstvo je na zahtevo obeh zborov Skupščine SR Slovenije predložilo program racionalizacije in zmanjšanja stroškov poslovanja in s tem začrtala urejanje teh vprašanj, predvsem s področja samoupravne organiziranosti, dohodkovnih odnosov, planiranja tehnično-tehnoloških izpopolnitev in izboljšav, pa tudi delitve dohodka in osebnih dohodkov. Program podpiramo, poseben poudarek pa dajemo čim hitrejšemu urejanju nalog s področja uveljavljanja samoupravnega združenega dela, njegovi organiziranosti in dohodkovnim odnosom. Vse ostale ukrepe je treba stalno izvajati, jih tehnično prikazovati in popularizirati. Izvedba programa zahteva kontinuirano spremljanje ob polni odgovornosti odgovornih nosilcev, prav tako pa terja program še nekatere konkretizacije, s katerimi bodo opredeljeni roki in dodatne naloge, brez katerih si izvedbe programa ni mogoče predstavljati. Nedvomno pa predloženi program pomeni resen napor in upam, da bo rodil ustrezne sadove. Vsekakor bomo izvajanje programa spremljali in ga v okviru svojih pristojnosti tudi pomagali realizirati.

Poslovanje ostalih energetske dejavnosti, predvsem s področja oskrbe z naftnimi derivati in tekočim naftnim plinom, je sicer slabše kot v letu 1975, vendar v okviru gibanj ostalega gospodarstva. Težave, ki so se pojavile pri oskrbi, so predvsem posledica pomanjkanja lastnih predelovalnih in skladiščnih kapacitet. Še vedno je čutiti premajhno poslovno povezanost naših distributerjev, ko nastopajo in se dogovarjajo z glavnimi dobavitelji. Tu kupoprodajnih odnosov še nismo presegli. Dohodkovni odnosi, ki naj bi bili oblikovani na osnovi vložnega živega in minulega dela, v verigi od proizvodnje do porabe, se šele formirajo. Prav tako so tudi energetske dejavnosti zaradi nedefiniranih odnosov v jugoslovanski energetiki še daleč od načela svobodne menjave dela in združevanja sredstev porabnikov kot osnovnega vira za razširjeno reprodukcijo.

V sektorju cen naftnih derivatov vladajo še vedno načela, ki upoštevajo predvsem stroškovni princip, kombiniran s potrebami fiskalne politike, zato šepa tudi samoupravna organiziranost v teh dejavnostih. Temu procesu bo potrebno posvetiti več pozornosti, saj nosijo te dejavnosti pri oskrbi z energijo skoraj 60% delež in nam ne more biti vseeno, kako se bodo samoupravno in dohodkovno povezovale tako med seboj kot tudi v okviru interesnih skupnosti.

Prav gotovo smo, preobremenjeni z razreševanjem problemov v elektrogospodarstvu, proces v ostalih energetske dejavnostih nekoliko zanemarili. To pa ne pomeni, da so naše naloge na teh področjih manjše. V zvezi s poslovanjem v letošnjem letu moramo opozoriti, da sta zadnje zvišanje cen nafte in derivatov in možnost preverjanja cen domače nafte v skladu s tržnimi pogoji močno znižala dohodek rafinerije nafte v Lendavi, tako da lahko pričakujemo, če bodo pogoji poslovanja vse leto ostali nespremenjeni, izgubo, ki bo resno prizadela razvojni program te organizacije.

Menim, da je potrebno, da interesna skupnost za nafto in plin resno prouči sedanje stanje in sprejme ustrezne ukrepe, upoštevajoč nastalo stanje in njihove dolgoročne posledice.

Dovolite mi nekaj besed k energetske bilanci. Predloženo energetske bilanco so že obravnavali: Skupščina Interesne skupnosti elektrogospodarstva, Skupščina Interesne skupnosti za nafto in plin in Poslovno združenje za energetiko. Menimo, da združeno delo, predvsem uporabniki, dobivajo celovit vpogled v re-

alizacijo lanskoletne bilance in v program letošnje bilance. Razmere za izpolnitev energetske bilance v letu 1976 so bile razmeroma ugodne, oskrba z energijo je potekala nemoteno, posebno z električno energijo, manjši zastoji v preskrbi z drugimi viri so bili posledica pomanjkanja potrebnih skladišč, posebno pri naftnih derivatih in tekočem naftnem plinu.

Ugoden rezultat je treba pripisati predvsem naporom, ki jih v zadnjih letih vlagamo na področju energetike in visoke obratovalne sposobnosti vseh energetske in drugih kapacitet.

Kar se tiče porabe energije, je bila le-ta višja od ocenjene rasti družbenega proizvoda, kar kaže, da smo rast porabe spet le deloma regulirali. Ob tem moram opozoriti, da je poraba energije v industriji rasla pod stopnjo indeksa fizičnega obsega. Porast je opazen predvsem v prometu in široki potrošnji, kjer se poraba giblje precej avtonomno, ne glede na stopnjo gospodarske rasti. Ob tem je treba opozoriti, da smo lani povišali cene električne energije, kar je ob povečanju realnih osebnih dohodkov vplivalo na povečano porabo. Tem sektorjem porabe, predvsem prometu in širokim potrošnikom, je treba posvetiti več pozornosti, posebno v okviru ukrepov za racionalizacijo porabe energije.

Energetska bilanca za leto 1977 predvideva rast porabljene energije za 5 %, kar pomeni, da bo delež porabljene energije v strukturi družbenega proizvoda ostal nespremenjen. Ob tem je treba upoštevati, da gre v tem okviru za izdatno povečanje prehodnih zalog, kar pomeni, da bo dejanska porabljena energija nižja od predvidene rasti družbenega proizvoda. Manjša poraba izhaja iz nujnosti večje racionalnosti pri uporabi energije v letu 1977 ter vrste ukrepov, ki jih nameravamo realizirati na tem področju.

S programom ukrepov racionalizacije, proizvodnje, transformacije, distribucije in porabe energije, ki smo ga Izvršnemu svetu že predložili, želimo zagotoviti večjo racionalnost v proizvodnji in porabi energije, čim večjo zaščito okolja in upočasnitev vse večje odvisnosti od uvoza energije.

Postopno izvajanje ukrepov bo prispevalo k lažji realizaciji ciljev v energetske bilanci za leto 1977, kar razen določenega primanjkljaja pri električni energiji kaže pri ostalih energetskih virih možnost pokrivanja, vendar brez potrebnih rezerv, ki prispevajo k zanesljivosti oskrbe. Zato lahko leto 1977 označimo kot zadnje kritično leto pri oskrbi z energijo, kajti v konec leta bomo vstopili z novimi elektroenergetskimi kapacitetami, v leto 1978 pa z novim energetskim virom, z zemeljskim plinom.

Elektroenergetska bilanca za leto 1977 zahteva še naprej visoko stopnjo obratovalne sposobnosti elektroenergetskih objektov, zanesljivost oskrbe z gorivom, kvalitetno vzdrževanje ter pravočasno vključitev novih energetske objektov. V premogovništvu je potrebno zagotoviti kontinuiteto za izvedbo predvidenih investicij. Proizvodnjo in porabo premoga je potrebno še naprej medsebojno usklajevati, saj nam presežek drobnih vrst rjavega premoga in pomanjkanje debelih vrst ogrožata predvideno oskrbo porabnikov in obseg izkoriščenosti kapacitet premogovnikov. V celoti je potrebno realizirati predvidene srednjeročne bilance proizvodnje in porabe premoga in zagotoviti predvideni obseg oskrbe porabnikov. Pri uporabi naftnih derivatov in plina bo treba kontrolirati rast, saj poteka nad predvidevanji srednjeročne energetske bilance.

Poleg ekonomskih bodo potrebni tudi drugi ukrepi, ker bo prišlo do postrenih zahtev za omejitev uvoza energije in zahtev za večje izkoriščanje domače energetske osnove.

Kritičen odnos bo nujen predvsem pri planiranju vrste goriva za nove elektroenergetske objekte. Nujno je zato pospešiti raziskave domače energetske osnove, posebno na področju urana, premoga in zemeljskega plina.

Letošnja energetska bilanca je izredno zahtevna, vendar realna. Napori za racionalnejšo proizvodnjo in porabo energije bodo v naslednjih letih ugodno vplivali na nekatera, danes še preveč ekstenzivna gibanja. Zato menimo, da bodo vsi zainteresirani dejavniki, ki se bodo vključili s spremljanjem in izpolnitvijo predloženih nalog, konkretiziranih v akcijskih programih, omogočili kvalitetno realizacijo predložene bilance. Moramo računati s tem, da je obdobje cenene energije za nas definitivno minilo. V bodoče je potrebno računati z naraščanjem izdatkov za energijo, tako zaradi spremenjene strukture in razpoložljivosti proizvodnih virov in porabe kot tudi zaradi stalnega naraščanja deležev uvozne energije, ki se bo zaradi znanih tendenc in odnosov še dražila.

Pri gradnji energetskih objektov je bil ugotovljen nesporen napredek. Premiki so del stalne aktivnosti zainteresiranih dejavnikov, predvsem delovnih organizacij s področja energetike, kot tudi odraz samoupravne organiziranosti porabnikov energije. Dosledna realizacija sprejetih samoupravnih sporazumov o razvoju energetike postaja osnovna naloga Interesne skupnosti elektrogospodarstva in Interesne skupnosti za nafto in plin.

Gre za visok delež družbenih sredstev, ki se združujejo v ta namen, za izvedbo odgovornih nalog, ki terjajo napor vseh zainteresiranih dejavnikov še boljše kvaliteto njihovega dela in odgovornost za racionalno porabo združenih sredstev.

Energetika terja kljub prioriteti iskanje optimalnih tehničnih in ekonomskih rešitev, saj njeni dobri ali slabi učinki delujejo dolgoročno na rezultate gospodarjenja.

Navzlic že večkrat poudarjeni osebni odgovornosti investitorjev pri izgradnji elektroenergetskih objektov še vedno ugotavljamo premaknitev rokov izgradnje. S tem še ni bila ogrožena realizacija srednjeročne energetske bilance, vendar se je pri dograditvi nekaterih objektov pokazala vrsta pomanjkljivosti, ki terjajo ustrezne ukrepe delavske kontrole Interesne skupnosti elektrogospodarstva in Sestavljene organizacije združenega dela elektrogospodarstva.

Vse napake in zamude je treba čimprej odpraviti in razviti pogoje za še racionalnejšo in uspešnejšo graditev vseh energetskih objektov. Kljub vsem težavam, ki jih vsako leto ugotavljamo pri gradnji energetskih objektov, danes ne moremo mimo ugotovitve, da je letošnje leto v nekem smislu izjemno, saj bodo konec leta začeli obratovati trije veliki elektroenergetski objekti, to je Termoelektrarna Šoštanj IV, Hidroelektrarna Srednja Drava 2 in 380-kilovoltna mreža, ki bodo bistveno izboljšali pogoje pokrivanja potreb v elektroenergetskih bilancah naslednjih let, do začetka obratovanja Nuklearne elektrarne Krško.

Vsi trije objekti so rezultat večletnih naporov celotnega združenega dela in pomenijo sanacijo strukturnega disproporca, kateremu smo priča že vrsto let.

V obdobju od 1960. do 1975. leta, to je v 15 letih, smo povečali moč elektrarn za 56 %, v obdobju od 1976 do 1980, to je v naslednjih 5 letih, pa za 80 %, kar govori o izrednem naporu v primerjavi s prejšnjim obdobjem. V bodoče takih skokov ne bi smeli več dopustiti, temveč moramo z novo samoupravno organiziranostjo proizvajalcev in uporabnikov zagotoviti ne samo dolgoročno in kontinuirano pokrivanje energetskih potreb, temveč tudi potrebno vzdrževanje sredstev in kontrolo racionalne porabe.

Nikoli več se ne bi smeli znajti v situaciji, ki bi zahtevala tako izjemne napore, ki ne morejo ostati brez posledic. Sedaj poteka izgradnja še enega pomembnega energetskega objekta, to je slovenskega magistralnega plinovodnega omrežja. Vsekakor to pomeni uvedbo pomembnega energetskega vira, ki lahko bistveno izboljša oskrbo z energijo, ne onesnažuje okolja, dviga stopnjo izkoriščenosti energije in zmanjšuje našo odvisnost od zunanjih dobav, posebno naftnih derivatov.

Vsi porabniki se morajo za sprejem plina tehnično in tehnološko pravočasno pripraviti, da ne bi prišlo do zastojev pri sprejemu plina, ki nas lahko precej drago stanejo. K izvedbi te naloge mora Interesna skupnost za nafto in plin, in v njenem okviru Skupnost za plinifikacijo, intenzivno in čimprej pristopiti. Ob tem je potrebno rešiti tudi odprto vprašanje cen in tarifnega sistema, ki bo bistveno vplival na obseg in način porabe.

Izgradnja ostalih energetskih objektov teče v okvirih, začrtanih s sprejetimi samoupravnimi sporazumi. Ob tem bi moral omeniti, da računamo letos na začetek ponovnega obratovanja Rudnika premoga Kanižarica, ki ga je lani ob tem času zalil nenaden vdor vode.

Tudi v Rudniku Žirovski vrh smo dosegli odločilni napredek, tako da računamo celo z nekoliko pospešenim načrtom izgradnje. Izgradnja vseh energetskih objektov zahteva kvalitetne kadre, opredelitev odgovornosti za kvaliteto in rok izvedbe, finančno pokritje, pravočasno pridobitev soglasij in dovoljenj, pravočasno izdelano projektno dokumentacijo in podobno. Urejanje teh vprašanj mora biti stalna naloga ne samo samoupravnih interesnih skupnosti investitorjev, temveč tudi vseh republiških upravnih organov, ki kakorkoli sodelujejo v procesu izgradnje.

Zato bomo v bodoče, kot do sedaj, pozorno spremljali in v okviru svojih pristojnosti tudi sodelovali pri izgradnji energetskih objektov.

Investitorji bodo morali v okviru samoupravnih interesnih skupnosti in poslovnih bank pravočasno zagotoviti oziroma uskladiti programe gradenj z dotokom sredstev in se prilagoditi, če bo potrebno, zaostreni gospodarski situaciji tudi z rebalansom porabe sredstev ob realni oceni vseh posledic. Pri tem je treba računati, da so možnosti za zadolžitev v tujini omejene in da se moramo nasloniti pretežno na domača sredstva. Stojimo pred odgovornimi nalogami, ki terjajo vsestransko oceno pred vsako odločitvijo.

Dogovor o razvoju energetike Jugoslavije do leta 1980 še vedno ni sklenjen, vendar ne zaradi naših zahtev, temveč predvsem zaradi izgradnje prevelikih rafinerijskih kapacitet. Dosežen je bil dogovor o izgradnji elektroenergetskih premogovnih kapacitet, medtem ko se o delu, ki se nanaša na razvoj naftno-plinskega gospodarstva, še dogovarjamo. Zato bo dogovor verjetno sprejet v dveh delih. Prav tako je še v celoti odprta kontinuiteta izgradnje energetskih objektov, ki je pri elektrogospodarstvu in premogovnikih nekako uskladena, pri predelavi nafte pa je iz prej navedenega razloga še nismo mogli obravnavati, ker se o objektih do leta 1980 še nismo dogovorili. Kljub temu upamo, da bomo dogovor v kratkem uspeli uskladiti, seveda na račun nekaterih rešitev, ki naj bi bile za vse udeležence dogovarjanja sprejemljive.

Dogovora o politiki in sistemu cen v energetiki, ki naj bi vnesel nekaj več reda v primarno delitev, še nismo obravnavali. Na razpolago so bili nekateri materiali, ki so z različnimi pristopi poskušali reševati obstoječo problematiko, vendar za enkrat brez rezultata. Večina rešitev je še parcialna. Tu nas čaka še trdo delo, vendar smo mnenja, da je ta dogovor izredno važen, da mora dol-

goročno omogočiti realizacijo izhodišč naše energetske politike in doseženih ter uveljavljenih samoupravnih sporazumov, saj so republike in pokrajini v prvi vrsti odgovorne za realizacijo energetskih bilanc. Zato bomo temu problemu posvečali še naprej veliko pozornost.

Tovarišice in tovariši! Pripombe in predloge obeh odborov smo temeljito pregledali in jih bomo pri svojem delu upoštevali.

Ob zaključku dovolite, da ponovno poudarim, da je pred nami vrsta nalog, ki terjajo pospešeno realizacijo, posebej v letošnji situaciji, ki narekuje ob nižji reproduktivni sposobnosti gospodarstva skrajno varčnost in racionalnost. Zato se bomo zavzemali za zaostritev odgovornosti na vseh ravneh delovanja in poslovanja tako energetskih dejavnosti kot tudi samoupravnih interesnih skupnosti s področja energetike. Zavzemali se bomo za pravočasno dovršitev že začelih objektov, upoštevajoč sedanje stanje v gospodarstvu, in ocenili nujnost prilagoditve spremenjenim gibanjem porabe energije, če bo to potrebno.

Ob koncu dovolite, da ugotovim, da menimo, da vsi trije dokumenti nudijo vsem zainteresiranim dejavnikom trdno osnovo za spremljanje in ukrepanje, kar posebej velja za Interesno skupnost elektrogospodarstva, Interesno skupnost za nafto in plin, Gospodarsko zbornico, Izvršni svet in Republiški komite za energetiko.

Vsi nosilci morajo, kolikor še niso, sprejeti ustrezní akcijski program za izvedbo začrtanih nalog in o njegovem izvajanju ustrezno poročati.

Ob koncu bi se želel opravičiti za odsotnost, ker sem pripravljal odgovor na zastavljeno vprašanje delegatov s področja gospodarstva iz 29. okoliša občine Ljubljana-Bežigrad. Opravičilo velja tudi predsedniku zbora. Hvala lepa.

Predsednik Štefan Nemec: Hvala! Gradivo je obravnaval Odbor za družbenoekonomski razvoj našega zbora, ki je predložil poročilo in dal tudi predlog ugotovitev in stališč, ki smo ga danes prejeli na klop. Ali želi predstavnik Odbora še kaj ustno dodati k pismenemu poročilu? (Da.) Besedo ima Jože Kert, predsednik Odbora za družbenoekonomski razvoj!

Jože Kert: Tovariš predsednik, tovarišice in tovariši delegati! Odbor za družbenoekonomski razvoj Zbora združenega dela je 10. marca 1977 obravnaval problematiko razvoja energetske dejavnosti in srednjeročne energetske bilance na podlagi energetske bilance SR Slovenije za leto 1977, ki jo je pripravilo Poslovno združenje energetike SR Slovenije, informacije o poteku priprav in gradnje energetskih objektov v letu 1976, ki jo je pripravil Republiški komite za energetiko, ter programa racionalizacije in zmanjšanja stroškov poslovanja elektrogospodarstva, ki so ga pripravila združena elektrogospodarska podjetja Slovenije.

Odbor je hkrati obravnaval tudi ugotovitve in stališče Izvršnega sveta k energetski in elektroenergetski bilanci SR Slovenije za leto 1977 ter stališča Izvršnega sveta v zvezi z gradnjo energetskih objektov in programom racionalizacije poslovanja elektrogospodarstva ter predložil poročilo. To poročilo ste prejeli z gradivom.

Iz predloženih gradiv, razprave v Odboru in razprave na seji zbora izhaja, da je energetska bilanca predložena v skladu s programom dela Skupščine SR Slovenije, informacija o poteku gradnje energetskih objektov s programom racionalizacije poslovanja elektrogospodarstva pa v skladu s sklepom Zbora združenega dela ob obravnavi podobne problematike v marcu 1976. leta.

Iz omenjenih poročil in razprav nadalje izhaja, da predložena gradiva omogočajo celovit vpogled v stanje in dogajanje na tem področju in razkrivajo tudi nekatere od vzrokov, da se sprejete odločitve ne uresničujejo v predvideni dinamiki oziroma obsegu. Čeprav je nedvomno dosežen določen napredek tako na področju samoupravne organiziranosti, kot tudi na področju racionalizacije izgradnje energetskega objekta, še vedno ostajajo številni problemi, ki po svoji naravi ne dopuščajo odlaganja in jih je potrebno čimprej razrešiti.

Za rešitev te problematike je Odbor za današnje zasedanje zbora pripravil osnutek ugotovitev in stališč, ki naj bi jih sprejel Zbor združenega dela. Te ugotovitve in stališča smo vam predložili na klop in vsebujejo 11 točk. Ker ste jih vsi prejeli, tovarišice in tovariši, vam jih sedaj ne bom bral, temveč predlagam, da zbor imenuje tričlansko komisijo, ki bo na podlagi razprave predlagala morebitne spremembe in dopolnitve predloženih stališč. Hvala lepa.

Predsednik Štefan Nemeč: Hvala lepa! Glede na obrazložitev predlagam, da imenujemo tričlansko skupino delegatov, ki bi spremljala razpravo, proučila predloge in pripombe na današnji razpravi in morebiti predlagala dopolnitve stališč.

V to skupino delegatov predlagam tovariša Jožeta Kerta, tovariša Ivana Zelenška in tovariša Milana Boleta. Ima kdo kakšen spreminjevalni predlog? Če nihče, prosim, da predlog potrdite z dvigom rok! (Vsi delegati dvignejo roko.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Pričenjam razpravo. Kdo želi besedo? Prosim, besedo ima tovariš Milan Starman, delegat iz 32. okoliša!

Milan Starman: Tovariš predsednik, tovarišice in tovariši delegati! Ko danes obravnavamo energetska stanja, ne moremo mimo tega, da ne bi analizirali prizadevanj v preteklosti in nalog, ki nas čakajo v prihodnosti.

Celotna energetska bilanca in vsi podatki so natančno izdelani in za vsakega razumljivi. Iz teh podatkov in primerjav je razvidno, v kakšni situaciji smo ter kako in na kakšen način smo s prizadevanjem celotne družbene skupnosti prišli do ugodnejše situacije v proizvodnji, v prenosu in distribuciji električne energije, kot tudi glede izgradnje energetskega objekta v Sloveniji, kar je pravzaprav tema moje razprave in ugotovitev delegatov ljubljanskih občin.

Če se v tem trenutku vrnemo v preteklost, se bomo glede elektrogospodarstva spomnili situacije in kritike, ki je šla na račun njega. Danes lahko ugotovimo, da so razmere mnogo boljše in da v letošnjem letu nismo imeli pomanjkanja električne energije ter da gospodarstvo ni imelo zastoja v proizvodnji. Menim, da je to že določen uspeh in da je na teh uspehih potrebno graditi sistem celotnega elektrogospodarstva naprej, tako kot ga narekuje ustava in zakon o združenem delu.

Elektrogospodarstvo je navzlic številnim reorganizacijam, ki jih je doživelo v svojem razvoju, še vedno organizirano tako, kot je določeno z zakonom o elektrogospodarstvu, katerega je ta zbor že dvakrat obravnaval. Na obravnavi v lanskem letu smo črtali 8. in 9. člen zakona o elektrogospodarstvu in pri tem še posebej poudarili, da elektrogospodarstvo še vedno ni ustrezno organizirano, zlasti pa ne distribucija oziroma interesne skupnosti preskrbovalnih območij. Od te ugotovitve do danes ni nobenega napredka, vsaj vidnega ne, nadaljnje zavlačevanje boljše organiziranosti pa je izguba dragocenega časa in negotovost, še posebej v distribuciji.

Družbeni plan razvoja SR Slovenije za obdobje 1976—1980 temelji v svoji 5. točki na skladnejšem policentričnem razvoju SR Slovenije. V drugem delu pod točko 2.4 pa na področju elektrogospodarstva jasno opredeljuje naloge, s katerimi je tesno povezana distribucija. V lanskem letu, ko se je pričela akcija organiziranosti distribucije, od Centralnega komiteja ZK Slovenije pa vse do temeljnih organizacij združenega dela in družbenopolitičnih organizacij na vseh ravneh, smo ostali na pol poti.

Izdelali smo predloge za boljšo organizacijo po preskrbovalnih območjih, vendar do uskladitve ni prišlo. Ostalo je po starem, čeprav se ugotavlja, da je ena delovna organizacija distribucije za celotno Slovenijo prevelika in da je zato tudi neučinkovita. Zato je nujno takoj nadaljevati akcijo tam, kjer se je prenehala, saj je distribucija del celotnega elektrogospodarstva, ki bi moralo biti učinkovito organizirano, tako da bi tudi interesne skupnosti preskrbovalnih območij zaživele, kot določa samoupravni sporazum o združevanju v interesno skupnost na preskrbovalnem področju Celja, Gorice, Kranja, Ljubljane in Maribora.

Nadalje lahko ugotovimo, da so dala dosedanja stabilizacijska prizadevanja določene rezultate v distribuciji in da je 9 starih milijard ustvarjenega čistega dohodka temeljnih organizacij združenega dela distribucije šlo za pokrivanje izpadlega dohodka v elektrogospodarstvu Slovenije, kar v bilanci ni prikazano. Tudi ni prikazan delež, ki ga je imela distribucija v skupni prodaji. Toda teh 9 starih milijard je dohodek iz stranske dejavnosti in ne iz osnovne dejavnosti temeljnih organizacij združenega dela distribucije, kar je razvidno iz zaključnih računov tozdov. Zato se delavci tozdov sprašujemo, ali je pravilno in v skladu z zakonom o združenem delu, da se v zaključnem računu upošteva samo skupni rezultat. V osnovni dejavnosti namreč imamo skupni inkaso, kjer se zbirajo in delijo sredstva za osnovno dejavnost, to je za proizvodnjo, prenos in za distribucijo električne energije. Poleg tega je distribucija prispevala 10 starih milijard dinarjev iz amortizacije osnovnih sredstev, ki ji po zakonu pravzaprav pripada, in je tudi po tej strani prikrajšana v letu 1977 pri gradnji energetskih objektov in naprav, ki so distribuciji, gospodarstvu in široki potrošnji nujno potrebni. Zato predlagamo, da se to v prihodnje ne bi dogajalo.

Delegati ljubljanskih občin podpiramo program racionalizacije in zmanjšanja stroškov poslovanja elektrogospodarstva, ki je nakazan zelo obširno, posebno še v tistem delu, ki govori o zelo pomembnih nalogah, kot so samoupravni sporazumi o dohodkovnih odnosih na podlagi razdelitve dohodka po internih merilih. Prav tako se strinjamo s točkami 1.2, 1.3, 1.4 in 1.6.

Glede točke 1.5, ki govori o programu razvoja elektrogospodarstva Slovenije za pokrivanje porabe električne energije do leta 1990, delegati menimo, tako kot je napisano v družbenem planu Slovenije in Jugoslavije, da je treba kot eno od prvih možnosti poiskati vire razpoložljivih hidroenergetskih moči za pridobivanje oziroma proizvodnjo električne energije, in sicer iz naslednjih razlogov:

— hidroelektrična energija je cenejša od drugih vrst energije, kar je razvidno iz podatkov v energetski bilanci;

— do leta 1980 je mogoče pripraviti oziroma dopolniti vse študije, pripraviti načrte in ustrezno dokumentacijo za objekte, ki so že bili določeni za proizvodnjo hidroelektrične energije. Poiskati je tudi treba ostale vire vodne energije, ki do sedaj še niso bili evidentirani ali napravljene študije oziroma raziskani;

— v določenem času je mogoče angažirati gradbeno operativo, da pripravi gradnjo tovrstnih objektov. Enako je z našo strojno industrijo, ki bi gradila turbine, generatorje in ostalo opremo doma in je ne bi bilo treba uvažati;

— iz podatkov ugotavljamo, da delež proizvodnje hidroelektrične energije iz leta v leto upada, narašča pa delež termoelektrične energije, ki sedaj znaša okoli 65 % v korist termoelektrarn. Ta delež bo naraščal še hitreje do leta 1980, s tem pa tudi cena električne energije, proizvedene v naših elektrarnah;

— že na prejšnjih sejah Zbora združenega dela Skupščine SR Slovenije je bilo obravnavano vprašanje graditve manjših enot hidroelektrarn ali tako imenovanih strateških elektrarn, ki naj bi se gradile na manjših vodah ali manjših akumulacijah in bi se povezale prek distribucijske mreže v enoten energetski sistem ali pa lahko tudi ločeno obratovala v izrednih situacijah za posebej določene namene. Za gradnjo tovrstnih elektrarn bi bilo pomembno zainteresirati distribucijo oziroma interesne skupnosti posameznih preskrbovalnih območij družbenopolitičnih skupnosti in štabe teritorialne obrambe in civilne zaščite. Hkrati bi te elektrarne lahko v celoti avtomatizirali in bi proizvajale ceneno energijo za našega potrošnika, tako v miru kot v vojni pa bi lahko nemoteno obratovala. Seveda bi za raziskave tovrstnih objektov morali nameniti določena sredstva in seveda tudi za izgradnjo teh objektov;

— vode oziroma vodne sile ni treba uvažati in je odvisna samo od padavin v vseh letnih časih. Menimo, da se v prihodnosti še ne moremo odpovedati vodni energiji, ker še nismo tako bogati, da bi se odpovedali izgradnji cenenih vodnogospodarskih objektov za proizvodnjo električne energije, ti objekti pa bi služili za obrambo proti poplavam ali v turistične rekreativne namene in za razvoj športnega ali komercialnega ribolova. Vzporedno z izgradnjo hidroenergetskih objektov je nujno pristopiti tudi k izgradnji novih toplarniških objektov za proizvodnjo električne energije in poiskati možnosti za sovlaganje v energetske zmogljivosti v drugih republikah. Popolnoma soglašamo s programom tudi v nadaljnjih točkah, to je v 2.1, 2.2, 2.3, 2.4, in 2.5, vse do zadnje točke 4.

Pripominjamo, da so postavljeni roki v programu kratko odmerjeni in že zapadli, zato menimo, da niso realno postavljeni. Ugotavljamo tudi, da je celotni program akcijski in da ga temeljne organizacije distribucije še niso obravnavale, za ostalo elektrogospodarstvo pa nam to ni znano. Obravnavale ga tudi niso družbenopolitične organizacije ali samoupravni organi, kar bi bilo potrebno, če hočemo, da bo učinkovit, da to ne bo samo na papirju. Program je bil sestavljen na vrhu in še ni prišel v bazo, v organizacije, ki bi ga morale predhodno obravnavati oziroma ga dopolniti in sprejeti za svojega. Načelno pa menimo, da je program dober in ga v celoti podpiramo. Pripominjamo, da so imele temeljne organizacije združenega dela in organizacije združenega dela elektrogospodarstva Slovenije že sprejete stabilizacijske programe in da je le-te potrebno dopolniti s tem programom.

Glede obravnave poteka izgradnje energetskih objektov popolnoma soglašamo z Odborom Zbora združenega dela za družbenoekonomski razvoj, ki v svojem poročilu daje konkretne ocene o upravičenosti in neupravičenosti pri kasnitvah izgradnje tako pomembnih energetskih objektov. Ponovno je potrebno postaviti vprašanje odgovornosti pri kasnitvah postavljenih in dogovorjenih rokov izgradnje.

V zvezi s povečanjem stroškov izgradnje hidroelektrarn, ki niso majhni, delegati nismo preveč optimistični, saj so se ti stroški do pričetka gradnje spričo

nastopa še drugih težav, ki spremljajo izgradnjo tako velikega objekta, še povečali, kar bo v končni posledici vplivalo tudi na ceno električne energije pri potrošniku. Čim daljši je rok oziroma večje so kasnitve pri izgradnji, večja je tudi cena objekta, kar bi morali vsi upoštevati.

V zvezi z odpiranjem oziroma pričetkom eksploatacije uranove rude pa je mnenje delegatov, da se s konzervacijo Rudnika živega srebra Idrija nudijo možnosti za sodelovanje idrijskih rudarjev strokovnjakov pri delih v Rudniku urana Žirovski vrh.

Iz ugotovitev in stališč je razvidno, da se na področju uporabe električne energije pripravljajo stimulatивnejši ukrepi na področju kompenzacije jalove energije, kar je bilo že poudarjeno v lanski energetski bilanci. Ti ukrepi bi morali biti takšni, da bi proizvajalci jalove energije še bolj silili v namestitve kompenzacijskih naprav. Glede smotrnejše porabe električne energije pri odjemalcih v široki potrošnji pa do danes ni bilo sprejetih stimulatивnih ukrepov, razen v tem, da imajo odjemalci pravico do dvotarifnega sistema porabe električne energije.

Pri uvajanju krmiljenega odjema pa je treba narediti še kaj več. Menimo, da je pri današnjem odjemu električne energije nujno pristopiti k enotnim akcijam na področju celotnega distribucijskega omrežja in enotnim predpisom za vse storitve krmiljenega sistema električne energije določenim uporabnikom električne energije.

Pri racionalnejši porabi električne energije, kar je pomembno za vsako organizacijo združenega dela ali za vsako gospodinjstvo in predstavlja določen izdatek ali strošek, bi morali začeti več raznovrstnih akcij v svetu potrošnikov električne energije in strokovno dokazati racionalnost in pomembnost te družbene akcije, ki naj bi jo že podprli proizvajalci in prodajalci raznih električnih naprav, posebno tistih, ki se uporabljajo v gospodinjstvu.

V zadnjih letih je mnogo organizacij združenega dela zgradilo lastne vire za proizvodnjo električne energije. Teh je v Sloveniji precej, zato bi bilo pomembno, da se zberejo vsi podatki o razpoložljivih virih, ki bi se v kritičnih situacijah lahko vključili v energetski sistem Slovenije in pomagali prebroditi težke trenutke pomanjkanja ob izpadu kakega večjega agregata v Sloveniji.

Z organizacijami združenega dela, ki imajo te elektrarne, bi bilo potrebno prek dogovorov skleniti ustrezne sporazume.

Z ostalim delom energetske bilance soglašamo in podpiramo stališča in ugotovitve k celotni energetski bilanci SR Slovenije. Hvala lepa.

Predsednik Štefan Nemeč: Hvala lepa! Kdo še želi razpravljati? Prosim, besedo ima dr. Drago Očepek!

Dr. Drago Očepek: Tovariš predsednik, tovarišice in tovariši delegati! Ne bi govoril o elektrogospodarstvu, temveč o problemu tako imenovanih treh primarnih virov energije, to je o premogu, nafti in uranu, ki se v nasprotju z vodno energijo žal nepovratno rabijo in zato pomeni vsaka racionalizacija na tem področju velik uspeh in veliko korist.

Dotaknil bi se treh točk nalog v zvezi z izvajanjem energetske bilance v letu 1977, čeprav sicer iz nalog sledi, da je vrsta njih dolgoročna.

V 6. točki predlagatelj popolnoma pravilno pravi, da bo v tem smislu potrebno čimprej pripraviti predlog družbenega dogovora o racionalnem izkoriščanju energije. V zvezi s tem bi opozoril na znano dejstvo, da s primerno in

ustrezno enotno izolacijo bivalnih prostorov prihranimo 15 % premoga, kar pomeni konkretno za Slovenijo 8—10 let daljše obratovanje slovenskih premogovnikov in seveda tudi povečanje zalog. Menim, da bo v tem družbenem dogovoru treba vztrajati pri določenih spremembah v gradbenih načrtih o toplotni izolaciji naših objektov, ki sedaj dopuščajo oziroma obravnavajo bivalne prostore izredno površno, kar seveda neposredno pomeni povečano porabo energije, da ne govorimo pri tem še o posredni škodi za ekologijo.

Prav tako se, vsaj tisti, ki se na goriva nekaj spoznamo, čudimo, da vse naše sosednje države, Grčija, Turčija, Bolgarija in Avstrija, kjer razpolagajo s premogom enake kakovosti, gradijo termoenergetske objekte od 300 do 600 megavatov, ki so sposobni pokuriti premog tudi z 900 do 1000 kilokalorijami na kg, naši termoenergetski objekti pa zahtevajo najmanj 2300 kilokalorij na kg, kar seveda pomeni izgubo velikih količin tako imenovanega balastnega premoga.

V točki 10. je ugotovljeno, da je potrebno analizirati možnosti transporta drobnih vrst premoga iz Rudarsko-energetskega kombinata Zasavje na deponije drugih termoelektrarn. Ta naloga kaže tudi na možnost samovžiga premoga na deponijah. Upam si trditi, da nobena naša deponija ni ustrezno urejena in da je skrajni čas, da izdelamo normativne predpise o urejanju premogovnih deponij, če ne želimo, da bo prišlo do samovžigov.

Točka 14. govori o oteženem plasmaju drobnih vrst rjavega premoga. Danes so v svetu že znane tehnične in tehnološke rešitve s sočasnim vpihovanjem 10 do 15 % drobnih vrst rjavega premoga, skupaj z zemeljskim plinom, v vseh procesih, kjer ta služi za redukcijo. Če bi to tudi pri nas proučili in uvedli, bi lahko prihranili ustrezno količino deviz za uvoz zemeljskega plina, hkrati pa bi se rešili tudi drobnih vrst rjavega premoga.

Končno, v točki 18 je popolnoma pravilno napisano, da je treba sprejeti konkretne odločitve o organiziranju in financiranju raziskav virov primarne energije. Želel bi samo podčrtati, da imamo, sam sem tudi predsednik področne raziskovalne skupnosti za energijo, rudarstvo in metalurgijo, velike težave pri tem, da bi si izborili določeno prednost. Hvala lepa.

Predsednik Š t e f a n N e m e c : Besedo ima tovariš Adolf Straka!

A d o l f S t r a k a : Tovarišice in tovariši delegati! V dogovoru z delegati petih ljubljanskih občin želim dati prispevek kot predstavnik proizvajalcev turbin Litostroja.

Litostroj se kot proizvajalec opreme za hidroenergetske objekte povsem ne strinja z dosedanjo politiko naložb v energetske proizvodne objekte. Predvsem imamo pri tem v mislih plinski in nuklearno elektrarno. Res je, da se trenutno v Sloveniji energetska situacija ne more več učinkovito reševati drugače kot s to vrsto proizvodnih objektov, res pa je tudi, da plinski elektrarni in nuklearna še ne bi bile potrebne, če bi zadnjih deset ali petnajst let neprekinjeno vlagali v izgradnjo elektrarn na domače energetske vire, to je v termo in hidroelektrarne. Plinske in nuklearna elektrarna bi prišle lahko na vrsto mogoče šele čez 10 let ali kasneje, ko v Sloveniji vode in premoga ne bi bilo več na voljo. Menimo, da je bila zaradi nezadostnih dosedanjih vlaganj v termo in hidroelektrarne napravljena velika napaka, zaradi katere bo cena naše elektroenergije v kratkem višja, kot bi sicer bilo potrebno. V tem pogledu smo zaskrbljeni zaradi tega, ker bomo zaradi nezadostne moči po vsej verjetnosti morali obratovati s plinskimi elektrarnami kontinuirano in jih ne bomo koristili

samo v konicah, za kar so plinske elektrarne tudi namenjene. Naj povedo strokovnjaki, koliko stane kilovatna ura iz plinske elektrarne!

Za pokrivanje konic bi v Sloveniji že zdavnaj morali imeti akumulacijsko črpalno hidroelektrarno. Dejstvo, da šele sedaj montiramo v Mostah prvi črpalni agregat majhne moči in preizkusnega značaja, je dokaz, kako naše elektrogospodarstvo ni uporabljalo dolgoročnih rešitev, ki ne bi obremenjevale plačilne bilance z uvažanjem goriva. Zavedati se namreč moramo, da rešujemo energetska vprašanja ne samo za sedanja, temveč tudi za prihodnja pokolenja in da nas ne sme zapeljati v odločitev o izbiri energetskega proizvodnega objekta višina investicije. Odločati morajo stroški proizvodnje, ti pa so pri hidroelektrarnah in klasičnih termoelektrarnah vsekakor najnižji.

Menimo, da je treba zamujeno čimprej popraviti in posvečati v prihodnje več pozornosti izgradnji hidroenergetskih objektov. Za pokrivanje konic so nam nujno potrebne akumulacijske črpalke, črpalne hidroelektrarne. Projektiranje takega objekta na Pohorju se vleče v nedogled, so pa za črpalne hidroelektrarne v Sloveniji še druge možnosti. To sta energetska še neizkoriščeni spodnja Sava in Mura. Veriga elektrarn s cevnimi agregati na teh dveh rekah ne sme ostati vizija daljnje prihodnosti, temveč jo je treba čimprej realizirati.

Tu je še cela vrsta manjših rek z močnim pretokom, ki so prav tako energetska še neizkoriščene ali pa jih energetska več ne izkoriščamo. Cela vrsta opuščenih ali vzdrževanih jezov, katerih vzdrževanje bremeni družbo, ne da bi v zameno dobili eno samo kilovatno uro, govori o tem, da smo neupravičeno prezrli manjše hidroenergetske objekte. Med civiliziranimi deželami smo izjema v stališču do majhnih hidroelektrarn. Povsod jih vzdržujejo v obratovanju, postavljajo celo nove, mi pa smo opustili tudi tiste, ki so že pred 20 leti obratovale.

Energetska kriza, posledica nezadržnega podraževanja nafte in vseh ostalih goriv, narekuje tudi nam, da energetska izkoristimo vsako, tudi najmanjšo vodo, ki jo daje narava brezplačno. V Litostroju je v teku raziskovalna naloga, ki bo osvetlila velike možnosti s tega področja. Seveda pa zaradi sedanje naravnosti naših projektantskih in proizvodnih zmogljivosti k velikim objektom na področju malih elektrarn ne bomo prišli daleč. Treba bo razmisliti o ustreznem inženiringu in smotnejši proizvodnji. Potreben bo tudi enostavnejši postopek za pridobitev dovoljenja za gradnjo. Sedanj predpisi majhne hidroelektrarne previsoko bremene s stroški za nepotreben papir.

Ko Litostroj daje prednost izgradnji hidroenergetskih objektov, ne dela tega samo zaradi svojih interesov, temveč predvsem zaradi interesa naše celotne družbe. 95 % opreme za hidroenergetske objekte lahko izdelamo doma. Poleg Litostroja imamo Metalno, Iskro, Rade Končarja itd. Posebej poudarjamo Iskro, ki prihaja v poštev za avtomatizacijo hidroelektrarn. Teh, posebnih manjših, danes ne moremo graditi več tako kot pred 50 leti, temveč jih je treba avtomatizirati. Menimo, da dajanje prednosti hidroelektrarnam ne znižuje le cene proizvedene kilovatne ure, temveč tudi oplaja naše lastno gospodarstvo in ne zamejstva.

Drugi tehten razlog za pospešeno gradnjo hidroenergetskih objektov je varstvo okolja. Med vsemi elektroenergetskimi objekti kvarijo hidroelektrarne okolje najmanj ali pa sploh ne. Menimo, da v tem pogledu ne bi smeli biti dlačkoepci. Če zaradi varstva okolja zavrnemo postavitve tega ali onega hidroenergetskega objekta, se moramo zavedati, da bo namesto njega treba zgraditi drugačnega, ki bo bolj onesnaževal okolje. Zavedamo se, da nasprotujejo gradnji

hidroenergetskih objektov njihove razmeroma visoke investicije. Te nas ne bi smele, kot sem že poudaril, zapeljati v napačno reševanje hidroenergetike. Banke bi morale pokazati nekoliko več razumevanja za vlaganje v hidroenergetske objekte, nuditi daljšo dobo vračanja, kot je na primer pri gradnji tujskoprometnih objektov. Električna energija je osnovni pogoj razvoja našega gospodarstva, zato ji mora tudi bančništvo posvečati večjo pozornost.

Naravnost smešno je, da večina jugoslovanskih investitorjev v hidroenergetske objekte zahteva od domačih proizvajalcev kreditiranje opreme in postavlja kreditiranje kot pogoj za naročitev opreme pri njih. S to zahtevo se investitorji obračajo tja, kjer je najmanj denarja. Kreditiranje opreme energetskih objektov ne more biti vprašanje samo proizvajalcev, temveč je širše družbeno vprašanje. Nujno je potrebno, da za kreditiranje hidroenergetskih objektov najdemo rešitev znotraj naših meja in s tem preprečimo najemanje kreditov v tujini, ki našim investitorjem prav gotovo niso odobreni na lepe oči.

Predlagamo, da Zbor združenega dela sprejme ustrezne sklepe, ki bodo pospešili gradnjo hidroenergetskih objektov v Sloveniji, kar bo neposredno in posredno v korist naše družbe!

Predsednik Štefan N e m e c : Besedo ima tovariš Boris Galič, 17. okoliš — Novo mesto, Trebnje!

B o r i s G a l i č : Tovariš predsednik, tovarišice in tovariši delegati! V programu racionalizacije in zmanjšanja stroškov poslovanja elektrogospodarstva je pod točko 2.9 v drugem odstavku rečeno: »Z namenom racionalizacije izgradnje informativnega sistema se je pristopilo k načrtovanju magistralnega sistema večkanalnih usmerjenih radijskih zvez, skupno z RTV Ljubljana. Enako se je pristopilo k načrtovanju kabelskih informativnih zvez s PTT.«

Naša delegacija je ob proučevanju tega gradiva ugotovila, da to ni v skladu z družbenim planom razvoja SRS do leta 1980 in ukrepi za usmerjanje skladnega razvoja prometa in zvez, sprejetimi na februarjem zasedanju našega zbora.

Rad bi delegate opozoril na dejstvo, da obstajajo v Sloveniji idejni projekti ali celo že glavni projekt vzporednega sistema magistralnih in drugih zvez RTV in elektrogospodarstva, v katerega naj bi se vključili tudi drugi funkcionalni sistemi zvez, kot so cestna podjetja, zdravstvo, Petrol, Iskra in še nekateri drugi. Pričel se bo tako graditi sistem zvez za največje porabnike zvez za široko potrošnjo. Kolikšna je proračunska vrednost tega projekta, je za sedaj še skrivnost, saj o tem nismo mogli dobiti podatkov pri Republiškem komiteju za promet in zveze SRS.

Razvijanje takega vzporednega sistema poleg PTT zvez, katerim je to osnovna dejavnost, je prav gotovo nesmotrno, neekonomično in ni v skladu z zakonom o temeljih sistema zvez v Jugoslaviji in že sprejetimi stališči naše skupščine, ki je določila sistem PTT zvez kot osnovni in nosilni sistem, na katerega naj se navezujejo vsi ostali funkcionalni sistemi zvez. V teh stališčih je tudi rečeno, da je potrebno s samoupravnimi sporazumi med nosilci sistemov zagotoviti skupno in uskladen uporabo že obstoječih in gradnjo bodočih sistemov.

Brez dvoma je velik del krivde za pristop k pripravi omenjenega projekta v dosedanem stihijem in nekoordiniranem razvoju sistema zvez, različnem tolmačenju zakona o temeljih sistema zvez ter tudi dejstvu, da še ni prišlo do sklenitve družbenega dogovora, ki ga predvideva omenjeni zakon v svojem

19. in 21. členu. Tudi PTT je šla v svojem razvoju preveč počasi v korak z naraščajočimi potrebami, saj smo na področju telefonije v SFRJ še vedno na 30. oziroma na predzadnjem mestu v Evropi. Vzrokov za to je več, glavni pa je prav gotovo v tem, da so se razvijali funkcionalni sistemi popolnoma ločeno, da so se zato drobila sredstva za drage aparature in za njihovo vzdrževanje.

Vsi dosedanji napor nekaterih republiških organov, da bi preprečili takšen razvoj sistema zvez, ki je dejansko družbeno nesprejemljiv, so bili brezuspešni. Da bi bilo jasneje, kako nesmotrno gradimo sistem zvez, naj navedem nekaj podatkov:

Na glavnih gorskih postojankah so nameščene prenosne radiorelejne aparature za PTT in še posebej za RTV, skupaj z elektrodistribucijo. Dvojni so celo ponekod antenski stolpi, napajalni agregati in še druga draga oprema. Na nekaj metrih razdalje je celo vzdrževanje enakih naprav ločeno. Tudi sprejemni oziroma oddajni centri so zrcalna slika stanja na gorskih postojankah. PTT ima v Ljubljani svoj primopredajni center za povezavo z magistralnimi radiorelejnimi zvezami in s svojim antenskim stolpom. Na novem RTV poslopju postavlja RTV svojo antensko konstrukcijo. Slednjih primerov dvojnosti dragih aparaturn in gradnje sprejemnih kablov je še več.

V drugih deželah razvijajo sistem zvez racionalnejše in prav zato je tudi kvalitetnejši. Ko namenja naše gospodarstvo pomembna sredstva za hitrejši razvoj tako elektrogospodarstvu kakor tudi cestnim podjetjem, RTV, zdravstvu in drugim, je očitno premalo kritično do racionalne porabe teh in drugih sredstev za tisto, čemur so namenjena, premalo pa tudi pazimo, ali je poraba teh sredstev uskladena z že sprejeto družbeno usmeritvijo.

Opozorim naj na različno tolmačenje zakona o sistemu zvez s strani Skupnosti jugoslovanskega elektrogospodarstva, ki je 15. 2. 1977 svetovala Elektrogospodarstvu Slovenije, naj ne podpiše samoupravnega sporazuma o temeljnih planov razvoja PTT prometa SRS za obdobje 1976 do 1980, če nastopa PTT kot nosilec celotnega sistema zvez v SR Sloveniji. Tudi večina drugih nosilcev funkcionalnega sistema zvez še vedno ni podpisala omenjenega samoupravnega sporazuma, čeprav so stališča republiške skupščine glede bodočega razvoja jasna.

V zvezi s tem je naša delegacija mnenja, da ne bi smeli podpreti 15. točke stališč programa racionalizacije elektrogospodarstva v celoti, ker meni, da s tem soglašamo tudi s pristopom elektrogospodarstva k vzporednemu programu razvoja magistralnih komunikacij, skupno z RTV, o čemer sem prej govoril. Ker gre pri tem problemu za prekinitev dosedanje 30-letne prakse, je razumljivo, da bo potrebno še naprej precej razprav v samoupravnih interesnih skupnostih vendar pa tudi odločnosti za izvajanje take politike, o kateri smo se dogovorili na tem zboru. Prav zato prosim, da štejete mojo razpravo kot opozorilo o nedoslednih stališčih v 15. točki in kot delegatsko vprašanje glede tega, kakšno je stališče republiškega izvršnega sveta do projekta vzporednega sistema magistralnih in drugih zvez RTV skupno z drugimi največjimi porabniki, kot so elektrogospodarstvo, cestna podjetja, zdravstvo in drugi. Zanima me tudi, ali so uskladene smernice Zveznega in Republiškega komiteja za promet in zveze o teh problemih. Hvala lepa.

Predsednik Štefan Nemeč: Hvala lepa! Če sem prav razumel razpravo, se je manj nanašala na točko, ki jo obravnavamo, več pa na vprašanja

prometa in zvez. Na postavljeno vprašanje bo odgovoril predstavnik Izvršnega sveta.

Kdo še želi razpravljati? Besedo ima tovariš Adolf Jurše, 13. okoliš — Maribor!

Adolf Jurše: Tovariš predsednik, tovarišice in tovariši delegati! Dovolite, da s svojim prispevkom podprem vsebino 5. točke stališč in ugotovitev k elektroenergetski bilanci SR Slovenije za leto 1977 in poudarim pomembnost reševanja težkega energetskega položaja ter spodbujanja racionalne in usmerjene porabe električne energije z uvajanjem direktnega krmiljenja porabnikov oziroma krmiljenega odjema. Poudarjeno je, da je treba le tega čimprej uvesti na področju gospodinjstev, posebno tam, kjer se uporabljajo termoakumulacijske peči in bojlerji večjih zmogljivosti. Uveden bo stimulatívnejši tarifni sistem kot stimulacija za dogovor o direktnem krmiljenju in posebnih dobavnih pogojih.

Tovarišice in tovariši! Elektrodistribucija je že v letu 1974 uvedla sistem za mrežno tonfrequentno krmiljenje ali kratko rečeno MTK. Poskusne naprave v Ljubljani in Mariboru so uspešno prestale preizkušnjo, vendar se je MTK izgrajeval samo v Ljubljani. V začetku je bilo precej težav na račun izvedbe tehnične opremljenosti in tehnologije, kar je v Mariboru v teh letih zaustavilo proces izgrajevanja sistema.

Poznejše izpopolnjevanje in tehnični napredek sta odpravila tehnične ovire, vendar predstavljala za sedanjo dobo intenzivnega razvoja distribucijskih zmogljivosti MTK finančno obremenitev, ki je distribucija sama ne zmore. Z zakonom o elektrogospodarstvu in ustanovljenimi interesnimi skupnostmi elektrogospodarstva je bil storjen pomemben korak k reševanju elektroenergetske problematike kot celote. Na žalost pa moramo ugotoviti, da je dan skoraj izključni poudarek izgradnji proizvodno-prenosnih kapacitet, tako da so spremljajoči problemi in dejavniki potisnjeni v ozadje.

Poleg tega je tarifni sistem zastarel in ne spodbuja odjemalca k racionalni porabi električne energije. Zakon ponudbe in povpraševanja postavlja razmerja med dobaviteljem in odjemalcem električne energije, ki sta v medsebojni soodvisnosti, ter odloča o stopnji harmoničnega sodelovanja med njima. Bistveno je, da se morajo spremeniti in dopolniti pravilniki o dobavi električne energije, pravilnik o tarifi za prodajo električne energije in drugi predpisi v temeljnih določilih, ki stimulirajo direktno krmiljenje. S tem bi bili dani temelji za direktno krmiljenje porabnikov, bodisi s stikalno uro ali z MTK sprejemnikom.

Slednje zahteva finančna sredstva za izgradnjo mreže MTK oddajnikov. Investicija za MTK je protiutež investicijam v proizvodne objekte, kajti MTK omogoča usmerjanje porabe v čas presežkov energije in predstavlja element razbremenjevanja energetskega sistema v času največje obremenitve. Iz tega razloga je stališče Izvršnega sveta dobrodošla sugestija, ki naj deluje v smeri zavestnega odločanja o ekonomskih in racionalnih vidikih.

Dovolite, da v imenu naše delegacije postavim še vprašanje. Znano je namreč, da je bila Hidroelektrarna Djerdap jugoslovanska investicija, kjer je tudi Slovenija prispevala svoj delež. Zanima nas, ali so takrat zbrana sredstva republik in avtonomnih pokrajin povratna sredstva in ali obstajajo kakšni dogovori o plasiranju oziroma prenosu električne energije v SR Slovenijo na račun naše udeležbe pri izgradnji hidroelektrarne. Hvala lepa.

Predsednik Štefan Nemeč: Hvala lepa! Kdo še želi razpravljati? Ni več razpravljalcev? Prosim tovariša Petroviča, da odgovori na vprašanja, ki so bila postavljena v razpravi!

Drago Petrovič: Ob obravnavi gradiva, ki smo ga predložili, je bila sprožena vrsta vprašanj. Po vsej verjetnosti ne bom mogel v celoti odgovoriti na nekatera od njih oziroma dati izčrpnega odgovora, saj gre tudi za tehnična vprašanja, s katerimi se predvsem ukvarjajo strokovnjaki, ki so neposredno zaposleni v energetske dejavnosti. Zato prosim za razumevanje.

Delegat iz 31. okoliša je postavil vprašanje glede dopolnitev oziroma sprememb zakona o elektrogospodarstvu. Nesporno je, da zakon o združenem delu narekuje, da se v zakon o elektrogospodarstvu vnese vrsta sprememb, zlasti glede delovanja delegatskega sistema, samoupravnega sporazumevanja, organizacije interesne skupnosti, načel svobodne menjave dela, oblikovanja cen električne energije in podobnega. Te spremembe zakona so predvidene in Izvršni svet je zadolžen, da predloži uskladitev vseh zakonov z zakonom o združenem delu do konca letošnjega leta. Predvidevam, da bomo spremembe zakona o elektrogospodarstvu predložili do konca meseca aprila.

Nadalje je isti delegat omenil reorganizacijo elektrogospodarstva in pri tem posebej poudaril nujnost reorganizacije tudi distribucijske dejavnosti, v kateri je danes ena sama delovna organizacija. Menim, da so smernice in stališča, ki jih je posredoval Centralni komite Zveze komunistov Slovenije oziroma v okviru njega posebna komisija, ki je bila zadolžena za obravnavo samoupravne organiziranosti elektrogospodarstva, v celoti odgovorila na vrsto zastavljenih vprašanj v zvezi z organizacijo elektrogospodarstva in njegovimi oblikami in samoupravno organiziranostjo oziroma notranjo dohodkovno povezanostjo. Menimo, da je čimprejšnje uresničenje teh smernic osnova, da bo elektrogospodarstvo lahko kar se da hitro doseglo tisto stopnjo samoupravne organiziranosti in dohodkovne povezanosti, ki je v tem času nujno potrebna, da pri tem ne omenjam že sprejetega zakona o združenem delu, ki to izrecno zahteva. Menimo tudi, da je omenjena komisija Centralnega komiteja samo pospešila napore, ki jih elektrogospodarstvo že vlaga v svojo notranjo reorganizacijo. Seveda bo ob tem treba preseči nekatere podjetniške tendence in interese, ki niso uskladeni z elektrogospodarstvom kot dejavnostjo posebnega družbenega pomena ter dejavnostjo, ki predstavlja enoten tehnično-tehnološki elektroenergetski sistem.

Glede vloge dohodkov stranskih dejavnosti smo prav tako poskušali v tem okviru opredeliti njihovo funkcijo, zato menimo, da je neustrezno mnenje delegata glede pokrivanja stranskih dejavnosti, gledano s stališča posameznih delovnih organizacij. Menimo, da je te stvari potrebno urejati na podlagi samoupravnih sporazumov o oblikovanju sestavljenih organizacij in povezave delovnih organizacij in v tem okviru obravnavati dohodek stranskih dejavnosti, kolikor izhaja ta dohodek iz stranskih dejavnosti na podlagi minulega dela v elektrogospodarstvu.

Glede vprašanja amortizacije menimo, da je vprašanje združevanja amortizacije stvar samoupravnega sporazuma, katerega morajo v elektrogospodarstvu čimprej sprejeti in v tej zvezi tudi program uporabe prostega dela amortizacije. S tem bo to vprašanje po mojem mnenju v celoti rešeno. Glede ostalih sredstev amortizacije, to je tistega dela, ki gre za obvezno združevanje za izgradnjo elektroenergetskih objektov po srednjeročnem planu, pa se mi zdi, da ni nobe-

nih dilem in da je to obveznost elektrogospodarstva, enako kot je to obveznost vseh ostalih porabnikov električne energije.

Nadalje je bilo v razpravi danega veliko poudarka izgradnji hidroenergetskih objektov, predvsem sta ga dala delegat 31. okoliša ter delegat iz Litostroja. Oba delegata sta izrecno poudarjala ustreznost in nujnost izgradnje hidroenergetskih objektov, možnosti, ki jih daje naša industrija opreme, in možnosti, ki jih daje naša gradbena operativa. Z večino teh ugotovitev se strinjam. Moram povedati, da le-te niso eksplicitno vključene v koncept elektrobilance, ker se bilanca nanaša samo na leto 1977, bodo pa vsi ti objekti in večina hidroenergetskih objektov, ki jih SR Slovenija lahko še zgradi, vključeni v dolgoročno energetska bilanco do leta 2000, ki bo predmet razprave tudi tega zbora.

Naj poudarim, da so vse ugotovitve, ki se nanašajo na hidroenergetske objekte glede ekološkega vpliva in obnovljivosti te energije in drugih prednosti, ki so bile našete, sicer jasne in znane, da pa je seveda treba pri odločitvi o vrstnem redu izgradnje teh objektov računati, da ne gre v Sloveniji več za velike hidroenergetske objekte, temveč predvsem za manjše. Prav tako ne gre več za akumulacijske objekte, razen enega ali dveh, pri tem izključujem možnosti črpalnih elektrarn, temveč večinoma za pretočne elektrarne manjših zmogljivosti. Kljub temu menimo, da so ti zaradi svojega načina izkoriščanja in svojih vodnogospodarskih učinkov toliko pomembni, da bo treba pri nadaljnji izgradnji hidroenergetskih objektov, kljub razmeroma visokim investicijam, dati tem objektom v naslednjem obdobju večji poudarek. To je tudi namen naše srednjeročne bilance, v katero je, kot se lahko spomnijo delegati, ki se bolj ukvarjajo s problematiko elektrogospodarstva, vključena izgradnja črpalne elektrarne Pohorje ter hidroelektrarn Solkan in Kobarid.

Zato se pri kontinuiteti izgradnje že računa s postopnim povečevanjem deleža izgradnje hidroenergetskih objektov. Kasneje jim bodo sledili še projekti na Savi, Muri in drugih manjših vodotokih, za katere menimo, da je na njih možna izgradnja vrste majhnih, avtomatiziranih in v končni fazi po potrebi tudi ročno upravljanih hidroelektrarn, ki pa so tudi pomembne, že zaradi skromnih energetskih virov, s katerimi razpolaga Slovenija. Računamo, da je neizkoriščenih vodnih virov v Sloveniji še za okoli 4 milijarde kWh letne proizvodnje. Več kot toliko izkoristljivega hidroenergetskega potenciala SR Slovenija ne bo imela.

Glede pripomb, ki jih je dal tovariš Ocepek v zvezi z uporabo premoga, urana in nafte, menim, da je bistveno, da je potrebno čimprej doseči dogovor o racionalni proizvodnji, transformaciji in distribuciji ter porabi energije. Ta program smo Izvršnemu svetu že predložili. Vanj vključujemo nad 30 ukrepov; eden od njih je tudi toplotna izolacija stavb, o kateri je bilo govora. Pri tem ločimo ukrepe na področju porabe energije od ukrepov v transformaciji in distribuciji ter v sami proizvodnji. Možnosti za racionalno proizvodnjo in porabo energije je več. Gre le za to, da bo potrebno čimprej v skladu z možnostmi, ki jih imamo, in v skladu z opravljenimi raziskavami pristopiti k uresničevanju teh ukrepov. Program teh ukrepov upam da bo obravnavan, skupaj z družbenim dogovorom o proizvodnji in porabi energije, tudi v okviru vašega zbora.

Sprejemam tudi pripombe, ki se nanašajo na problem premogovnih deponij, ki je odprt že vrsto let. Elektrogospodarstvo že dalj časa vlaga napore, da bi se problem deponij uredil, zato smo prepričani, da bomo v letošnjem letu dokončno odpravili nekatera vprašanja na tem področju. Glede uplinjevanja drobnih vrst

premoga pa menim, da bi morala naša znanost dati dokončno besedo, saj je uplinjevanje rentabilno le pri določenem obsegu proizvodnje.

V zvezi s pripombami delegata iz Litostroja moram reči, da se strinjamo, da si je treba prizadevati ne le za pospešeno izgradnjo hidroenergetskih objektov, za katere vemo, da imamo v Jugoslaviji dejansko zagotovljeno skoraj celotno opremo, z izjemo krmiljenja, temveč tudi glede ureditve financiranja izgradnje. Pri tem je seveda vprašanje cene zelo pomembno in odvisno od sistema financiranja, velikosti objekta in kraja, kjer se objekt gradi. Poznavalci gradnje hidroenergetskih objektov vam lahko povedo, da so to trije osnovni dejavniki, ki vedno določajo ceno električne energije iz hidroenergetskih objektov. Pri tem moramo seveda vedeti, da je za stabilnost delovanja hidroenergetskega sistema potrebno imeti tudi določeno razmerje med hidro in termoenergijo, prav zaradi tega, ker je zanesljivost obratovanja hidroenergetskih objektov v določeni meri omejena.

Glede problema, ki ga je navedel tovariš delegat iz Trebnjega, ne morem takoj odgovoriti, obljubim pa lahko, da bomo omenjeni sistem zvez temeljito pregledali skupaj z Republiškim komitejem za promet in zveze in ugotovili, če je prišlo do odstopa od načel, ki so bila načrtana v našem srednjeročnem programu razvoja zvez. V zvezi s Hidroelektrarno Djerdap pa moram povedati, da je bila ta hidroelektrarna večinoma grajena iz sredstev tako imenovanega državnega kapitala. Državni kapital pa smo s sprejetimi ukrepi v okviru tega zbora že likvidirali. Drugih posebnih pogodb v zvezi z Djerdapom SK Slovenija, kolikor vem, ni imela. To bi bil odgovor na postavljeno vprašanje.

Sedaj bi, če mi dovolite, odgovoril še na vprašanje, ki ga je postavila skupina delegatov z gospodarskega področja 29. okoliša, Ljubljana-Bežigrad. Ta skupina delegatov vprašuje, kaj menimo glede odločitve o uporabi industrijske cone Dolsko, glede na to, da se predvideva, da bi v tej industrijski coni poslovna skupnost za industrijsko cono začela z izgradnjo zelo pomembnih objektov kemične industrije. Zavedajo pa se, da je za to industrijsko cono odločilnega pomena obstoječi rezervat za nuklearno elektrarno. Ker se razpravlja o tem, kako naj bi se cona oblikovala in kaj naj bi se v coni v Dolskem gradilo, sprašujejo Izvršni svet oziroma Republiški komite za energetiko, kakšno stališče je zavzel o mikrolokaciji objekta za nuklearno elektrarno.

Takoj moram povedati, da je postavljeno vprašanje precej zahtevno, kljub temu pa bom nanj poskusil odgovoriti na podlagi podatkov in spoznanj, s katerimi razpolagamo danes.

Namreč, zastavljeno vprašanje vsebuje kot osnovno vprašanje odločitev o lokaciji nuklearne elektrarne v Dolskem in s tem povezano vprašanje lokacije skladiščnih zmogljivosti Petrola in projekta DMT, SOZD Polikem in nekaterih drugih projektov kemične industrije, ki trenutno še niso popolnoma opredeljeni.

Generalni urbanistični plan mesta Ljubljana, sprejet leta 1964, je opredelil Dolsko kot nuklearno energetska cono v soglasju z vsemi ljubljanskimi občinami. Nove potrebe industrijskega razvoja so spodbudile ob iskanju lokacij tudi zahteve po prekvalifikaciji energetske cone v Dolskem v industrijsko transportno energetska cono. Ob tem je Ljubljanski urbanistični zavod 4. marca predložil variantni predlog izrabe cone Dolsko, kjer je v eni izmed variant tudi izključil gradnjo nuklearne elektrarne. Ker od Zavoda še nismo prejeli oziroma dobili na razpolago omenjenega gradiva, da bi ga temeljiteje proučili, bomo to storili takoj, ko ga prejmemo.

Vendar bi moral povedati nekaj misli glede razvoja jedrske energije v Sloveniji. Menim, da ni potrebno poudarjati njene potrebe, saj bomo zaradi skromnih domačih energetskih virov, posebno premoga, po letu 1980 vezani izključno na uvozno energijo oziroma na še razpoložljivo hidroenergijo in uran. Zato smo se morali v Sloveniji dolgoročno opredeliti do jedrske energije za proizvodnjo električne energije. Računamo, da bi se druga nuklearna elektrarna z močjo okoli 1000 megavatov morala dograditi okoli leta 1992 in da bi glede na potrebe območja morala proizvesti tudi precejšnje količine toplotne energije.

Ljubljana mora čimprej razrešiti koncept dolgoročne oskrbe s toplotno energijo po dograditvi toplarne 2 v Mostah. Predvidena je gradnja toplarn 3 in 4 v Dolskem, pri katerih gre za kombinirano zmogljivost za proizvodnjo električne in toplotne energije v moči okoli 500 megavatov in 200 gigakalorij toplotne energije. Za te zmogljivosti, ki naj bi pokrile tudi potrebe po toploti za mesto, še ni določen energetski vir. Po vsej verjetnosti bodo to tekoča goriva, vendar bomo zaradi plačilno bilančnih odnosov naleteli na resne odpore, upoštevajoč interese jugoslovanske dolgoročne energetske bilance.

Zato menimo, da se bomo morali do leta 1980 dokončno odločiti o oskrbi z električno in toplotno energijo po letu 1990 za mesto Ljubljana, ker računamo, da bi toplarni 3 in 4 kot kombinirani enoti električne in toplotne energije pokrili potrebe Ljubljane do leta 1990.

Ljubljana se mora odločiti, da vir električne in toplotne energije planira v ne preveč veliki oddaljenosti. Med temi menimo, da je najbolj primerna nuklearna elektrarna oziroma toplarna v Dolskem. Za lokacijo v Dolskem govori več razlogov, ki jih je analiziral Inštitut Jožefa Stefana, in sicer: možnost ugodne navezave na 380 kV omrežje, oskrba s hladilno vodo, prosti zemeljski kompleksi, oddaljenost od naseljenih območij, ekološko manj občutljiva lokacija in seveda v končni fazi nujnost oskrbe mesta Ljubljana s toplotno energijo na razmeroma majhni razdalji.

Pomanjkljivosti te mikrolokacije so zlasti: slaba prevetrenost območja, neugodna seizmika in poplavno območje.

Ljubljanski urbanistični zavod je izdelal predštudijo, ki sem jo že omenil in ki je, kolikor smo obveščeni, že bila predmet razprave pri komisiji Izvršnega sveta mesta Ljubljana, kjer je bilo ugotovljeno, da je potrebno vzpostaviti stike z ustreznimi republiškimi organi.

Na to pobudo bo sklican razgovor oziroma širši posvet, ki ga bodo organizirali Republiški sekretariat za urbanizem, republiški komite za energetiko in Republiški komite za družbeno planiranje in informacijski sistem, na katerem naj bi odgovorili na nekatera odprta vprašanja, ki s predštudijo še niso rešena. Poleg tega bi opredelili tudi dolgoročen interes republike glede proizvodnje električne energije in razrešitve oskrbe mesta Ljubljana z električno in toplotno energijo po letu 1990, v okviru dolgoročne energetske bilance do leta 2000.

Problem je strokovno izredno zahteven, zato dokončnega odgovora nisem mogel dati. Ko bodo odprta vprašanja razrešena oziroma dogovorjena, bomo delegatom posredovali izčrpnjši odgovor. Hvala lepa.

Predsednik Štefan Nemeč: Ali ste delegati zadovoljni z odgovori, ki ste jih dobili na delegatska vprašanja? (Da.)

Želi še kdo razpravljati? Če nihče, zaključujem razpravo in prekinjam to točko dnevnega reda. Skupina delegatov, ki je spremljala razpravo, naj se takoj

sestane v sobi 209. Predlagam tudi, da pri delu skupine sodeluje predstavnik Izvršnega sveta.

Odrejam polurni odmor.

(Seja je bila prekinjena ob 13.55 in se je nadaljevala ob 14.30.)

Predsednik Štefan Nemeč: Nadaljujemo sejo Zbora združenega dela.

Prehajamo na 8. točko dnevnega reda, to je na predlog za izdajo zakona o spremembah in dopolnitvah zakona o pokojninskem in invalidskem zavarovanju, ki ga je Skupščini predložil v obravnavo Izvršni svet.

Za svoja predstavnika je Izvršni svet določil tovariša Pavla Gantarja, člana Izvršnega sveta in republiškega sekretarja za delo ter tovariša Franca Briclja, pomočnika republiškega sekretarja za delo. Izvršni svet predlaga Skupščini, da predlog za izdajo zakona obravnava v smislu 250. člena poslovnika hkrati kot osnutek. Ima kdo glede tega predloga kakšno pripombo? Ugotavljam, da pripomb ni in da bomo predlog za izdajo obravnavali hkrati kot osnutek zakona.

Predlog za izdajo zakona o spremembah in dopolnitvah zakona, z osnutkom, so obravnavali: Odbor za družbenoekonomske odnose, Komisija za pravosodje, Komisija za vprašanja borcev NOV in Zakonodajno-pravna komisija. Vsa poročila ste prejeli. Prejeli ste tudi predlog Republiškega komiteja za vprašanja borcev NOV in vojaških invalidov. Želi predstavnik Izvršnega sveta še ustno obrazložiti predlog za izdajo zakona? Besedo ima tovariš Pavle Gantar, član Izvršnega sveta in republiški sekretar za delo!

Pavle Gantar: Tovariš predsednik, tovarišice in tovariši delegati! Pri pripravi predloženega predloga za izdajo zakona o spremembah in dopolnitvah zakona o pokojninskem in invalidskem zavarovanju, z osnutkom zakona, smo izhajali iz izhodišča, da bo moral pokojninski sistem že v bližnji prihodnosti doživeti korenite spremembe. Zato sedaj uveljavljamo le najnujnejše spremembe in dopolnitve. Ta novela, ki je že četrta, odkar je bil uveljavljen sedanja republiški zakon, predstavlja na eni strani formalno pravno uskladitev zakona z ustavo in odpravo nasprotij med pokojninskim zakonom in drugimi zakoni, na drugi strani pa pomeni uresničevanje stališč Skupščine SR Slovenije in drugih dejavnikov glede izboljšanja socialne varnosti borcev in ureditev nekaterih odprtih vprašanj. Zato ne gre za kompleksno, vsebinsko uskladitev pokojninskega sistema z novo ustavo in zakonom o združenem delu. Ta naloga je še neposredno pred nami. Pri tem naj opozorimo, da gre za pomemben aspekt socialne varnosti, saj ta sistem zagotavlja vrsto pravic za socialno varnost človeka. Zato je razumljivo, da so doslej in da bodo tudi v bodoče delovni ljudje in občani aktivno sodelovali pri oblikovanju novega sistema.

Ustavna zakona za izvedbo ustave SFRJ in ustave SR Slovenije sta določila, da je treba uskladiti zvezni zakon z ustavo do konca leta 1976, republiški zakon pa do konca junija 1976. V sedanjih razpravah je prevladalo spoznanje, da pokojninskega sistema, ki naj bi temeljil na novem družbenoekonomskem in samoupravnem položaju delavca v združenem delu, ni mogoče pripraviti in sprejeti v roku, določenem z ustavnim zakonom.

Oblikovanje novega sistema, ki mora temeljiti na produktivnosti dela, na interesu vzajemnosti in solidarnosti celotnega združenega dela ter na prispevku iz živega in minulega dela delavca k družbenemu dohodku, je namreč zelo zahtevna politična in strokovna naloga, ki bo zahtevala usklajevanje stališč v merilu Jugoslavije, v okviru republik in avtonomnih pokrajin. V ta namen je tudi Zvezna skupščina že imenovala posebno komisijo, v naši republici pa takšna komisija dela pri Izvršnem svetu Skupščine SR Slovenije.

Upoštevajoč, da smo neposredno pred oblikovanjem novega sistema, je Zvezna skupščina v decembru 1976 že sprejela novelo zveznega zakona, ki predstavlja predvsem rešitev nekaterih aktualnih vprašanj, na katera je opozorila praksa izvajanja sedanjega sistema. Pred vami, tovariši in tovarišice, je sedaj novela republiškega zakona. Kot je bilo že poudarjeno, novela, tako zveznega kot republiškega zakona, ne zajema tistih temeljnih vsebinskih vprašanj sistema, ki jih bo treba obravnavati in o njih zavzeti stališče ob oblikovanju novega sistema. Za katere spremembe in dopolnitve tedaj gre pri republiškem zakonu o pokojninskem in invalidskem zavarovanju v zvezi s to novelo? Gre za uresničevanje ustavnih načel o samoupravni organiziranosti delovnih ljudi in občanov na tem področju, o samoupravnih sodiščih in o zagotavljanju sredstev za uresničevanje pravic in interesov delavcev v okviru samoupravne interesne skupnosti.

Kar zadeva samoupravno organiziranost na tem področju, se novela zakona omejuje le na temeljna načela. Tako omogoča delovnim ljudem, da upoštevajoč ustavna načela in stališča Republiške konference Socialistične zveze Slovenije o nadaljnjem razvoju ustavne zasnovе samoupravnih interesnih skupnosti, sprejeta maja 1976, s samoupravnimi sporazumi in drugimi samoupravnimi splošnimi akti sami urejajo to vprašanje. Dosedanje izkušnje v delovanju te skupnosti kažejo, da se morajo delavci, zaradi uresničevanja novega družbenoekonomskega položaja, tudi na tem področju ustrežneje samoupravno organizirati in da mora iti nadaljnji razvoj v smeri oblikovanja temeljnih skupnosti iz območja republike. Zato je Skupščina Skupnosti, po predhodni široki razpravi v delegatski bazi, že julija 1976 zavzela stališča in sprejela nekatere ukrepe za nadaljnjo ustavno preobrazbo samoupravne interesne skupnosti na tem področju.

Novela zakona predvideva bistvene novosti na področju uveljavljanja pravic iz pokojninskega in invalidskega zavarovanja, tako v okviru Skupnosti kot tudi glede sodnega varstva pravic. Dosedanji upravni postopek je bil nadomeščen z novim postopkom, v okviru Skupnosti opredeljenim s samoupravno regulativo, upravni spor pa s sodnim varstvom pred posebnim sodiščem združenega dela. Upoštevajoč ustavna načela in stališča, ki so jih o samoupravnih sodiščih zavzeli organi in organizacije v naši republici, je Skupščina Skupnosti na seji 17. tega meseca že sprejela sklep o ustanovitvi, organizaciji in delovnem področju Sodišča pokojninskega in invalidskega zavarovanja in starostnega zavarovanja kmetov. Sodišče naj bi odločalo na prvi stopnji o vseh sporih iz družbenoekonomskih in drugih samoupravnih odnosov iz 18. člena zveznega zakona in 12. člena republiškega zakona o sodiščih združenega dela. Po sklepu o ustanovitvi naj bi sodišče pričelo z delom 1. 1. 1978. Na omenjeni seji je Skupščina sprejela še druge sklepe o pripravah, ki so neobhodne, da bi lahko to sodišče nemoteno pričelo z delom prihodnje leto.

Sedanji republiški zakon je dokaj podrobno urejal financiranje pokojninskega in invalidskega zavarovanja. Upoštevajoč določila zakona o združenem

delu, ki prinašajo vsebinski premik glede odnosov pri zavarovanju potreb delavcev, delovnih ljudi in občanov na področju družbenih dejavnosti in socialne varnosti, novela zakona predvideva, da bodo svoje obveznosti glede sredstev za uresničevanje pravic iz pokojninskega in invalidskega zavarovanja v Skupnosti v prihodnje določali zavarovanci na podlagi programa te skupnosti s samoupravnimi sporazumi. Določili bomo tudi višino prispevka v skladu s posebnimi predpisi. V primeru, da samoupravni sporazumi ne bi bili sklenjeni ali pa bi jih sklenil le del udeležencev in sredstva za izvedbo programa ne bi bila zagotovljena, lahko republiška skupščina določi ustrezno stopnjo prispevka.

Skladno s stališči, sprejetimi na ravni Jugoslavije in tudi v naši republici o izboljšanju socialne varnosti upokojenih borcev NOV, še zlasti s stališča Zveze združenj borcev NOV, ter upoštevajoč družbeno dogovorjena stališča o zagotavljanju sredstev za skupne in splošne potrebe v skladu z gibanjem dohodka v gospodarstvu oziroma krepitevijo akumulativne sposobnosti združenega dela je Izvršni svet predvidel pri tem osnutku tri variante o novi ravni minimalne zaščitne pokojnine za borce NOV pred 9. 9. 1943 oziroma do 13. 10. 1943. leta.

Upoštevaje pripombe, izražene v dosedanjih razpravah v organih Skupščine, zlasti Komisije za vprašanja borcev NOV, bo Izvršni svet Skupščine SR Slovenije, v sodelovanju z Zvezo borcev in drugimi organi, ponovno proučil vprašanje višine minimalne pokojnine. V primeru, če bo sprejeta odločitev, da bo minimalna zaščitna pokojnina v letu 1977 enaka povprečnemu osebnemu dohodku iz preteklega leta, to je 4068 dinarjev, bi bilo treba povečati sedanjo pokojninsko osnovo za 17,6 %, ne pa za 12,33 %, kot predvideva osnutek zakona v prvi varianti.

Zagotovitev take pokojnine tej kategoriji borcev bo povzročila povečanje izdatkov republiškega proračuna za 106,1 milijona dinarjev za neto oziroma za okoli 127,3 milijona dinarjev za bruto pokojnine. Zato bo realizacija tega nujno zahtevala dodaten napor v zvezi z viri napajanja republiškega proračuna in oblikovanjem tega proračuna za leto 1977. Jasno pa je, da bo realizacija družbenega dogovora o skupnih osnovah in merilih za podeljevanje priznavalnin borcem NOV, ki so ga podpisale oziroma že sprejele skoraj vse občine v naši republici, zmanjšala za določen znesek izdatke za priznavalnine, ob pogoju, da se poveča ta pokojnina.

Novela zakona upošteva pobudo delegata Darka Markočiča, da se delo v kmečkih delovnih zadrugah upošteva v pokojninsko dobo vsaki osebi, ki ji je bilo to delo edini in glavni poklic, ne glede na pogoje, ki jih je po sedanjih predpisih taka oseba morala izpolnjevati pred vstopom oziroma prenehanjem dela v zadrugi. To pobudo je republiška skupščina sprejela ob obravnavi predloga za izdajo zakona.

Z novelo zakona naj bi rešili tudi nekatera odprta vprašanja v zvezi s posebnim prispevkom, ki ga Skupnosti plačujejo zaposleni upokojenici. Zato obstaja predlog, da naj ne bi bil prehod na poseben prispevek v nobenem primeru večji, kot znaša pokojnina, in da se v primeru, ko zavezanec posebnega prispevka ni imel statusa upokojenca, skozi vse leto odmeri poseben prispevek le od sorazmernega dela davkov od skupnega dohodka občanov, ki odpade na čas, ko je imel zavezanec status upokojenca oziroma ko je užival pokojnino. Pri tem še posebej pripominjamo, da bo treba vprašanje zaposlovanja upokojenec, ki je aktualno in pomembno vprašanje in katerega ustrezna rešitev je v interesu tako upokojenec kot tudi združenega dela oziroma družbe v celoti,

celovito proučiti in predlagati ustrezno rešitev v okviru oblikovanja novega pokojninskega sistema.

Sedanji zvezni zakon daje velik poudarek družbenemu dogovarjanju na področju pokojninskega in invalidskega zavarovanja. Z zakonom je določeno, da družbeni dogovor, ki ga sklenejo sindikati ter samoupravne interesne skupnosti pokojninskega in invalidskega zavarovanja, za določena vprašanja pa tudi družbenopolitične skupnosti, lahko nekatera pomembna vprašanja s tega področja uredi drugače, kot so urejena v zakonu. Ker po ustavi družbeni dogovor ne more biti splošno obvezen, temveč obvezuje le tistega, ki ga je sklenil oziroma pristopil k njemu, je bila z novelo zveznega zakona črtana določba o splošni obveznosti dogovora. Zaradi pomembnosti vprašanj, ki se lahko urejajo z dogovorom, pa zakon določa, da je mogoče taka vprašanja z dogovorom urediti le tedaj, če dogovor sklenejo udeleženci vseh republik in avtonomnih pokrajin.

Novela republiškega zakona dalje predvideva, da v bodoče zakon ne bi več urejal instituta družbenega dogovarjanja, udeležencev, postopka in vsebine. Ustavna načela v družbenem dogovoru se konkretizirajo v zakonu o združenem delu, družbeno dogovarjanje pa se tudi na področju pokojninskega in invalidskega zavarovanja vse bolj uveljavlja in ni več potrebe po zakonski ureditvi vsebine dogovorov in udeležencev dogovarjanja.

Poleg vprašanj, ki jih določa zakon so bila z družbenimi dogovori urejena še druga vprašanja, zlasti glede financiranja pokojninskega ali invalidskega zavarovanja ter usklajevanja pokojnin. Sklenjen je bil tudi družbeni dogovor o merilih in kriterijih ter osnovah postopka za določanje delovnih mest, na katerih se šteje zavarovalna doba s povečanjem. V pripravi pa je družbeni dogovor o izvajanju preventivnih ukrepov in akcij za odpravljanje vzrokov in posledic nesreč pri delu, poklicnih boleznih in invalidnosti.

To je, rekel bi, glavna vsebina sprememb in dopolnitev v noveli tega pokojninskega zakona. Predlagam, tovarišice in tovariši delegati, da Zbor sprejme predlog za izdajo zakona, skupaj z osnutkom zakona. Hvala.

Predsednik Štefan Nemeč: Hvala lepa! Pričenjam razpravo! Kdo želi besedo? Besedo ima tovarišica Anica Kirn!

Anica Kirn: Tovariš predsednik, tovarišice in tovariši delegati! Komisija za vprašanja borcev NOV Skupščine SR Slovenije je na 13. seji 10. marca 1977 obravnavala predlog za izdajo zakona o spremembah in dopolnitvah zakona o pokojninskem in invalidskem zavarovanju, z osnutkom zakona, ki ga je Skupščini SR Slovenije predložil Izvršni svet Skupščine SR Slovenije, in dala o tem poročilo. Posebno pozornost je Komisija posvetila 5. členu tega zakona, glede varstvene pokojnine borcev NOV, zato bi v zvezi s tem spregovorila nekaj besed.

Nobena izmed predlaganih variant ne predstavlja realizacije stališča Republiškega odbora Zveze združenj borcev NOV SR Slovenije, sprejetega v letu 1976, po katerem naj bi varstvene pokojnine borcev NOV pred 9. 9. 1943 oziroma 13. 10. 1943 znašale v letu 1977 din 4000, kolikor je bilo ocenjeno, da bo znašal znesek povprečnega osebnega dohodka v letu 1976, oziroma bile enake povprečnemu osebnemu dohodku delavcev v SR Sloveniji iz preteklega leta.

Komisija za vprašanja borcev NOV predlaga, naj se varstvena pokojnina za borce NOV pred 9. 9. 1943 oziroma 13. 10. 1943 določi v znesku povprečnega osebnega dohodka iz preteklega leta, to je za leto 1977 4068 dinarjev.

Komisija je namreč doslej že na več svojih sejah ugotavljala, da inflacijska gibanja in v zvezi s tem nagel porast življenjskih stroškov negativno vplivajo na materialni položaj borcev, ki prejemajo zagotovljeno minimalno pokojnino. Nevzdržno je, da morajo občinske skupščine reševati materialni položaj številnih omenjenih upokojencev z dodeljevanjem občinskih priznavalnin. Komisija se pri tem sklicuje predvsem na stališče Republiškega odbora Zveze združenj borcev NOV SR Slovenije, da je treba tem kategorijam borcev, udeležencem NOV pred italijansko kapitulacijo, zagotoviti take pokojninske prejemke, ki jim bodo omogočali primerno materialno oskrbo.

Komisija predlaga, da predlagatelj v smislu sklepa 12. seje Komisije z dne 12. 9. 1976 glede rešitev, ki izhajajo iz tega člena, tudi mnenje Sveta za socialno-zdravstvena vprašanja pri Republiški konferenci SZDL Slovenije in Komisije za socialna in zdravstvena vprašanja borcev NOV Republiškega odbora Zveze združenj borcev NOV SR Slovenije.

Posebno pozornost pa je Komisija posvetila še vedno odprtemu vprašanju udeležencev NOV, bivših nemških mobilizirancev s Štajarske, Koroške in Gorenjske ter mobilizirancev v madžarsko vojsko iz Prekmurja. Le-te namreč zadeva kazenska sankcija iz 163. člena temeljnega zakona pokojninskega zavarovanja, ki pravi: »V pokojninsko dobo se ne šteje obdobje od 6. aprila 1941 do 15. maja 1945 zavarovancu, ki je med NOB z orožjem aktivno sodeloval v boju na strani okupatorja ali njegovih pomagačev ali je bil organizator, funkcionar ali aktiven član kvizlinških organizacij, ne glede na to, ali je bil zato od sodišča obsojen ali ne.«

Gre za problem izgube delovne dobe tistih naših občanov borcev, ki so bili prisilno mobilizirani v nemško ali madžarsko vojsko in jih ta sankcija zadene ne glede na to, da so se kasneje ob prvi možni priliki vključili v narodnoosvobodilno vojsko. V tem pogledu pa se le ti izenačujejo s storilci najhujših kaznivih dejanj zoper ljudstvo in državo.

Predsednik Štefan Nemeč: Hvala lepa! Prosim, besedo ima delegat Adolf Straka!

Adolf Straka: Tovariš predsednik, tovarišice in tovariši delegati! Na koordinacijskem sestanku 21. marca 1977 so delegacije petih ljubljanskih občin podprle prizadevanja v predlogu za izdajo zakona o spremembah in dopolnitvah zakona o pokojninskem in invalidskem zavarovanju, z osnutkom zakona, posebno še poročila in izhodišča Komisije za vprašanja borcev NOV Skupščine SR Slovenije.

V Sloveniji so specifična vprašanja tistih udeležencev NOV, ki so bili leta 1941 in kasneje mobilizirani v tuje vojske, nemško in madžarsko. Večje število teh mobilizirancev se je priključilo osvobodilnim gibanjem v Franciji, SZ in drugod. Zato je potrebno to vprašanje reševati skladno s priporočili Komisije za vprašanja borcev NOV pri Skupščini SR Slovenije.

Pri reševanju tega perečega problema je treba poudariti, da so borci, ki so stopili v NOV in druga napredna gibanja proti fašizmu, imeli velik delež pri odločilnih akcijah za izgon okupatorja. Ni odveč poudariti, da je večje število teh borcev sodelovalo v bitkah na sremski fronti in v prekomorskih brigadah.

Ko je bila vojna končana, smo bili ponosni na enote, ki so nosile breme bojev za osvoboditev, nismo pa bili dovolj samokritični, da bi realno ugotovili

pogoje, zaradi katerih je bilo toliko mobilizirancev v sovražnih formacijah. Po tolikih letih dela v svobodni, samoupravni družbi je potrebno izreči tudi tem tovarišem skromno priznanje, kajti takšno zapostavljanje pri uveljavljanju pravic glede na druge borce in državljane je potrebno odpraviti oziroma poiskati primerno rešitev.

Stališča, ki jih je zagovarjala naša delegacija Zveze borcev NOV na zadnjem kongresu borcev NOV Jugoslavije, so bila pravilna, kot tudi zahteva, da se uredi vprašanje borcev NOV obravnavanih kategorij. Kakor je razvidno iz časopisnih informacij, so v drugih republikah podobne težave že premostili, izhajajoč iz odloka AVNOJ-a z dne 21. novembra 1944. leta, ki je dajal amnestijo določenim kategorijam raznih formacij in poznejšim udeležencem v vrstah NOV Jugoslavije.

Slovenija je imela v svojih brigadah precejšnje število dezertirjev iz nemške in madžarske vojske, večje število pa jih je bilo v brigadah v SSSR in v Italiji. Vsi ti borci so želeli oprati sramoto in so se v večini primerov na bojiščih obnašali pogumno in z željo, da postanejo enakopravni člani naše družbe. Prav zaradi tega je potrebno spremeniti določene zakonske sankcije pri reševanju tako perečih problemov, kot je obravnavano vprašanje.

Ni odveč poudariti, da smo pri obravnavi najbolj perečih problemov premalo obdelali tudi vprašanje mladincev, mlajših od 15 let, ki so delali na terenu. Nekateri teh tovarišev so postali zaradi obremenitve v mladih letih pri delu v NOB izčrpani in tako pozabljeni pri uveljavljanju pravic iz zakona o pokojninskem in invalidskem zavarovanju. Hvala lepa.

Predsednik Štefan Nemeč: Hvala lepa! Kdo še želi razpravljati? Prosim, besedo ima tovariš Slavko Kovačič, predstavnik Republiškega odbora Zveze borcev Slovenije!

Slavko Kovačič: Tovarišice in tovariši delegati! Želel bi vas seznaniti s stališči, ki jih je obravnavalo predsedstvo Republiškega odbora Zveze združenj borcev na svoji seji 11. novembra 1976 in potrdil Republiški odbor Zveze združenj borcev NOV Slovenije na seji 17. decembra 1976. Preden izrečem ta stališča, dovolite, da povem nekaj uvodnih misli.

V začetku preteklega leta je Republiški odbor Zveze združenj borcev Slovenije, njegovo predsedstvo in Komisija za socialno in zdravstveno vprašanje borcev NOV, obširneje obravnaval socialno in zdravstveno problematiko udeležencev NOV. Ta problematika je bila še posebej razložena v tako imenovani informaciji, ki jo je pripravil Republiški komite za vprašanja borcev in vojaških vojnih invalidov, o kateri se je na široko razpravljalo na sestankih političnih organizacij v Sloveniji. O tej analizi so razpravljale tako organizacije Zveze borcev občin kot tudi krajevna združenja in občinske organizacije Socialistične zveze, občinske skupščine itd. Poleg teh organov pa so o tej analizi razpravljale tudi samoupravne interesne skupnosti pokojninskega in invalidskega zavarovanja v Sloveniji.

Poleg splošno znanih, že prebrodenih težav in uspehov, ki smo jih na področju varstva borcev dosegli, je bilo največ pozornosti posvečeno v teh razpravah socialnoekonomskemu položaju borcev v pokojninskem sistemu.

V razpravah je bilo namreč ugotovljeno, da je srednje težaven položaj nekaj več kot 16 tisoč upokojenih borcev NOV pred 9. 9. oziroma 13. 10. 1943 v Sloveniji, katerih zagotovljene pokojnine močno zaostajajo za življenjskimi stroš-

ki in realnimi osebnimi dohodki ter ne zagotavljajo primerne življenjske ravni glede na njihov prispevek v revoluciji in povojni socialistični izgradnji. Posebno težko žive tisti borci NOV, ki s pokojnino preživljajo še zakonca ali drugo osebo in poleg tega vzdržujejo še nepreskrbljene otroke. Zaradi povečanja stanarin in zaradi drugih podražitev ter inflacijskih gibanj žive nekatere družine borcev v težkem socialnem položaju. Na to so opozorile tudi razprave, kot sem že omenil, na terenu, v katerih je bilo hkrati izraženo tudi mnenje, da se z usklajevanjem pokojnin oziroma z usklajevanjem temeljnega zakona o invalidskem in pokojninskem zavarovanju z zvezno ustavo in s predvidenimi 6 odstotki, ki jih predvideva federacija k pokojninski osnovi, ne morejo pokriti življenjski stroški borcev narodnoosvobodilne vojne v Sloveniji.

Takšna izhodišča in takšno usmeritev sta potrdila tudi Predsedstvo Socialistične zveze Slovenije in tudi Izvršni svet SR Slovenije v razpravi ob analizi stanja borcev v Sloveniji, pa tudi zaključna razprava o tej problematiki, ki je bila 23. junija lansko leto v zborih Skupščine SR Slovenije, ko so bila sprejeta tudi stališča o izvajanju in nadaljnjem urejanju sistema socialne varnosti borcev narodnoosvobodilne vojne in drugih borcev NOV v Sloveniji. Ta stališča potrjujejo, da je treba materialni položaj teh borcev izboljšati z zagotovljeno minimalno pokojnino. Zato sta Predsedstvo Zveze združenj borcev NOV Slovenije in Republiški odbor sprejela stališče, da je treba pokojnino teh udeležencev NOV postaviti na raven povprečnega osebnega dohodka zaposlenih delavcev v Sloveniji, to je v sedanjih razmerah na 4068 dinarjev.

K temu je Republiški odbor Zveze borcev poudaril, da do sedaj še nimamo systemske rešitve tega problema ter da nam določene variante, ki jih vsebuje predloženi osnutek v 5. členu, ne dajejo systemske rešitve, pač pa samo nekoliko izboljšujejo materialni položaj teh borcev. Zaradi tega se je Republiški odbor Zveze borcev odločil, da bi bilo najbolj primerno zadevo rešiti systemsko in višino te pokojnine, kot sem rekel, postaviti na raven povprečnega osebnega dohodka zaposlenih delavcev v Sloveniji.

Zato predlagam, da se namesto sedanjih treh variant, ki so v osnutku zakona, zadeva ponovno prouči in dogradi ter izdelata tak sistem, ki bi zagotavljal načelno rešitev tudi za v bodoče, da nam ne bi bilo treba o odstotnih povišanjih pravic borcev v pokojninskem sistemu razpravljati vsako leto sproti.

Predložene rešitve, kot sta že oba prejšnja govornika poudarila, bi brez dvoma zagotovljene pokojnine postavila na neko sicer boljšo osnovo, s čimer bi dejansko samo razbremenili izdatke za občinske priznavalnine, za katere pa vemo, da jih moramo po družbenem dogovoru urediti še v letošnjem letu. Naj k temu dodam samo še to, da menim, da je prav, tako kot je v osnutku zakona predlagano, da bi nova določila za ureditev položaja pokojnin borcev veljala od 1. 1. 1977.

Drugi problem, o katerem sem želel spregovoriti nekaj besed, je vprašanje izgube pokojninske dobe delavcev iz delovnega razmerja, ki so živeli v območju, takrat okupiranem od Nemcev, in so izgubili pokojninsko dobo od 6. aprila 1941 do prisilne mobilizacije v nemško vojsko po 163. členu temeljnega zakona o pokojninskem zavarovanju.

Na tem mestu moram povedati, da ni sestanka Zveze združenj borcev niti ne Socialistične zveze in drugih organizacij na Štajarskem, Gorenjskem in Koroškem, da ne bi bil prisoten ta problem. Menim, da ni brez osnove in da je prav, da prisluhnemo borcem, ki navajajo, kako krivičen je omenjeni predpis saj dovoljuje na primer, da je recimo neki profesor, ki je vso okupacijo preda-

val zgodovino fašizma, dobil priznано to dobo v pokojnino ali da je delavec delal v tovarni letal, pa mu je ves čas štet v pokojninsko dobo. Tako imamo posamezne primere na Štajerskem in Gorenjskem, da zaradi izgube te delovne dobe, pred mobilizacijo v nemško vojsko, nekateri bivši mobiliziranci morajo dejansko delati več kot 42 let, da bi dosegli polno 85-odstotno pokojnino.

Zaradi takšnih razmer, ki postajajo političen problem na Gorenjskem, Koroškem in Štajerskem, predlagam, da se zadeva ponovno prouči. Menim, da je pot, ki jo je nakazala skupščinska komisija za vprašanja borcev, prava. Lahko rečem, da so ti borci NOV kot nekdanji nemški dezertjerji v zaključnih operacijah narodnoosvobodilnega boja leta 1944 in 1945 nosili precejšnjo težo boja pri osvobajanju Slovenije.

Republiški odbor Zveze borcev se torej ne zavzema, tako kot se včasih tolmači, za nemške vojake, ki so bili v nemški vojski. Republiški odbor Zveze združenj borcev SZDL se zavzema za tako imenovane dezertjerje iz nemške vojske, ki so se aktivno bojevali do konca vojne v NOV in prispevali svoj delež k osvoboditvi Slovenije. Hvala lepa.

Predsednik Štefan Nemeč: Kdo še želi razpravljati? Če nihče, zaključujem razpravo in predlagam naslednji sklep:

1. Predlog za izdajo zakona o spremembah in dopolnitvah zakona o pokojninskem in invalidskem zavarovanju, z osnutkom zakona, se sprejme.

2. Predlog zakona o spremembah in dopolnitvah pripravi Izvršni svet Skupščine SR Slovenije. Pri pripravi predloga o spremembah in dopolnitvah zakona naj upošteva predloge, dane v razpravah v skupščinskih telesih in ostalih gradivih ter predloge, dane v razpravi na današnji seji.

Kdor je za predlagani sklep, naj prosim glasuje! (115 delegatov glasuje za.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Ugotavljam, da je sklep soglasno sprejet.

Lahko nadaljujemo s 4. točko dnevnega reda? Prosim, besedo ima tovariš Jože Kert.

Jože Kert: Tovariš predsednik, tovarišice in tovariši delegati! Povedal bi, da se je komisija v času odmora sestala in podrobno pretresla vsebino razprave, ki je bila danes v zboru v zvezi z energetske bilanco in izgradnjo energetskih objektov. Pri tem je komisija ugotovila, da je današnja razprava vsebinsko zajeta v stališčih, ki smo jih danes predložili zboru oziroma kolikor ni zajeta tu, je zajeta v poročilu Odbora za družbenoekonomski razvoj. V omenjenih dveh aktih je vsebinsko zajeta celotna razprava, razen nekaterih strokovnih pogledov, glede katerih pa se Komisija ne more opredeliti, ker zahtevajo poprejšnjo proučitev v strokovnih krogih. Zato komisija, imenovana na tem zboru, predlaga, da zbor sprejme ugotovitve in stališča v predloženem besedilu. Hvala lepa.

Predsednik Štefan Nemeč: Hvala lepa! Slišali ste poročilo komisije, ki je spremljala razpravo. Želi kdo o tem poročilu razpravljati oziroma ima kdo kakšen spreminjevalni predlog? (Ni predloga.) Potem dajem na glasovanje stališča, ki jih je pripravil Odbor za družbenoekonomski razvoj in predložil zboru in smo jih dobili danes na klop. Kdor je za, naj prosim glasuje! (111 delegatov glasuje za.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal glasovanja? (Nihče.)

Ugotavljam, da so stališča soglasno sprejeta.

Prehajam na 9. točko dnevnega reda, to je na predlog za izdajo zakona o varnosti na javnih smučiščih, z osnutkom zakona.

Predlog za izdajo zakona je predložil v obravnavo Izvršni svet. Za svojega predstavnika je določil tovariša Doreta Dovečarja.

V smislu 250. člena poslovnika predlaga Izvršni svet, da se prva in druga faza postopka združita, tako da se hkrati obravnavata in sprejemata predlog za izdajo zakona in osnutek zakona. Ima kdo kakšen pomislek ali drugačen predlog glede predloga? (Ni pripomb.) Ugotavljam, da je predlog Izvršnega sveta glede postopka sprejet.

Predlog zakona z osnutkom zakona so obravnavali: Odbor za urbanizem in stanovanjsko-komunalna vprašanja, Odbor za družbenopolitični sistem in Zakonodajno-pravna komisija. Prejeli smo tudi pripombe Smučarske zveze Slovenije. Želi kdo od poročevalcev še kaj ustno dodati k pisnim poročilom? (Ne.)

Pričenjam razpravo. Kdo želi besedo? Besedo ima tovariš Jože Bizjak, delegat gospodarskega področja z Jesenic!

Jože Bizjak: Tovariš predsednik, tovarišice in tovariši delegati! Skupina delegatov 9. okoliša — Jesenice, v katerem se nahaja več smučišč, kot so Planica, Kranjska gora, Martuljk, Mojstrana, Črni vrh nad Jesenicami, je obravnavala predlog za izdajo zakona o varnosti na javnih smučiščih z osnutkom zakona in pri tem ugotovila, da je tak zakon potrebno sprejeti.

K posameznim členom pa dajemo naslednje pripombe, spremembe oziroma dopolnitve:

K 3. členu: V prvi alineji naj se namesto dveh besed v oklepaju, ki se glasita (odstreljevalne žičnice), pravilno uporabijo besede »umetno proženje plazov«. Plazovi se namreč lahko sprožijo tudi z minometi ali drugimi tehničnimi sredstvi.

K 7. členu: V tem členu naj se besede na koncu »krajevna turistična organizacija« nadomestijo z besedami »krajevne skupnosti«. Krajevne turistične organizacije so namreč v reorganizacijah, turističnih poslovnih skupnosti pa še ni. Najbolj pristojna za ureditev teh zadev pa je po našem mišljenju krajevna skupnost.

K 9. členu: Tu bi bile potrebne naslednje spremembe, ki bi bile v skladu z mednarodnimi oznakami na smučiščih glede na težavnost. Oznake se delijo v tri skupine, in sicer: lahka smučišča z maksimalnimi prečnimi in vzdolžnimi nakloni do 30 %. Za te je mednarodna označba svetlomodra barva. Potem srednje težka smučišča z maksimalnimi prečnimi in vzdolžnimi nakloni do 45 %, za te je svetlo rdeča oznaka; težka smučišča z maksimalnimi prečnimi in vzdolžnimi nakloni do 60 %, za te je črna oznaka.

Če bi v zakonu predpisali naklon 20 % in maksimalni naklon 35 %, bi morali več smučišč zapreti. Na vsak način pa bi bila smučišča z navedenimi strminami prelahka za današnje povprečno znanje smučarjev, posebno ob današnji dovršeni smučarski opremi. Bati se je tudi, da bi večina dobrih smučarjev hodila smučat v tujino.

Drugi odstavek tega člena naj bi se dopolnil še z besedilom: »Deli smučarskih prog, ki so ožji od 15 m, se morajo posebej označiti.« Utemeljitev: Na nekaterih mestih se proge nad 15 m skoraj ne dajo razširiti ali pa bi bilo to nadpovprečno drago, bodisi zaradi nestabilnega, plazljivega terena ali pa bi s tem

nastale prestrme škarpe, zaradi useka v terenu. Zaradi tega bi bilo treba dovoliti ožje krajše odseke, ki bi jih bilo treba seveda potem označiti.

13. člen: Predlagano je, da se v celoti črta. Zmogljivost žičnice pogojuje zasedenost smučišč, kar je teoretično uskladeno. Smučišče praviloma ne more biti bolj zasedeno, kot dovoljuje zmogljivost naprave. Preobremenitve nastajajo le na čakalnih mestih in ne na smučiščih. Do razrešitve tega pa bi prišlo le z gradnjo novih naprav.

K 33. členu: Glede na predlog, da naj se v celoti črta 13. člen, je analogno predlagano, da se črta tudi peta alineja 22. člena.

V členu 23. bi bilo treba dodati: »brez dovoljenja upravljalca smučišč na smučiščih ni dovoljeno organizirati smučarskih tekmovanj in postavljati palic za trening«. To utemeljujemo s tem, da morajo tekmovanja in treningi potekati organizirano, kajti palice, ki ostanejo, so lahko nevarne za smučarje, ki po tekmi uporabljajo te terene. Drugi vzrok pa je, da lahko preveč tekmovanj popolnoma zasede teren in onemogoči rekreativno smučanje.

K 28. členu bi bilo potrebno dodati še naslednje: »Tehnično ureditev prog po določenih tega zakona je treba izvesti v roku treh let po uveljavitvi tega zakona«. Vsako poseganje v teren zahteva določena finančna sredstva. Največkrat je potreben tudi bančni kredit, če gre za večji obseg del, je potrebno dobiti gradbena dovoljenja, kjer pa so lastniki zemljišča privatni lastniki, pa tudi privoljenja le-teh. Pridobitev vseh teh soglasij in dovoljenj pa zahteva daljši postopek in zato prekratek rok verjetno ne bi bil realen. Hvala lepa.

Predsednik Š t e f a n N e m e c : Kdo še želi razpravljati? Če ne želi nihče več, zaključujem razpravo in predlagam, da sprejmemo naslednji sklep:

Predlog za izdajo zakona o varnosti na javnih smučiščih, z osnutkom zakona, se sprejme.

2. Predlog zakona pripravi Izvršni svet Skupščine SR Slovenije. Pri pripravi predloga naj upošteva predloge, dane v poročilih skupščinskih teles in ostalih gradivih ter predloge, dane v razpravi na današnji seji zbora in prouči možnost, da se materija tega zakona in materija zakona o žičnicah uredita z enim zakonom.

Ali ima kdo kakšne pripombe k temu predlogu? Pripomb ni. Kdor je za to, naj prosim glasuje! (113 delegatov glasuje za.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Prehajamo na 10. točko dnevnega reda, to je na predlog zakona o upravljanju in razpolaganju s stavbnim zemljiščem, ki ga je Skupščini predložil v obravnavo Izvršni svet.

Za svojega predstavnika je Izvršni svet določil dr. Mira Sajeta, pomočnika republiškega sekretarja za urbanizem.

Predlog zakona so obravnavali: Odbor za stanovanjsko-komunalna vprašanja, Odbor za urbanizem in stanovanjsko-komunalna vprašanja Zbor občin ter Zakonodajno-pravna komisija. Poročila smo prejeli. Ali želi kdo od predstavnikov še kaj ustno dodati k pisnim poročilom? Prosim!

Dr. M i r o S a j e t : Tovariš predsednik, tovarišice in tovariši delegati! Dovolite mi, da k predlogu zakona o upravljanju in razpolaganju s stavbnim zemljiščem v kratkem uvodu podam nekaj misli.

Ob osnutku zakona smo vodili široko in temeljito razpravo tudi po občinah, tako da se boste strinjali z menoj, da nam ni potreben širši uvod. Predlog

zakona predstavlja zaokrožitev nove zakonske ureditve na področju komunalnega gospodarstva, in ker že izhaja tudi iz določil zakona o združenem delu, predstavlja tudi dobro osnovo za svobodno menjavo dela in sredstev v komunalnem gospodarstvu. Zakon omogoča širše uveljavljanje sporazumevanja in oblikovanja družbeno dogovorjenih cen komunalnih storitev in na tej osnovi, v pomembnem delu komunalnega gospodarstva, uveljavljanja neposredno svobodno menjavo dela in sredstev in s tem nadaljnje odpravljanje državnega urejanja odnosov. Zakon prinaša o tem nove možnosti za materialno osnovo komunalnega gospodarstva, odpravo linearne urejanja razvoja materialne osnove in odpira možnosti za hitrejšo urejanje tistega dela komunalnih dejavnosti, ki zaostajajo pri zadovoljevanju potreb delovnih ljudi in občanov.

S predloženim zakonom se zaključuje krog zemljiških zakonov, ki smo jih sprejeli v zadnjih dveh letih. Tako je na novo urejeno prehajanje zemljišč, ki so z urbanističnimi načrti oziroma z zazidalnimi načrti opredeljena kot stavbna v družbeno last in promet s temi zemljišči, s predloženim zakonom pa je sedaj na novo urejeno tudi upravljanje in razpolaganje. Pri tem smo upoštevali posebno odgovornost občine kot družbenopolitične skupnosti, zato je zadržala nekatere originarne pristojnosti. Zemljiška-stavbna skupnost je postavljena variantno in jo bodo oblikovali in razvili verjetno v večjih občinah, kjer je obseg in promet s stavbnimi zemljišči v družbeni lasti večji in kjer je bolj dinamična tudi urbanizacija. Zakon se v vseh svojih temeljnih določbah obrača k stavbnim zemljiščem v družbeni lastnini, materialne konsekvence pa usmerja v družbeno usmerjeno gradnjo in primarno ter sekundarno komunalno infrastrukturo.

Temeljna intencija zakona je torej krepitev družbenega zemljiškega in komunalnega fonda, kar je v sedanjem trenutku urbane rasti posebnega pomena tudi za usmerjanje urbanizacije, za krepitev policentrizma in za uspešnost spopada z disperzijo in neracionalno izrabo prostora, ki je pri nas v zadnjih letih dobila škodljivo velike dimenzije. Zato so lahko določenih bonitet deležni tudi zadružniki v okviru stanovanjskih zadrug, vendar samo znotraj družbene usmerjene stanovanjske graditve.

Vsa sredstva, ki so zbrana po določbah tega zakona, moramo obravnavati kot del družbenega kapitala, ki ga združeno delo in občani namenjajo za razvoj komunalnega gospodarstva in za opremljanje na novo pridobljenih stavbnih površin v družbeni lasti. Pri tem je treba izhajati tudi iz določb ustave, ki pravi, da nihče ne more biti v mestih in naseljih mestnega značaja lastnik stavbnega zemljišča. Zaradi takšnega značaja sredstev, zbranih po tem zakonu, jih tudi ne bo mogoče obravnavati kot nekakšna bančna sredstva, ki jih lahko po določenih pogojih posojamo. Zavarovati moramo strogo namenski in družbeni značaj teh sredstev.

Pri pripravi predloga smo upoštevali veliko večino predlogov in sugestij in tako izboljšali besedilo zakona. V nekaterih primerih smo tako zakon še bolj približali potrebam prakse. Dejansko nismo mogli sprejeti nekaterih predlogov, ker so po svoji vsebini spreminjali osnovni pristop, na katerem je zakon zgrajen.

Nismo sprejeli nobenega od predlogov, da naj bi sredstva nadomestila za uporabo stavbnega zemljišča in del stanovanjskega prispevka uporabljali tudi za komunalno urejanje izven družbeno usmerjene gradnje oziroma tam, kjer se nadomestilo ne plačuje, in podobno.

Združeno delo v novih pogojih vse bolj direktno prevzema na sebe neposredno odgovornost za vso družbeno reprodukcijo. Zato zakon v večji meri kot doslej naslanja razvoj komunalnih dejavnosti na dohodek, ustvarjen v sferi materialne proizvodnje, ob tem, da začenja močnejše razvijati tudi komponento zajemanja dela mestne rente. Ob tem je treba poudariti, da je v pripravi in da bo v kratkem predložen Skupščini še zakon o spremembah in dopolnitvah zakona o komunalnih dejavnostih posebnega družbenega pomena, s katerim bo na načelu angažiranja dela mestne rente za komunalni razvoj mesta rešeno tudi vprašanje sredstev za vzdrževanje skupne komunalne porabe, kajti letos s 1. julijem bomo prenehali financirati komunalno iz sredstev splošne porabe.

Dovolite mi, tovarišice in tovariši, da ne ponavljam obrazložitve k predlogu zakona, ker je obsežna in ker tudi problematiko dobro poznate. Sprejem predlaganih določb zakona bo omogočil, da že ustanovljene komunalne interesne skupnosti, teh je sedaj nekaj nad 30, začno takoj urejati odnose komunalnega gospodarstva na novih osnovah in da obenem zemljiške skupnosti ali posebne samoupravne enote v komunalnih interesnih skupnostih vrnejo nazaj v samoupravni proces določanja tako pomembna vprašanja, kot so vprašanja zemljiške stavbne politike.

Tovarišice in tovariši delegati! Na zaključku naj ugotovim, da se Izvršni svet Skupščine SR Slovenije strinja s predlogi sprememb in dopolnitev, ki so jih dali odbori in Zakonodajno-pravna komisija Skupščine in predlagam, da zakon sprejmete s tem dopolnitvami in spremembami! Hvala.

Predsednik Štefan Nemeč: Hvala! Pričenjam razpravo! Prosim, besedo ima predstavnik Odbora za stanovanjsko-komunalna vprašanja!

Slavka Gaser: Tovariš predsednik, tovarišice in tovariši delegati! Odbor za stanovanjsko-komunalna vprašanja in varstvo okolja se strinja z vsemi amandmaji, ki jih predlaga v svojem poročilu Zakonodajno-pravna komisija. Glede na njeno pripombo k amandmajema Odbora k 49. in 50. členu Odbor umika amandma k 50. členu. V amandmaju k 45. členu pa predlaga, da se rok 30. junij 1977 nadomesti z 31. decembrom 1977.

Predsednik Štefan Nemeč: Hvala lepa! Kdo še želi razpravljati? Ni več razpravljalcev? Lahko zaključim razpravo? Zaključujem razpravo in prehajamo na glasovanje. Najprej bomo glasovali o amandmajih. Imamo amandmaje Odbora za stanovanjsko-komunalna vprašanja in varstvo okolja našega zbora in Odbora za urbanizem, stanovanjsko-komunalna vprašanja in varstvo okolja Zbora občin k 12., 14., 22., 24., 25., 31., 32., 38., 43. in 49. členu. Iz poročila je razvidno, da se Zakonodajno-pravna komisija strinja s temi amandmaji.

Izvršni svet se tudi strinja. Dajem amandmaje k 12., 14., 22., 24., 25., 31., 32., 38., 43. in 49. členu na glasovanje. Kdor je za, naj prosim glasuje! (104 delegati glasujejo za.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Ugotavljam, da so amandmaji sprejeti.

Sedaj dajem na glasovanje amandmaje Zakonodajno-pravne komisije k 34., 36., 37., 39., 47. in 53. členu ter 11. členu. Ali se Odbor strinja s predloženimi amandmaji? (Da.) Z amandmaji Zakonodajno-pravne komisije? (Se strinja.) Izvršni svet se strinja? (Se strinja.) Dajem amandmaje na glasovanje.

Kdor je za, naj prosim glasuje! (104 delegati glasujejo za.) Je kdo proti (Nihče.) Se je kdo glasovanja vzdržal? (1 delegat.)

Ugotavljam, da so z večino glasov sprejeti amandmaji Zakonodajno-pravne komisije k 11., 34., 37., 39., 47. in 53. členu. O amandmaju k 49. členu ni bilo treba glasovati, ker smo amandma že sprejeli ob amandmajih Odbora za stanovanjsko-komunalna vprašanja.

Sedaj imamo še amandma, ki ga je predložila Skupščina občine Ljubljana-Moste-Polje in je podpisan od 10 delegatov. Nanaša se na 2. odstavek 43. člena. Vsi ste dobili ta amandma na klop. Sprašujem predstavnika Izvršnega sveta za mnenje. Prosim!

Dr. Miro Saje: Tovariš predsednik, tovarišice in tovariši delegati! Pri pripravi osnutka zakona je bil postavljen 7-letni rok za oprostitev nadomestila za uporabo stavbnega zemljišča.

Izvršili smo ponovno analizo ter ugotovili, da je 5-letni rok, ki ga predvideva predlog zakona utemeljen. Petletni rok namreč zagotavlja občanom primerno socialno varnost, upoštevajoč njihove finančne možnosti, ob enem pa zagotavlja, da bodo po preteku tega roka redno dotekala komunalnim skupnostim sredstva iz naslova nadomestila za uporabo stavbnega zemljišča, ki so glede na stanje komunalnih naprav stalno deficitna in ovirajo nemoteni razvoj in ureditev naših mest in naselij.

Glede na splošen ekonomski razvoj bo po preteku 5-letnega roka dana možnost, da se predlagani zakon spremeni tako, kot je to predlagano v predloženem amandmaju. Zaradi tega se z amandmajem Izvršni svet ne strinja. Hvala.

Predsednik Štefan Nemeč: Ali delegacija še vztraja pri amandmaju? Delegacija postavlja vprašanje, od kdaj naprej velja rok 5 let.

Dr. Miro Saje: Zakon nima retroaktivne moči, to se pravi, da velja od dneva, ki je določen v prehodnih določbah.

Predsednik Štefan Nemeč: Hvala lepa! Ali ste zadovoljni z odgovorom? Ali še vztrajate pri amandmaju? (Da.) Dajem amandma na glasovanje. Slišali ste mnenje predstavnika Izvršnega sveta. Kdor je za amandma, naj prosim glasuje! (62 delegatov glasuje za.) Je kdo proti? (25 delegatov.) Se je kdo vzdržal glasovanja? (14 delegatov.) Amandma ni sprejet.

Sedaj dajem zakon v celoti na glasovanje. Kdor je za zakon, naj prosim glasuje! (100 delegatov glasuje za.) Je kdo proti? (1 delegat.) Se je kdo vzdržal glasovanja: (4 delegati.)

Ugotavljam, da je zakon sprejet z večino glasov.

Prehajamo na 11. točko dnevnega reda, to je na predlog zakona o lukah, ki ga je Skupščini predložil v obravnavo Izvršni svet Skupščine SR Slovenije.

Za svojega predstavnika je določil tovariša Livia Jakomina, člana Izvršnega sveta in predsednika Republiškega komiteja za promet in zveze.

Predlog zakona sta obravnavala Odbor za družbenoekonomski razvoj, ki je dal poročilo, in Zakonodajno-pravna komisija, ki je prav tako dala poročilo.

Pričenjam razpravo. Želi kdo besedo? (Ne.) Če ne želi nihče razpravljati, zaključujem razpravo in prehajam na glasovanje. Najprej o amandmajih.

Dajem na glasovanje amandmaje Zakonodajno-pravne komisije k 5., 9., 43. in 47. členu. Iz poročila je razvidno, da se Odbor za družbenoekonomski razvoj strinja s temi amandmaji. Vprašujem predstavnika Izvršnega sveta, če se strinja? (Da.) Dajem amandmaje na glasovanje. Kdor je za, naj prosim glasuje! (99 delegatov glasuje za.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal glasovanja? (1 delegat.)

Ugotavljam, da so amandmaji z večino glasov sprejeti. Drugih amandmajev ni. Sedaj dajem na glasovanje predlog zakona v celoti. Kdor je za, naj prosim glasuje! (97 delegatov glasuje za. Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal glasovanja? (Nihče.)

Ugotavljam, da je zakon sprejet.

Prehajamo na 12. točko dnevnega reda, to je na predlog za izdajo zakona o varstvu rastlin pred boleznimi in škodljivci, z osnutkom zakona, ki ga je predložil v obravnavo Izvršni svet Skupščine SR Slovenije.

Za svojega predstavnika je Izvršni svet določil tovariša Karmela Budihno. Izvršni svet predlaga Skupščini, da obravnavamo zakon po 250. členu poslovnika Skupščine SRS, in sicer, da se združita prva in druga faza. Sprašujem zbor, ali ima kakšne pripombe glede združitve prve in druge faze! (Ni pripomb.) Ugotavljam, da obravnavamo zakon v smislu predloga.

Predlog za izdajo zakona z osnutkom sta obravnavala Odbor za agrarno politiko in Zakonodajno-pravna komisija. Poročili smo prejeli. Ali želita predstavnika še kaj ustno dodati? (Ne.) Hvala lepa.

Pričenjam razpravo. Kdo želi besedo? Če ne želi nihče razpravljati, zaključujem razpravo in predlagam, da sprejmemo naslednji sklep:

1. Predlog za izdajo zakona o varstvu rastlin pred boleznimi in škodljivci, z osnutkom zakona, se sprejme.

2. Predlog zakona pripravi Izvršni svet Skupščine SR Slovenije. Pri pripravi predloga naj upošteva predloge, dane v poročilih skupščinskih teles in ostalih gradivih.

Kdor je za predlagani sklep, naj prosim glasuje! (96 delegatov glasuje za.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Ugotavljam, da je sklep sprejet.

Prehajam na 13. točko dnevnega reda, to je na predlog zakona o zagotavljanju socialne varnosti delavcev Rudnika Idrija in nadaljnega razvoja občine Idrija, ki ga je predložil v obravnavo Izvršni svet Skupščine SR Slovenije.

Za svojega predstavnika je Izvršni svet določil tovariša Draga Petroviča, člana Izvršnega sveta in predsednika Republiškega komiteja za energetiko.

Izvršni svet predlaga, da obravnavamo zakon v smislu 295. člena poslovnika Skupščine SR Slovenije, po hitrem postopku. Ta postopek predlaga Izvršni svet zato, da se preprečijo večje motnje v gospodarstvu, kajti Rudnik Idrija je že sprejel sklep o prenehanju proizvodnje. Tako je socialna varnost delavcev Rudnika Idrija odvisna od pravočasne in hitre akcije nosilcev družbenega razvoja.

Ali želi glede hitrega postopka predstavnik Izvršnega sveta še kaj ustno dodati? (Ne.) Ima kdo kakšno pripombo glede hitrega postopka? (Ni pripomb.)

Dajem predlog na glasovanje. Kdor je za to, da obravnavamo zakon po hitrem postopku, naj glasuje! (93 delegatov glasuje za.) Je kdo proti? (1 delegat.) Se je kdo vzdržal? (2 delegata.)

Ugotavljam, da je z večino glasov sprejet predlog, da obravnavamo zakon po hitrem postopku.

Predlog so obravnavali: Odbor za družbenoekonomske odnose, Odbor za finance ter Zakonodajno-pravna komisija. Poročila smo sprejeli.

Pričenjam razpravo. Ali želi predstavnik še kaj dodati k pismenemu poročilu? Prosim. Besedo ima tovariš Drago Petrovič!

Drago Petrovič: Tovariš predsednik, tovarišice in tovariši delegati! Izvršni svet vam je v razpravo in sprejem predložil dva zakona, katerih namen je zagotoviti socialno varnost delavcev Rudnika živega srebra in nadaljnji razvoj občine Idrija. Kot je znano je rudnik živega srebra v Idriji zašel v težave zaradi izredno močnega znižanja cene živega srebra na svetovnem trgu, kamor proda okoli 90 % svoje proizvodnje.

Ker so pri tem ostali proizvodni stroški še nadalje visoki, zaradi zastarelih naprav v rudniku in majhne količine živega srebra v rudi, je rudnik obe zadnji leti zaključil z izgubo. Postavlja se vprašanje nadaljnjega obstoja rudnika, pri čemer pa je analiza podatkov in ocen pokazala, da niso upravičeni niti sklepi o likvidaciji niti o nadaljevanju proizvodnje v rudniku. Odločitev je bila še toliko težja, ker bi likvidacija rudnika pomenila njegovo potopitev in s tem odpoved Slovenije izkoriščanju tega rudnega bogastva, ki predstavlja 10 odstotkov znanih zalog živega srebra v svetu.

Na temelju poročila posebne komisije in v pričakovanju, da se bo cena živemu srebru v nekaj letih ponovno dvignila, priporoča Izvršni svet organom rudnika, da sprejmejo sklep o prenehanju proizvodnje in ukrepah za ohranitev sposobnosti za ponovno proizvodnjo. Sprejemanje teh ukrepov s strani samoupravnih organov rudnika je v teku. Tako je rudnik v marcu prenehal s proizvodnjo in se opravljajo le vzdrževalna in konzervacijska dela. V teku je postopek za pokritje izgube za leto 1976. Izdelan je bil tudi sanacijski program za obdobje do leta 1980 in predložen Republiškem zavodu za rezerve. Že ti podatki kažejo, da je v naši družbi visoka stopnja solidarnosti z delavci idrijskega rudnika. Vendar pa moramo imeti opravljeno le za manjši del družbene solidarnostne akcije vse naše družbe, ker je največja težava še pred nami. Zagotoviti bo treba namreč delovna mesta za okrog 500 delavcev rudnika, ker so v rudniku odveč zaradi zmanjšanja del le na obseg nujnega vzdrževanja. Problem se še zaostrojuje, ker so ti delavci navezani na Idrijo, posebno ker imajo urejene stanovanjske razmere. Teža problema je bila prisotna že pri sprejemanju družbenega plana SR Slovenije za obdobje 1976—1980.

Rudnik živega srebra Idrija bo ob pomoči Skupščine občine Idrija ter Izvršnega sveta Skupščine SR Slovenije izdelal sanacijski program za zavarovanje minimalnega obratovanja rudnika in za socialno varnost v rudniku zaposlenih delavcev, skladno s programom preusmeritve dela zaposlenih v rudniku.

V sanacijskem programu bodo predlagane rešitve, obveznosti in nosilci. V letošnji resoluciji pa je določeno, da bodo na osnovi programa, ki ga je pripravila Komisija Izvršnega sveta Skupščine SR Slovenije za reševanje problematike Rudnika živega srebra Idrija v sodelovanju z Rudnikom živega srebra Idrija, občinsko skupščino Idrija, Gospodarsko zbornico in pristojnimi republiškimi organi, vsi odgovorni dejavniki pripravili in izvajali naloge in ukrepe za ohranitev narodnega bogastva v rudniku in za zagotovitev socialne varnosti delavcev,

kar zahteva vzdrževanje sposobnosti ponovne proizvodnje rudnika ter usmeritve v nove proizvodne programe v območju občine Idrija.

Ker menimo, da so problemi, ki so nastali v Idriji, tako težki, da jih niti rudnik niti občina ne more sama rešiti, daje Izvršni svet s predlaganima zakonomo pobudo za širšo družbeno in solidarnostno akcijo samoupravnih nosilcev družbenega razvoja. Za zagotovitev socialne varnosti in pritegnitev naložb v občino Idrijo, ki bodo zagotavljale delovna mesta za delavce rudnika, začasno zaposlene izven občine Idrija, se predlaga sklenitev družbenega dogovora in samoupravnih sporazumov, ki naj jih sklenejo samoupravni nosilci družbenega razvoja v občini Idrija ter organizacije združenega dela, samoupravne interesne skupnosti in druge samoupravne skupnosti, poslovne banke in drugi samoupravni nosilci družbenega razvoja.

Z dogovorom bo določen program zagotovitve socialne varnosti delavcev rudnika in način nadomestitve izpadlega dohodka zaradi prenehanja proizvodnje rudnika, način zagotavljanja sredstev za vlaganja v nove oziroma razširjene zmogljivosti v občini Idrija ter način začasnega reševanja socialnih in drugih problemov zaradi izpada dohodkov samoupravnih interesnih skupnosti na področju družbenih služb.

Z zakonom se zavezuje Gospodarska zbornica Slovenije, da spodbuja samoupravno sporazumevanje in skrbi za povezovanja razvojnih pobud v organizacijah združenega dela. Organizacije združenega dela sodelujejo pri združevanju sredstev za investicije po načelih dohodkovnih odnosov in kot upravljalci bank določajo kriterije in pogoje za prednostno dajanje kreditov v območju občine Idrija.

Socialistična republika Slovenija in občina Idrija sodelujeta z opredeljevanjem usmeritve v okviru samoupravnega družbenega planiranja, z ukrepi davčne politike in z drugimi ukrepi ter z ustrezno urbanistično politiko. Pri tem se pod ukrepi davčne politike predvideva odobritev olajšav organizacijam, ki bodo investirale v občini Idrija, v isti obliki in višini, kot je to že uvedeno z zakonom o določitvi stopenj, odbitnih postavk in olajšav za republiški davek iz dohodka temeljnih organizacij združenega dela. K temu besedilu je Odbor za družbenoekonomske odnose Zbora združenega dela Skupščine SR Slovenije dal amandma, na pobudo Skupščine občine Idrija, po katerem naj bi upravljalci poslovnih bank dajali kredite za vlaganje v območju občine Idrija po enakih pogojih, kot jih dajejo za investicije v manj razvitih območjih Slovenije.

Pričakujemo, da bodo upravljalci bank določili enake ali podobne pogoje za odobravanje teh kreditov, vendar pa mislimo, da amandmaja ni možno sprejeti, ker morajo določila tega zakona temeljiti na zakonu o združenem delu, ki kot osnovni način naložbe opredljuje združevanje sredstev na dohodkovnih osnovah. Poleg tega pa tudi z zakonom ne moremo predpisovati upravljalcem bank, pod kakšnimi pogoji naj odobravajo kredite za te naložbe. Za zagotovitev socialne varnosti delavcem rudnika je treba pospešiti družbeno dogovarjanje in samoupravno sporazumevanje, kot ga predvideva predloženi zakon.

Iz tega vzroka Izvršni svet predlaga Skupščini, da zakon sprejme po hitrem postopku. Pri tem se Izvršni svet zavezuje, da bo takoj dal iniciativo za sklenitev družbenega dogovora, ki naj bi bil sprejet in podpisan v začetku maja.

Na koncu mi dovolite, da samo ponovim mnenje Izvršnega sveta do predloženih amandmajev odborov. Izvršni svet se strinja z amandmaji Odbora za finance Zbora občin k 1., 2. in 3. členu predloga zakona. Te amandmaje je podprl tudi Odbor za družbenoekonomske odnose in razvoj Zbora občin.

Izvršni svet se tudi strinja z amandmajem Odbora za finance Zbora združenega dela k 4. členu zakona. Na začetku novega tretjega odstavka naj se beseda »banke« zamenja z besedama »bančne organizacije«, da se tako v celotnem zakonu uporablja ista terminologija.

Izvršni svet se zaradi sprejetja amandmaja Odbora za finance Zbora združenega dela k 4. členu ne strinja z amandmajem Odbora za finance Zbora občin k 4. členu, ki je le redakcijskega značaja. Ne strinja se tudi z amandmajem Odbora za družbenoekonomske odnose Zbora združenega dela k istemu členu, ker meni, da ni mogoče predpisati, kot sem že prej povedal, poslovnim bankam pogojev, po katerih naj odobravajo kredite investitorjem v občini Idrija, ker je to v pristojnosti upravljalcev bank.

Z vsemi navedenimi stališči glede amandmajev se strinja tudi Zakonodajno-pravna komisija Skupščine SR Slovenije. Hvala lepa.

Predsednik Štefan Nemeč: Besedo ima tov. Ivica Kavčič!

Ivica Kavčič: Tovariš predsednik, tovarišice in tovariši delegati! Problem Rudnika živega srebra Idrija vam je bil že večkrat predstavljen, predvsem pri sprejemanju srednjeročnih planov in letošnje resolucije o družbeno-ekonomskem razvoju.

V uvodni obrazložitvi ste dobili osnovne podatke, tako da posebnih razlag za sprejem zakona ne bi dajala. Vsekakor menimo, da pomeni ta zakon visoko stopnjo solidarnosti naše družbe in pripravljenosti za to, da se ta resnično zelo težak problem v naši republiki reši na primeren način. Glede na to, da se stvari dokaj hitro spreminjajo, da smo zdaj pod udarom zakona o sanaciji, pa menim, da bi morda bilo prav, da vam predstavim tri komplekse vprašanj, pred katerimi stojimo, ki imajo svojo dosti veliko težo in težavnost reševanja.

Prvi kompleks je pokrivanje izgube za lansko leto in financiranje razvoja oziroma investicijske dejavnosti, na podlagi česar bi leta 1981 lahko, ob tem, da se bo cena vendarle ciklično spremenila, kot se je spreminjala v preteklosti, pričeli z modernejšimi napravami, rentabilno proizvodnjo. Ta naš sanacijski program je pred razpravo, tako v kolektivu kot seveda pred celotnim združenim delom, ki bo moralo razpravljati o njem in zagotoviti tudi sredstva, če bo sprejeta odločitev o sanaciji. Sanacijski program smo pripravili po stališčih Izvršnega sveta, ki so bila tudi na tem zboru predstavljena.

Drugi kompleks je prezaposlovanje rudarjev. Prezaposlovanje teče že vse leto. Moram povedati, da se tu intenzivno vključuje Sekretariat za delo, pa tudi Skupnost za zaposlovanje. V dokaj težavnih pogojih smo predvsem zaradi tega, ker ni dovolj delovnih mest, in pa zato, ker je struktura naših delavcev težavna za zaposlovanje. Prej sem vam to že pripovedovala. Poprečna starostna doba naših rudarjev je 40 let. Delo v rudniku, v strupenem plinu in drugih težkih klimatskih pogojih je vplivalo na to, da je zdravstveno stanje pač takšno, kakršno je, in da dokaj delovnih organizacij prav zaradi tega naših rudarjev tudi ne sprejme. No, z združenimi močmi, kot sem rekla, Sekretariata za delo, Skupnosti za zaposlovanje in naše delovne organizacije smo dobršen del že uspeli rešiti, vendar je še večji del pred nami. Letos čaka na zaposlitev še 300 rudarjev, v naslednjem letu jih bo 400.

Vidite, da so problemi veliki, in težko je pričakovati, da bodo v kratkem času tudi v celoti rešeni. Niso samo problemi, za problemom stoji človek z vsemi svojimi lastnostmi, s svojim zdravjem, kakršnega je pač prinesel s svo-

jega dela, zato ne moremo mimo človeka, ampak ga moramo usmerjati tako, da bo sprejel novo delovno mesto in da bo tam ustvarjal svoj dohodek s prepričanjem, da je tako prav. S politično akcijo moramo zagotoviti in s samoupravnim sporazumevanjem, da se dve tretjini kolektiva zaposlita drugje, v rudniku pa ostane samo ena tretjina kolektiva.

Hotela bi povedati, da je problem z vseh strani zelo težak in da najbrž v nekaj dneh, v nekaj mesecih ni rešljiv. S tem moramo seveda računati, ob tem pa si moramo prizadevati, kot smo si doslej, da ga čimprej rešimo, v našo in skupno korist.

Tretji kompleks je kompleks investicij. Predvsem ta kompleks zadeva ta zakon. Pri tem moramo povedati, da smo prav na tem področju v bistvu naredili najhitrejši korak. Sicer je prisotna visoka pripravljenost organizacij združenega dela s področja Idrije, da bi pospešeno investirale in razširjale svoje sedanje programe, vendar je to zanje v bistvu prisila. Organizacije so načrtovale svoj normalni razvoj, ker pa je prišla ta katastrofa, so spremenile programe. Sedaj gotovo nimajo ustreznih sredstev na razpolago. Zato računamo, da bo s tem zakonom omogočeno tem organizacijam, ki imajo svoje programe, dati ustrezna sredstva, da se odpro delovna mesta za rudarje. Računamo tudi na pomoč Zbornice, kot je v zakonu nakazano, predvsem ker bomo morali najti ustrezno nadomestitev za tako velik izpad dohodka, kot ga je predstavljal rudnik za to območje. Tako računamo na čisto konkretno pomoč, to je, da se potrudimo vsi skupaj za večji program, ki bi zagotavljal, da ne bomo postali v kratkem času nerazviti in v breme družbi.

Računamo tudi na to, da bodo banke po hitrem postopku sprejele dogovor o načinu kreditiranja delovnih organizacij in da se bomo vsi držali pregovora: »Kdor hitro da, dvakrat da.« Hvala.

Predsednik Štefan Nemeč: Še kdo želi razpravljati? Če nihče, zaključujem razpravo. Prehajamo na glasovanje. Besedo ima predstavnik Odbora za družbenoekonomske odnose tovariš Franc Tramte!

Franc Tramte: Odbor Zbora združenega dela za družbenoekonomske odnose odstopa od svojega amandmaja k 4. členu predloga zakona o zagotavljanju socialne varnosti delavcev Rudnika Idrija in nadaljnega razvoja občine Idrija, ker od amandmaja odstopa tudi pobudnik, to je Skupščina občine Idrije. Odbor v celoti soglaša z amandmaji Odbora za finance Zbora občin k 1., 2. in 3. členu in z amandmajem Odbora za finance Zbora združenega dela k 4. členu tega zakona, s katerim soglaša tudi Zakonodajno-pravna komisija Skupščine SR Slovenije.

Predsednik Štefan Nemeč: Hvala lepa! Torej nimamo več amandmaja Odbora za družbenoekonomske odnose, imamo pa amandma Odbora za finance k 4. členu. Iz razprave tovariša Petroviča je bilo razvidno, da se pri amandmaju namesto »banke« glasi »bančne organizacije«. Ali se Odbor strinja s to spremembo? (Da.) Potem dajem na glasovanje amandma Odbora za finance k 4. členu, vključno s spremembo, ki sem jo sedaj navedel, in amandmaje k 1., 2. in 3. členu, ki izhajajo iz poročila Odbora za finance Zbora občin. Izvršni svet se z amandmaji strinja. Kdor je za predlagane amandmaje, naj prosim glasuje! (98 delegatov glasuje za.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Ugotavljam, da so amandmaji sprejeti.

Sedaj dajem predlog zakona o zagotavljanju socialne varnosti delavcev Rudnika Idrija in nadaljnjega razvoja občine Idrija v celoti na glasovanje. Kdor je za, naj prosim glasuje! (98 delegatov glasuje za.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Predlog zakona je soglasno sprejet.

Bližamo se četrti uri. Ali ste za to, da sejo nadaljujemo? (Da.) Mislim, da moramo vsako točko resno obravnavati in da se ima vsak tudi pravico oglasiti k vsaki točki. Mislim, da ne bi bilo pravilno, da bi bila zaradi časovne stiske kakšna stvar izpuščena. Opozarjam na resnost obravnave.

Prehajamo na 14. točko dnevnega reda, to je na predlog zakona o dopolnitvi zakona o določitvi stopenj, odbitnih postavk in olajšav za republiški davek iz dohodka temeljnih organizacij združenega dela v letu 1977, ki ga je predložil v obravnavo Izvršni svet.

Izvršni svet je za svojega predstavnika določil tovarišico Ado Gorjup, pomočnico republiške sekretarke za finance.

Izvršni svet Skupščine SR Slovenije predlaga Skupščini, da obravnava zakon v smislu 295. člena poslovnika, po hitrem postopku. Ta postopek predlaga iz istih razlogov kot pri prejšnji točki dnevnega reda.

Sprašujem, ali ima kdo kakšno pripombo glede tega! (Ne.) Potem dajem predlog na glasovanje. Kdor je za to, da obravnavamo zakon po hitrem postopku, naj prosim glasuje! (97 delegatov glasuje za.) Je kdo proti? (1 delegat.) Se je kdo vzdržal? (1 delegat.)

Ugotavljam, da je zbor sprejel predlog, da obravnavamo zakon po hitrem postopku.

Pričenjam razpravo. Zakon sta obravnavala Odbor za finance in Zakonodajno-pravna komisija. Poročili imamo. (Ni razpravljalcev.) Lahko zaključimo razpravo? Zaključujem razpravo in dajem na glasovanje najprej amandma Odbora za finance k 3. členu.

Zakonodajno-pravna komisija se z amandmajem ne strinja. Prosim za mnenje predstavnic Izvršnega sveta!

A d a G o r j u p : Z amandmajem se ne strinjamo. Menimo, da ni potreben, ker ničesar ne spreminja.

Predsednik Štefan Nemeč: Hvala! Ali predlagatelj še vztraja pri amandmaju? Predstavnik odbora za finance umika amandma. Torej nimamo več amandmaja. Drugih amandmajev ni.

Dajem na glasovanje predlog zakona o dopolnitvi zakona o določitvi stopenj, odbitnih postavk in olajšav za republiški davek iz dohodka temeljnih organizacij združenega dela v letu 1977 na glasovanje. Kdor je za, naj prosim glasuje! (96 delegatov glasuje za.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Ugotavljam, da je zakon v našem zboru sprejet.

Prehajamo na 15. točko dnevnega reda, to je na predlog odloka o dopolnitvi odloka o uporabi devizne kvote od odkupljenih deviznih nakazil delavcev in izseljencev, ki ga je predložil v obravnavo Izvršni svet Skupščine SR Slovenije.

Za svojega predstavnika je Izvršni svet v tej točki dnevnega reda določil Jerneja Jana predsednika Komiteja Izvršnega sveta za ekonomske odnose s

tujino in Janeza Urbasa, svetovalca Republiškega sekretariata za mednarodno sodelovanje.

Predlog odloka sta obravnavala odbor za finance in Zakonodajno-pravna komisija. Poročili smo prejeli.

Pričenjam razpravo. Kdo želi besedo? (Nihče.) Ker ne želi nihče besede, zaključujem razpravo in prehajam na glasovanje. Imamo amandma Odbora za finance k 1. točki. Amandma je redakcijske narave. Se Zakonodajno-pravna komisija z amandmajem strinja? (Se strinja.) Predstavnik Izvršnega sveta? (Se strinja.) Hvala.

Dajem amandma na glasovanje. Kdor je za, naj prosim glasuje! (92 delegatov glasuje za.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.) Ugotavljam, da je amandma sprejet.

Sedaj dajem na glasovanje predlog odloka o dopolnitvi odloka o uporabi devizne kvote odkupljenih deviznih nakazil delavcev in izseljencev v celoti na glasovanje. Kdor je za, naj prosim glasuje! (90 delegatov glasuje za.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Ugotavljam, da je odlok sprejet.

Prehajamo na 16. točko dnevnega reda, to je na osnutek zakona o zagotovitvi sredstev za financiranje graditve spomenika zmage, ki ga je Skupščini SR Slovenije predložil v soglasje Zbor republik in pokrajin Skupščine SFRJ.

Za svojega predstavnika k tej točki dnevnega reda je Izvršni svet določil tovariša Franceta Zupana, samostojnega svetovalca v Republiškem sekretariatu za kulturo.

Osnutek zakona sta obravnavala Odbor za finance in Zakonodajno-pravna komisija. Poročili smo prejeli, prejeli smo tudi stališče Izvršnega sveta.

Ali želi predstavnik predlagatelja še ustno kaj dodati? (Ne želi.) Želi kdo razpravljati? Prosim! Besedo ima tovarišica Francka Herga, delegatka skupine delegatov za gospodarsko področje, 13. okoliš — Maribor!*

F r a n c k a H e r g a : Tovariš predsednik, tovarišice in tovariši delegati! Delegati 13. okoliša so v razpravi o zakonu o zagotovitvi sredstev za financiranje graditve spomenika zmage postavili vprašanje, ali se je v sedanjem trenutku ob takšnih in takšnih gospodarskih gibanjih, ko je tudi stališče Centralnega komiteja Zveze komunistov Jugoslavije, da naj se varčuje na vseh področjih in da naj se skrajno premišljeno odloča o raznih investicijah oziroma, da naj se določena dela odložijo za kasnejši čas, primerno odločati za gradnjo spomenika v vrednosti 55 000 000 dinarjev.

Drugo vprašanje pa je: Ali so sredstva za zgraditev spomenika v zveznem proračunu zagotovljena, in če niso, od kod bo republika ta sredstva črpala? Hvala.

P r e d s e d n i k Š t e f a n N e m e c : Hvala! Želi še kdo razpravljati? Prosim! Besedo ima tovarišica Zdenka Jurančič, predstavnica delegacije v Zboru republik in pokrajin!

Z d e n k a J u r a n č i č : Sredstva so za te namene v letošnjem proračunu zagotovljena. Drugo je vprašanje primernosti izgradnje v tem trenutku. Dejanško gre za velika sredstva, vendar so družbenopolitične organizacije ocenile,

da je primerno zgraditi tako obeležje. Seveda pa ostane vprašanje, ki ga bomo morali v odboru za finance Zbora republik in pokrajin razčistiti, kakšno je zadnje stališče predstavnikov družbenopolitičnih organizacij, kajti iz predloga zakona je razvidno, da so ta stališča stara nekaj let, poleg tega pa tudi vemo, da v lanskem letu, ko se je pripravljala spisek negospodarskih investicij, v tem spisku tega objekta ni bilo.

V tem primeru bi se osebno zavzela za to, da Skupščina podpre stališče Odbora Zbora združenega dela za finance, ki opozarja na to v svojih načelnih pripombah, in potem te pripombe, še preden se odločimo o glasovanju, razčistimo skupaj s predstavniki ostalih delegacij. Hvala.

Predsednik Štefan Nemeč: Hvala! Kdo še želi razpravljati? Dobili smo tudi delegatsko vprašanje v zvezi s spomenikom zmage, zato bi prosil predstavnika Izvršnega sveta, da na vprašanje odgovori, ker se nanaša izključno na to točko.

Ugotavljam, da je stališče Izvršnega sveta oziroma Sekretariata za finance enako stališču, ki ga je povedala Zdenka Jurančič. Hvala lepa.

Želi še kdo razpravljati? (Ne.) Potem zaključujem razpravo in predlagam naslednji sklep:

1. Zbor združenega dela Skupščine Socialistične republike Slovenije daje soglasje k osnutku zakona o zagotovitvi sredstev za financiranje graditve spomenika zmage.

2. K osnutku zakona daje Zbor pripombe, navedene v poročilu odbora za finance, stališčih Izvršnega sveta Skupščine SR Slovenije in pripombe, dane v razpravi na današnji seji.

3. Pooblašča se delegacija Skupščine SR Slovenije v Zboru republik in pokrajin Skupščine SFR Jugoslavije, da da v imenu Skupščine SR Slovenije in v skladu z njenimi pripombami soglasje k predlogu tega zakona.

Kdor je za, naj prosim glasuje! (64 delegatov glasuje za.) Je kdo proti? (14 delegatov.) Se je kdo vzdržal? (14 delegatov.)

Ugotavljam, da nismo sprejeli pooblastila delegaciji Skupščine SR Slovenije v Zboru republik in pokrajin Skupščine SFR Jugoslavije. Videti moramo, ali se strinjamo z osnutkom zakona oziroma ali naj se zakon sprejme ali ne.

Prosim, besedo ima tovariš Gojmir Vizovišek, delegat gospodarskega področja iz Maribora!

Gojmir Vizovišek: Mislim, da je treba razčistiti nastalo situacijo. Delegati nismo proti zakonu, nasprotno, menimo le, da je potrebno, preden se zakon dokončno sprejme, razčistiti vprašanja, ki so se pojavila v Odboru za finance in v današnji razpravi.

Predsednik Štefan Nemeč: Hvala lepa! Želi še kdo razpravljati? Glede na to razpravo predlagam, da sprejmemo naslednji sklep:

1. Razprava in sklepanje o soglasju k osnutku zakona o zagotovitvi sredstev za financiranje graditve spomenika zmage se odloži.

2. Delegacija Skupščine SR Slovenije v Zboru republik in pokrajin Skupščine SFRJ naj poizkusi razčistiti vprašanja v zvezi s financiranjem graditve spomenika zmage v smislu pripomb Odbora za finance Zbora združenega dela in razprave na seji zbora in o tem obvesti zbor.

Kdor je za predlagani sklep, naj prosim glasuje! (92 delegatov glasuje za.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.) Ugotavljam, da je predlagani sklep sprejet.

Prehajamo na 17. točko dnevnega reda, to je na volitve in imenovanja.

1. Predlog odloka izvolitvi treh članov Odbora za nagrado Antifašističnega sveta narodne osvoboditve Jugoslavije je predložila v obravnavo Komisija za volitve, imenovanja in administrativne zadeve Skupščine SR Slovenije. Za svojega predstavnika je Komisija določila tovariša Igorja Ponikvarja, člana Komisije.

Izvršni svet je dal k predlogu pozitivno mnenje. Pričenjam razpravo. Želi kdo razpravljati? (Ne.) Zaključujem razpravo in dajem na glasovanje predlog odloka o izvolitvi treh članov Odbora za nagrado Antifašističnega sveta narodne osvoboditve Jugoslavije.

Kdor je za, naj prosim glasuje! (86 delegatov glasuje za.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.) Ugotavljam, da je predlog odloka sprejet.

2. Predlog odloka o izvolitvi dveh članov Upravnega odbora Sklada za pospeševanje upodabljačih umetnosti Moše Pijade je prav tako predložila Komisija za volitve, imenovanja in administrativne zadeve.

Gre za izvolitev tovarišev Stojana Batiča in Andreja Ujčiča. Izvršni svet je dal k predlogu odloka pozitivno mnenje. Želi kdo razpravljati? (Ne.) Zaključujem razpravo. Dajem na glasovanje predlog odloka o izvolitvi dveh članov Upravnega odbora Sklada za pospeševanje upodabljačih umetnosti Moše Pijade. Kdor je za predlog odloka, naj prosim glasuje! (85 delegatov glasuje za.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Predlog odloka je sprejet.

3. Predlog odloka o razrešitvi in izvolitvi predsednika Komisije Skupščine SR Slovenije za vloge in pritožbe je prav tako predložila Komisija za volitve, imenovanja in administrativne zadeve.

Izvršni svet je dal k predlogu pozitivno mnenje. Pričenjam razpravo. Kdo želi besedo? Ne želi nihče razpravljati? (Ne.) Lahko zaključim razpravo? Zaključujem razpravo in dajem na glasovanje predlog odloka o razrešitvi in izvolitvi predsednika Komisije Skupščine SR Slovenije za vloge in pritožbe. Kdor je za predlog odloka, naj prosim glasuje! (86 delegatov glasuje za.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Ugotavljam, da je zbor sprejel predlog odloka o razrešitvi in izvolitvi predsednika Komisije Skupščine SR Slovenije za vloge in pritožbe. Za predsednika je izvoljen tovariš Janez Zaplotnik.

4. Predlog odloka o izvolitvi predsednika Okrožnega sodišča v Ljubljani je predložila komisija za volitve, imenovanja in administrativne zadeve Skupščine SRS.

Izvršni svet je dal k predlogu odloka pozitivno mnenje.

Pričenjam razpravo. Kdo želi besedo? (Nihče.) Zaključujem razpravo in dajem na glasovanje predlog odloka o izvolitvi predsednika Okrožnega sodišča v Ljubljani. Predlagana je Francka Strmole-Hlastec. Kdor je za, naj prosim glasuje! (84 delegatov glasuje za.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Ugotavljam, da je zbor sprejel predlog odloka.

5. Predlog odloka o izvolitvi sodnika Okrožnega sodišča v Celju je prav tako predložila Komisija za volitve, imenovanja in administrativne zadeve.

Izvršni svet je dal pozitivno mnenje. Pričenjam razpravo. Kdo želi besedo? Ne želi nihče razpravljati? Zaključujem razpravo in dajem na glasovanje predlog odloka o izvolitvi sodnika Okrožnega sodišča v Celju.

Kdor je za predlog odloka, naj prosim glasuje! (85 delegatov glasuje za.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.) Ugotavljam, da je odlok sprejet. Za sodnika Okrožnega sodišča je izvoljen Ludvik Vidmar.

6. Predlog odloka o razrešitvi namestnika republiškega sekretarja za mednarodno sodelovanje je predložila v obravnavo Komisija za volitve, imenovanja in administrativne zadeve.

Izvršni svet je dal k predlogu odloka pozitivno mnenje. Pričenjam razpravo. Kdo želi besedo? (Nihče.) Zaključujem razpravo in dajem na glasovanje predlog odloka o razrešitvi namestnika republiškega sekretarja za mednarodno sodelovanje.

Kdor je za predlog odloka, naj prosim glasuje! (84 delegatov glasuje za.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Ugotavljam, da je predlog odloka sprejet.

7. Predlog odloka o imenovanju republiškega sekretarja za industrijo je predložila v obravnavo Komisija za volitve, imenovanja in administrativne zadeve.

Želi kdo razpravljati? Ne želi nihče? (Ne.) Zaključujem razpravo in dajem na glasovanje predlog odloka o imenovanju namestnika republiškega sekretarja za industrijo. Predlagan je Andrej Miklavčič. Kdor je za, naj prosim glasuje! (84 delegatov glasuje za.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.) Ugotavljam, da je predlog odloka sprejet.

8. Predlog odloka o imenovanju predstavnikov družbenih skupnosti, ki jih imenuje Skupščina SR Slovenije v Svet Loterijskega zavoda Slovenije, in o določitvi organizacij, ki imenujejo svojega predstavnika v ta svet, je prav tako predložila Komisija za volitve, imenovanja in administrativne zadeve Skupščine SR Slovenije.

Izvršni svet je dal k predlogu odloka pozitivno mnenje. Kdo želi razpravljati? (Nihče.) Zaključujem razpravo in dajem na glasovanje predlog odloka o imenovanju predstavnikov družbenih skupnosti, ki jih imenuje Skupščina SR Slovenije v Svet Loterijskega zavoda Slovenije in o določitvi organizacije, ki imenujejo svojega predstavnika v ta svet.

Kdor je za, naj prosim glasuje! (86 delegatov glasuje za.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

9. Predlog odloka o imenovanju direktorja Loterijskega zavoda Slovenije je predložila v obravnavo Komisija za volitve, imenovanja in administrativne zadeve.

Izvršni svet je dal k predlogu odloka pozitivno mnenje. Pričenjam razpravo. Kdo želi besedo? Ne želi nihče razpravljati? (Ne.) Zaključujem razpravo in dajem na glasovanje predlog odloka o imenovanju direktorja Loterijskega zavoda Slovenije. Predlagan je Miroslav Šaršević, dosedanji direktor.

Kdor je za, naj prosim glasuje! (86 delegatov glasuje za.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Ugotavljam, da je predlog odloka v našem zboru sprejet.

Zaključujem to točko dnevnega reda in prehajamo na 18. točko dnevnega reda, to je na vprašanja delegatov.

Na delegatsko vprašanje skupine delegatov za kmetijsko dejavnost 7. okoliša — Bled bo govoril tovariš Karmelo Budihna!

Karmelo Budihna: Tovariš predsednik, tovarišice in tovariši delegati! Martin Lepšina, vodja delegatov 7. okoliša s področja kmetijske dejavnosti je postavil vprašanje glede na vest iz Kmečkega glasa z dne 16. 2. 1977, da se predvideva uvoz približno 16 milijonov litrov mleka, ki ga menda primanjkuje na domačem tržišču, in da bo cena uvoženega mleka znatno višja od domače proizvodne cene. Mleko iz uvoza naj bi bilo na domačem trgu predvidoma že v spomladanskih mesecih, se pravi takrat, ko bo tudi domača proizvodnja mleka verjetno večja. Glede na to postavljajo delegati naslednje vprašanje:

Zakaj se odločamo za uvoz, če ugotavljamo, da imamo realne pogoje za odkup večjih količin mleka že pri obstoječem staležu in da je tudi tega možno povečati?

Domnevamo, da je vzrok za domnevno pomanjkanje mleka na domačem tržišču le pomanjkljiva organizacija odkupa mleka v območju celotne SFRJ.

Če bo cena uvoženega mleka višja od domače proizvodne cene, kdo bo kril nastalo razliko?

Če je tako, ali ne bi bilo primerneje povečati napore za proizvodnjo in odkup mleka ter doma zagotoviti zadostne količine tega potrebnega živila.

Odgovor: Zahtevo za uvoz mleka je postavilo Poslovno združenje mlekarске industrije v Beogradu (Mlekosim) zaradi kritja potreb po mleku v nekaterih potrošniških središčih izven Slovenije. Menimo, da ni razlogov, da se uvažata mleko za potrebe oskrbe prebivalcev. To kažejo tudi statistični podatki o odkupu tega živila v zadnjih letih: Od leta 1970 do leta 1975 se je odkup mleka v Jugoslaviji zvečal za 60,7 %. Enako raste tudi odkup mleka v SR Sloveniji. V SR Sloveniji se je v letu 1976 v primerjavi z letom 1975 odkup povečal za 11,6 % in odkupljenih je bilo nad 239 milijonov litrov mleka.

SR Slovenija že daljše obdobje pokriva delne potrebe drugih republik s svežim pasteriziranim, steriliziranim mlekom in mlekom v prahu za potrebe prehrane in ima možnosti to oskrbo na osnovi dogovorov še povečati. Glede na to, da se je prodaja konzumnega mleka v druge republike iz SR Slovenije v letu 1976 zmanjšala (prodanih 34,3 mio litrov) v primerjavi z letom 1975 (prodanih 38,2 mio litrov) in da se odkup mleka v naši republici stalno povečuje, so združeni proizvajalci in mlekarne v SR Sloveniji pripravljeni nuditi še večje količine mleka mestom v drugih republikah.

Živinorejska poslovna skupnost Slovenije je glede na nastali položaj obvestila Zvezni sekretariat za zunanjo trgovino, Gospodarsko zbornico SFRJ in Zvezni komite za kmetijstvo, da ne soglašata z uvozom mleka, ampak da je pripravljena organizirano in sporazumno reševati kritično stanje pri oskrbi s svežim konzumnim mlekom v drugih republikah.

Informirani smo bili, da je Poslovno združenje mlekarске industrije v Beogradu (Mlekosim), ki je dalo zahtevo po uvozu mleka, to zahtevo že umaknilo.

Menimo pa, da bo v bodoče še potrebno uvažati določene vrste sirov, ki jih naše mlekarne ne izdelujejo. Uvoz naj bi bil zaradi popestritve ponudbe na domačem trgu predvsem v turistični sezoni.

Uvažati bo potrebno tudi še surovo maslo, vendar bi moral biti uvoz predvidno kontingentiran.

Več let že uvažamo mleko v prahu za izdelavo močnih krmil za prehrano telet. Ker mleka v prahu te kvalitete ne izdelujemo v zadostnih količinah, bo uvoz še naprej potreben v dogovorjenih količinah.

V letošnjem januarju je bila korigirana minimalna odkupna cena za mleko za 35,9%. Z novo ceno mleka so proizvajalci mnogo bolj spodbujeni, kot so bili doslej, za zvečanje pridobivanja mleka in povečanje odkupa.

Glede na takšen položaj menimo, da uvoz mleka za prehrano prebivalcev ni upravičen, še zlasti ne, ker obstajajo, kot v SR Sloveniji, določeni presežki mleka, ki lahko krijejo manjkajoče količine v drugih republikah.

Predsednik Štefan Nemeč: Hvala lepa! Vprašujem delegate iz 7. okoliša, če so zadovoljni z odgovorom! (Da.) Hvala.

Na delegatsko vprašanje skupine delegatov za gospodarsko področje 33. okoliša, Ljubljana-Vič-Rudnik bo odgovoril tovariš Peter Tribušon, pomočnik direktorja Zavoda Slovenije za družbeno planiranje.

Peter Tribušon: Tovariš predsednik, tovarišice in tovariši delegati! Skupina delegatov za gospodarsko področje 33. okoliša, Ljubljana-Vič-Rudnik je na 43. seji Zbora združenega dela dne 23. 2. 1977 postavila naslednje vprašanje:

V dosedanjem mandatnem obdobju je potekalo v Zvezni skupščini delo predvsem na področju sprejemanja družbenega plana za obdobje 1976 do 1980. V tem okviru je potekalo usklajevanje interesov republik in pokrajin na primarnih področjih, ki so največjega družbenega pomena, kot so promet, energetika, stanovanjska gradnja ter v zadnji fazi leta 1976 tudi proračun federacije za leto 1977. S tem v zvezi sprašujemo, kako je potekalo usklajevanje in kakšen je učinek v družbenem planu ter ostalih aktih uzakonjenih obveznosti s področja republik in pokrajin na družbenoekonomski razvoj Slovenije.

Kot vemo, je razvoj industrije, prometa in energetike v ostalih republikah že prehitel razvoj slovenskega gospodarstva in infrastrukture. Zato je potrebno, da tudi Slovenija usmeri več sredstev in sil na razvoj v tej smeri. Ali so v družbenem planu Slovenije predvidene predpostavke realne in ali jih bo možno izvesti brez dodatnih obremenitev gospodarstva?

Odgovor: v bistvu gre za dve vprašanji:

1. Kako je v okviru federacije potekalo usklajevanje pri dejavnostih, ki imajo poseben pomen pri uresničevanju dogovorjene politike celotnega razvoja SFR Jugoslavije ter kakšni so rezultati tega usklajevanja?

2. Ali družbeni plan SR Slovenije za obdobje 1976 do 1980 sloni na realnih predpostavkah?

Odgovor na prvi del vprašanja je naslednji: Pri usklajevanju v okviru federacije na področju dejavnosti posebnega pomena pri uresničevanju dogovorjene politike celotnega razvoja SFRJ je bilo v februarju letos naslednje stanje:

Od dogovorov, ki v smislu zakona o temeljih sistema družbenega planiranja predstavljajo osnovo za sprejetje družbenega plana Jugoslavije in opredeljujejo razvojno politiko in prevzemanje posebnih obveznosti federacije, republik in avtonomnih pokrajin, so bili sprejeti naslednji dogovori o temeljih družbenega plana Jugoslavije v obdobju 1976 do 1980:

- za razvoj proizvodov bazne kemije,
- za razvoj proizvodov nekovin,
- za razvoj strojogradnje in ladjedelništva,
- za razvoj železniškega prometa in
- za razvoj PTT prometa,
- za razvoj magistralnih cest,
- za razvoj zračnega prometa, pomorskega ladjevja in luk ter rečnega ladjevja in luk.

Niso pa bili še sprejeti dogovori:

- za razvoj energetike,
- za razvoj črne metalurgije,
- za razvoj barvne metalurgije,
- za razvoj agroindustrijskega kompleksa,
- za razvoj inozemskega turizma,
- o določanju kriterijev za usmerjanje in porabo dopolnilnih inozemskih sredstev za razvojne potrebe Jugoslavije,

— o usmerjanju in porabi posojil Mednarodne banke za obnovo in razvoj.

Od dogovorov, s katerimi se zagotavlja uresničevanje družbenega plana Jugoslavije in izvrševanje obvez iz dogovora o temeljih družbenega plana Jugoslavije, na osnovi katerih izhajajo določene obveznosti za federacijo, republike in avtonomni pokrajini, potrjujejo pa jih Skupščina SFR Jugoslavije in skupščine republik in avtonomnih pokrajin, še ni bil sprejet noben. So pa v postopku usklajevanja oziroma sprejemanja, dogovori:

- o kontinuiteti izgradnje kapacitet v dejavnostih, ki so posebnega pomena za uresničitev dogovorjene politike celotnega razvoja države za proizvodnjo po letu 1980 (za elektrogospodarstvo in premog, za proizvodnjo in potrošnjo plina, za barvno metalurgijo, za nekovine, za bazno kemično industrijo),
- o nadaljnji prerazdelitvi dela davka na derivate nafte v korist vlaganja v dogovorjeni razvoj cestne mreže,

— o določanju obsega in virov dodatnih sredstev za kreditiranje plasmaja opreme in ladij na domačem tržišču.

Niso pa še predloženi v usklajevalni postopek dogovori:

- o kontinuiteti izgradnje kapacitet črne metalurgije,
- o kontinuiteti izgradnje proizvodnih kapacitet na področju nafte,
- o določanju meril in načrtov določanja prispevkov organizacij združenega dela republik in avtonomnih pokrajin k uresničevanju plačilne bilance Jugoslavije,

— o zagotavljanju pravic za pridobivanje deviz tistim organizacijam združenega dela, ki s svojo proizvodnjo nadomeščajo uvoz, in tistim organizacijam združenega dela, katerim je z akti in ukrepi federacije izvoz prepovedan ali omejen,

— o politiki, smereh in okvirih ukrepov za spodbujanje izvoza blaga in storitev,

— o načinu zagotavljanja sredstev za kreditiranje izvoznih poslov, vključno opreme in ladij.

Od dogovorov, ki jih sprejemajo izvršni organi federacije, republik in avtonomnih pokrajin in ki jih ne potrebuje Skupščina SFR Jugoslavije oziroma skupščine socialističnih republik in socialističnih avtonomnih pokrajin, še ni bil sprejet noben. V postopku usklajevanja oziroma sprejemanja pa so dogovori:

- o prometni politiki SFR Jugoslavije,

- o ukrepih ekonomske politike za pospeševanje razvoja dejavnosti posebnega pomena za uresničevanje politike celotnega razvoja dežele,
- o reguliranju in racionalizaciji uvoza tehnologije, pogojih nakupa in eksploataciji licenc,
- o usklajevanju predpisov s področja gostinstva in turizma ter
- o stimulaciji skupnega deviznega dohodka iz turizma za obdobje 1976 do 1980.

Odgovor na drugi del vprašanja pa je naslednji:

Družbeni plan SR Slovenije 1976—1980, ki so ga sprejeli delegati v Skupščini SR Slovenije v juliju 1976. leta in ki je nastajal v procesu sočasnega in srečevalnega planiranja, v katere so bile vključene temeljne in druge organizacije združenega dela, samoupravne interesne skupnosti in družbenopolitične skupnosti, sloni na dogovoru o temeljih družbenega plana SR Slovenije za obdobje 1976—1980. S tem dogovorom, s katerim so podpisniki s področja gospodarstva prevzeli konkretne materialne obveznosti, je podana realna osnova za uresničitev srednjeročnega družbenega plana. Treba je poudariti, da je dobil omenjeni dogovor široko verifikacijo v samoupravni bazi in da so bile poglobilne materialne obveznosti iz dogovora sprejete po usklajevalnem postopku v samoupravnih sporazumih o temeljih planov posameznih samoupravnih interesnih skupnostih in organizacijah združenega dela.

Čeprav samoupravni sporazumi o temeljih planov družbenih dejavnosti še niso sprejeti, so samoupravne interesne skupnosti sprejele kriterije za razvoj družbenih dejavnosti (22. in 23. člen dogovora), po katerih bodo med drugim predloge samoupravnih sporazumov predhodno uskladile v okviru planskih razmerij, opredeljenih z družbenim planom SR Slovenije, dinamično izvajanja svojih planov pa prilagodile vsakoletnim resolucijam.

Realnost plana je torej v veliki meri odvisna od uresničevanja sprejetih dogovorov, sporazumov ter planov pri posameznih nosilcih planiranja ter od sprejetja in izvajanja dogovorov na ravni federacije. Hvala.

Predsednik Štefan Nemeč: Sprašujem delegacijo 33. okoliša, če so zadovoljni z odgovorom (Da.) Ali želi kdo postaviti delegatsko vprašanje? V začetku zasedanja smo dobili nekaj delegatskih vprašanj, na katera bo odgovorjeno na naslednjih sejah.

Če ne želi nihče postaviti delegatskega vprašanja, potem smo tudi to točko izčrpali in s tem tudi dnevni red Zbora združenega dela.

(Seja zbora je bila končana ob 16.45.)

zbor občin

40. seja

(19. januarja 1977)

Predsedovala: Mara Žlebnik,
predsednica Zbora občin

Začetek seje ob 9.05.

Predsednica Mara Žlebnik: Spoštovane tovarišice in tovariši delegati!

Včeraj v popoldanskih urah nas je dosegla nepojmljiva, pretresljiva in žalostna vest, da so v letalski nesreči tragično preminili predsednik Zveznega izvršnega sveta tovariš Djemal Bijedić, njegova soproga Razija, člani kabineta predsednika in tehnično osebje poleta.

Tragična smrt je kruto pretrgala ustvarjalno delo velikega človeka, borca za socialistični samoupravni ekonomski razvoj Jugoslavije, za stabilnejše družbenoekonomske odnose in za dosledno uresničitev naših razvojnih načrtov. Izguba tovariša Djemala Bijedića je nenadomestljiva, saj je zapustil našo skupnost v času največjih prizadevanj za ustavno preobrazbo naše družbe, v celoti pa se je zavzemal za dosledno uresničitev novega položaja federacije. Z njim smo izgubili človeka, ki je vse svoje življenje posvetil revolucionarnemu boju za preobrazbo naše družbe, ki je posvetil svoje življenje tako nadaljnjemu razvoju naše socialistične skupnosti kakor razvoju in urejevanju odnosov na mednarodnem področju. Ostal bo svetel vzor delavca, voditelja in borca.

Prosim, da z enominutnim molkom počastimo spomin umrlega Djemala Bijedića, njegove soproge Razije in sodelavcev! (Delegati vstanejo in z enominutnim molkom počaste spomin pokojnih). Slava njihovemu spominu (Slava!)

Tovarišice in tovariši delegati! Pričenjam 40. sejo Zbora občin Skupščine Socialistične republike Slovenije, ki sem jo sklicala na podlagi prvega odstavka 97. člena poslovnika Skupščine SR Slovenije.

V smislu 15. člena poslovnika našega zbora moramo na začetku vsake seje, preden preidemo na določitev dnevnega reda, izvoliti Komisijo za verifikacijo pooblastil in imunitetna vprašanja, ki mora pregledati pooblastila delegatov in sestaviti poročilo za zbor.

V Komisijo predlagam po abecednem redu občin naslednje delegate: Karla Nanuta, delegata občine Logatec, za predsednika in Franca Vrviščarja, delegata občine Metlika, ter Dušana Martinčiča, delegata občine Mozirje, za člana.

Ali želi o tem predlogu kdo razpravljati? (Ne.) Tedaj prosim, da o predlogu glasujemo! Kdor je za, naj prosim glasuje! (46 delegatov glasuje za.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Na podlagi glasovanja ugotavljam, da so bili v Komisijo za verifikacijo pooblastil in imunitetna vprašanja za 40. sejo Zbora občin izvoljeni: Karel Nanut za predsednika, Franc Vrviščar ter Dušan Martinčič za člana.

Verifikacijsko komisijo prosim, da se takoj sestane ter da pregleda pooblastila in sestavi poročilo za zbor, vas delegate pa prosim, da ostanete na svojih mestih, ker bo Komisija takoj opravila z delom.

(Seja je bila prekinjena ob 9.15. in se je nadaljevala ob 9.30.)

Predsednica Mara Žlebnič: Tovarišice in tovariši delegati! Ker bi želel, da bi Izvršni svet, kolikor je to v njegovi moči, na vprašanja delegatov čimprej odgovoril, prosim delegate, ki imajo morda pripravljena pismena delegatska vprašanja, da jih oddajo sekretarju zbora. Ta vprašanja bomo takoj posredovali Izvršnemu svetu oziroma naslovnikom z željo, da bi bil odgovor dan že na tej seji pri točki predlogi in vprašanja delegatov.

Vidim, da je Komisija opravila svojo nalogo. Prosim predsednika Komisije tovariša Nanuta, da poda zboru poročilo!

Karel Nanut: Tovarišica predsednica, tovarišice in tovariši delegati! Poročilo o pregledu pooblastil za 40. sejo Zbora občin, ki je bila sklicana za dne 19. 1. 1977 ob 9. uri v mali dvorani poslopja Skupščine SR Slovenije.

Zbor občin Skupščine Socialistične republike Slovenije ima 62 delegatskih mest. Komisija za verifikacijo pooblastil in imunitetna vprašanja Zbora občin je iz predloženih pooblastil in seznama delegatov ugotovila, da se udeležujejo današnjega zasedanja delegati vseh občin v Socialistični republiki Sloveniji, razen delegatov občin Gornja Radgona, Radlje ob dravi in Trzič. Navzoča sta tudi delegata mesta Ljubljana in Obalne skupnosti občin.

Ob pregledu dokumentacije je Komisija ugotovila, da so vsa pooblastila, ki so jih delegati predložili, neoporečna. Zato predlaga, da zbor poročilo sprejme in s tem verificira pooblastila delegatov za današnjo 40. sejo. Komisija tudi ugotavlja, da je zbor sklepčen in da lahko pravno veljavno razpravlja in sklepa.

Predsednica Mara Žlebnič: Hvala, tovariš Nanut! Prehajamo na razpravo o poročilu, ki ste ga pravkar slišali. Želi morda kdo besedo? (Ne.)

Prehajamo na glasovanje o poročilu! O poročilu bomo glasovali v celoti, ker ni nobeno pooblastilo sporno. Kdo je za to poročilo, naj prosim glasuje za. Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Ugotavljam, da je zbor soglasno potrdil poročilo Komisije za verifikacijo pooblastil in imunitetna vprašanja ter s tem verificiral pooblastila delegatov za 40. sejo Zbora občin.

Na današnjo sejo so bili poleg predstavnikov Izvršnega sveta Skupščine SR Slovenije povabljeni še Centralni komite Zveze komunistov Slovenije, Republiška konferenca Socialistične zveze delovnih ljudi Slovenije, Zveza sindika-

tov Slovenije in Skupnost slovenskih občin in člani delegacije iz Socialistične republike Slovenije v Zboru republik in pokrajin Skupščine SFRJ ter Skupščina mesta Ljubljana.

Prehajamo na 1. točko dnevnega reda, to je na določitev dnevnega reda 40. seje Zbora občin.

Z dopisom z dne 12. 1. 1977 sem vas obvestila, da razširjam dnevni red današnje seje zbora se s predlogom odloka o ustanovitvi, delovnem področju in sestavi Komisije Skupščine SR Slovenije za spremljanje izvajanja zakona o združenem delu.

Tako predlagam za današnjo sejo zbora naslednji dnevni red:

1. določitev dnevnega reda 40. seje Zbora občin,
2. odobritev zapisnika 39. seje Zbora občin,
3. analiza izvajanja stališč, priporočil in sklepov o nadaljnjem samoupravnem razvoju krajevnih skupnosti v Socialistični republiki Sloveniji,
4. predlog za izdajo zakona za dopolnitev 60. člena obrtnega zakona, z osnutkom zakona,
5. predlog odloka o prevzemu pravic in obveznosti soustanoviteljstva Jugoslovanskega bibliografskega inštituta s strani Socialistične republike Slovenije,
6. predlog odloka o razdelitvi deviz za potrebe republiških organov, zavodov, organov družbenih organizacij, ožjih družbenopolitičnih skupnosti, samoupravnih interesnih skupnosti in civilnih pravnih oseb v SR Sloveniji za leto 1977,
7. osnutek zakona o določitvi vračilnih rokov za kredite, dane poslovnim bankam za saniranje škode, nastale zaradi elementarnih nesreč,
8. predlog zakona o ratifikaciji jugoslovansko-francoskega sporazuma o sodelovanju na področju filma,
9. osnutek zakona o dajanju kreditov za obratna sredstva železniškim transportnim organizacijam združenega dela,
10. osnutek zakona o temeljih sistema cen in družbeni kontroli cen,
11. predlog odloka o ustanovitvi, delovnem področju in sestavi Komisije Skupščine SR Slovenije za spremljanje izvajanja zakona o združenem delu,
12. volitve in imenovanja,
13. predlogi in vprašanja delegatov.

Ali želi o predlaganem dnevnem redu kdo razpravljati? (Nihče.) Kdor je za predlagani dnevni red, naj prosim glasuje! (58 delegatov glasuje za.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Ugotavljam, da je dnevni red za današnjo sejo zbora soglasno določen tak, kakor sem ga danes predlagala.

Obveščam vas, da sta prispela tudi delegata iz občin Tržič in Gornja Radgona in da sta predložila pooblastili.

Prehajamo na 2. točko dnevnega reda, to je na odobritev zapisnika 39. seje Zbora občin.

Osnutek zapisnika ste prejeli z dopisom z dne 12. 1. 1977. Ima morda kdo k zapisniku 39. seje zbora kakšno pripombo? (Nihče.)

Če nihče, dajem odobritev zapisnika na glasovanje. Kdor je za to, da se odobri zapisnik 39. seje zbora, naj prosim glasuje! (58 delegatov glasuje za.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Ugotavljam, da je zbor soglasno odobril zapisnik 39. seje zbora.

Prehajamo na 3. točko dnevnega reda, to je na analizo izvajanja stališč, priporočil in sklepov o nadaljnjem samoupravnem razvoju krajevnih skupnosti v Socialistični republiki Sloveniji s predlogom stališč.

Analizo in predlog dokumenta je zboru predložil v obravnavo in sprejem Odbor za družbenopolitični in komunalni sistem našega zbora. Predstavnik predlagatelja je tovariš Marko Podobnik, član Odbora, ki bo dal tudi uvodno obrazložitev. Prosim, tovariš Podobnik!

Marko Podobnik: Tovarišica predsednica, tovarišice in tovariši delegati! Vsi trije zbori Skupščine SR Slovenije so 8. oktobra 1975 obravnavali gradivo »Aktualni problemi nadaljnega razvoja krajevnih skupnosti v SR Sloveniji« in na tej osnovi sprejeli stališča, priporočila in sklepe o nadaljnjem samoupravnem razvoju krajevnih skupnosti v SR Sloveniji.

To gradivo in dokument je pripravil in predložil Skupščini SR Slovenije v obravnavo Odbor za družbenopolitični in komunalni sistem Zbora občin. Po programu dela vseh treh zborov za obdobje od septembra 1976 do julija 1977 je bil ta Odbor zadolžen, da spremlja izvajanje in ob letu predloži poročilo o tem, kaj je bilo na podlagi tega dokumenta storjenega v družbeni praksi. Da bi tako poročilo lahko pripravili, je posebna delovna skupina v juniju obiskala in opravila razgovore v vzorčno izbranih 11 občinah in 25 krajevnih skupnostih z njihovega območja. Na teh razgovorih so sodelovali odgovorni predstavniki občinskih skupščin, krajevnih skupnosti in družbenopolitičnih organizacij, ki sodelujejo v njihovem območju, kot tudi predstavniki temeljnih organizacij združenega dela s sedežem v območju obravnavanih krajevnih skupnosti.

Vzporedno so spremljali izvajanje tega dokumenta tudi organi Republiške konference Socialistične zveze delovnega ljudstva, Zveze sindikatov Slovenije, Skupnosti slovenskih občin ter Republiški sekretariat za finance, Zavod SR Slovenije za družbeno planiranje in Zavod SR Slovenije za statistiko, ki so v okviru svojih delovnih programov osredotočili pozornost pri spremljanju akta na problematiko iz svojih delovnih področij oziroma pristojnosti.

Kot bistveno je nedvomno mogoče ugotoviti, da je bilo v letu in pol na podlagi sprejetega dokumenta, ki podrobneje opredeljuje zamisel krajevne skupnosti in ponuja določene rešitve, sorazmerno veliko storjenega v procesu ustavnega preoblikovanja krajevnih skupnosti v naši republiki. Na splošno je mogoče trditi, da so bile v tem razdobju v krajevnih skupnostih dosežene precejšnje kvalitativne spremembe. Zato lahko na podlagi tega trdimo, da so opredelitve, nakazane v sprejetem dokumentu, že dobile potrditev v praksi. S tem v zvezi pa je treba takoj poudariti, da so stališča, priporočila in sklepi še vedno aktualni, saj jih nosilci posameznih nalog, ki izhajajo iz dokumenta, še niso realizirali v celoti oziroma gre v znatnem delu za dolgoročneje ali celo permanentne naloge.

Tako je mogoče ugotoviti, na podlagi analiz in ocene pogojev, da je razmeroma malo število krajevnih skupnosti pristopilo k prostorskemu preoblikovanju, čeprav je marsikje, zlasti v krajevnih skupnostih mestnega značaja, mogoče opaziti, da so po številu prebivalstva in po drugih značilnostih krajevne skupnosti mnogo prevelike, da bi dejansko lahko bile življenjske samoupravne skupnosti delovnih ljudi in občanov in da bi lahko izpolnjevale vse naloge, ki so jim naložene z novo ustavno opredelitvijo.

Prav tako je bilo premalo storjenega za uresničitev ustavne možnosti za oblikovanje skupnosti krajevnih skupnosti, v katerih bi lahko reševali nekatera

skupna vprašanja za več krajevnih skupnosti. Kolikor so bile na nekaterih območjih skupnosti krajevnih skupnosti ustanovljene in so oblikovale skupen program glede reševanja zadev, ki so v skupnem interesu, se je pokazalo tako sodelovanje kot izredno učinkovita oblika (na primer obmejna območja). Zato bi bilo nujno potrebno, da organizacije Socialistične zveze delovnega ljudstva v bodoče posvetijo temu večjo pozornost in odgovorno skrb za prostorsko oblikovanje krajevnih skupnosti in njihovo združevanje v skupnosti krajevnih skupnosti ter se spoprimejo zlasti z nekaterimi negativnimi pojavi in gledanji, ki so prisotna v krajevnih skupnostih.

Iz podatkov, s katerimi razpolagamo, je bilo mogoče ugotoviti, da v nekaterih obstoječih statutih zlasti delo, organizacija samouprave in pravice ter dolžnosti organov krajevnih skupnosti še vedno niso dovolj jasno in konkretno opredeljeni. V marsikateri krajevni skupnosti sami ugotavljajo, da organiziranost njihove krajevnne skupnosti ni prilagojena dejanskim potrebam in krajevnim razmeram, velikosti in stopnji razvitosti in s tem potrebam in interesom delovnih ljudi in občanov v njej. V večini krajevnih skupnosti so si zato kot prioriteto zadali nalogo, da organizacijsko zgradbo čimprej prilagodijo razmeram in pogojem, v katerih delujejo in živje.

Za številne krajevnne skupnosti, ki so že sprejele nove statute ali pa veljavne ustrezno spremenile, je mogoče trditi, da so se s svojo notranjo organizacijo samoupravljanja, oblikami in načinom dela samoupravnih organov močno približale ustavni konceptiji krajevnne skupnosti. Tako so zbori delovnih ljudi in občanov v mnogih primerih že postali oblika določanja o večini bistvenih vprašanj življenja in dela krajanov. Za številne primere pa moramo ugotoviti, da se sklicujejo celo manjkrat kot prej zbori volilcev, kar bo seveda treba čimprej spremeniti, saj mora zbor delovnih ljudi in občanov krajevnih skupnosti dejansko postati najvišji organ samoupravljanja, ki bo odločal o vseh najvažnejših vprašanjih življenja in dela v krajevni skupnosti.

Ob tem pa velja pripomniti, da so v nekaterih krajevnih skupnostih zaradi velikega števila krajanov ali zaradi prostorske razsežnosti poiskali primerne oblike sklicevanja zborov po posameznih delih krajevnne skupnosti, vaseh, zaselkih, ulicah in podobno ali pa oblikovali tako imenovane interesne zборе. Za vse te zборе velja ugotovitev, da je udeležba delovnih ljudi in občanov na njih zelo dobra.

Glede vprašanja uveljavljanja delegatskih odnosov je na splošno mogoče ugotoviti, da so le-ti bolj zaživeli v tistih krajevnih skupnostih, v katerih imajo tudi sicer dobro razvite samoupravne odnose oziroma v katerih organi samoupravljanja in družbenopolitične organizacije učinkovito in uspešno delujejo. Nemoteno delo delegacij ponekod še ovira pomanjkanje prostorov, pomanjkljiva strokovna pomoč in tako dalje. Zato so vse pogostejši predlogi, da bi v krajevnih skupnostih organizirali enotno strokovno administrativno službo, s čimer bi zagotovili redno in uskladeno delovanje organov samoupravljanja, družbenopolitičnih organizacij ter delegacij krajevnih skupnosti. Povsod enotno ocenjujejo, da delegacije temeljnih samoupravnih organizacij in skupnosti za delegiranje delegatov v zборе krajevnih skupnosti občinskih skupščin uspešno delujejo, medtem ko to ni mogoče trditi za splošno delegacijo za delegiranje delegatov v skupščine samoupravnih interesnih skupnosti.

Na vsak način so delegacije za skupščine samoupravnih interesnih skupnosti preobremenjene z delom, saj pokrivajo vse samoupravne interesne skupnosti. Zato je treba pristopiti k oblikovanju posebnih delegacij za delegiranje delegatov

v skupščine samoupravnih interesnih skupnosti na področju družbenih dejavnosti.

V večini primerov delegacije za delegiranje delegatov v skupščine družbeno-političnih skupnosti in v skupščine samoupravnih interesnih skupnosti še vedno niso sprejeli poslovnikov o svojem delu. Nekateri celo menijo, da tak akt ni potreben češ da so že v statutu krajevnih skupnosti opredeljene vse pravice in dolžnosti delegatov oziroma delegacij in način oblikovanja stališč. Tako stališče seveda ni pravilno.

Dalje je mogoče ugotoviti, da povezovanje in sodelovanje med krajevnimi skupnostmi in temeljnimi organizacijami združenega dela, ki imajo sedež v njihovih območjih, še ni takšno, kot bi moralo biti oziroma kot ga predvideva ustava. Ugotovili smo, da je stopnja sodelovanja med krajevnimi skupnostmi in temeljnimi organizacijami združenega dela sorazmerno zadovoljiva kar zadeva materialne odnose, ni pa zaslediti vsebinskih premikov pri programiranju razvoja in dela krajevnih skupnosti.

Glede sodelovanja krajevnih skupnosti s samoupravnimi interesnimi skupnostmi ter glede njihovega vključevanja v izvajanje skupnih nalog na osnovi medsebojnih uskladenih in realnih programov dela in razvoja na posameznih področjih družbenih dejavnosti je mogoče ugotoviti, da se po sprejetju stališč, sklepov in priporočil stanje ni bistveno izboljšalo.

V marsikateri krajevni skupnosti je bilo izraženo mnenje, da delovni ljudje in občani ne morejo na samoupravni način vplivati na delovanje teh skupnosti, zlasti z vidika gospodarjenja s sredstvi, ki jih v njih združujejo, in to zaradi neustrezno oblikovanih zborov uporabnikov skupščin samoupravnih interesnih skupnosti, ki se niso dovolj uveljavili kot mesto, kjer bi prišlo do polnega izraza dogovarjanja in sporazumevanja o vseh odnosih medsebojne povezanosti, o skupnih vprašanjih, o programih, prednostih nalogah in konkretnih načrtih za posamezna področja družbene dejavnosti.

Ob tem pa je seveda treba upoštevati tudi dejstvo, da samoupravne interesne skupnosti ob problemih lastnega organiziranja in uveljavljanja samoupravnih rezmerij na novih osnovah še niso posvetile dovolj pozornosti ureditvi odnosov in sodelovanju s krajevnimi skupnostmi.

Glede sodelovanja krajevnih skupnosti z drugimi krajevnimi skupnostmi je bilo mogoče ugotoviti, da le-to obstaja v večini primerov bolj kot akcijski dogovor in ne kot institucionalizirana oblika medsebojnega povezovanja, še zlasti ne kot skupnost krajevnih skupnosti. Krajevnih skupnosti se med seboj povezujejo le občasno, zaradi reševanja skupnih vprašanj oziroma nalog, kot so gradnja cest, mostov, vodovodov, električne napeljave in podobnega.

Nasprotno pa se je sodelovanje krajevnih skupnosti z občinskimi skupščinami v tem obdobju v precejšnji meri izboljšalo.

Čeprav medsebojna razmerja normativno še niso zadovoljivo urejena, kažejo občinske skupščine veliko mero pripravljenosti za reševanje problemov, ki so ovirali uspešno uveljavljanje krajevnih skupnosti v občinskih skupščinah in na širšem nivoju. Zlasti se je v glavnem dovolj dobro uveljavila pomoč ustreznih teles občinskih skupščin, pa tudi strokovnih služb pri izvajanju raznih akcij, predvsem v koordinativnem smislu.

Ob tem pa seveda ni mogoče prezreti dejstva, da še vendarle mnogokje obstaja tako pri delu kot v miselnosti pojmovanje o hierarhičnem medsebojnem odnosu. Na podlagi podatkov, ki smo jih dobili v razgovorih na terenu, je mogoče trditi, da so zbori krajevnih skupnosti občinskih skupščin že zaživel kot mesto

soočanja in usklajevanja različnih interesov posameznih krajevnih skupnosti. Predstavniki občin ugotavljajo, da so seje zborov krajevnih skupnosti najbolj živahne, njihovi delegati pa najbolj aktivni.

Po splošni oceni prihajata ravno na zasedanjih teh zborov najbolj do izraza povečana aktivnost in zainteresiranost delovnih ljudi in občanov za celotno družbenopolitično in družbenoekonomsko dogajanje v krajevni skupnosti, občini in republiki.

Na splošno je mogoče ugotoviti, da se je sistem družbenega planiranja v krajevnih skupnostih v zadnjem letu uveljavil, čeprav so pri tem nastopale različne objektivne in subjektivne težave, ki so ta proces zavirale. Tako je mogoče ugotoviti, da je proces planiranja v krajevnih skupnostih potekal večkrat ločeno in neuskladeno od planiranja v temeljnih organizacijah združenega dela in samoupravnih interesnih skupnostih. Zlasti v odnosu med samoupravnimi interesnimi skupnostmi in krajevnimi skupnostmi je prihajalo večkrat do težav zaradi prevelikih želja in zahtev v krajevnih skupnostih na eni strani in zaradi tega, ker samoupravne interesne skupnosti niso v dovolj veliki meri upoštevale interese krajevnih skupnosti v svojih planih, na drugi strani. Temeljne organizacije združenega dela so v večini primerov sprejele le samoupravne sporazume o financiranju dejavnosti v krajevnih skupnostih, niso pa se s krajevnimi skupnostmi povezovale na vseh drugih področjih, na katerih se uresničujejo skupni interesi delavcev ter delovnih ljudi in občanov.

Na splošno je mogoče ugotoviti, da je bilo usklajevanje programov krajevnih skupnosti s programi temeljnih organizacij združenega dela in programi samoupravnih interesnih skupnosti dobro zlasti tam, kjer se je pri izvedbi te naloge angažirala občinska skupščina oziroma se je programiranje odvijalo prek koordinacijskega odbora oziroma odbora za planiranje pri občinski skupščini.

V zvezi z zagotavljanjem materialne osnove krajevnih skupnosti je treba ugotoviti, da je neposredna povezanost vseh faz nastajanja planov in programov razvoja dejavnosti krajevnih skupnosti s programi temeljnih organizacij združenega dela ter samoupravnih interesnih skupnosti pogoj za realizacijo teh programov. Tako so bila za tisti del programov krajevnih skupnosti, ki so bili sprejeti in uskladeni z delavci v temeljnih organizacijah združenega dela in samoupravnih interesnih skupnosti, sredstva praviloma zagotovljena v okviru dogovorjenega obsega sredstev za splošno in skupno porabo. V večini regij in občin so bili sprejeti družbeni dogovori in samoupravni sporazumi med temeljnimi organizacijami združenega dela in krajevnimi skupnostmi. V teh dogovorih in sporazumih je bila prevladujoča določena višina prispevka na delavca, v manjšem številu primerov pa je bilo dogovorjeno združevanje sredstev iz skladov temeljnih organizacij. Pri tem sporazumevanju pa je še vedno ostalo nerešeno vprašanje solidarnosti in vzajemnosti glede na bivališče in delovno mesto delavca oziroma glede na razvitost posamezne krajevnih skupnosti. Kljub določenim pomanjkljivostim in težavam je možno ugotoviti zaznaven napredek v povezovanju krajevnih skupnosti s temeljnimi organizacijami združenega dela in samoupravnimi interesnimi skupnostmi na področju programiranja in zagotavljanja materialne osnove za realizacijo sprejetih programov. Pri tem bi še enkrat poudaril, kar je bilo že poudarjeno v dokumentu in predloženih stališčih, da je nujno potrebno, da se z dogovorom v merilu republike določijo temeljna načela za financiranje skupnih potreb v krajevnih skupnostih ter načela, po katerih naj občine odstopajo del svojih sredstev ali virov krajevnim skupnostim.

Nujno potrebno je namreč, da so vsaj ta temeljna načela enotna za območje celotne republike.

V večini primerov delujejo v območjih krajevnih skupnosti vse družbenopolitične organizacije. Predstavniki krajevnih skupnosti ocenjujejo, da je aktivnost družbenopolitičnih organizacij in njihovo sodelovanje z organi krajevnih skupnosti dobro, čeprav z vsemi od njih niso enako zadovoljni.

V tem delu uvodne obrazložitve sem nakazal nekaj najvažnejših ugotovitev iz analize. Stanje na področju samouprave v krajevnih skupnostih v naši republici je Odboru narekovalo potrebo predlagati pristojnim zborom v sprejem predložena stališča, ki jih je treba razumeti kot sestavni del stališč, priporočil in sklepov, ki so jih sprejeli vsi trije zbori republiške skupščine na sejah 8. oktobra 1975. Zato tudi poudarjamo, da je sprejeti dokument še vedno aktualen in da ga je treba dosledno in pospešeno uresničevati, da bi tako čimprej realizirali ustavno koncepcijo krajevnne samouprave.

V tej zvezi je Odbor menil, da organizacija samoupravljanja v krajevni skupnosti še ni v celoti prilagojena krajevnim razmeram ter velikosti in stopnji vsestranske razvitosti krajevnih skupnosti, zaradi česar priporoča delovnim ljudem in občanom, da skrbno analizirajo ta vprašanja ter samoupravno prilagodijo dejanskim razmeram v krajevni skupnosti. Da bi imeli delovni ljudje in občani v krajevnih skupnostih dejansko vpliv na vse odločitve, bi morali zbori delovnih ljudi in občanov postati najvišji samoupravni organi krajevnne skupnosti in mesto neposrednega odločanja.

Tak položaj zbora delovnih ljudi in občanov ima za posledico tudi krepitev in dosledno uresničevanje delegatskih odnosov in razmerij, ne samo v krajevnih skupnostih, pač pa tudi na vseh drugih nivojih, kjer odločajo delegati, to je v vseh družbenopolitičnih skupnostih, od občin do federacije, v samoupravnih interesnih skupnostih ter v drugih sredinah delegatskega odločanja.

S takim načinom pojmovanja življenja in dela v krajevni skupnosti bomo lahko premagali še vedno prisotno pojmovanje ločenosti oziroma medsebojnega izključevanja interesov med delavci v temeljni organizaciji združenega dela in med njimi kot občani v krajevni skupnosti.

To bo imelo prav gotovo za posledico tudi to, da bodo programi razvoja krajevnih skupnosti približani delavcem v temeljnih organizacijah združenega dela ter da bodo te programe v bistvu sprejeli kot svoje, s čimer bo zagotovljena tudi materialna osnova za dejavnosti v krajevnih skupnostih.

Tovarišice in tovariši delegati! V tem kratkem uvodu sem nakazal le nekaj bistvenih ugotovitev in predlogov, ki so razvidni iz analize in stališč, ki jih je predložil in pripravil Odbor. Z njimi želimo spodbuditi in ponovno aktivirati vse nosilce nalog, ki so razvidne tako iz dokumenta, ki je bil sprejet v mesecu oktobru 1975. leta, kakor tudi iz predloga danes predloženih stališč, ki jih je treba imeti za sestavni del prvotno sprejetih stališč, priporočil in sklepov.

Ob tej priliki Odbor poudarja, da je treba na vseh nivojih družbenega življenja težiti za čimprejšnjo realizacijo ustave in zakona o združenem delu tudi na področju uresničevanja in razvoja krajevnne samouprave. Že sprejeti dokument in predlog danes predlaganih stališč sta le prispevek za realizacijo ustave na področju krajevnne samouprave.

Odbor je na svoji seji danes zjutraj obravnaval vse pripombe, mnenja, stališča in predloge amandmajev, ki so jih Skupščini SR Slovenije oziroma pristojnim zborom predložila delovna telesa Skupščine in zborov, skupine dele-

gatov, temeljne delegacije ter drugi družbeni dejavniki k predlogu stališč, izdelanih na podlagi ugotovitev analize o izvajanju dokumenta iz leta 1975. Ob upoštevanju vseh teh pripomb smo pripravili integralno besedilo dokumenta, ki naj ga sprejmejo danes zbori. Ker ste to besedilo dobili šele danes na klop, izhaja pa iz poročila Odbora z dne 19. 1. 1977, mi dovolite, da ga preberem:

Skupščina Socialistične republike Slovenije je na podlagi stališč, priporočil in sklepov o nadaljnjem samoupravnem razvoju krajevnih skupnosti v SR Sloveniji, ki jih je sprejela 8. oktobra 1975 in drugih ustreznih aktualnih družbenopolitičnih dokumentov proučila, kaj je bilo na področju uresničevanja novih odnosov v krajevnih skupnostih storjenega v družbeni praksi.

Po vsestranski obravnavi poglavitnih ugotovitev o doseženi stopnji uresničevanja aktualnih nalog, ki izhajajo iz dokumentov, ki jih je predložil Odbor za družbenopolitični in komunalni sistem Zbora občin, je Skupščina Socialistične republike Slovenije na podlagi 335., 342. in 344. člena ustave Socialistične republike Slovenije in 245. člena v zvezi z 242. členom poslovnika Skupščine Socialistične republike Slovenije na sejah Zbora združenega dela, Zbora občin in Družbenopolitičnega zbora dne 19. januarja 1977 sprejela naslednja stališča:

I. Stališča, priporočila in sklepi o nadaljnjem samoupravnem razvoju krajevnih skupnosti v Socialistični republiki Sloveniji, ki jih je Skupščina SR Slovenije sprejela dne 8. oktobra 1975 in ki podrobneje opredeljujejo novo vlogo in položaj krajevne skupnosti kot temeljne samoupravne skupnosti delovnih ljudi in občanov v družbenoekonomskem in družbenopolitičnem sistemu, se ne uresničujejo tako hitro, kot bi se morala glede na to, da imajo trajnejši pomen za uveljavljanje krajevnih skupnosti kot družbenoekonomskega odnosa in konstitutivnega elementa oblasti delavskega razreda in vseh delovnih ljudi. Samoupravni položaj delovnih ljudi in občanov v krajevni skupnosti se po sprejemu omenjenega skupščinskega dokumenta le postopoma krepi, ko se v njej vse bolj vzpostavljajo neposredni odnosi med njihovim delom in življenjem tako, da postaja ta skupnost dejansko sestavni del družbenoekonomskih odnosov.

Krajevno skupnost in samoupravljanje v njej bo treba razvijati in uresničevati veliko bolj povezano z razvojem samoupravljanja v združenem delu in v celotni družbi, v kateri mora biti krajevna skupnost enakopraven in odgovoren nosilec nadaljnjega socialističnega samoupravnega razvoja in skupnost, v kateri se krepijo vzajemnost, solidarnost in humani odnosi.

Akcijo za razvoj samoupravnih odnosov v krajevnih skupnostih je treba voditi hkrati z uresničevanjem sprejetih zakonov, predvsem zakona o združenem delu, zakona o temeljnih sistema družbenega planiranja, zakona o ljudski obrambi, zakona o notranjih zadevah in družbeni samozaščiti, ter dokumentov, ki se nanašajo na vlogo in položaj poravnalnih svetov in samoupravno organiziranih potrošnikov v krajevnih skupnostih, v njih pa opravljati tudi vse druge aktualne naloge, povezane z uresničevanjem socialističnih samoupravnih odnosov v krajevnih skupnostih.

II. Da bo krajevna skupnost dejansko postala skupaj s temeljnimi organizacijami združenega dela in drugimi samoupravnimi organizacijami in skupnostmi ter družbenopolitičnimi organizacijami oblika samoupravne družbene integracije in mesto samoupravnega odločanja, je potrebno v temeljnih samoupravnih organizacijah in skupnostih, družbenopolitičnih skupnostih, družbenopolitičnih organizacijah ter v drugih organizacijah in skupnostih:

1. stališča, priporočila in sklepe o nadaljnjem samoupravnem razvoju krajevnih skupnosti v SR Sloveniji (»Uradni list SRS, št. 24/75«) skupaj z ustreznimi stališči in sklepi družbenopolitičnih organizacij in drugih družbenih dejavnikov še naprej dosledno, zlasti pa pospešeno uresničevati;

2. ker poteka proces prostorskega preoblikovanja krajevnih skupnosti v naravne in odprte življenjske skupnosti prepočasi, kar onemogoča polno uveljavljanje samoupravnih odnosov v njih in med njimi, vztrajati, da v vsaki krajevni skupnosti in občini v skladu z ustavnimi obveznostmi in obveznostmi, ki izhajajo iz dokumentov družbenopolitičnih organizacij, opravijo analizo samoupravnih in družbenoekonomskih razmerij, glede na število krajanov in velikost krajevnih skupnosti.

Delovni ljudje in občani naj se v javni razpravi, ki jo organizira in usmerja Socialistična zveza, odločijo za preoblikovanje, kjer je potrebno. V organizacijah Socialistične zveze, v krajevnih skupnostih, občinah in v republiki kot nosilkah te akcije je potrebno hkrati oblikovati tudi kriterije za tako oblikovanje krajevnih skupnosti. Ti kriteriji naj bi se upoštevali zlasti pri določanju urbanistične politike in pri pripravah planov prostorskega razvoja;

3. organizacijo samouprave v krajevnih skupnostih uskladiti z njihovimi dejanskimi razmerami in z nalogami, ki jih opravljajo kot temeljne samoupravne skupnosti. Z njo je treba ustvariti takšne odnose, da bodo omogočali delovnim ljudem in občanom vseh naselij in njihovih delov učinkovit vpliv na vse ključne točke odločanja, in opredeliti razmerja in odgovornosti med posameznimi oblikami delovanja in organi samoupravljanja v krajevnih skupnostih:

— zbor delovnih ljudi in občanov naj postane mesto, kjer delovni ljudje in občani z osebnim izjavljanjem odločajo o skupnih vprašanjih, kar je treba opredeliti v statutih krajevnih skupnosti oziroma treba je oblikovati smernice za reševanje njihovih skupnih potreb in interesov, ki jih ugotavljajo, usklajujejo in uresničujejo s pomočjo svojih delegatov in delegacij v krajevnih skupnostih, v samoupravnih interesnih skupnostih in v družbenopolitičnih skupnostih;

— razvijati je treba še druge samoupravne oblike osebnega izjavljanja in vplivanja, kot so zbori stanovalcev in hišni sveti — ne le kot temelj za delovanje samoupravnih stanovanjskih skupnosti, temveč tudi kot jedra za obveščanje občanov in njihovo neposredno vključevanje v oblikovanje skupnih stališč in dogovorov v krajevnih skupnostih, zbori in sveti potrošnikov in druge oblike samoupravnega in družbenopolitičnega organiziranja;

— pospešiti moramo samoupravno organiziranje potrošnikov in njihovo samoupravno povezovanje in sporazumevanje z organizacijami združenega dela, ki proizvajajo oziroma prodajajo blago ali opravljajo storitve za neposredno porabo občanov, ter vzpostaviti in poglobljati njihovo povezovanje in sodelovanje z organi samoupravne delavske kontrole, inšpekcijskimi službami in drugimi družbenimi dejavniki, pomembnimi za uresničevanje njihovega družbenoekonomskega položaja;

— statute in druge splošne akte krajevnih skupnosti je treba dopolniti tako, da bodo v večji meri upoštevali dejanske življenjske razmere in opredelili organizacijsko in vsebinsko osnovo za nadaljnji samoupravni razvoj krajevnih skupnosti oziroma samoupravno uveljavljanje skupnih interesov delovnih ljudi in občanov v njih. Pri tem naj se v okviru skupnosti slovenskih občin, ob sodelovanju Skupščine Socialistične republike Slovenije, Republiške konference Socialistične zveze delovnega ljudstva, Republiškega sveta Zveze sindikatov Slovenije ter drugih družbenopolitičnih ter strokovnih dejavnikov, nadaljujejo

prizadevanja za nadaljnje dograjevanje in izpopolnjevanje samoupravnih splošnih aktov krajevnih skupnosti in ustreznih določil v samoupravnih splošnih aktih temeljnih in drugih organizacij združenega dela.

4. pri uresničevanju in krepitvi delegatskih odnosov v krajevnih skupnostih hkrati s skupščinskimi stališči, priporočili in sklepi o nadaljnjem samoupravnem razvoju krajevnih skupnosti in delegatskega sistema uveljaviti tudi tališča in sklepe o uresničevanju ustavne vloge samoupravnih interesnih skupnosti v družbenih dejavnostih ter o razvoju družbenoekonomskih in drugih samoupravnih odnosov v teh skupnostih, ki jih je sprejela Republiška konferenca Socialistične zveze delovnega ljudstva Slovenije na svoji seji 21. maja 1976.

— Na podlagi teh stališč je treba oblikovati posebne delegacije za skupščinske samoupravnih interesnih skupnosti v tistih razvitih krajevnih skupnostih, kjer se za to kaže družbena potreba in kjer so za to dane kadrovske in druge možnosti;

— osnovne organizacije družbenopolitičnih organizacij v krajevnih organizacijah Socialistične zveze delovnega ljudstva naj s stalno skrbjo in aktivnostjo bolj odgovorno zagotavljajo pogoje za delo delegatov in delegacij in se zavzemajo za utrjevanje njihove zavesti o odgovornosti delovnim ljudem in občanom;

— zbori krajevnih skupnosti v občinskih skupščinah in zbori uporabnikov skupščin samoupravnih interesnih skupnosti naj zagotovijo z ustreznješo pripravo gradiv in izboljšanim obveščanjem delegatov in delegacij oziroma delovnih ljudi in občanov v krajevnih skupnostih, z upoštevanjem časovnih možnosti za delegatsko razpravo in za oblikovanje stališč k posameznim gradivom, da bodo lahko delegati in delegacije dejansko odgovorno opravljali svojo delegatsko funkcijo.

5. krepiti zavest o enotnosti in povezanosti samoupravnih družbenoekonomskih interesov delavcev v združenem delu in delovnih ljudi in občanov v krajevnih skupnostih ter pospeševati neposredno povezovanje delavcev v temeljnih in drugih organizacijah združenega dela z delovnimi ljudmi in občani krajevnih skupnosti, v katerih delujejo oziroma prebivajo, zakaj samo tako bodo lahko uresničevali skupne materialne in druge interese.

— Novi odnosi in vloga krajevnih skupnosti se morajo v prihodnje vse bolj razvijati in poglobljati, zlasti glede planiranja in programiranja in s tem povezanega načrtnega združevanja sredstev za uresničevanje programov in planov razvoja krajevnih skupnosti;

— delovni ljudje in občani v krajevnih skupnostih, samoupravnih interesnih skupnostih morajo skupaj z delavci v temeljnih organizacijah združenega dela na podlagi samoupravnih sporazumov o temeljih planov obravnavati hkrati svoje skupne potrebe in oblikovati na tej podlagi predloge programov in planov razvoja krajevnih skupnosti ter hkrati sprejeti tudi odgovornost za uresničevanje sprejetih planov. Pri tem je treba zagotoviti sistematično in sprotno spremljanje ter usklajevanje programov in planov razvoja krajevnih skupnosti s plani temeljnih organizacij združenega dela in samoupravnih interesnih skupnosti, ugotavljati ob tem pomanjkljivosti in jih odpravljati ter s tem prispevati k uresničevanju načel kontinuiranega in srečevalnega planiranja:

— Skupnost slovenskih občin naj v sodelovanju s Skupščino SRS, Republiško konferenco Socialistične zveze delovnega ljudstva in Republiškim sekretariatom za finance do 31. marca 1977, v skladu z določili zakona o združenem

delu, pripravi predlog družbenega dogovora o temeljnih načelih za financiranje skupnih potreb v krajevnih skupnostih.

6. samoupravni razvoj krajevnih skupnosti bo pospešen tudi z ustanovitvijo komunalnih interesnih skupnosti. Zaradi tega je treba pospešiti proces vključevanja delovnih ljudi in občanov v samoupravno odločanje o zadovoljevanju potreb po komunalnih storitvah v krajevnih skupnostih, z ustanavljanjem komunalnih interesnih skupnosti in vključevanjem v samoupravne organe komunalnih organizacij. V okviru Skupnosti slovenskih občin in v sodelovanju s Skupščino SR Slovenije, Republiško konferenco Socialistične zveze delovnega ljudstva, Republiškim sekretariatom za urbanizem in Republiškim sekretariatom za finance je treba pripraviti izhodišča za rešitev nerešenih vprašanj glede samoupravnega konstituiranja in združevanja sredstev za dejavnost teh skupnosti;

7. krajevne skupnosti se povezujejo in sodelujejo med seboj v okviru občine in širše, hkrati pa tudi z drugimi samoupravnimi organizacijami in skupnostmi na podlagi spoznanj glede skupnih interesov in potreb. Na takem sodelovanju mora temeljiti tudi oblikovanje skupnosti krajevnih skupnosti, tako da naj bi se oblikovale tam, kjer se kaže potreba po trajnejšem sodelovanju več krajevnih skupnosti;

8. zaradi krepitve samoupravnega družbenoekonomskega in družbenopolitičnega položaja delavcev in delovnih ljudi in občanov je treba zagotoviti boljše obveščенost o uresničevanju samoupravno oblikovanih stališč in odločitev v organih krajevne skupnosti ter družbenopolitičnih in drugih samoupravnih skupnosti, pri čemer je treba posebno pozornost posvečati povratnemu obveščanju;

9. k izvajanju nalog, ki jih ima krajevna skupnost, je treba na prostovoljni podlagi pritegniti čimveč občanov, zlasti mladine, kar bo zmanjševalo potrebo po profesionalizaciji kadrov in onemogočalo pretirane težnje po njej.

10. družbenopolitične organizacije, ki so se kot konstitutivni in najbolj zavestni dejavnik v krajevni skupnosti že doslej ustvarjalno vključevale v proces njene samoupravne preobrazbe, naj si še bolj dosledno prizadevajo za politično in akcijsko enotnost v krajevni organizaciji Socialistične zveze delovnega ljudstva ter v njeni konferenci sprejemajo obvezujoče skupne dogovore za razrešitev posameznih vprašanj, saj bodo le tako krepile fronto socialističnih sil in dosegle večjo učinkovitost pri uresničevanju socialističnih samoupravnih odnosov. Družbenopolitične organizacije naj zato v skladu s svojo vlogo in na podlagi akcijskih načrtov odločneje pristopijo k reševanju vprašanj, ki se pojavljajo med delavci in delovnimi ljudmi v združenem delu in v krajevni skupnosti, v skladu s stališči in nalogami, ki so jih sprejele v svojih dokumentih. Pri tem kaže še posebej poudariti specifično vlogo sindikatov pri uresničevanju samoupravnega položaja delavcev v združenem delu in v krajevni skupnosti.

Odbor predlaga Zboru združenega dela, Zboru občin in Družbenopolitičnemu zboru, da sprejmejo obravnavana stališča v besedilu, ki je razvidno iz tega poročila! Hvala.

Predsednica Mara Žlebnik: Hvala, tovariš Podobnik! Analizo in predlog stališč je obravnavala Zakonodajno-pravna komisija, ki je predložila zboru tudi pismeno poročilo. Prejeli ste tudi mnenje Izvršnega sveta. Predstavnik Izvršnega sveta k tej točki dnevnega reda je tovariš Alojz Domjan, repu-

bliški podsekretar v Republiškem sekretariatu za pravosodje, organizacijo uprave in proračun. Želi morda predstavnik Izvršnega sveta besedo? (Ne.)

Glede na pripombe delovnih teles Skupščine, skupin delegatov družbenopolitičnih organizacij, zlasti Republiške konference Socialistične zveze delovnih ljudi Slovenije, in glede na pripombe drugih družbenih subjektov vam je Odbor predložil danes na klop v poročilu integralno besedilo stališč. V tem predlogu so upoštevane vse pripombe, predlogi in mnenja, ki jih je Odbor sprejel do današnje seje zбора. Tako oblikovan predlog stališč je prebral tovariš Podbnik.

Na podlagi vseh predloženih gradiv pričenjam razpravo! K razpravi se je že prijavila tovarišica Slavka Jerman, delegatka občine Ljubljana-Moste-Polje. Prosim, tovarišica Jermanova!

Slavka Jerman: Tovarišica predsednica, tovariši delegati! Kako uresničevati stališča, priporočila in sklepe o nadaljnjem samoupravnem razvoju krajevnih skupnosti, je bilo osnovno vprašanje, ki nas je spremljalo vse od sprejema tega tako pomembnega dokumenta. Ta dokument nam je bil kažipot pri uresničevanju ustavne vloge krajevnih skupnosti, njenem oblikovanju, organiziranju samoupravljanja, razvijanju delegatskih odnosov, povezovanju z organizacijami združenega dela, programiranju in njegovem uresničevanju, zagotavljanju materialne baze ter drugih oblik dela in nalog, ki jih ima krajevna skupnost.

V uresničevanje smo bili vključeni na različne načine, z osnovnim ciljem, da je potrebno v krajevni skupnosti razvijati nove odnose, zagotavljati osnovne pogoje za uresničevanje njenih nalog, zlasti pa skrbeti za zagotavljanje materialne baze. Pri vsem tem smo se dobro zavedali, da je krajevni skupnosti naloženih vedno več nalog, s katerimi pa ne prihajajo tudi predlogi za sistemske rešitve. Zato smo morali pri uresničevanju upoštevati različne momente in iskati različne poti, po katerih smo želeli priti do željenega rezultata. Do vsega tega pa smo pristopili realno, včasih tudi kritično, z osnovnim namenom, da dobljene izkušnje, ki kažejo pozitivne rezultate, utrjujemo, vse kar nam je zaviralo pot do uresničevanja, pa smo skušali sproti odpravljati. Zato smo tudi dovolj kritično ocenili uresničevanje samoupravnega sporazuma o financiranju krajevnih skupnosti v naši občini. Prav ta kritični pristop nam daje upanje, da bomo uresničili tudi vse, o čemer smo se dogovorili. Torej, po enem letu že lahko govorimo o določenih izkušnjah, na katerih bodo temeljile naše nove akcije, pri čemer bomo upoštevali, da se bomo pri uresničevanju ustavne vloge krajevnih skupnosti srečevali s krajevnimi skupnostmi, ki se razlikujejo po velikosti, številu prebivalcev, mestnimi, primestnimi in vaškimi krajevnimi skupnostmi z različnimi problemi in različnimi interesi. Torej tudi v bodoče ne moremo pričakovati nekih sistemskih modelov, na osnovi katerih bi prišli do željenih rezultatov.

Zaradi nakazane raznolikosti se bo uresničevanje razvijalo po različnih poteh in z različnimi pristopi. Prav ta ugotovitev pa kaže na to, da bo potrebno v stališča, ki jih danes obravnavamo, vključiti tudi moment, ki bi vplival na različne težave in uresničevanje sprejetih dogovorov in sklepov.

K vsebini analize, ki je danes predmet razprave, smo delegati sprejeli stališča in pripombe, ki smo jih posredovali v pisni obliki. Ugotovila sem, da so vsa naša stališča sprejeta, zato jih ne bom brala. Poleg teh stališč in pripomb smo delegati menili, da je potrebno opozoriti na ugotovitev v poglavju VI ana-

lize, točka 2, »Kadrovski in drugi pogoji«, da naraščanja strokovno-tehničnih, administrativnih delavcev v krajevnih skupnostih ni treba posploševati. Mnenja smo bili, da je ta ugotovitev v nasprotju s stališčem Republiške konference Socialistične zveze. Če bomo hoteli v krajevni skupnosti izvrševati programe, sklepe občanov, sklepe sveta krajevnih skupnosti, sklepe delegatov in tako dalje, bomo za to potrebovali upravno strokovne kadre, ki pa tega dela prav gotovo ne bodo mogli opravljati volontersko. Aktivisti v krajevni skupnosti, ki so v rednem delovnem razmerju, so v svoji delovni sredini že tako dovolj izpostavljeni zaradi odsotnosti na raznih zasedanjih in sestankih. Zato ni misliti, da bodo delo za krajevne skupnosti lahko opravljali na svojih delovnih mestih. Profesionalni delavci v krajevni skupnosti menimo, da so nujna vez med občani in krajevno skupnostjo. Ne smemo pričakovati in tudi ne dovoliti, da bodo v krajevni skupnosti zaprta vrata pred občani.

Ko smo obravnavali vlogo in položaj krajevne skupnosti, ki jo ima v republiški zakonodaji, smo bili mnenja, da so ugotovitve točne. Zato smo delegati menili, da je to vprašanje treba posebno poudariti pri uresničevanju zakonov, saj v mnogih primerih ugotavljamo, da je krajevna skupnost prisotna le tedaj, ko mora biti v kakšni dokumentaciji priloženo njeno soglasje. To je opaziti zlasti na področju organizacije. Krajevna skupnost skoraj nikoli ni vključena v oblikovanje določene politike, pač pa šele tedaj, ko so v zvezi s to politiko nastali že veliki stroški, ki so potem tudi motiv oziroma prisila, da se krajani odločijo za predlagane rešitve, čeprav niso v njihovem interesu, včasih pa tudi ne v splošnem družbenem interesu. Hvala lepa.

Predsednica Mara Žlebnik: Hvala, tovaršica Jermanova! Besedo ima tovaršica Marija Vidali, delegatka občine Kranj.

Marija Vidali: Tovarišica predsednica, tovarišice in tovariši delegati! V občini Kranj smo za današnje zasedanje zborov v okviru Občinske konference Socialistične zveze in v skupini, ki delegira delegate v Zbor občin in Zbor združenega dela, obširno obravnavali predlog stališč, oblikovanih na podlagi analize izvajanja stališč, priporočil in sklepov o nadaljnjem razvoju krajevnih skupnosti v Socialistični republiki Sloveniji in pri tem ugotavljali, kako smo in v kakšni meri že realizirali stališča, priporočila in sklepe, sprejete na sejah zborov 8. 10. 1975, oziroma koliko smo uspeli organizirati krajevne skupnosti v skladu z ustavo.

Dogovorili smo se, da bomo na podlagi ugotovljenega stanja v krajevnih skupnostih organizirali širšo razpravo, v krajevnih in Občinski konferenci Socialistične zveze delovnega ljudstva in Zboru krajevnih skupnosti, da bi organizacijo in delo krajevnih skupnosti uskladili z določili ustave in predlaganimi dopolnjenimi stališči, o katerih razpravljamo danes.

Ureditev financiranja krajevnih skupnosti je sestavni del financiranja splošne porabe, in sicer tistega dela, ki se nanaša na funkcioniranje krajevnih skupnosti, za uveljavljanje in delovanje delegatskih odnosov in še na nekatere splošne zadeve, ki zagotavljajo samoupravno sodelovanje krajevnih skupnosti.

Zato pričakujemo in predlagamo, da se čimprej izdela predlog za zagotavljanje sredstev za splošno porabo v družbenopolitičnih skupnostih, s čimer menimo, da bo urejeno tudi financiranje krajevnih skupnosti.

Nadalje menimo, da je drugi del sredstev za financiranje krajevnih skupnosti pogojen z ureditvijo realnega planiranja in programiranja v krajevnih

skupnostih in s tem v zvezi še posebno samoupravnih interesnih skupnosti. Dosegamo uspehe z dodatnim angažiranjem sredstev občanov, saj je poleg pri-spevka, ki velja za celotno območje občine, uveljavljen samostojni samoprispe-vek v velikem številu krajevnih skupnosti.

Samoupravne interesne skupnosti ne bi morale in smele sprejemati progra-mov, ne da bi analizirali potrebe delovnih ljudi in občanov v krajevnih skup-nostih. Ne moremo mimo dejstva, da delovni ljudje v samoupravnih interesnih skupnostih, ki se vključujejo v skupščinski sistem, pa tudi drugih, upravljajo in usmerjajo pomembna sredstva, vse z namenom, da zadovoljujejo potrebe delovnih ljudi in občanov na različnih področjih in v različnih dejavnostih.

Iz tega izhaja, da sta aktivnost krajevnih skupnosti in delegatov v njih ter vpliv delovnih ljudi na tem področju pomembnejša kakor to, koliko in s kakšnimi sredstvi neposredno upravlja krajevna skupnost. V razpravi je bilo poudarjeno, da imamo v krajevni skupnosti vrsto področij in aktivnosti, ki zahtevajo določeno aktivnost, da bodo na primer delovali potrošniški sveti, po-ravnalni sveti, zbori stanovalcev in hišni sveti, varstvo, izobraževanje in tako dalje. Vse to pa ni vezano zgolj na zagotavljanje sredstev, pa se še vedno proble-mi prepočasi razrešujejo.

Doseči moramo, da bodo krajevna skupnost in temeljne organizacije zdru-ženega dela postale dejanski nosilec celotne dejavnosti ter da bodo z njimi raču-nale še posebno interesne skupnosti, ki morajo razvijati in krepiti sodelovanje s krajevno skupnostjo in tudi temeljnimi organizacijami združenega dela.

Plani krajevnih skupnosti morajo izhajati iz potreb delavcev temeljnih organizacij združenega dela in nastajati z njihovim sodelovanjem. Prav na tem področju nas čaka še odgovorno delo, saj ugotavljamo, da je v krajevnih skup-nostih premalo angažiranih delavcev iz temeljnih organizacij združenega dela, kar velja predvsem za krajevne skupnosti na območju Kranja.

Menili smo, da na primer ni potrebno, da komunalne skupnosti čakajo na nek izdelan sistem financiranja, ker je na tem področju toliko drugih odprtih vprašanj, pa tudi sredstev. Potrebna in možna je takojšnja aktivnost in nepo-sredno sodelovanje s krajevnimi skupnostmi, saj obstajajo pomembna sredstva, kot so vodarina, kanalščina in sredstva organizacij, ki zadovoljujejo določene potrebe, ki jih je treba usklajevati in usmerjati.

Čeprav so krajevne skupnosti sprejele nove statute, je potrebno le-te po-novno proučiti, jih dopolniti, posebno pa zagotoviti, da bo krajevna skupnost in odnos do nje ustrezno urejen v statutih temeljnih organizacij združenega dela sedaj, ko bomo na podlagi zakona o združenem delu dopolnjevali in ure-jali naše samoupravne akte.

Na koncu naj omenim še, da smo ugotovili, da je dosedanja praksa, če-prav še ni preverjena na celotnem področju občine, glede povezovanja krajev-nih skupnosti v skupnosti krajevnih skupnosti pokazala smotrnost našega so-delovanja, tako v območju mesta in tudi v drugih območjih občine. Pri tem smo posebno poudarili, da gre za enakopravnost vseh krajevnih skupnosti, ki se dogovarjajo in sodelujejo pri razreševanju interesov delovnih ljudi in ob-čanov, ki so v različnih krajevnih skupnostih podobni, pa jih le-ti uresničujejo v širšem območju, kot pa je krajevna skupnost, na primer glede šolstva, var-stva, kulture, preskrbe, prometnih zvez in tako dalje.

Predlagana dopolnitev stališč, sprejetih že v jeseni 1975. leta, je po naši oceni dobra in realna osnova za večjo politično, družbeno in samoupravno ak-tivnost vseh političnih organizacij v krajevnih skupnostih in občini ter za hit-

rejše in dosledno uveljavljanje krajevnih skupnosti in njihovega povezovanja ter sodelovanja s temeljnimi organizacijami združenega dela. Hvala.

Predsednica M a r a Ž l e b n i k : Hvala, tovarišica Vidalije! Kdo želi besedo? Prosim, besedo ima Franc Zelič, delegat občine Celje!

F r a n c Z e l i č : Tovarišica predsednica, tovarišice in tovariši delegati! V celjski občini smo z veliko pozornostjo sprejeli in proučili analizo izvajanja stališč, priporočil in sklepov o nadaljnjem samoupravnem razvoju krajevnih skupnosti. Analiza nam daje priložnost za primerjavo rezultatov in stanja pri nas z izkušnjami in rezultati v širšem slovenskem prostoru. Zaradi velike različnosti v strukturi posameznih krajevnih skupnosti sicer ni mogoča neposredna podrobnejša primerjava, lahko pa ugotovimo, da je stanje tudi pri nas na nekaterih področjih, ki vplivajo na razvoj krajevnih skupnosti, zelo podobno. Ugotavljamo, da so bila v Celju razmeroma velika prizadevanja za uresničevanje stališč, priporočil in sklepov, tako Skupščine kot tudi drugih organov, o nadaljnjem razvoju samoupravnih odnosov v krajevni skupnosti.

Občinska konferenca Socialistične zveze je že v marcu 1976 organizirala problemsko konferenco o ustavnem položaju krajevnih skupnosti in sprejela vrsto konkretnih sklepov. Odtlej nenehno potekajo usmerjene aktivnosti za uresničevanje posameznih sklepov, ki se nanašajo na določena področja, od katerih je odvisen nadaljnji razvoj krajevnih skupnosti, kot na primer informiranje, programiranje, financiranje, kadrovski problemi, problemi delegatskega sistema, samoupravne organiziranosti itd. V okviru občinske skupščine pa pravkar potekajo tudi priprave za obravnavo pogojev za nadaljnji razvoj krajevnih skupnosti v vseh treh zborih, ki bo sledila temeljitim analizam stanja vseh krajevnih skupnosti občine.

Ob vseh prizadevanjih pa ugotavljamo, da je resnično razumevanje ustavne vloge in položaja delovnih ljudi in občanov, združenih v krajevnih skupnostih, ter družbenoekonomskih odnosov v krajevnih skupnostih trd oreh celo za mnoge družbenopolitične delavce v občini in krajevnih skupnostih. Hitrost nadaljnega samoupravnega razvoja krajevnih skupnosti pa je nedvomno v neposredni odvisnosti od stopnje osveščenosti čim širšega kroga delovnih ljudi in občanov v krajevnih skupnostih in izven njih. Zato bo pri nadaljnjih prizadevanjih potrebno še marsikaj storiti za širše razmevanje ustavne vloge krajevnih skupnosti.

S tega izhodišča ocenjujemo predloženo analizo skupno s stališči in pogoji za uresničevanje novih odnosov, še zlasti po sedanjih dopolnitvah, kot dobro orientacijo in spodbudno za nadaljnje prizadevanje pri krepitvi razvoja ustavne vloge krajevnih skupnosti, pri tem pa poudarjamo nekatere naloge in probleme ki trenutno najbolj zavirajo hitrejši razvoj, kot so: čimprej je treba sprejeti družbeni dogovor o zagotavljanju materialne osnove v krajevni skupnosti, čimprej razrešiti oziroma utrditi finančne vire komunalnih interesnih skupnosti, odpraviti pojmovanja o dvojnosti interesov delavca in občana, pri čemer bi morali svojo vlogo odigrati zlasti tudi sindikati, posvečati vso pozornost nadaljnjemu razvoju družbenega planiranja, utrditi krajevno skupnost kot enega temeljnih nosilcev planiranja, za kar pa je potrebno razviti ustrezne metode in usposabljeni kadre.

Skupina delegatov me je pooblastila, da izrazim podporo predloženim stališčem in oceni pogojev za hitrejši nadaljnji razvoj krajevnih skupnosti in zago-

tovim tudi naša nadaljnja prizadevanja pri uresničevanju sprejetih stališč, priporočil in sklepov. Hvala lepa.

Predsednica Mara Žlebnik: Hvala, tovariš Zelič! Tovariš Stojan Makovec, delegat občine Ajdovščina!

Stojan Makovec: Tovarišica predsednica, tovarišice in tovariši delegati! Izhajam iz krajevne skupnosti s podeželja. Menim, da je gradivo, ki smo ga prejeli in ki smo ga lahko proučili na sejah delegacij in na sejah svetov krajevnih skupnosti, z dodatnim poročilom, ki smo ga danes slišali, zelo dobro. Sveti krajevnih skupnosti so v tem razdobju, od ustanovitve do danes, odigrali pozitivno vlogo. Dejstvo pa je, da se še vedno srečujemo s težavami, ker se vseh problemov, ki so nakopičeni, ne da tako hitro razrešiti. Dejstvo je tudi, da so naloge v različnih krajevnih skupnostih zelo različne. Dejstvo je tudi, da imamo v Sloveniji zelo različne krajevne skupnosti po številu prebivalcev in po teritorialnem obsegu. V Sloveniji ima največja krajevna skupnost 15 000 občanov, najmanjša krajevna skupnost pa ima okoli 100 prebivalcev od tega 58 volivcev. Dobro bi bilo, da bi take krajevne skupnosti teritorialno preoblikovali, pa tudi povezali v skupnost krajevnih skupnosti, kjer bi lahko bolj sistemsko reševali probleme.

Reševanje vseh nalog pa je odvisno tudi od financiranja. Mestne krajevne skupnosti lažje pridejo do sredstev, ki jih dobe od delovnih organizacij. Predvsem v hribovitih predelih, kjer v krajevnih skupnostih ni delovnih organizacij, pa je s sredstvi težje. Nekaj denarja pride iz občinskih proračunov, nekaj denarja mogoče iz delovnih organizacij, kjer so zaposleni krajanje. Nekaterne delovne organizacije so določile sredstva na zaposlenega, 100, 150, 200 din, ampak to so malenkosti. Iz teh krajevnih skupnosti prihajajo delavci na delo v mestne krajevne skupnosti, to se pravi, da tam ustvarjajo sredstva, zato bi morale te delovne organizacije imeti več razumevanja za prelivanje sredstev v tisto oddaljeno krajevno skupnost.

Tudi ta odročna krajevna skupnost ima komunalne probleme. Tudi tu so mnogo naredili na prostovoljni bazi, s samoprispevkami itd. In mislim, da je ta sistem pravi.

Tovarišica je omenila delo poravnalnih svetov. Vemo, da je na terenu še in še takih vprašanj, ki jih rešujejo poravnalni sveti v okviru krajevnih skupnosti in razbremenjujejo občinska sodišča.

V našem gradivu je omenjen delegatski sistem. Pri tem menim, da so krajevne skupnosti zainteresirane za občinske delegacije, ne spuščajo pa se v delo republiških in zveznih delegacij. Sicer so posamezni primeri, ko dajejo vprašanja, kako te delegacije na višjih nivojih delujejo. Sicer pa so dejansko, kot je tu navedeno, krajevne skupnosti premalo obveščene o delovanju delegatskega sistema na republiškem in zveznem nivoju.

V gradivu je tudi omenjen profesionalizem. Mislim, da se v to ne bi smeli preveč spuščati. V večjih Krajevnih skupnostih, kjer je mnogo več dela, ne more nekdo delati le na prostovoljni bazi. Mislim, da je lahko nekako nagrajen v okviru možnosti.

Podpiram vsa stališča, ki so vam bila predložena! Hvala lepa.

Predsednica Mara Žlebnik: Hvala, tovariš Makovec! Besedo ima tovarišica Milena Borovac, delegatka občine Ribnica!

Milena Borovac: Spoštovani tovariši delegati in tovarišice delegatke! Ne bi hotela ponavljati stvari, o katerih je bilo danes že govora. Vendarle, v zvezi z razpravo v naši delegaciji, gradivo, ki smo ga dobili na klop, v eni smeri po mojem mnenju le ne razrešuje stvari povsem tako, kot smo menili, da bi bilo prav, oziroma kot je tudi predlog Izvršnega sveta.

Žal se bom ponovno dotaknila vprašanja nadaljnje profesionalizacije dela v okviru krajevnih skupnosti. Integralni tekst na strani 5, v točki 9, navaja, da bi bilo potrebno pritegovati občane, ki bi v večji meri na prostovoljni bazi opravljali nekatere naloge. Mislim, da je to dejansko tista oblika delovanja, ki lahko tudi po svoji vsebini pripelje krajevne skupnosti do izvajanja tistih nalog, ki jih imajo po ustavi. S to obliko se tudi odmikamo od administrativnega poseganja in administrativnega urejanja odnosov, sicer se mi pa zdi, da gradivo, ki ga je predložil Izvršni svet, v točki 3 še ustrežneje razrešuje ta problem. Ob prostovoljni aktivnosti delavcev in občanov je treba zadolžiti tudi občinske skupščine in njihove strokovne službe za pomoč krajevnim skupnostim.

Mislim, da moramo vendarle tudi v tem zboru povedati to, kar je marsikateri delegacija sama ugotovila, da se moramo začeti boriti proti širjenju tako imenovanih strokovnih in administrativnih služb in urejati stvari drugače, če hočemo zmanjševati družbeno režijo. Hvala lepa.

Predsednica Mara Žlebnik: Hvala, tovarišica Borovac! Prosim, besedo ima tovarišica Kristina Zupančič, delegatka občine Šiška!

Kristina Zupančič: Tovarišica predsednica, tovarišice in tovariši delegati! Skupina delegatov me je pooblastila, da potrdim stališča, ki izhajajo iz analize, ki nam je bila dana v razpravo. Na vprašanje, ki smo ga imeli, smo dobili odgovor že v uvodniku. Vprašanje se je nanašalo na družbeni dogovor o načinu in merilih financiranja krajevnih skupnosti.

Problem, o katerem bom razpravljala, pa so splošne delegacije za samoupravne interesne skupnosti. O temeljnih ne bi govorila, ker temeljne delegacije dokaj dobro delujejo. Pri splošnih delegacijah pa poleg ugotovitev, ki jih navaja analiza, mislim, da manjka tudi osnovna stvar, ki ovira delo teh delegacij: med delegati uporabnikov so profili delegatov, ki že po svoji strokovnosti in nehote na zboru uporabnikov zagovarjajo pravzaprav stališča izvajalcev in mislim, da bi bilo treba v dokumentu na to opozoriti, če ne za sedanji mandat, pa v bodoče Delegati uporabnikov naj bodo dejansko uporabniki, ne pa strokovni delavci iz raznih profesij, kot so zdravstvo, prosveta, šolstvo in kultura. Nehote prihaja do protislovij, ko človek proti svoji volji pravzaprav zastopa svoje področje, ne pa uporabnika.

Druga zadeva, ki je tudi pereča, je povezovanje s temeljnimi organizacijami združenega dela. Glede financiranja je ponekod ta problem, kot ugotavlja analiza, že dokaj rešen. Po vsebinski plati pa se eni in drugi iščejo. Krajevne skupnosti s svojimi razpoložljivimi kadri najbrž premalo prihajajo nasproti delovnim organizacijam v svojem območju, pa morda tudi premalo k delovnim ljudem iz temeljnih organizacij, ki bivajo v njihovem območju. Po drugi strani pa je v samih temeljnih organizacijah, ne glede na to, kje imajo sedež, premalo zainteresiranosti za delo v krajevni skupnosti in za njen utrip življenja, to se pravi, manj zanimanja za direktno vključevanje v konkretno delo in za pomoč krajevnim skupnostim, bolj pa je delavec zainteresiran za to, da bi bile stvari v krajevni skupnosti urejene. Mislim, da naši dejavniki v krajevnih

skupnostih prav te želje premalo izkoriščajo in te povezanosti ni. Mislim pa, da je vendarle premalo storjenega od sindikalnih organizacij v temeljnih organizacijah združenega dela, kajti ko govorimo o teh v širšem pomenu, bi morali vedno vpletati tudi pomen krajevne skupnosti, bodisi tiste, v kateri je organizacija, bodisi tiste, kjer delavci žive. To mislim, da so osnovni vzroki za slabo povezovanje.

Glede kadrov pa je tako: težko je dobiti zaposlene ljudi, ki se pozno popoldne vračajo iz služb. Popoldan je zelo kratek za aktivnejše delo v krajevni skupnosti. Tako je v glavnem vse na plečih upokoјencev, mlajših gospodinј in podobnih. Vemo pa, da nam manjka ravno struktura zaposlenih. Zato bo potrebna akcija družbenopolitičnih organizacij, se pravi socialistične zveze v krajevni skupnostih in sindikatov v organizacijah združenega dela, da se to prebrodi.

Kadrovske komisije, ki evidentirajo kadre, ne dobijo dobrih rezultatov pri izbiri. Tisti, ki niso zaposleni, pristajajo na delo, tisti, ki so zaposleni, pa težko, često, poudarјam, iz opravičljiviћ razlogov.

Predsednica Mara Žlebnik: Hvala, tovarišica Zupančičeva! Želi še kdo razpravljati? (Ne).

Zaključujem razpravo in predlagam, da to točko dnevnega reda prekinemo, da bi se lahko Odbor za družbenopolitični in komunalni sistem našega zbora sestal in proučil vse amandmaje, predloge in mnenja iz razprave v vseh treh zborih ter predlagal ustrezne uskladitve.

Prehajamo na 4. točko dnevnega reda, to je na predlog za izdajo zakona o dopolnitvi 60. člena obrtnega zakona, z osnutkom zakona, ki ga je Skupščini predložila v obravnavo Skupščina mesta Ljubljana.

S tem predlogom je Skupščina mesta Ljubljana umaknila svoj predlog za spremembo in dopolnitev 43. člena obrtnega zakona.

Za predstavnika predlagatelja je določen tovariš Marko Rainer, član Izvršnega sveta Skupščine mesta Ljubljana.

Predstavnik Izvršnega sveta Skupščine SR Slovenije pa je tovariš Ivan Kogovšek, pomočnik republiškega sekretarja za industrijo. Želi besedo predstavnika Izvršnega sveta? (Ne želi.)

Skupščina mesta Ljubljana je smiselno predložila v obravnavo predlog za izdajo zakona in zakonski osnutek. Tako je ta akt obravnaval tudi Odbor za družbenoekonomske odnose in razvoj, ki soglašja s tem, da se 1. in 2. faza zakonodajnega postopka združita.

Glede na predlog, da se zakon obravnava v smislu 250. člena poslovnika Skupščine SR Slovenije, pričenјam razpravo! Kdo želi besedo glede postopka? (Nihče.) Prosim, da o predlogu, da se zakon obravnava po 250. členu poslovnika, to je da se združita 1. in 2. faza zakonodajnega postopka, glasujete! Kdor je za, naj prosim glasuje! (52 delegatov glasuje za.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Ugotavlјam, da je predlog soglasno sprejet.

Predlog za izdajo zakona ste prejeli z dopisom z dne 12. 1. 1977. Obravnavala sta ga Odbor za družbenoekonomske odnose in razvoj in Zakonodajno-pravna komisija, ki sta predložila pismeni poročili.

Danes pa ste na kloп prejeli tudi predlog stališč, ki jih bo sprejel Družbenopolitični zbor, ki ta zakon obravnava v smislu 345. člena ustave in 72. člena poslovnika Skupščine SR Slovenije.

Želita morda poročevalca Odbora in Komisije poročilo še ustno dopolniti? (Ne.)

Pričenjam razpravo. Kdo želi besedo? (Nihče.) Zaključujem razpravo in predlagam, da zbor sprejme naslednji sklep.

1. Predlog za izdajo zakona o dopolnitvi 60. člena obrtnega zakona, z osnutkom zakona, se sprejme.

2. Predlog pripravi Izvršni svet Skupščine SR Slovenije.

3. Pri pripravi predloga naj upošteva stališča Družbenopolitičnega zbora ter pripombe, predloge in mnenja delovnih teles Skupščine in zbora.

Kdor je za ta sklep, naj prosim glasuje! (54 delegatov glasuje za.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Ugotavljam, da je predlagani sklep soglasno sprejet.

S tem ugotavljam, da smo sklep sprejeli v skladu s stališči Družbenopolitičnega zbora. O tem bom posebej obvestila predsednika Družbenopolitičnega zbora.

Prehajamo na 5. točko dnevnega reda, to je na predlog odloka o prevzemu pravic in obveznosti soustanaviteljstva Jugoslovanskega bibliografskega inštituta s strani Socialistične republike Slovenije.

Predlog odloka je Skupščini predložil v obravnavo njen izvršni svet in za svojega predstavnika določil tovariša Andreja Ujčiča, predsednika Republiškega komiteja za kulturo. Želi besedo predstavnik predlagatelja? (Ne želi.)

Predlog odloka ste prejeli s sklicem seje zbora z dne 20. 12. 1976. Obravnavali so ga: Odbor za družbenoekonomske odnose in razvoj, Odbor za finance in Zakonodajno-pravna komisija, ki so predložili pismena poročila. Želijo morda poročevalci besedo? (Ne želijo.)

Pričenjam razpravo! Želi kdo razpravljati! (Nihče.) Zaključujem razpravo in prehajam na glasovanje. Kdor je za predlog odloka, naj prosim glasuje! (54 delegatov glasuje za.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Ugotavljam da je zbor predlog odloka soglasno sprejel.

Prehajamo na 6. točko dnevnega reda, to je na predlog odloka o razdelitvi deviz za potrebe republiških organov, zavodov, organov družbenih organizacij, ožjih družbenopolitičnih skupnosti, samoupravnih interesnih skupnosti in civilnih pravnih oseb v Socialistični republiki Sloveniji za leto 1977.

Predlog odloka je Skupščini predložil v obravnavo njen izvršni svet in za svojega predstavnika določil tovariša Marjana Oblaka, republiškega podsekretarja v Republiškem sekretariatu za pravosodje, organizacijo uprave in proračun. Je tovariš Oblak tukaj? Tovariš Domjan, ali vi želite uvodno besedo? (Da.) Prosim!

Al o j z D o m j a n : Tovariši delegati! V zvezi s poročilom Odbora za finance bi rad pojasnil, da Izvršni svet namerava morebitne večje potrebe Gospodarske zbornice po devizah kriti iz devizne rezerve, ki je predvidena. Samo toliko. Hvala lepa.

Predsednica M a r a Ž l e b n i k : Hvala, tovariš Domjan! Predlog odloka ste prejeli z dopisom z dne 23. 12. 1976, obravnavala pa sta ga Odbor za finance in Zakonodajno-pravna komisija, ki sta predložila pismeni poročila. Želita morda poročevalca Odbora in Komisije poročilo še ustno dopolniti? (Ne želita.)

Pričenjam razpravo. Kdo želi besedo? (Nihče.) Zaključujem razpravo in prehajam na glasovanje.

Kdor je za predlog odloka, naj prosim glasuje! (52 delegatov glasuje za.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Ugotavljam, da je zbor predlog odloka soglasno sprejel.

Prehajamo na 7. točko dnevnega reda, to je na osnutek zakona o določitvi vračilnih rokov na kredite, dane poslovnim bankam za saniranje škode nastale zaradi elementarnih nesreč, ki ga je Skupščini predložil v soglasje Zbor republik in pokrajin Skupščine SFRJ.

Je predstavnik naše delegacije v Zboru republik in pokrajin tukaj? Tovariš Makovec, boste vi predstavnik? Ne vidim tovariša Merharja. Najbrž ne želi besede. Predstavnik Izvršnega sveta je tovariš Dragan Mozetič, namestnik republiškega sekretarja za finance. Želite besedo? (Ne.)

Osnutek zakona ste prejeli s sklicem seje zбора z dne 20. 12. 1976, prejeli pa ste tudi mnenje Izvršnega sveta. Osnutek zakona sta obravnavala Odbor za finance in Zakonodajno-pravna komisija, ki sta predložila pismeni poročili. Želita morda poročevalca besedo? (Ne.) Pričenjam razpravo. Kdo želi razpravljati? (Nihče.) Zaključujem razpravo in predlagam, da zbor sprejme naslednji sklep:

1. Zbor občin Skupščine Socialistične republike Slovenije daje soglasje k osnutku zakona o določitvi vračilnih rokov za kredite, dane poslovnim bankam za saniranje škode, nastale zaradi elementarnih nesreč.

2. K osnutku zakona se dajejo pripombe, predlogi in mnenja, ki jih predlagajo delovna telesa zбора in Skupščine v svojih poročilih ter Izvršni svet v svojem mnenju.

3. Pooblašča se delegacija Socialistične republike Slovenije v Zboru republik in pokrajin Skupščine SFRJ, da da v imenu Skupščine Socialistične republike Slovenije soglasje k predlogu zakona o določitvi vračilnih rokov za kredite, dane poslovnim bankam za saniranje škode, nastale zaradi elementarnih nesreč.

Kdor je za ta sklep, naj prosim glasuje! (52 delegatov glasuje za.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Ugotavljam, da je zbor soglasno sprejel predlagani sklep:

Odrejam 30 minut odmora.

(Seja je bila prekinjena ob 10.45 in se je nadaljevala ob 11.20.)

Predsednica Mara Žlebnik: Nadaljujemo delo in prehajamo na 8. točko dnevnega reda, to je na predlog zakona o ratifikaciji jugoslovansko-francoskega sporazuma o sodelovanju na področju filma, ki ga je Skupščini predložil v soglasje Zbor republik in pokrajin Skupščine SFRJ.

Predstavnik naše delegacije v Zboru republik in pokrajin Skupščine SFRJ je tovariš Duško Čehovin, predstavnik Izvršnega sveta pa Andrej Ujčič, predsednik Republiškega komiteja za kulturo.

Ali želita predstavnika uvodno besedo? (Ne.) Predlog zakona ste prejeli s sklicem seje zбора z dne 20. 12. 1976. Prejeli ste tudi mnenje Izvršnega sveta. Predlog zakona so obravnavali: Komisija za mednarodne odnose, ki je predlo-

žila predlog odloka o soglasju, Odbor za družbenoekonomske odnose in razvoj in Zakonodajno-pravna komisija, ki sta predložila pismeni poročili.

Želijo morda poročevalci Odbora in komisij besedo? (Ne želijo.) Hvala! Pričenjam razpravo. Kdo želi besedo? (Nihče.)

Zaključujem razpravo in prehajamo na glasovanje. Kdor je za predlog odloka o soglasju k predlogu zakona, naj prosim glasuje! (50 delegatov glasuje za.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Ugotavljam, da je zbor soglasno sprejel predlog odloka o soglasju k predlogu zakona.

Prehajamo na 9. točko dnevnega reda, to je na osnutek zakona o dajanju kreditov za obratna sredstva železniškim transportnim organizacijam združenega dela, ki ga je Skupščini poslal v soglasje Zbor republik in pokrajin Skupščine SFRJ.

Predstavniki naše delegacije v Zboru republik in pokrajin Skupščine SFRJ je tovariš Duško Čehovin, predstavnik Izvršnega sveta pa tovariš Dragan Mozetič, namestnik republiškega sekretarja za finance. Želita predstavnika besedo? (Ne želita.)

Osnutek zakona ste prejeli s sklicem seje zбора z dne 20. 12. 1976. Prejeli ste tudi mnenje Izvršnega sveta. Osnutek zakona sta obravnavala Odbor za finance in Zakonodajno-pravna komisija, ki sta predložila pismeni poročili. Želita poročevalca besedo? (Ne želita.) Pričenjam razpravo. Kdo želi razpravljati? (Nihče.)

Zaključujem razpravo in predlagam, da zbor sprejme naslednji sklep:

1. Zbor občin Skupščine Socialistične republike Slovenije daje soglasje k osnutku zakona o dajanju kreditov za obratna sredstva železniškim transportnim organizacijam združenega dela.

2. K osnutku zakona se dajejo pripombe, predlogi in mnenja, ki jih predlaga delovno telo zбора v svojem poročilu in Izvršni svet v svojem mnenju.

3. Pooblašča se delegacija Skupščine SR Slovenije v Zboru republik in pokrajin Skupščine SFRJ, da da v imenu Skupščine SR Slovenije soglasje k predlogu zakona o dajanju kreditov za obratna sredstva železniškim transportnim organizacijam združenega dela.

Kdor je za predlagani sklep, naj prosim glasuje! (51 delegatov glasuje za.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Ugotavljam, da je zbor soglasno sprejel predlagani sklep.

Prehajamo na 10. točko dnevnega reda, to je na osnutek zakona o temeljnih sistema cen in družbeni kontroli cen.

Osnutek zakona je Skupščini predložil v soglasje Zbor republik in pokrajin Skupščine SFRJ.

Predstavniki naše delegacije v tem zboru je tovariš Duško Čehovin, predstavnik Izvršnega sveta pa je tovariš Miloš Šulin.

Osnutek zakona ste prejeli z gradivom za 36. sejo zбора, ki je bila dne 24. novembra 1976. Prejeli ste tudi mnenje Izvršnega sveta. Ali želita predstavnika besedo? Besedo ima tovariš Čehovin, član delegacije v Zboru republik in pokrajin Skupščine SFRJ!

Duško Čehovin: Tovarišica predsednica, tovarišice in tovariši! Zakon o sistemu in družbeni kontroli cen je eden temeljnih zakonov za uvelja-

vitev zakona o združenem delu v praksi. Očitno pa je, da predlog, ki je pred nami, ne ustreza temu cilju. Zavoljo tega je zakon v vseh skupščinah doživel temeljito kritiko. Zvezni sveti so v decembru sprejeli zaključek, da se mora zakon predelati tako, da bo dosledno upošteval dolgoročne smeri razvoja naše samoupravne družbe. V tem smislu mora zakon razčistiti več vprašanj, in sicer:

1. Izhajajoč iz zakona o združenem delu spada oblikovanje cen v suvereno pristojnost organizacij združenega dela, da bi se pa organizacije pri izvajanju te svoje družbene pravice pravilno obnašale, se morajo v zakon vgraditi določeni kriteriji, ki bodo usmerjali njihovo konkretno obnašanje. Zato bo oblikovanje teh kriterijev v zakonu eno od bistvenih težišč nadaljnjega dela komisije, ki pripravlja ta zakon.

2. V našem družbenoekonomskem sistemu se mora dosledno uveljavljati vloga trga, z njegovimi objektivnimi zakonitostmi. To mora zagotoviti tudi zakonsko reguliranje sistema in družbene kontrole cen. Najenostavnejše je administrativno poseganje v odnose na trgu, ki pa ima vedno težke posledice za uveljavitev in poglobljanje naših družbenoekonomskih odnosov. Zato se morajo odnosi na trgu regulirati predvsem posredno, z ekonomskimi ukrepi, ne pa z administrativno državno prisilo, torej z ukrepi na področju monetarne, kreditne, davčne politike, z ukrepi devizne, zunanjetrgovinske in carinske politike, s politiko materialnih in deviznih rezerv.

Take metode urejanja trga bo moral zagotoviti tudi zakon.

3. Če to upoštevamo, potem je treba v zakonu precizirati vlogo države oziroma družbenopolitičnih skupnosti nasploh. Glede poseganja v odnose cen je treba v zakonu izrecno določiti primere, ko smejo družbenopolitične skupnosti direktno vplivati na cene oziroma določati cene. Hkrati bo potrebno urediti tudi vprašanja kompenzacije. V tem smislu se bo tudi spremenila vloga Zavoda za cene, ki naj bi postal analitični organ za spremljanje gibanja nivoja in odnosov cen ter organ za predlaganje operativnih ekonomskih ukrepov za njihovo stabilnejše uravnavanje, ne pa da ostane center za administrativno poseganje in delovanje na tem področju.

Zelo pomembno vlogo bo imelo pri opredeljevanju nivoja in odnosa med cenami samoupravno sporazumevanje in družbeno dogovarjanje, v tem smislu, da ne bo negiralo objektivnih tržnih zakonitosti in postalo alternativa trgu in njegovim zakonitostim, ampak bo sredstvo obvladovanja ekscesov in nepravilnih obnašanj posameznih dejavnikov družbene reprodukcije. Postane naj povezovalac enakopravnih organizacij združenega dela v primarni delitvi dohodka in rezultatov dela ter vzvod za razraščanje novih odnosov v družbeni reprodukciji, ki so nakazani v zakonu o združenem delu.

Na teh osnovnih izhodiščih naj bi se izpopolnil osnutek zakona o sistemu in družbeni kontroli cen.

Pred nami je sedaj v tem smislu še nedodelan zakon. Hkrati je pred nami dilema, ali naj damo ali ne soglasje k takemu zakonu. Menim, da naj bi v konkretnem primeru sprejeli naslednji postopek: Skupščina Slovenije naj da soglasje za sistemsko oziroma zakonsko ureditev tega področja z vsemi pripombami k osnutku zakona. Ker smo za zakon življenjsko zainteresirani, naj se čimprej popravi. Ne bi pa dali pooblastila delegaciji Skupščine v Zboru republik in pokrajin, da začne usklajevalni postopek o tem besedilu osnutka. Ko bo pripravljen nov oziroma izpopolnjen tekst zakona, naj bi bil ponovno predlo-

žen delegatski bazi in Skupščini v razpravo, šele potem bi dala Skupščina pooblastilo delegaciji za začetek usklajevanja.

Mislím, da so skupščine nekaterih drugih republik in pokrajine Kosovo dale soglasje in celo pooblastilo njihovim delegacijam za usklajevanje, čeprav imajo iste in še druge pomisleke kot jih imamo mi. Le Skupščina Vojvodine je sprejela sklep, ki sem ga vam predlagal. Sabor Hrvatske pa je odbil soglasje. Obveščen sem, da bo tudi on dal podoben predlog. Če bi odbili soglasje, bi to formalno pravno pomenilo, da nismo za sistemsko oziroma zakonsko ureditev tega vprašanja. Očitno pa to ni tako. Soglasje za zakonsko ureditev tega področja bo pomenilo tudi spodbudo za čimprejšnjo sistemsko rešitev tega področja. S tem ničesar ne prejudiciramo, ker bomo besedilo zakona, ki se bo usklajeval v zboru republik in pokrajin, še enkrat obravnavali. Takrat naj dobi delegacija pooblastilo, da lahko začne usklajevanje. V tem smislu bi prosil zbor, da spremeni predlagani zaključek Odbora. Hvala.

Predsednica Mara Žlebnik: Hvala, tovariš Čehovin! Želi besedo tovariš Šulin? (Da.) Prosim.

Miloš Šulin: Tovarišica predsednica, tovarišice in tovariši delegati!

Vnaprej se opravičujem, če bom ponovil nekaj besed tovariša Čehovina, vendar menim, da je treba za celovito razumevanje zakona zajeti vse njegove značilnosti.

Na osnovi ustavnih pooblastil in določil 281. člena ustave Socialistične federativne republike Jugoslavije ureja federacija družbenoekonomski sistem, katerega sestavni del je tudi področje sistema in družbene kontrole cen. Znano je, da moramo vse sestavine gospodarskega sistema uskladiti z določili nove ustave. Ta obveznost velja tudi za zakon o družbeni kontroli cen, ki je bil izdan pred sprejetjem nove ustave.

Skupščini Socialistične republike Slovenije je za današnjo sejo posredovan v obravnavo osnutek zakona o temeljih sistema in družbene kontrole cen, s katerim naj bi bilo področje cen urejeno v skladu z vsebino ustavnih načel. Kljub skoraj dveletnemu delu komisije pri zasnovi osnutka zakona o temeljih sistema in družbene kontrole cen pa je razprava v Izvršnem svetu Skupščine Socialistične republike Slovenije, skupščinskih odborih, Gospodarski zbornici Slovenije, zlasti pa na seji obeh zveznih svetov v začetku meseca decembra 1976 pokazala, da je urejanje področja cen izredno zahtevna naloga ter da smo pri dosedanjem delu prišli do novih rešitev, še posebej s sprejetjem nekaterih drugih sistemskih zakonov, z zakonom o planiranju in zakonom o združenem delu.

Osnutek zakona o temeljih sistema in družbeni kontroli cen ureja in razrešuje številne probleme na področju cen. Prav tako pa ocenjuje še vedno številne pomanjkljivosti, nedodelanosti in neprecizne opredelitve, ki imajo konceptualni značaj za zasnovu zakona in jih je potrebno v nadaljnjem postopku oblikovanja zakona odpraviti. Menimo, da je potrebno vsebinsko zasnovu osnutka zakona uskladiti predvsem z določili zakona o združenem delu. Še posebej pa bo potrebno pri oblikovanju predloga zakona o temeljih sistema in družbeni kontroli cen opraviti naslednje spremembe in dopolnitve:

1. V osnutku zakona nista ustrezno opredeljeni vloga tržišča in objektivnih ekonomskih zakonitosti ter družbenoekonomska vsebina cen v pogojih socialistične blagovne proizvodnje in v kontekstu celotnega družbenoekonomskega

sistema. Ustrezna opredelitev teh družbenoekonomskih kategorij je bistvenega pomena za nadaljnjo rast produktivnosti dela, ekonomičnost gospodarjenja, prilagajanje proizvodnje zahtevam tržišča ter za stabilnost cen na tržišču.

Zaradi nerazčlenjenosti meril in kriterijev za oblikovanje cen proizvodov in storitev tudi cena kot družbenoekonomska kategorija ni ustrezno opredeljena z vidika družbenoekonomskih odnosov v procesu družbene reprodukcije. Ne gre za določanje subjektivističnih kriterijev, temveč za jasno opredelitev meril, ki temeljijo na dejavnikih, ki dejansko vplivajo na rast in gibanje cen. Menimo, da morajo biti v osnutku zakona opredeljeni naslednji kriteriji:

a) Poprečna produktivnost dela v grupaciji ali panogi kot merilo za oblikovanje cen in delitev dohodka. Cene, oblikovane po tem kriteriju, naj temeljijo na družbeno potrebnem delu ter povprečnem kvantumu dela in povprečnih stroških. S tem kriterijem stimuliramo razvoj produktivnosti in proizvodjalnih sil.

b) Razmere na tržišču. V večji meri bomo morali upoštevati cene v mednarodni menjavi, zlasti pri nekaterih proizvodih in storitvah. Pri tem pa ne gre le za enostaven prenos uvoznih, kotacijskih ali domicilnih cen kot merilo za oblikovanje cen na domačem tržišču, temveč za ustrezno korekcijo in upoštevanje specifičnosti tega kriterija. Prav tako pa bodo morale biti upoštevane razmere na domačem tržišču, predvsem odnosi ponudbe in povpraševanja.

c) Med kriterije za oblikovanje cen bo potrebno vključiti usklajevanje materialnih proporcij v gospodarskem razvoju. Opredelitev tega kriterija bo morala upoštevati dogovore o temeljih planov in skupno dogovorjene programske usmeritve.

Druga osnovna pripomba je, da mora zakon vsebovati ves sistem in družbeno kontrolo cen. V predloženem osnutku zakona o temeljih sistema in družbene kontrole cen so vsebovana le določila za oblikovanje cen proizvodov in storitev, ki jih proizvajajo in opravljajo organizacije združenega dela. Zagotoviti je potrebno enoten sistem cen, ki bo vključeval tudi oblikovanje cen v obrtnih dejavnostih ter pridobivanje dohodka s svobodno menjavo dela na osnovi cenovnih odnosov.

V osnutku zakona sta poudarjena vloga plana in pomen politike cen. V sami vsebini zakona pa niti ta odnos niti njegov pomen ni podrobneje opredeljen. Plan namreč predstavlja zelo pomembno sredstvo za obvladovanje stihije in usmerjanje tržišča v naših pogojih socialistične blagovne proizvodnje. Prav tako pa tudi omogoča nadzor nad celotnim tokom družbene reprodukcije. Na osnovi sprejetega družbenega plana se opredeljuje skupna ekonomska politika, pa tudi ukrepi na področju ekonomske politike in s tem tudi politika cen kot sestavina celotne ekonomske politike. Tako bo verjetno tudi v bodoče politika cen v praksi izredno pomemben parameter pri določanju ukrepov za obvladovanje rasti cen. Zaradi tega je potrebno v zakonu jasneje opredeliti odnos med planom in politiko cen, zlasti pa določiti elemente politike cen in ukrepe.

Pri nadaljnjem oblikovanju zakona pa je potrebno posebno pozornost posvetiti sistemu družbene kontrole cen. V predloženem osnutku zakona o temeljih sistema in družbeni kontroli cen je opredelitev družbene kontrole cen identična s sedanjo družbeno kontrolo cen. V novem zakonu, ki bo urejal področje cen, pa mora biti vsebina družbene kontrole cen uskladena s spremembo in razvojem družbenoekonomskih odnosov. Jasne pa morajo biti tudi vloga, pristojnost in funkcija posameznih organov.

V sistem družbene kontrole je potrebno vključiti kriterij in razmejiti ukrepe. Verjetno bi bilo smotno ustanoviti posebne organe za cene, ki bi

spremljali in analizirali gibanje in pojave na področju cene, trga in dohodkovnega položaja. Ti organi bi bili v funkciji združenega dela ter kot takšni nudili strokovno pomoč pri oblikovanju družbenih dogovorov, samoupravnih sporazumov in podobnem.

Nadalje menimo, da bi bilo treba razmejiti pristojnosti strokovnih organov za cene in družbenopolitičnih skupnosti, kar pa še posebej velja za razmejitve pristojnosti med federacijo, republiko in občino. Ocenjujemo, da moramo pri razdelitvi pristojnosti na področju družbene kontrole cen upoštevati zlasti naslednja izhodišča:

1. pomen proizvodov in storitev glede na tržišče (za vso državo, lokalno in podobno),
2. odgovornost za razširjeno reprodukcijo in
3. ekonomsko povezanost posameznih faz proizvodnje.

Tovarišice in tovariši delegati! Za današnjo sejo ste poleg osnutka zakona o temeljnih plana in družbeni kontroli cen prejeli tudi stališča in pripombe k vsebinski zasnovi predloženega osnutka zakona, ki jih je pripravil Izvršni svet Skupščine Socialistične republike Slovenije.

Menimo, da mora predlog zakona vsebovati bistvene konceptualne spremembe, zato predlagamo, da Skupščina SR Slovenije v nadaljevanju postopka, ki se nanaša na sodelovanje pri izdaji zakona o temeljnih sistema in družbeni kontroli cen, omogoči usklajevanje zakonskega besedila tako, da bodo v njem upoštevane konceptualne in načelne dopolnitve teksta zakonskega osnutka.

S takšnim pristopom pri nadaljnem oblikovanju predloga zakona zagotavljamo vzporedno usklajevanje zakonskega teksta z delegati v skupščini in nadaljnjem delu posebne komisije, sestavljene iz predstavnikov vseh republik. Kajti samo s tako zastavljenim intenzivnim delom bo omogočeno, da bo Skupščina SFR Jugoslavije sprejela zakon v začetku druge polovice tega leta. Hvala lepa.

Predsednica M a r a Ž l e b n i k : Hvala, tovariš Šulin!

Osnutek zakona sta obravnavala Odbor za finance in Zakonodajno-pravna komisija, ki sta predložila pismeni poročili. Želita morda poročevalca besedo? Tovariš Kenk ima besedo!

J a n e z K e n k : Odbor za finance Zbora občin je obravnaval predlog oziroma osnutek zakona na svoji 43. seji 12. 11. 1976. Zato ni mogel upoštevati vseh momentov, ki so nastali v postopku sprejemanja tega zakona, zlasti v zveznih svetih in delovnih telesih Skupščine SFRJ.

Če ne bi dali soglasja k osnutku tega zakona, bi zavrli urejanje tega zelo pomembnega področja. Soglasje samo pa pomeni, da soglašamo z zakonsko ureditvijo, kot smo sicer z njo soglašali že pri sprejemanju programa dela Zbora republik in pokrajin Skupščine SFRJ. Zato v imenu Odbora predlagam, da zbor da soglasje k osnutku zakona, seveda z vsemi pripombami, ki so bile dane.

Predsednica M a r a Ž l e b n i k : Hvala, tovariš Kenk! Pričenjam razpravo. Kdo želi besedo? Besedo ima tovariš Ljubo Golič, delegat mestne skupščine Ljubljana.

Dr. L j u b o G o l i č : Tovarišica predsednica, tovarišice in tovariši delegati! Mestna skupina delegatov za Zbor občin je razpravljala o tem zakonu

in imela precej pripomb. Vse so zajete v predlogih in stališčih Izvršnega sveta. Tudi pri poglavju o družbeni kontroli cen je tovariš Čehovin ravnokar opozoril na način in vire kompenzacije pri družbeni kontroli cen. Edino dopolnilo, ki bi ga moral dodati, je to, da bi naj zakon poleg virov in načinov kompenzacije vseboval tudi časovni potek družbene kontrole cen. Ta se naj časovno opredeli.

To bi bila edina razlika v pripombah, ki jih je imela naša skupina delegatov. Dodatno še to, da naj bi zakon tudi točneje opredelili, kateri proizvodi se lahko štejejo za nove, da ne bi morda včasih šlo samo za drugo ime. Hvala lepa.

Predsednica Mara Žlebnik: Hvala, tovariš Golič! Naprej prosim! Besedo ima Stojan Makovec, delegat občine Ajdovščina!

Stojan Makovec: Tovarišica predsednica, tovarišice in tovariši delegati! Ko je delegacija občine Ajdovščina obravnavala osnutek zakona, je imela enake pripombe, kot so bile danes dane. Menimo, da je razvoj gospodarstva in negospodarstva odvisen od ustreznega sistema in urejanja cen. Torej podpiram stališča naše delegacije v Zboru republik in pokrajin in bom zanje glasoval. Hvala.

Predsednica Mara Žlebnik: Hvala! Naprej prosim! Ne želi nihče več razpravljati? Če nihče, zaključujem razpravo in predlagam, da sprejme zbor naslednji sklep:

1. Zbor občin Skupščine SR Slovenije daje soglasje k osnutku zakona o temeljnih sistema cen in družbeni kontroli cen.

2. K osnutku zakona se dajejo pripombe, predlogi in mnenja, ki jih predlagajo delovna telesa zbora in Skupščine v svojih poročilih, Izvršni svet v svojem mnenju in ki izhajajo iz razprave na današnji seji zbora.

Kdor je za predlagani sklep, naj prosim glasuje! (54 delegatov glasuje za.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Ugotavljamo, da je zbor soglasno sprejel predlagani sklep.

Prehajamo na 11. točko dnevnega reda, to je na predlog odloka o ustanovitvi, delovnem področju in sestavi Komisije Skupščine SR Slovenije za spremljanje izvajanje zakona o združenem delu.

Predlog odloka je predložila v obravnavo Komisija Skupščine SR Slovenije za volitve, imenovanja in administrativne zadeve. Za svojega predstavnika je določila Gojka Vidoviča, člana te komisije. Želi morda tovariš Vidovič odlok še ustno obrazložiti? (Ne želi.)

Predlog odloka ste prejeli z razširitvijo dnevnega reda z dne 12. 1. 1977. Obravnavala ga je Zakonodajno-pravna komisija in predložila zboru pismeno poročilo. Predstavniki Komisije verjetno ne želi besede? (Ne.)

O predlogu odloka pričujem razpravo. Kdo želi besedo? (Nihče.) Zaključujem razpravo in prehajam na glasovanje. Kdor je za predlog odloka, naj prosim glasuje! (55 delegatov glasuje za.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Ugotavljam, da je zbor predlog odloka soglasno sprejel.

Prehajamo na 12. točko dnevnega reda, to je na volitve in imenovanja.

Komisija za volitve, imenovanja in administrativne zadeve je predložila v obravnavo in sprejem naslednje predloge odlokov: predlog odloka o izvolitvi predsednika, podpredsednika in članov Komisije Skupščine SR Slovenije za spremljanje izvajanje zakona o združenem delu; predlog odloka o izvolitvi sodnikov Okrožnega sodišča v Ljubljani in Okrožnega sodišča v Celju, predlog odloka o razrešitvi sodnika Okrožnega sodišča v Ljubljani in predlog odloka o soglasju k imenovanju sekretarja Zdravstvene skupnosti Slovenije. Predstavnik komisije je Gojko Vidovič, član komisije.

Tovariš Vidovič, želite morda te predloge obrazložiti? (Ne.) Hvala!

Prehajamo na predlog odloka o izvolitvi predsednika, podpredsednika in članov Komisije Skupščine SR Slovenije za spremljanje izvajanja zakona o združenem delu.

O tem predlogu odloka pričujem razpravo. Kdo želi besedo? (Nihče.)

Zaključujem razpravo in prehajam na glasovanje. Kdor je za predlog odloka, naj prosim glasuje! (55 delegatov glasuje za.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Ugotavljam, da je zbor predlog odloka soglasno sprejel.

S tem so bili v Komisijo Skupščine SR Slovenije za spremljanje izvajanja zakona o združenem delu izvoljeni: za predsednika Stane Markič, za podpredsednika Štefan Nemeč, za člane pa: Elica Jelen, Adolf Jurše, Terezija Štefančič, Drago Vidrih, Tone Zimšek, Mara Žlebnik, Igor Uršič, Dušan Šinigoj, Franci Polak, Franc Mrcina, Ciril Sitar, Vladimir Klemenčič in Franc Gerbec.

Prehajamo na predlog odloka o izvolitvi sodnikov Okrožnega sodišča v Celju in Okrožnega sodišča v Ljubljani.

O tem predlogu odloka pričujem razpravo. Kdo želi besedo? (Nihče.) Zaključujem razpravo in prehajam na glasovanje. Kdor je za predlog odloka, naj prosim glasuje! (52 delegatov glasuje za.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Ugotavljam, da je zbor soglasno sprejel predlog odloka. S tem je bil za sodnika Okrožnega sodišča v Celju znova izvoljen Boris Debič, dosedanji sodnik tega sodišča, za sodnike Okrožnega sodišča v Ljubljani pa Breda Lokar-Gaspari, Andrej Hrovat, Marjan Kos in dr. Janez Tominec, dosedanji sodniki tega sodišča.

Prehajamo na predlog odloka o razrešitvi sodnika Okrožnega sodišča v Ljubljani.

O tem predlogu odloka pričujem razpravo. Kdo želi besedo? (Nihče.) Zaključujem razpravo in prehajam na glasovanje. Kdor je za predlog odloka, naj prosim glasuje! (55 delegatov glasuje za.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Ugotavljam, da je zbor soglasno sprejel predlog odloka. S tem je Savo Jakulin razrešen dolžnosti sodnika tega sodišča z 31. marcem 1977.

Prehajamo na predlog odloka o soglasju k imenovanju sekretarja Zdravstvene skupnosti Slovenije.

O tem predlogu odloka pričujem razpravo. Kdo želi besedo? (Nihče.) Zaključujem razpravo in prehajam na glasovanje. Kdor je za predlog odloka, naj prosim glasuje! (54 delegatov glasuje za.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Ugotavljam, da je zbor soglasno sprejel predlog odloka. S tem je zbor dal soglasje k imenovanju Slavka Grčarja, diplomiranega pravnika, za sekretarja Zdravstvene skupnosti Slovenije.

Prehajamo na 13. točko dnevnega reda, to je na predloge in vprašanja delegatov.

Po prvem odstavku 40. člena poslovnika Skupščine Socialistične republike Slovenije ima delegat v zboru pravico postaviti Izvršnemu svetu ali republiškim funkcionarjem, ki vodijo delo republiških upravnih organov, vprašanja, ki se nanašajo na njihovo delo ali na zadeve in njihove pristojnosti. Vprašanja lahko postavi delegat v zboru tudi predsedniku Skupščine Socialistične republike Slovenije, predsedniku zbora ali tudi predsednikom delovnih teles, kakor tudi skupščini samoupravne interesne skupnosti za območje republike, kadar ta enakopravno odloča s pristojnim zborom.

K tej točki dnevnega reda ste prejeli delegatski vprašanji Jožefa Grudna, delegata iz občine Idrija in dr. Petra Novaka, delegata iz občine Ljubljana-Center.

Na vprašanje delegata Jožefa Grudna iz občine Idrija bo odgovoril Ivo Klemenčič, član Izvršnega sveta in republiški sekretar za industrijo. Prosim, tovariš Klemenčič!

Ivo Klemenčič: Tovarišica predsednica, tovarišice in tovariši delegati!

Na delegatsko vprašanje tovariša Jožefa Grudna dajem v imenu Izvršnega sveta naslednji odgovor:

Rudnik živega srebra Idrija je v zadnjih letih prišel v težave zaradi nizke cene živega srebra na svetovnem tržišču, kjer prodaja okoli 90 % svoje proizvodnje. Ker je bila proizvodna cena v zadnjih dveh letih višja od prodajne, je rudnik v letih 1975 in 1976 že posloval z izgubo.

Za proučitev problemov rudnika je Izvršni svet Slovenije imenoval posebno komisijo, ki je sestavila svoje poročilo in pripravila predloge. Na temelju tega poročila je Izvršni svet na svoji včerajšnji seji ugotovil, da razpoložljivi podatki in ocene o bodočem gibanju cene živega srebra ne dajejo niti zadostne osnove za nadaljnjo proizvodnjo niti za likvidacijo Rudnika živega srebra v Idriji. Nadaljnja proizvodnja v rudniku bi tudi ob znižanem obsegu zahtevala letno zelo visoka sredstva, likvidacija rudnika pa bi pomenila odpoved naše republike izkoriščanju tega rudnika bogastva.

Zato Izvršni svet meni, da je trenutna rešitev v tem, da rudnik začasno preneha proizvodnjo. V pričakovanju, da se bo cena živemu srebru ponovno dvignila na višino, ki bo omogočila rentabilno poslovanje, je potrebno do nadaljnjega opravljati v rudniku dela, ki so potrebna za vzdrževanje sposobnosti za ponovno proizvodnjo. Tako stališče daje osnovo za sanacijo, ker omogoča rudniku, da si na osnovi sanacijskega programa zagotovi sredstva pri Skladu skupnih rezerv Socialistične republike Slovenije in bankah za pokritje izgube po zaključnem računu za leto 1976 in za poslovanje v predvidenem okviru.

Socialno varnost delavcev, ki jih rudnik ne bo več potreboval, bo treba reševati z dejanjem prednosti delavcem rudnika pri zaposlovanju na odprtih delovnih mestih v obstoječih organizacijah v Idriji in drugod v Sloveniji, na osnovi vsestranske presoje primernosti.

Ker je večina delavcev zaradi urejanja življenjskih razmer vezana na to območje in bi njihov odhod vplival na razvoj občine, bo treba v pretežni meri omogočiti njihovo vrnitev z organiziranjem novih delovnih mest v občini.

Ukinitve proizvodnje in zadržanje manjšega števila delavcev v Rudniku živega srebra bo tudi predvidoma zmanjšalo dohodke občinskega proračuna in

samoupravnih interesnih skupnosti s področja družbenih služb. Zato bo treba z družbeno solidarnostno akcijo omogočiti normalno funkcioniranje tudi teh služb.

Za izvršitev teh nalog bo Izvršni svet sprožil ekonomsko in solidarnostno akcijo organizacij združenega dela, samoupravnih interesnih skupnosti družbenih dejavnosti, bank, družbenopolitičnih skupnosti in drugih samoupravnih nosilcev družbenega razvoja.

Izvršni svet bo priporočil posameznim dejavnikom, da na naslednji način rešujejo problematiko, ki izhaja iz položaja rudnika:

— organom upravljanja Rudnika živega srebra Idrija, da sprejmejo sklep o začasnem prenehanju proizvodnje in ukrepih za ohranitev sposobnosti za ponovno proizvodnjo ter da sestavijo sanacijski program za vzdrževanje sposobnosti ponovne proizvodnje v letih 1977—1980, vključujoč pokrivanje izgube v letu 1976, in ga predložijo v obravnavo Skladu skupnih rezerv Slovenije in bankam;

— upravljalcem bank v Sloveniji, da iz dela, ki jim pripada iz dohodka po zaključnem računu za leto 1976, ali iz kakega drugega vira pokrijejo izgubo Rudnika živega srebra Idrija po zaključnem računu za leto 1976; rudnik je moralno upravičen do take solidarnosti slovenskega gospodarstva zaradi njegovega velikega prispevka h gospodarskemu razvoju v preteklih letih;

— Skladu skupnih rezerv Socialistične republike Slovenije, da zagotovi sredstva za izvedbo sanacije rudnika;

— Skupnosti za zaposlovanje, da ob pomoči občinskih in republiških organov izvede družbeno solidarnostno akcijo za zagotovitev socialne varnosti tako, da delavcem rudnika zagotovi delo in po potrebi tudi prekvalifikacijo;

— organizacijam združenega dela, da izvedejo solidarnostno akcijo za zagotovitev socialne varnosti delavcev rudnika tako, da pri združevanju sredstev ter sovlaganju po načelih skupnega dohodka dajejo prednost naložbam, s katerimi se bodo odpirala nova delovna mesta v občini Idrija in kot upravljalci bank omogočijo ugodnejše pogoje za te naložbe;

— samoupravnim interesnim in drugim skupnostim, da izvedejo družbeno solidarnostno akcijo, s katero bodo pokrile izpad dohodka interesnih skupnosti v občini Idrija.

Skupščini Socialistične republike Slovenije bo Izvršni svet predlagal sprejem zakona, da se za investicije in delo organizacij združenega dela, ki bodo v idrijski občini z investicijami omogočile zaposlitev delavcem rudnika, priznajo odbitne postavke pri obdavčitvi in sprejemajo tudi druge stimulatивne oblike za pospeševanje odpiranja novih delovnih mest v območju idrijske občine.

Izvršni svet bo zadolžil tudi vse republiške dejavnike in priporočil vsem družbenim organom in organizacijam, da v okviru svojih pristojnosti sodelujejo in pomagajo pri reševanju problematike Rudnika živega srebra in občine Idrija. Hvala lepa.

Predsednica Mara Žlebnič: Hvala, tovariš Klemenčič! Vprašujem delegata iz občine Idrija tovariša Jožefa Grudna, ali je z odgovorom zadovoljen! (Da.)

Na vprašanje delegata dr. Petra Novaka iz občine Ljubljana-Center bom odgovorila jaz.

Dr. Peter Novak, delegat Zbora občin Skupščine socialistične republike Slovenije iz občine Ljubljana-Center, je na 39. seji, ki je bila dne 29. decembra 1976, zastavil naslednje delegatsko vprašanje:

Ali obstaja kakršnakoli možnost, da se omeji čas poročevalcev predlagateljev zakonov in drugih aktov, razen če se pripravi predlog o spremembi poslovnika Skupščine oziroma Zbora občin?

Na današnji seji in tudi iz poteka preteklih sej je namreč mogoče ugotoviti, da kljub dodatnim obrazložitvam, ki jih delegati dobimo z zakoni, pretežni del seje porabijo poročevalci in ne delegati za razpravo. Seje so zato dolge in po nepotrebnem se ponavljajo že v skupščinskem materialu zapisana dejstva.

Predsedstvo Skupščine Socialistične republike Slovenije je navedeno vprašanje obravnavalo na 40. seji dne 17. januarja 1977 in daje naslednji odgovor:

Pri obravnavanju vprašanja, ki ga je zastavil delegat dr. Peter Novak, je treba izhajati iz 107. člena poslovnika Skupščine SR Slovenije, ki določa, da razprave delegatov v Zboru in drugih udeležencev na seji niso časovno omejene, razen če ni s poslovníkom drugače določeno. Zbor pa lahko na predlog predsednika ali na zahtevo delegata v zboru, katerega zahtevo podpre še najmanj devet delegatov, odloči, da lahko govornik o istem vprašanju govori le enkrat, lahko pa določi tudi trajanje govora.

Iz omenjene določbe poslovnika izhaja, da je treba razprave udeležencev na seji zbora, ki niso delegati, kar zadeva časovno omejitev obravnavati prav tako, kakor razprave delegatov v zboru.

Glede na določbo drugega odstavka omenjenega člena poslovnika, ko lahko zbor na predlog predsednika ali na zahtevo delegata v zboru, katerega podpre še devet delegatov, določi tudi trajanje govora. Predsedstvo ugotavlja, da zaradi časovne omejitve razprav ni potrebno spreminjati ali dopolnjevati poslovnika Skupščine oziroma zbora. Vsekakor pa je naloga tako predsednika zbora kakor tudi delegatov v zboru ter udeležencev razprav na seji zbora, da upoštevajo dolžino trajanja seje, pomen obravnavanega akta in druge okoliščine ter da omejijo razprave na nujne informacije in predloge, o katerih mora zbor odločati.

Ko je Predsedstvo obravnavalo omenjeno delegatsko vprašanje, je ugotovilo, da imajo predstavniki predlagateljev dejansko v nekaterih primerih predolge obrazložitve k predlaganim aktom in da včasih po nepotrebnem ponavljajo tudi to, kar je bilo delegatom posredovano v predhodnih fazah ali v samih pismenih obrazložitvah.

Zaradi tega predlaga predlagateljem, da po možnosti časovno omejijo uvodne obrazložitve na tista vprašanja proceduralnega in vsebinskega značaja, na katera delegati niso dobili odgovora v pismenem gradivu, ki so ga prejeli pred sejo zbora. Predlagatelji aktov in drugih gradiv naj pri uvodnih obrazložitvah upoštevajo predvsem naravo obrazložitve v posameznih fazah postopka sprejemanja akta, v skladu z določbami poslovnika Skupščine, pri čemer se je treba zlasti pri obrazložitvi predloga akta omejiti na obrazložitev tistih določb, ki prinašajo drugačne rešitve, kot so bile predvidene v osnutku, ter na tista vprašanja, ki jih predlagatelj ni upošteval, čeprav so bile v fazi osnutka dane pripombe, predlogi in mnenja.

Vprašujem delegata občine Ljubljana-Center, če je z odgovorom zadovoljen! Ga ni več! Odgovor bomo posredovali pismeno.

Prehajamo na drugi del te točke, in sicer na nova delegatska vprašanja.

Dve pisмени delegatski vprašanji je postavil delegat Stane Marolt, delegat Skupščine občine Domžale. Tovariš Marolt, boste delegatska vprašanja prebrali? (Ne.) Na prvo delegatsko vprašanje bo odgovoril že danes tovariš Boris Mikoš!

Boris Mikoš: Tovarišice in tovariši! Prvo delegatsko vprašanje delegatov Skupščine občine Domžale se nanaša na sistem financiranja graditve šol in vrtcev. Ne vem, ali ste to vprašanje pismeno prejeli ali ne? (Ne.) Potem ga bom prebral!

Prvo vprašanje delegata iz občine Domžale se nanaša na sistem financiranja graditve šol, vrtcev in komunalnih objektov. Tovariši iz Domžal so poskušali vpeljati v svoji občini poseben prispevek, ki naj bi ga plačevali vsi kupci oziroma graditelji stanovanj v tej občini in s katerim bi financirali ne le komunalne objekte v teh naseljih, ampak bi hkrati predstavljal tudi vir za financiranje šol in vrtcev. Za financiranje teh objektov imajo zdaj samo samoprprispevek. V zvezi s tem postavlja v imenu skupine delegatov delegat Marolt vprašanje, ki se glasi:

»Ker veljavna zakonodaja ne ureja financiranja spremljajočih objektov in ker problematike financiranja šol in vrtcev ne smemo reševati na način, kot smo nameravali, sprašujemo Izvršni svet Skupščine SR Slovenije in pristojne organe, ali bodo kaj ukrenili, da se bo ta problem sistemsko rešil.«

Odgovor: Financiranje osnovnih elementov človekove eksistence, to je financiranje odpiranja delovnih mest in gradnja stanovanj, je sistemsko urejeno. Na področju razširjenega stanovanja, to je na področju širšega pojmovanja osebne eksistence, pa seveda rešujemo ta vprašanja v skladu z ekonomsko močjo, ki jo ima družba v določenih etapah razvoja. To je bil eden izmed temeljnih razlogov, da smo se dolgo časa tudi med pripravo srednjeročnega programa stanovanjske graditve v SR Sloveniji razhajali glede tega, kakšen obseg naj zavzame v teh 5 letih stanovanjska graditev. Izvršni svet je vztrajal pri tem, da obseg ne sme preseči 65 000 stanovanj in nismo sprejeli pobude, da bi se gradilo v Sloveniji 75 000 stanovanj. Za ta zmanjšani plan stanovanjske graditve, ki je pa seveda večji od plana iz prejšnjega razdobja, smo se zavzemali predvsem zaradi tega, ker smo v zadnjih 15 letih gradili pravzaprav le spalna naselja, kolektivne spalnice, silose za ljudi, brez spremljajočih objektov, za katere v tem razdobju z delitvijo narodnega dohodka enostavno nismo mogli zagotoviti dovolj sredstev. V temeljih republiškega plana smo zapisali, da naj se izloča za stanovanjsko izgradnjo 6 %, ne glede na to, da vedno več občin izdvaža 7 %, 8 %, pa tudi 9 %. Mislim, da to ni racionalno. Ne samo, da ni racionalno, ker tega ne zmore gospodarstvo, tudi ni racionalno zaradi tega, ker s tem jemljemo možnosti, da se po samoupravni poti z združenim delom dogovarjamo, kaj lahko združeno delo še izloči za potrebe šolstva, zdravstva, vzgoje in izobraževanja nasploh.

Vi veste, da bomo verjetno uspeli uvrstiti še v februarju na dnevni red Skupščine nov republiški zakon o urejanju in oddajanju stavbnih zemljišč,

s katerim povsem na novo in razširjeno urejamo sistemsko financiranje komunalnega opremljanja stavbnih zemljišč, tako v stanovanjskih soseskah kot izven njih.

Ko smo obravnavali osnutek tega zakona v Skupščini, smo se posebej zavzeli, da se z zakonom opredeli, da določenih komunalnih uslug ni mogoče vračunavati v ceno vrtca, šole, varstvene ustanove in stanovanja v novi stanovanjski soseski, ampak da je treba financiranje prenesti na druge vire, ki jih opredeljuje ta zakon. S sprejetjem tega zakona bo odpadel problem financiranja komunalnih objektov.

Še naprej pa seveda v smislu delegatskega vprašanja ostaja odprto financiranje šol in vrtcev. Kot veste je financiranje šol in vrtcev sedaj urejeno iz dveh virov, in sicer na bazi samoprispevka, ki ga lahko vpeljemo na podlagi uspešnega referenduma in prej objavljenega programa, za katerega se zavzemamo, na eni strani in na drugi strani na osnovi samoupravnega združevanja sredstev temeljnih organizacij združenega dela za realizacijo konkretnega programa.

Za to sfero v tem trenutku ni predvidena nobena drugačna oblika financiranja. Ne predvidevamo, da bi v bodoče financirali izgradnjo cest, vrtcev, šol, zdravstvenih ustanov, kulturnih in drugih podobnih objektov v breme cene objekta. Vi poznate vsebino zakona o združenem delu, kjer se v celoti naslanjamo na čisti dohodek temeljne organizacije združenega dela in po samoupravni poti določamo sredstva iz tega dohodka za skupne potrebe. Tako ni mogoče pričakovati, da bi ob zakonu o združenem delu v Skupščini sprejeli zakon, kjer bi v bistvu na silo jemali temeljnim organizacijam združenega dela denar za razreševanje problematike razširjenega stanovanja. Sredstva za stanovanjsko graditev združujemo na podlagi samoupravnih sporazumov. Pri financiranju šol in vrtcev pa menimo, da bomo tudi v bodoče ostali pri sedanjih oblikah.

Drugo pa je vprašanje, ali je angažiranje občanov, se pravi njihovih zasebnih sredstev, v trenutku, ko postanejo občani neke določene soseske, zadostno in ali v naslednjem razdobju res ni mogoče še v večji meri razvijati ideje samoprispevka. Mislimo, da je potrebno utrditi in širiti te oblike angažiranja zasebnih sredstev za realizacijo konkretnih programov, ki seveda tudi ko so realizirani, služijo konkretni sredini. Če bomo uspeli ustvariti hitrejšo rast proizvodnje in gospodarsko rast nasploh, si bomo predvsem s tem odprli tudi širše možnosti za to, da se samoupravno dogovarjamo za več sredstev za te potrebe. Hvala lepa.

Predsednica **M a r a Ž l e b n i k** : Hvala, tovariš Mikoš! Na naslednje vprašanje Staneta Marolta, ki se nanaša na vprašanje rezervatov za avtocesto, bo odgovorjeno na naslednji seji zбора. Tovariša Marolta pa obveščam, da predvidevamo, da bomo na naslednji seji zбора obravnavali tudi problematiko kompleksnega prometa. Že takrat, ko je bilo prvič v našem zboru postavljeno to vprašanje, smo se sporazumeli z Izvršnim svetom, da bo ob tej priložnosti razčiščena tudi ta problematika.

Tovariš Marolt, ali ste zadovoljni z odgovorom na prvo vprašanje, ki ga je dal tovariš Mikoš?

Stane Marolt (iz klopi): Ne, nisem zadovoljen! Povedal ga bom naši delegaciji. Če bo ona z njim zadovoljna, potem ne bomo postavili novega vprašanja.

Predsednica Mara Žlebnik: Tovariš Marolt, prosim, če pridete semkaj!

Stane Marolt: Z odgovorom kot delegat nisem zadovoljen. Kakšno mnenje bo imela o njem delegacija, ne vem. Če ne bomo našli ustrezne rešitve, se bo občina Domžale prisiljena zapreti v svoj krog. Sedaj gradi otroške vrtee in šole za priseljence iz ljubljanskih občin. Hvala.

Predsednica Mara Žlebnik: Hvala, tovariš Marolt! Prosim, tovariš Mikoš!

Boris Mikoš: Samo eno vprašanje bi rad postavil tovarišu delegatu. Ali je bil moj odgovor premalo izčrpen in precizen ali pa nisem delegata zadovoljil zaradi tega, ker nisem ponudil rešitve, kakršno si želijo? Prosim, da odgovorite na to vprašanje, da bi pripravili še popolnejši odgovor! Vendar bi rad še enkrat poudaril, da glede na naš sistem ne morem dati drugačnega odgovora. Lahko seveda navedemo še vrsto števil, zakonov in njihovih členov, česar v tem kratkem času seveda nisem mogel storiti. Hvala.

Predsednica Mara Žlebnik: Prosim, tovariš Marolt!

Stane Marolt: Resnično ne bi rad tu začel nekakšnega pingponga. Tudi nisem izveden v teh zadevah, ker sem pač le strojnik. Poročal bom delegaciji, ker sam ne morem odločiti o tem. Od predstavnika Izvršnega sveta ne morem zahtevati ničesar več. Kot občani Domžal vemo samo to, da ne moremo neprestano plačevati samoprispevka za to, da bi za druge gradili šole in vrtee. Samo toliko. S tem bi to razpravo zaključil!

Predsednica Mara Žlebnik: Dobro, tovariš Marolt. Možna bi bila tudi rešitev, da se zahteva na vprašanje pismeni odgovor, ki bi ga dal Izvršni svet na naslednji seji zбора. Tudi to je možno. Zaenkrat tako, kot ste vi rekli. Hvala, tovariš Marolt! Kdo še želi postaviti delegatsko vprašanje? (Nihče.)

Tovarišice in tovariši delegati! Ponovno moram prekiniti sejo, vendar tokrat samo za nekaj minut. Prosim vas, da ne odhajate, ker sprejemamo stališča z večino glasov. Menim, da bodo stališča hitro pripravljena. Zato prosim, da ne odhajate iz dvorane!

(Seja je bila prekinjena ob 12.20 in se je nadaljevala ob 12.35.)

Predsednica Mara Žlebnik: Tovariši delegati, nadaljujemo sejo. Odbor je zaključil delo. Prosim poročevalca tovariša Marka Podobnika, da poda zboru poročilo!

Marko Podobnik: Tovarišica predsednica, tovarišice in tovariši delegati!

Dodatno poročilo k analizi izvajanja stališč, priporočil in sklepov o nadaljnjem samoupravnem razvoju krajevnih skupnosti v Socialistični republiki Sloveniji.

Odbor za družbenopolitični in komunalni sistem Zbora občin je ponovno na seji 19. januarja 1977 obravnaval stališča in v zvezi z njimi predloge, ki so bili dani v razpravah na sejah Zbora združenega dela, Zbora občin in Družbenopolitičnega zbora in sprejel naslednje amandmaje:

K drugemu odstavku uvodnega besedila: V drugi vrsti tega odstavka naj se črtajo besede »ki izhajajo iz teh dokumentov«.

V tretjem odstavku prvega dela naj se v deveti vrsti beseda »dokumentov« nadomesti z besedo »aktov« in med besedama »poravnalnih svetov« in besedama »samoupravno organiziranih« vstavi besedilo: »drugih samoupravnih sodišč«.

V drugi alineji 4. točke drugega dela, ki naj postane 3. alineja, naj se v drugi vrsti beseda »naj« črta, med besedo »odgovorno« in besedo »zagotavljajo« pa naj se vstavi naslednje besedilo: »sodelujejo pri oblikovanju smernic na zborih delovnih ljudi in stališč delegacij.« Na koncu te alineje za besedo »občanom« pa naj se doda besedilo: »ter za uresničevanje teh odgovornosti«. Dosedanja tretja alineja postane druga.

V četrti alineji 5. točke naj se na koncu za podpičjem doda naslednje besedilo: »do tega roka naj Izvršni svet Skupščine Socialistične republike Slovenije prouči vprašanje davčnih olajšav krajevnim skupnostim za nakup materiala.«

Na koncu 6. točke naj se za podpičjem doda naslednje besedilo: »vendar je pri tem treba upoštevati dosedanja zavzetost in pripravljenost občanov v krajevni skupnosti za urejanje komunalnih objektov in storitev.«

Na koncu devete točke naj se za podpičjem doda naslednje besedilo: »v ta namen je potrebno zagotoviti večje sodelovanje občinskih upravnih organov. Strokovna pomoč teh organov naj se ne bi omejila le na naloge v zvezi z delovanjem delegacij in delegatov, temveč naj bi obsegala tudi pomoč pri opravljanju drugih strokovnih nalog v krajevnih skupnostih, ki zahtevajo posebno strokovno usposobljenost«.

V tretji vrstici 10. točke naj se besedi »naj si« nadomestita z besedama »se bodo« in beseda »prizadevajo« z besedo »prizadevale«.

Odbor predlaga Zboru združenega dela, Zboru občin in Družbenopolitičnemu zboru, da sprejmejo predlagane amandmaje, razvidne iz tega poročila.

Glede konkretne pripombe delegatov iz občine Ljubljana-Šiška o problemih, ki se pojavljajo v zborih uporabnikov skupščin samoupravnih interesnih skupnosti, Odbor meni, da stališč ne bi bilo treba dopolnjevati, predvsem zaradi tega ne, ker bodo vsi trije zbori Skupščine po programu dela še v tem poslovnem letu obravnavali kompleksno analizo o delovanju samoupravnih interesnih skupnosti. V tej analizi bo prav gotovo obravnavana tudi problematika dela zborov izvajalcev in zborov uporabnikov v omenjenih skupščinah.

Predsednica Mara Žlebnik: Hvala lepa, tovariš Podobnik!

Medtem so vam razdelili že prebrano dodatno poročilo Odbora. Ali želi morda o predlogu Odbora kdo razpravljati? (Ne želi.)

Prosim, da preidemo na glasovanje. Glasovali bomo o predlogu stališč, ki ste jih danes prejeli, z vsemi dopolnitvami, ki jih predlaga Odbor. Kdor je

za predlog stališč, naj prosim glasuje! (53 delegatov glasuje za.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Ugotavljam, da so stališča soglasno sprejeta.

Ta predlog je bil posredovan tudi ostalima dvema zboroma in sodimo, da ga bosta sprejela. Če ga pa bosta zbora sprejela v različnih besedilih, ga bomo usklajevali na naslednji seji zbora, da ne bi ponovno zaradi tega prekinjali seje.

Točko 13, to se pravi vprašanja delegatov, smo zaključili. Obveščam vas, da smo glede drugih točk dnevnega reda uskladeni z Zborom združenega dela in Družbenopolitičnim zborom.

Ker je s tem dnevni red današnje seje izčrpan, se vsem delegatom zahvaljujem za udeležbo in sodelovanje v razpravi in zaključujem 40. sejo Zbora občin.

(Seja je bila končana ob 12.45.)

41. seja

(23. februarja 1977)

Predsedovala: Mara Žlebnik,
predsednica Zbora občin

Začetek seje ob 9. uri.

Predsednica Mara Žlebnik: Spoštovane tovarišice in tovariši delegati! Pričenjam 41. sejo Zbora občin Skupščine Socialistične republike Slovenije, ki sem jo sklicala na podlagi 1. odstavka 97. člena poslovnika Skupščine SR Slovenije.

V smislu 15. člena poslovnika našega zbora moramo na začetku vsake seje, preden preidemo na določitev dnevnega reda, izvoliti Komisijo za verifikacijo pooblastil in imunitetna vprašanja, ki mora pregledati pooblastila delegatov in sestaviti poročilo za zbor.

V Komisijo predlagam po abecednem redu občin naslednje delegate: Jakoba Beriča, delegata iz Novega mesta za predsednika, Mirka Novaka, delegata iz Ormoža in Jožeta Lesnika, delegata iz Pirana za člana.

Želi morda o tem predlogu kdo razpravljati? (Nihče.) Ker vidim, da nihče, prosim, da o predlogu glasujemo! Kdor je za, naj prosim glasuje! (41 delegatov glasuje za.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Ugotavljam, da so bili v Komisijo za verifikacijo pooblastil in imunitetna vprašanja za 41. sejo Zbora občin izvoljeni: Jakob Berič za predsednika in Mirko Novak ter Jože Lesnik za člana.

Verifikacijsko komisijo prosim, da se takoj sestane ter da pregleda pooblastila in sestavi poročilo za zbor. Delegate pa prosim, da ostanete na svojih mestih, ker bo Komisija takoj opravila svoje delo.

Tovarišice in tovariši delegati! Ker bi želeli, da bi Izvršni svet na vprašanja delegatov čimprej odgovoril, prosim delegate, ki imajo morda pismeno pripravljena vprašanja, da jih takoj oddajo. Ta vprašanja bomo takoj posredovali naslovnikom z željo, da bi bil odgovor dan že na današnji seji pri točki predlogi in vprašanja delegatov.

Ker sem obveščena, da je Komisija opravila svoje delo, prosim predsednika Komisije tovariša Beriča, da poda zboru poročilo!

J a k o b B e r i č : Tovarišica predsednica, tovarišice in tovariši delegati! Komisija je pregledala pooblastila za 41. sejo Zbora občin, ki je bila sklicana za dne 23. 2. 1977 v teh prostorih.

Komisija za verifikacijo pooblastil in imunitetna vprašanja Zbora občin je iz predloženih pooblastil in seznama delegatov ugotovila, da se udeležujejo današnjega zasedanja delegati vseh občin v Socialistični republiki Sloveniji, razen delegatov občin Domžale in Izola.

Navzoča sta tudi delegate mesta Ljubljana in Obalne skupnosti občin.

Ob pregledu dokumentacije je Komisija ugotovila, da so vsa pooblastila, ki so jih delegati predložili, neoporečna. Zato predlaga, da zbor poročilo sprejme in s tem verificira pooblastila delegatov za današnjo 41. sejo. Komisija tudi ugotavlja, da je zbor sklepčen in da lahko pravno veljavno razpravlja in sklepa.

Predsednica M a r a Ž l e b n i k : Hvala lepa, tovariš Berič! Prehajamo na razpravo o poročilu, ki ste ga pravkar slišali. Želi kdo razpravljati? (Nihče.) Prehajamo na glasovanje o poročilu. O poročilu bomo glasovali v celoti, ker ni nobeno pooblastilo sporno.

Kdor je za to poročilo, naj prosim glasuje! (52 delegatov glasuje za.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Ugotavljam, da je zbor z glasovanjem soglasno potrdil poročilo Komisije za verifikacijo pooblastil in imunitetna vprašanja ter s tem verificiral pooblastila delegatov za 41. sejo Zbora občin.

Na današnjo sejo so bili poleg predstavnikov Izvršnega sveta Skupščine SR Slovenije povabljeni še Centralni komite Zveze komunistov Slovenije, Republiška konferenca Socialistične zveze delovnih ljudi Slovenije, Zveza sindikatov Slovenije, Skupnost slovenskih občin, člani delegacije iz Socialistične republike Slovenije v Zboru republik in pokrajin Skupščine SFRJ ter Republiška skupnost za ceste, Samoupravna interesna skupnost za železniški in luški promet in Izobraževalna skupnost za gradbeništvo.

Prehajamo na 1. točko dnevnega reda, to je na določitev dnevnega reda 41. seje Zbora občin.

Za današnjo sejo predlagam naslednji dnevni red:

1. določitev dnevnega reda 41. seje Zbora občin,
2. odobritev zapisnika 40. seje Zbora občin,
3. problematika razvoja kompleksnega prometa v Socialistični republiki Sloveniji,
4. srednjeročni plan vzdrževanja in izgradnje magistralnih in regionalnih cest v Socialistični republiki Sloveniji za obdobje 1976—1980,
5. poročilo Komisije Skupščine SR Slovenije za proučitev samoupravnih sporazumov in statotov visokošolskih organizacij,
6. predlog zakona o varstvu prebivalstva pred nalezljivimi boleznimi,
7. predlog za izdajo zakona o spremembah in dopolnitvah zakona o delavskih univerzah, izobraževalnih centrih in drugih organizacijah, ki se poleg šol ukvarjajo z izobraževanjem, z osnutkom zakona,
8. predlog za izdajo zakona o ravnanju z odpadki, s tezami za osnutek zakona,

9. predlog odloka o statističnih raziskovanih Socialistične republike Slovenije za leto 1977,

10. samoupravni sporazum o ustanovitvi Izobraževalne skupnosti za gradbeništvo Socialistične republike Slovenije,

11. predlog zakona o ratifikaciji dunajske konvencije o predstavljanju držav v njihovih odnosih z mednarodnimi organizacijami splošnega značaja,

12. predlog zakona o ratifikaciji evropske konvencije o ekvivalenci diplom, na podlagi katerih se je mogoče vpisati na visokošolske ustanove,

13. predlog zakona o ratifikaciji dodatnega protokola o evropski konvenciji diplom, na podlagi katerih se je mogoče vpisati na visokošolske ustanove,

14. predlog zakona o ratifikaciji evropske konvencije o priznavanju obdobja visokošolskega študija,

15. predlog zakona o ratifikaciji evropske konvencije o akademskem priznavanju univerzitetnih kvalifikacij,

16. predlog zakona o ratifikaciji konvencije o preprečevanju in kontroli poklicnih nevarnosti, ki jih povzročajo karcerogene substance in agensi,

17. predlogi in vprašanja delegatov.

Želi morda kdo razpravljati o dnevnem redu današnje seje? (Nihče.) Ker vidim, da nihče, predlagam, da glasujemo. Kdor je za predlagani dnevni red, naj prosim glasuje! (54 delegatov glasuje za.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Ugotavljam, da je dnevni red za današnjo sejo zbora soglasno določen tak, kakor sem ga danes predlagala.

Preden preidemo na obravnavo posameznih točk dnevnega reda, vas obveščam, da sem se s predsednikom Zbora združenega dela dogovorila, da bomo na skupnem zasedanju z Zborom združenega dela poslušali uvodno obrazložitev k 3. točki dnevnega reda, to je k problematiki razvoja kompleksnega prometa v Socialistični republiki Sloveniji s predlogom stališč za usmerjanje skladnega razvoja in delitve dela na področju prometa in zvez v SR Sloveniji, k 4. točki, to je k srednjeročnemu planu vzdrževanja in izgradnje magistralnih in regionalnih cest v Socialistični republiki Sloveniji za obdobje 1976—1980, in k 5. točki, to je k poročilu Komisije Skupščine SR Slovenije za proučitev samoupravnih sporazumov in statotov visokošolskih organizacij. Po dogovoru bo skupno zasedanje vodil Štefan Nemeč, predsednik Zbora združenega dela.

Prehajamo na 2. točko dnevnega reda, to je na odobritev zapisnika 40. seje Zbora občin.

Osnutek zapisnika ste prejeli z dopisom z dne 27. januarja 1977. Ima kdo od delegatov morda k zapisniku kakšno pripombo? (Nihče.) Prosim, da z glasovanjem odobrite zapisnik 40. seje. Kdor je za, naj prosim glasuje! (55 delegatov glasuje za.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Ugotavljam, da je zapisnik 40. seje našega zbora soglasno sprejet. Sedaj pa vas prosim, da odidete v veliko dvorano v prvem nadstropju, kjer bomo skupaj z delegati Zbora združenega dela poslušali uvodne obrazložitve k 3., 4. in 5. točki dnevnega reda. Po skupnem zasedanju nadaljujemo takoj z delom našega zbora.

(Seja je bila prekinjena ob 9.15 in se je nadaljevala ob 10.25.)

Predsednica Mara Žlebnič: Tovarišice in tovariši delegati! Nadaljujemo sejo zбора. Obveščam vas, da je medtem prispela tudi tovarišica Albina Škapin, delegatka iz Izole, in predložila pooblastilo.

Prehajamo na 3. točko dnevnega reda, to je na obravnavo problematike razvoja kompleksnega prometa v Socialistični republiki Sloveniji s predlogom stališč za usmerjanje skladnega razvoja in delitve dela na področju prometa in zvez v Socialistični republiki Sloveniji.

Gradivo in predlog dokumenta je Skupščini predložil v obravnavo njen izvršni svet in za svojega predstavnika k tej točki določil tovariša Bruna Koreliča, pomočnika predsednika Republiškega komiteja za promet in zveze.

Uvodno obrazložitev k tej točki smo poslušali na skupnem zasedanju. K tej točki sta bili povabljeni tudi Republiška skupnost za ceste in Samoupravna interesna skupnost za železniški in luški promet. Predstavnik Republiške skupnosti za ceste je tovariš Viktor Seidl, predsednik Skupščine te skupnosti.

Problematika razvoja kompleksnega prometa v Socialistični republiki Sloveniji in predlog stališč sta bila objavljena v Poročevalcu št. 2, z dne 24. januarja 1977. Gradivo so obravnavali: Odbor za družbenoekonomske odnose in razvoj, Odbor za urbanizem, stanovanjsko-komunalna vprašanja in varstvo okolja in Zakonodajno-pravna komisija, ki so predložili pismena poročila, Odbor za družbenoekonomske odnose in razvoj pa še dodatno poročilo, ki ste ga prejeli danes na klop.

Prejeli ste tudi stabilizacijski program ukrepov Železniškega gospodarstva Ljubljana za boljše poslovanje in za izboljšanje gospodarskega položaja železnice in samoupravni sporazum o programu in izvajanju pospešene racionalizacije pretoka blaga. Prav tako ste prejeli pripombe skupin delegatov iz občin Nova Gorica in Maribor, danes na klop pa še pripombe skupine delegatov iz občine Kranj ter pripombe plenuma javnega cestnega tovornega prometa Socialistične republike Slovenije.

Ali želijo morda poročevalci odborov in Komisije poročila še ustno dopolniti ali obrazložiti? (Ne.)

Na podlagi vseh predloženih gradiv, pričenjam razpravo. K razpravi se je že prijavil tovariš Milivoj Ravbar, delegat občine Sežana!

Milivoj Ravbar: Tovarišica predsednica, tovarišice in tovariši delegati! Skupina delegatov za Zbor občin iz občine Sežana je na svoji seji dne 21. 2. 1977 obravnavala problematiko razvoja kompleksnega prometa v Socialistični republiki Sloveniji in je glede na tovrstne probleme v občini Sežana in na njihovo reševanje gradivo v načelu dobro ocenila.

Svojo pozornost je v večji meri posvetila analizi stanja in predlogom stališč na področju cestnega in železniškega prometa ter s tem v zvezi problemom nadaljnje izgradnje skupnih transportnih terminalov ter sredstev integralnega transporta.

Prometna infrastruktura je v tem trenutku za občino Sežana eno izmed ključnih vprašanj. Dograjena prva faza suhozemnega terminala je delno razrešila opravljanje mejnih formalnosti, ki so povezane z mednarodnim dotokom blaga. Upoštevati moramo dejstvo, da je na italijanski strani v gradnji enak suhozemni terminal, ki bo dograjen predvidoma do septembra tega leta. Oba gospodarska objekta bosta funkcionalno povezana. Za uspešno delo bo nujno razrešiti tako vprašanja cestne kot tudi železniške infrastrukture.

Suhozemni terminal v Sežani je vezan tako na železniško kot na cestno omrežje. Nadaljnja izgradnja suhozemnega terminala v Sežani, povezana z enakim objektom na italijanski strani, hitra razrešitev cestne in tudi železniške infrastrukture pomeni vključitev Slovenije in Jugoslavije v pomembne prometne in blagovne poti med Zahodom in Vzhodom.

Res je sicer, da analiza ni povsem precizna, da nekatere trditve niso najnovejše in jih bo treba kot takšne upoštevati, vendar pa je potrebno upoštevati, da pomeni v svojem bistvu le izhodišče ciljev, nalog in ukrepov, ki so vsebovani v stališčih in ki pomenijo dejansko realizacijo sprejetih planskih in drugih dokumentov.

Skupina delegatov se strinja tudi z ugotovitvami Odbora za družbeno-ekonomske odnose in razvoj, ki jih je sprejel na seji 9. 2. Takšno naštevavanje mest, kot je na strani 9, je lahko le primerjalno, sicer pa ustvarja zmotno sliko. Naj navedem samo primer Sežane. Že pred pol leta se je Skupščina opredelila, da je potrebno neobhodno poiskati rešitev za promet skozi mesto Sežana. Rešitev je taka, da prometna milica v določenih dneh zaustavi promet na odprti cesti že pred mestom ter postopoma spušča kolone skozi mesto. Če tega ne bi naredili, bi bil dostop v Sežano najmanj dva dni v tednu nemogoč. Kljub takemu ukrepu pa imajo delavci, ki prihajajo na delo v Sežano, težave, če hočejo pravočasno priti na delovno mesto. Vendar pa, kot že rečeno, so najvažnejša stališča in ukrepi, ki pa nedvoumno pomenijo kvalitetnejši pristop k tej problematiki.

V ilustracijo samo nekaj števil, ki so bile dosežene ob takem in še slabšem stanju, kot je danes na področju prometa v tem delu Slovenije. V 1976. letu je prešlo mejo pri nas v obeh smereh 7 500 000 vozil in 18 600 000 potnikov; to so prihodi in odhodi. Mejo je prešlo približno milijon ton blaga, po železnici pa 2 700 000. Mislim, da so podatki dovolj zgovorni. Zato skupina delegatov predlagana stališča v celoti podpira. Hvala.

Predsednica Mara Žlebnik: Hvala, tovariš Ravbar! K besedi se je javil Jože Gal, delegat občine Lendava, ki bo razpravljal v madžarskem jeziku.

Jože Gal: Spoštovana tovarišica predsednica, spoštovane delegatke in delegati! V imenu lendavske delegacije bi povedal nekaj besed v zvezi z razvojem prometa. Dostikrat se govori o železniški povezavi z Madžarsko na relaciji Čakovec—Lendava in dalje proti Budimpešti. Proučili smo vso to materijo, ki govori o razvoju prometa v naslednjem obdobju, in se nam zdi potrebno, da bi vsebovala tudi to povezavo, ki naj bi jo vnesli tudi v razvojne programe. Tam živčim Madžarom in Slovencem bi to veliko pomenilo, ker bi se promet nemoteno razvijal, kar bi za naš nerazviti kraj dosti pomenilo. Hvala lepa.

Predsednica Mara Žlebnik: Hvala lepa, tovariš Gal! K razpravi se je javil Viljem Zrim, delegat z Jesenic!

Viljem Zrim: Tovarišica predsednica, tovarišice in tovariši delegati! Pred seboj imam po mnenju delegatov z Jesenic zelo dobro in uspešno izdelan dokument o problematiki razvoja kompleksnega prometa v Socialistični republiki Sloveniji. Ta dokument nam daje sliko današnjega stanja in nakazuje uskladen razvoj v bodočih letih. Avtor tega dokumenta, Republiški komite za

promet in zveze, se je vsekakor potrudil in uspelo mu je predložiti dokaj plastičen posnetek stanja v posameznih prometnih dejavnostih.

Iz tega dokumenta je razvidno, da so se uresničevali posamezni premiki, tu mislim predvsem na železnico in cesto, pri porazdelitvi tovora prej spontano kot kontrolirano. Tak nekontroliran razvoj transportnega tržišča nas je konec koncev pripeljal do sedanjega stanja, ko ugotavljamo, da so stroški transporta pri končnih proizvodih odločno previsoki in da tak transportni sistem, kot ga imamo danes, kaže stalno tendenco naraščanja stroškov in v znatni meri bremeni družbeno reprodukcijo in rentabilnost. Dobro organizirani, racionalni in vnaprej dogovorjeni transportni tokovi lahko v veliki meri vplivajo na normalen potek razvoja družbene reprodukcije.

Transport moramo imeti za povezavo vseh faz v procesu reprodukcije, od proizvodnje do potrošnje. Zaradi tega ima tako daljnosežne posledice za celotno gospodarstvo. Transport je v celotni družbeni dejavnosti in ustvarjalnosti ena najpomembnejših komponent, ki znatno vpliva na ekonomičnost poslovanja v vseh sferah proizvodnje. Zaradi vsega tega ima gospodarstvo permanenten interes, da transportni tokovi na področju Socialistične republike Slovenije in Jugoslavije dobijo take oblike, ki bodo zagotavljale hitre in cenejše transportne usluge.

Seveda pa bi bilo napačno, da bi danes govorili samo o problematiki tako imenovanega javnega transporta. Kritično moramo tudi pogledati, kako je v posameznih delovnih organizacijah z intenzivnim pretokom materiala organiziran interni medfazni transport.

V mnogih primerih je ta transport slabo organiziran in velikokrat se ne ve, koliko stane. Stroški internega transporta se imajo večkrat za indirektno stroške in se prenašajo na surovine ali končni izdelek, čeprav imajo karakter direktnih proizvodnih stroškov. Mislim, da bi kazalo internemu transportu in njegovi organizacijski strukturi dati poseben poudarek.

Po našem mnenju je zelo pomembno naslednje: Mnoge delovne organizacije pomembno povečujejo obseg proizvodnje, gradijo pa se tudi nova podjetja. Investicijski programi za povečanje obsega proizvodnje ali za nov objekt po naših predpisih vsebujejo vso potrebno dokumentacijo in dovoljenja za priključek energije, vode, itd. Skoraj nikoli pa ne nakazujejo rešitve transportnih problemov. Razumljivo je, da se potem improvizira in kar naprej nenormalno obremenjujejo končni produkti. Mnenja smo, da bi pri novih projektih kot pogoj za začetek investicije morali zahtevati tudi ustrezne transportne rešitve. Eno od pomembnih vprašanj za naše gospodarstvo in družbo je vprašanje racionalnosti transporta s stališča porabe energije.

Vsi smo prehitro pozabili na razburjenost v Evropi in v svetu, ki jo je izzvala znana energetska kriza. Racionalno izkoriščanje vseh vrst energije in energetskih virov bi moralo tudi pri nas usmerjati strukturne spremembe v bodočem razvoju transportnega sistema. Gledano s tega stališča je družbeno nerentabilno in zaradi tega tudi nedopustno, da na vedno daljših relacijah vozijo težki kamioni, največkrat prazni v eno smer. Prav bi bilo, da se za vse temeljne organizacije, ki imajo razkladalno rampo in industrijski tir, surovine in izdelki odpremljajo po železnici. Predlagamo tudi, da naj bi se zaenkrat v večjih, potem pa tudi v drugih temeljnih organizacijah preverilo stanje transportnih možnosti, posebno tam, kjer gre za pretok velikih količin materiala. Če stremimo za družbeno racionalnim gospodarjenjem, bomo morali z

več odgovornosti in bolj občutljivo reagirati na anomalije v transportu, pa tudi na drugih področjih. Hvala lepa.

Predsednica Mara Žlebnik: Hvala, tovariš Zrim! Mislim, da se je javil tovariš Ivan Motnikar, delegat iz občine Kamnik!

Ivan Motnikar: Tovarišica predsednica! Skupina delegatov za Zbor občin občinske skupščine Kamnik predlaga, da se v predlogu stališč za usmerjanje skladnega razvoja in delitve na področju prometa in zvez v Socialistični republiki Sloveniji, objavljenih v Poročevalcu Skupščine SR Slovenije št. 2, z dne 24. 1. 1977, v poglavju »Ukrepi za usmerjanje razvoja in delitve dela« na koncu točke 2.5, to je na strani 28, doda: »Proučiti je treba uvedbo potniškega prometa tudi na pogodbenih primestnih železniških progah in vključitev teh prog v javni promet«. Nosilec naj bi bil Samoupravna interesna skupnost za železniški in luški promet. Hvala lepa.

Predsednica Mara Žlebnik: Hvala, tovariš Motnikar! Ker je to amandma, prosim, da ga predložite v skladu s poslovníkom z desetimi podpisi!

Ivan Motnikar: Ne, to je pripomba!

Predsednica Mara Žlebnik: K besedi se javlja Jakob Berič, delegat iz občine Novo mesto!

Jakob Berič: Tovarišica predsednica, tovarišice in tovariši delegati! Delegacija v Novem mestu je obravnavala problematiko razvoja kompleksnega prometa in zvez v Socialistični republiki Sloveniji in daje predloženim stališčem in ukrepom vso podporo. Ob obravnavi gradiva pa je menila, da je potrebno že sprejete samoupravne sporazume o temeljnih planov za področje prometa in zvez v Socialistični republiki Sloveniji dosledno izvesti v postavljenih rokih, in to kvalitetno.

V naši delegaciji za Zbor občin je bilo rečeno, da je v bodoče potrebno posvetiti večjo skrb ne samo novim investicijam v prometu in zvezah, ampak je najmanj enak poudarek potrebno dati tudi kvalitetnejšemu in hitrejšemu vzdrževanju obstoječih objektov prometa in zvez.

V tem trenutku je v Socialistični republiki Sloveniji zaprtih za normalni promet nekoliko najpomembnejših prometno obremenjenih mostov. Tako pri nas v Novem mestu, v Ljubljani in Mariboru. Ta ozka prometna grla povzročajo gospodarsko škodo, zato je potrebno na tem področju hitrejše ukrepanje.

V družbenem planu in v ustreznih samoupravnih sporazumih je sicer predvidena gradnja počasnih pasov na dolenski magistrali, toda le na višnjegorskem klanecu. Zato je potrebno vsaj te počasne pasove na tem odseku čimprej zgraditi. Sicer pa je ozkih grl na dolenski magistrali od višnjegorskega klanca do Brežic še precej. Pogoste prometne nesreče na dolenski magistrali, tudi s smrtnimi izidi, zahtevajo hitrejše ukrepanje. Pri tem je potrebno poudariti še problem pri razreševanju problemov v zvezi z urbanistično dokumentacijo za gradnjo magistrale od Ljubljane do Zagreba. Ugotavlja se, da se ta dokumentacija dela prepočasi in da še ni dokončnih odločitev za to cesto, kar že več let ovira hitrejše pripravlanje in sprejemanje urbanistične dokumentacije za naše potrebe v občinah.

Naša delegacija meni, da na hitrejšje razreševanje prometne problematike v Sloveniji ne vpliva le ustreznost zagotovitev finančnih sredstev. Mnogokrat imamo denar, vendar dolgovoznost in kompliciranost postopkov pri pridobivanju lokacijskih in gradbenih dovoljenj ter soglasij in verjetno včasih tudi neustrezna sposobnost posameznih strokovnih služb, ki delajo na tej problematiki, povzročajo, da ti postopki trajajo često dlje kot sama gradnja objektov. Zato je potrebno ustrezno organizirati in usposobiti tudi strokovne službe v prometnih organizacijah in v upravnih organih od občin do republike. Predlagam, da bi na eni od prihodnjih sej morda obravnavali to kompliciranost postopkov v Skupščini ali pa vsaj v Republiškem izvršnem svetu.

V prometu in zvezah imamo danes v glavnem že organizirane samoupravne interesne skupnosti. Dosedanje delo in aktivnost delegatov, posebno delegatov uporabnikov storitev v prometu in zvezah v posameznih skupščinah samoupravnih interesnih skupnosti v Sloveniji kaže, da ti delegati dobro poznajo problematiko prometa in zvez in se aktivno vključujejo v razreševanje te problematike, pri tem pa zahtevajo hitrejšje razreševanje problemov prometa in zvez v Socialistični republiki Sloveniji in so pripravljeni tudi ustrezno materialno sodelovati. Pri tem pa se seveda čuti potreba po boljšem sodelovanju. Tudi v skupščinah samoupravnih interesnih skupnosti se čuti često potreba po boljšem sodelovanju, ponovno poudarjam, strokovnih služb v prometu in zvezah s skupščinami. Ugotavlja se, da bodo le kvalitetne in pravočasne informacije delegatom v skupščinah samoupravnih interesnih skupnosti v prometu in zvezah omogočale pravilne, hitre in kvalitetne odločitve. Hvala lepa.

Predsednica Mara Žlebnič: Hvala, tovariš Berič! Razpravljaj bo Franc Hervol, delegat občine Brežice!

Franc Hervol: Tovarišica predsednica, tovarišice in tovariši delegati! Tudi naša skupina, ki delegira delegata v Zbor občin, je razpravljala o problematiki kompleksnega prometa v SR Sloveniji, ki ga je za javno razpravo ter za obravnavo v naši skupščini pripravil Republiški komite za promet in zveze. Gradivo daje dober vpogled v prometno problematiko in razvoj posameznih prometnih vej v Sloveniji in gre sestavljalcem analize te zahtevne problematike vse priznanje in pohvala.

Gradivo je vsekakor dobra osnova za sprejem stališč za usmerjanje skladnega razvoja in delitve na področju prometa in zvez v naši republiki. V podporo predlaganim ukrepom bi želel navesti nekaj ilustracij, iz katerih se jasno vidi nujnost čimprejšnje smotrne ureditve našega prometnega tržišča.

V zadnjih letih stalno raste udeležba transportnih stroškov v skupnih stroških blaga. Ti stroški obremenjujejo skupno ceno z 10 do 14 %, po nekaterih raziskavah celo do 18 %, kar je daleč nad svetovnim povprečjem in med drugim tudi bistveno vpliva na našo konkurenčno sposobnost na svetovnem tržišču.

Ob tem je pa zanimiv podatek, ki so ga v Bosni in Hercegovini izračunali za leto 1975. Pri njih je odpadlo od skupnih transportnih stroškov le 21 % na železnico, 18 % na javni cestni promet, kar 49 % na prevoze za lastne potrebe in 12 % na osebne prevoze. Vsekakor močno izstopajo stroški prevoza za lastne potrebe.

Smotrna poraba energije povesod, pa tudi v prometu je posebno s splošno energetske krizo postala pomembna družbenoekonomska kategorija. Vrsta študij

o tem kaže, da je strošek za porabo energije v železniškem prometu znatno nižji kot v cestnem prometu. V taki študiji, ki jo je izdelal inženirski biro Elektroprojekt za leto 1977, je navedeno, da je za prepeljano blago po cesti strošek za porabo energije za tonski kilometer tri do štirikrat večji od istih stroškov prevoza po železnici. Dejstvo, da smo za pretežni del potrošenih tekočih goriv vezani na uvoz, bo tudi v prometu zahtevalo varčevanje, ki se bo moralo odraziti v racionalnejši uporabi prometnih sredstev.

Vpliv prometa na okolje, ki zaradi nesmotrnega izkoriščanja in nenehnega onesnaževanja že ogroža človekovo zdravje, je tudi velik. Če primerjamo potrošene količine goriva, vidimo, da so cestna vozila glavni onesnaževalec zraka. V Franciji so v letu 1969 dizel lokomotive potrošile le 0,6 milijona ton goriva, cestna vozila pa nad 15 milijonov ton. V Zahodni Nemčiji pa je znašala potrošnja lokomotiv 0,92 milijona ton, cestnih vozil pa 5,75 milijona ton goriva.

Vpliv prometa na okolje se odraža v zasedbi prostora, ob dejstvu, da je količina zemljišč omejena. Po nekaterih študijah potrebuje pešec za gibanje okrog 2,3 m², vlak 1 m², avtobus 9,3 m², osebni avtomobil pa celo 13 do 65 m² na potnika.

Stalno povečevanje števila cestnih vozil zahteva moderne ceste, ki zasedajo ogromne površine, v mnogih primerih dobrih kmetijskih zemljišč. Za kilometer avtoceste je namreč potreben prostor 25 000 m², kolikor je potrebno za izgradnjo 60 stanovanjskih zgradb. Za kompletno križišče s pentljami pa je potrebno kar 40 ha prostora. Hkrati pa je za zgraditev dvotirne hitre proge potrebnega dvakrat manj prostora, ob najmanj dvakrat večji propustnosti.

Vsi navedeni podatki jasno kažejo, da imajo posamezne prometne veje svoje prednosti in svoje slabosti. Ob iskanju optimalnega pretoka blaga in potnikov z najnižjimi stroški moramo usmerjati na vsako prometno vejo tisti del prevoznega blaga, ki najbolj ustreza njenim tehnološkim možnostim in postavljenim družbenim ciljem.

S prometno politiko je potrebno torej z vidika najširše družbene rentabilnosti racionalno razdeliti delo med posameznimi prometnimi vejami, ki se morajo med seboj dopolnjevati in tvoriti sklenjeno transportno verigo. Seveda podpiram sprejem stališč za usmerjanje skladnega razvoja in delitve na področju prometa in zvez v Socialistični republiki Sloveniji, vendar z željo, da bi čimprej sprejeli podobne dokumente tudi na področju celotne Jugoslavije. Hvala.

Predsednica Mara Žlebnik: Hvala, tovariš Hervol! Kdo še želi razpravljati? Delegat občine Kranj tovariš Miloš Bregar!

Miloš Bregar: Skupina delegatov, ki delegira delegate v Zbor združenega dela Skupščine SR Slovenije za področje gospodarstva in skupina delegatov, ki delegira delegate v Zbor občin Skupščine SR Slovenije za občino Kranj, sta na 39. seji, 16. 2. 1977 obravnavali problematiko razvoja kompleksnega prometa v SR Sloveniji in na podlagi uvodne obrazložitve ter razprave sprejeli sklep, da se Zboru združenega dela in Zboru občin Skupščine SR Slovenije posreduje naslednja pripomba:

Predlagamo, da se pri besedilu predloga stališč za usmerjanje skladnega razvoja in delitve na področju prometa in zvez v Socialistični republiki Sloveniji pod II v točki 2/1 v 4. alineji doda beseda »domačem«, tako da se ta alineja glasi:

»— prevoz specifičnega blaga v domačem, mednarodnem, zlasti pa medkontinentalnem prometu je potrebno usmerjati v letalski prevoz.«

Obrazložitev: V besedilu pod II, točka 7, kjer se obravnava blagovni promet na letališču Ljubljana, je navedeno, da ima letališče največji zračni blagovni kontejnerski terminal v Jugoslaviji, zato ni razloga, da bi letališče izključili iz domačega prevoza blaga, zlasti vrednejšega in lahko pokvarljivega. Procent domačega tovornega prometa v okviru celotnega blagovnega prometa na letališču Brnik je 36,6%. Večji del blaga v mednarodnem prometu prihaja v kontejnerjih in se v domačem prometu dalje distribuira z letalskim in kamionskim prevozom.

Glede na to, da smo rok za amandma zamudili, predlagam to le kot pripombo. Hvala lepa.

Predsednica Mara Žlebnik: Hvala! Želi še kdo razpravljati? Prosim, besedo ima Jože Lesnik, delegat občine Piran!

Jože Lesnik: Tovarišica predsednica, tovarišice in tovariši delegati! Najprej bi želel umakniti amandma, ki ste ga prejeli na klopi, potem pa bi želel postaviti delegatsko vprašanje v zvezi s stališči za usmerjanje skladnega razvoja in delitve na področju prometa in zvez v Sloveniji.

V predlogu stališč za usmerjanje skladnega razvoja in delitve na področju prometa in zvez v SR Sloveniji je pod II, usmerjanje razvoja in delitve dela, točka 2, »Potniški promet«, med drugim predvideno, da bo prevoz potnikov v medkrajevnem, medrepubliškem in mednarodnem prometu usmerjen na železnico. Po videmskem sporazumu med Socialistično federativno republiko Jugoslavijo in Republiko Italijo je določeno, da lahko obe državi opravljata prevoz potnikov po morju v meddržavnem maloobmejnem prometu. Sedaj opravlja prevoz potnikov v maloobmejnem prometu le italijanski ladjar.

Vprašanje: Ali Izvršni svet Skupščine SR Slovenije načrtuje v bližnji bodočnosti, da bodo potniški pomorski promet v okviru videmskega sporazuma opravljali tudi jugoslovanski ladjarji? Zakaj se ne predvideva za slovensko obalno območje razbremenitev cestnega prometa z morskim? Hvala lepa.

Predsednica Mara Žlebnik: Hvala, tovariš Lesnik! Skupina delegatov za Zbor občin iz Skupščine mesta Ljubljana je k tej problematiki postavila vprašanje. Vprašujem delegata Ljubljane, ali bo to vprašanje sprožil sedaj, ko obravnavamo to problematiko, ali pa pri točki delegatskih vprašanj! Mislim, da je primernejše, da ga razčistimo sedaj.

Božidar Toni: Tovarišica predsednica, tovarišice in tovariši delegati! V gradivu je na osnovi zbranih podatkov, ki so v stabilizacijskem programu ukrepov Železniškega gospodarstva Ljubljana, na 11. strani razvidna struktura tranzitov kamionov tujih prevoznikov po naših cestah in po železnici. S tem v zvezi postavlja skupina delegatov naslednji delegatski vprašanja:

1. Kakšna je udeležba brezplačnih prevozov oziroma prevozov z velikim popustom tujih prevoznikov na naših cestah?

2. S kakšnimi ukrepi se predvideva preusmeritev prevoza blaga naših in tujih prevoznikov s cest na železnico? Hvala lepa.

Predsednica Mara Žlebnik: Hvala, tovariš Toni! Želi še kdo razpravljati? Tovariš Korelič, predstavnik Izvršnega sveta!

Bruno Korelič: Tovarišica predsednica, tovarišice in tovariši delegati! Glede na razpravo moram odgovoriti na dvoje vprašanj:

Delegat Skupščine občine Piran postavlja vprašanje, kako Izvršni svet Skupščine SR Slovenije gleda na možnost uvedbe potniškega prometa po videmskem sporazumu tudi na slovenski obali oziroma ali tak promet načrtuje, in seveda poudarja povezanost tega problema z obremenitvijo obalne ceste.

Naj poudarim, da je pred kratkim končala delo mešana jugoslovansko-italijanska komisija, ki je na svojem dnevnem redu obravnavala tudi ta problem. Slovenski izvršni svet oziroma Komite za promet in zveze je v dveh primerih ponudil slovenskim pomorskim prevoznikom možnost oziroma izrazil željo, da bi se ta potniški promet uvedel tudi na slovenski obali, v skladu z videnskim sporazumom. Na to ponudbo je Splošna plovba iz Pirana kot edini slovenski pomorski prevoznik odgovorila, da je sicer pripravljena uvesti in opravljati ta promet, da pa ocenjuje, da je ta promet glede na izkušnje, ki jih imajo iz preteklosti, in glede na izkušnje italijanskega prevoznika nerentabilen in da bi bila za to potrebna znatna dodatna sredstva, ki jih seveda organizacija združenega dela nima.

Na isto iniciativo so tudi občinske skupščine odgovorile, da ustreznih materialnih sredstev za uvedbo takega prometa ne morejo zagotoviti. Zato menimo, da je tak promet mogoče vpeljati v okviru dogovora med obalnimi občinami oziroma v okviru nastajajoče samoupravne interesne skupnosti za komunalno dejavnost.

Na vprašanje, ki ga je postavil delegat Skupščine mesta Ljubljana, dajem naslednji odgovor:

Iz posebne informacije, ki jo je pripravil Zvezni komite za promet in zveze, izhaja, da so v letu 1975 tuji prevozniki uporabili 168 000 dovolilnic, brez upoštevanja maloobmejnega prometa. Od tega je bilo izkoriščenih s plačilom 18 300 dovolilnic. V istem času pa so naši prevozniki izkoristili 75 424 tujih dovolilnic. Samo iz teh podatkov lahko zaključimo, da smo na področju usmerjanja blagovnih tokov v celoti izpustili kontrolo iz rok, da se cestna infrastruktura nadnormalno troši, da udeleženci, posebno v tranzitu blaga, ne participirajo adekvatno za uporabo cestne infrastrukture in da je to vzrok za vedno večje prelivanje blaga z železnice na cestni prevoz.

Menimo, da je potrebno izdelati sistem, da bo vsak udeleženelec v cestnem prometu prispeval adekvaten delež za uporabo cestne infrastrukture, bodisi z ustrezno cestno takso bodisi z ustreznim deležem v ceni pogonskega goriva.

Opozorimo naj, da večina zahodnoevropskih držav vztraja pri brezplačnih dovolilnicah in zahteva reciprociteto, vendar pri tem ne smemo pozabiti, da naši prevozniki plačujejo temu ustrezno višje cene pogonskega goriva.

Ob obravnavi predloga prometne politike Jugoslavije je Izvršni svet Skupščine SR Slovenije vztrajal, da je v družbeni dogovor o prometni politiki nujno potrebno vgraditi zahtevo po ukinitvi vseh brezplačnih dovolilnic ter ustrezno kontingentiranje, v skladu s propustnostjo naših cest.

Na drugo vprašanje delegata mesta Ljubljane dajem naslednji odgovor:

Preusmeritev naših in tujih prevoznikov oziroma tovora s cest na železnico je eden izmed pomembnih ciljev, določenih tako v predlogu prometne politike Jugoslavije kakor tudi v stališčih za usmerjanje skladnega razvoja in delitve dela, o katerih teče danes razprava.

V SR Sloveniji pripravljamo zakon o javnih cestah in zakon o cestnem prevozu, ki bosta v skladu z današnjo razpravo in v skladu s sprejeto prometno

politiko podrobneje opredeljevala, kakšni tovari in pod kakšnimi pogoji se bodo lahko prepeljevali po naših javnih cestah.

Nedvomno pa je, da bodo predlagani ukrepi morali zasledovati predvsem učinkovit transport, skladno s potrebami gospodarstva. Zato menimo, da je hkrati s sprejetjem ukrepov in zakonskih omejitev o prevozu določenih specifičnih tovorov po cesti potrebno usposobiti železnico, da bo lahko učinkovito izvajala transport, zlasti pa uvajala sodobne sisteme transporta, o katerih smo danes tudi že govorili. Hvala.

Predsednica Mara Žlebnič: Hvala, tovariš Korelič! Tovariš Lesnik in tovariš Toni! Ali sta z odgovori zadovoljna? (Da.)

Tovarišica Vera Brgoč, delegatka občine Postojna!

Vera Brgoč: Tovarišica predsednica! Skupina delegatov občine Postojna je živo razpravljala o problematiki razvoja kompleksnega prometa v Sloveniji in se v svojih stališčih razhajala ob dejstvu, da združeno delo ni o tej vsebini razpravljalo in ni moglo dati svojih pripomb. Zato delegacija predlaga, če je mogoče, da bi se ta problematika odložila na prihodnjo sejo, da bi se s tem dala možnost tudi širše obravnave na terenu.

Predsednica Mara Žlebnič: Hvala lepa, tovarišica Brgočeva! Prosim tovariša Koreliča, da k temu predlogu zavzamete stališče!

Bruno Korelič: Tovarišica predsednica, tovarišice in tovariši delegati! V uvodnem ekspezeju tovariša predsednika je bila na široko podana obrazložitev, kako so potekale javne razprave in kako so bile organizirane. Teh ugotovitev ne bi ponavljal. Dodal bi mogoče samo to, da so potekale razprave v organih in odborih v Gospodarski zbornici, ki so sestavljeni po delegatskem principu in v katerih so, zlasti v izvršilnem odboru združenja tozdog prometa in zvez, v večji meri zastopani prav predstavniki cestnega javnega prometa, poleg tega pa še v ustreznih organih v Zvezi sindikatov, v Republiški skupnosti za ceste, v Samoupravni interesni skupnosti za železniški in luški promet in tudi v občinskih skupščinah in pa v ostalih sredinah. Ta razprava je potekala od 1. julija 1976, osnutek tega gradiva pa je bil posredovan prek Gospodarske zbornice že v marcu mesecu leta 1976. Zato menimo, da so bile dane vse možnosti, da se delegati in temeljne organizacije združenega dela vključijo in učinkovito sodelujejo pri oblikovanju in sprejemanju tega dokumenta. Menimo, da ne obstajajo nobeni razlogi, da bi danes morali odlagati sprejem stališč, ker smo mnenja, da so imele vse temeljne organizacije pravico in možnost vključiti se v to razpravo. Hvala.

Predsednica Mara Žlebnič: Hvala, tovariš Korelič! Ali želi kdo izmed delegatov razpravljati o predlogu tovarišice Brgočeve? (Nihče.) Tovarišica Brgočeva, se z razlago tovariša Koreliča strinjate? (Da.) Odstopate od predloga? (Da.) Želi še kdo razpravljati? (Nihče.)

Ker je na današnji seji zбора navzoč velik del članov Odbora našega zбора za družbenoekonomске odnose in razvoj, bi vprašala člane Odbora oziroma poročevalca Odbora tovariša Rodeta, ali glede na razpravo meni, da je potrebno, da se sestane Odbor in da poda zboru še svoja stališča!

Vitja Rode (iz klopi): Mislim, da ni treba.

Predsednica Mara Žlebnik: Hvala! Potem lahko zaključim razpravo in preidem na glasovanje.

Prosim vas, da vzamete v roke dodatno poročilo Odbora z dne 23. 2. 1977, iz katerega so razvidni vsi predlogi, amandmaji, in sicer k uvodu, k I. poglavju, točki 1.1, 1.2 in novi točki 8 in 9, k III. poglavju, točke 1.2, 1.5, to je bila prejšnja točka 1.4, 2.8, 2.9, 2.12 in 3.3 ter k IV. poglavju. S temi amandmaji soglašajo Izvršni svet, Zakonodajno-pravna komisija in Odbor za urbanizem, stanovanjsko-komunalna vprašanja in varstvo okolja. Glede na to, da z omenjenimi amandmaji soglašajo vsi navedeni in da so nekateri od teh amandmajev redakcijskega značaja, drugi pa tudi bistveno ne spreminjajo predloženega dokumenta, predlagam, da o njih glasujemo skupaj. Ali kdo temu predlogu nasprotuje? (Nihče.) Prosim, da o navedenih amandmajih glasujete! Kdor je za, naj prosim glasuje! (56 delegatov glasuje za.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (1 delegat.)

Ugotavljam, da so amandmaji Odbora za družbenoekonomske odnose in razvoj z večino glasov sprejeti.

Glasovati moramo še o predlogu stališč za usmerjanje skladnega razvoja in delitve dela na področju prometa in zvez v Socialistični republiki Sloveniji v celoti. Kdor je za, naj prosim glasuje! (57 delegatov glasuje za.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Ugotavljam, da je zbor predlog stališč soglasno sprejel.

Prehajamo na 4. točko dnevnega reda, to je na srednjeročni plan vzdrževanja in izgradnje magistralnih in regionalnih cest v Socialistični republiki Sloveniji za obdobje 1976—1980.

Predstavnik Izvršnega sveta k tej točki dnevnega reda je tovariš Bruno Korelič, pomočnik predsednika Republiškega komiteja za promet in zveze.

Uvodno obrazložitev k tej točki smo poslušali na skupnem zasedanju.

K tej točki dnevnega reda je bila povabljen tudi Republiška skupnost za ceste. Njen predstavnik je tovariš Viktor Seitel, predsednik Skupščine te skupnosti.

Srednjeročni plan vzdrževanja in izgradnje magistralnih in regionalnih cest v Socialistični republiki Sloveniji za obdobje 1976—1980 je bil objavljen v prilogi Poročevalca z dne 6. januarja 1977.

Kot dokumentacijsko gradivo k srednjeročnemu planu pa ste prejeli tudi samoupravni sporazum o temeljih plana razvoja magistralnih in regionalnih cest v Socialistični republiki Sloveniji za obdobje 1976—1980.

Celotno gradivo so obravnavali: Odbor za družbenoekonomske odnose in razvoj, Odbor za urbanizem, stanovanjsko-komunalna vprašanja in varstvo okolja ter Zakonodajno-pravna komisija, ki so predložili pismena poročila.

Prejeli ste tudi predlog odloka o soglasju in mnenje Izvršnega sveta. Na podlagi vseh predloženih gradiv in poročil pričenjam razpravo.

K tej točki dnevnega reda želi razpravljati Miloš Bregar, delegat občine Kranj!

Miloš Bregar: Tovarišica predsednica, tovarišice in tovariši delegati!

Skupina delegatov, ki delegira delegate iz 8. okoliša za Zbor združenega dela Skupščine SR Slovenije za področje gospodarstva, in skupina delegatov, ki

delegira delegata v Zbor občin Skupščine SRS za občino Kranj, sta na svoji seji dne 16. februarja obravnavali med drugim tudi srednjeročni plan vzdrževanja in izgradnje magistralnih in regionalnih cest v Socialistični republiki Sloveniji za obdobje 1976—1980 ter sklenili, da posredujeta prek svojih delegatov na 42. seji Zbora združenega dela in 41. seji Zbora občin Skupščine Socialistične republike Slovenije naslednje pripombe:

1) Ugotovljeno je bilo, da Socialistična republika Slovenija še ni podpisala zveznega sporazuma, zato prosimo za odgovor, zakaj to še ni opravljeno, in predlagamo, da se ta sporazum takoj podpiše, če je v skladu z republiškim predlogom.

2) Predloženi minimalni srednjeročni program je izdelan na osnovi predlaganih sprememb financiranja tega sporazuma tako, da bi pripadal celotni prometni davek na tekoča goriva, razen temeljnega, cestnemu gospodarstvu in nadalje, da bo zaradi odnosa med ceno bencina potrebno zvišati ceno plinskega olja za nadaljnjih 60 par za liter in da bo to zvišanje šlo v celoti v korist cestnega gospodarstva. V primeru, da predlagane spremembe ne bodo sprejete, tudi srednjeročni program ne bo realiziran. Zato zahtevamo, da se čimprej sprejmejo ustrezni ukrepi za realizacijo omenjenih predlogov.

3) V predlogu srednjeročnega programa je še vedno postavka nerazporejena sredstva, iz katerih se bo financirala gradnja posameznih odsekov taksativno naštetih avto cest, med njimi tudi odsek avto ceste Ljubljana—Naklo in predor pod Karavankami.

Ker je pričetek omenjenih del med drugim odvisen tudi od investicijsko-tehnične dokumentacije, ki je za odsek Ljubljana—Naklo še sporna zaradi še ne določenega poteka trase v območju mesta Ljubljane, predlagamo, da se ustrezna odločitev o poteku trase na tem območju čimprej sprejme.

4) Zaradi dolgotrajnih lokacijskih zastojev ni možno v pretežni meri realizirati sprejetih programov. Predlagamo, da se sprejme predlog Republiške skupnosti za ceste, da se z zakonskimi predpisi v najkrajšem času zagotovi možnost modernizacije cestnega omrežja po obstoječih voziščih na cestah, prikazanih v karti izvedbenih ukrepov na magistralnih in regionalnih cestah, označenih z R1 in R2, in da se lokacijski postopki skrajšajo na najmanjšo možno mero. Hvala lepa.

Predsednica Mara Žlebnik: Hvala, tovariš Bregar! Besedo ima Anton Vušnik, delegat občine Ravne na Koroškem!

Anton Vušnik: Tovarišica predsednica, tovarišice in tovariši delegati! Delegati za Zbor občin občine Ravne na Koroškem in strokovni delavci občinske uprave Ravne na Koroškem so na skupnem sestanku 16. 2. 1977 obravnavali srednjeročni plan vzdrževanja in izgradnje magistralnih in regionalnih cest v Socialistični republiki Sloveniji za obdobje 1976—1980. Delegati in strokovni sodelavci k srednjeročnemu planu niso meli pripomb.

V načelni razpravi pa je prevladovalo mnenje, da naj se na seji Zbora občin Socialistične republike Slovenije poda poročilo o problematiki cest v občini Ravne na Koroškem.

Občina Ravne na Koroškem ima 45,8 km regionalnih cest, ki so za zgornji konec Mežiške doline edina povezava z ostalimi predeli domovine. Od 45,8 km regionalnih cest jih je trenutno moderniziranih 32 km ali 70 %. Po zaključnem srednjeročnem obdobju pa naj bi bilo moderniziranih 33 km ali 73 %. Od-

stotek moderniziranih regionalnih cest v občini Ravne na Koroškem bo tako leta 1980 precej pod republiškim poprečjem, saj je v srednjeročnem planu vzdrževanja in izgradnje magistralnih in regionalnih cest v Socialistični republiki Sloveniji za obdobje 1976—1980 predvideno, da bo v republiki tedaj moderniziranih že 79 % regionalnih cest.

Delovne organizacije in občani občine Ravne na Koroškem pa so bolj prizadeti zaradi izredno slabega stanja moderniziranih cest, saj so nekateri odseki skoraj tik pred propadom. Od 32 km moderniziranih cest jih je 10 km v izredno slabem stanju, in to predvsem tam, kjer je regionalna cesta edina možna povezava s svetom in se po njej prevaža celotna proizvodnja in reprodukcijski material Rudnika svinca in topilnice Mežica in vsi gozdni proizvodi iz zgornje Mežiške doline. Po njej je tudi zelo močna dnevna migracija delavcev in šolskih otrok.

V srednjeročnem planu Republiške skupnosti za ceste je za obdobje 1976 do 1980 predvidenih za 32 700 000 dinarjev vlaganj v rekonstrukcijo omenjenih 10,7 km regionalnih cest, vendar je glede na izredno slabo stanje cest dinamika prepočasna. Tako je v letu 1977 predvidena rekonstrukcija v dolžini 2,9 km v vrednosti 8 600 000 dinarjev, v letu 1978 4,3 km v vrednosti 11 200 000 dinarjev, v letu 1979 3,5 km v vrednosti 10 900 000 dinarjev. Že v razpravi o osnutku srednjeročnega načrta republiške skupnosti za ceste pa je bilo jasno, da s temi sredstvi ne bo mogoče rekonstruirati ceste v celoti, ker bodo zaradi izredno zahtevnega terena dela dražja. Torej ni pričakovati, da bi se že tako skoraj popolnoma propadle ceste v tem srednjeročnem obdobju rekonstruirale.

Delegati občinske skupščine Ravne na Koroškem so pri tem pokazali veliko mero dobre volje, saj so na seji občinske skupščine sprejeli naslednji sklep:

Sredstva, ki bodo v območju občine Ravne na Koroškem v okviru posojila za ceste vplačana prek zneska 14 139 308 dinarjev, kolikor znaša obveznost, se uporabijo za hitrejšo rekonstrukcijo ceste L 342 na odseku Poljana—Črna na Koroškem.

Občani občine Ravne na Koroškem so vpisali 36,13 % ali nad 5 milijonov dinarjev posojila za ceste več, kot je bila obveznost. Občani in gospodarstvo občine Ravne na Koroškem pričakujejo, da bo tudi širša družbena skupnost sodelovala pri hitrejšem reševanju problema cestne povezave Mežiške doline.

Predsednica Mara Žlebnik: Hvala, tovariš Vušnik! Besedo ima Ivan Motnikar, delegat občine Kamnik!

Ivan Motnikar: Tovarišica predsednica, tovarišice in tovariši delegati! Skupina delegatov za Zbor občin občine Kamnik predlaga k tej točki dnevnega reda naslednje pripombe:

Skupščina SR Slovenije naj se odločno zavzame za prerazdelitev prometnega davka od bencina v korist izgradnje cest, ker so delegati vseh občinskih skupščin v Sloveniji, med njimi tudi naše, ob sprejemanju srednjeročnega plana za vzdrževanje in izgradnjo magistralnih in regionalnih cest v SR Sloveniji za obdobje 1976—1980 odločno zahtevali, da se taka prerazdelitev čimprej opravi. Ta sredstva predstavljajo skoraj $\frac{1}{3}$ potrebnih sredstev za uresničitev tega programa, to je nad 3 milijarde dinarjev od skupno 10 milijard.

Po zelo uspehi akciji za vpis posojila za ceste, v kateri so vse občine visoko presegle dogovorjeno vsoto posojila, je v javnosti vzbudil negotovanje članek v Delu 11. 2. 1977 z naslovom »Ceste v oblakih«, s podnaslovom »Ob zvišanju

cen bencina niti dinarja za ceste«, na osnovi izjave, ki jo je na tiskovni konferenci v republiški skupščini dal inž. Jože Blenkuš, direktor strokovne službe Republiške skupnosti za ceste. Predlagamo, da republiška skupščina zadolži slovensko delegacijo v Zboru republik in pokrajin in delegate v Zveznem zboru Skupščine SFRJ, da glede na navedeno zahtevajo spremembo predpisov o delitvi prometnega davka od bencina. Hvala lepa.

Predsednica Mara Žlebnik: Hvala, tovariš Motnikar! Besedo ima Božidar Toni, delegat Skupščine mesta Ljubljana!

Božidar Toni: Tovarišica predsednica, tovarišice in tovariši delegati! Skupina delegatov Skupščine mesta Ljubljana je na seji 21. februarja razpravljala o srednjeročnem planu vzdrževanja in izgradnje magistralnih in regionalnih cest in sprejela naslednje stališče:

Glede na dejstvo, da se predvideva izpad dohodkov iz naslova prometnega davka od plinskega olja in povečanih prodajnih cen pogonskih goriv in iz izločitve dela sredstev prometnega davka na pogonska goriva za ceste nad splošno stopnjo, se postavlja vprašanje realizacije celotnega programa.

Znano je, da je tudi razpis javnega posojila, ki so ga vpisali občani in temeljne organizacije združenega dela za izgradnjo cestne infrastrukture, vezan na celotni program, ki je bil predložen. Zato se upravičeno postavlja vprašanje, kako nadomestiti predvideni izpad, kakor tudi vprašanje prioritete del glede na izpad dohodkov. Delegacija meni, da je potrebno v primeru izpada dohodka postaviti Republiški skupnosti za ceste zahtevo, da v prioritetenih nalogah upošteva naslednji vrstni red:

1. že sprejete in začete investicije iz preteklega planskega obdobja,
2. že sprejeti družbeni dogovori o sofinanciranju magistralnih in regionalnih objektov in cest po vrstnem redu, kot so se podpisovali med Republiško skupnostjo za ceste in prizadetimi občinami,
3. investicije, vezane na mednarodne kredite in
4. ostale nove gradnje in rekonstrukcije.

Delegacija meni, da je potrebno, da sprejme Zbor občin Skupščine SR Slovenije priporočilo Republiški skupnosti za ceste, da upošteva predlagane prioritete nalog, če bi prišlo do predvidenega izpada dohodkov za gradnjo in vzdrževanje cest.

Predsednica Mara Žlebnik: Hvala, tovariš Toni! Besedo ima še Jože Šeme, delegat občine Ljubljana-Bežigrad!

Jože Šeme: Tovarišica predsednica, tovarišice in tovariši delegati! 21. 2. smo na seji delegati za Zbor združenega dela in Zbor občin na široko razpravljali o srednjeročnem planu vzdrževanja in izgradnje magistralnih in regionalnih cest v Sloveniji in v bistvu zavzeli stališče, da vsako časovno odstopanje od predvidenih nalog ali pa na kakršenkoli način skrajševanje predvidenega plana nikakor ne bi bilo v skladu z že tako zelo problematično infrastrukturo, zvezami in cestami.

Glede ostalih stvari soglašam s predhodnimi razpravljalci in ne bi diskutiral o tem, kako je treba dobiti ta sredstva od cene bencina in podobno.

Na podlagi sprejetega sklepa Skupščine Socialistične republike Slovenije, ki se nanaša na stališča o skladnem razvoju prometa in zvez v Socialistični

republikli Sloveniji, kot tudi na podlagi predloga odloka o soglasju k srednje-ročnemu planu izgradnje in vzdrževanja magistralnih in regionalnih cest v Socialistični republikli Sloveniji in upoštevajoč, lahko bi rekli, skoraj plebiscitarno odločitev občanov za samoprispevek za izgradnjo regionalnih in magistralnih cest v Sloveniji, smo mnenja, ko smo podrobno preučili in prediskutirali te probleme in v nekaterih dokumentih sramežljivo nakazano možnost odstopanja, da moramo ne samo sprejemati plane, ki po oceni predlagatelja nima dokončno izdelane finančne konstrukcije, da bi se lahko v obdobju, za katere jih sprejemamo, tudi uresničili, ampak da moramo zagotoviti le-tem tudi obveznost realizacije s čvrstimi, dogovorjenimi finančnimi konstrukcijami. To pa bi mogli doseči le, če bi naložili hkrati s sprejemanjem stališč odloka vsem dejavnikom, ki bodo opredeljevali sistemske rešitve v tej smeri, tudi obveznost, da se za realizacijo plana zagotovi sistemska finančna podlaga. Prepričani smo, da nas vsi delegati tega zbora podpirajo v tem razmišljanju in zaključkih in da bi veljalo to pobudo kot aneks k odloku obvezno sprejeti v uradnem dokumentu.

Vprašanja, ki se vežejo na sistem financiranja federacije in ki se povezujejo s problemom, o katerem razpravljamo, so prav gotovo pomembna in v veliki meri vplivajo na skladen razvoj Jugoslavije kot celote, vendar pa je težko prepričljivo zagovarjati tezo, da naj tako različna vprašanja povežemo prav pri problematiki prometne infrastrukture, bodisi v republikah, pokrajinah ali v federaciji.

Iz poročil obeh odborov, kot sem omenil, kakor tudi iz diskucije izhaja, da je predlagatelj sam v dvomih, kako realizirati minimalni predloženi obseg cestne infrastrukture v socialistični republikli Sloveniji, zato naj mu bo naloženo, da se odlok nanaša predvsem na obseg in da je treba temu podrediti vse potrebne finančne konstrukcije. Zato predlagamo, naj predlagatelj na prvi ali kateri od naslednjih sej Skupščine Socialistične republike Slovenije poroča, kakšne sistemske rešitve je vgradil v finančno konstrukcijo, da bi zagotovil realizacijo plana, za katerega se nameravamo odločiti. Morda bi bilo prav, da se o tem vprašanju tudi zbor jasno opredeli. Hvala lepa.

Predsednica M a r a Ž l e b n i k : Hvala, tovariš Šeme! Besedo ima Valentin Bogataj, delegat občine Škofja Loka!

V a l e n t i n B o g a t a j : Tovarišica predsednica, tovarišice in tovariši delegati! Redni viri financiranja, ljudsko posojilo za ceste, tudi znatna prekoraiter vpisa in drugi viri so porok, hkrati pa tudi obveznost, da bomo do leta 1980 posodobili del našega čedalje bolj neustreznega cestnega omrežja, kot nakazuje srednjeročni plan vzdrževanja in izgradnje magistralnih in regionalnih cest v Sloveniji za obdobje 1976—1980.

To je pomemben načrt, ki ga moramo po sprejetju takoj pričeti uresničevati, saj je rok kratek, obveznosti pa je veliko. Menim, da je v predlaganem srednjeročnem načrtu potrebno omeniti našo gradbeno operativno. Za izvajanje tako številnih in obsežnih del se bodo morali izvajalci temeljito organizacijsko pripraviti in zaupana dela opraviti kar najbolj racionalno in seveda kvalitetno. Mislim, da ne bi bilo napačno, če bi za načrtovana cestna gradbena dela izbrali izvajalce na osnovi licitacije, kar bi morda vplivalo na odgovornost za pravočasno in kvalitetno izvedbo del.

V srednjeročnem planu izgradnje je upoštevana tudi izgradnja tako imenovane uranske ceste Škofja Loka—Gorenja vas. Ta odsek je del cestne povezave, ki teče od Jezerskega prek Kranja in Škofje Loke naprej po Poljanski dolini do Cerknega. Republiška skupnost za ceste ima za izgradnjo te ceste po dogovoru o sofinanciranju predviden delež sredstev, medtem ko se Interesna skupnost za elektrogospodarstvo še ni opredelila o participaciji, čeprav bi morala biti posebno zainteresirana za gradnjo te cestne povezave, ki je tudi pogoj za odpiranje rudnika in varno izkoriščanje uranove rude na Žirovskem vrhu.

Ob načrtovani trasi ceste Škofja Loka—Gorenja vas oziroma njeni izpeljavi skozi Škofjo Loko je bilo precej razprav, dobronamernih, pa tudi takih, ki so reševanje oteževale in ga prikazovale v nepravi luči. Več variant izpeljave cest je bilo predloženih. Najbolj sprejemljiva se je pokazala varianta, ki primerno rešuje daljinski in mestni promet.

S tem bi lahko Mestni trg zaprl za ves promet, po Spodnjem trgu pa dovolili le lokalnega. Na ta način bi ustvarili pogoje za nadaljevanje zunanjega in notranjega restavriranja objektov in za izvajanje funkcijske opredelitve pretežnega dela spomeniško varovanega kompleksa za zgodovinske in turistične namene.

Varianta v mestu ne ruši nobenega zgodovinsko zaščitenega objekta in ne deli celote, pač pa omogoča, da se Spodnji trg bolj vključi v mestno celoto. Za daljinski promet je v perspektivi v načrtu izgradnja obvoznice, ki bi se mestu izognila v večjem loku.

Pri iskanju najprimernejše variante ni manjkalo osebnega in konstruktivnega pristopa občanov in tudi drugih, ki so se oglašali ob javni razpravi. Pogrešali pa smo objektivnejše spremljanje in obveščanje s strani javnih občil, ki so se raje posluževala senzacionalnosti kot pa konstruktivnega pristopa k reševanju stvari.

Skupina delegatov Skupščine občine Škofja Loka za Zbor občin republiške skupščine je gradivo v zvezi s srednjeročnim načrtom vzdrževanja in izgradnje magistralnih in regionalnih cest v Sloveniji temeljito preučila in ga pozitivno ocenila. Menimo, da je z njim storjen pomemben korak k izboljšanju naše cestne mreže in dajemo predloženemu načrtu vso podporo.

Predsednica M a r a Ž l e b n i k : Hvala, tovariš Bogataj! Besedo ima Viktor Seitl, predsednik Republiške skupnosti za ceste!

V i k t o r S e i t l : Tovarišica predsednica, tovarišice in tovariši delegati! Kot predstavnik Skupščine Republiške skupnosti za ceste sem imel pripravljeno sicer nekoliko širše poročilo, menim pa, da ga ni potrebno brati in podaljševati razprave. Kljub temu pa bi želel reči nekaj besed o problemih, ki so jih omenili delegati, in o problematiki, s katero se seveda mučijo tudi delegati v Republiški skupnosti za ceste.

Gre namreč za to, da že nekaj let potekajo prizadevanja Skupščine in drugih organov Republiške skupnosti za ceste, da se uredi financiranje in da preidemo na takšen sistem financiranja cestnega gospodarstva, da bo čimvečji možni delež cestnega denarja namensko porabljen tudi za ceste, po drugi strani pa seveda, da se bo del sredstev usmeril tudi za splošno oziroma skupno porabo. Zaradi tega je tudi bil dan z naše strani predlog, ki je sicer v organih Skupščine Socialistične republike Slovenije naletel na razumevanje, vendar doslej še ni nobenih konkretnih rezultatov. Predlagali smo, da naj se vsa

sredstva nad splošno stopnjo obdavčitve proizvodov v prometu usmerjajo namensko za ceste. S tem se seveda pridružujemo vsem tistim razpravljalcem iz današnje razprave, ki so podprli prizadevanja, da se zbrana sredstva namensko porabijo.

Druga stvar, ki jo hočemo pri tem poudariti, je dejstvo, da so delovni ljudje in občani ob javni razpravi o razpisu javnega posojila za ceste nemalokrat postavljali kot pogoj za uspešen vpis posojila tudi ureditev odnosov na področju financiranja in namenske porabe prometnega davka od pogonskih goriv.

Mislím, da iz tega izhaja določena politična odgovornost v Socialistični republiki Sloveniji, da se to vprašanje sedaj, ko je javno posojilo uspelo, tudi ustrezno razreši.

Končno želim poudariti, da se sami zavedamo, da imamo glede izvajanja soglasno sprejetega programa vzdrževanja, rekonstrukcije in gradnje cest v Socialistični republiki Sloveniji dve izredno pomembni nalogi. Prva, ki ni niti enostavna niti lahka, je borba in zavzemanje v največji meri za uresničitev plana in seveda borba za ukrepe, ki bodo potrebni, da se zagotovijo še predvidena manjkajoča sredstva, da bi bil program do leta 1980 tudi v celoti realiziran. Najbrž bo potrebna angažiranost mnogih dejavnikov v Socialistični republiki Sloveniji, da bomo to dosegli v skladu s sprejeto politiko dogovarjanja v federaciji. Druga naloga je, da se samouprava v Republiški skupnosti za ceste dokončno organizira, po načelih nove ustave in da zaživi kot samoupravna interesna skupnost.

Glede na obrazložitev, ki ste ji prejeli, predlagam v imenu Republiške skupnosti za ceste, da sprejmete predloženi odlok.

Predsednica Mara Žlebnik: Hvala, tovariš Seitl! Želi še kdo razpravljati? Prosim, besedo ima tovariš Slavko Kržan, delegat občine Trebnje!

Slavko Kržan: Tovarišica predsednica, tovarišice in tovariši delegati! Menim, da za tako pomemben dokument, kot ga imamo pred seboj, ne bi mogel glasovati ob dejstvu, da sem zvedel iz javnih občil, da ga bomo realizirali samo v višini 70 %.

Nekateri današnji razpravljalci so že načeli to vprašanje in zavzeli enako stališče kot predsednik Skupščine Republiške skupnosti za ceste. Menim, da lahko naš zbor in Zbor združenega dela sprejmeta ta akt le, če je dano zagotovilo, da je uresničljiv v celoti.

Ne bi navajal posebej dejstev, ki govorijo temu v prid. Politično akcijo za posojilo za ceste smo izpeljali oziroma smo uspeli prepričati naše občane, da so dali posojilo. V mnogih primerih so dali tudi znatno več sredstev. Zato menim, da je naša velika obveznost do vseh naših delovnih ljudi, da program, kakršnega smo si začrtali, tudi uresničimo. Tudi naša delegacija je bila, ko je razpravljala o gradivu za današnje zasedanje, enotnega mnenja, da je treba vse tisto, kar smo v program zapisali, v celoti realizirati. Zato se naj povečana stopnja prometnega davka od goriv nameni za te potrebe, sicer se sprašujemo, kdo bo za to odgovarjal.

In drugič, pridružujemo se vsem tistim, ki se zavzemajo za morebitna manjša odstopanja, da bi že začete investicije čim hitreje končali. Realizirajo pa naj se vse predpisane obveznosti in vsi tisti programi, ki se financirajo z mednarodnimi krediti.

Predlagam tudi, da bi presežek posojila, ki je v nekaterih občinah znaten, porabili za modernizacijo občinskih cestišč. Naš konkreten predlog je, da bi se sredstva delila v razmerju 50 % : 50 %. Na ta način bi lahko rešili tudi del manjših problemov, sredstva, ki pa jih nismo planirali, pa bi morali kljub temu porabiti za republiški program. Skratka, gre za to, da lahko glasujemo le za tak program, ki ga je mogoče uresničiti. Hvala.

Predsednica Mara Žlebnik: Hvala, tovariš Kržan! Prosim, razpravljaj bo Ivan Carl, delegat občine Idrija!

Ivan Carl: Tovariši delegati! Ne bi ponavljal besed o financiranju izgradnje in modernizacije cest, pač pa bi razpravljaj o drugi točki.

Republiška cestna skupnost je srednjeročni program 1976—1980 dokončno obravnavala na 11. redni seji 15. 11. 1976. Predtem so bili regijski posveti. Hkrati je primorska regija dokončno določila in uskladila predloge, ki so ustrezali vsem štirim občinam v regiji. Skupščina Republiške skupnosti za ceste je sprejela sklep o razdelitvi sredstev občinam za regionalne ceste, določene za razdobje 1976—1980. Omejil bi se na sredstva za občine Ajdovščina, Nova Gorica in Tolmin. Odobrenih je bilo 62 500 000 dinarjev, vendar je bil v Poročevalcu z dne 6. 1. 1977 ta znesek znižan na 52 100 000 dinarjev. Zakaj ta razlika, ne vem. Prvi znesek je Skupščina odobrila z glasovanjem. Največja razlika pa je prikazana pri Skupščini občine Idrija. V imenu delegacije prosim, da se podatki v Poročevalcu uskladijo s podatki, ki jih je sprejela Republiška skupnost za ceste, ko je sprejela in izglasovala srednjeročni program. Hvala lepa.

Predsednica Mara Žlebnik: Hvala, tovariš Carl! Ali lahko na to vprašanje odgovorijo predstavniki Republiške skupnosti za ceste? Prosim, tovariš Blenkuš!

Lojze Blenkuš: Tovarišica predsednica, tovarišice in tovariši delegati! Ker sem že dobil besedo, bom odgovoril še na nekatera druga vprašanja, da ne bi dvakrat hodil na oder. Šel bom po vrsti postavljenih vprašanj in bom najprej odgovoril na vprašanje delegata iz Kranja. Mislim, da bo predstavnik Izvršnega sveta odgovoril, kaj je s podpisom dogovora o razvoju magistralnih cest v Jugoslaviji.

Vprašanje delegata iz Kranja zadeva tehnično dokumentacijo za avtocesto Ljubljana—Kranj—Naklo, in sicer glede na probleme v Ljubljani. Moram izjaviti, da so še vedno določene težave pri razreševanju spoja gorenjske avtoceste z ljubljansko obvoznico oziroma s priključitvijo na primorsko ali štajersko smer. Izvajalec, ki tudi valorizira vse variante, ki so bile pred nekaj dnevi tudi objavljene v časopisu Delo, je izjavil, da bo čez približno 10 dni končal delo. Po kratkih strokovnih razpravah in dokončnih strokovnih stališčih bo izvršilni odbor, predvidoma 18. marca, sprejel definitivna stališča o trasah. Potem bo mogoče tudi ta del dokumentacije dokončati. Tovarišu delegatu iz Kranja je znano, da se dokumentacija za ostalo traso nemoteno izdeluje.

Postavljeno je bilo tudi vprašanje, ali ni potrebno razčistiti vrste ukrepov v zvezi z našim sistemom R1 in R2, ki pravzaprav izstopa iz sedanje uradne kategorizacije, ko imamo samo regionalne ceste. Lahko vas obvestim, da smo se za letošnje leto oziroma za čas, dokler ne bo sprejet novi zakon o cestah, ki bo upošteval ta stališča Skupščine, dogovorili z Izvršnim svetom, da bodo vse

letošnje akcije na naših cestah potekale v skladu s stališči našega izvršilnega odbora in Skupščine. Mislimo, da bo situacija v tem pogledu mnogo lažja.

Seveda ne moremo oporekati tovarišu delegatu z Raven, ki je govoril o problematiki regionalnih cest v tem območju. Hkrati pa moramo seznaniti ta cenjeni zbor, da je še veliko občin, ki bodo do leta 1980 modernizirale komaj 50 % regionalnih cest. Seveda so velike razlike. Pri določanju osnovnih kriterijev in načel tega zakona smo imeli cilj, da razlike v stopnji moderniziranosti cest med posameznimi območji čimbolj zmanjšamo.

Dinamika izgradnje vedno povzroča določene probleme; ni je mogoče zasnovati tako, da bi vsi prišli na vrsto že prvo leto, ker je treba upoštevati pritek sredstev. Žal pa je seveda sedaj situacija še toliko bolj pereča, ker se bo pritek sredstev, tudi po današnji izjavi tovariša Livia Jakomina, predsednika Komiteja za promet, povečal močneje šele v drugem delu te petletke. Vendar bi opozoril tovariša delegata z Raven, da poskušamo najbolj pereče probleme skupaj s predstavniki občin reševati s premostitvenimi kratkoročnimi krediti. Tako je Republiška skupnost za ceste že v lanskem letu najela več premostitvenih kratkoročnih kreditov v višini približno 200 milijonov dinarjev. Računamo, da bi jih letos zopet najeli v taki višini.

Predlog delegata iz Ljubljane, da bi Skupščina že danes sprejela nekatere kriterije za primer izpada dohodkov, mislim, da je preuranjen. Bolje je sprejeti stališče delegata iz Grosupljega, da bi se zadolžila Republiška skupnost za sprejetje ukrepov, s katerimi bi se zagotovila manjkajoča sredstva. V poročilu tej skupščini naj prikaže stanje in ustrezne ukrepe. Mislim, da bo v drugi polovici letošnjega leta že ugodnejše stanje. Tudi če bi kazalo, da bi bilo treba določeno dinamiko podaljšati v leto 1981, mislim, da je za to še vedno čas. Če bi sedajle na hitro sprejeli določene kriterije, bi to lahko imelo usodne posledice. Tovariš delegat iz Ljubljane je navedel nekatere dobre kriterije, je pa mogoče mimogrede pozabil enega od bistvenih: ne smemo zanemariti hitrejšega razvoja manj razvitih in tako dalje. Skratka, gre za splet kriterijev, ki bi jih bilo danes preuranjeno sprejeti.

Na vprašanje delegata iz Škofje Loke glede izbire izvajalcev del moram odgovoriti, da smo vedno poskušali dobiti ponudbe več izvajalcev. Žal vedno ne uspemo in ocenjujemo, da bo v letošnjem letu situacija še težja. Letos smo se namreč odločili za dela, ki zahtevajo tudi nekatere večje angažmaje tudi drugih izvajalcev. Sedaj, v predsezoni se zelo trudimo te stvari čimbolj urediti. Seveda izvajalcev direktno ne izbiramo, vendar pa zopet ne tako uradno, prek razpisanih licitacij. Ponavadi zbiramo ponudbe potencialnih izvajalcev, ker je to časovno najbolj ugodno. Ta sistem omogoča resno konkurenco in tudi cene so tržne. Hkrati je zagotovljena normalna kakovost del na cestah.

Tovarišu delegatu iz Idrije se moram opravičiti, ker nimam pri sebi osnovnega dokumenta. Prevzemam pa v imenu Republiške skupnosti za ceste odgovornost, da se bo takoj popravila morebitna napaka glede finančnih postavk. Napaka je mogoča, ker smo izvleček za Poročevalca hitro delali. Veljajo seveda podatki v dokumentu, ki ga je sprejela naša skupščina. Seveda bomo takoj to ugotovili in dali uraden popravek. Tovariš delegat iz Idrije je sam pravilno rekel, da veljajo sklepi in tisti program, ki ga je sprejela naša skupščina. Lahko je bil tiskarski škrt ali druga napaka in se zanjo še enkrat opravičujem. Hvala lepa.

Predsednica Mara Žlebnik: Hvala, tovariš Blenkuš! Tovariš Bruno Korelič ima besedo!

Bruno Korelič: Tovarišica predsednica, tovarišice in tovariši delegati! Dovolite mi, da odgovorim na dve vprašanji delegatov.

Prvo vprašanje delegata iz Kranja se glasi: Zakaj ni bil podpisan oziroma zakaj Socialistična republika Slovenija ni podpisala dogovora o razvoju in gradnji magistralnih cest v obdobju 1976—1980?

Ta dogovor je bil uskladen in je bil tudi pred kratkim podpisan. Socialistična republika Slovenija oziroma njen izvršni svet je k temu dogovoru dal soglasje, na žalost pa se predstavnik Izvršnega sveta ni mogel zaradi tehničnih razlogov udeležiti podpisovanja. Letalo je namreč zaradi megle pristalo v Dubrovniku, namesto v Beogradu. Formalno soglasje bo izvedeno na prvi seji Zveznega komiteja.

Razumljivo je, da je bilo danes veliko vprašanj o financiranju oziroma virih sredstev za realizacijo srednjeročnega programa razvoja magistralnih in regionalnih cest. Nekaj delegatov se je opredelilo za prerazporeditev prometnega davka in namenskega povečanja deleža od davka na plinsko olje in bencin.

Naj opozorim na to, da smo že v letošnji resoluciji o družbenoekonomskem razvoju v letu 1977 sprejeli stališče, da se bomo v okviru bilančnih možnosti zavzemali za prerazporeditev prometnega davka v korist cestne infrastrukture. Izvršni svet je podrobno analiziral možnosti prerazporeditve prometnega davka in v skladu s povečanimi obveznostmi glede kotizacije do zveznega proračuna ugotovil, da v letošnjem letu ne obstajajo možnosti za prerazporeditev prometnega davka.

Ob razpravah za povečanje cen plinskega olja in bencina je Izvršni svet Skupščine Socialistične republike Slovenije vseskozi vztrajal pri stališču, da je potrebno ustrezno povečati ceno plinskega goriva in tako zmanjšati razliko med ceno bencina in ceno plinskega olja ter ta sredstva nameniti za realizacijo srednjeročnega plana za izgradnjo magistralnih cest.

V tem trenutku je v pripravi novo povečanje cen in si Izvršni svet prizadeva, da se zagotovijo sredstva iz povečane cene pogonskega goriva oziroma iz prometnega davka na pogonska goriva. Za sedaj je jasno, kot je tovariš Blenkuš že omenil, da bodo ta sredstva v letu 1977 minimalna, da pa lahko računamo, da bodo, po pokritju egalizacijskega sklada, ki bo predvidoma pokrit še pred koncem tega leta, namenjena za izgradnjo cestne infrastrukture.

Ocenjujemo, da bodo ta sredstva za Socialistično republiko Slovenijo predstavljala približno 300 milijonov dinarjev letno. S tem ukrepom, kakor tudi z nadaljnjim prizadevanjem za prerazporeditev prometnega davka in z večjim povečanjem cestnih taks, predvsem na tuja motorna tovorna vozila, bo mogoče, če ne v celoti, pa v večjem delu, nadomestiti predvidevana izpadla sredstva z realizacijo srednjeročnega programa. Jasno pa je, da bo treba sprejeti srednjeročni program podaljšati v naslednjem obdobju, če ne bo mogoče zagotoviti vseh predvidenih sredstev.

Tovarišica predsednica! Dovolite mi, da hkrati odgovorim na vprašanje delegata Zbora občin Skupščine Socialistične republike Slovenije tovariša Staneta Marolta, člana skupine delegatov iz Skupščine občine Domžale, ker se neposredno nanaša na problematiko, o kateri razpravljamo:

Tovariš Stane Marolt je postavil naslednje vprašanje: Zakaj ni bil realiziran sklep o izbiri dokončne trase poteka avto ceste skozi občino Domžale

ter ukinitvi nepotrebnih rezervatov do 1. 12. 1976, ki je bil sprejet na sestanku pri Republiški skupnosti za ceste?

Na sestanku 9. 1. 1977, na katerem so sodelovali predstavniki Republiške skupnosti za ceste, skupščin občin Ljubljana, Kamnik, Kranj in Domžale, Republiškega komiteja za promet in zveze in Republiškega sekretariata za urbanizem, je Republiška skupnost za ceste sprejela konkretne zadolžitve. V zvezi s tem smo zaprosili Republiško skupnost za ceste, da nas obvesti, kaj je bilo storjeno od datuma sestanka pa do danes.

Prejeli smo naslednji odgovor: Strokovna služba Republiške skupnosti za ceste je takoj po sestanku dne 9. 11. 1976 angažirala projektante za dokončanje idejnih projektov avto ceste na odseku Ločica—Prevoje in za izdelavo valorizacije variant avto ceste v območju Ljubljane.

Projekti avto ceste Ločica—Prevoje so bili oddani dne 20. 12. 1976, strokovni pregled in revizija pa sta bila opravljena dne 8. 2. 1977. Valorizacija sistema avtocest v območju Ljubljane bi morala biti zaključena januarja 1977. Izdelava študije se je zavlekla predvsem zaradi postavitve sistemov ter urbanistične in strokovne ocene variant. Po zagotovitvi izdelovalcev bo delo opravljeno v 15 dneh, to je do konca februarja letos.

Ker gre za valorizacijo projektih del, ki so trajala s prekinitvami skoraj od leta 1976, in za daljnosežne odločitve, nismo želeli na račun časovne stiske površno opraviti zadnjih del. Menimo, da je eno in polmesečna zamuda s tem opravičljiva.

To je odgovor Republiške skupnosti za ceste. Ker je bilo to vprašanje danes ponovno poudarjeno, prosim delegata, če s tem pojasnilom ni zadovoljen, da postavi dodatno vprašanje, da bi lahko tovariši iz Republiške skupnosti dopolnili odgovor.

Na koncu mi dovolite, da omenim še vprašanje, ki ga je delegat iz Kranja postavil v zvezi s spremembo pogojev za rekonstrukcijo cest R1 in R2 ter v zvezi s pobudo, ki je bila pred nedavnim dana v Skupščini Socialistične republike Slovenije za spremembo zakona o javnih cestah. Naj obvestim delegate, da sta Republiški komite in Odbor za gospodarstvo in finance pri Izvršnem svetu sprejela sklep, da se v letošnjem letu, to je do sprejetja novega zakona o javnih cestah, ki bo omogočil, da se lahko rekonstrukcije manj pomembnih oziroma manj frekventnih cest opravijo brez kompletne investicijsko-tehnične dokumentacije, določeni odseki, ki jih je predložila Republiška skupnost za ceste, lahko gradijo po hitrejšem postopku in z manj zahtevnimi elementi. Hvala.

Predsednica Mara Žlebnik: Hvala, tovariš Korelič! Ali je delegat iz Domžal navzoč? Ker ni vpisan v evidenco navzočih delegatov, mu bomo odgovor na vprašanje poslali pismeno. Želi še kdo razpravljati?

Ker vidim, da nihče, zaključujem razpravo in prehajam na glasovanje. Na glasovanje dajem najprej predlog odloka o soglasju k srednjeročnemu planu vzdrževanja in izgradnje magistralnih in regionalnih cest v SR Sloveniji za obdobje 1976—1980.

Kdor je za ta odlok, naj prosim glasuje! Kdo je za? (55 delegatov glasuje za.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Ugotavljam, da je predlog odloka o soglasju k srednjeročnemu planu soglasno sprejet.

Predlagam, da zbor sprejme naslednji sklep:

Zbor naj posreduje Republiški skupnosti za ceste vso razpravo in predloge k tej točki dnevnega reda.

Republiška skupnost za ceste mora poročati na eni od prihodnjih sej o rezultatih proučitve pripomb in o morebitnih sprejetih ukrepih v smislu predlogov iz razprave.

Zbor naj posreduje predloge, ki se nanašajo na pristojnosti federacije, delegatom za Zbor republik in pokrajin.

Če soglašate s tem sklepom, prosim, da glasujete! Kdor je za, naj prosim glasuje! (53 delegatov glasuje za.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Ugotavljam, da je sklep sprejet. Odrejam 30 minut odmora.

(Seja je bila prekinjena ob 12.05 in se je nadaljevala ob 13.45.)

Predsednica Mara Žlebnik: Tovarišice in tovariši delegati! Predlagam, da nadaljujemo sejo zboru! Prehajamo na 5. točko dnevnega reda, to je na poročilo Komisije Skupščine Socialistične republike Slovenije za proučitev samoupravnih sporazumov in statotov visokošolskih organizacij.

Komisija je za svojega predstavnika v našem zboru določila tovariša Marjana Šiftarja, podpredsednika Komisije. Uvodno obrazložitev smo slišali na skupnem zasedanju. Predstavnik Izvršnega sveta k tej točki dnevnega reda je tovarišica Ela Ulrih, predsednica Republiškega komiteja za vzgojo in izobraževanje.

Poročilo Komisije ste prejeli z dopisom z dne 25. 1. 1977. Na podlagi poročila in uvodne obrazložitve pričujem razpravo. Kdo želi besedo? K besedi se javlja Tine Zorič, delegat iz Maribora!

Tine Zorič: Spoštovana tovarišica predsednica, tovarišice in tovariši delegati! Pri tej točki dnevnega reda pravzaprav sodelujem v dvojni funkciji: na eni strani sem izbran za delegata za sejo Zbora občin iz občine Maribor, na drugi strani pa imam pooblastilo obeh slovenskih univerz, da v njunem imenu zavzamem stališče k temu poročilu.

Komisija Skupščine SR Slovenije za proučitev samoupravnih sporazumov in statotov visokošolskih organizacij je po enoletnem poglobljenem in intenzivnem delu opravila svojo nalogo in svoje poročilo predložila v potrditev. Iz obsega poročila lahko le slutimo, kako obsežno in obenem garaško delo je Komisija opravila. Predstavniki obeh univerz imajo v to dober vpogled in bi zato želeli, da zbori Skupščine izrazijo Komisiji priznanje za vse vložene napore.

Sam obseg dela je izhajal iz dejstva, da so samoupravni akti visokošolskih organizacij zelo obsežni, pa tudi veliko jih je. Delo Komisije je ves čas potekalo tako, da so visokošolske temeljne in delovne organizacije imele neposredno možnost skupno s Komisijo pretresati pripombe in predloge za dopolnitev in spremembo teh aktov.

Komisija je pri svojem delu opozorila na nedoslednost in pomanjkljivosti pri sestavi statotov in samoupravnih sporazumov. Če je bilo teh pomanjkljivosti in slabosti precej, je to v prvi vrsti pripisati dejstvu, da so imele visokošolske temeljne in delovne organizacije za sestavo in sprejem teh aktov na razpolago sorazmerno malo časa, saj je šestmesečni rok padel v obdobje poletnih počitnic, ko ni bilo mogoče pritegniti k sodelovanju še študentov, pa tudi zakon o zdru-

ženem delu še ni bil sprejet in njegovega vpliva na statute ni bilo mogoče v celoti predvideti.

Strinjamo se z ugotovitvijo Komisije, da so visokošolske temeljne in delovne organizacije, enako velja za obe univerzi, sprejele večino pripomb, stališč in mnenj, ki jih je Komisija dala k posameznim samoupravnim aktom ali kot splošne pripombe. Povsem razumljivo pa je, da so posamezne visokošolske temeljne in delovne organizacije, pa tudi obe univerzi, imele in imajo določene pomisleke k posameznim stališčem Komisije in so te svoje pomisleke Komisiji tudi posredovale. Pri tem gre za neustrezna tolmačenja posameznih določil zakona o visokem šolstvu, ker je sedanja dikcija zakona o visokem šolstvu jasna in nedvoumna. Če so sedanja določila zakona neustrezna, in zgleda, da je to vodilo Komisijo k tolmačenju določil zakona, kajti menila je, da nekatera določila zakona ne ustrezajo intencijam zakona o združenem delu, potem je potrebno sprožiti postopek za spremembo teh določil; nedopustno pa je neustrezno tolmačenje. Pomisleki se nanašajo predvsem na ugotovitve v 7. in 8. točki na 7. strani. Iz skupnega poročila smo slišali, da je bila 8. točka že tako črtana; to se pravi, da ne pride v poštev. Mnenja smo, da je neomejena možnost ponavljanja izpitov nesprejemljiva, ker ne bi prav nič prispevala k že tako slabi učinkovitosti visokošolskega študija. Predstavniki obeh univerz so tudi mnenja, da je zakon povsem jasen glede volitev učiteljev v nazive in da niso potrebne nobene spremembe. Vendar je potrebno pripomniti, da je bilo glede na obsežnost dela teh različnih gledanj zelo malo in da predstavniki visokega šolstva ocenjujejo delo Komisije v celoti kot zelo uspešno in plodno.

Na koncu bi želel temu zboru sporočiti, da na visokošolskih temeljnih organizacijah in na obeh univerzah že izpopolnjujemo naše samoupravne akte. Pri tem upoštevamo tako mnenja in stališča Komisije kot tudi določila zakona o združenem delu ter zakona o splošnem ljudskem odporu in družbeni samozашčiti. Obe univerzi sta se dogovorili za poenotenje tistih stališč, ki zagotavljajo enotnost koncepta visokošolskega študija, ter za ohranitev tistih specifičnosti, ki izhajajo iz potreb združenega dela. Skratka, prepričani smo, da bomo v kratkem lahko predložili Izvršnemu svetu izpopolnjene samoupravne sporazume in statute v dokončno potrditev. Tako bo visoko šolstvo po dolgih letih brezvladja imelo zopet potrjene samoupravne akte. Zdi se mi, da praznujemo 10-letnico, odkar v visokem šolstvu nimamo potrjenih statotov. To in pa direktna povezava z združenim delom prek posebnih izobraževalnih skupnosti, ki se sedaj ustanavljajo, bo visokemu šolstvu omogočilo hitrejšo in uspešnejšo uveljavitev tudi zakona o združenem delu.

Poleg tega bi vas želel seznaniti še s stališčem skupine delegatov za Zbor občin občine Maribor: Iz poročil Komisije je razvidno, da bo verjetno potrebno usklajevati zakon o visokem šolstvu z zakonom o združenem delu. Zato bi bilo primerno, da se ima zakon o visokem šolstvu za sestavino zakona o usmerjenem izobraževanju v celoti, tako da bi zakon o usmerjenem izobraževanju zajel celotno področje usmerjenega izobraževanja. Potem bi pa verjetno bili delni zakoni, ki bi urejali področje srednjega in visokega šolstva. Hvala lepa.

Predsednica Mara Žlebnik: Hvala, tovariš Zorič! Kdo še želi razpravljati? Prosim, besedo ima dr. Peter Novak, delegat občine Ljubljana-Center!

Dr. Peter Novak: Tovarišica predsednica, tovarišice in tovariši delegati! Skupina delegatov za Zbor občin občine Ljubljana-Center je raz-

pravljalna o obsežnem in zelo kvalitetnem poročilu Komisije Skupščine SR Slovenije za proučitev samoupravnih sporazumov in statotov visokošolskih organizacij in ga sprejela v celoti. Tudi ona je ugotovila, da je bilo opravljeno izredno obsežno delo. Ker pa ima večina visokošolskih delovnih organizacij sedež v območju občine Center, je naša delegacija glede na to, da so bile k statutom dane številne pripombe in da niso bila dana soglasja k statutom in ker se v delovnih organizacijah pojavljajo nekatera vprašanja, ki sicer niso bistvena, pa večkrat puščajo v nemar bistvena, postavila Komisiji nekaj vprašanj. Z njimi bi pravzaprav želeli razjasniti nekatere bistvene ali nebistvene dileme, ki še obstajajo.

Ko sprejemamo to poročilo, bi prosili za naslednje odgovore oziroma pojasnila:

V drugi točki na 9. strani pravi Komisija, da je potrebno v vseh statutih delovnih organizacij določiti podrobno organizacijo dela visokošolske delovne organizacije.

Vprašujemo, ali je resnično treba splošno določbo zakona o organiziranosti tolmačiti tako, da je potrebno do vseh podrobnosti določiti v statutu notranjo organizacijo dela. Gre za to, da bi taka podrobna opredelitev organizacije v statutu zahtevala, zaradi prilagajanja dela visokošolske delovne organizacije potrebam združenega dela ali pa novim spoznanjem na znanstveno-raziskovalnem in pedagoškem področju, neprestano spreminjanje statuta. Spremebe pa bi morale biti sprejete po enakem postopku kot sam statut.

Menimo, da bi lahko odločanje, predvsem o manjših notranjih organizacijskih spremembah, na primer o razdruževanju in združevanju laboratorijev, kateder in drugih enot, prepustili organu upravljanja fakultete, to je svetu. V njem so namreč tudi zastopani družbeni interesi, to se pravi interesi združenega dela, pa tudi interesi študentov in interesi visokošolske delovne organizacije. Na ta način bi dosegali enake učinke, le truda bi bilo manj.

Drugo vprašanje se nanaša na študij o delu, v katerem je govora v točki 3.7 na 12. strani. Zakaj Komisija meni, da bi morale direktne stroške, za katere še ne vemo, kaj to so, nositi organizacije združenega dela oziroma interesenti, ki študirajo ob delu? Po ustavi je študij brezplačen in bi sredstva tudi za ta študij morali zagotoviti iz rednih virov financiranja posebnih področnih samoupravnih interesnih skupnosti. Tudi nekatere odločbe oziroma stališča ustavnih sodišč, na primer v Bosni in Hercegovini, kažejo na to, da predložena rešitev ni ustrežna.

Na strani 15 točka 5.3 govori o dvojnem obravnavanju raziskovalcev na visokošolskih delovnih organizacijah. Nekateri visokošolske delovne organizacije so v svojih statutih, predvidele, da imajo raziskovalce, ki so podvrženi postopku za ponovne volitve, in raziskovalce, ki temu postopku niso podvrženi. Komisija je zavzela stališče, da morajo biti vsi raziskovalci podvrženi habilitacijskemu postopku oziroma ponovni izvolitvi.

Vprašanje je, ali ima Komisija namen takšen postopek uveljaviti v vseh organizacijah združenega dela, ki imajo raziskovalce, da bodo vsi raziskovalci v Sloveniji po enakem principu izvoljeni, nastavljeni in delovali, ali se s tem uvajajo dvojna merila, ne sicer v okviru visokošolskih delovnih organizacij, ampak v okviru raziskovalne sfere v Socialistični republiki Sloveniji.

In končno še dve vprašanji: Ali Komisija v skladu z opozorili in napotili na 30. strani ohranja dosedanje nazive organizacijskih enot, na primer katedra,

interni inštitut? Ali je potrebno obvezno spremeniti njihove naslove oziroma uvesti doslej neznani naslov pedagoško-raziskovalna enota?

Na zadnje zelo toplo pozdravljamo spisak zakonov in odredb, ki jih bo treba upoštevati pri usklajevanju statutov. Žal pa v njem ni zakona o združenem delu. Verjetno je bil ta zakon prezrt, ker je bilo poročilo prej pripravljeno. Mislim, da bi morali biti potrjeni statuti uskladeni z zakonom o združenem delu. Hvala lepa.

Predsednica Mara Žlebničnik: Hvala, tovariš Novak! Naprej, prosim! Ne želi nihče več razpravljati? Tovariš Šiftar želi besedo v imenu Komisije!

Marjan Šiftar: Tovarišica predsednica, tovarišice in tovariši delegati! Dovolite, da vas najprej seznanim z razpravo o tej točki dnevnega reda v Zboru združenega dela naše skupščine.

Zbor je to točko že zaključil. Predstavniki Komisije, ki so sodelovali v razpravi v Zboru združenega dela, so po opravljeni razpravi ocenili, da ni potrebe, da bi se Komisija sestala med samo razpravo in zavzela stališče do nekaterih pripomb, sugestij in razmišljanj, ki so bila prisotna v razpravi. Zato predlagam zboru, da sprejme tudi on sklep, da se Komisija sestane po končani razpravi in pripravi odgovore na nekatera vprašanja, ki so bila zastavljena tudi v tej razpravi, in po svoji seji poroča vsem zborom.

Če pa ima zbor za potrebno, da kot predstavnik Komisije takoj zavzamem stališče do nekaterih vprašanj, lahko to storim. Vendar vseeno predlagam, da bi Komisija prej imela sejo. Hvala.

Predsednica Mara Žlebničnik: Hvala, tovariš Šiftar! Želi tudi tovarišica Ulrihova besedo? (Ne želi.)

Predlagam zboru, da odloži sklepanje o tej točki dnevnega reda. Sklepali bomo, ko bo Komisija končala sejo in poročala zboru o svojih stališčih do postavljenih vprašanj v zboru.

Zato, če se zbor strinja, prekinjam to točko dnevnega reda. Kaže, da nima nihče drugačnega mnenja. Prosim Komisijo, da se takoj sestane, in ko bo opravila delo, poroča zboru.

Prehajamo na 6. točko dnevnega reda, to je na predlog zakona o varstvu prebivalstva pred nalezljivimi boleznimi.

Predlog zakona je predložil Skupščini v obravnavo njen izvršni svet, ki je za svojega predstavnika določil dr. Daniela Brezica, pomočnika predsednika Republiškega komiteja za zdravstvo in socialno varstvo. Dr. Brezic, želite ustno obrazložitev? (Ne.)

Predlog zakona ste prejeli z dopisom z dne 21. 1. 1977. Obravnavala sta ga Odbor za družbenoekonomske odnose in razvoj in Zakonodajno-pravna komisija, ki sta predložila pismeni poročili.

Želita poročevalca Odbora in Komisije besedo? (Ne.) Pričenjam razpravo! Kdo želi razpravljati? K razpravi se je že javil Tine Zorič, in sicer v imenu skupine delegatov iz občin Maribor, Kočevje, Ormož, Ljutomer, Ribnica, Trebnje, Murska Sobota in Brežice!

Tine Zorič: Spoštovana tovarišica predsednica, tovarišice in tovariši delegati! Na zboru delegatov za Zbor občin Skupščine SR Slovenije v Mariboru

smo oblikovali amandma k zakonu o varstvu prebivalstva pred nalezljivimi boleznimi, in sicer k 3. alineji 19. člena. Originalni zapis te alineje je, da dezinfekcijo, dezinsekcijo in deratizacijo v svojem območju organizirajo in opravljajo zavodi za socialno medicino in higieno oziroma enote osnovne higiensko-epidemiološke službe drugih zdravstvenih organizacij.

Amandma pa se glasi: »Dezinfekcijo, dezinsekcijo in deratizacijo organizirajo in izvajajo usposobljeni zavodi za socialno medicino in higieno«. Razlika je predvsem v besedi usposobljeni zavodi. Črtajo pa se tudi besede »na svojem območju«. Razlog za tako preoblikovanje te alineje je naslednji:

Zavodi za zdravstveno varstvo v območju Slovenije imajo že sklenjen samoupravni sporazum, po katerem so posamezni zavodi za zdravstveno varstvo prevzeli specializacijo na določenih področjih, na primer vem, da zavod v Kranju za področje turizma, drugje za področje prometa. Tako je zavod za zdravstveno varstvo Maribor prevzel v slovenskem merilu specializacijo na področju dezinfekcije, dezinsekcije in deratizacije in je v zvezi s tem že s celo vrsto zavodov v Sloveniji sklenil dolgoletne sporazume o opravljanju tega dela in ima tudi svoje delovne enote v njihovih območjih.

Dikcija zakona bi direktno rušila to pravzaprav načelno soglasje vseh slovenskih zavodov za zdravstveno varstvo in bi pomenila, da v območju vsake občine zavod za zdravstveno varstvo izvaja to dejavnost ne glede na to, ali je zanjo usposobljen ali ne. Na tej osnovi temelji dopolnitev alineje z besedama »usposobljeni zavodi«. To ima seveda še eno dodatno posledico: Zavode za zdravstveno varstvo, ki se bodo hoteli za to dejavnost usposobiti, bo moral verjetno verificirati Komite za zdravstveno varstvo in socialno skrbstvo. To pomeni, da bodo morali dobiti priznanje usposobljenosti za to dejavnost. Širšo obrazložitev sem skrajšal in jo omejil na tisto, kar je bistveno v tem amandmaju.

Predsednica Mara Žlebnik: Hvala, tovariš Zorič! Naprej, prosim? Besedo ima Milan Zmrzlak, delegat občine Litija!

Milan Zmrzlak: Tovarišica predsednica, tovarišice in tovariši delegati! Delegacija in delegiranje delegatov v Zbor občin in občine Litija je na svoji seji dne 21. 2. 1977 obravnavala predlog zakona o varstvu prebivalstva pred nalezljivimi boleznimi ter ima naslednje pripombe:

1. Drugi odstavek 4. člena, naj bi se glasil: »Izvajanje ukrepov za varstvo pred nalezljivimi boleznimi ima prednost pred drugimi ukrepi«.

Obrazložitev: Izvajanje ukrepov za zdravstveno varstvo pred nalezljivimi boleznimi ima prednost pred drugimi ukrepi, in ne samo pred zdravstvenimi. Uspoštovati moramo ustavna določila o varstvu človekovega zdravja.

2. Četrty odstavek 25. člena naj bi se glasil: »Stroške za delo komisij iz prvega odstavka tega člena krijejo krajevno pristojne občinske skupščine«.

Obrazložitev: Ker so po četrtem odstavku 25. člena te komisije občinske komisije in njim odgovarjajo, bi jih praviloma morale tudi same financirati. Hvala lepa.

Predsednica Mara Žlebnik: Hvala, tovariš Zmrzlak! Opozoriti vas moram, da obravnavamo zakon v zadnji fazi, to se pravi kot predlog. Zato morate pripombe oblikovati kot amandma, in jih predložiti s podpisi desetih delegatov. Prosim, če to želite, da storite takoj! Lahko pa o njih že sedaj slišimo mnenje predstavnika Izvršnega sveta. Besedo ima dr. Danijel Brezic!

Dr. Danijel Brezic: Tovarišica predsednica, tovariši delegati! Dovolite, da začnem od zadaj, in sicer pri pripombah delegata iz Litije, ki naj bi postali amandmaji. Mislim, da je v tej Skupščini že bilo dogovorjeno in sprejeto načelo, da so v proračunih zagotovljena le tista sredstva, ki omogočajo delo državnih organov, v skladu z njihovimi nalogami in pristojnostmi. Naloga, ki je navedena v tem členu, ne sodi v ta okvir, ampak v okvir zdravstvenega varstva kot dela skupne porabe. Zato je ne morejo financirati družbenopolitične skupnosti, to se pravi občine. To je prvo.

Drugo pa je prednost nalezljivih bolezni. Praktično to pomeni, da bi imel pojav kolere prednost pred vdorom sovražnika. Zato ta pripomba ni sprejemljiva.

Dovolite še stališče k amandmaju skupine delegatov iz Maribora. Ta amandma je bil delno obravnavan že na seji Izvršnega sveta, ki je sprejel določeno korekcijo. V tretjem odstavku so se črtale besede »na svojem območju«. To pa tudi pomeni, da le niso diskvalificirani vsi zavodi za zdravstveno varstvo, ki z ustrezno usposobljeno službo lahko opravijo tako delo. To sedaj ureja dogovor med posameznimi regionalnimi zavodi. Mariborski zavod je za tako delo že usposobljen. Vendar ne moremo dati določenega monopola le eni zdravstveni organizaciji, da bi opravljala to delo za vse druge. Po splošnem zakonu o zdravstvenem varstvu pa že tako nobena zdravstvena organizacija ne more opraviti nobenega dela, če ni zanj verificirana, to se pravi, če nima pogojev za delo — kadre, opremo in ostalo. Hvala lepa.

Predsednica Mara Žlebnik: To pomeni, tovariš Brezic, če prav razumem, da se strinjate v imenu Izvršnega sveta s tistim delom amandmaja, ki se nanaša na črtanje besedila »svojih območij«? To je tudi že vsebovano v amandmajih Izvršnega sveta. Drugi del amandmaja pa zavračate? Hvala.

Vprašujem tovariša Zmrzlaka iz Litije, ali bo po tem pojasnilu vložil amandmaje! Vprašujem tudi tovariša Zoriča!

Tine Zorič (iz klopi): Po našem mnenju je bil osnovni spodrsrljaj besedilo: »na svojem območju«. Taka dikcija člena bi povzročila zapiranje zavodov v regionalne meje. Ne strinjam pa se s tolmačenjem amandmaja. Nismo zahtevali, da bi bile v zakonu navedene organizacije, ki naj bi to delo opravljale. Dejali smo le, naj opravljajo delo usposobljeni zavodi.

Predsednica Mara Žlebnik: Torej umikate svoj amandma k 19. členu? Drugi del amandmaja je zajet v predloženem amandmaju Izvršnega sveta. Torej, to je razčiščeno! Želi še kdo razpravljati? (Nihče.) Zaključujem razpravo in prehajam na glasovanje.

Najprej bomo glasovali o amandmajih Zakonodajno-pravne komisije k 4., 25. in 30. členu. S temi amandmaji soglašata Izvršni svet in Odbor za družbeno ekonomske odnose in razvoj. Mislim, da lahko o vseh teh amandmajih glasujemo skupaj, saj bistveno ne posegajo v vsebino zakona. Ali kdo temu predlogu nasprotuje? (Nihče.) Prosim, da o amandmajih glasujete. Kdor je za, naj prosim glasuje! (49 delegatov glasuje za.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Ugotavljam, da so amandmaji Zakonodajno-pravne komisije k 4., 25. in 30. členu soglasno sprejeti.

Glasovati moramo o amandmajih Izvršnega sveta k 2., 13. in 19. členu. Poročilo Izvršnega sveta s predlaganimi amandmaji ste dobili danes na klop. Predlagam, da o vseh teh amandmajih glasujemo skupaj. Ali kdo temu nasprotuje? (Nihče.) Predlagam, da glasujemo. Kdor je za, naj prosim glasuje! (50 delegatov glasuje za.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Ugotavljam, da so amandmaji Izvršnega sveta soglasno sprejeti.

Drugi amandmajev ni! Glasovati moramo še o predlogu zakona v celoti. Kdor je za predlog zakona, naj prosim glasuje! (49 delegatov glasuje za.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Ugotavljam, da je predlog zakona o varstvu prebivalstva pred nalezljivimi boleznimi soglasno sprejet.

Prehajamo na 7. točko dnevnega reda, to je na predlog za izdajo zakona o spremembah in dopolnitvah zakona o delavskih univerzah, izobraževalnih centrih in drugih organizacijah, ki se poleg šol ukvarjajo z izobraževanjem, z osnutkom zakona.

Predlog za izdajo zakona z osnutkom zakona je predložil Skupščini v obravnavo njen izvršni svet, ki je za svojega predstavnika določil tovarišico Elo Ulrih, predsednico Republiškega komiteja za vzgojo in izobraževanje, ki bo imela uvodno obrazložitev.

Ela Ulrih: Tovarišica predsednica, tovarišice in tovariši delegati! Moja uvodna obrazložitev bo zelo kratka. Opozorila bom le na bistveno vsebino zakona. Ta zakon s področja vzgoje in izobraževanja je zadnji, ki ga je treba uskladiti z ustavo.

Ker se večina dejavnosti, ki jo zajema ta zakon, nanaša na usmerjeno izobraževanje, to je na izobraževanje po osnovni šoli, se zakon dopolnjuje tudi z nekaterimi drugimi elementi in se ne uklajuje samo z ustavo. Upošteva nekatere elemente preosnove sedanjega srednjega, višjega in visokega šolstva v usmerjeno izobraževanje. Za to dajejo osnovo dokumenti Zveze komunistov, sprejeti na zadnjih kongresih. Vanj smo vgradili tiste elemente reforme, ki smo jih že sposobni uresničevati. Tako vsebinske spremembe vendarle presegajo okvir formalne uskladitve zakona z ustavo.

Te vsebinske dopolnitve predvsem na novo opredeljujejo bistvene družbene vzgojno-izobraževalne smotre, izobraževanje odraslih in naloge izvajalcev te dejavnosti, česar dosedanji zakon o delavskih univerzah ni vseboval.

Poleg tega se dopolnjuje sedanji zakon tudi z intencijami resolucij v tem smislu, da zahteva idejno marksistično usmerjenost vzgoje in izobraževanja, v skladu z izgradnjo naše samoupravne socialistične družbe. Zato se dopolnjujejo tudi merila in pogoji, ki jih morajo izpolnjevati delavci, ki opravljajo to dejavnost. Tudi teh odločb sedanji zakon nima; vsi drugi zakoni s področja vzgoje in izobraževanja pa jih že vsebujejo.

Zadnja, bistvena dopolnitev sedanjega zakona je v 4. členu in se nanaša na dopolnitve 2. in 15. člena starega zakona. Uvedeno je soodločanje delegatov udeležencev izobraževanja, ustanoviteljev in drugih uporabnikov pri upravljanju te vrste vzgojno-izobraževalnih organizacij.

To so bistvene vsebinske spremembe, ki še zdaleč niso tako številčne, kot so sicer pripombe in predlogi za spremembo členov, ki se s tem zakonom sedaj spreminjajo. Spremembe se resda dotikajo skoraj vseh členov sedaj veljavnega zakona, ki je sam po sebi zelo kratek, vendar vse izhajajo iz teh bistvenih

smotrov, razen nekaterih terminoloških, ki pomenijo uskladitev z drugimi zakoni. Med tem časom je namreč bil sprejet nov zakon o Izvršnem svetu in nov zakon o republiških upravnih organih, po katerem pristojni upravni organ ni več Sekretariat za prosveto in kulturo, ampak Republiški komite za vzgojo in izobraževanje. V zvezi s tem je bilo treba spremeniti celo vrsto teh naslovov.

Predvsem zaradi vsebinskih sprememb zakona menimo, da je treba ta zakon čimprej uskladiti z ustavo in z zakonom o združenem delu, pa hkrati, kot sem že rekla, upoštevati elemente reforme, ki smo jih sedaj že sposobni upoštevati. Ne bi bilo primerno odložiti usklajevanje zakona na čas, ko bomo z novim zakonom o usmerjenem izobraževanju v celoti regulirali to materijo. Ta zakon namreč še ne bo kmalu pripravljen. Ne nazadnje moramo omeniti tudi, da je uskladitev tega zakona z ustavo predvidena v programu Skupščine Socialistične republike Slovenije. Hvala lepa.

Predsednica Mara Žlebnik: Hvala, tovarišica Ulrihova. Predlog za izdajo zakona, z osnutkom zakona, ste prejeli z dopisom z dne 21. 1. 1977.

Izvršni svet predlaga, da se v smislu drugega odstavka 250. člena poslovnika Skupščine SR Slovenije prva in druga faza zakonodajnega postopka združita, tako da se hkrati obravnavata in sprejemata predlog za izdajo zakona in zakonski osnutek. O tem predlogu Izvršnega sveta pričenjam razpravo. Kdo želi besedo? (Nihče.)

Zaključujem razpravo in predlagam, da o predlogu Izvršnega sveta glasujemo! Kdor je za predlog, da se prva in druga faza zakonodajnega postopka združita, naj prosim glasuje! (48 delegatov glasuje za.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Ugotavljam, da je predlog Izvršnega sveta soglasno sprejet.

Predlog za izdajo zakona in osnutek zakona so obravnavali: Odbor za družbenoekonomske odnose in razvoj, Odbor za usmerjeno izobraževanje in Zakonodajno-pravna komisija, ki so predložili pismena poročila? Želijo morda poročevalci odborov in Komisije poročili še ustno dopolniti? (Ne želijo.) Hvala. Pričenjam razpravo. K besedi se je javil Pavle Kumer, delegat iz občine Celje!

Pavle Kumer: Tovarišica predsednica, tovarišice in tovariši delegati! Skupina delegatov za Zbor občin iz občine Celje je obravnavala osnutek zakona o spremembah in dopolnitvah zakona o delavskih univerzah, izobraževalnih centrih in drugih organizacijah, ki se poleg šol ukvarjajo z izobraževanjem. Pri tem se je naslonila predvsem na stališča, ki so jih pri nas izoblikovale prizadete izobraževalne organizacije. Sklenili smo, da je primerno dati k zakonu naslednje pripombe:

Spremembe zakona se predlagajo v času, ko še niso dovolj izoblikovane praktične rešitve usmerjene šole. Te pa bodo verjetno zadevale tudi ta zakon. Nadalje je bojazen, da bi lahko nekatera določila zakona ovirala delovanje teh izobraževalnih organizacij.

Poleg tega so bile sprejete nekatere konkretne pripombe in predlogi. Uveljavljavi naj se primernejši oziroma krajši naslov zakona. Ugotovimo lahko, da so takega mnenja tudi drugi oblikovalci pripomb in predlogov. V prvi C člen je treba dodati k besedam »organizacije in izvajanja« še besedo »poslovanje«. Tako bi bila bolj popolno opredeljena dejavnost teh organizacij. Izenačene bi bile tudi njihove obveznosti.

V 18. členu je ustrezna rešitev, saj tovrstne zveze delavskih univerz niso gospodarska oziroma poslovna združenja. To dejstvo mora biti prisotno tudi v drugih členih zakona.

Posebej želimo opozoriti na kadrovske problematiko, ki jo zadeva 22. člen. S togo rešitvijo ne smemo okrniti delovanje delavskih univerz, ampak zagotoviti postopno uveljavljanje kvalitetno usposobljenih delavcev, to je angažiranih kadrov. Predlagamo, da navedene pripombe sestavljalec predloga zakona prouči in ustrezno upošteva! Hvala.

Predsednica Mara Žlebnik: Hvala, tovariš Kumer! Naprej, prosim? Besedo ima Stanislav Šega, delegat občine Slovenska Bistrica!

Stanislav Šega: Tovarišica predsednica, tovarišice in tovariši delegati! Tudi naša skupina je obravnavala ta zakon. Ima tudi nekaj pripomb, ki so bolj ali manj stilistične. Gre za predlagano spremembo 4. člena, ki naj bi se glasil takole: »Posebni družbeni interes se zagotavlja s soodločanjem ustanovitelja, organov družbenopolitičnih skupnosti in družbenopolitičnih organizacij ter drugih zainteresiranih uporabnikov storitev izobraževalne organizacije, zlasti o uresničevanju skupnih ciljev, o temeljnih pogojih za pridobivanje dohodka in poslovanja, o kriterijih in merilih za oblikovanje cen.« Novost so kriteriji in merila za oblikovanje cen. Zakon govori o cenah. Menimo, da bi bilo prav, da bi predstavniki javnosti razpravljali samo o merilih in kriterijih za cene, ne pa o samih cenah. V zvezi s cenami predlagamo podobno formulacijo pri 15. členu.

Predlagamo tudi dopolnitev besedila 16. člena. Besedilo tega člena »za predstojnika delavske univerze pa tudi mnenje občinske konference Socialistične zveze delovnega ljudstva Slovenije« naj se dopolni z besedami »oziroma njenega organa«. Pri občinskih konferencah delujejo namreč koordinacijski odbori za kadrovska vprašanja.

Pri 22. členu se ne strinjamo s predlogom tovariša, ki je prej govoril. Predlagamo, da bi se pri 22. členu varianta črtala. Hvala lepa.

Predsednica Mara Žlebnik: Hvala, tovariš Šega! Še želi kdo razpravljati? Če ne želi nihče več razpravljati, zaključujem razpravo in predlagam zboru, da sprejme naslednji sklep:

1. Predlog za izdajo zakona o spremembah in dopolnitvah zakona o delavskih univerzah, izobraževalnih centrih in drugih organizacijah, ki se poleg šol ukvarjajo z izobraževanjem, z osnutkom zakona, se sprejme.

2. Predlog zakona pripravi Izvršni svet Skupščine SR Slovenije.

3. Pri pripravi predloga zakona naj upošteva pripombe, predloge in mnenja delovnih teles Skupščine in zbora ter pripombe, dane v današnji razpravi na seji zbora.

Kdor je za ta sklep, naj prosim glasuje! (49 delegatov glasuje za.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Ugotavljam, da je zbor soglasno sprejel predlagani sklep.

Prehajamo na 8. točko dnevnega reda, to je na predlog za izdajo zakona o ravnanju z odpadki, s tezami za osnutek zakona.

Predlog za izdajo zakona je predložil Skupščini v obravnavo njen izvršni svet, ki je za svojega predstavnika določil Srečka Brusa, republiškega pod-

sekretarja za varstvo okolja. Je predstavnik tukaj? Želite uvodno besedo? (Da.) Prosim!

Srečko Brus: Tovarišica predsednica, tovarišice in tovariši delegati! Pred vami je predlog za izdajo zakona o ravnanju z odpadki, skupaj s tezami za pripravo osnutka tega zakona. Preden začnete razpravo bi vas v imenu predlagatelja želel seznaniti z osnovnimi izhodišči za pripravo tega predloga in tez. Pri tem ne bi izpostavljajl zgovornih podatkov, ki so vam bili ponujeni v gradivu. Opozoril bi vas le na elemente družbeno verificirane politike do okolja in do naravnih virov.

Dogovorili smo se, da varstvo okolja pojmujemo predvsem kot aktivno varstvo, kar pomeni takšen odnos do problemov v okolju, s katerim bomo odpravljali vzroke negativnih pojavov, in ne le njihove posledice. Če hočemo široko družbeno uveljaviti načela aktivnega varstva človekovega okolja, potem se moramo opredeliti za takšno zakonodajno ureditev problemov odpadkov, ki bo, prvič, spodbujala preprečevanje njihovega nastajanja z usmeritvijo v proizvodnjo trajnejših izdelkov večje kakovosti in s tem tudi bolj smotrno izkoriščanje surovin energije, katerih pomanjkanje že danes predstavlja enega najpomembnejših svetovnih problemov, in drugič, spodbujala ponovno uporabo odpadkov, če je to tehnično možno in ekonomično, ter tretjič, opredeljevala pogoje in načine za urejeno in neškodljivo odstranjevanje odpadkov. Očitno je, da je najtežja naloga preventivno delovanje, ker ga je, enako kot spodbujanje predelave odpadkov, zelo težko sankcionirati, čeprav mora ustrezno družbeno obnašanje postati zakon samoupravljalcev.

Zakon bo zato opredeljeval ustrezen pristop do reševanja problemov odpadkov, predvsem industrijskih, podzakonski predpisi pa bodo neposredno urejali režime, postopke in pogoje za ravnanje s posameznimi vrstami odpadkov, česar zaradi izredne heterogenosti problema ni mogoče urediti z enim samim predpisom.

Zakaj poudarjamo problem reševanja industrijskih odpadkov? Spomnimo se le enega podatka, ki je ponujen v gradivu. Ocenjujemo, da nastane v Sloveniji letno 4,5 milijona ton industrijskih odpadkov in pol milijona ton komunalnih. Očitno je torej pereč problem industrijskih odpadkov, pri katerih so tudi največje možnosti za doseganje pozitivnih ekonomskih učinkov. Zato moramo spodbuditi čim širše povezovanje gospodarskih dejavnikov pri izkoriščanju rezerv, skritih v odpadkih.

Po drugi strani se moramo dogovoriti, da bomo pri vseh novih proizvodnih procesih in pri rekonstrukcijah obstoječih težili k proizvodnji trajnejših in bolj kakovostnih izdelkov. To ni le opredeljevanje za smotrnejše gospodarjenje z naravnimi viri, pač pa je tudi vsebinsko nasprotovanje potrošniški miselnosti in zaslužku za vsako ceno.

S predpisi je dokaj enostavno urediti odstranjevanje odpadkov, na primer z deponiranjem, kompostiranjem, sežiganjem ali s katerimkoli od drugih sodobnih postopkov. Za uspešnost z zakonom predvidenih ukrepov za preprečevanje nastajanja odpadkov in za njihovo ponovno uporabo pa je potrebna zavestno in široko zasnovana družbena akcija. Zato, tovarišice in tovariši delegati, želimo, da današnja razprava o predlogu za izdajo zakona o ravnanju z odpadki predstavlja začetek ravno takšne široke družbene akcije za reševanje teh vprašanj! Hvala lepa.

Predsednica Mara Žlebnik: Hvala, tovariš Brus! Predlog za izdajo zakona ste prejeli z dopisom z dne 25. 1. 1977. Obravnavali so ga: Odbor za družbenoekonomske odnose in razvoj, Odbor za urbanizem, stanovanjsko-komunalna vprašanja in varstvo okolja našega zbora ter Zakonodajno-pravna komisija, ki so predložili pismena poročila. Želijo poročevalci odborov in Komisije še ustno obrazložiti svoja poročila? (Ne.) Pričenjam razpravo. Obveščam vas, da sta pismena prispevka k razpravi poslali skupini delegatov iz občine Tolmin in iz občine Ljutomer. Kdo želi besedo? Ne želi nihče razpravljati? Če nihče, zaključujem razpravo in predlagam zboru, da sprejme naslednji sklep:

1. Predlog za izdajo zakona o ravnanju z odpadki se sprejme.
2. Osnutek zakona pripravi Izvršni svet Skupščine Socialistične republike Slovenije.
3. Pri pripravi osnutka zakona naj upošteva pripombe, predloge in mnenja teles Skupščine in zbora ter pripombe skupin delegatov.

Kdor je za predlagani sklep, naj prosim glasuje! (49 delegatov glasuje za.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Ugotavljam, da je zbor soglasno sprejel predlagani sklep.

Prehajamo na 9. točko dnevnega reda, to je na predlog odloka o statističnih raziskovanjih Socialistične republike Slovenije za leto 1977, ki ga je Skupščini predložil v obravnavo njen izvršni svet.

Za svojega predstavnika je Izvršni svet določil Milojko Virant, namestnico direktorja Zavoda Socialistične republike Slovenije za statistiko. Tovarišica Virantova, želite besedo? (Ne.)

Predlog odloka ste prejeli z dopisom z dne 27. 1. 1977. Obravnavala sta ga Odbor za družbenopolitični in komunalni sistem in Zakonodajno-pravna komisija, ki sta predložila pismeni poročili. Na podlagi vseh priloženih gradiv pričenjam razpravo. Kdo želi besedo? Besedo ima tovariš Šeme, delegat občine Ljubljana-Bežigrad!

J o ž e Š e m e: Tovarišica predsednica, tovarišice in tovariši delegati!

Delegacija občine Ljubljana-Bežigrad je 21. februarja tega leta razpravljala tudi o teh vprašanjih in meni, da je nujno opraviti analizo. Zato daje pobudo za raziskavo o poenotenju statističnih in drugih raziskav.

Namreč, organizacije združenega dela se vsak dan srečujejo s številnimi periodičnimi statističnimi raziskavami kot tudi z vrsto posebnih raziskav oziroma anket. Trenutno je pri nas sedem in več institucij, ki zbirajo te ali one podatke. Pri tem prihaja do neverjetnega ponavljanja zbranih podatkov, ki pa so nemalokrat med seboj neprimerljivi, ker so eni zbrani na nekoliko drugačen način kot drugi.

Tako na primer zbirajo podatke o rezultatih gospodarjenja naslednje institucije: Služba družbenega knjigovodstva, Poslovna banka, Gospodarska zbornica, Zavod SR Slovenije za planiranje, Republiški zavoda za statistiko, Center za gospodarski razvoj, upravni organi, skupščine občine in verjetno še drugi. Vsem tem institucijam organizacije združenega dela pošiljajo kup analitičnega gradiva. Kolikor bi bili podatki na podlagi poprejšnje studije in analize enotno zajeti, bi lahko statistične raziskave bistveno poenostavili in zreducirali strokovne službe teh institucij in s tem prihranili pri precejšnji družbeni režiji.

Zato menimo, da bi bilo prav analizirati sistem tovrstne družbene informatike. To nalogo bi nedvomno lahko izpeljala Raziskovalna skupnost Slovenije ali pa tudi katerokoli navedenih institucij. Seveda bi s tem bistveno povečali tudi ažurnost ter s tem pripomogli tudi k boljši informiranosti delegatov na vseh ravneh.

Predsednica Mara Žlebnik: Hvala, tovariš Šeme! Še kdo želi razpravljati? (Ne.)

Zaključujem razpravo in prehajam na glasovanje. Kdor je za predlog odloka o statističnih raziskovanjih v Socialistični republiki Sloveniji v letu 1977, naj prosim glasuje! (47 delegatov glasuje za.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Ugotavljam, da je Zbor soglasno sprejel predlog tega odloka. Glede na razpravo tovariša Šemeta predlagam, da sprejme zbor tudi naslednji sklep:

Izvršnemu svetu Skupščine SR Slovenije zbor predlaga, da v smislu razprave na seji zbora prouči pripombe, dane v razpravi k tej točki dnevnega reda, in stori potrebne ukrepe.

Kdor je za ta sklep naj prosim glasuje! (47 delegatov glasuje za.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Ugotavljam, da je Zbor soglasno sprejel ta sklep.

Prehajamo na 10. točko dnevnega reda, to je na samoupravni sporazum o ustanovitvi Izobraževalne skupnosti za gradbeništvo Socialistične republike Slovenije, ki ga je predložila v potrditev Izobraževalna skupnost za gradbeništvo SR Slovenije.

Predstavnik predlagatelja je Franc Valant, tajnik Izvršnega odbora te izobraževalne skupnosti. Želi predstavnik predlagatelja besedo? (Ne želi.)

Samoupravni sporazum ste prejeli skupaj s sklicem današnje seje. Z dopisom z dne 16. februarja 1977. leta pa ste prejeli prečiščeno besedilo samoupravnega sporazuma, ki ga je Izobraževalna skupnost za gradbeništvo Slovenije pripravila na podlagi pripomb, predlogov in mnenj delovnih teles Skupščine in zborov.

Samoupravni sporazum so obravnavali: Odbor tega zbora za družbeno-ekonomske odnose in razvoj, Odbor zborov Skupščine SR Slovenije za usmerjeno izobraževanje in Zakonodajno-pravna komisija ki so predložili pismena poročila, Odbor za družbenoekonomske odnose in razvoj pa tudi predlog odloka.

Prejeli ste tudi mnenje Izvršnega sveta Skupščine SR Slovenije. Želijo morda poročevalci odborov in Komisije še kaj dodati k poročilom? (Ne želijo.)

Na podlagi vseh predloženih gradiv pričujem razpravo. Opozarjam vas na to, da bomo razpravljali o samoupravnem sporazumu, ki ste ga prejeli z dopisom z dne 16. februarja 1977. leta, to pomeni o prečiščem besedilu. Kdo želi besedo? Prosim, besedo ima tovariš Dr. Peter Novak, delegat iz občine Ljubljana-Center.

Dr. Peter Novak: Tovarišice in tovariši delegati!

Skupina delegatov občine Ljubljana-Center, ki delegira delegate v Zbor občin je razpravljala o tem samoupravnem sporazumu o ustanovitvi posebne izobraževalne skupnosti za gradbeništvo.

Ugotovila je, da se te skupnosti ustanavljajo na podlagi 13. člena zakona o izobraževalnih skupnostih, ki med drugim določa, da se posebne izobraževalne

skupnosti ustanavljajo za posamezno področje ali skupino sorodnih področij. Ob tem je bilo v razpravi rečeno: Skupina v celoti podpira ustanavljanje posebnih samoupravnih interesnih skupnosti. Vprašanje pa je, ali je primerno v danem trenutku sprejemati samoupravne sporazume ozko specializiranih oziroma posebnih izobraževalnih skupnosti.

Gre namreč za to, da ni niti v teh sporazumih niti v kakšnem drugem aktu navedeno, kako bo prišlo do medsebojnega usklajevanja na področjih, k so interdisciplinarna in ki so danes pomembna za hiter razvoj posameznih strok. Gre namreč za to, da gradbeništvo vključuje tudi vrsto preostalih strok, kot so strojništvo, toplotna tehnika, energetika, inštalaterstvo, pa morda lesna industrija in podobno. Je cela vrsta izobraževalnih organizacij in njihovih posebnih delov, ki se ukvarjajo z izobraževanjem kadrov, ki bodo delali na tem področju, pa vendar ni v tem samoupravnem sporazumu nikjer govora o tem kako se bodo ti kadri vključevali v izobraževanje, kako se bo financirala njihova dejavnost in kako bodo usklajevali svoje interese.

Med tem ko po drugi strani ustanavljamo tako imenovane »reprodukcijske celote«, pa gremo v teh samoupravnih sporazumih na področju izobraževanja na delitev na posamezna ozka področja, lahko bi celo rekel na »cehovska področja«, čeprav vemo, da danes eno brez drugega ne gre več. Na tem področju smo pravzaprav močno povezani. Podobna situacija če mi dovolite, bi za to porabil dve minuti, je na področju strojništva na katerem je predvidena področna izobraževalna skupnost za strojništvo, ki je tesno povezana s povsem strojniškimi podjetji. Pri tem pa so izpuščeni veliki kompleksi združenega dela, kot sta bela tehnika in elektroindustrija, ki se v večjem delu dejavnosti ukvarjajo s strojništvom, ne pa z elektrotehniko ali s kakšnim drugim področjem.

Zato se postavlja vprašanje, ali je primerno v danem trenutku sprejeti takšen samoupravni sporazum. Treba bi bilo zagotoviti:

Prvič: Posamezne izobraževalne organizacije ki izobražujejo kadre, ki so vezani na več različnih področij, bi lahko podpisale in pristopile k večjemu številu samoupravnih sporazumov o ustanovitvi področnih interesnih izobraževalnih skupnosti. Drugič če to ni mogoče, je treba združevati posebne izobraževalne skupnosti v reprodukcijske celote.

Dajem v ponovno razpravo predlog, ali ne bi morda počakali, da prejmemo še preostale sporazume, ki so v primerjavi, in šele nato razpravljamo, kako najbolje doseči medsebojno uskladenost. Ne gre namreč le za vprašanje, ali smo v tej ali oni izobraževalni skupnosti, ampak za vprašanje sofinanciranja in nadaljnjega razvoja teh skupnosti. Gre pravzaprav za zelo široko povezano delovanje.

Predsednica Mara Žlebnik: Želi še kdo razpravljati? (Nihče.) Verjetno je glede na razpravo tovariša Novaka potrebno, da se oglasi tovarišica Ulrihova. Besedo ima tovarišica Ela Ulrih!

Ela Ulrih: Tovarišica predsednica, tovarišice in tovariši delegati. Začela bi pri koncu izvajanja tovariša Novaka, namreč, ali naj se razprava in s tem seveda tudi ustanovitev te skupnosti še nekoliko odmakne in naj se počaka z njeno ustanovitvijo. Mislim, da to ni prav, čeprav je seveda veliko misli, ki jih je izrekel tovariš delegat, takih, da so vredne premisleka, imamo že odgovor nanje.

Vsekakor pomisleki, ki jih je izrekel, niso takšni, da bi morali zaradi tega zavlačevati ustanovitev te samoupravne interesne skupnosti in njeno delovanje, ko so se delavci in delovni ljudje, ki so navedeni v preambuli samoupravnega sporazuma, samoupravno za to odločili. Problem širšega pove-zovanja pa seveda ostaja, čeprav s formalne plati ni odprt. Tako ustava v svojem 68. členu, če se ne motim pa tudi zakon o izobraževalnih skupnostih, nalagata tem skupnostim, da ustanavljajo skupne organe za reševanje tistih zadev, ki so skupne več interesnim skupnostim, da v teh skupnih organih ugotavljajo skupne probleme, zavzemajo do njih stališča in jih predlagajo v reševanje vsak svoji samoupravni interesni skupnosti. To je prav gotovo v samoupravnem aktu treba opredeliti. Vendar mislim, da bo treba to podrobne-je razčleniti v statutu in ne v samoupravnem sporazumu.

Ta samoupravni sporazum je toliko odprt, da omogoča tudi drugim orga-nizacijam, in ne le-tem, ki so navedene v preambuli in ki so v tem trenutku podpisnice tega sporazuma, da k temu sporazumu pristopijo in postanejo polnopravne članice izobraževalne skupnosti. Torej lahko strojništvo kot panoga, če ugotovi ta interes pod enakimi pogoji, kot sedanji člani, še pristopi k tej skupnosti.

Sedaj pa bom še nekoliko spregovorila o koncipiranju in snovanju poseb-nih izobraževalnih skupnosti v Sloveniji.

V tem trenutku se na splošno rešujejo nekatera vprašanja snovanja samo-upravnih interesnih skupnosti nasploh, v povezavi z usmerjenim izobraževanjem pa še posebej izobraževalnih skupnosti v Sloveniji. Ta vprašanja se proučujejo v zvezi z zakonom o združenem delu, in sicer v zvezi z uresničevanjem družbenoekonomskih odnosov in menjave dela v samoupravnih interesnih skup-nostih.

Nemara bodo sprejete še nekatere novosti, da ne bomo imeli le ta enostavni model, ki ga v tem trenutku razvijamo. Pri tem modelu se tudi ni treba zadrževati, ker ga je treba razvijati. To ni v nasprotju s tem, kar se tudi sedaj snuje, in ni v ničemer v nasprotju z že sprejetim zakonom o združenem delu. Novosti pa bodo verjetno v tem, da bo sedanji model samoupravnih inte-resnih skupnosti še bolj razčlenjen v zakonu o izobraževalnih skupnostih. Imeli bomo, če grem od baze navzgor, poleg občinskih posebnih izobraževalnih skup-nosti in republiške izobraževalne skupnosti kot zveze le-teh, še temeljne skup-nosti, ki bodo nemara širše področje notranje razčlenile na ožje področje intere-sov. Tak primer je že v zvezi s skupnostjo za kemijo in farmacijo, ki je, sicer enovita posebna izobraževalna skupnost, razčlenjena v dve temeljni skupnosti, za kemijo in farmacijo. Tudi drugi primeri bodo pokazali, da bomo najbrž morali iti v dve smeri hkrati, in sicer že obstoječe skupnosti združevati v posebne skupnosti in jih preosnovati kot temeljne skupnosti z enakimi pravicami, kot jih imajo danes, po drugi strani pa nekatere skupnosti, ki so danes širše zasnovane, znotraj razčleniti. Ta proces bo torej šel v obe smeri. Hkrati s snovanjem modela organiziranosti izobraževalnih skupnosti je dogovorjeno tudi, da ne bo ovire, da se ne bi proizvodne in druge organizacije združenega dela včlanjevale v več izobraževalnih skupnosti, vendar seveda ne v vsako, ker bi s tem ta model pravzaprav razvrednotili. Včlanjevale bi se v tiste skupnosti, v katerih bi uveljavljale pretežne potrebe po kadrih oziroma v katerih bi pretežno zadovoljevale svoj interes in potrebo po kadrih. Tako realno pred-videvamo, da se bodo v take skupnosti, morda v gradbeniško, v strojniško pa prav gotovo, včlanjevale proizvodne organizacije. Podobne skupnosti bodo

tudi na področju družboslovnega šolstva, ker na primer ekonomske in pravne kadre v zelo velikem številu prav tako potrebujejo številne delovne organizacije, vse organizacije pa katerega izmed teh kadrov. Zaradi posamičnih potreb se ne bo treba včlanjevati v posebne izobraževalne skupnosti, ker bo vsaka poleg tega, da bo zadovoljevala interese in potrebe članov te skupnosti, zadovoljevala z enim delom tudi širše družbene potrebe, tako kot bo tudi dobivala kadre s področij delovanja drugih samoupravnih interesnih skupnosti.

Če sem s to obrazložitvijo kaj pomagala pri razčiščenju tega vprašanja in če je z njo zadovoljen tudi tovariš Novak, predlagam, da zbor ne zadrži potrditve tega sporazuma, še celo zaradi tega ne, ker so tudi delovna telesa Skupščine, to izhaja iz njihovih poročil, soglašala s potrditvijo tega sporazuma, ob tem, da se ta skupnost zaveže, da upošteva pripombe Skupščine.

Predsednica Mara Žlebnik: Hvala lepa, tovarišica Ulrihova! Tovariš Novak, ste zadovoljni s to obrazložitvijo? (Da.) Želi še kdo razpravljati? (Nihče.)

Zaključujem razpravo in prehajam na glasovanje. Kdor je za predlog odloka o potrditvi samoupravnega sporazuma o ustanovitvi Izobraževalne skupnosti za gradbeništvo Slovenije, naj prosim glasuje! (49 delegatov glasuje za.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Ugotavljam, da je zbor soglasno sprejel predlog tega odloka.

Ker vidim, da so člani Komisije že prišli, se vračam na 5. točko dnevnega reda, to je na poročilo Komisije Skupščine SR Slovenije za proučitev samoupravnih sporazumov in statutih visokošolskih organizacij.

Prosim tovariša Marjana Šiftarja, da pove, kaj so se v Komisiji dogovorili!

Marjan Šiftar: Tovarišice in tovariši delegati!

Komisija, ki se je sestala danes na svoji 13. seji, je skrbno proučila vsa vprašanja in pomisleke, ki so bili izraženi v obeh zborih. Poskušal vam bom posredovati mnenja Komisije o pomislekih in stališčih, ki so bila dana v Zboru občin.

Postavljeno je bilo vprašanje v zvezi s pobudo na strani 7, pobudo številka 7, predvsem v zvezi z zadnjim njenim delom, torej glede možnosti ponavljanja izpita. Opozoril bi delegata v zvezi s tem na točko 3.10 na strani 13 splošnih pripomb, kjer se je Komisija opredelila do vprašanja izpitov. Da pa vendarle ne bi ostalo to vprašanje nejasno in nedorečeno, bi opozoril na bistvene elemente te splošne pripombe:

Želel bi namreč opozoriti v bistvu na najpomembnejši element, in sicer na ločevanje pravice do študija od statusa študenta. Po ustavi je namreč slehernemu zagotovljena pravica do študija pod enakimi pogoji, ki se lahko določajo in spreminjajo z zakonom. Vemo, da v zakonu o visokem šolstvu ni nobenih določb, na podlagi katerih bi lahko omejevali pravico do študija oziroma omejevali število opravljanj posameznega izpita s sankcijo, da v primeru, če študent ne opravi določenega izpita po večkratnih ponavljalnih, izgubi na podlagi tega pravico do študija. Taka je bila dosedanja praksa in so bile določbe, ki so tako prakso urejale, v statutih, ki jih je obravnavala Komisija.

Torej ne gre za izenačevanje, kot sem že rekel, pravice do študija s statusom študenta, kajti vztrajati moramo pri tem, da bo študent za napredovanje iz letnika v letnik izpolnil vse tiste zahteve, ki jih od njega terjata študijski program. To pomeni, da lahko študent napreduje v naslednji letnik le v pri-

meru, če izpolni vse te zahteve, ki so določene s študijskim programom. To pa seveda ne pomeni, da bi lahko študentom omejili pravico do opravljanja izpita. Študent lahko večkrat ponavlja izpit, dokler ga ne naredi. To pa seveda ne pomeni, da lahko ohrani tudi status študenta. Kajti če študent ne opravi izpita do začetka naslednjega študijskega leta, se ne more vpisati v naslednji letnik in torej ne more ohraniti statusa študenta.

V zvezi s tem bi želel opozoriti še na en element te splošne pripombe, o kateri sem doslej govoril, in sicer na to, da lahko visokošolske temeljne oziroma delovne organizacije v svojih samoupravnih splošnih aktih določijo pogoje, oblike in načine preverjanja znanja ali skratka določijo, pod kakšnimi pogoji študent lahko opravlja izpit drugič, tretjič, četrtič in tako naprej, kar pa je, še enkrat poudarjam, neodvisno od statusa študenta, ki ga ohranja le ob pogoju, če redno izpolnjuje vse zahteve, ki so predpisane s študijskim programom posamezne visokošolske organizacije.

Drugo vprašanje, ali kot je delegat naslovil svoje razmišljanje, drugi pomislek se nanaša na pobudo številka 8, prav tako na strani 7 poročila Komisije, glede dopolnitve zakona o visokem šolstvu v zvezi s podeljevanjem nazivov redni profesor in docent na višjih šolah.

Odgovor je naslednji: Sodimo, še vedno, da naj bi Republiški komite za vzgojo in izobraževanje proučil pobudo za dopolnitev zakona v zvezi s tem. Dosedanja praksa, ki je bila v določenem smislu pravzaprav prisotna tudi pri dosedanjem delu Komisije, ali precizneje rečeno, praksa, ki je veljala do sprejetja še sedaj veljavnega zakona o visokem šolstvu, po kateri so nazive redni profesor, izredni profesor in docent podeljevali zgolj na visokih šolah ali fakultetah, je bila v bistvu z zakonom odpravljena. Da pa ne bi prihajalo do nejasnosti oziroma do nesporazumov in do mešanja stare prakse s prakso, ki jo terja zakon o visokem šolstvu, daje Komisija pobudo, da zakon v 69. ali v enem izmed drugih členov, ki govorijo o nazivih, jasno določi, da se vsi nazivi, ki jih predvideva zakon o visokem šolstvu, lahko podeljujejo na vseh visokošolskih organizacijah. Gre le za pobudo.

Hkrati naj opozorim še na eno vprašanje: v 29. členu zakona o visokem šolstvu, ki govori o nalogah univerze, je med drugim opredeljeno kot naloga univerze tudi »usklajevanje meril in postopkov za podeljevanje nazivov.« Komisija sodi, da naj bi Republiški komite za vzgojo in izobraževanje, ko bo presojal to pobudo, ugotovil, ali sta univerzi morda že uskladili merila in postopke na samoupraven način in ali sta se sporazumeli, po kakšnem enotnem postopku in s kakšnimi enotnimi merili se bodo podeljevali nazivi na visokošolskih organizacijah v Ljubljani in Mariboru oziroma višjih šolah, visokih šolah in fakultetah, in ugotovil, ali je treba na podlagi te pobude predlagati ustrezno dopolnitev zakona o visokem šolstvu. Gre le za to, da bi bil zakon jasen in nedvoumen glede tega, na katerih šolah se lahko podeljujejo določeni nazivi. Stališče Komisije je, da se vsi nazivi iz 69. člena zakona o visokem šolstvu lahko podeljujejo na vseh visokošolskih organizacijah. V zvezi s tem stališčem, ki je zorelo z delom Komisije in dozorelo tik pred zaključkom današnjih sej obeh zborov, je tudi predlog, da se umakne ena izmed vsebinskih pripomb, na katero ste bili opozorjeni že v uvodnem referatu.

Prvo vprašanje, ki ga je postavil tovariš Novak, se nanaša na splošno pripombo Komisije v zvezi z notranjo organiziranostjo. Komisija še vedno sodi, da je glede tega zakon o visokem šolstvu nedvoumen in jasen. V 14. členu namreč jasno določa, da je treba notranjo organiziranost visokošolske organizacije

opredeliti in razčleniti v statutu oziroma v samoupravnem splošnem aktu, če gre za delovno organizacijo, ki ima v svojem sestavu temeljne organizacije. Ta splošna pripomba je še vedno utemeljena. Opozarjam pa na potrebo po ločevanju stalne organizacijske strukture, ob katero se Komisija spotika v splošni pripombi, do organizacije dela. Kajti z zakonom o visokem šolstvu in z našo pripombo je seveda mišljena stalna organizacijska struktura posamezne visokošolske organizacije, ki pa mora biti določena že po zakonu s statutom.

Komisija pa se ne spotika ob vprašanje organizacije dela oziroma izvajanja posameznih programov in nalog, ki jih prevzame in katerih nosilec je posamezna visokošolska organizacija. Če to ilustriram s primerom: Posamezna raziskovalna naloga, ki jo po ustreznem postopku prevzame kot izvajalec posamezna visokošolska organizacija, se bo seveda morala izvajati tako, da bo izvedena čim uspešneje, čim kvalitetneje in v čim krajšem času. Temu cilju se bo seveda morala podrediti tudi organizacija dela glede izvajanja posamezne raziskovalne naloge.

Če sem v zvezi s tem vprašanjem konkreten in precizen: Komisija še vedno sodi, da spreminjanje notranje stalne organizacijske strukture posamezne visokošolske organizacije ni možno po drugačni poti kot s spremembo oziroma dopolnitvijo statuta.

Drugo vprašanje tovariša Novaka se nanaša na stroške v zvezi s študijem ob delu. Ne bi se spuščal v razpravo o celotni problematiki, ki se nanaša na financiranje študija ob delu, čeprav bi mogoče bilo to koristno in potrebno. Izhajam iz predpostavke, da so nam temeljni elementi obstoječe prakse in temeljni elementi sistema študija ob delu, ki ga gradimo, znani. Zato bi res spregovoril le o tem, na kar je opozoril že tovariš Novak.

Pod dodatnimi neposrednimi stroški, ki so navedeni v splošni pripombi na strani 12, točka 3.7, gre predvsem za tiste stroške, ki jih pokrivajo tiste organizacije združenega dela, ki pošiljajo svoje delavce na študij, ali jih pokriva sam kandidat za študij. Naj povem v ilustracijo, da so kot dodatni neposredni stroški mišljeni na primer stroški za prevoz, stroški, ki nastajajo v zvezi z nadomestili osebnih dohodkov za študente, ki obiskujejo tiste oblike študija, ki jih posamezne visokošolske organizacije izvajajo zanje, in podobno.

Skratka, kot dodatni neposredni stroški niso mišljeni stroški, ki bi jih pokrivalo visokošolske organizacije, oziroma stroški, ki naj bi se pokrivali v okviru samoupravne interesne skupnosti. Te dodatne stroške, ki sem jih z nekaj primeri ilustriral, pokrivajo organizacije združenega dela oziroma sami zainteresenti. Ob tem, da naj bi te stroške pokrivali tudi sami zainteresenti in da bi v posameznih primerih zainteresenti morali pokrivali tudi večji del stroškov, ki nastajajo z njihovim študijem ob delu, bi seveda moral opozoriti samo še na naslednje:

Težimo in moramo težiti k temu, da bi študij ob delu postal dejansko sistem celotnega visokošolskega študija, tudi v razmerju do financiranja, da bi se študij ob delu razvijal na podlagi potreb in interesov združenega dela, da bi skratka vedno bolj prevladovali med študenti ob delu študenti, ki jih na študij pošiljajo organizacije združenega dela, oziroma da bi študirali tisti, za katere so organizacije združenega dela iz gospodarstva in drugih dejavnosti neposredno zainteresirane. Vemo, da se bodo glede financiranja teh študentov morale neposredno sporazumevati v okviru samoupravnih interesnih skupnosti organizacije združenega dela in visokošolske organizacije. Seveda pa bodo še vedno ostajali posamezniki, ki se bodo želeli izpopolnjevati z dodatnim študijem,

pa ne bo neposrednega ožjega, širšega ali najširšega interesa zanje, ki bi se izražal tudi prek financiranja. V takih primerih pa bomo seveda morali ostati pri načelu, da taki kandidati na podlagi poprejšnjih, jasno dogovorjenih in širše prediskutiranih meril, jasno opredeljene, širše prediskutirane in širše ovrednotene cene študija ob delu sami plačajo svoj študij ob delu.

Peto vprašanje, ki ga je postavil tovariš delegat, se nanaša na splošno pripombo glede dvojnega obravnavanja raziskovalnih delavcev.

Odgovor: Komisija je nenehno upoštevala načelo, da si mora tisti delavec, ki dela ali želi delati v visokošolski organizaciji, pridobiti naziv po zakonu o visokem šolstvu.

Drugo vprašanje se nanaša na naziv raziskovalni asistent. Gre za določbe, ki predvidevajo, da se na šolah podeljujejo poleg nazivov, ki jih pozna zakon o visokem šolstvu in ki jih določa 69. člen, tudi nazivi raziskovalni asistenti in podobni.

Komisija sodi, kot sem že prej omenil, da si mora sleherni, ki dela ali želi delati v visokošolski organizaciji, pridobiti naziv po zakonu o visokem šolstvu, torej po merilih in postopku, ki ga predvideva zakon o visokem šolstvu in katerega podrobneje razčlenjujejo samoupravni splošni akti visokošolskih organizacij.

O nazivu raziskovalni asistenti le še naslednje: Ko se je Komisija srečala s takimi primeri, je visokošolske organizacije opozorila na nek način tudi v svoji splošni pripombi, da se visokošolske organizacije lahko odločijo za to, da priznajo naziv raziskovalni asistent, čeprav seveda nastaja ob tem v določenem smislu zmeda, namreč glede naziva asistent, kot ga pozna zakon o visokem šolstvu, in naziva raziskovalni asistent. Zadnji odstavek 69. člena zakona o visokem šolstvu namreč določa, da lahko visokošolske organizacije podeljujejo posebni naziv strokovni sodelavec, ki pa mora biti določen v statutu. Seveda pa tudi za podeljevanje takih nazivov na podlagi zadnjega odstavka 69. člena zakona o visokem šolstvu veljajo merila in postopki, ki veljajo za podeljevanje vseh preostalih nazivov, ki jih pozna zakon o visokem šolstvu.

Postavljeno je bilo še vprašanje, ali se Komisija zavzema za ukinitve uporabe izraza katedra in ali se zavzema za uporabo izraza pedagoško-znanstvena enota.

Povem naj, da je Komisija s »pedagoško-znanstveno enoto« želela poimenovati vse različne pojavne oblike pedagoško-znanstvenih enot oziroma da Komisija meni, da »pedagoško-znanstvena enota« pomeni generični pojem za vse različne pojavne oblike, kot so katedra, interesni inštituti in podobno.

Predsednica Mara Žlebnik: Hvala, tovariš Siftar!

Tovariša Zoriča in Novaka vprašujem, ker sta postavila ta vprašanja, če sta zadovoljna s to obsežno obrazložitvijo predstavnika Komisije! Prosim, besedo ima tovariš Tine Zorič!

Tine Zorič (iz klopi): Najprej bi povedal, da sem govoril kot predstavnik obeh univerz in da nisem posredoval svojega mnenja. 8. točka je tako ali tako sprejeta. Splošna pripomba v 7. točki pa je tako oblikovana, da omogoča študentom sedanjih visokošolskih organizacij večkratna opravljanja izpitov in je sprejemljiva.

Predsednica Mara Žlebnik: Besedo ima tovariš dr. Peter Novak!

Dr. Peter Novak: Na kratko bom povedal. Mislim, da se nismo povsem razumeli v zvezi z dvojnimi vrednotenjem raziskovalcev v visokošolskih organizacijah in izven visokošolskih organizacij. Ne gre za vprašanje naziva, ampak za vprašanje, ali bomo tudi raziskovalce v industriji, v inštitutih izven visokošolskih organizacij vrednotili z enakimi kriteriji, kot vrednotimo raziskovalce v visokošolskih organizacijah. Ali to prepuščamo preostali zakonodaji, glede na to, da se raziskovalci pod enakimi pogoji srečujejo v raziskovalnih skupnostih, ko vlagajo zahteve za sredstva itd.?

Želel bi tudi jasen odgovor na vprašanje, ali mora študent ob delu plačevati šolnino, pri tem ne mislim na pokritje stroškov potovanja in izgube časa v delovni organizaciji, ali mu ni treba plačevati šolnine oziroma neposredno plačevati organizaciji, ki opravlja vzgojno-izobraževalno delo.

Predsednica Mara Žlebnik: Hvala, tovariš Novak! Bi lahko tovariš Šiftar na to odgovoril? (Da.) Sicer pa menim, da vseh pripomb na današnji seja zbora ne moremo obravnavati in tudi te pripombe, glede na naš današnji sklep, da še ne sprejemamo akta o soglasju, nimajo neposrednega vpliva na visokošolske organizacije. Prosim, besedo ima tovariš Marjan Šiftar!

Marjan Šiftar: V zvezi s prvim vprašanjem naj povem, da Komisija ni imela naloge, da se ukvarja s tem vprašanjem, vendar se je srečala z njim in ocenila, da bi bilo treba razmisliti o potrebni uskladitvi podeljevanja nazivov na podlagi zakona o visokem šolstvu s podeljevanjem nazivov v okviru raziskovalnih organizacij. Vendar, poudarjam, Komisija ni podrobneje obravnavala tega vprašanja, ker neposredno ni sodilo v njeno nalogo.

V zvezi z drugim vprašanjem pa menim, da bi vam poleg tega, kar sem že sam omenil, tovarišica predsednica Republiškega komiteja za vzgojo in izobraževanje posredovala morda podrobnejšo informacijo. To vprašanje se namreč ne nanaša zgolj na visokošolski študij, ampak v nekem smislu tudi na nekatere druge predhodne stopnje šolanja.

Ce mi tovarišica predsednica dovoli, bi dal na koncu svojih izjav, da se ne bi tolikokrat pojavil na govorniškem odru, predlog temu zboru, da bi poleg predlogov in sklepov, ki so bili navedeni v uvodnem referatu, ta zbor vzel na znanje še eno spremembo v poročilu Komisije, in sicer spremembo v splošnih pripombah na strani 10. Predlog za spremembo se nanaša na pripombo pod črto, označeno s številko 2. Do tega predloga je prišlo na podlagi razprave v Zboru združenega dela. Predlog se glasi: »Iz pripombe pod številko 2 na strani 10 se črtajo besede: vpisnih pogojev in.« Torej se celotna pripomba glasi: »Manjše spremembe in dopolnitve so zlasti spremembe izpitnega reda ter vnašanje...« Črtajo se torej besede »vpisnih pogojev in« iz pripombe pod številko 2 na strani 10, ki je pod črto.

Delegat v Zboru združenega dela je menil, da spremembe vpisnih pogojev ne morejo pomeniti manjših sprememb in dopolnitev, ampak da je treba sleherno spremembo oziroma dopolnitev vpisnih pogojev sprejeti po v preostalih točkah opredeljenem postopku za sprejemanje in spreminjanje vpisnih pogojev. To je utemeljitev, ki jo je dal delegat v Zboru združenega dela in ki jo sedaj povzema tudi Komisija, ki predlaga zboru, da to spremembo poročila upošteva.

Predsednica Mara Žlebnik: Hvala lepa! Ali menite, da naj odgovori na to vprašanje še tovarišica Ulrihova? (Da.) Prosim, besedo ima tovarišica Ela Ulrih!

Ela Ulrih: Mislim, tovarišice in tovariši delegati, da sem dolžna reči nekaj besed v zvezi s problemom financiranja.

To je gotovo v tem trenutku eno izmed najpomembnejših vprašanj, z rešitvijo katerega se uresničuje zakon o združenem delu na področju vzgoje in izobraževanja. Hkrati, če pogledamo z vidika izobraževanja odraslih, je pa to seveda uresničevanje intencij resolucij X. in VII. kongresa, Zveze komunistov Jugoslavije in Slovenije, o reformi vzgoje in izobraževanja. Zato mi dovolite, da nakažem le nekaj obrisov tega problema.

Najprej morajo vse vzgojno-izobraževalne organizacije pripraviti svoje programe dela. Ti programi dela morajo enakopravno vključevati tako imenovani redni študij, študij tistih, ki se iz dela vračajo v izobraževanje v svojstvo rednega študenta in so bili predtem zaposleni, kot tudi pripravo programa za študij ob delu tistih, ki niso prenehali z delovnim razmerjem, pa se ob delu izobražujejo. Vse to mora vsebovati program visokošolske organizacije. Za vse te oblike študija morajo te organizacije imeti tudi posebne programe. Ti programi se morajo razlikovati glede na subjekt, ki je vključen v vzgojo in izobraževanje. Razlika je namreč, ali je nekdo prišel na visoko šolo iz osnovne šole prek srednje ali pa je bil vmes zaposlen in si pridobil življenjske in delovne izkušnje.

Tak program mora v skladu z zakonom o združenem delu, da ne naštevam še preostalih zakonov, predvsem tudi v skladu z zakonom o družbenem planiranju, iti v verifikacijo, v sprejemanje in potrjevanje k tistim delavcem, ki so zainteresirani za realizacijo tega programa, to je v materialno proizvodnjo. Tam se bodo delavci izrekli tudi o sredstvih, ki jih bodo dali za realizacijo tega programa, in sicer toliko, kolikor so zanj zainteresirani. Tak postopek je vselej potreben, kadar so ti programi splošnega pomena za celotno območje naše republike.

Poleg tega bo pa prihajalo tudi do zadovoljevanja individualnih potreb, ko bo neka visokošolska organizacija zadovoljila konkretno potrebo Iskre, TAM, Livarne, Krke in podobnih organizacij in se bo z njimi dogovorila, kakšen program in za kakšno ceno ga bo uresničila. Ta cena bo individualno dogovorjena in bo predmet menjave. Tudi v takem programu in v splošnem programu pa je lahko opredeljeno, da bodo tisti, ki bodo študirali ob delu, študirali na svoj račun oziroma v svojem interesu. Študirali bodo na primer egiptologijo, arabščino, študirali nekaj, za kar v tem trenutku naše združeno delo niti neposredno niti prek samoupravnih interesnih skupnosti ni razpisalo štipendij in študija in ga ni pripravljeno financirati oziroma predpostavljamo, da ga ni pripravljeno financirati. Če pa kdo želi to študirati, to možnost ima, ker taka šola, taka, da uporabim star izraz, katedra obstaja in mu lahko zadovolji to potrebo. Ni izključeno, da v takem primeru kandidat ne bo sam plačal študija, in to ni protiustavno. Naša ustava zagotavlja brezplačno šolanje samo na stopnji osnovne šole, ker je to šolstvo edino obvezno po ustavi. Zato ustava določa, da mora občina zagotoviti pogoje za tako šolanje in mora zagotoviti tudi vse, kar je vezano na šolo, vključno s prevozi do šole, če sta šola oziroma prebivališče otroka oddaljena toliko, da je potreben prevoz. Torej je

glede osnovne šole občina tista, ki je dolžna zagotoviti vse pogoje šolanja, za vse ostalo šolanje pa tega ni dolžna.

Tako bomo imeli v prihodnje bolj razčlenjene oblike financiranja kot danes in bodo uveljavljeni predvsem tile trije načini financiranja: financiranje prek samoupravne skupnosti tistih članov, ki so združeni v kakšno samoupravno interesno skupnost zato, da uresničujejo izobraževanje in zadovoljujejo svoje potrebe, financiranje na ravni izobraževalne organizacije proizvodnje ali druge organizacije, ki je zainteresirana, in financiranje na ravni posameznih šol. Seveda ostrih ločnic ni, ker so znotraj tega tudi možne take oblike, ki jih že sedaj razvijamo: Na primer proizvodna organizacija nudi študentom ob delu določene olajšave in tudi delno pokriva njihove stroške, kadar te stroške šola določi in upraviči tako, da jih je treba posebej pokriti. Prek tega zakona želimo, sedaj se vračam na temeljno pripombo, preprečiti le to, da bi mogla visokošolska organizacija zaračunavati študij ob delu tudi takrat, ko je že na podlagi splošnega programa financiranja dobila sredstva in bila zadolžena, da organizira tudi izobraževanje ob delu.

Drug problem pa so nazivi znanstvenih delavcev. Zakon o visokem šolstvu izhaja iz tega, da so nosilci pedagoškega in raziskovalnega procesa v visokem šolstvu visokošolski učitelji, to je asistenti, docenti, izredni profesorji in redni profesorji. To so pa tudi znanstveni delavci. Nazivi, ki jih zanje navaja zakon, so: znanstveni svetnik, višji znanstveni delavec in znanstveni sodelavec, pa tudi strokovni delavci, kot so lektorji in podobni. Vsi ti delavci sodelujejo v procesu vzgoje in izobraževanja na visokih šolah in morajo po tem zakonu zato skozi postopek preverjanja, če izpolnjujejo tako imenovane »strokovne«, mišljena je ožja stroka in raziskovalno področje, pogoje in če izpolnjujejo tudi »pedagoške« pogoje, to je, če so dobri učitelji, mentorji v izobraževanju, in če izpolnjujejo »družbene kriterije«, kot jih imenujemo poenostavljeno, kar pomeni, da so zavzeti družbeni delavci za izgradnjo samoupravne socialistične družbe. To se nanaša na vse tri kategorije teh delavcev, in sicer na znanstvenike, pedagoge in druge strokovne delavce. Zato se v smislu teh določb ti znanstveniki ne obravnavajo samo po zakonu o raziskovalni dejavnosti in raziskovalnih skupnostih. Raziskovalci, ki so opredeljeni v slednjem zakonu, kadar delajo v visokem šolstvu, se obravnavajo tudi po členih zakona o visokem šolstvu in morajo izpolnjevati dodatne pogoje, da lahko sodelujejo v izobraževalnem procesu. Kadar je raziskovalec v proizvodni organizaciji, se nanj ne nanašajo določbe tega zakona. Ali je to vsebina tega vprašanja? Ne glede na to, če so ti raziskovalci v okviru visokošolske organizacije tako ali drugače obravnavani, bolj ali manj neposredno sodelujejo v pedagoškem procesu tudi kot mentorji-raziskovalci. Zato se nanje nanašajo ti dodatni kriteriji in postopek prek habilitacijske komisije. Raziskovalcu v proizvodni organizaciji tega ni treba. Hvala lepa.

Predsednica Mara Žlebnik: Hvala, tovarišica Ulrihova! Menim, da lahko razpravo zaključimo in predlagam, da ta zbor sprejme naslednji sklep:

1. Zbor občin Skupščine SR Slovenije sprejema poročilo Komisije Skupščine SR Slovenije za proučitev samoupravnih sporazumov in statutom visokošolskih organizacij ter vsebinske pripombe k samoupravnim splošnim aktom visokošolskih organizacij kot stališča Skupščine SR Slovenije. Iz vsebinskih pripomb se izvzame pripomba glede izvolitve visokošolskih delavcev v nazive docent, izredni in redni profesor v visokih šolah, na strani 23, točka 3, tretja

alinea. Iz pripombe pod številko 2 na strani 10 pa se črtajo besede pod črto: »vpisanih pogojev in«.

2. Republiški komite za vzgojo in izobraževanje naj prouči dopolnjene samoupravne sporazume in statute posameznih visokošolskih organizacij in ugotovi njihovo skladnost s sprejetimi stališči Skupščine SR Slovenije ter o tem poroča Komisiji Skupščine SR Slovenije za proučitev samoupravnih sporazumov in statutih visokošolskih organizacij. Komisija predloži zborom Skupščine SR Slovenije predloge odlokov o soglasju k posameznim aktom visokošolskih organizacij.

3. Izvršni svet Skupščine SR Slovenije naj čimprej prouči v 6. točki poročila Komisije navedena vprašanja in pobude glede posameznih določb v zakonu o visokem šolstvu ter po potrebi takoj predloži potrebne spremembe in dopolnitve zakona o visokem šolstvu.

Kdor je za ta sklep, naj prosim glasuje! (45 delegatov glasuje za.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Ugotavljam, da je zbor soglasno sprejel ta sklep.

Ker smo se že vrnili na prejšnje točke dnevnega reda, predlagam, da se vrnemo še na 3. točko dnevnega reda.

Obveščam vas, da me je predsednik Zbora združenega dela obvestil, da je Zbor združenega dela sprejel predlog stališč za usmerjanje skladnega razvoja in delitve dela na področju prometa in zvez v SR Sloveniji z vsemi amandmaji, ki so razvidni iz skupnega poročila Odbora Zbora združenega dela za družbeno-ekonomski razvoj in Odbora Zbora občin za družbeno-ekonomske odnose in razvoj, s tem, da se v IV. poglavju, ki se nanaša na izvajanje sprejetih nalog in ukrepov, dopolni še 3. točka, in sicer tako, da se v celoti glasi:

»3. Za izvajanje sprejetih nalog in ukrepov se morajo nosilci ustrezno organizirati in v okviru Republiškega komiteja za promet in zveze ob sodelovanju Gospodarske zbornice Slovenije usklajevati svoje delo.« Sprememba je le ta, da je na predlog delegata v Zboru združenega dela dodano besedilo »ob sodelovanju Gospodarske zbornice Slovenije«.

Vprašujem predstavnika Odbora tovariša Sukiča, ali se s to dopolnitvijo strinja! (Strinja se.) Vprašujem predstavnika Zakonodajno-pravne komisije, ali ima pripombe k tej dopolnitvi! (Nima pripomb.) Predlagatelj se je s to dopolnitvijo strinjal. Ali želi kdo razpravljati o tem predlogu? (Ne.) Predlagam, da glasujemo o tem amandmaju, ki je bil sprejet v Zboru združenega dela. Kdor je za ta amandma, naj prosim glasuje! (44 delegatov glasuje za.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Ugotavljam, da je amandma soglasno sprejet.

Prehajamo na 11. točko dnevnega reda, to je na predlog zakona o ratifikaciji dunajske konvencije o predstavljanju držav v njihovih odnosih z mednarodnimi organizacijami splošnega značaja, ki ga je Skupščina SR Slovenije predložil v soglasje Zbor republik in pokrajin Skupščine SFR Jugoslavije.

Predstavniki delegacije Skupščine SR Slovenije v Zboru republik in pokrajin je tovariš Ludvik Cipot. Predstavniki Izvršnega sveta Skupščine SR Slovenije pa je tovariš dr. Mirko Žgur.

Predlog zakona ste prejeli z dopisom z dne 21. 1. 1977. leta. Prejeli ste tudi mnenje Izvršnega sveta Skupščine SR Slovenije. Predlog zakona so obravnavali: Odbor tega zbora za družbeno-politični in komunalni sistem, Komisija za med-

narodne odnose in Zakonodajno-pravna komisija, ki so predložili pismena poročila, Komisija za mednarodne odnose pa tudi predlog odloka o soglasju. Na podlagi vseh teh gradiv pričujem razpravo. Želi kdo besedo? (Nihče.)

Zaključujem razpravo in prehajam na glasovanje. Kdor je za predlog odloka o soglasju k predlogu tega zakona, naj prosim glasuje! (42 delegatov glasuje za.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Ugotavljam, da je zbor soglasno sprejel predlog tega odloka o soglasju.

Prehajam na 12. točko dnevnega reda, to je na predlog zakona o ratifikaciji evropske konvencije o ekvivalenci diplom, na podlagi katerih se je mogoče vpisati na visokošolske ustanove, ki ga je Skupščini SR Slovenije predložil v soglasje Zbor republik in pokrajin Skupščine SFR Jugoslavije.

Predstavnik Izvršnega sveta Skupščine SR Slovenije je Vili Veršaj, svetovalec predsednika Republiškega komiteja za vzgojo in izobraževanje.

Predlog zakona ste prejeli z dopisom z dne 21. 1. 1977. leta. Prejeli ste tudi mnenja Izvršnega sveta. Predlog zakona so obravnavali: Odbor tega zbora za družbenoekonomske odnose in razvoj, Komisija za mednarodne odnose in Zakonodajno-pravna komisija, ki so predložili pismena poročila, Komisija za mednarodne odnose pa tudi predlog odloka o soglasju.

Na podlagi vseh gradiv pričujem razpravo. Želi kdo razpravljati? (Nihče.)

Zaključujem razpravo in dajem na glasovanje predlog odloka o soglasju k predlogu tega zakona! Kdor je za predlog odloka, naj prosim glasuje! (44 delegatov glasuje za.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Ugotavljam, da je zbor soglasno sprejel predlog tega odloka o soglasju.

Prehajam na 13. točko dnevnega reda, to je na predlog zakona o ratifikaciji dodatnega protokola k evropski konvenciji o ekvivalenci diplom, na podlagi katerih se je mogoče vpisati na visokošolske ustanove, ki ga je Skupščini SR Slovenije predložil v soglasje Zbor republik in pokrajin Skupščine SFR Jugoslavije.

Predstavniki so isti. Predlog zakona ste prejeli z dopisom z dne 21. 1. 1977. leta. Prejeli ste tudi mnenje Izvršnega sveta Skupščine SR Slovenije.

Predlog zakona so obravnavali: Odbor tega zbora za družbenoekonomske odnose in razvoj, Komisija za mednarodne odnose ter Zakonodajno-pravna komisija, ki so predložili pismena poročila, Komisija za mednarodne odnose pa tudi predlog odloka o soglasju.

Na podlagi vseh gradiv pričujem razpravo. Kdo želi besedo? (Nihče.) Zaključujem razpravo. Na glasovanje dajem predlog odloka o soglasju k predlogu tega zakona. Kdor je za predlog tega odloka, naj prosim glasuje! (44 delegatov glasuje za.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Ugotavljam, da je zbor soglasno sprejel predlog tega odloka o soglasju.

Prehajam na 14. točko dnevnega reda, to je na predlog zakona o ratifikaciji evropske konvencije o priznavanju obdobja visokošolskega študija, ki ga je Skupščini SR Slovenije predložil v soglasje Zbor republik in pokrajin Skupščine SFR Jugoslavije.

Predstavniki so isti. Predlog zakona ste prejeli z dopisom z dne 21. 1. 1977. leta. Prejeli ste tudi mnenje Izvršnega sveta Skupščine SR Slovenije.

Predlog zakona so obravnavali: Odbor tega zbora za družbenoekonomske odnose in razvoj, Komisija za mednarodne odnose ter Zakonodajno-pravna ko-

misija, ki so predložili pismena poročila, Komisija za mednarodne odnose pa tudi predlog odloka o soglasju.

Pričenjam razpravo. Želi morda kdo razpravljati? (Nihče.) Zaključujem razpravo. Na glasovanje dajem predlog odloka o soglasju k predlogu tega zakona. Kdor je za predlog tega odloka, naj prosim glasuje! (45 delegatov glasuje za.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Ugotavljam, da je zbor soglasno sprejel predlog tega odloka o soglasju.

Prehajam na 15. točko dnevnega reda, to je na predlog zakona o ratifikaciji evropske konvencije o akademskem priznavanju univerzitetnih kvalifikacij, ki ga je Skupščini SR Slovenije predložil v soglasje Zbor republik in pokrajin Skupščine SFRJ.

Predstavniki so isti. Predlog zakona ste prejeli z dopisom z dne 25. 1. 1977. leta. Prejeli ste tudi mnenje Izvršnega sveta Skupščine SR Slovenije. Predlog zakona so obravnavali: Odbor tega zbora za družbenoekonomske odnose in razvoj, Komisija za mednarodne odnose in Zakonodajno-pravna komisija, ki so predložili pismena poročila, Komisija za mednarodne odnose pa je predložila tudi predlog odloka o soglasju.

Pričenjam razpravo. Kdo želi besedo? (Nihče.) Zaključujem razpravo in prehajam na glasovanje. Kdor je za predlog odloka o soglasju k predlogu tega zakona, naj prosim glasuje! (45 delegatov glasuje za.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Ugotavljam, da je zbor soglasno sprejel predlog tega odloka o soglasju.

Prehajam na 16. točko dnevnega reda, to je na predlog zakona o ratifikaciji konvencije o preprečevanju in kontroli poklicnih nevarnosti, ki jih povzročajo kancerogene substance in agensi, ki ga je Skupščini SR Slovenije predložil v soglasje Zbor republik in pokrajin Skupščine SFR Jugoslavije.

Predstavniki delegacije Skupščine SR Slovenije je tovariš Ludvik Cipot, predstavnik Izvršnega sveta Skupščine SR Slovenije pa dr. Danijel Brezic, pomočnik predsednika Republiškega komiteja za zdravstveno in socialno varstvo.

Predlog zakona ste prejeli z dopisom z dne 25. 1. 1977. leta. Prejeli ste tudi mnenje Izvršnega sveta Skupščine SR Slovenije. Predlog zakona sta obravnavala Odbor tega zbora za družbenoekonomske odnose in razvoj in Zakonodajno-pravna komisija, ki sta predložila pismeni poročili, Odbor pa tudi predlog odloka o soglasju.

Na podlagi vseh gradiv pričenjam razpravo. Želi kdo besedo (Nihče.) Zaključujem razpravo in prehajam na glasovanje. Kdor je za predlog odloka o soglasju k predlogu tega zakona, naj prosim glasuje! (44 delegatov glasuje za.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Ugotavljam, da je zbor soglasno sprejel predlog tega odloka o soglasju.

Prehajam na 17. točko dnevnega reda, to je na predloge in vprašanja delegatov.

Po prvem odstavku 40. člena poslovnika Skupščine SR Slovenije ima delegat v zboru pravico postaviti Izvršnemu svetu Skupščine SR Slovenije ali republiškim funkcionarjem, ki vodijo delo republiških upravnih organov, vprašanja, ki se nanašajo na njihovo delo ali na zadeve iz njihove pristojnosti. Vprašanja lahko postavi delegat v zboru tudi predsedniku Skupščine SR Slovenije, predsedniku zbora ali tudi predsednikom delovnih teles, pa tudi skupščini

samoupravne interesne skupnosti za območje republike, kadar ta enakopravno odloča s pristojnim zborom.

K tej točki dnevnega reda smo vam poslali vprašanje delegata Staneta Marolta iz občine Domžale, na katerega je že odgovoril tovariš Bruno Korelič pri obravnavi 4. točke dnevnega reda.

Na 36. seji tega zbora, ki je bila dne 24. novembra 1976. leta, je Tone Kerč, delegat iz občine Ljubljana-center, postavil delegatsko vprašanje v zvezi z uporabo določb statotov visokošolskih temeljnih in delovnih organizacij. Na to vprašanje je v svoji uvodni besedi k 5. točki dnevnega reda, to je k poročilu Komisije Skupščine SR Slovenije za proučitev samoupravnih sporazumov in statotov visokošolskih organizacij, že odgovoril predstavnik te komisije. Ta odgovor, kot tudi prejšnjega, bomo kot običajno poslali vsem vodjem skupin.

Danes so bila vložena pismena delegatska vprašanja. Na delegatsko vprašanje tovariša Jožeta Lesnika je bilo prav tako odgovorjeno pri obravnavi 3. točke dnevnega reda. Na delegatsko vprašanje skupine delegatov mesta Ljubljana, ki ga je postavil Božidar Toni, je bilo prav tako odgovorjeno že pri obravnavi 3. točke dnevnega reda, to je pri obravnavi problematike kompleksnega prometa.

Danes smo dobili tudi delegatska vprašanja skupine delegatov za Zbor občin iz Skupščine občine Kamnik in skupine delegatov za Zbor občin iz občine Ljubljana-Center. Ali bodo delegati ta delegatska vprašanja prebrali? (Da.) Prosim, besedo ima tovariš Motnikar Ivan, delegat iz občine Kamnik!

Ivan Motnikar: Tovarišica predsednica, tovarišice in tovariši delegati! Skupina delegatov za Zbor občin iz Kamnika postavlja naslednje delegatsko vprašanje:

Prosimo, da se posreduje Izvršnemu svetu Skupščine SR Slovenije naslednje delegatsko vprašanje: V zadnjem času prihaja na trgu z nekaterimi vrstami svežega mesa, svinjine in teletine do mnogih nepravilnosti glede spoštovanja dogovorjenih odkupnih in prodajnih cen mesa. Mesarji ugotavljajo, da je odkupna cena telet in prašičev skoraj še enkrat večja od dogovorjene. Zato pravijo, da mesa ni mogoče prodajati v okviru sedaj določene cene svežega mesa. Zato vse bolj pogosto srečujemo primere, ko je na cenikih v mesnicah sicer napisana dogovorjena cena mesa, dejansko pa kupec plača meso po znatno višji ceni. Prihaja do primerov, da so posamezni poslovođje mesnic od podjetja namesto za polovico teleta ali prašiča po dogovorjeni ceni obremenjeni za enako težo kareja ali kakega drugega dela, ki ima višjo ceno. Kako pa se potem mesar znajde, je njegova stvar. Odveč je pojasnjevati, da tak način navaja mesarje na nepravilno poslovanje. Kaže pa, da tržne inšpekcije tako stanje tiho tolerirajo, ker v nasprotnem primeru določenih vrst mesa ne bi bilo mogoče dobiti.

Prosim Izvršni svet Skupščine SR Slovenije za odgovor na vprašanje:

Kako Izvršni svet Skupščine SR Slovenije ocenjuje sedanji položaj na tržišču z mesom in kakšne ukrepe namerava predlagati za izboljšanje preskrbe in uskladitev cen mesa in živine?

Predsednica Mara Žlebnik: Hvala, tovariš Motnikar! Besedo ima dr. Peter Novak, delegat iz občine Ljubljana-Center!

Dr. Peter Novak: Na podlagi razprave v Izvršnem svetu Skupščine občine Ljubljana-Center je prišlo do vprašanja, ki se nanaša na zakon o

dedovanju (Uradni list SRS, št. 15/76), ki v 9. členu določa, da zapuščina brez dedičev postane družbena lastnina.

Prejšnji zakon o dedovanju je zapuščino brez dedičev urejal v 230. členu, in zapuščino je prevzela občina. Do ustanovitve samoupravnih interesnih skupnosti na področju socialnega skrbstva so bile občinske skupščine tiste, ki so iz proračunov sredstev zagotavljale skrb za občana brez lastnih sredstev za preživljanje.

Danes je ta pristojnost prešla na skupnosti socialnega skrbstva. Ali ne bi bilo torej primerno takšno tolmačenje 9. člena zakona o dedovanju, da bi ta skupnost prevzela zapuščino brez dedičev. Iz prakse ugotavljamo da gre pri zapuščini brez dedičev pogosto za osebe, ki so dalj časa pod skrbništvom hospitalizirane, ki pa imajo določena sredstva, ki ležijo na pupilnih hranilnih vlogah. Torej gre za osebe, za katere skrbi socialno skrbstvo. Zato menimo, da bi bila ta interesna skupnost upravičena do takšne zapuščine.

Predsednica Mara Žlebnik: Hvala, tovariš Novak! Izvršni svet Skupščine SR Slovenije je sporočil, da bo na obe vprašanji odgovoril na naslednji seji tega zbora. Kdo še želi postaviti delegatsko vprašanje?

Delegatsko vprašanje bo postavil tovariš Franc Kozar, delegat iz občine Lenart!

Franc Kozar: Prej smo slišali, da niso potrebni vsi dokumenti za rekonstrukcijo republiških cest. Mene zanima, ali obstajajo normativi glede širine ovinka in vzpona teh cest in kakšni so ti normativi?

Predsednica Mara Žlebnik: Hvala, tovariš Kozar! Tudi na to vprašanje bo odgovorjeno na naslednji seji zbora. Prosim, še kdo? Besedo ima Adela Žerjal, delegatka iz občine Ljubljana-Šiška!

Adela Žerjal: Tovarišica predsednica, tovarišice in tovariši delegati!

Vprašanje delegacije za Zbor občin Skupščine SR Slovenije iz občine Ljubljana-Šiška!

Kako namerava ukrepati Izvršni svet Skupščine SR Slovenije glede zagotovitve nemotenega poteka združevanja sredstev za izgradnjo dijaških in študentskih domov na podlagi družbenega dogovora o razporejanju dohodka v letu 1976 in glede teh obveznosti v samoupravnih sporazumih občinskih stanovanjskih skupnosti za obdobje od 1977. do 1980. leta?

Obrazložitev: Trenutno stanje združevanja sredstev za izgradnjo dijaških in študentskih domov na podlagi družbenega dogovora o razporejanju dohodka v letu 1976 — s tem dogovorom so se podpisniki obvezali, da bodo iz sredstev, namenjenih za stanovanjsko izgradnjo, združevali sredstva za dijaške in študentske domove v višini 0,3 % od bruto osebnih dohodkov, in opredeljevanja teh obveznosti v novih samoupravnih sporazumih o temeljnih planov za obdobje od 1977. do 1980. leta resno ogroža realizacijo srednjeročnega programa izgradnje 23 domov za učence in študente v SR Sloveniji, ki ga je sprejela izobraževalna skupnost Slovenije.

Realizacija družbenega dogovora o razporejanju dohodka v letu 1976 je najbolj kritična v naslednjih občinah: Celje 56 %, Cerknica 47 %, Dravograd 2 %, Kočevje 59 %, Kranj 60 %, Ljubljana-Center 60 %, Ljubljana-Vič 52 %, Metlika 31 %, Mozirje 33 %, Ormož 23 %, Radlje 3 %, Ravne 3 %, Ribnica 16 %,

Slovenske Konjice 5 ‰, Šentjur 40 ‰, Šmartje 5 ‰, Tolmin 3 ‰, Velenje pa 0,5 ‰.

Glede opredeljevanja osnovnega vira združevanja sredstev za dijaške in študentske domove na podlagi družbenega dogovora (Uradni list SRS, št. 2/77) v višini 0,345 ‰ bruto osebnega dohodka iz 6 ‰ sredstev za stanovanjsko izgradnjo v samoupravnih sporazumih občinskih stanovanjskih skupnosti pa je situacija še slabša. Po podatkih Zveze stanovanjskih skupnosti je od 30 občin sklenilo aneks k samoupravnemu sporazumu 13 občin, ki so omenjeno določbo vnesle v sporazum, in pet občin, ki pripravljajo nove sporazume, medtem ko je pet občin že sprejelo nov sporazum, v sedmih občinah pa ta akcija še ne teče. Od preostalih 30 občin pa ni podatkov. Verjetno pa situacija v teh občinah ni veliko boljša.

Ob tem primeru pa se nehote vsiljuje tudi vprašanje, kako je z odgovornostjo podpisnikov samoupravnih sporazumov in družbenih dogovorov o združevanju sredstev na sploh in povsod tam, kjer se ne spoštujejo in kjer se ne izvajajo.

Predsednica Mara Žlebnik: Hvala lepa, tovarišica Žerjalova! Še kdo želi postaviti delegatsko vprašanje? (Nihče.) Zaključujem to točko dnevnega reda.

Obveščam vas, da smo pri vseh točkah dnevnega reda, pri katerih smo sprejemali končne odločitve, uskladeni z Zborom združenega dela.

S tem je dnevni red današnje seje izčrpan. Tovarišice in tovariši delegati! Zahvaljujem se vam za udeležbo in sodelovanje v razpravi in zaključujem 41. sejo Zbora občin.

(Seja je bila končana ob 14.55.)

42. seja

(23. marca 1977)

Predsedovala: Mara Žlebnik,
predsednica Zbora občin

Začetek seje ob 9. uri.

Predsednica Mara Žlebnik: Tovarišice in tovariši delegati!

Pričenjam 42. sejo Zbora občin Skupščine Socialistične republike Slovenije, ki sem jo sklicala na podlagi prvega odstavka 97. člena poslovnika Skupščine SR Slovenije.

V smislu 15. člena poslovnika našega zbora moramo na začetku vsake seje, preden preidemo na določitev dnevnega reda, izvoliti Komisijo za verifikacijo pooblastil in imunitetna vprašanja, ki mora pregledati pooblastila delegatov in sestaviti poročilo za zbor.

V komisijo predlagam po abecednem redu občin naslednje delegate: Mileno Kralj iz Ptuja za predsednico ter Ivana Cerkovnika iz Radovljice ter Andreja Fajmuta iz Raven na Koroškem za člana. Želi o tem predlogu morda kdo razpravljati? (Ne.)

Prosim, da o predlogu glasujemo! Kdor je za, naj prosim glasuje! (46 delegatov glasuje za.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Na podlagi glasovanja ugotavljam, da so bili v Komisijo za verifikacijo pooblastil in imunitetna vprašanja za 42. sejo Zbora občin izvoljeni: Milena Kralj za predsednico ter Ivan Cerkovnik in Andrej Fajmut za člana.

Prosim verifikacijsko komisijo, da se takoj sestane ter da pregleda pooblastila in sestavi poročilo za zbor. Vas delegate pa prosim, da ostanete na svojih mestih, ker bo Komisija takoj opravila svoje delo.

Tovarišice in tovariši delegati! Ker bi želeli, da bi Izvršni svet, kolikor je to v njegovi moči, na vprašanja delegatov čimprej odgovoril, prosim delegate, ki imajo morda že pripravljena pismena delegatska vprašanja, da jih oddajo sekretarju zbora. Ta vprašanja bomo takoj posredovali Izvršnemu svetu oziroma

naslovníkom z željo, da bi bil odgovor dan že na tej seji, pri točki predlogov in vprašanj delegatov. Eno vprašanje smo že dobili.

Obvestila bi vas tudi, da je Skupščina Zdravstvene skupnosti Slovenije dne 21. marca 1977 enakopravno obravnavala predlog zakona o varstvu prebivalstva pred nalezljivimi boleznimi, ki sta ga Zbor združenega dela in Zbor občin sprejela na svojih sejah dne 23. februarja 1977, in da je sprejela zakon v enakem besedilu, kot je bil sprejet v Zboru združenega dela in Zboru občin. Tako je torej ta zakon sprejet v enakem besedilu v vseh pristojnih zborih.

Komisija je opravila svojo nalogo. Nadaljujemo sejo zбора in prosim predsednico Komisije, da poda poročilo zboru. Tovarišica Kraljeva!

Milena Kralj: Komisija za verifikacijo pooblastil in imunitetna vprašanja Zbora občin je iz predloženih pooblastil in seznama delegatov ugotovila, da se udeležujejo današnjega zasedanja delegati vseh občin v Socialistični republiki Sloveniji, razen delegatov občin Brežice, Krško in Radlje ob Dravi.

Navzoča sta tudi delegata Ljubljane in Obalne skupnosti občin. Za eno delegatsko mesto je poslala na zbor dva delegata občina Ribnica, od katerih je Gvido Čarman delegat k 7. točki dnevnega reda.

Po pregledu dokumentacije je Komisija ugotovila, da so vsa pooblastila, ki so jih delegati predložili, neoporečna. Zato predlaga, da zbor poročilo sprejme in s tem verificira pooblastila delegatov za današnjo 42. sejo. Komisija tudi ugotavlja, da je zbor sklepčen in da lahko pravno veljavno razpravlja in sklepa.

Predsednica Mara Žlebnik: Hvala, tovarišica Kraljeva! Prehajamo na razpravo o poročilu, ki ste ga pravkar slišali. Kdo želi besedo? (Nihče.) Če ne želi nihče razpravljati, prehajamo na glasovanje o poročilu. O poročilu bomo glasovali v celoti, ker ni nobeno pooblastilo sporno. Kdor je za to poročilo, naj prosim glasuje! (55 delegatov glasuje za.) Je kdo proti? (En delegat.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Ugotavljam, da je zbor z večino glasov potrdil poročilo Komisije za verifikacijo pooblastil in imunitetna vprašanja ter s tem verificiral pooblastila delegatov za 42. sejo Zbora občin.

Ker sodelujeta na današnji seji iz občine Ribnica dva delegata, vas opozarjam, da ima delegat pravico razpravljati in glasovati samo o tisti točki dnevnega reda, za katero je dobil pooblastilo.

Na današnjo sejo zбора so bili poleg predstavnikov Izvršnega sveta Skupščina SR Slovenije povabljeni še: Centralni komite Zveze komunistov Slovenije, Republiška konferenca Socialistične zveze delovnih ljudi Slovenije, Zveza sindikatov Slovenije, Skupnost slovenskih občin in člani delegacije iz Socialistične republike Slovenije v Zboru republik in pokrajin Skupščine SFRJ ter Skupnost za varstvo okolja Slovenije, Samoupravna interesna skupnost za nafto in plin in Samoupravna interesna skupnost elektrogospodarstva.

Prehajamo na 1. točko dnevnega reda, to je na določitev dnevnega reda 42. seje Zbora občin.

Z dopisom z dne 18. 3. 1977 sem vas obvestila, da razširjam dnevni red današnje seje zбора še z naslednjo točko: s predlogom odloka o ustanovitvi

in sestavi Iniciativnega odbora za oblikovanje Samoupravne interesne skupnosti SR Slovenije za ekonomske odnose s tujino.

Tako predlagam za današnjo sejo zbora naslednji dnevni red:

1. določitev dnevnega reda 42. seje Zbora občin,
2. odobritev zapisnika 41. seje Zbora občin,
3. problematika varstva dobrin splošnega pomena in vrednost človekovega okolja v Socialistični republiki Sloveniji,
4. informacija, ugotovitve in stališča k izvajanju samoupravnega sporazuma o razvoju energetske dejavnosti in srednjeročne energetske bilance SR Slovenije, z energetske bilanco SR Slovenije za leto 1977, z informacijo o poteku priprav in gradnje energetskih objektov v letu 1976 in s programom racionalizacije in zmanjšanja stroškov poslovanja elektrogospodarstva,
5. predlog za izdajo kazenskega zakona Socialistične republike Slovenije, z osnutkom zakona,
6. predlog za izdajo zakona o pomilostitvi, z osnutkom zakona,
7. predlog zakona o upravljanju in razpolaganju s stavbnim zemljiščem,
8. predlog odloka o ustanovitvi in sestavu Iniciativnega odbora za oblikovanje Samoupravne interesne skupnosti Socialistične republike Slovenije za ekonomske odnose s tujino,
9. predlog zakona o lukah,
10. predlog zakona o zagotavljanju socialne varnosti delavcev Rudnika Idrija in nadaljnega razvoja občine Idrija,
11. predlog zakona o dopolnitvi zakona o določitvi stopenj, odbitnih postavk in olajšav za republiški davek iz dohodka temeljnih organizacij združenega dela v letu 1977,
12. predlog za izdajo zakona o spremembah in dopolnitvah zakona o pokojninskem in invalidskem zavarovanju, z osnutkom zakona,
13. predlog za izdajo zakona o varnosti na javnih smučiščih, z osnutkom zakona,
14. predlog za izdajo zakona o varstvu rastlin pred boleznimi in škodljivci, z osnutkom zakona,
15. predlog odloka o dopolnitvi odloka o uporabi devizne kvote od odkupljenih deviznih nakazil delavcev in izseljencev,
16. osnutek zakona o zagotovitvi sredstev za financiranje graditve »spomenika zmage«,
17. volitve in imenovanja,
18. predlogi in vprašanja delegatov.

Ali želi o predlaganem dnevnem redu kdo razpravljati? (Ne.) Prosim vas, da glasujete! Kdor je za predlagani dnevni red, naj prosim glasuje! (57 delegatov glasuje za.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Ugotavljam, da je dnevni red današnje seje zbora določen tak, kakor sem ga danes predlagala.

Preden preidemo na obravnavo posameznih točk dnevnega reda, vas obveščam, da sem se s predsednikom Zbora združenega dela dogovorila, da bomo na skupnem zasedanju s tem zborom poslušali ekspozice Izvršnega sveta k 3. točki dnevnega reda, to je k problematiki varstva dobrin splošnega pomena in vrednot človekovega okolja v Socialistični republiki Sloveniji, ki ga bo podal dr. Avguštin Lah, podpredsednik Izvršnega sveta.

Na podlagi 207. in 208. člena poslovnika Skupščine SR Slovenije bomo poslušali na tem zasedanju tudi informacijo o sanaciji izgub v gospodarstvu,

ki jo bo podala Milica Ozbič, članica Izvršnega sveta in republiška sekretarka za finance.

Prav tako pa bomo na skupnem zasedanju poslušali obrazložitev k 8. točki dnevnega reda, to je k predlogu odloka o ustanovitvi in sestavi Iniciativnega odbora za oblikovanje Samoupravne interesne skupnosti SR Slovenije za ekonomske odnose s tujino, ki jo bo podal Jernej Jan, predsednik Komiteja Izvršnega sveta za ekonomske odnose s tujino.

Skupno zasedanje bom po dogovoru s predsednikom Zbora združenega dela vodila jaz.

Tako prehajamo na 2. točko dnevnega reda, to je na odobritev zapisnika 41. seje Zbora občin.

Osnutek zapisnika ste prejeli z dopisom z dne 7. 3. 1977. Ima morda kdo k zapisniku 41. seje Zbora občin kakšno pripombo ali popravek? (Nihče.)

Dajem odobritev zapisnika na glasovanje! Kdor je za to, da se odobri zapisnik 41. seje zbora, naj prosim glasuje! (57 delegatov glasuje za.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Ugotavljam, da je zbor soglasno odobril zapisnik 41. seje zbora.

Sedaj vas prosim, da greste v veliko dvorano v I. nadstropju, kjer bomo skupaj z delegati Zbora združenega dela poslušali ekspozice Izvršnega sveta k 3. točki, informacijo o sanaciji izgub v gospodarstvu ter uvodno obrazložitev k 8. točki dnevnega reda.

Po skupnem zasedanju bomo takoj nadaljevali sejo našega zbora v tej dvorani.

(Seja je bila prekinjena ob 9.20 in se je nadaljevala ob 11.20.)

Predsednica Mara Žlebnik: Tovarišice in tovariši delegati! Nadaljujemo sejo našega zbora. Prehajamo na 3. točko dnevnega reda, to je na obravnavo problematike varstva dobrin splošnega pomena in vrednot človekovega okolja v Socialistični republiki Sloveniji.

Kot gradivo za to točko dnevnega reda je Izvršni svet predložil informacijo o problematiki varstva naravnih dobrin splošnega pomena in vrednot človekovega okolja v Socialistični republiki Sloveniji in osnutek stališč, sklepov in priporočil za reševanje problematike varstva naravnih dobrin splošnega pomena in vrednot človekovega okolja.

Predstavniki Izvršnega sveta je Danica Bresjanac, namestnica predsednika Republiškega komiteja za varstvo okolja.

Uvodno obrazložitev k tej točki smo poslušali na skupnem zasedanju.

K tej točki je bila povabljen Skupnost za varstvo okolja Socialistične republike Slovenije.

Informacija in predlog dokumenta sta bila objavljena v Poročevalcu št. 4. Gradivo sta obravnavala Odbor za urbanizem, stanovanjsko-komunalna vprašanja in varstvo okolja in Zakonodajno-pravna komisija, ki sta predložila pisмени poročili. Danes na klop ste prejeli stališča Družbenopolitičnega zbora, ki je to gradivo obravnaval na seji dne 21. marca 1977 v smislu 72. člena poslovnika Skupščine Socialistične republike Slovenije. Želita morda poročevalca Odbora in Zakonodajno-pravne komisije še obrazložiti poročila? (Ne.)

Na podlagi vseh predloženih gradiv pričujem razpravo. K razpravi se je že prijavil tovariš Avgust Doljak, delegat občine Škofja Loka. Prosim!

Avgust Doljak: Tovarišica predsednica, tovariši delegati! Nekaj pripomb bi predlagal k 3. točki dnevnega reda. Ker industrializacija, ki bistveno vpliva na preobrazbo okolja, hitro narašča in ker se nujnosti ukrepov, ki naj bi urejali ravnotežje v okolju, zavemo navadno šele potem, ko se problemi zaostrijo, predlagamo, da se postopki za normalizacijo odvijajo po logičnem zaporedju in da ne prehitavamo naravnih in družbenih zakonitosti. Potem pa je potrebno medobčinsko regionalno usklajevanje postopkov pri varstvu okolja, zraka, vode, varstva pred hrupom in podobno, predvsem pa pri odlagališčih za posebne vrste odpadkov, ki zahtevajo drage rešitve.

Zaradi pomanjkljive urbanistične dokumentacije, tako republiške kot regionalne in občinske, in neusklajene zakonodaje s tega področja so posegi v prostor dostikrat neusklajeni. Potrebno je doseči, da se področja, ki imajo primaren karakter, rešujejo pred sekundarnimi. Pri tem je potrebno upoštevati perspektivnost glede na širši prostor.

Prometna infrastruktura je premalo definirana glede na način in smeri transporta, pri čemer je potrebno upoštevati celotno družbeno dogajanje, ki vključuje v proizvodnjo socialne, kulturne in druge vidike. Prostora primanjkuje že sedaj. Še bolj pa bodo to občutile prihodnje generacije. Glede na našo družbeno usmeritev si moramo prizadevati, da se problematika rešuje dolgoročno. Pomanjkanje prostora je problematično predvsem tam, kjer so potrebe največje, zato je potrebno problem reševati izredno racionalno. Za splošno razporeditev namembnosti površin je nujno potreben kvaliteten prostorski plan.

Iz statističnih podatkov je razvidno, da je urbanistična dokumentacija pomanjkljiva vsebinsko in terminsko in da strokovne organizacije, ki jo izdelujejo, vedno niso kos nalogam, zaradi neustreznih kadrov ali pa zaradi neusklajenosti predpisov. Tudi urbanistična inšpekcija v republiki je pomanjkljiva, kar je občutnejše v investicijsko aktivnejših predelih. Tako stanje investitorji dostikrat izkoriščajo v svojih nezakonitih posegih v prostor. Napake iz preteklosti zahtevajo velika sredstva za sanacijo stanja. S prostorskim planiranjem ureničujemo preventivno funkcijo z vidika varstva okolja pod pogojem, da ga vključimo in vrednotimo kot pomembno sestavino celotnega družbenega planiranja. Potrebno bo, da se z republiškim zakonom doseže sistem gospodarjenja z zemljišči in naravnimi bogastvi z vidika varstva človeka in njegovega okolja v skladno razvitih območjih Slovenije.

Prostorsko planiranje se ne more obravnavati ločeno od družbenoekonomskega planiranja, zato je nujno sodelovanje obeh predstavnikov. Človekovo okolje se navadno obravnava le kot fizično okolje (zrak, voda, zelenje, hrup, odpadki in podobno). Zapostavlja pa se socialna stran, ki naj zajema opremljenost in dostojnost družbenih dobrin (telovadnice, vrtni, družbeni prostori in podobno). Skoraj vse občine imajo v svojih družbenih planih vključena tudi prizadevanja za ureditev razmer v človekovem okolju. Nekatere sicer le deklarativno, druge pa konkretnije. Zaradi številnih nalog, ki so povezane z varstvom okolja, ni možno vseh reševati hkrati. Vendar, četudi se rešujejo problemi postopno, ne smejo biti ločeni od celotnega načrta. Če upoštevamo vse stroške, ki nastanejo kot posledica neurejenega okolja — na primer: zdrave ljudi, neurejen promet, zavrženje vrednih odpadkov, materialov, psihična in fizična slabitev, zmanjšana produktivnost in podobno — potem do tega fenomena ne moremo in ne smemo biti ravnodušni.

Kmetijska zemljišča se vedno bolj krčijo v korist stanovanjskih, industrijskih in drugih površin. Ker so vse dejavnosti potrebne, je potrebno usklajevati

interese, upoštevajoč strokovne izsledke s posebnim poudarkom na racionalizaciji, ki pa ni vedno le navidezno najcenejša. Za tako ravnanje sicer že obstajajo določeni predpisi, vendar dajejo možnost improvizacije. Naša urbanistična dokumentacija sicer obstaja, vendar vedno ne moremo govoriti o dovršenosti posameznih dokumentov, kar otežuje izvajanje pravilne zemljiške politike. Nujno je potreben prostorski načrt, ki naj bi bil predvidoma izelan do konca letošnjega leta. Ta dokumentacija bo potrebna temeljite, nepristranske obravnave, ker bo osnova za nadaljnje urejanje našega prostora po načelu racionalnosti in na osnovi socialnih, zdravstvenih, kulturnih ter ne nazadnje estetski zahtev. Hvala lepa.

Predsednica Mara Žlebnik: Hvala, tovariš Doljak! Besedo ima Andrej Fajmut, delegat občine Ravne na Koroškem!

Andrej Fajmut: Tovarišica predsednica, tovarišice in tovariši delegati! Delegati za Zbor občin in Zbor združenega dela Skupščine SR Slovenije iz občine Ravne na Koroškem smo na skupni seji dne 21. 3. 1977 obravnavali gradivo o problematiki varstva dobrin splošnega pomena in vrednot človekovega okolja v Socialistični republiki Sloveniji.

Obravnavo smo posvetili predvsem dejstvu, da je zgornja Mežiška dolina s kraji Črna, Žerjav in Mežica po tem gradivu in tudi dejansko eno od najbolj ogroženih območij v SR Sloveniji, predvsem glede onesnaženosti zraka in vode.

Taka ogroženost je predvsem posledica večstoletne eksploatacije svinčeve rude na tem področju in njene nadaljnje predelave. Krajanje v Krajevni skupnosti Črna na Koroškem ugotavljajo, da se je vsa povojna leta zaradi širših družbenih interesov v Rudniku Mežica povečevala proizvodnja svinca in njegovih izdelkov. V najtežjih dneh našega povojnega razvoja so delavci iz zgornje Mežiške doline s svojim delom pridobivali prepotrebne devize, ki jih je celotna družba nujno potrebovala za svoj napredek.

Kolektiv rudnika Mežica je s trdim in uspešnim delom prebrodil vse težave, ki so nastale zaradi vse večje siromašnosti v naših rudiščih in zaradi zaostrovanja ekonomskih pogojev na domačem in svetovnem tržišču.

Sadovi tega dela so vidni v modernizirani proizvodnji in novih objektih, ki so zrasli skoraj na vseh možnih lokacijah v zgornjem delu doline. Tudi danes pri zaostrenih ekonomskih pogojih Rudnik Mežica uspešno posluje in je izvoznik, ki daje naši družbi pomembna devizna sredstva in kruh precejšnjemu delu ljudi v zgornjem delu Mežiške doline.

Ob vsem navedenem pa delavcem Rudnika Mežica ne moremo očitati oziroma nanje zvaliti vse krivde, da so pozabili na zdravo okolje in na ljudi, saj je prvi elektrofilter za čiščenje dimnih plinov obratoval že leta 1923 in vse do leta 1954, ko so ga popolnoma dotrajanega zamenjali z novim elektrofiltrim, ki je očiščeval 50 000 m³ dimnih plinov. Ta je deloval do leta 1968, ko so ga tudi dotrajanega zamenjali z vrečnim filtrom površine 3 310 m², s katerim očistijo 40 000 m³ plinov pražarne na uro, tako da je za filtrom manj kot 150 mg/m³ strupenega svinčevega prahu.

Poleg omenjenega imajo še nekaj manjših filtrov s skupno filtrirno površino 770 m². Z vsemi liftri skupaj pa zajamejo približno 40 % emisije prahu. Zgradili so jih v letih 1965 do 1968. Skupna vrednost naložb je bila 11 808 000 dinarjev.

V letu 1968 je rudnik Mežica zašel v hude gospodarske težave in posloval z izgubo, tako da je moral izdelati sanacijski program za obdobje petih let. Zato v tem obdobju niso bila mogoča kakšna izdatnejša vlaganja v zaščito okolja oziroma v zmanjševanje posledic, ki jih povzroča proizvodnja v okolju.

Že v letu 1973 so v Rudniku Mežica izdelali program za odpravo posledic industrijskega obratovanja na okolico za obdobje od leta 1973 do leta 1976, ki zajema pogozdovanje rudniških hald, čiščenje odpadnih vod iz flotacije in čiščenje industrijskih plinov v Žerjavu.

Že pred tem so leta 1972 pričeli pripravljati program popolne rešitve emisije prahu in drugih škodljivih snovi tako, da je delavski svet TOZD metalurgija na 18. rednem zasedanju 13. 11. 1974 odobril investicijski program, po katerem je prva faza reševanja problema onesnaževanja zraka preprečitev emisije prahu, druga faza pa že zajemanje žveplovega dioksida.

S svojimi programi za preprečitev onesnaževanja okolja (zraka, vode in s pripravami akumulatorskih odpadkov za nadaljnjo predelavo) so se vključili v srednjeročne programe razvoja na nivoju občine in republike ter v srednjeročni razvojni program proizvajalcev svinca, cinka in antimona v SFRJ.

Pri načrtovanju odpraševalnih naprav so, glede na to, da so cene naprav in njihovo obratovanje izredno visoke, da jim poslovna dogajanja krojijo mednarodni tržni odnosi in da so pogoji obratovanja v metalurgiji svinca res specifični, na osnovi stikov z različnimi proizvajalci opreme celotni projekt pripravili skupaj s firmo Intensiv Filter G.m.b.H. iz Zahodne Nemčije. Naprave te firme za čiščenje prahu iz dimnih plinov uspešno obratujejo v več velikih topilnicah svinca v Zvezni republiki Nemčiji, Franciji, Švedski, Danski in Avstriji.

Funkcionalna garancija tega najmodernejšega filtra za razmere v Rudniku Mežica ob normalnih pogojih obratovanja je pod 20 mg prahu v m³ očiščenih dimnih plinov. Projekt »Izgradnja filtra Intensiv za čiščenje topilniških plinov in peletizacijske naprave za pripravo ulovljene poletine za ponovno predelavo« je gotov in obravnava celoten problem odpraševanja kot sistem, ki obsega zajemanje dimnih plinov in odpraševanje delovnih mest, sistem vodenja zajetih plinov do filtra, izločanje prahu iz plinskega toka in priprava v filtru zajetega prahu za nadaljnjo predelavo, reciklažo.

Vrednost celotnega projekta je 38 800 000 dinarjev. Pri celotnem projektu je delež uvožene opreme 7 673 000 dinarjev, merilnih in kontrolnih inštrumentov 1 279 000 dinarjev in carine 2 751 000 dinarjev. Celotni projekt naj bi bil gotov do konca leta 1978, s tem, da mora filter obratovati v jeseni leta 1977.

Že v začetku sem omenil, da je glavni povzročitelj onesnažitve reke Meže Rudnik Mežica, ki ob postopkih predelave svinčene rude v svinčev koncentrat pridobi ogromne količine jalovine in tako imenovanega flotacijskega mulja. Jalovine precej proda v obliki raznih frakcij gramoza, pretežni del pa gre kljub temu na haldo. Minimalne količine flotacijskega mulja prodajo kot gradbeni material, večji del pa gre v reko Mežo.

Tudi na tem področju je bilo vloženi že precej naporov za sanacijo problema. Predvsem so razveseljivi zadnji uspešni poizkusi črpanja flotacijske gošče v opuščene odkopane prostore v jami, ki so tudi s stališča stroškov od vseh dosedanjih najbolj sprejemljivi.

V skladu s sanacijskim programom za zmanjševanje onesnaževanja zraka na področju Žerjava oziroma na področju, kjer je onesnaženost zraka in vode

posledica dela obratov Rudnika Mežica, (sprejet bo meseca aprila) ima Rudnik Mežica namen oziroma si je zadal nalogo, da:

— do jeseni leta 1977 postavi filter, s katerim bo vsa emisija prahu omejena pod dovoljeno mejo;

— se do konca leta napravi kvalitativna analiza vseh ostalih škodljivih emisij;

— je do konca leta treba izdelati tehnološki program za preprečitev emisije žveplovega dioksida;

— se do marca 1978 izdelata program in projekt priprave akumulacijskih odpadkov za nadaljnjo predelavo;

— je do konca leta 1978 treba končati celotno investicijo odpraševalnega sistema;

— se do konca leta 1977 očisti reka Meža flotacijskega mulja.

Izvedba celotnega programa je odvisna samo še od administrativnih formalnosti. Del opreme moramo uvoziti, uvozni režimi pa so devizni kontingent, delno globalna devizna kvota oziroma danes se obravnava to kot uvoz opreme v sklopu razpoložljivih deviz, s katerimi razpolaga medresorska komisija republike.

Carinske in druge uvozne dajatve so od 25 do 32%. Zato je nujno, da končno obrodijo sadove večletna prizadevanja Gospodarske zbornice, prizadetih delovnih organizacij in nekaterih družbenopolitičnih skupnosti za spremembo uvoznega režima, za ukinitvev ali znižanje carin in drugih uvoznih dajatev ter za ugodnejše dolgoročne finančne aranžmaje, saj verjetno v naši panogi sam nihče ne more nabaviti dragih odpraševalnih naprav.

Zaradi močnega vpliva inverzijskih pojavov na področju zgornje Mežiške doline, ki so se izrazito pokazali v letošnji zimi, bo Rudnik Mežica do realizacije projekta uresničil še naslednje dodatne ukrepe:

1. Meteorološki zavod SR Slovenije bo še v mesecu marcu ali v prvi polovici aprila izvršil balonske meritve na področju Žerjava, ki bodo osnova za:

a) določitev parametrov in zakonitosti za določevanje inverzijskih pojavov,

b) izbiro merilnih mest in inštrumentov, ki bodo določevali začetek inverzijskih pojavov,

c) nadaljnji študij inverzijskih pojavov na področju Mežiške doline in študij ukrepov za eliminiranje žveplovega dioksida kot povzročitelja škode na okolju.

2. Takoj ko bodo na osnovi gornjega ukrepa imeli podatke o potrebnih instrumentih, jih bodo nabavili in razmestili na določena mesta.

3. Glede na dosedanje večletne izkušnje, da je izrazit čas inverzije v Žerjavu v lepem vremenu, kadar je sončno, v času od 7. do 9. ure, bodo do meritev iz točke 1) imeli ta čas za inverzijski čas.

4. Za zmanjševanje maksimalnih dnevnih koncentracij žveplovega dioksida bodo v času dnevne inverzije ustavili obratovanje pražarne.

5. Za zmanjšanje maksimalne koncentracije dima v času dnevnih inverzij pri predelavi akumulacijskih odpadkov ne bodo šaržirali bobnastih peči.

Izvajanje teh ukrepov pomeni zmanjšanje proizvodnje za okoli 3000 ton prodajnega svinca v letu 1977 v vrednosti 48 milijonov din.

Z uresničitvijo programa in nalog, ki si jih je zadal Rudnik Mežica, menimo, da bomo v zgornji Mežiški dolini odpravili onesnaženost zraka in vode v trenutno največji možni meri že v letu 1977, kot predvidevajo predlagana stališča. Za to in za odpravo posledic pa potrebujemo širšo družbeno pomoč, ki naj bi bila:

1. dovolitev uvoza specifičnih naprav,
2. ukinitvev ali znižanje carinskih in drugih uvoznih dajatev,
3. nudenje ugodnejših finančnih pogojev, nižje obrestne mere za kredite in daljši čas odplačevanja,
4. sprememba uvoznega režima,
5. da se program Rudnika Mežica na vseh nivojih v republiki obravnava kot nujen in z največjo možno prioriteto,
6. da se na področju raziskav takoj pristopi k širši proučitvi meteoroloških pojavov ter atmosfere nad Mežiško dolino in proučitvi najustrežnejšega rastlinstva za ponovno pogozdovanje prizadetih območij.

Vsa prej omenjena pomoč naj bo zajeta v stališčih, sklepih in priporočilih, ki jih sprejemamo danes.

V akcijo za čimprejšnjo rešitev problemov onesnaževanja zraka se je v zgornji Mežiški dolini vključil tudi Občinski svet Zveze sindikatov, s tem, da je izvedel akcijo za delo ob prostih sobotah v vseh organizacijah združenega dela v občini Ravne na Koroškem, s ciljem zbiranja sredstev in pomoči Rudniku Mežica. Ustrezen predlog bo za zbiranje sredstev za varstvo okolja podal občinski sindikalni svet tudi republiškim sindikatom.

Vse informacije o programih, o gospodarskem položaju Rudnika Mežica in o dokončni rešitvi problema onesnaževanja okolja bodo poslana vsem pristojnim institucijam na nivoju SR Slovenije. Problematiko varstva okolja v zgornji Mežiški dolini je obravnaval Izvršni svet Skupščine občine Ravne na Koroškem, Skupščina občine pa jo bo obravnavala, ko bo sprejemala sanacijski program za varstvo zraka.

V prvih dneh naslednjega meseca bo v občini ustanovljena samoupravna interesna skupnost za varstvo zraka, ki bo prevzela svoje naloge s tega področja.

Predsednica Mara Žlebnik: Hvala, tovariš Fajmut! Besedo ima Judita Magajna, delegatka občine Sežana!

Judita Magajna: Tovarišica predsednica, tovarišice in tovariši delegati! Nerazvita področja ob reki Reka stagnirajo v gospodarskem razvoju, med ostalim tudi zaradi onesnažene reke Reka. Srednjeročni plani krajevnih skupnosti ob tej reki temelje na razvoju kmetijstva, živinoreje, kmečkega turizma in na izkoriščanju turističnih možnosti, ki bi jih nudile čiste Škocjanske jame.

Dosedanja dogovarjanja s sklepi, da bo reka čista do leta 1975, do leta 1978 in po zadnjih podatkih do leta 1980, prizadeto prebivalstvo niso prepričala, ker se umazanost reke do danes ni spremenila. Reka je še vedno v 4. kvalitetnem razredu. Gospodarska škoda še vedno nastaja, ker si brez uporabne vode ne moremo zamisliti razvoja modernega kmetijstva niti vzreje živine niti prvih osnov turizma. Do danes vsa škoda, ki je nastala in je neprecenljiva, bremeni le prizadeto prebivalstvo. Bodoči razvoj občine Sežana z industrijsko cono bo nujno potreboval zdravo zaledno področje za kmetijstvo, živinorejo ter za rekreacijske namene.

Menim, da je zadnji trenutek, ko bi morala vsa naša družba prek svojih institucij bolj energično pristopiti k rešitvi tega problema, zavedajoč se, da v nasprotnem primeru ti kraji ne bodo imeli možnosti razvoja.

Prebivalstvo postaja zaskrbljeno, ker je rezultat dosedanjih ukrepov in obljub nespremenjeno stanje Reke. Hkrati pričakujemo in zahtevamo odgovor,

kdaj bo Reka uporabna in kakšne so sankcije za povzročitelje onesnaženosti, če ne bodo upoštevali dogovora in izpolnili obveznosti. Hvala.

Predsednica Mara Žlebnik: Hvala tovarišica, Magajna! Želi še kdo razpravljati? Prosim! Razpravljaj bo Metod Kovač, delegat občine Ljubljana-Siška.

Metod Kovač: Naša delegacija je obravnavala problematiko varstva dobrin splošnega pomena in varstvo človekovega okolja v Socialistični republiki Sloveniji in se s predloženim dokumentom v celoti strinja. Predlaga pa, da naj bi se v stališčih, ki so navedena na 22. strani, kjer govorimo o republiških in občinskih upravnih organih, besedi »ki bodo« nadomestili z »morajo«. Menimo, da je »bodo« preohlapno rečeno in ne zavezuje dovolj teh organov za ustrezno ukrepanje. Hvala lepa.

Predsednica Mara Žlebnik: Hvala, tovariš Kovač! Besedo ima tovariš Stojan Makovec, delegat občine Ajdovščina!

Stojan Makovec: Tovarišica predsednica, tovarišice in tovariši delegati! Menim, da je problematika varstva okolja v gradivu, ki smo ga dobili, vključujoč ekspozice člana Izvršnega sveta, kompleksno obdelana. Ko to obravnavamo, moramo upoštevati, da z ukrepi za varstvo okolja zagotavljamo tudi zdravje našega človeka. Menim, da to ni stvar samo nekaterih, ampak da je stvar vseh občanov, prebivalcev v naši republiki.

Včasih so nekateri dejali, da so vsega krive le tovarne in tako naprej. Menim pa, da je treba poudariti vprašanje, kako izvajamo varstvo okolja v okviru krajevnih skupnosti. Menim, da smo ne samo v podeželski krajevni skupnosti, ampak tudi v mestni preveč brezbrizni. Ko greš mimo vodotokov, vidiš razne odpadke, od štedilnikov do konzervnih škatel. Ko kmet čisti svoj travnik, gleda le, da bo spravil smeti čim bližje k cesti. Ko pridemo v naselje, so stvari porazne. Premalo se zavedamo, da gre razvoj naprej. Krajevna skupnost ima premalo moči, da bi vplivala na občane, da bi odstranjevali odpadke. Ampak to bomo morali vsi delati, če hočemo kaj doseči. In kot pravim, po vaseh se tega res premalo zavedamo. Ponekod so krajevne skupnosti organizirale deponije za odpadke, ponekod ne. To se mora pospešiti. Hvala.

Predsednica Mara Žlebnik: Hvala, tovariš Makovec! Želi še kdo razpravljati? Tovariš Franc Svetelj, delegat občine Kamnik!

Franc Svetelj: Tovarišica predsednica, tovarišice in tovariši delegati! Mislim, da je povsem točna ugotovitev v poročilu Odbora za urbanizem, ki ugotavlja, da je potrebno, da s to razpravo o varstvu okolja dejansko spodbudimo široko javno razpravo o teh problemih v naši republiki.

Izgovori, da ni denarja, povzročajo dostikrat zelo pasiven odnos do izvajanja mnogih, že sprejetih predpisov. Imamo vrsto predpisov, odlokov, sklepov, zakonov in tako dalje, ki pa jih ne izvajamo. In tudi delegati naše občine soglašajo s tem, da bi morali z javno razpravo spodbuditi ljudi in v prihodnjem obdobju ustvariti vzdušje, v katerem bi se okrepila osveščenost ljudi glede izvajanja sprejetih ukrepov in predpisov na področju varstva okolja, zlasti ker je letošnje leto proglašeno za leto varstva okolja.

Seveda pa je predvsem v posameznih družbenopolitičnih skupnostih treba napraviti konkretne premike, da bomo naloge na tem področju hitreje izvrševali. Na področju občin ljubljanske regije smo se z družbenim dogovorom o razvoju občin do leta 1980 dogovorili, da bomo posvetili posebno pozornost prav varstvu okolja. V tem sklopu je že v teku akcija za skupno razreševanje problema odlaganja in uničevanja škodljivih snovi. Ugotavljamo, da sedaj nimamo v posameznih občinah urejenega problema odlaganja odpadnih olj in drugih škodljivih kemikalij, ki se sedaj zlivajo na različna zemljišča in na ta način onesnažujejo talno vodo. To je ena neposrednih nalog in ta naloga je že v teku.

Prav tako bi omenil tudi prizadevanja v občini Kamnik, pa tudi v občini Domžale, kjer smo z graditvijo vodovoda, ki bo napajal nad 12 tisoč prebivalcev z zdravo pitno vodo iz doline Kamniške Bistrice, napravili velik korak naprej v preskrbi prebivalstva z zdravo pitno vodo.

Prav tako je v teku akcija za izgradnjo skupnega zbiralnika, ki je že dograjen, in pa centralne čistilne naprave za obe občini, katere prva etapa bo v prvi polovici letošnjega leta izročena svojemu namenu. Moram povedati, da smo v te investicije vložili že blizu 100 milijonov dinarjev. Predlagamo, da bi iz sredstev, zbranih iz prispevka, ki se zbira v okviru vodne skupnosti, namenili večji delež tudi tem čistilnim napravam, ki omogočajo, da bomo prej očistili naše reke, ki so zelo onesnažene. Predlog je tudi, da bi se ne samo pomagalo s krediti, pač pa v določeni meri tudi z nepovratnimi sredstvi, ker bi na ta način pospešili izvajanje teh nalog.

Naši delegati so predlagali Izvršnemu svetu naše skupščine, da pripravi za občinsko skupščino konkretno poročilo o uresničevanju vseh sprejetih predpisov in pa sklepov, ki smo jih doslej sprejeli, in dokumentov s področja varstva okolja, da bi na tak način konkretno preverili, kako se uresničujejo naloge na tem področju. Hvala lepa.

Predsednica Mara Žlebnič: Še želi kdo razpravljati? (Ne.) Želijo predstavniki Izvršnega sveta besedo? (Ne želijo.) Hvala lepa.

Zaključujem razpravo in predlagam zboru da sprejme naslednji sklep:

1. Osnutek stališč, sklepov in priporočil za reševanje problematike varstva naravnih dobrin splošnega pomena in vrednot človekovega okolja v Socialistični republiki Sloveniji se sprejme.

2. Predlog stališč, sklepov in priporočil pripravi Izvršni svet Skupščine SR Slovenije.

3. Pri pripravi predloga naj upošteva stališča Družbenopolitičnega zbora, pripombe, predloge in mnenja delovnih teles Skupščine in zbora ter pripombe, dane v današnji razpravi na seji zbora.

Kdor je za ta sklep, naj prosim glasuje! (56 delegatov glasuje za.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Ugotavljam, da je zbor soglasno sprejel predlagani sklep. Ugotavljam tudi, da je sprejet sklep v skladu s stališči Družbenopolitičnega zbora, ki je akt obravnaval v smislu 72. člena poslovnika Skupščine SR Slovenije.

Odrejam 30 minut odmora!

(Seja je bila prekinjena ob 11.55 in se je nadaljevala ob 12.35.)

Predsednica Mara Žlebnik: Tovarišice in tovariši delegati!

Predlagam, da bi 4. točko dnevnega reda preskočili in prešli takoj na 5. točko dnevnega reda, ker imamo tokrat samo enega predstavnika Izvršnega sveta k 4. točki. Razprava o problematiki energetike poteka prav zdaj v Zboru združenega dela. Tako bi se kasneje na to točko vrnili.

Prehajamo na 5. točko dnevnega reda, to je na predlog za izdajo kazenskega zakona Socialistične republike Slovenije, z osnutkom zakona.

Predlog za izdajo zakona je z osnutkom zakona predložil Skupščini v obravnavo njen izvršni svet in za svojega predstavnika določil Vlada Tanceta, namestnika republiškega sekretarja za pravosodje, organizacijo uprave in proračun, ki bo imel uvodno obrazložitev. Prosim!

Vlado Tance: Tovarišica predsednica, tovarišice in tovariši delegati! Dosežena stopnja družbenih odnosov v naši socialistični samoupravni družbi in spremenjeni odnos te družbe do delovnega človeka in občana v smislu večje zaščite njegovih pravic in svoboščin terjata spremembe tudi glede kazensko-pravnega varstva.

Po ustavi iz leta 1946, ustavnem zakonu iz leta 1953 in ustavi SFRJ iz leta 1963 je bila izključno federacija tista, ki je zagotavljala kazensko-pravno varstvo pravic in svoboščin delovnega človeka in občana, temelje naše samoupravne socialistične ureditve ter neodvisnost in varnost. To varstvo je federacija zagotavlja s tem, da je s kazenskim zakonom iz leta 1951 določila, katera družbi nevarna dejanja so kazniva in kako naj se kaznuje tisti, ki stori kaznivo dejanje.

Nova zvezna in republiška ustava, izhajajoč iz načela o popolni suverenosti republik, tudi na kazensko-pravnem področju uveljavljata nove odnose. Uveljavlja se deljena zakonodajna pristojnost med federacijo in republikami oziroma avtonomnima pokrajinama. Federacija je pooblaščenca, da ureja splošne pogoje in načela za izrekanje sankcij za kazniva dejanja, pogoje za izbris sankcij in za rehabilitacijo ter splošna pravila ob uporabi vzgojnih ukrepov in kaznovanju mladoletnikov, to je splošni del kazenskega zakona. Poleg tega pa federacija tudi določa kazniva dejanja zoper temelje socialistične samoupravne družbene ureditve Jugoslavije in varstvo države, človečnost in mednarodno pravo, kazniva dejanja zoper ugled SFRJ, njenih organov in predstavnikov, zoper ugled tuje države in njenih šefov, zoper uradno dolžnost uradnih oseb v zveznih organih in zoper oborožene sile ter zoper enotnost jugoslovanskega trga. Republike oziroma pokrajini pa kazensko-pravno varujejo samoupravne pravice in druge pravice ter svoboščine ter druge vrednote.

V skladu s tako postavljeno porazdelitvijo zakonodajne pristojnosti na tem področju in zaradi uskladitve z ustavo je potrebno sprejeti nov kazenski zakon. Federacija je svoje področje uredila s kazenskim zakonom SFRJ, ki je bil sprejet 28. septembra 1976 in začne veljati 1. junija 1977. Socialistična republika Slovenija pa bo svoj del pristojnosti na področju kazensko-pravnega varstva uredila s kazenskim zakonom SR Slovenije, katerega predlog za izdajo in osnutek sta predložena v obravnavo in sprejem.

Predloženi osnutek kazenskega zakona SR Slovenije ne pomeni samo realizacije ustavne določbe o deljenih pristojnostih in formalne uskladitve z ustavo, ampak so predlagane mnoge spremembe v primerjavi s sedanjim kazen-

skim zakonom, in to v smeri izpolnitve in učinkovitejšega boja proti kriminaliteti.

Ob pristopu k pripravi osnutka kazenskega zakona je bilo ugotovljeno in poudarjeno, da ni treba spremeniti temeljnih načel naše sedaj veljavne kazenske zakonodaje, ker ta v zadostni meri zagotavljajo varstvo temeljnih vrednot naše socialistične samoupravne družbe. To pa ne pomeni, da se ne bi smele vnesti spremembe in dopolnitve, ki bi napravile kazensko zakonodajo ustrežnejšo in učinkovitejšo. Zlasti je bilo poudarjeno, da ni izključeno opredeljevanje kot kaznivih dejanj novih oblik družbeno nevarnega delovanja in menjavanje okvirov kazenskih sankcij ter upoštevanje potreb prakse in uveljavljanje novih spoznanj kazensko-pravne znanosti.

Upoštevaajoč ta izhodišča je posebna skupina strokovnjakov za kazensko pravo že v letu 1974 pripravila predosnutek kazenskega zakona SR Slovenije, na podlagi katerega je bil na začetku leta 1975 izdelan prvi osnutek in dan v obravnavo širši strokovni družbenopolitični javnosti. Na podlagi pripomb in predlogov iz razprave je bil v začetku leta 1976 izdelan drugi osnutek. Ta osnutek je služil kot osnova za usklajevanje z drugimi republikami in pokrajinama. V medsebojni izmenjavi osnutkov se je ugotovilo, da so med osnutki kazenskih zakonov republik in pokrajin razlike, tako v opredeljevanju, katera družbi nevarna dejanja so kazniva dejanja, kot tudi glede predpisovanja kazenskih sankcij.

Ocenjeno je bilo, da so te razlike družbeno nesprejemljive. Po končanem usklajevanju, ki je trajalo celo drugo polletje 1976, je bil pripravljen tekst osnutka, ki nam je predložen v obravnavo.

Medrepubliško usklajevanje se bo nadaljevalo tudi v času pripravljanja predloga kazenskega zakona, ker še vedno obstajajo med posameznimi rešitvami razlike, za katere se meni, da niso sprejemljive.

Tudi ta osnutek prvega slovenskega zakona je bil dan v razpravo strokovnim in družbenopolitičnim krogom. Tako so že med pripravami osnutka o nekaterih posebno pomembnih vprašanih razpravljali Odbor za obravnavo kazenskega zakona pri družbenopolitičnem zboru, posebna komisija v okviru Sveta za politični sistem pri Republiški konferenci SZDL, Odbor za vprašanja posebnega družbenega varstva samoupravnih družbenih pravic in družbene lastnine v okviru Sveta za politični sistem pri Republiški konferenci Socialistične zveze in Koordinacijski odbor Republiškega sveta sindikatov za vprašanje družbene ureditve.

O predloženem osnutku pa so med drugim razpravljali: Komisija Predsedstva SR Slovenije za pomilostitve, Komisija Predsedstva SR Slovenije za varstvo ustavnosti in zakonitosti ter za uresničevanje svoboščin in pravic in dolžnosti človeka in občana. Sekretariat za pravosodje, organizacijo uprave in proračun pa je organiziral razpravo o osnutku v strokovnih krogih in pa na sedežih vseh okrožnih sodišč ki so se je udeležili poleg sodnikov, javnih tožilcev tudi drugi pravniki, ki se ukvarjajo s kazenskim pravom, in pa člani nekaterih teles Skupščine SR Slovenije.

Iz vseh teh razprav so bile zbrane pripombe in predlogi, ki so bili tudi posredovani skupščinskim telesom ob razpravi o osnutku. Poleg tega so svoje pripombe k osnutku dali tudi mnogi republiški organi, katerim je bil posredovan osnutek, zlasti vsak s svojega področja dela.

O nekaterih poglavjih kaznivih dejanj je razpravljala tudi Gospodarska zbornica Slovenije, ki je prav tako prispevala koristne predloge in sugestije.

Vse tako zbrane pripombe se skrbno proučujejo ter bodo mnoge od njih pri pripravi zakonskega predloga tudi upoštevane.

Tovarišice in tovariši delegati! Dovolite, da opozorim samo na nekaj bistvenih značilnosti osnutka kazenskega zakona SR Slovenije.

Nova ustava daje največji pomen samoupravnemu položaju človeka in občana v združenem delu in družbenopolitičnem sistemu. Odločanje delavca o pogojih in rezultatih njegovega dela je postala njegova neodtujljiva pravica. Zato so v osnutku kazenskega zakona v večji meri kot doslej zavarovane njegove svoboščine in pravice v najširšem pomenu besede. To je storjeno s spremembo nekaterih sedanjih kaznivih dejanj in z uvedbo nekaterih novih, ki določajo kot kazniva tista ravnanja s katerimi se posega v osebno življenje posameznika in njegovo nedotakljivost in s katerimi se krši delavčeva neodtujljiva pravica do samoupravljanja. S tako zastavljenim varstvom samoupravnih in osebnih pravic ter svoboščin se kar najbolj zagotavlja pravna varnost in zakonitost.

Enako kot delavčevi pravici do samoupravljanja je poseben poudarek dan tudi varstvu družbene lastnine, ki je osnova združenega dela in samoupravljanja, in sicer tako, da se kot kazniva dejanja inkriminirajo nekatere nove oblike poseganja po družbeni lastnini in dopolnjujejo sedaj obstoječa kazniva dejanja.

Skladno z ustavo je v osnutku kazenskega zakona dan poseben poudarek varstvu stvari, ki so posebnega kulturnega in zgodovinskega pomena. To posebno varstvo je zagotovljeno na ta način, da se kakršnakoli oblika prilaščanja teh stvari opredeljuje kot težja oblika kaznivega dejanja.

Delovnemu človeku in občanu ustava zagotavlja pravico do zdravega življenjskega okolja. Tako človekovo življenjsko okolje ogrožajo oziroma ga onesnažujejo mnoga ravnanja in posegi vanj. Z namenom, da bi zavarovali človekovo okolje, zlasti pred takimi pogoji, ki ne samo da onesnažujejo okolje, ampak celo ogrožajo rastlinski in živalski svet in človekovo zdravje, osnutek kazenskega zakona inkriminira take posege kot kazniva dejanja.

Osnutek kazenskega zakona pomeni določen napredek v smeri humanizacije odnosa družbe do kršiteljev družbenih norm. To se kaže z dekriminacijo določenih kaznivih dejanj, z jasnejšo in določnejšo opredelitvijo oziroma opisi kaznivih dejanj, kar bo zagotavljalo večjo pravno varnost in zakonitost pri uporabi kazenskega zakona. Prav tako so pri nekaterih kaznivih dejanjih znižane predpisane kazni, zlasti je v mnogih primerih znižan minimum predpisane kazni in je tako dana sodiščeni večja možnost individualizacije kazni.

S predvideno uvedbo pogojne obsodbe z varstvenim nadzorstvom se predvideva, da se bo pogojna obsodba lahko širše uporabljala kot doslej. Enako velja za pogojni odpust s prestajanja kazni, kjer je prav tako predvidena možnost odpusta z izrekom varstvenega nadzorstva. Predpisane kazni so le v nekaterih primerih višje, kot so bile doslej, in to za najhujše oblike kaznivih dejanj. Smrtna kazen je predvidena samo za kvalificirane oblike umora.

Na splošno pa lahko ugotovimo, da se kriminalna politika bistveno ne spreminja. Kljub širokim razpravam v najrazličnejših sredinah še vedno ostajajo nekatera vprašanja odprta oziroma so stališča do njihove razrešitve različna. Nekatere od teh rešitev so v osnutku zakona postavljene v variantah, nekatere pa iz samega osnutka sploh niso razvidne ali pa so poudarjene samo v obrazložitvi. Tako se je med razpravo o osnutku zastavljalo vprašanje, ali bo naša družba lahko zagotovila realizacijo instituta pogojne obsodbe z varstvenim nadzorstvom. Predvideno je, da bi varstveno nadzorstvo opravljali strokovni

delavci socialnega skrbstva. V razpravah je bilo opozorjeno, da ni dovolj kadrov in ne sredstev za pridobitev dodatnih kadrov. Pri teh vprašanjih pa ne gre pozabljati, da je prestajanje prostostne kazni v zavodih za družbo tudi veliko materialno breme.

V zvezi s kaznivim dejanjem umora velja opozoriti, da smo v predosnutku zakona predvideli poleg umora, ki je opredeljen v prvem odstavku 47. člena osnutka, in kvalificiranih oblik umora, ki so določene v drugem odstavku tega člena, še posebne oblike tega dejanja, in sicer umor, storjen v posebno olajševalnih okoliščinah. Za ta umor je bila predvidena kazen zapora od 6 mesecev do 5 let. Določba je bila iz osnutka izpuščena, ker so ob usklajevanju osnutkov kazenskih zakonov predstavniki drugih republik in pokrajin izrazili bojazen, da bi se lahko v praksi zlorabljala.

Razprave v zvezi s kaznivimi dejanji zoper gospodarstvo so potrdile pravilnost zastavljenega koncepta teh kaznivih dejanj. V osnutku se v poglavju o kaznivih dejanjih zoper gospodarstvo poskušajo zajeti vsa tista kazniva dejanja, ki jih že danes obravnavamo kot gospodarski kriminal, so pa v veljavnem kazenskem zakonu razvrščena v različnih poglavjih. Večina teh kaznivih dejanj ima nekaj skupnih elementov, in sicer: varstveni objekt so družbena sredstva v različnih oblikah; napad na družbena sredstva se v večini primerov izvaja znotraj organizacij združenega dela; storilci so odgovorne osebe; pri storitvi teh kaznivih dejanj storilci zlorablajo zaupanje, ki jim je bilo dano glede upravljanja z družbenimi sredstvi.

Ustava in zakon o združenem delu v poglavju pridobivanja, upravljanja in razpolaganja z dohodkom izenačujeta organizacije združenega dela, ne glede na to, ali so na področju gospodarske ali družbene dejavnosti. Taka opredelitev organizacij združenega dela je dobila svoj odraz tudi v osnutku kazenskega zakona, in sicer v tem smislu, da je izenačena kazensko-pravna odgovornost odgovornih oseb glede gospodarjenja z družbenimi sredstvi, ki delajo v organizacijah združenega dela na področju družbenih dejavnosti s tistimi, ki delajo v organizacijah združenega dela na področju gospodarskih dejavnosti.

V zvezi s kaznivimi dejanji zoper gospodarstvo je potrebno tudi omeniti kaznivo dejanje grabeža. Po veljavnem kazenskem zakoniku je grabež preraštel določena kazniva dejanja, s katerimi si je storilec prilastil na škodo družbenega premoženja sredstva ali stvari v vrednosti nad 30 tisoč dinarjev. V osnutku pa je grabež tako oblikovan, da zajema samo tista kazniva dejanja, kjer si storilec pridobi premoženjsko korist z zlorabo zaupanja, ne pa tudi s klasičnimi oblikami kriminalnega prilaščanja, kot so tatvina, rop, roparska tatvina in goljufija.

V razpravi so bile izražene pripombe zoper naslov poglavja »Kazniva dejanja zoper gospodarstvo«. Kot je bilo poudarjeno, je objekt kazensko-pravnega varstva tukaj družbeno premoženje oziroma družbena sredstva. Napad pa je dejansko usmerjen zoper upravljanje z družbenimi sredstvi, tako da je pripomba, ki je bila dana v razpravah, tudi v odborih utemeljena in bo v fazi priprave zakonskega predloga potrebno najti ustrežnejši naslov za ta kazniva dejanja.

Na koncu velja še poudariti, da so v osnutku predloženega kazenskega zakona zajeta tudi vsa tista kazniva dejanja oziroma kazensko-pravne določbe, ki se nahajajo v posebnih republiških zakonih. S tem se realizira dogovorjeno stališče, da morajo biti v kazenskem zakonu zajeta vsa kazniva dejanja in da se posamezne kazensko-pravne določbe lahko nahajajo le v intervencijskih, ne pa v sistemskih zakonih.

Tovarišice in tovariši delegati! Predlagam, da po obravnavi predloženega osnutka kazenskega zakona in pripomb ter predlogov, ki so bili sprejeti v skupščinskih telesih kakor tudi na današnji seji, sprejmete osnutek zakona in naložite predlagatelju, da pripravi predlog kazenskega zakona.

Predsednica Mara Žlebnik: Hvala, tovariš Tance!

Predlog za izdajo zakona ste z osnutkom zakona prejeli z dopisom z dne 8. 2. 1977. Danes na klop ste prejeli stališče Družbenopolitičnega zbora, ki je akt obravnaval v smislu 72. člena poslovnika Skupščine.

Izvršni svet predlaga, da se v smislu drugega odstavka 250. člena poslovnika Skupščine prva in druga faza zakonodajnega postopka združita, tako da se hkrati obravnavata in sprejemata predlog za izdajo zakona in zakonski osnutek. Glede na ta predlog Izvršnega sveta glede postopka pričenjam razpravo. Kdo želi besedo? (Nihče.)

Zaključujem razpravo in predlagam, da o predlogu glasujemo. Kdor je za predlog Izvršnega sveta, da se prva in druga faza zakonodajnega postopka združita, naj prosim glasuje! (56 delegatov glasuje za.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Ugotavljam, da je predlog Izvršnega sveta soglasno sprejet.

Predlog za izdajo zakona in osnutek zakona so obravnavali: Odbor za družbenopolitični in komunalni sistem, Komisija za pravosodje in Zakonodajno-pravna komisija, ki so predložili pismena poročila. Želijo morda poročevalci Odbora in obeh komisij besedo? (Ne želijo.)

Pričenjam razpravo! Kdo želi besedo? Besedo ima Alojz Kostrevec, delegat občine Sevnica!

Alojz Kostrevec: Tovarišica predsednica, tovarišice in tovariši delegati! Skupina delegatov za Zbor občin iz občine Sevnica je v pripravi na 42. sejo Zbora občin posebno pozornost posvetila obravnavanju osnutka kazenskega zakona in k osnutku tega zakona sprejela naslednje pripombe in stališča:

Skupina je mnenja, da bi bilo potrebno 27. člen osnutka kazenskega zakona dopolniti tako, da del stroškov za izvršitev vzgojnih ukrepov nosijo tudi starši, skladno z veljavno zakonodajo. Prav tako je mnenja, da bi moral stroške za izterjavo denarnih kazni nositi obsojeni. Skupina je mnenja, da so v nasprotnem primeru starši stimulirani s tem, da jim ni potrebno vzdrževati otroka v času izvrševanja vzgojnega ukrepa. Prav tako pa je stimuliran za zavlačevanje plačila denarne kazni obsojenec, če bo stroške izterjave nosila družba. Iz zgoraj navedenih razlogov skupina podpira stališča Zakonodajno-pravne komisije k navedenim členom kazenskega zakona.

K 50. členu osnutka kazenskega zakona je bila skupina mnenja, da bi bilo primerno sprejeti variantni predlog prvega odstavka tega člena, ker v bistvu širše opredeljuje vpliv poroda na mater s hudo duševno stisko.

K 167. členu osnutka kazenskega zakona je skupina zavzela stališče, da v drugem odstavku upošteva varianto, to je kot najnižji znesek 500 dinarjev, kar utemeljuje s pogostostjo tatvin, zaradi česar mora biti družba v večji meri zainteresirana za njihovo izkoreninjenje in jih preganjati po uradni dolžnosti.

K prvemu odstavku 253. člena pa predlagamo pripombo, da se najnižji znesek premoženjske škode zviša od 10 000 dinarjev na 30 000 dinarjev.

K četrtemu odstavku tega člena predlagamo pripombo, da bi sodišče naložilo kontrolni zdravstveni pregled ali preverjanje voznškega znanja tudi

storilcem, ki so obsojeni na nepogojno kazen, seveda, če za to obstajajo utemeljeni razlogi.

Skupina nadalje postavlja vprašanje predlagatelju, zakaj ni v tem členu oziroma v zakonu sankcionirano ogrožanje letalskega prometa. Prosimo, da predlagatelj naše pripombe in stališča upošteva! Hvala lepa.

Predsednica Mara Žlebnik: Hvala, tovariš Kostrevec! Kdo želi razpravljati? (Nihče.) Tovariš Tance, prosim, da odgovorite na vprašanje delegata!

Vlado Tance: Pri kaznivih dejanjih, storjenih v cestnem prometu, je potrebno, da storilec, ki zavestno krši predpise, povzroči tudi premoženjsko škodo, ki je v zakonu opredeljena z zneskom 10 000 dinarjev. V zvezi s tem je bilo več razprav, pa tudi delegati v odborih skupščine so bili mnenja, da je treba povečati višino povzročene škode. Prometne nesreče z manjšimi posledicami so razmeroma številne in ne kaže že pri škodi 10 000 dinarjev vnesti kazenskega postopka. V teh primerih bi šlo le za prekršek.

V vseh drugih primerih, ko gre za druge vrste prometa, nastane kaznivo dejanje že s samim ogrožanjem, ne glede na to, ali je posledica nastala ali ne. Takoj ko je bil z določenim ravnanjem ogrožen tak promet, recimo letalski, ladijski, železniški in podobno, nastane kaznivo dejanje ne glede na posledico. To je ena od bistvenih razlik med kaznivim dejanjem v cestnem prometu in pa kaznivimi dejanji v železniškem, letalskem in drugem prometu. To je v zakonu urejeno.

Predsednica Mara Žlebnik: Hvala, tovariš Tance! Želi še kdo besedo? (Nihče.)

Zaključujem razpravo in predlagam zboru, da sprejme naslednji sklep:

1. Predlog za izdajo kazenskega zakona Socialistične republike Slovenije, z osnutkom zakona, se sprejme.

2. Predlog zakona pripravi Izvršni svet Skupščine SR Slovenije.

3. Pri pripravi predloga zakona naj upošteva stališča Družbenopolitičnega zbora, pripombe, predloge in mnenja delovnih teles Skupščine in zborov, pripombe skupin delegatov in pripombe, dane v današnji razpravi na seji zbora.

Kdor je za ta sklep, naj prosim glasuje! (57 delegatov glasuje za.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Ugotavljam, da je zbor soglasno sprejel predlagani sklep. Ugotavljam tudi, da je predlagani sklep sprejet v skladu s stališči Družbenopolitičnega zbora.

Prehajamo na 6. točko dnevnega reda, to je na predlog za izdajo zakona o pomilostitvi, z osnutkom zakona.

Predlog za izdajo zakona je z osnutkom zakona predložil Skupščini v obravnavo njen izvršni svet in za svojega predstavnika določil Vlada Tanceta, namestnika republiškega sekretarja za pravosodje, organizacijo uprave in proračun. Želite besedo? (Ne.)

Predlog za izdajo zakona ste z osnutkom zakona prejeli s sklicem seje zbora z dne 23. 2. 1977. Izvršni svet predlaga, da se v smislu 2. odstavka 250. člena poslovnika Skupščine SR Slovenije prva in druga faza zakonodajnega postopka združita, tako da se hkrati obravnavata in sprejemata predlog za izdajo zakona in zakonski osnutek. Glede na ta predlog Izvršnega sveta pričenjam razpravo! Kdo želi besedo? (Nihče.)

Predlagam, da o predlogu glasujemo! Kdor je za predlog Ivrsnega sveta, da se prva in druga faza zakonodajnega postopka združita, naj glasuje! (55 delegatov glasuje za.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Ugotavljam, da je predlog Izvršnega sveta soglasno sprejet.

Predlog za izdajo zakona in osnutek zakona so obravnavali: Odbor za družbenopolitični in komunalni sistem, Komisija za pravosodje in Zakonodajno-pravna komisija, ki so predložili pismena poročila. Želijo poročevalci Odbora in obeh komisij poročila še ustno dopolniti? (Ne želijo.)

Pričenjam razpravo! Kdo želi besedo? (Nihče.)

Zaključujem razpravo in predlagam, da zbor sprejme naslednji sklep:

1. Predlog za izdajo zakona o pomilostitvi, z osnutkom zakona, se sprejme.
2. Predlog zakona pripravi Izvršni svet Skupščine SR Slovenije.
3. Pri pripravi predloga zakona naj upošteva pripombe, predloge in mnenja delovnih teles Skupščine in zbora.

Kdor je za predlagani sklep, naj prosim glasuje! (56 delegatov glasuje za.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Ugotavljam, da je zbor soglasno sprejel predlagani sklep.

Prehajamo na 7. točko dnevnega reda, to je na predlog zakona o upravljanju in razpolaganju s stavbnim zemljiščem.

Predlog zakona je predložil Skupščini v obravnavo njen izvršni svet in za svojega predstavnika določil dr. Mjra Sajeta, pomočnika republiškega sekretarja za urbanizem, ki želi besedo. Prosim!

Dr. Miro Saje: Tovarišica predsednica, tovarišice in tovariši delegati! Dovolite mi, da k predlogu zakona o upravljanju in razpolaganju s stavbnim zemljiščem v kratkem uvodu podam samo nekaj misli. Ob osnutku zakona smo vodili široko in temeljito razpravo tudi po občinah, tako da se boste strinjali z menoj, da ni potreben širši uvod.

Predlog zakona predstavlja zaokrožitev nove zakonske ureditve na področju komunalnega gospodarstva, in ker že izhaja iz določil zakona o združenem delu, predstavlja tudi dobro osnovo za svobodno menjavo dela in sredstev v komunalnem gospodarstvu. Zakon omogoča širše uveljavljanje sporazumevanja in oblikovanja družbeno dogovorjenih norm glede opravljanja komunalnih storitev in na tej osnovi v pomembnem delu komunalnega gospodarstva uveljavljanje neposredne svobodne menjave dela in sredstev in s tem nadaljnje odpravljanje državnega urejanja odnosov.

Zakon prinaša nove možnosti za povečanje materialne osnove komunalnega gospodarstva, odpravo linearnega urejanja razvoja materialne osnove in odpira možnosti za hitrejše urejanje tistega dela komunalnih dejavnosti, ki zaostajajo pri zadovoljevanju potreb delovnih ljudi in občanov. S predloženim zakonom se zaključuje tudi krog zemljiških zakonov, ki smo jih sprejeli v zadnjih letih.

Tako je na novo urejeno prehajanje zemljišč, ki so v urbanističnimi oziroma z azidalnimi načrti opredeljena kot stavbna, v družbeno last in promet s temi zemljišči, s predloženim zakonom pa je sedaj na novo urejeno tudi upravljanje in razpolaganje s stavbnim zemljiščem. Pri tem smo upoštevali posebno funkcijo občine kot družbenopolitične skupnosti. Zato je zadržala nekatere originarne pristojnosti. Zemljiška stavbna skupnost je postavljena variantno in jo bomo oblikovali in razvili verjetno v večjih občinah, kjer je

obseg prometa s stavbnimi zemljišči v družbeni lasti večji in kjer je bolj dinamična tudi organizacija.

Zakon se v vseh svojih temeljnih določbah obrača k stavbnim zemljiščem v družbeni lastnini, materialne konsekvence pa usmerja v družbeno usmerjeno gradnjo in primarno ter sekundarno komunalno infrastrukturo. Temeljna intencija zakona je torej krepitev družbenega zemljiškega in komunalnega fonda, kar je v sedanjem trenutku urbane rasti posebnega pomena tudi za usmerjanje urbanizacije, za krepitev policentrizma in za uspešnost spopada z disperzijo in neracionalno izrabo prostora, ki je pri nas v zadnjih letih dobila škodljivo velike dimenzije. Zato so lahko določenih bonitet deležni tudi zadružniki v okviru stanovanjskih zadrug, vendar samo znotraj družbeno usmerjene stanovanjske graditve.

Vsa sredstva, ki so zbrana po določbah tega zakona, moramo obravnavati kot del družbenega kapitala, ki ga združeno delo in občani namenjajo za razvoj komunalnega gospodarstva in opremljanje na novo pridobljenih stavbnih površin v družbeni lastnini.

Pri tem je treba izhajati tudi iz določb ustave, ki pravi, da nihče ne more biti v mestih in naseljih mestnega značaja lastnik stavbnega zemljišča. Zaradi takšnega značaja sredstev, zbranih po tem zakonu, jih tudi ne bo mogoče obravnavati kot nekakšna bančna sredstva, ki jih lahko pod določenimi pogoji posojamo. Zavarovati moramo strogo namenski in družbeni značaj teh sredstev.

Ob pripravi predloga smo upoštevali veliko večino predlogov in sugestij in tako izboljšali besedilo zakona, v nekaterih primerih pa smo se tako še bolj približali potrebam prakse. Dejansko nismo mogli upoštevati vseh predlogov, ker po svoji vsebini spreminjajo osnovni pristop, na katerem je grajen zakon. Tako nismo sprejeli nobenega od predlogov, da naj bi sredstva nadomestila za uporabo stavbnega zemljišča in del stanovanjskega prispevka, uporabljali tudi za komunalno urejanje izven družbeno usmerjene gradnje oziroma tam, kjer se nadomestilo ne plačuje in podobno.

Združeno delo v novih pogojih vse bolj direktno prevzema na sebe neposredno odgovornost za vso družbeno reprodukcijo, zato v večji meri kot doslej naslanja razvoj komunalnih dejavnosti na dohodek, ustvarjen v sferi materialne proizvodnje, ob tem, da začenja močnejše razvijati tudi komponento zajemanja mestne rente. O tem je treba poudariti, da je v pripravi in da bo v kratkem predložen Skupščini še zakon o spremembah in dopolnitvah zakona o komunalnih dejavnostih posebnega družbenega pomena, s katerim bo na načelu angažiranja mestne rente za komunalni razvoj mesta in naselja rešeno tudi vprašanje sredstev za vzdrževanja naprav skupne komunalne porabe, ki jo bomo s 1. julijem nehali financirati iz sredstev splošne porabe.

Dovolite mi, tovarišice in tovariši, da ne ponavljam obrazložitve k predlogu zakona, ker je obsežna in ker tudi problematiko dobro poznate. Sprejem predlaganih določb, bo omogočil, da ustanovljene komunalne interese skupnosti, teh je sedaj nekaj čez 30, začno takoj urejati odnose v komunalnem gospodarstvu na novih osnovah in da obenem stavbne zemljiške skupnosti ali posebne samoupravne enote v komunalnih interesnih skupnostih vrnejo v samoupravni proces odločanja tako pomembna vprašanja, kot so vprašanja zemljiške stavbne politike.

Tovarišice in tovariši delegati! Na zaključku naj ugotovim, da se Izvršni svet Skupščine strinja s predlogi sprememb in dopolnitev, ki so jih dali odbori

in Zakonodajno-pravna komisija Skupščine, in predlagam, da zakon sprejmete s temi dopolnitvami in spremembami.

Predsednica Mara Žlebnik: Hvala, tovariš Saje! Predlog zakona ste prejeli s sklicem seje zbora z dne 23. 2. 1977. Obravnavali pa so ga: Odbor za urbanizem, stanovanjsko-komunalna vprašanja in varstvo okolja in Zakonodajno-pravna komisija, ki sta predložila pismeni poročili, ter Odbor za finance, ki je predložil pismeno mnenje.

Želijo morda poročevalci odborov besedo? (Ne.)

Pričenjam razpravo! Kdo želi besedo? Prosim, tovariš Ivan Kramžar, delegat občine Litija!

Ivan Kramžar: Na predlog Samoupravne komunalne skupnosti v občini Litija predlaga delegacija naslednje pripombe k predlogu obravnavanega zakona:

Predlagamo, da se v 43. členu oprostí plačila nadomestila za uporabo mestnega zemljišča občan za dobo 4 let. Občinski odlok o prispevku za uporabo mestnega zemljišča že oprošča občana plačila prispevka od nezazidanega stavbnega zemljišča za dobo 4 let ob pogoju, da je vplačal stroške za urejanje stavbnega zemljišča. Za tako dobo oprostitev se je Skupščina občine odločila po presoji, da v 4 letih lahko zgradi stanovanjsko hišo. Ker predlagamo oprostitev plačila tudi od nezazidanega stavbnega zemljišča, smo mnenja, da naj bi bila oprostitev časovno enaka za vse.

Zaradi tega, ker občinski odlok o prispevku za uporabo mestnega zemljišča že določa oprostitev plačila nadomestila za uporabo mestnega zemljišča, predlog zakona pa tega ne določa, predlagamo, da se 3. odstavek 44. člena glasi: »Občan, ki je pridobil nezazidano stavbno zemljišče, je oproščen plačila nadomestila za uporabo stavbnega zemljišča za dobo 4 let od pridobitve zemljišča, če je vplačal stroške za urejanje stavbnega zemljišča po določilih tega zakona.«

47. člen predloga zakona določa, da se plačuje nadomestilo za nazaj. Predlagamo, da se nadomestilo plačuje za tekoči mesec. To utemeljujemo zaradi finančnega knjigovodstva, saj zaradi plačila za nazaj plačajo zavezanci prispevek za december šele januarja naslednjega leta. V tekočem letu je torej samo 11 plačil za to leto. Stanovalci plačujejo stanarino za naprej, tudi nadomestilo naj bi plačevali za naprej.

Predsednica Mara Žlebnik: Hvala, tovariš Kramžar! Moram vas opozoriti, da danes obravnavamo predlog zakona. V tej fazi sprejemanja dokumenta pripombe nimajo nobenega učinka, če niso predložene v obliki amandmajev. Če pa želite predložiti amandma, potem vas mora podpreti še 9 delegatov. Ali boste predložili amandma? (Ne.) Kdo še želi razpravljati? Prosim!

Metod Kovač: Skupina delegatov občine Ljubljana-Šiška predlaga, da zavrne predlog Odbora za finance v tistem delu, ki govori, da naj bi se 49. člen predloga zakona spremenil tako, da bi se izvršilni predpisi uskladili do 30. junija 1977, ne pa do konca leta 1977. Menimo, da v tem roku občine ne bodo mogle izpeljati sprememb oziroma sprejeti izvršilnih predpisov. Hvala lepa.

Predsednica Mara Žlebnik: Hvala, tovariš Kovač! Želi še kdo razpravljati? (Nihče.) Zaključujem razpravo in prehajam na glasovanje.

Najprej bomo glasovali o amandmajih Odbora za urbanizem, stanovanjsko-komunalna vprašanja in varstvo okolja. Prosila bi vas, da vzamete v roke poročilo tega odbora z dne 14. 3. 1977. Glede na pripombo Zakonodajno-pravne komisije k amandmajem k 49. in 50. členu prosim, da se o teh amandmajih izreče poročevalec Odbora tovariš Miklavčič! Zakonodajno-pravna komisija namreč nasprotuje roku 30. junij 1977, ker meni, da je ta rok nerealen.

I v o M i k l a v č i č : Tovarišica predsednica, tovarišice in tovariši delegati! Pri predlogu, da se ta rok skrajša na 30. 6., smo izhajali iz tega, kar je dejal tovariš dr. Saje, da bi bili s 1. julijem na čistem vsaj glede financiranja. V imenu Odbora se strinjam, da se ta rok podaljša. Vendar bi pri tem kljub temu opozoril, da bi se morali bolj intenzivno vključiti v priprave. Slabe izkušnje imamo z organiziranjem komunalnih skupnosti. V prihodnjem tednu bomo začeli delati v Iniciativnem odboru Zveze komunalnih skupnosti in bomo skušali vplivati na hitrejše konstituiranje komunalnih skupnosti in v zvezi s tem tudi stavbno-zemljiških skupnosti ali pa enot. Mislim, da bi z malo več volje in z večjo aktivnostjo lahko v 3 mesecih na tem področju še marsikaj naredili, vendar se strinjam s podaljšanjem roka.

Predsednica M a r a Ž l e b n i k : Hvala! Tovariš Miklavčič, s tem umikate amandma k 50. členu? (Da.)

Glasovali bomo o amandmajih odbora k 12., 14., 22., 24., 25., 31., 32., 38., 43. in 49. členu s tem, da je v amandmaju k 49. členu spremenjen rok na 31. december 1977. Ne bomo pa glasovali o amandmaju k 50. členu, ker ga je Odbor umaknil. Prosim, tovariš Saje, ali se z amandmaji Odbora strinjate? (Da.)

Z omenjenimi amandmaji soglašata Zakonodajno-pravna komisija in predlagatelj. Ker so nekateri redakcijske narave, drugi pa bistveno ne posegajo v vsebino zakona, predlagam, da o njih glasujemo skupaj.

Prosim, da o amandmajih Odbora glasujemo! Kdo je za? (57 delegatov glasuje za.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Ugotavljam, da so navedeni amandmaji soglasno sprejeti.

Prehajamo na glasovanje o amandmajih Zakonodajno-pravne komisije k 11., 34., 36., 37., 39., 47. in 53. členu predloga zakona, ki so razvidni iz njenega poročila z dne 16. 3. 1977.

Predlagatelj soglašata z amandmaji? (Da.) Odbor tudi soglašata. Ker so amandmaji pretežno redakcijskega značaja, drugi pa bistveno tudi ne posegajo v zakonsko vsebino, predlagam, da o njih glasujemo skupaj! Kdor je za amandmaje Zakonodajno-pravne komisije, naj prosim glasuje! (57 delegatov glasuje za.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Ugotavljam, da so amandmaji Komisije soglasno sprejeti.

Glasovati moramo še o predlogu zakona v celoti. Kdor je za predlog zakona, naj prosim glasuje! (57 delegatov glasuje za.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Ugotavljam, da je zbor soglasno sprejel predlog zakona.

Prehajamo na 8. točko dnevnega reda, to je na predlog odloka o ustanovitvi in sestavi Iniciativnega odbora za oblikovanje Samoupravne interesne skupnosti Socialistične republike Slovenije za ekonomske odnose s tujino.

Predlog za ustanovitev in sestav Iniciativnega odbora je Skupščini predložil v obravnavo njen izvršni svet in za svojega predstavnika določil tovariša Jerneja Jana, ki je imel tudi obrazložitev na skupnem zasedanju.

Predlog odloka ste prejeli z razširitvijo dnevnega reda z dne 18. 3. 1977. Danes na klop pa ste prejeli dopolnjeno besedilo predloga odloka, s katerim je predlagatelj umaknil prejšnji predlog.

Predlog odloka je obravnavala Komisija za volitve, imenovanja in administrativne zadeve, ki je predložila svoje mnenje. Ali želi kdo od poročevalcev besedo? (Ne.)

Pričenjam razpravo. Kdo želi besedo? (Nihče.)

Zaključujem razpravo in prehajam na glasovanje. Kdor je za predlog odloka, naj prosim glasuje! (56 delegatov glasuje za.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Ugotavljam, da je zbor soglasno sprejel predlog odloka.

Prehajamo na 9. točko dnevnega reda, to je na predlog zakona o lukah.

Predlog zakona je predložil Skupščini v obravnavo njen izvršni svet in za svojega predstavnika določil tovarišico Maro Fabjančič, pomočnico predsednika Republiškega komiteja za promet in zveze. Želite besedo? (Ne.)

Predlog zakona ste prejeli s sklicem seje zбора z dne 23. 2. 1977. Obravnavala sta ga Odbor za družbenoekonomske odnose in razvoj in Zakonodajno-pravna komisija, ki sta predložila pismeni poročili. Želijo poročevalci besedo? (Ne želijo.)

Pričenjam razpravo? Kdo želi besedo? (Nihče.)

Zaključujem razpravo in prehajamo na glasovanje.

Najprej bomo glasovali o amandmajih Zakonodajno-pravne komisije k 5., 9., 43. in 47. členu predloga zakona, ki so razvidni iz njenega poročila z dne 16. 3. 1977. S temi amandmaji soglaša predlagatelj. Vprašujem poročevalca Odbora za družbenoekonomske odnose in razvoj, če z amandmaji soglaša! (Soglaša.)

Ker so amandmaji redakcijskega značaja in bistveno ne posegajo v zakonsko vsebino, predlagam, da o njih glasujemo skupaj. Kdor je za amandmaje Zakonodajno-pravne komisije k 5., 9., 43. in 47. členu, naj prosim glasuje! (56 delegatov glasuje za.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Ugotavljam, da je zbor soglasno sprejel amandmaje Zakonodajno-pravne komisije.

Tako moramo glasovati še o predlogu zakona v celoti. Kdor je za predlog zakona o lukah, naj prosim glasuje! (56 delegatov glasuje za.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Ugotavljam, da je zbor soglasno sprejel predlog zakona o lukah. Ker predstavnik predlagatelja tudi za 10. točko dnevnega reda še ni navzoč, predlagam, da tudi 10. točko preskočimo in se bomo potem vrnili hkrati na 4. in 10. točko.

Predlagam, da preidemo na 11. točko dnevnega reda, to je na predlog zakona o dopolnitvi zakona o določitvi stopenj, odbitnih postavk in olajšav za republiški davek iz dohodka temeljnih organizacij združenega dela v letu 1977.

Predlog zakona je Skupščini predložil v obravnavo njen izvršni svet in za svojega predstavnika določil Dragana Mozetiča, namestnika republiške sekretarke za finance.

Tovariš Mozetič, želite besedo? (Ne.)

Predlog zakona ste prejeli z dopisom z dne 7. 3. 1977. Izvršni svet predlaga, da akt obravnavamo v smislu drugega odstavka 295. člena poslovnika Skupščine SR Slovenije po hitrem postopku, to je v zadnji fazi. O tem predlogu Izvršnega sveta, ki ga je le-ta tudi posebej obrazložil, pričujem razpravo. Želi kdo besedo? (Ne.)

Zaključujem razpravo in predlagam, da o predlogu Izvršnega sveta, da se obravnava zakon po hitrem postopku, glasujemo! (54 delegatov glasuje za.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Ugotavljam, da je zbor soglasno sprejel predlog zakona.

Predlog zakona sta obravnavala Odbor za finance in Zakonodajno-pravna komisija, ki sta predložila pismeni poročili. Želita poročevalca Odbora in Komisije poročili še ustno dopolniti? (Ne.)

Pričujem razpravo! Želi kdo besedo? (Nihče.)

Zaključujem razpravo in prehajam na glasovanje. Kdor je za predlog zakona, naj prosim glasuje! (55 delegatov glasuje za.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Ugotavljam, da je zbor soglasno sprejel predlog zakona.

Prehajamo na 12. točko dnevnega reda, to je na predlog za izdajo zakona o spremembah in dopolnitvah zakona o pokojninskem in invalidskem zavarovanju, z osnutkom zakona.

Predlog za izdajo zakona je z osnutkom zakona predložil Skupščini v obravnavo njen izvršni svet in za svojo predstavnicco določil Anko Tomiňsek, republiško podsekretarko v Republiškem sekretariatu za delo, ki bo imela uvodno obrazložitev.

Anka Tomiňsek: Tovarišica predsednica, tovarišice in tovariši delegati! Pri pripravi predloga za izdajo zakona in osnutka zakona smo izhajali iz izhodišča, da bo moral pokojninski sistem že v bližnji prihodnosti doživeti korenite spremembe. Zato v tej prvi fazi uveljavljamo le spremembe in dopolnitve.

Tako predložena novela, ki je že 4. novela, odkar je uveljavljen sedanji pokojninski sistem, predstavlja na eni strani formalno pravno uskladitev obstoječega zakona z ustavo in odpravo nasprotij med republiškim zakonom ter drugimi zakoni, na drugi strani pa uresničuje stališča republiške skupščine in drugih dejavnikov o izboljšanju socialne varnosti borcev, zlasti upokojenih borcev, in hkrati tudi ureja nekatera odprta vprašanja. Torej ne gre za kompleksno in vsebinsko uskladitev pokojninskega sistema z novo ustavo in zakonom o združenem delu. Ta naloga je neposredno pred nami. Pri tem naj opozorimo, da gre za pomemben aspekt socialne varnosti občana, saj tak sistem zagotavlja vrsto pravic človeka, in sicer od rojstva do smrti. Zato je razumljivo, da so doslej in da bodo tudi v prihodnje delovni ljudje in občani aktivno sodelovali pri oblikovanju novega pokojninskega sistema.

Ustavna zakona za izvedbo ustave SFRJ oziroma ustave SRS sta določila, da je treba uskladiti zvezni zakon z ustavo do konca leta 1976, republiški zakon pa do konca junija 1977. V dosedanjih razpravah je prevladalo spoznanje, da pokojninskega sistema, ki naj bi temeljil na novem družbenoekonomskem in samoupravnem sistemu, vsebovanem v zakonu o združenem delu, ni mogoče pripraviti in sprejeti v roku, določenem z ustavnima zakonoma.

Oblikovanje novega sistema, ki mora temeljiti na produktivnosti dela, na interesu vzajemnosti in solidarnosti celotnega združenega dela ter na prispevku iz živega in minulega dela delavca k družbenemu dohodku, je namreč zelo zahtevna politična in strokovna naloga, ki bo zahtevala usklajevanje stališč ne le v merilu Jugoslavije, temveč tudi v okviru republik in avtonomnih pokrajin.

V ta namen je Zvezna skupščina že imenovala posebno komisijo, v naši republici pa taka komisija deluje pri Izvršnem svetu. Upoštevajoč, da smo neposredno pred oblikovanjem novega sistema, je Zvezna skupščina že decembra lani sprejela novelo zakona, ki predstavlja predvsem rešitev nekaterih aktualnih vprašanj, na katera je opozorila praksa izvajanja dosedanjega sistema. Pred vami pa je sedaj novela republiškega zakona. Zato novela, tako zveznega kot republiškega zakona, ne zajema tistih temeljnih vsebinskih vprašanj, ki jih bo treba obravnavati in o njih zavzeti stališča ob oblikovanju novega sistema.

Za katere spremembe in dopolnitve torej gre v tej noveli republiškega zakona? Gre za uresničevanje na eni strani ustavnih načel o samoupravnih organiziranosti na tem področju, o samoupravnih sodiščih in o zagotavljanju sredstev za uresničevanje pravic in interesov delavcev v okviru te samoupravne interesne skupnosti. Kar zadeva samoupravno organiziranost na tem področju, se novela omejuje le na temeljna načela. Tako omogoča delovnim ljudem, da upoštevajoč ustavna načela in stališča Republiške konference SZDL Slovenije iz maja lanskega leta s samoupravnim sporazumom in drugimi samoupravnimi splošnimi akti sami urejajo to vprašanje. Dosedanje izkušnje pri delovanju te skupnosti kažejo, da se morajo delavci zaradi svoje nove vloge tudi na tem področju ustrezneje samoupravno organizirati in da mora iti nadaljnji razvoj v smeri oblikovanja temeljnih skupnosti za območje občin v okviru enotne samoupravne interesne skupnosti za območje republike.

Zato je Skupščina pokojninske skupnosti po predhodni široki razpravi v delegatski bazi že julija lani zavzela stališča in sprejela nekatere ukrepe za nadaljnjo ustavno preobrazbo te interesne skupnosti.

Novela zakona predvideva bistveno novost na področju uveljavljanja pravic iz pokojninsko-invalidskega zavarovanja, tako v okviru same skupnosti kot tudi glede sodnega varstva pravic. Dosedanji upravni postopek naj bi bil nadomeščen z novim postopkom v okviru skupnosti, ki ga bo opredelila sama skupnost s svojo regulativo, upravni spor pa s sodnim varstvom pred posebnim sodiščem združenega dela.

Upoštevajoč ustavna načela in stališča, ki so jih v samoupravnih sodiščih v naši republici zavzeli organi in organizacije, je Skupščina pokojninske skupnosti na seji 12. marca že sprejela sklep o ustanovitvi organizacij in o delovnem področju sodišča pokojninskega in starostnega zavarovanja kmetov. Naj poudarim, da gre za sodišče, ki ga bosta oblikovali in ustanovili obe skupnosti, delavskega zavarovanja in starostnega zavarovanja.

Sodišče naj bi odločalo na I. stopnji o vseh sporih iz družbenoekonomskih in drugih samoupravnih odnosov, navedenih v ustreznem členu zveznega zakona in republiškega zakona o sodiščih združenega dela. Po sklepu o ustanovitvi naj bi sodišče pričelo z delom 1. januarja prihodnjega leta.

Na omenjeni seji je Skupščina sprejela še druge sklepe o pripravah, ki so neobhodne, da bi lahko sodišče nemoteno začelo z delom prihodnje leto.

Dosedanji republiški zakon dokaj podrobno ureja financiranje tega poročila. Upoštevajoč določila zakona o združenem delu, ki prinaša vsebinski premik glede odnosov za zadovoljevanje potreb delovnih ljudi in občanov na pod-

ročju družbenih dejavnosti in socialne varnosti, novela zakona predvideva, da bodo svoje obveznosti glede sredstev za zadovoljevanje potreb na tem področju delavci v prihodnje določali s samoupravnim sporazumom o temeljih plana in drugimi samoupravnimi sporazumi.

V njih bodo določili višino prispevka v skladu s posebnimi predpisi. V primeru, da samoupravni sporazumi ne bi bili sklenjeni ali pa bi jih sklenil le del udeležencev in sredstva ne bi zadostovala za izvedbo programa, lahko po noveli zakona Republiška skupščina poseže vmes in določi stopnjo prispevka.

Skladno s stališči, sprejetimi na ravni Jugoslavije, pa tudi v naši republici, o izboljšanju socialne varnosti upokojenih borcev NOV, še zlasti s stališčem Zveze združenj borcev NOV, ter upošteva družbeno dogovorjena stališča o zagotavljanju sredstev za skupne in splošne potrebe v skladu z gibanjem dohodka v gospodarstvu oziroma krepitvijo njegove akumulativne sposobnosti predlaga Izvršni svet tri variante o novi ravni minimalne zaščite pokojnin — za borce NOV pred 9. 9. oziroma do 13. 10. 1943. Upošteva pripombe, izražene v dosedanjih razpravah v organih Skupščine, zlasti Komisije za vprašanja borcev NOV, bo Izvršni svet ob sodelovanju z Zvezo borcev NOV in drugimi organi ponovno proučil vprašanje višine te minimalne pokojnine. V primeru, da bo sprejeta odločitev, naj bo minimalna zaščitna pokojnina v letošnjem letu enaka povprečnemu osebnemu dohodku iz preteklega leta, to je 4068 din, bi bilo treba povečati sedanjo pokojninsko osnovo za 17,6 %, ne pa za 12,7 %, kot predvideva osnutek zakona v prvi varianti. Zagotovitev take pokojnine tej kategoriji borcev bi povzročila povečanje izdatkov republiškega proračuna za 106,1 mio din za neto pokojnine oziroma za 127,3 mio din za bruto pokojnine. Zato bo realizacija takega stališča nujno zahtevala dodaten napor v zvezi z načini napajanja republiškega proračuna in oblikovanjem samega proračuna za letošnje leto.

Novela zakona upošteva tudi pobudo delegata Darka Markočiča, da naj se delo v kmečkih delovnih zadrugah upošteva v pokojninsko dobo vsaki osebi, ki ji je bilo to delo edini ali glavni poklic, ne glede na pogoje, ki jih je po sedanjih predpisih taka oseba morala izpolnjevati pred vstopom oziroma po prenehanju dela v zadrugi. To pobudo je Republiška skupščina podprla ob obravnavi predloga za izdajo zakona.

Z novelo zakona naj bi tudi rešili nekatera odprta vprašanja v zvezi s posebnim prispevkom, ki ga Skupnosti pokojninskega zavarovanja plačujejo zaposleni upokojenci. Zato je predlagano, naj ne bi bil v prihodnje poseben prispevek v nobenem primeru večji, kot znaša pokojnina, in da se v primeru, ko zavezanec posebnega prispevka ni imel statusa upokojenca skozi vse leto, odmeri poseben prispevek le od sorazmernega dela davka od skupnega dohodka občanov, ki odpade na čas, ko je imel zavezanec status upokojenca oziroma ko je užival pokojnino. Danes, kot ste videli iz osnutka zakona, je lahko takšen poseben prispevek presegel celo znesek pokojnine. Pri tem pa pripominjamo, da bo treba vprašanje zaposlovanja upokojencev, ki je aktualno in pomembno vprašanje in katerega ustrezna rešitev ni le v interesu samih upokojencev, temveč tudi združenega dela oziroma družbe v celoti, celovito proučiti in predlagati ustrezno rešitev v okviru oblikovanja novega pokojninskega sistema.

Sedanji zvezni zakon daje velik poudarek družbenemu dogovarjanju na področju pokojninskega in invalidskega zavarovanja. Z zakonom je določeno, da se z družbenim dogovorom, ki ga sklenejo sindikati ter skupnosti pokojninskega in invalidskega zavarovanja, v nekaterih primerih pa tudi družbenopoli-

tične skupnosti, lahko nekatera pomembna vprašanja s tega področja uredijo drugače, kot so urejena z zakonom. Ker po ustavi družbeni dogovor ne more biti splošno obvezen, temveč obvezuje le tistega, ki ga je sklenil oziroma k njemu pristopil, je bila z novelo zveznega zakona decembra lani črtana določba o splošni obveznosti dogovora. Zaradi pomembnosti vprašanj, ki se lahko urejajo z dogovorom, pa je novela določila, da je možno taka vprašanja z dogovorom urediti le tedaj, če dogovor sklenejo udeleženci iz vseh republik in avtonomnih pokrajin.

Novela republiškega zakona predvideva, da naj v bodoče republiški zakon ne bi več urejal tega instituta, to se pravi udeležencev postopka in vsebine družbenega dogovarjanja. Ostala načela o družbenem dogovoru so konkretizirana v zakonu o združenem delu, družbeno dogovarjanje pa na tem področju tudi prevladuje iz dneva v dan in ni več potrebe po zakonski ureditvi vsebine dogovora z udeleženci dogovarjanja.

Poleg vprašanj, ki jih določa zakon, so bila z družbenimi dogovori pri nas urejena še nekatera druga vprašanja, zlasti glede financiranja pokojninskega zavarovanja ter usklajevanja pokojnin. Med temi sta tudi družbeni dogovor o merilih in kriterijih ter osnova postopka za določanje delovnih mest, na katerih se šteje zavarovalna doba s povečanjem. V pripravi je tudi družbeni dogovor o izvajanju preventivnih ukrepov in akcij pri odpravi vzrokov in posledic nesreč pri delu, poklicnih bolezni in nastajanja invalidnosti. V imenu Izvršnega sveta predlagam, da zbor sprejme predlog za izdajo zakona, z osnutkom zakona.

Predsednica Mara Žlebnič: Hvala lepa, tovarišica Tominškova! Predlog za izdajo zakona z osnutkom zakona ste prejeli s sklicem seje zbora z dne 23. 2. 1977. Izvršni svet predlaga, da se v smislu drugega odstavka 250. člena poslovnika Skupščine Socialistične republike Slovenije prva in druga faza zakonodajnega postopka združita tako da se hkrati obravnavata in sprejemata predlog za izdajo zakona in zakonski osnutek. Glede na ta predlog Izvršnega sveta pričenjam razpravo. Želi kdo besedo? (Nihče.)

Če ne želi nihče razpravljati, predlagam, da o predlogu glasujemo! Kdor je za predlog Izvršnega sveta, da se prva in druga faza zakonodajnega postopka združita, naj prosim glasuje! (51 delegatov glasuje za.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Ugotavljam, da je predlog Izvršnega sveta soglasno sprejet.

Predlog za izdajo zakona z osnutkom zakona so obravnavali: Odbor za družbenoekonomske odnose in razvoj, Komisija za vprašanja borcev NOV, Zakonodajno-pravna komisija in Komisija za pravosodje ki so predložili pismena poročila. Želijo morda poročevalci Odbora in komisij besedo? Prosim, tovarišica Aljančičeva, predstavnica Komisije za vprašanja borcev NOV!

Marija Aljančič: Tovarišica predsednica, tovarišice in tovariši delegati! Od Komisije ste dobili obširno poročilo o osnutku tega zakona, vendar bi želela s seje Komisije posebej poudariti še dve zadevi, katerima je Komisija posvetila pretežni del časa, ko je obravnavala osnutek zakona.

V zvezi s 5. členom je Komisija ugotovila, da nobena izmed predlaganih variant ne predstavlja realizacije stališča Republiškega odbora Zveze borcev NOV Socialistične republike Slovenije, sprejetega v letu 1976, po katerem naj bi varstvene pokojnine borcev NOV pred 9. 9. 1943 oziroma 13. 10. 1943 znašale

v letu 1977 4000 din, kolikor je bilo ocenjeno, da bo znašal znesek povprečnega osebnega dohodka v letu 1976, oziroma naj bi bile enake povprečnemu osebnemu dohodku delavcev v Socialistični republiki Sloveniji iz preteklega leta. Iz poročila direktorja Zavoda Socialistične republike Slovenije za statistiko o višini povprečnega osebnega dohodka v letu 1976 izhaja, da je le-ta znašal v letu 1976 v Sloveniji 4068 dinarjev.

Komisija za vprašanja borcev NOV predlaga, naj se varstvena pokojnina za borce NOV pred 9. 9. oziroma 13. 10. 1943 določi v tem znesku. Komisija je namreč doslej že na več svojih sejah ugotavljala, da inflacijska gibanja in v zvezi s tem nagel porast življenjskih stroškov negativno vplivata na realni materialni položaj borcev, ki prejemajo zagotovljeno minimalno pokojnino. Nevzdržno je, da morajo občinske skupščine reševati materialni položaj številnih omenjenih upokojencev z dodeljevanjem občinskih priznavalnin. Komisija se sklicuje predvsem na stališče Republiškega odbora Zveze borcev NOV Slovenije, daje treba tej kategoriji borcev, udeležencem NOV pred italijansko kapitulacijo, zagotoviti take pokojninske prejemke, da jim bodo omogočali primerno materialno oskrbo.

Komisija pa predlaga, da predlagatelj v smislu sklepa 12. seje Komisije z dne 20. septembra 1976 glede rešitev, ki izhajajo iz tega člena, pridobi tudi mnenje Sveta za socialno-zdravstvena vprašanja pri Republiški konferenci Socialistične zveze Slovenije in Komisije za socialno-zdravstvena vprašanja borcev Republiškega odbora Zveze borcev NOV Socialistične republike Slovenije. Sicer pa bi bilo potrebno, da bi tako do tega vprašanja kot tudi sicer do osnutka zakona zavzel stališče tudi Republiški komite za vprašanja borcev NOV in vojaških vojnih invalidov.

Posebno pozornost je Komisija posvetila še vedno odprtemu vprašanju udeležencev NOV, bivših nemških mobilizirancev s Štajerske, Koroške in Gorenjske ter mobilizirancev v madžarsko vojsko iz Prekmurja. Gre za problem izgube delovne dobe tistih naših občanov, ki so bili prisilno mobilizirani v nemško ali madžarsko vojsko ter jih ta sankcija zadene ne glede na to, da so se kasneje ob prvi možni priliki vključili v NOV. V tem pogledu se le-ti izenačujejo s storilci najhujših kaznivih dejanj zoper ljudstvo in državo.

O tem problemu so nas posebno prizadeto na seji Komisije informirali tovariši iz Maribora in s področij, kjer je največ tovarišev, ki so s tem prizadeti. Republiški odbor Zveze borcev je o tem tudi razpravljal in je bilo že pred tem dogovorjeno in sprejeto tako stališče, da naj bi se delovna doba tem tovarišem pred mobilizacijo priznala.

Torej, Komisija je ponovno zavzela stališče, da naj Izvršni svet to ponovno prouči, izdelava potrebne informacije in pridobi potrebne podatke ter sproži postopek pred pristojnimi organi za odpravo določil 163. člena zakona, ki omogoča odvzem delovne dobe omenjenim borcem NOV.

Predsednica Mara Žlebnik: Hvala, tovarišica Aljančičeva! Pričenjam razpravo! K razpravi se je prijavil delegat občine Ljubljana-Center tovariš Kerč!

Tone Kerč: Tovarišica predsednica, tovarišice in tovariši delegati! Skupina delegatov občine Ljubljana-Center je na seji dne 21. 3. podrobno proučila predlog sprememb omenjenega zakona. Na seji je bila skupina podrobno seznanjena s stališči in ugotovitvami mestne in občinske organizacije Zveze

borcev NOV, ki sta zainteresirani za sistemsko rešitev nekaterih pomembnih vprašanj, ki so bila do sedaj neurejena ali so se obravnavala samo občasno.

Zato skupina izrecno podpira poročilo Komisije za vprašanja borcev NOV, v katerem so podani predlogi, s katerimi se sistemsko urejajo do sedaj nerešeni problemi. Zato naj sestavljalec predloga zakona upošteva poročilo Komisije za vprašanja borcev NOV v celoti, da se dokončno odpravi različno obravnavanje prizadetih članov Zveze borcev.

Predsednica Mara Žlebnik: Hvala, tovariš Kerč! Kdo želi besedo? Prosim, besedo ima Stojan Makovec, delegat občine Ajdovščina!

Stojan Makovec: Tovarišica predsednica, tovarišice in tovariši delegati!

V gradivu je kratko omenjeno vprašanje ponovne zaposlitve nekaterih, ki se upokojijo. Dejstvo je, da se ponovno aktivirajo prav gotovo tisti, ki imajo visoke prejemke že na podlagi upokojitve. Mogoče je taka zaposlitev nujna, ampak danes smo že v fazi, ko imamo mlade izobražene ljudi, ki težko dobijo zaposlitev. Če ima nekdo že visoko pokojnino, zakaj bi moral biti ponovno zaposlen. Vprašanje je tudi, pod kakšnimi pogoji se je upokojil. Taka delovna mesta bi morali zasesti mladi ljudje z izobrazbo. Hvala.

Predsednica Mara Žlebnik: Hvala, tovariš Makovec! Še želi kdo razpravljati? (Nihče.) Če nihče, zaključujem razpravo in predlagam zboru, da sprejme naslednji sklep:

1. Predlog za izdajo zakona o spremembah in dopolnitvah zakona o pokojninskem in invalidskem zavarovanju, z osnutkom zakona, se sprejme.

2. Predlog zakona pripravi Izvršni svet Skupščine SR Slovenije.

3. Pri pripravi predloga zakona naj upošteva pripombe, predloge in mnenja delovnih teles Skupščine in zbora, pripombe skupin delegatov in pripombe, dane v današnji razpravi na seji zbora.

Kdor je za predlagani sklep, naj prosim glasuje! (48 delegatov glasuje za.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Ugotavljam, da je predlagani sklep soglasno sprejet.

Prehajamo na 13. točko dnevnega reda, to je na predlog za izdajo zakona o varnosti na javnih smučiščih, z osnutkom zakona.

Predlog za izdajo zakona z osnutkom zakona je predložil Skupščini v obravnavo njen izvršni svet in za svojega predstavnika določil Doreta Dovečarja, republiškega podsekretarja v Republiškem sekretariatu za notranje zadeve.

Predlog za izdajo zakona z osnutkom zakona ste prejeli s sklicem seje zbora z dne 23. 2. 1977.

Izvršni svet predlaga, da se v smislu 2. odstavka 250. člena poslovnika Skupščine SR Slovenije prva in druga faza zakonodajnega postopka združita, tako da se hkrati obravnavata in sprejemata predlog za izdajo zakona in zakonski osnutek.

Glede na ta predlog Izvršnega sveta glede postopka pričenjam razpravo! Kdo želi besedo? (Nihče.)

Zaključujem razpravo in predlagam, da o predlogu glasujemo. Kdor je za predlog Izvršnega sveta, da se prva in druga faza zakonodajnega postopka zdru-

žita, naj prosim glasuje! (48 delegatov glasuje za.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Ugotavljam, da je predlog Izvršnega sveta soglasno sprejet.

Predlog za izdajo zakona z osnutkom zakona so obravnavali: Odbor za družbenopolitični in komunalni sistem, Odbor za urbanizem, stanovanjsko-komunalna vprašanja in varstvo okolja in Zakonodajno-pravna komisija, ki so predložili pismena poročila. Želijo poročevalci odborov in Komisije še ustno dopolniti poročilo? (Ne želijo.)

Pričenjam razpravo! K razpravi se je prijavil dr. Andrej Robič, delegat občine Tržič!

Dr. Andrej Robič: Tovarišica predsednica, tovarišice in tovariši delegati! Skupina delegatov za Zbor občin iz občine Tržič je obravnavala osnutek zakona in ima naslednje pripombe:

V 3. členu so navedene pri zaščiti pred plazovi med drugimi tudi odstranjevalne žičnice. Menimo, da je odstreljevalna žičnica preozek pojem in da jo je treba nadomestiti z možnostjo umetnega proženja plazov.

V 8. členu je navedeno, da naj bi se nova smučišča odpirala samo na krajih, kjer v normalnih vremenskih razmerah ni plazov. Pojem normalne vremenske razmere je zelo širok in zajema tudi suše in povodnji. Ker gre za varstvo pred plazovi, se moramo pogovarjati o snežnih padavinah. Treba bi bilo upoštevati in navesti, da se nova smučišča lahko odpirajo na tistih zemljiščih, ki se lahko učinkovito in popolnoma zavarujejo pred snežnimi plazovi, na primer s pregradami. Poleg tega pa mislimo, da bi se moralo vedno, ko se odpirajo nova smučišča, zahtevati mnenje podkomisije za snežne plazove pri Zvezi vodnih skupnosti Slovenije. Ta je bila ustanovljena na podlagi delegatskega vprašanja delegatov iz občine Tržič.

K 9. členu imamo redakcijsko pripombo: Navedeno je, da je treba opozorilne znake pred obratovanjem oziroma po obratovanju pregledati. Mislimo, da to ni dovolj. Znake je treba ves čas obratovanja vzdrževati.

V 13. členu je govora o zmogljivostih smučišč. Mislimo, da je zmogljivost smučišča in zmogljivost žičnice ena in ista zadeva. Zmogljivost smučišča je treba upoštevati že ob izdaji dovoljenja za obratovanje. Za določeno smučišče se lahko postavi samo žičnice z določeno kapaciteto. Če bomo to upoštevali, potem se na določenem smučišču ne more zadrževati več ljudi, kot je prevozna zmogljivost žičnice. Sedanja formulacija ima pravzaprav namen preprečiti le vrste pred žičnicami, ki pa niso nič nevarne in naj se uredijo na drugačen način.

V 16. členu je navedeno, da morata biti dva prostora za reševalno službo, in sicer za nudenje prve pomoči in za zadrževanje ponesrečencev. Mislimo, da zadošča en prostor. Prva pomoč se mora ponesrečencem nuditi na kraju nesreče, ne pa šele v nekem oddaljenem kraju. Vsak transport neoskrbljenega ponesrečenca od mesta nesreče do take postaje je vedno škodljiv.

V zakonu ni obdelano vprašanje smučarskih prirediteljev na smučiščih. Na smučiščih se pogosto prirejajo tekme in treningi. Palice se postavijo po sredini smučišča, na katere drugi smučarji niso opozorjeni. Tekmovalci na druge smučarje ne pazijo in pogosto prihaja do hudih nesreč. Zaradi tega mislimo, da bi moralo biti v posebnem členu urejeno, da se smučarske prireditve, tekmovanja, treningi in tako naprej lahko prirejajo na posebej določenem delu smučišča.

Sicer je vseeno, kje se prirejajo, le prostor zanje mora biti tako zavarovan, da do njega nimajo dostopa drugi smučarji.

Na koncu želimo opozoriti še, da je treba v 24. členu določiti predlagatelja postopka o prekršku in v 27. členu organ, pristojen za izrek mandatne kazni na smučiščih. Hvala lepa.

Predsednica Mara Žlebnik: Hvala, tovariš Robič! Besedo ima Jože Jelovčan, delegat občine Jesenice!

Jože Jelovčan: Tovarišica predsednica, tovarišice in tovariši delegati! Ker ima jeseniška občina nekatera smučišča, ki so del gospodarske dejavnosti v občini, je delegacija zakonu o varstvu na javnih smučiščih posvetila precej pozornosti. Del naših ugotovitev je povedal že delegat iz Trziča tovariš Robič. Naše ugotovitve so bile predvsem naslednje:

K 3. in 7. členu imamo enake pripombe, kot jih je imel delegat iz Trziča. V 9. členu je določeno, da povprečna strmina na smučišču praviloma ne sme presegati 20 %, na posameznih krajših odsekih pa ne 35 %. Če te odstotke spremenimo v stopinje, so te zelo majhne. To so strmine, ki ustrezajo za smučanje malo usposobljenemu smučarju. Če bi to določilo sprejeli, ne bi bilo možnosti za izvajanje kvalitetnega smučanja oziroma kakršnekoli prireditve.

Naša delegacija meni, da bi bilo primerno uvesti oznake smučišč z barvami, ki jih imajo smučarsko razvite dežele. Predlagamo naslednje besedilo: »Smučišča se po težavnostnih stopnjah ločijo po strmini smučišča in se označujejo: lahka proga s strmino do 30 % z modro barvo, (18 stopinj); srednje težka proga s strmino od 30 % do 45 % z rdečo barvo (18 do 27 stopinj); težka proga s strmino od 45 % do 60 % s črno barvo (27 do 36 stopinj). Če bi sprejeli v zakonu predpisane strmine, bi morali večino smučišč zapreti.

Naslednja naša pripomba je k širini proge. Tu je omejena širina proge na najmanj 15 m. Predlagamo naslednjo dopolnitev: »Deli smučarskih prog, ki so ožji od 15 m, se morajo posebej označiti.« Na nekaterih mestih se prog nad 15 m ne da razširiti ali pa bi bilo to nadpovprečno drago zaradi nestabilnega, plazljivega terena oziroma bi s tem nastale prestrme škarpe, zaradi usekov v teren. Zato bi bilo treba dovoliti ožje krajše odseke, ki bi bili seveda označeni.

Naslednja pripomba je k 10. členu: Tretji odstavek, o obveščanju, naj se v celoti črta ali določi, da upravljalec obvešča obiskovalce o vremenskih in smučarskih pogojih na posebni tabli.

K 13. členu je dal pripombo že delegat iz Trziča. Mnenje članov skupine delegatov ni bilo enotno. Po enem naj bi se člen v celoti črtal, po drugem mnenju pa naj se besedilo spremeni tako, da smučišče sme obratovati le v okviru zmogljivosti, ki so določene v dovoljenju za obratovanje. Vse drugo je povedal tovariš Robič.

Peta alineja 22. člena naj bi se v celoti črtala, in sicer v primeru, če bi se črtal drugi odstavek 12. člena.

V 23. členu naj bi se dodal nov drugi odstavek, ki bi se glasil: »Brez dovoljenja upravljalca smučišč ni na smučiščih dovoljeno organizirati smučarskih tekmovanj in postavljanje palic za trening.« **Obrazložitev:** Tekmovanja in treningi morajo potekati organizirano, kajti palice, ki ostajajo, so lahko nevarne za smučarje. Drugi vzrok pa je, da lahko preveč tekmovanj popolnoma zasede smučišče in onemogoča rekreativno smučanje.

In še pripomba k 28. členu: Določen je dodatni rok 31. 10. 1977 za ureditev smučišč v skladu z zakonom. Predlagamo, da naj bi se dodalo temu členu besedilo: »Tehnična ureditev prog po določilih tega zakona se mora izvesti v roku enega leta po uveljavitvi zakona.« Obrazložitev: Vsako poseganje v teren zahteva določena finančna sredstva, največkrat je potreben tudi bančni kredit; če gre za večji obseg del, pa še gradbeno dovoljenje. Če pa so lastniki zemlje občani, pa je potrebno tudi njihovo privoljenje. Pridobitev vseh teh soglasij in dovoljenj pa je daljši postopek in zato prekratek rok za uresničitev teh ureditev verjetno ne bi bil realen. Hvala lepa.

Predsednica Mara Žlebnik: Hvala lepa, tovariš Jelovčan! Kdo še želi besedo? Besedo ima delegat občine Ravne na Koroškem Andrej Fajmut!

Andrej Fajmut: Tovarišica predsednica, tovarišice in tovariši delegati! Tudi naša delegacija je obravnavala zakon o varnosti na javnih smučiščih, saj so skoraj v vseh krajih naše občine smučišča, urejena z žičnicami. Pozdravili smo predloge Odbora za družbenopolitični in komunalni sistem, ki predvsem zahteva, da se s tem zakonom uredijo tudi manjša priložnostna smučišča, da se uredijo odnosi med žičnicami in smučišči, o čemer sta že moja predhodnika govorila.

Predlagam, da bi zakon kategoriziral smučišča in pri tem upošteval njihovo strmino oziroma težavnost, dostop do smučišča, naseljenost kraja oziroma oddaljenost smučišča od komunikacij in zdravstvenih ustanov. Upošteva pa naj se poglobitveni namen smučišča: ali je izrazito turističnega značaja ali kreativnega značaja za prebivalce ožjega okoliša. To bi bili nekateri elementi za kategorizacijo smučišč. Rešitve v zakonu bodo povečale stroške za vzdrževanje smučišč in potem cene vozovnice. V naši občini smo si prizadevali za žičnice in smučišča uporabiti predvsem primerne terene in razen v Mežici ni izrazito turističnega značaja nobeno smučišče in vsa so ob neposredni bližini naseljenih krajev. Zato še enkrat ponavljam, da so kriteriji v zakonu prezahtevni. Smučišče tik ob trgu ni enako smučišču na Veliki planini ali na Kaninu oziroma v nekem oddaljenem kraju. Hvala.

Predsednica Mara Žlebnik: Hvala, tovariš Fajmut! Naprej, prosim. Želi še kdo razpravljati? Če ne želi nihče več razpravljati, zaključujem razpravo in predlagam, da zbor sprejme naslednji sklep:

1. Predlog za izdajo zakona o varnosti na javnih smučiščih, z osnutkom zakona, se sprejme.
2. Predlog zakona pripravi Izvršni svet Skupščine SR Slovenije.
3. Pri pripravi predloga zakona naj upošteva pripombe, predloge in mnenja delovnih teles Skupščine in zbora, pripombe skupin delegatov in pripombe, dane v današnji razpravi na seji zbora.

Kdor je za ta sklep, naj prosim glasuje! (50 delegatov glasuje za.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Ugotavljam, da je predlagani sklep soglasno sprejet.

Prehajamo na 14. točko dnevnega reda, to je na predlog za izdajo zakona o varstvu rastlin pred boleznimi in škodljivci, z osnutkom zakona.

Predlog za izdajo zakona z osnutkom zakona je predložil Skupščini v obravnavo njen izvršni svet in za svojega predstavnika določil tovariša Šega

Janeza, glavnega republiškega kmetijskega inšpektorja, ki ne želi uvodne obrazložitve.

Predlog za izdajo zakona z osnutkom zakona ste prejeli s sklicem seje zбора z dne 23. 2. 1977. Izvršni svet predlaga, da se v smislu 2. odstavka 250. člena poslovnika Skupščine SR Slovenije prva in druga faza zakonodajnega postopka združita, tako da se hkrati obravnavata in sprejemata predlog za izdajo zakona in zakonski osnutek.

O tem predlogu Izvršnega sveta pričenjam razpravo. Kdo želi besedo? (Nihče.)

Predlagam, da o predlogu Izvršnega sveta glasujemo. Kdor je za ta predlog, naj prosim glasuje! (49 delegatov glasuje za.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Ugotavljam, da je predlog Izvršnega sveta soglasno sprejet.

Predlog za izdajo zakona z osnutkom zakona sta obravnavala Odbor za družbenoekonomske odnose in razvoj in Zakonodajno-pravna komisija, ki sta predložila pismeni poročili. Pričenjam razpravo! Kdo želi besedo? (Nihče.)

Zaključujem razpravo in predlagam zboru da sprejme naslednji sklep:

1. Predlog za izdajo zakona o varstvu rastlin pred boleznimi in škodljivci, z osnutkom zakona, se sprejme.

2. Predlog zakona pripravi Izvršni svet Skupščine SR Slovenije.

3. Pri pripravi predloga zakona naj upošteva pripombe, predloge in mnenja delovnih teles Skupščine in zбора.

Kdor je za predlagani sklep, naj prosim glasuje! (49 delegatov glasuje za.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Ugotavljam, da je predlagani sklep soglasno sprejet.

Prehajamo na 15. točko dnevnega reda, to je na predlog odloka o dopolnitvi odloka o uporabi devizne kvote od odkupljenih deviznih nakazil delavcev in izseljencev.

Predlog odloka je Skupščini predložil v obravnavo njen izvršni svet in za svojega predstavnika določil tovariša Janeza Urbasa, samostojnega svetovalca republiškega sekretarja za mednarodno sodelovanje. Želi predstavnik predlagatelja predlog odloka še ustno obrazložiti? (Ne želi.) Hvala.

Predlog odloka ste prejeli s sklicem seje zбора z dne 23. 2. 1977. Obravnavala sta ga Odbor za finance in Zakonodajno-pravna komisija, ki sta predložila pismeni poročili. Želijo poročevalci besedo? (Ne želijo.) Pričenjam razpravo! Želi kdo razpravljati? (Nihče.)

Zaključujem razpravo in prehajam na glasovanje. Kdor je za predlog odloka, naj prosim glasuje! (45 delegatov glasuje za.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Ugotavljam, da je zbor predlog odloka soglasno sprejel.

Prehajamo na 16. točko dnevnega reda, to je na osnutek zakona o zagotovitvi sredstev za financiranje graditve spomenika zmage.

Osnutek zakona je Skupščini predložil v soglasje Zbor republik in pokrajin Skupščine SFRJ. Predstavnik naše delegacije v tem zboru je Ludvik Cipot, predstavnik Izvršnega sveta pa France Zupan, samostojni svetovalec v Republiškem komiteju za kulturo.

Osnutek zakona ste prejeli s sklicem seje zбора z dne 23. 2. 1977. Prejeli ste tudi mnenje Izvršnega sveta. Osnutek zakona sta obravnavala Odbor za finance

in Zakonodajno-pravna komisija, ki sta predložila pismeni poročili. Želijo poročevalci besedo? (Ne.) Pričenjam razpravo. Kdo želi razpravljati? (Nihče.)

Zaključujem razpravo in predlagam zboru, da sprejme naslednji sklep:

1. Zbor občin Skupščine Socialistične republike Slovenije daje soglasje k osnutku zakona o zagotovitvi sredstev za financiranje graditve spomenika zmage.

2. K osnutku zakona se dajejo pripombe, predlogi in mnenja, ki jih predlagajo delovna telesa zbora in Skupščine v svojih poročilih ter Izvršni svet v svojem mnenju.

3. Pooblašča se delegacija Socialistične republike Slovenije v Zboru republik in pokrajin Skupščine SFRJ, da da v imenu Skupščine Socialistične republike Slovenije soglasje k predlogu zakona o zagotovitvi sredstev za financiranje graditve spomenika zmage.

Kdor je za predlagani splep, naj prosim glasuje! (47 delegatov glasuje za.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Ugotavljam, da je zbor predlagani sklep soglasno sprejel.

Prehajamo na 17. točko dnevnega reda, to je na volitve in imenovanja.

Komisija za volitve, imenovanja in administrativne zadeve je predložila naslednje predloge odlokov v obravnavo in sprejem: predlog odloka o izvolitvi treh članov Odbora za nagrado Antifašističnega sveta narodne osvoboditve Jugoslavije; predlog odloka o izvolitvi dveh članov Upravnega odbora Sklada za pospeševanje upodabljačje umetnosti Moša Pijade; predlog odloka o izvolitvi predstavnika Okrožnega sodišča v Ljubljani; predlog odloka o razrešitvi namestnika republiškega sekretarja za mednarodno sodelovanje; predlog odloka o imenovanju predstavnikov družbene skupnosti, ki jih imenuje Skupščina Socialistične republike Slovenije v svet Loterijskega zavoda Slovenije in o določitvi organizacij, ki imenujejo svojega predstavnika v ta svet; predlog odloka o imenovanju direktorja Loterijskega zavoda Slovenije; predlog odloka o razrešitvi in izvolitvi predsednika Komisije Skupščine Socialistične republike Slovenije za vloge in pritožbe in predlog odloka o izvolitvi sodnika Okrožnega sodišča v Celju.

Predstavniki Komisije je tovariš Vili Belič, član Komisije.

Prehajamo na predlog odloka o izvolitvi treh članov Odbora za nagrado Antifašističnega sveta narodne osvoboditve Jugoslavije.

O tem predlogu odloka pričnjam razpravo. Želi kdo besedo? (Nihče.) Zaključujem razpravo in prehajam na glasovanje. Kdor je za predlog odloka, naj prosim glasuje! (47 delegatov glasuje za.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Ugotavljam, da je predlog odloka soglasno sprejet. S tem so bili v Odbor za nagrado Antifašističnega sveta narodne osvoboditve Jugoslavije izvoljeni: Franc Kimovec, član Sveta federacije, Jože Slivnik, redni profesor Fakultete za naravoslovje in tehnologijo Univerze v Ljubljani in Beno Zupančič, podpredsednik Skupščine Socialistične republike Slovenije.

Prehajamo na predlog odloka o izvolitvi dveh članov Upravnega odbora Sklada za pospeševanje upodabljačje umetnosti Moša Pijade.

O tem predlogu odloka pričnjam razpravo. Kdo želi besedo (Nihče.) Zaključujem razpravo in prehajam na glasovanje. Kdor je za predlog odloka, naj

prosim glasuje! (48 delegatov glasuje za.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Ugotavljam, da je predlog odloka soglasno sprejet. S tem sta bila za člana Upravnega odbora Sklada za pospeševanje upodablajoče umetnosti Moša Pijade izvoljena Stojan Batič, akademski kipar, svobodni umetnik iz Ljubljane in Andrej Ujčič, umetnostni zgodovinar, član Izvršnega sveta in predsednik Republiškega komiteja za kulturo.

Prehajamo na predlog odloka o izvolitvi predsednika Okrožnega sodišča v Ljubljani.

O tem predlogu odloka pričujem razpravo. Želi kdo razpravljati? (Nihče.) Zaključujem razpravo in dajem na glasovanje predlog odloka. Kdor je za predlog odloka, naj prosim glasuje! (46 delegatov glasuje za.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Ugotavljam, da je zbor soglasno sprejel predlog odloka. S tem je bila za predsednico Okrožnega sodišča v Ljubljani izvoljena Francka Strmole-Hlastec, sodnica Vrhovnega sodišča Socialistične republike Slovenije.

Prehajamo na predlog odloka o razrešitvi namestnika republiškega sekretarja za mednarodno sodelovanje.

O tem predlogu odloka pričujem razpravo. Kdo želi besedo? (Nihče.) Zaključujem razpravo in dajem na glasovanje predlog odloka. Kdor je za predlog odloka, naj prosim glasuje! (44 delegatov glasuje za.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Ugotavljam, da je zbor soglasno sprejel predlog odloka. S tem je bil Milan Šamec razrešen dolžnosti namestnika republiškega sekretarja za mednarodno sodelovanje.

Prekinjam to točko dnevnega reda in se vračam na 4. točko dnevnega reda, to je na informacijo, ugotovitve in stališča k izvajanju samoupravnega sporazuma o razvoju energetske dejavnosti in srednjeročne energetske bilance Socialistične republike Slovenije, z energetske bilanco Socialistične republike Slovenije za leto 1977, informacijo o poteku priprav in gradnje energetskih objektov v letu 1976 in s programom racionalizacije in zmanjšanja stroškov poslovanja elektrogospodarstva.

Građivo je Skupščini predložil v obravnavo njen izvršni svet in za svojega predstavnika določil tovariša Draga Petroviča, predsednika Republiškega komiteja za energetiko, ki bo imel uvodno obrazložitev. Besedo ima tovariš Petrovič!

Drago Petrovič: Tovarišica predsednica, tovarišice in tovariši delegati! Predložitev te informacije, ki se nanaša na energetske bilanco, izgradnjo energetskih objektov in program racionalizacije elektrogospodarstva, po eni strani predstavlja uresničevanje tistega dela programa Izvršnega sveta, ki se nanaša na obveznost kontinuiranega in popolnega obveščanja delegatov in ki je za Izvršni svet že tretje leto eno od temeljnih vodil, po drugi strani pa, kar je še posebej treba poudariti, predstavlja obravnavo te informacije eno od oblik uresničevanja širšega družbenega nadzora na področju energetike kot dejavnosti posebnega družbenega pomena in prioritete našega dogovora o temeljnih plana in družbenega plana Socialistične republike Slovenije do 1980. leta.

Zato pomenijo predloženi dokumenti tudi prvo obvestilo o izpolnitvi nalog prvega leta tekočega planskega obdobja.

Lansko leto, ob približno istem času, smo prav tako obravnavali stanje izgradnje in organiziranosti energetskih dejavnosti. Ob obravnavi sta oba zbora sprejela sklep, da je treba predložena stališča in ugotovitve Izvršnega sveta v čim večji meri realizirati in pospešiti realizacijo predvsem tistih nalog, ki so vezane na sprejem srednjeročnega plana razvoja energetskih dejavnosti do 1980. leta. To so sprejem srednjeročne energetske bilance, izgradnja planiranih energetskih objektov, kakor tudi naloge, ki se nanašajo na realizacijo plana in bilanco, glede na načrtani obseg in strukturo ob prvem letu njegovega izvajanja.

Se naprej naj bi se dograjevala samoupravna organiziranost energetskih dejavnosti in samoupravnih interesnih skupnosti s tega področja.

Ugotoviti moram, da je bila večina nalog, predvsem zgoraj omenjenih, realizirana, da pa je za uresničevanje nekaterih potreben določen čas in kontinuirano delo in je tako enoletno obdobje prekratko za dokončno oceno. Kažejo pa se že kakovostni premiki k načrtanim ciljem. Zaradi težav pri izvajanju teh nalog pa je še vedno potreba po stalnem in kontinuiranem spremljanju in sodelovanju pri realizaciji načrtanih nalog. Ne nazadnje to zahteva tudi uresničevanje načela kontinuiranega planiranja, ki omogoča prilagajanje plana morebitnim spremembam osnovnih izhodišč.

Pri uveljavljanju samoupravljanja na področju energetike pa je bilo težišče zlasti na nadaljnjem razvoju in vsebinsko poglobljenem delovanju samoupravnih interesnih skupnosti na področju energetike. Za lažje razumevanje danes obravnavanih dokumentov je potrebno na kratko pojasniti dosežene uspehe njihovega delovanja kot izraz uspešnega povezovanja in soodločanja proizvajalcev in porabnikov energije, saj so doseženi rezultati, katerih obseg in kvaliteta sta nesporna.

Delovanje in organiziranost interesne skupnosti je bistveno napredovala, kar se kaže predvsem v sklenjenem in uveljavljenem samoupravnem sporazumu o srednjeročnem planu izgradnje elektroenergetskih objektov in primarnih virov v obdobju 1976—1980, saj njegova uveljavitev pretežno nadomešča zakonsko obliko združevanja sredstev za financiranje razširjene reprodukcije. Na osnovi samoupravnega sporazuma združuje sredstva danes nad 90 % porabnikov električne energije s področja gospodarstva in vsi proizvajalci električne in primarne energije.

Za tisti del porabnikov, ki sporazuma niso hoteli podpisati oziroma se vanj nismo mogli vključiti, smo zaradi izenačitve položaja podpisnikov morali sprejeti ustrezne zakonske predpise.

Brez večjih pretresov je bila pokrita izguba elektrogospodarstva v letih 1974, 1975 in 1976. Uskladena sta bila dotok in poraba sredstev za izgradnjo elektroenergetskih objektov v 1975. in 1976. letu. Opravljene so bile korekcije cen električne energije v 1975., 1976. in 1977. letu in načrtana načela bodočega formiranja cen električne energije. Razčiščena je bila vrsta vprašanj v odnosu do posameznih vrst porabe električne energije in njihovega vpliva na elektroenergetsko bilanco. Sprejeta je bila politika priključevanja posameznih vrst porabnikov. Strokovno so bile okupljene strokovne službe skupnosti in izboljšana je bila informiranost uporabnikov.

Ob tem je seveda v Interesni skupnosti elektrogospodarstva še vrsta odprtih nalog in vprašanj, ki terjajo čimprejšnjo razrešitev in bodo neposredno vplivala na kvaliteto in vsebino dela. Menimo, da mora Interesna skupnost elektrogospodarstva nemudoma realizirati vsa določila sprejetega in uveljavljenega samo-

upravnega sporazuma, posebno tista, ki predvidevajo ustanovitev posebnih poslovnih odborov za spremljanje posameznih investicij in samoupravni nadzor nad racionalno porabo združenih sredstev.

Prav tako je potrebno po opravljeni optimizaciji sprejeti program izgradnje elektroenergetskih objektov po 1980. letu. Interesna skupnost mora sprejeti normative stroškov poslovanja in s tem zagotoviti možnost realne ugotovitve skupnega prihodka in dohodka elektrogospodarstva na načelih svobodne menjave dela. Določiti mora način za pravočasno pokritje morebitnega izpada dohodka. V zbor proizvajalcev se morajo vključiti premogovniki Senovo, Laško in Kanižarica, kot proizvajalci primarne energije, in izboljšati je treba sistem informiranja, kar bo tudi prispevalo h kvalitetnejšemu delovanju delegatskega sistema. In končno, treba je še uskladiti vsebino samoupravnih aktov z zakonom o združenem delu in še naprej razvijati in utrjevati stike z Gospodarsko zbornico Slovenije.

Samoupravna interesna skupnost za nafto in plin je v svojem dosedanjem delu dosegla določene rezultate, ki se kažejo predvsem v sprejetem in uveljavljenem samoupravnem sporazumu o razvoju naftnega in plinskega gospodarstva do leta 1980. leta.

Prav tako se je pričela realizacija največje naložbe tega sporazuma, to je izgradnja magistralnega plinovodnega omrežja Slovenije, in reševalo se je vprašanje oskrbe s tekočim naftnim plinom.

Ugotavljamo, da združeno delo, tako na strani proizvajalcev in dobaviteljev naftnih derivatov in plina kot na strani porabnikov, še ni v celoti dojelo možnosti novega urejanja samoupravnih odnosov. Zadeve se še vedno urejajo s kupoprodajnimi in drugimi poslovnimi dogovori, kar pomeni, da Interesna skupnost pri dosedanjem delu še ni v celoti uspela postati mesto dogovarjanja in svobodne menjave dela in sredstev. Poleg dejstva, da združeno delo v skupnosti ne more še skoraj ničesar ukreniti na področju cen in da v območju drugih republik niso še niti formalno vzpostavljeni novi samoupravni odnosi, ne smemo prezreti pomanjkljivosti v sistemu informiranja in samoupravnega delovanja delegatskega sistema. To pa je področje, na katerem Samoupravna interesna skupnost za nafto in plin s svojimi organi in angažirano strokovno službo lahko veliko prispeva k izboljšanju stanja.

Pritegnitev delegatov k sprejemanju odločitev na področju cen bo vedno večja, zato trenutno stanje ne sme biti ovira, da delo Skupnosti ne bi uspešno zaživelo na vseh drugih področjih urejanja medsebojnih odnosov. Za zagotovitev mesta in vloge Interesne skupnosti za nafto in plin v narodnem gospodarstvu, ki ji pripada v skladu z ustavnimi določili, je nujno, da združeno delo v njenem okviru okrepi napore za vzpostavitev zadovoljivega delovanja delegatskega sistema in s tem v zvezi zlasti sistema informiranja. Zagotovi naj tudi učinkovito kontrolo uporabe sredstev pri vseh investicijah, zlasti trenutno pri financiranju osrednjega objekta, to je slovenskega magistralnega plinovoda. Skupnosti naj zagotovi kontinuirano oskrbo z naftnimi derivati in plinom do 1990. leta, izvede priprave za kar najbolj optimalno razporeditev tekočega plina po začetku obratovanja plinovodnega sistema, si prizadeva povezati naftno in plinsko gospodarstvo Slovenije, nadaljuje z iskanjem dolgoročnih in kompleksnih rešitev pri proizvodnji naftnih derivatov v Sloveniji in pospeši pripravo samoupravnega sporazuma o raziskavi naftnih in plinskih rezerv.

Dosedanje delo obeh samoupravnih interesnih skupnosti je pokazalo potrebo po tesnem sodelovanju na določenih področjih oziroma potrebo po ustanovitvi

enotne oziroma zveze samoupravnih interesnih skupnosti energetike, ker so določene zadeve skupne obema področjema in jih je težko ločeno obravnavati. Zlasti je to opazno pri programiranju razvoja energetike, kjer je nujna medsebojna povezanost vseh vrst izkoriščanja energije in zanje potrebne primarne energetike. Do sedaj se tudi nobena skupnost ni ukvarjala s problemi racionalizacije pri proizvodnji in porabi energije, kar bo vsekakor ena izmed bistvenih nalog našega nadaljnjega energetskega razvoja.

Medsebojno sodelovanje bo potrebno tudi pri oblikovanju in sprejemu enotnih kriterijev za določanje paritet cen posameznih primarnih in transformiranih energetskega virov. Prav tako lahko samo enotna energetska skupnost obravnava in predlaga sprejem dolgoročne energetske politike na osnovi dolgoročne energetske bilance.

Vse to so elementi, ki narekujejo potrebo po stalnem sodelovanju energetskih skupnosti oziroma po njihovi neposredni povezavi. Obdelava in ocena povezovalja bo v kratkem pokazala prednosti in slabosti, na osnovi katerih bo potrebno določiti novo obliko in vsebino. Menim, da je potrebno koncept povezave energetskih skupnosti čimprej pripraviti in dati v obravnavo, za kar nas zavezuje tudi letošnja resolucija o politiki izvajanja družbenega plana SR Slovenije do 1980. leta.

Nekaj besed o delovanju in poslovanju energetskih dejavnosti. Vzroki za izgube elektrogospodarstva in z njim povezanih primarnih virov so v letu 1976 bili predvsem v nezadostno opravljene korekciji cen električne energije in premoga v okviru predvidene ekonomske politike (cene električne energije smo v aprilu lani korigirali za 7,5 %, ceno premoga pa v decembru lani za 15 %). Dalje so na izgube vplivali neustrezno razmerje med proizvodnjo hidro in termoeenergije, ki je bilo posledica suše, skokovit porast amortizacije za revalorizacijo osnovnih sredstev in čezmerno povečanje samoupravnih in pogodbenih obveznosti. Zato je Interesna skupnost že v začetku 1976. leta sprejela sklep, da se nepokrita amortizacija elektrogospodarstva nadomesti iz nevračljivih sredstev, zbranih od nizkonapetostne porabe, in le-ta ponovno združijo za potrebe razširjene reprodukcije oziroma za izgradnjo elektroenergetskih objektov. Zato v letu 1976 ni bilo potrebno sprejemati ne samoupravnega sporazuma ne predpisov o združevanju sredstev za pokritje primanjkljaja, kar pa ob stanju ostalega gospodarstva in velikih nepokritih izgubah pomeni bistveno olajšanje. Na ta način je bilo pokritih 690 milijonov din primanjkljaja.

Korekcija cen električne energije za 10 % v januarju letos in cen premoga za 15 % v decembru lani omogoča, da bo elektrogospodarstvo v letu 1977 imelo bistveno nižjo izgubo, ki pa ne bi smela znašati več kot 8 % skupnega prihodka. Pokrivanje te razlike bo možno, čim bo elektrogospodarstvo predložilo gradivo Interesni skupnosti elektrogospodarstva, le-ta pa sprejela normative stroškov za ugotavljanje skupnega dohodka in prihodka. Upoštevač načelo svobodne menjave dela bodo proizvajalci in porabniki električne energije v okviru Skupnosti morali najti ustrezno rešitev ter ugotovljeno razliko nadomestiti.

V okviru elektrogospodarstva bo poleg problemov poslovanja potrebno letos predvsem uskladiti samoupravno organiziranost in dohodkovne odnose z zakonom o združenem delu. V tem kontekstu je treba rešiti odprta vprašanja formiranja temeljnih organizacij, delovnih organizacij, odnosov med primarno proizvodnjo in proizvodnjo električne energije ter formiranja rudarsko-elektroenergetskih kombinatov, določiti obseg povezave, prenosa in distribucije električne energije. Na področju dohodkovnih odnosov pa je potrebno formirati ne samo

zunanjo ceno električne energije pri porabnikih po načelu svobodne menjave dela, temveč tudi zagotoviti notranjo delitev skupnega prihodka in dohodka med temeljnimi organizacijami.

Obračun prihodka in dohodka na ravni temeljnih organizacij združenega dela je bistvena podlaga za uresničevanje družbenoekonomskega položaja vsakega in vseh delavcev elektrogospodarstva. Gre za izpolnitev obveznosti, sprejetih v okviru veljavnih samoupravnih sporazumov in planov elektrogospodarstva.

Elektrogospodarstvo mora čimprej opraviti optimizacijo elektroenergetskih objektov, ki jih moramo zgraditi, da pokrijemo porabo do 1990. leta. Ta program bo tudi osnova za dolgoročno oblikovanje in združevanje sredstev v okviru samoupravnih sporazumov, ki bodo uveljavljeni po 1980. letu. Elektrogospodarstvo mora s svojo organiziranostjo zagotoviti izpolnjevanje vseh sprejetih obveznosti v okviru samoupravnega sporazuma o izgradnji elektroenergetskih objektov in v ta namen čimprej ustanoviti delovno organizacijo v okviru svoje sestavljene organizacije, ki bo skrbela za kvalitetno pripravo in nadzor nad izvajanjem programiranih investicij. V ta namen bo potrebno tiste ekipe, ki so se v sedANJI izgradnji posebej afirmirale, na primer pri izgradnji Termoelektrarne Šoštanj IV, čimprej vključiti v ta proces in jih angažirati, preden bi se razšle.

Elektrogospodarstvo je na zahtevo obeh zborov predložilo program racionalizacij in zmanjšanja stroškov poslovanja in s tem začrtalo urejanje vprašanj predvsem s področja samoupravne organiziranosti, dohodkovnih odnosov, planiranja, tehnično-tehnoloških izpopolnitev in izboljšav, kot tudi delitve dohodka in osebnih dohodkov.

Program podpiramo. Poseben poudarek pa dajemo čim hitrejšemu izpolnjevanju nalog s področja uveljavljanja samoupravnega združenega dela, njegovi organiziranosti in dohodkovnim odnosom. Vse ostale ukrepe je treba stalno izvajati, jih tehnično prikazovati in popularizirati. Izvedba programa zahteva kontinuirano spremljanje ob polni odgovornosti zadolženih nosilcev, prav tako pa terja program še nekatere konkretizacije, ki bodo opredelile roke in dodatne naloge, brez katerih si izvedbe programa ni mogoče predstavljati. Nedvomno pa pomeni resen napor in upamo, da bo rodil ustrezne sadove. Vsekakor bomo izvajanje spremljali in ga v okviru svojih pristojnosti tudi pomagali realizirati.

Poslovanje ostalih energetske dejavnosti, predvsem s področja oskrbe z naftnimi derivati in tekočim naftnim plinom, je sicer slabše kot v letu 1975, vendar v okviru gibanj ostalega gospodarstva. Težave, ki so se pojavile pri oskrbi, so predvsem posledica pomanjkanja lastnih predelovalnih in skladiščnih kapacitet. Še vedno je čutiti premajhno poslovno povezanost naših distributerjev, ko nastopajo in se dogovarjajo z glavnimi dobavitelji. Kupoprodajnih odnosov še nismo presegle. Dohodkovni odnosi, ki naj bi bili oblikovani na osnovi vloženega živega in minulega dela v verigi od proizvodnje do porabe, se šele oblikujejo. Prav tako so te energetske dejavnosti, zaradi nedefiniranih odnosov v jugoslovanski energetiki, še daleč od načel svobodne menjave dela in združevanja sredstev porabnikov kot osnovnega vira za razširjeno reprodukcijo. Pri cenah naftnih derivatov vladajo še vedno načela, ki upoštevajo predvsem stroškovni princip, kombiniran s potrebami fiskalne politike. Zato tudi šepa samoupravna organiziranost v teh dejavnostih. Temu procesu bo potrebno posvetiti več pozornosti, saj imajo te dejavnosti pri oskrbi z energijo v naši republiki skoraj 60% delež. Zato nam ne more biti vseeno, kako se bodo samouprav-

no in dohodkovno povezovale, tako med seboj kot tudi v okviru interesnih skupnosti. Očitno smo v prezaposlenosti z elektrogospodarstvom ostale energetske dejavnosti nekoliko zanemarili, kar pa pomeni, da so naše naloge na teh področjih manjše.

V zvezi s poslovanjem v letošnjem letu moramo opozoriti, da je zadnja korekcija cen naftnih derivatov in možnost oblikovanja cen domače nafte v skladu s tržnimi pogoji močno znižala dohodek Rafinerije nafte v Lendavi. Če bodo pogoji poslovanja vse leto ostali nespremenjeni, Rafinerija pričakuje izgubo, ki bo resno prizadela njen razvojni program. Menim, da je potrebno, da Interesna skupnost za nafto in plin resno prouči nastalo stanje in sprejme ustrezne ukrepe, upoštevajoč vse dolgoročne posledice.

Dovolite mi nekaj besed k energetske bilanci. Predloženo energetske bilanco so že obravnavale skupščine interesnih skupnosti in Poslovnega združenja za energetiko. Zato menimo, da je združeno delo dobilo celovit vpogled v realizacijo lanskoletne in v program letošnje bilance. Razmere za izpolnitev energetske bilance v letu 1976 so bile razmeroma ugodne. Oskrba z energijo je potekala nemoteno, posebno z električno energijo, manjši zastoji v preskrbi z drugimi viri so bili predvsem posledica pomanjkanja skladišč, posebno za naftne derivate in tekoči naftni plin. Ugoden rezultat je treba pripisati predvsem naporom, ki jih v zadnjih letih vlagamo na področju energetike in visoke obratovalne sposobnosti vseh elektroenergetskih in drugih kapacitet. Kar se tiče obsega porabe pri izkoriščanju energije, je bila le-ta višja od ocenjene rasti družbenega proizvoda, kar kaže, da smo rast porabe uspeli regulirati le deloma. Ob tem pa moramo opozoriti, da je poraba energije v industriji rasla pod stopnjo indeksa fizičnega obsega. Porast je opazen predvsem v prometu in široki potrošnji, kjer se poraba giblje precej avtonomno, ne glede na stopnjo gospodarske rasti. Ob tem je treba opozoriti, da smo lani korigirali le cene električne energije, kar je ob dvigu realnih osebnih dohodkov vplivalo na povečano porabo. Tem sektorjem porabe bo potrebno posvetiti več pozornosti, posebno v okviru ukrepov racionalizacije uporabe energije.

Energetska bilanca v letu 1977 predvideva rast izkoriščene energije za 5 %, kar pomeni, da bo delež porabljene energije v strukturi družbenega proizvoda ostal nespremenjen. Ob tem je treba upoštevati, da gre v tem okviru za izdatno povečanje predhodnih zalog, kar pomeni, da bo dejansko izkoriščena energija nižja od predvidene rasti družbenega proizvoda. Manjša poraba izhaja iz nujnosti bolj racionalne porabe v letu 1977 ter vrste ukrepov, ki jih nameravamo realizirati na tem področju. S programom ukrepov racionalizacije proizvodnje, transformacije, distribucije in porabe energije, ki smo ga Izvršnemu svetu že predložili, želimo zagotoviti večjo racionalnost v proizvodnji in porabi energije, čim večjo zaščito okolja in upočasnitev vse večje odvisnosti od uvoza energije. Postopno izvajanje ukrepov bo prispevalo k lažji realizaciji ciljev energetske bilance v letu 1977, ki razen določenega primanjkljaja pri električni energiji izkazuje možnost pokrivanja, vendar brez potrebnih rezerv, ki prispevajo k zanesljivosti oskrbe. Zato lahko leto 1977 označimo kot zadnje kritično leto pri oskrbi z energijo, kajti konec leta bodo začele obratovati nove elektroenergetske kapacitete, v leto 1978 pa bomo stopili tudi z novim energetskega virom, zemeljskim plinom.

Letošnja energetska bilanca je izredno zahtevna, vendar realna. Napori za racionalnejšo proizvodnjo in porabo energije bodo v naslednjih letih ugodno vplivali na nekatera, danes še preveč ekstenzivna gibanja. Zato menimo, da

bodo morali vsi zainteresirani dejavniki s spremljanjem in izpolnitvijo predloženih nalog, konkretiziranih v akcijskih programih, omogočiti kvalitetno realizacijo predložene bilance. Ob tem moramo tudi računati, da je obdobje cenene energije za nas definitivno minilo in da je potrebno računati v bodoče z naraščanjem izdatkov za energijo, tako zaradi spremenjene strukture in razpoložljivosti proizvodnih virov porabe kot tudi zaradi stalnega naraščanja deleža uvožene energije, ki se bo zaradi znanih tendenc in odnosov še dražila.

Pri gradnji energetskih objektov je nesporno ugotovljen napredek. Premiki so del stalne aktivnosti zainteresiranih dejavnikov, predvsem delovnih organizacij s področja energetike, kot tudi odraz samoupravne organiziranosti porabnikov energije. Dosledna realizacija sprejetih sporazumov postaja osnovna naloga obeh interesnih skupnosti. Gre za visok delež družbenih sredstev, ki se združujejo v ta namen za izvedbo odgovornih nalog, ki terjajo napor vseh zainteresiranih dejavnikov, še boljše kvaliteto njihovega dela in odgovornost za racionalno porabo družbenih sredstev.

Energetika terja kljub prioriteti iskanje optimalnih rešitev, tako tehničnih kot ekonomskih, saj njeni dobri ali slabi učinki delujejo dolgoročno na rezultate gospodarjenja. Navzlic že večkrat poudarjeni odgovornosti investitorjev pri izgradnji elektroenergetskih objektov, še vedno ugotavljamo premaknitev rokov izgradnje, ki sicer še niso ogrozili realizacije srednjeročne energetske bilance, vendar se je pri dograditvi nekaterih pokazala vrsta pomanjkljivosti, ki terjajo ustrezne ukrepe delavske kontrole interesnih skupnosti, pa tudi organizacij energetike. Vse napake in zamude je treba čimprej in čim hitreje odpraviti in razviti pogoje za še bolj racionalno in uspešno graditev vseh energetskih objektov. Kljub vsem težavam, ki jih vsako leto ugotavljamo ob izgradnji energetskih objektov, danes ne moremo mimo ugotovitve, da je letošnje leto v nekem smislu izjemno. Ob koncu leta gredo v pogon trije veliki elektroenergetski objekti, to so Termoelektrarna Šoštanj IV, Hidroelektrarna srednja Drava II in 380 kWh omrežje. Vsi trije bodo bistveno izboljšali pogoje pokrivanja potreb elektroenergetske bilance v naslednjih letih do začetka obratovanja Nuklearne elektrarne v Krškem.

Vsi trije objekti so rezultat večletnih naporov celotnega združenega dela in pomenijo sanacijo strukturnega disproporca, kateremu smo priča že vrsto let. Dovolite, da navedem tale podatek: V obdobju od 1960. do 1975. leta, to je v 15 letih, smo povečali instalirano moč elektrarn za 56 %. V obdobju 1976 do 1980, to je v naslednjih petih letih, pa jo bomo za 80 %, kar kaže na izreden napor, ki se kaže seveda v precej višjem deležu investicij v energetiko v primerjavi s prejšnjimi obdobji. V bodoče takih skokov ne bi smeli več dopustiti, temveč z novo samoupravno organiziranostjo proizvajalcev in porabnikov zagotoviti ne samo dolgoročno in kontinuirano pokrivanje energetskih potreb, temveč tudi potrebno združevanje sredstev in kontrolo njihove racionalne porabe. Nikoli več se ne bi smeli znajti v situaciji, ki bi zahtevala tako izjemne napore, ki ne morejo ostati brez posledic.

Sedaj poteka izgradnja še enega pomembnega energetskega objekta, to je slovenskega magistralnega plinovodnega omrežja. Vsekakor pomeni uvedbo pomembnega energetskega vira, ki lahko bistveno izboljša oskrbo z energijo. Ne onesnažuje okolja, dviga stopnjo izkoriščenosti energije in zmanjšuje našo občutljivost glede dobav drugih virov, posebno naftnih derivatov.

Vsi porabniki se morajo na sprejem plina tehnično in tehnološko pravočasno pripraviti, da ne bi prišlo do zastojev v sprejemu plina, ki nas lahko precej

drago stanejo. K izvedbi te naloge mora Interesna skupnost za nafto in plin čimprej pristopiti. Ob tem je potrebno rešiti tudi odprta vprašanja cen tarifnega sistema zemeljskega plina, ki bo bistveno vplival na obseg in način njegove porabe.

Izgradnja ostalih energetskih objektov teče v okvirih, začrtanih s sprejetimi samoupravnimi sporazumi. Ob tem bi morali omeniti, da računamo letos na začetek ponovnega obratovanja Rudnika Kanižarica, ki ga je lani ob tem času zalil nenaden vdor vode. Tudi v Rudniku urana Žirovski vrh smo dosegli odločilen napredek, tako da računamo celo z nekoliko pospešeno gradnjo.

Nesporno je, da izgradnja vseh elektroenergetskih objektov zahteva kvalitetne kadre, opredelitev odgovornosti za kvaliteto in rok izvedbe, finančno pokritje, pravočasno pridobitev soglasij in dovoljenj, pravočasno izdelano projektno dokumentacijo in podobno. Urejanje teh vprašanj mora biti stalna naloga ne samo samoupravnih interesnih skupnosti, temveč tudi vseh republiških upravnih organov, ki kakorkoli sodelujejo v procesu izgradnje. Zato bomo tudi v bodoče pozorno spremljali izgradnjo energetskih objektov in v okviru svojih pristojnosti tudi sodelovali.

Investitorji pa bodo morali v okviru interesnih skupnosti in poslovnih bank pravočasno zagotoviti oziroma uskladiti programe gradenj z dotokom sredstev in se prilagoditi, če bo potrebno, tudi zaostreni gospodarski situaciji z rebalansom porabe sredstev ob realni oceni vseh posledic.

Ob tem je treba računati, da so možnosti za zadolžitve v tujini omejene in se moramo nasloniti pretežno na domača sredstva. Stojimo pred odgovornimi nalogami, ki terjajo vsestransko oceno pred vsako odločitvijo. Dogovor o razvoju energetike do 1980. leta še vedno ni sklenjen, vendar ne zaradi naših zahtev, temveč predvsem zaradi nerešenega vprašanja izgradnje previsokih rafinerijskih kapacitet v Jugoslaviji.

Dosežen je dogovor o izgradnji elektroenergetskih in premogovnih kapacitet, o delu, ki se nanaša na razvoj naftnoplinskega gospodarstva, pa se še dogovarjamo. Zato bo dogovor verjetno sprejet v dveh delih, kar pa navedenega problema ne zmanjšuje. Prav tako je v celoti odprta kontinuiteta izgradnje elektroenergetskih objektov, ki je pri elektrogospodarstvu in premogovnikih nekako še uskladena, pri predelavi nafte pa je še nismo mogli obravnavati, ker objektov do leta 1980 še nismo uskladili.

Kljub temu upamo, da bo dogovor uskladen, seveda na račun nekaterih rešitev, ki naj bi bile za vse udeležence sprejemljive.

Dogovora o politiki in sistemu cen v energetiki, ki naj bi vnesel nekaj več reda v primarno delitev, še nismo obravnavali. Na razpolago so bili nekateri materiali, ki so z različnimi pristopi poizkušali reševati obstoječo problematiko, vendar zaenkrat še ni rezultatov. Večina rešitev je še parcialna. Tu nas čaka še trdo delo, vendar smo mnenja, da je ta dogovor izredno pomemben, ker mora dolgoročno omogočiti realizacijo izhodišč naše energetske politike in uveljavljenih samoupravnih sporazumov, saj so republike in pokrajini v prvi vrsti odgovorne za realizacijo energetskih bilanc. Zato bomo temu problemu posvečali še naprej veliko pozornost.

Tovarišice in tovariši delegati! Pripombe in sugestije obeh zborov smo temeljito pregledali in jih bomo pri svojem delu upoštevali.

Ob zaključku mi dovolite, da ponovno poudarim, da je pred nami vrsta nalog, ki terjajo pospešeno realizacijo, posebej v letošnji situaciji, ki narekuje ob znižani reproduktivni sposobnosti gospodarstva skrajno varčnost in racio-

nalnost. Zato se bomo zavzemali za zaostritev odgovornosti in na vseh ravneh delovanja in poslovanja, tako energetske dejavnosti kot tudi samoupravnih interesnih skupnosti energetike. Zavzemali se bomo za pravočasno dokončanje že začetih objektov, hkrati pa temeljito še enkrat pregledali gradnje novih objektov, upoštevaje sedanje stanje v gospodarstvu, in ocenili nujnost prilagoditve spremenjenim gibanjem porabe energije, če bo to potrebno.

Menimo, da vsi trije dokumenti nudijo vsem zainteresiranim dejavnikom trdno osnovo za spremljanje in ukrepanje, kar posebej velja za Interesno skupnost elektrogospodarstva, Interesno skupnost za nafto in plin, Gospodarsko zbornico, Izvršni svet in Republiški komite za energetiko.

Vsi nosilci morajo, kolikor še niso sprejeli ustreznega akcijskega programa za izvedbo načrtanih nalog, o njihovem izvajanju tudi ustrezno poročati. Hvala lepa.

Predsednica Mara Zlebnik: K tej točki dnevnega reda sta bili povabljeni Samoupravna interesna skupnost elektrogospodarstva in Samoupravna interesna skupnost za nafto in plin.

Gradivo je bilo objavljeno v Poročevalcu št. 5, razen informacije o poteku priprav in gradnje elektroenergetskih objektov v letu 1976, ki je bila poslana kot zaupno gradivo vodjem skupin za pošiljanje delegatov v Zbor občin. Gradivo je obravnaval Odbor za družbenoekonomske odnose in razvoj in predložil pismeno poročilo.

Pričenjam razpravo. K razpravi se je že prijavila tovarišica Dragica Rome, delegatka občine Novo mesto!

Dragica Rome: Tovarišica predsednica, tovarišice in tovariši delegati! Sicer bi bilo pravilneje, da bi najprej razpravljali o programu razvoja in o energetske bilanci. Rada bi pa govorila o programu racionalizacije in zmanjšanja stroškov poslovanja elektrogospodarstva.

V drugem odstavku točke 2/9 je govora o izgradnji informativnega sistema: »Pristopilo se je k načrtovanju magistralnega sistema večkanalnih radijskih zvez, skupno z RTV Ljubljana. Enako se je pristopilo k načrtovanju kabelskih informativnih zvez za PTT.« Te zveze s PTT, pa poudarjam, so minimalne.

Naša delegacija je ob proučevanju tega gradiva ugotovila, da to ni v skladu z resolucijo družbenega plana SR Slovenije do leta 1980 in z ukrepi za usmerjanje skladnega razvoja prometa in zvez, sprejetimi na februarjemskem zasedanju našega zbora.

Rada bi delegate opozorila na dejstvo, da obstaja v Sloveniji idejni ali celo že glavni projekt vzporednega sistema magistralnih in drugih zvez za RTV in elektrogospodarstvo, v katerega naj bi se vključili tudi drugi funkcionalni sistemi zvez, kot so cestna podjetja, zdravstvo, Petrol, Iskra in še nekateri drugi.

Prišel se bo torej graditi sistem zvez za največje uporabnike zvez za široko potrošnjo. Kolikšna je predračunska vrednost tega projekta, pa je menda še skrivnost, saj nisem mogla zvedeti za te podatke niti na Komiteju za promet in zveze, ki bi normalno te podatke moral imeti. Gotovo pa gre za težke milijarde. Razvijanje takega vzporednega sistema poleg PTT zvez, katere so osnovna dejavnost, je prav gotovo neekonomično. To ni popolnoma v skladu z zakonom o temeljnih sistema zvez v Jugoslaviji in že sprejetimi stališči naše skupščine, ki določa sistem PTT zvez kot osnovni in nosilni sistem, na katerega naj se navezujejo vsi ostali funkcionalni sistemi zvez. V teh stališčih je izredno pomem-

bno določilo, da je potrebno s samoupravnim sporazumom med nosilci sistema zagotoviti skupno in uskladeno porabo že obstoječih in gradnjo bodočih sistemov zvez.

Brez dvoma je velik del krivde za pristop k izdelavi zgoraj omenjenega projekta v dosedanjem nekoordiniranem razvoju sistema zvez, v različnem tolmačenju zakona o temeljih sistema zvez in ker še tudi ni bil sklenjen družbeni dogovor, ki ga predvideva omenjeni zakon v svojem 19. in 21. členu, in sicer glede splošnega načrta zvez Jugoslavije.

Tudi PTT je bila v svojem razvoju preveč počasna in ni šla v korak z naraščajočimi potrebami, saj je Jugoslavija na področju telefonije še vedno na 30. oziroma predzadnjem mestu v Evropi. Vzrokov za to je več, glavni pa je prav gotovo v tem, da so se razvijali številni funkcionalni sistemi popolnoma ločeno in cehovsko zaprto. Zato so se drobila sredstva za drage aparature in za njihovo vzdrževanje. Vsi dosedanji napor nekaterih republiških organov, da bi preprečili še nadalje tak anarhičen razvoj sistema zvez, ki je dejansko družbeno nesprejemljiv, so bili menda brezuspešni. Da bi bilo očitno, kako nesmotrno gradimo sisteme zvez, naj navedem le nekaj primerjav. Na glavnih gorskih postojankah, Nanos, Kum, Krim, Krvavec, Pohorju itd., so locirane prenosne radio-relejne aparature za PTT in posebej za RTV, skupaj z elektrodistribucijo. Dvojni so celo ponekod antenski stolpi, napajalni agregati in še druga draga oprema. Na nekaj metrih razdalje je tudi vzdrževanje enakih aparatov ločeno. Tudi v sprejemnih oziroma oddajnih centrih je zrcalna slika stanja na gorskih postojankah. PTT ima v Ljubljani svoj primopredajni center za povezavo z magistralnimi zvezami in svoj antenski stolp. Na novem RTV poslopiju, oddaljenem 200 m zračne črte, pripravlja RTV svojo antensko konstrukcijo.

Podobnih primerov dvojnosti dragih aparatov in gradnje vzporednih kablov je še veliko. V drugih deželah razvijajo sisteme zvez mnogo racionalnejše in prav zato lahko, tudi kvalitetnejše in obsežnejše. Ko namenja naše gospodarstvo znatna sredstva za hitrejši razvoj tako elektrogospodarstvu kakor tudi cestnim podjetjem, RTV, zdravstvu in drugim, je očitno premalo kritično do racionalne porabe teh in drugih sredstev.

Premalo pa pazimo tudi, ali je poraba teh sredstev uskladen z že sprejeto družbeno usmeritvijo. Prav o teh problemih je razpravljal tudi poslovni odbor za investicije Interesne skupnosti elektrogospodarstva, katerega članica sem, in me pooblastil, da opozorim v današnji razpravi o tej točki dnevnega reda na različna tolmačenja zakona o temeljih sistema zvez in osnutka družbenega dogovora splošnega načrta zvez Jugoslavije s strani Skupnosti jugoslovanskega elektrogospodarstva. Ta je 15. 2. letošnjega leta svetoval elektrogospodarstvu Slovenije, naj ne podpiše samoupravnega sporazuma o temeljih plana razvoja PTT prometa v Sloveniji za obdobje 1976—1980, če nastopa PTT kot nosilec celotnega sistema zvez v Sloveniji.

Tudi večina drugih nosilcev funkcionalnega sistema zvez še vedno ni podpisala omenjenega samoupravnega sporazuma, čeprav so stališča republiške skupščine do bodočega razvoja zvez jasna. Naša delegacija je mnenja, da ne bi smeli 15. točko stališč programa racionalizacije v celoti podpreti. To bi pomenilo, da soglašamo tudi s pristopom elektrogospodarstva k vzporednemu programu razvoja zvez skupno z RTV — o čemer sem prej govorila, kateri je v nasprotju z že sprejetimi stališči tega zbora z dne 23. 2. 1977. Ker gre pri tem problemu za prekinitev dosedanje 30-letne prakse, je razumljivo, da bo potrebno še precej razprav v samoupravnih interesnih skupnostih, Gospodarski zbornici

Slovenije in delovnih organizacijah, vendar pa tudi odločnosti za izvajanje take politike, o kateri smo se v tem zboru sporazumeli. Prav zato prosim, da imejte mojo razpravo kot opozorilo o nedoslednosti stališč v 15. točki in kot delegatsko vprašanje: Kakšno je stališče Republiškega izvršnega sveta do projekta vzporednega sistema gradnje magistralnih in drugih zvez RTV skupno z drugimi največjimi uporabniki, kot so elektrogospodarstvo, cestna podjetja, zdravstvo, Iskra in drugi in ali so uskladene smernice Zveznega in Republiškega komiteja za promet in zveze o teh problemih?

Predsednica Mara Žlebnič: Hvala lepa, tovarišica Rometova! Nadaljujemo razpravo. Kdo še želi razpravljati? Tovariš Petrovič, ali lahko odgovoriš na vprašanje oziroma pripombe tovarišice Rometove?

Drago Petrovič: Odgovoril bi podobno, kot sem odgovoril v Zboru združenega dela, kjer je delegat iz Trebnjega postavil enako vprašanje.

Zagotovil sem, da bomo sistem samoupravnega sporazumevanja in dosežene dogovore republik in pokrajin o izvajanju tega dogovora temeljito preverili v luči zvez, ki jih predlaga elektrogospodarstvo. Glede na to, da je postavljeno to kot delegatsko vprašanje, bomo nanj odgovorili na naslednji seji zбора. Hvala lepa.

Predsednica Mara Žlebnič: Tovarišica Rometova, je v redu? (Da.) Želi še kdo razpravljati? Če ne želi nihče več razpravljati, zaključujem razpravo in predlagam zboru, da sprejme naslednji sklep:

1. Zbor občin sprejema na znanje energetske bilanco Socialistične republike Slovenije za leto 1977, informacijo o poteku priprav in gradnje energetskih objektov v letu 1976 ter program racionalizacije in zmanjševanja stroškov poslovanja elektrogospodarstva.

2. Zbor občin sprejema ugotovitve in stališča Izvršnega sveta k navedeni informacijama in k energetske bilanci za leto 1977, skupaj s stališči in mnenji ter predlogi Odbora za družbenoekonomske odnose in razvoj, ki naj jih predlagatelj upošteva pri uresničevanju začrtanih nalog.

3. Zbor občin ugotavlja, da neuskladen gibanja porabe energije in družbenega proizvoda kažejo, da se predvidena rast porabe le delno uresničuje. Zato poudarja, da morajo nosilci posameznih nalog v naporih za uresničevanje ciljev energetske bilance za leto 1977 s konkretnimi ukrepi zagotoviti racionalnejšo proizvodnjo, transformacijo, transport in porabo energije, upoštevajoč zahteve varstva okolja. Posebno pozornost je treba posvetiti varčevanju z uvoženo energijo, saj je iz predloženih gradiv razvidno, da gospodarstvo Slovenije postaja čedalje bolj odvisno od uvoza energije.

4. Glede poteka izgradnje elektroenergetskih objektov zbor ugotavlja, da je pri nekaterih objektih prišlo do prekoračitve roka izgradnje, kar je povzročilo tudi prekoračitev prvotno predvidenih investicijskih stroškov. Tej pereči problematiki bi morali nosilci posameznih nalog posvetiti veliko več pozornosti, zlasti pa zaostriti odgovornost na tem področju. Zbor hkrati poudarja, da je to ena od prioritarnih nalog v družbenem planu v Socialistični republiki Sloveniji za obdobje 1976—1980.

5. Zbor opozarja, da morajo vsi nosilci posameznih nalog čimprej izdelati konkretne akcijske programe, ki bodo zagotovili kontinuiteto izgradnje energetskih objektov do leta 1990, kar je pomembno tako z vidika zagotavljanja sred-

stev kot tudi z vidika jasnejše perspektive glede pogojev gospodarjenja organizacij združenega dela, saj je planiranje njihovega razvoja močno vezano na načrtovano izgradnjo energetskega objekta.

6. Kljub temu da je delovanje samoupravnih interesnih skupnosti na področju energetike razrešilo vrsto odnosov med proizvajalci in uporabniki energije, zbor poudarja, da je treba nadaljevati z dograjevanjem samoupravne organiziranosti na novih dohodkovnih odnosih ter čimprej proučiti utemeljenost oblikovanja interesnih skupnosti za energetiko oziroma zvezo energetske skupnosti, kjer naj bi se še bolj uskladeni reševali odprti problemi nadaljnega energetskega razvoja.

7. Izvršni svet naj v skladu s programom dela Skupščine Socialistične republike Slovenije hkrati z energetske bilanco za leto 1978 in problematiko izvajanja samoupravnih sporazumov v razvoju energetike do 1980. leta predloži tudi poročilo o uresničevanju svojih sklepov in stališč.

Ima k predlaganemu sklepu kdo kakšno pripombo? (Ne.) Če nihče, predlagam, da glasujemo. Kdor je za predlagani sklep, naj prosim glasuje! (44 delegatov glasuje za.) Je kdo proti? (1 delegat). Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Ugotavljam, da je zbor z večino glasov sprejel predlagani sklep.

Prehajamo na 10. točko dnevnega reda, to je na predlog zakona o zagotavljanju socialne varnosti delavcev Rudnika Idrija in nadaljnega razvoja občine Idrija.

Predlog zakona je predložil Skupščini v obravnavo njen izvršni svet in za svojega predstavnika določil Draga Petroviča. Želiš uvodno besedo? Prosim!

Drago Petrovič: Tovarišica predsednica, tovarišice in tovariši delegati! Izvršni svet vam je v razpravo in sprejetje predložil dva zakona, katerih namen je zagotoviti socialno varnost delavcev Rudnika živega srebra in nadaljnji razvoj občine Idrija.

Kot vam je znano je Rudnik živega srebra v Idriji zašel v težave zaradi izredno močnega znižanja cene živega srebra na svetovnem trgu, kamor proda več kot 90 % svoje proizvodnje. Ker so pri tem ostali proizvodni stroški še nadalje visoki zaradi zastarelih naprav v rudniku in nizke vsebnosti živega srebra v rudi, je Rudnik obe zadnji leti zaključil poslovanje z izgubo. Postavilo se je vprašanje nadaljnega obstoja rudnika, pri čemer pa je analiza podatkov in ocen pokazala, da niso upravičeni niti sklepi o likvidaciji niti o nadaljevanju proizvodnje v rudniku. Odločitev je bila še toliko težja, ker bi likvidacija rudnika pomenila njegovo potopitev, s tem pa odpoved Slovenije izkoriščanju tega rudnega bogastva, ki predstavlja približno 10 % znanih zalog živega srebra v svetu.

Na temelju priporočila posebne komisije in v pričakovanju, da se bo cena živega srebra v nekaj letih ponovno pričela dvigati, je Izvršni svet priporočil organom Rudnika, da sprejmejo sklep o prenehanju proizvodnje in ukrepe za ohranitev sposobnosti za ponovno proizvodnjo. Sprejemanje teh sklepov s strani samoupravnih organov Rudnika je v teku. Tako je Rudnik v marcu prenehal s proizvodnjo in se opravljajo le vzdrževalna in konzervacijska dela. V teku je postopek za pokritje izgube za leto 1976.

Izdelan je bil tudi sanacijski program za obdobje do leta 1980 in predložen Republiškem skladu skupnih rezerv. Že ti podatki kažejo, da obstaja v naši družbi visoka stopnja solidarnosti z delavci idrijskega rudnika. Vendar pa

moramo smatrati, da je bil opravljen le manjši del družbene in solidarnostne akcije vse naše družbe, ker je največja težava še pred nami.

Zagotoviti bo treba namreč delovna mesta za približno 500 delavcev Rudnika, ker so v rudniku zmanjšana dela le na obseg nujnega vzdrževanja. Problem se že zaostrojuje, ker so ti delavci navezani na Idrijo, posebno ker imajo urejene stanovanjske razmere.

Teža problema je bila prisotna že ob sprejemanju družbenega plana Slovenije za obdobje 1976—1980, kjer je med nekaterimi drugimi ukrepi določeno: Rudnik živega srebra Idrija bo ob pomoči Skupščine občine Idrija ter Izvršnega sveta Socialistične republike Slovenije izdelal sanacijski program za zavarovanje minimalnega obratovanja Rudnika in za socialno varnost do sedaj zaposlenih delavcev v Rudniku, v skladu s programom preusmeritve dela zaposlenih v Rudniku. V sanacijskem programu bodo predlagane rešitve, obveznosti in nosilci.

V zvezi z resolucijo o politiki izvajanja družbenega plana Socialistične republike Slovenije v letu 1977 pa je v 6. točki določeno, da bodo na osnovi programa, ki ga je izdelala Komisija Izvršnega sveta za reševanje problematike Rudnika živega srebra, v sodelovanju z Rudnikom živega srebra Idrija, občinsko skupščino, Gospodarsko zbornico in pristojnimi republiškimi organi vsi odgovorni dejavniki pripravili in izvajali naloge in ukrepe za ohranitev narodnega bogastva v rudniku in za zagotovitev socialne varnosti delavcev, kar zahteva začasno prenehanje proizvodnje in vzdrževanje sposobnosti ponovne proizvodnje rudnika ter usmeritev v nove proizvodne programe v območju Idrije. Ker menimo, da so problemi, ki so nastali v Idriji, tako težki, da jih niti Rudnik niti občina ne moreta sama rešiti, daje Izvršni svet s predlaganima zakonoma pobudo za široko družbeno in solidarnostno akcijo samoupravnih nosilcev družbenega razvoja.

Za zagotovitev socialne varnosti in pritegnitev naložb v občino Idrijo, ki bodo zagotavljale delovna mesta za delavce Rudnika, se predlaga sklenitev družbenega dogovora in samoupravnih sporazumov, ki jih sklenejo samoupravni nosilci družbenega razvoja občine Idrija ter organizacije združenega dela, samoupravne interesne skupnosti in druge samoupravne skupnosti, poslovne banke in drugi samoupravni nosilci družbenega razvoja. Z dogovorom bo določen program zagotovitve socialne varnosti delavcev Rudnika in nadomestitve izpadlega dohodka zaradi prenehanja proizvodnje, način zagotavljanja sredstev za vlaganja v nove oziroma razširjene zmogljivosti v občini Idrija in način začasnega reševanja socialnih in drugih problemov zaradi izpada dohodka samoupravnih interesnih skupnosti na področju družbenih služb.

Z zakonom se obvezuje Gospodarska zbornica Slovenije, da spodbuja samoupravno sporazumevanje in skrbi za povezovanje razvojnih pobud organizacij združenega dela. Organizacije združenega dela pa sodelujejo z združevanjem sredstev za investicije po načelu dohodkovnih odnosov in kot upravljalci bank določijo kriterije in pogoje za prednostno dajanje kreditov v območju Idrije.

Socialistična republika Slovenija in občina Idrija sodelujeta z opredeljevanjem preusmeritev v okviru samoupravnega družbenega planiranja, z ukrepi davčne politike in drugimi ukrepi ter z ustrezno urbanistično politiko. Z ukrepi davčne politike se predvideva odobritev olajšav organizacijam, ki bodo investirale v občini Idrija, in sicer v tisti obliki in višini, ki je uvedena z zakonom o določitvi stopenj, odbitnih postavk in olajšav za republiški davek iz dohodka tozdov.

K temu besedilu je Odbor za družbenoekonomske odnose Zbora združenega dela naše skupščine dal amandma na pobudo Skupščine občine Idrija, po katerem naj bi upravljalci poslovnih bank dajali kredite za vlaganja v območju občine Idrija po enakih pogojih, kot jih dajejo za investicije v manj razvitih območjih Slovenije. Mi sicer pričakujemo, da bodo upravljalci bank določili enake ali podobne pogoje za odobravanje teh kreditov, vendar pa menimo, da amandmaja ni možno sprejeti ker morajo določila tega zakona temeljiti na zakonu o združenem delu, ki kot osnovni način za naložbe opredeljuje združevanje sredstev na dohodkovnih osnovah. Poleg tega pa tudi z zakonom ne moremo predpisati upravljalcem bank, pod kakršnimi pogoji naj obravnavajo kredite za te naložbe.

Za zagotovitev socialne varnosti delavcev Rudnika je treba pospešiti družbeno dogovarjanje in samoupravno sporazumevanje, kot ga predvideva predloženi zakon.

Iz tega vzroka je Izvršni svet predlagal Skupščini, da zakon sprejme po hitrem postopku, kar vam tu ponovno predlagam. Pri tem se Izvršni svet obvezuje, da bo takoj dal iniciativo za sklenitev družbenega dogovora, ki naj bi bil sprejet in podpisan v začetku maja.

Povem naj še, da se strinjamo z amandmaji Odbora za finance Zbora občin k 1., 2. in 3. členu predloga zakona. Te amandmaje je podprl tudi Odbor za družbenoekonomske odnose in razvoj Zbora občin. Delovna skupina se tudi strinja z amandmajem Odbora za finance Zbora združenega dela k 4. členu predloga zakona, s tem, da se na začetku novega tretjega odstavka beseda »banke« zamenja z besedama »bančne organizacije«. Tako se v vsem zakonu uporablja ista terminologija.

Delovna skupina se zaradi sprejetja amandmaja Odbora za finance Zbora združenega dela k 4. členu ne strinja z amandmajem Odbora za finance zbora občin k 4. členu, ki je sicer le redakcijskega značaja. Ne strinja se tudi z amandmajem Odbora za družbenoekonomske odnose Zbora združenega dela k istemu členu, ker meni, da ni mogoče, kot sem že pre omenil, predpisati poslovnim bankam pogojev, po katerih bodo odobravale kredite investitorjem v občini Idrija, ker je to pristojnost upravljalcev bank. Z vsemi navedenimi stališči do amandmajev se strinja tudi Zakonodajno-pravna komisija Skupščine SR Slovenije.

Predsednica Mara Žlebnik: Predlog zakona ste prejeli z dopisom z dne 7. 3. 1977. Izvršni svet predlaga, da akt obravnavamo v smislu 2. odstavka 295. člena poslovnika Skupščine SR Slovenije po hitrem postopku, to je v zadnji fazi. O tem predlogu Izvršnega sveta, ki ga je le-ta tudi posebej obrazložil, pričnjam razpravo. Kdo želi besedo glede postopka? (Nihče.)

Zaključujem razpravo in predlagam, da o predlogu Izvršnega sveta, da se obravnava zakon po hitrem postopku, glasujemo. Kdor je za, naj prosim glasuje! (41 delegatov glasuje za.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Ugotavljam, da je predlog Izvršnega sveta soglasno sprejet.

Predlog zakona so obravnavali: Odbor za finance, Odbor za družbenoekonomske odnose in razvoj in Zakonodajno-pravna komisija, ki so predložili pismena poročila. Želijo morda poročevalci odborov in Komisije poročila še ustno dopolniti? Besedo ima tovariš Ostrouška, poročevalec Odbora za finance!

Rado Ostrouška: Tovarišica predsednica, tovarišice in tovariši delegati! Predstavnik Izvršnega sveta je povedal, da se Izvršni svet ne strinja z amandmajem k 4. členu. Ta amandma Odbor za finance zbora umika.

Hkrati pa Odbor predlaga, da se k 4. členu sprejme nov amandma, in sicer, da se črta drugi odstavek 4. člena zakonskega predloga, namesto tega pa se vstavi dva odstavka, ki se glasita:

»Organizacije združenega dela sodelujejo v solidarnostni akciji za združevanje sredstev za investicije po načelih dohodkovnih odnosov.

Banke sodelujejo v solidarnostni akciji s krediti. Z ustreznimi akti, v skladu z družbenim planom SR Slovenije, določijo kriterije in pogoje kreditiranja.«

Obenem bi želeli popraviti napake, ki so nastale pri pisanju poročila Odbora z dne 9. 3. 1977, in sicer: V amandmaju k 1. členu v drugi alineji se sprememba nanaša na predzadnjo vrsto in ne na zadnjo, kot je navedeno v poročilu. Prečiščeno besedilo je pravilno. Na drugi strani se v predzadnji vrsti na koncu prvega odstavka namesto »združenemu delu« pravilno glasi »združevanju dela«.

Predsednica Mara Žlebnik: Hvala, tovariš Ostrouška! Ali se predstavnik Izvršnega sveta strinja s popravljenimi amandmaji oziroma z novim amandmajem k 4. členu? (Da.) Odbor za finance je z današnjim dopolnjenim poročilom umaknil svoj amandma k 3. členu in predložil nov amandma, ki pa je identičen z amandmajem odbora Zbora združenega dela.

Glasovati moramo tedaj o spremenjenih amandmajih Odbora k 1. in 2. členu, o amandmaju k 3. členu in o amandmaju k 4. členu z redakcijsko dopolnitvijo »bančne organizacije«. Z amandmaji, ki so bili danes popravljene in dopolnjene, soglašata Zakonodajno-pravna komisija in predlagatelj. Ker nekateri bistveno ne posegajo v vsebino zakona, predlagam, da o njih glasujemo skupaj. Prosim, da glasujemo! Kdor je za amandmaje, naj prosim glasuje! (40 delegatov glasuje za.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Ugotavljam, da so amandmaji Odbora soglasno sprejeti. Glasovati moramo še o predlogu zakona v celoti! Kdor je za predlog zakona, naj prosim glasuje! (41 delegatov glasuje za.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Ugotavljam, da je zbor soglasno sprejel predlog zakona.

Vračamo se na prekinjeno 17. točko dnevnega reda, to je na volitve in imenovanja.

Prehajamo na predlog odloka o imenovanju predstavnikov družbene skupnosti, ki jih imenuje Skupščina Socialistične republike Slovenije v Svet Loterijskega zavoda Slovenije, in o določitvi organizacij, ki imenujejo svojega predstavnika v ta svet.

O tem predlogu odloka pričnjam razpravo! Želi kdo besedo? (Nihče.) Zaključujem razpravo in dajem na glasovanje predlog odloka. Kdor je za, naj prosim glasuje! (36 delegatov glasuje za.) Je kdo proti? (1 delegat.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Ugotavljam, da je zbor z večino glasov sprejel predlog odloka. S tem so bili v Svet Loterijskega zavoda Slovenije imenovani: za predsednika Ivo Janžekovič, za člane Dolfka Boštjančič, Tone Brožič, France Kimovec in Kristina Lovrenčič.

Prehajamo na predlog odloka o imenovanju direktorja Loterijskega zavoda Slovenije.

O tem predlogu odloka pričujem razpravo! Želi kdo besedo? (Nihče.) Zaključujem razpravo in dajem na glasovanje predlog odloka. Kdor je za, naj prosim glasuje! (39 delegatov glasuje za.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Ugotavljam, da je zbor soglasno sprejel predlog odloka. S tem je bil za direktorja Loterijskega zavoda Slovenije ponovno imenovan Miroslav Šarčević.

Prehajamo na predlog odloka o razrešitvi in izvolitvi predsednika Komisije Skupščine Socialistične republike Slovenije za vloge in pritožbe.

O tem predlogu odloka pričujem razpravo. Kdo želi besedo? (Nihče.) Zaključujem razpravo in prehajamo na glasovanje. Kdor je za predlog odloka, naj prosim glasuje! (38 delegatov glasuje za.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (1 delegat.)

Ugotavljam, da je zbor z večino glasov sprejel predlog odloka. S tem je bil Stane Vilar razrešen dolžnosti predsednika Komisije Skupščine Socialistične republike Slovenije za vloge in pritožbe, izvoljen pa Janez Zaplotnik, delegat našega zbora.

Prehajamo na predlog odloka o izvolitvi sodnika Okrožnega sodišča v Celju.

O tem predlogu odloka pričujem razpravo! Kdo želi besedo? (Nihče.) Zaključujem razpravo in prehajam na glasovanje. Kdor je za predlog odloka, naj prosim glasuje! (38 delegatov glasuje za.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (1 delegat.)

Ugotavljam, da je zbor z večino glasov sprejel predlog odloka. S tem je bil za sodnika Okrožnega sodišča v Celju znova izvoljen Ludvik Vidmar.

Danes smo vam na klop predložili še predlog odloka o imenovanju namestnika republiškega sekretarja za industrijo.

Komisija za volitve, imenovanja in administrativne zadeve predlaga zaradi nujnega reševanja kadrovskih potreb v Republiškem sekretariatu za industrijo, da ta predlog odloka obravnavamo že na današnji seji. Želi morda besedo predstavnik Komisije? (Ne želi.) Ali kdo temu predlogu nasprotuje? (Nihče.)

Pričujem razpravo o predlogu odloka. Želi kdo besedo? (Nihče.) Zaključujem razpravo in prehajam na glasovanje. Kdor je za predlog odloka, naj prosim glasuje! (40 delegatov glasuje za.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Ugotavljam, da je zbor soglasno sprejel predlog odloka. S tem je bil za namestnika republiškega sekretarja za industrijo imenovan Andrej Miklavčič.

Prehajamo na 18. točko dnevnega reda, to je na predloge in vprašanja delegatov.

Po prvem odstavku 40. člena poslovnika Skupščine Socialistične republike Slovenije ima delegat v zboru pravico postaviti Izvršnemu svetu ali republiškim funkcionarjem, ki vodijo delo republiških upravnih organov, vprašanja, ki se nanašajo na njihovo delo ali na zadeve iz njihove pristojnosti. Vprašanja lahko postavi delegat v zboru tudi predsedniku Skupščine Socialistične republike Slovenije, predsedniku zbora ali tudi predsednikom delovnih teles, kakor tudi skupščini samoupravne interesne skupnosti za območje republike, kadar ta enakopravno odloča s pristojnim zborom.

K tej točki dnevnega reda smo vam poslali delegatska vprašanja skupine delegatov iz občine Kamnik, skupine delegatov iz občine Ljubljana-Center, delegatke Adele Žerjal iz občine Ljubljana-Šiška in delegata Franca Kozarja iz občine Lenart.

Na delegatsko vprašanje Skupščine občine Kamnik bo odgovoril Dragan Mozetič, namestnik republiškega sekretarja za finance.

Dragan Mozetič: Tovarišica predsednica, tovarišice in tovariši delegati!

Delegatsko vprašanje Franca Svetelja se glasi: Kaj je Izvršni svet že storil oziroma namerava ukreniti za spremembe predpisov, da bi bilo samoupravnim interesnim skupnostim omogočeno najemanje posojil za gradnjo šol in drugih objektov na področju družbenih dejavnosti?

Dajemo naslednji odgovor: Da bi prilagodili obseg porabe realnim in tekočim možnostim gospodarstva, je Zvezna skupščina na predlog Zveznega izvršnega sveta že konec leta 1972 sprejela zakon o posebnih pogojih za zadovoljevanje investicijskih kreditov. Na podlagi določila 6. člena tega zakona in na osnovi zakona sprejetih podzakonskih aktov se onemogoča bankam kreditiranje objektov določene gospodarske in negospodarske infrastrukture, če so njihovi investitorji ali soinvestitorji družbenopolitične skupnosti oziroma drugi porabniki družbenih sredstev izven gospodarstva.

Ta določila so bila sprejeta predvsem zaradi tega da bi se preprečila anticipirana poraba. Zvezni zakon o posebnih pogojih za zadovoljevanje investicijskih kreditov bo pa vsekakor potrebno uskladiti z novo ustavo in zakonom o združenem delu.

Na posvetih z zveznimi organi, nosilci zakonodajne aktivnosti s tega področja, smo na to že opozorili in je pričakovati, da bo v kratkem ta iniciativa tudi realizirana. Izvršni svet Skupščine SR Slovenije bo podpiral prizadevanja, da se tudi ta zakonodaja uskladi z že sprejetimi usmeritvami na področju svobodne menjave dela.

Predsednica Mara Žlebnik: Hvala, tovariš Mozetič! Tovariš Svetelj, ste z odgovorom zadovoljni? (Da.) Hvala!

Na delegatsko vprašanje skupine delegatov iz občine Kamnik bo odgovoril Aleksander Škraban, namestnik predsednika Republiškega komiteja za tržišče in cene. Tovariš Škraban, prosim!

Aleksander Škraban: Tovarišica predsednica, tovarišice in tovariši delegati!

Vodja skupine delegatov za Zbor občin iz Skupščine občine Kamnik tovariš Milan Logar je postavil v zvezi s položajem na tržišču z mesom in predvidenimi ukrepi za izboljšanje preskrbe in uskladitev cen mesa in živine naslednje vprašanje: Kako Izvršni svet ocenjuje sedanji položaj na tržišču z mesom in kakšne ukrepe namerava predlagati za izboljšanje preskrbe in za uskladitev cen mesa in živine?

Odgovor: Sedanji položaj na trgu z mesom je posledica vrste vzrokov, predvsem pa spremenjenih razmer, ki so nastale v začetku leta 1976 z nastopom konjunktura izvoza govejega in svinjskega mesa ter mesnih izdelkov, kakor tudi posledica povečanja proizvodnih stroškov pitanja živine, večjega povpraševanja na domačem trgu ipd.

Ob naraslem povpraševanju na domačem trgu so se odkupne cene živine, predvsem pa prašičev, močno povečale in tako se je razlika med nabavnimi cenami živine in predpisanimi drobnoprodajnimi cenami mesa še bolj povečala.

Vsakokrat ko pride na trgu do neuskladenih razmerij med ponudbo in povpraševanjem, se hkrati tudi iščejo razpoke v predpisih ali pa se prepisi do-

sledno ne spoštujejo. Pogostno nespoštovanje predpisov na trgu z mesom, neupravičeno povečanje cen, preklasifikacija kakovosti mesa, nespoštovanje standardov in podobno je močno prišlo do izraza v zadnjih mesecih lanskega leta. Zato je Republiška tržna inšpekcija ob koncu leta 1976 izdala navodilo vsem občinskim organom tržne inšpekcije, ki so pristojni za promet trgovine na drobno, da pogosteje kontrolirajo cene in prodajo mesa. Inšpekcijski organi so sicer ugotovili vrsto prekrškov, upoštevati pa je tudi treba, da je učinkovitost organov tržnih inšpekcij v veliki meri odvisna od aktivnosti občanov, predvsem pa od organizacij potrošnikov, ki bi se morale čimprej in čimbolj vključevati v razreševanje problematike, ki zadeva preskrbo z izdelki vsakdanje rabe.

Izvršni svet Skupščine SR Slovenije ocenjuje, da je sedanja preskrba s svežim mesom v primerjavi z lansko dokaj zadovoljiva. Z uskladitvijo drobnoprodajnih cen v Sloveniji s cenami, ki so se izoblikovale v nekaterih drugih območjih v Jugoslaviji, se bodo odpravili nekateri vzroki, ki povzročajo motnje na slovenskem trgu, s čimer pa se bo hkrati izboljšala tudi preskrba.

Znano je, da se je Izvršni svet Skupščine SR Slovenije zavzemal za uskladitev odkupnih cen živine in drobnoprodajnih cen mesa že v 1976. letu, in sicer tako, da je predlagal spremembo dogovora o načinu oblikovanja cen za sveže meso v prodaji na drobno.

Kot je znano, predlog SR Slovenije v letu 1976 ni bil sprejet in so z dogovorom bile spremenjene le cene prašičev, cena mlade govedine pa smo v Sloveniji povečali za znesek odpravljene dodatne republiške premije v višini 1,50 dinarjev. Kasneje pa je v nekaterih območjih države prišlo do večjega povečanja cen, kar je povzročilo motnje tudi na slovenskem trgu.

Zato je Izvršni svet Skupščine SR Slovenije v okviru medrepubliškega komiteja za trg in cene že v januarju 1977 ponovil predlog, da se dopolni dogovor o načinu oblikovanja drobnoprodajnih cen mesa tako, da se doseže uskladitev cen na jugoslovanski ravni.

Predlog je bil sprejet, dogovor pa je bil podpisan dne 11. 3. 1977. Do spremembne cene bo prišlo po objavi dogovora v Uradnem listu SFRJ.

Ob tem pa Izvršni svet ponovno opozarja, da se prizadevanja za oblikovanje dohodkovnih odnosov med organizacijami združenega dela, ki so proizvodno in poslovno povezane, in to zlasti pri mesu in mleku, prepočasi realizirajo, kljub temu, da so bile ustrezne naloge opredeljene že v resoluciji za leto 1976, podrobneje pa v letošnji resoluciji. Proces prehoda na dohodkovne odnose je treba pospešiti, ker je to edina dolgoročna perspektiva ekonomske stabilnosti proizvodnje in predelave ter garancija za boljšo in kontinuirano preskrbo potrošnikov. Hvala lepa.

Predsednica M a r a Ž l e b n i k : Hvala, tovariš Škraban! Tovariš Svetelj, ali ste z odgovorom zadovoljni? (Da.) Dobro!

Na delegatsko vprašanje skupine delegatov iz občine Ljubljana-Center bo odgovoril Vlado Tance, namestnik republiške sekretarke za pravosodje, organizacijo uprave in proračun!

V l a d o T a n c e : Tovarišica predsednica, tovarišice in tovariši delegati! Tovariš Lojze Lakner, vodja skupine delegatov, ki delegirajo delegata v Zbor občin iz Skupščine občine Ljubljana-Center, je na seji Zbora občin 23. febru- arja postavil delegatsko vprašanje, ali ne bi bilo primerno tako tolmačenje 9.

člena zakona o dedovanju, da bi bila skupnost socialnega skrbstva, ki je dajala občanom socialno ali drugo pomoč, upravičena prevzeti zapuščino pokojnika brez dedičev, ki postane po zakonu družbena lastnina.

Odgovor: Po zakonu o dedovanju postane družbena lastnina zapuščina brez dedičev (9. člen) in tisti del zapustnikovega premoženja, ki ustreza vrednosti prejete socialne ali druge pomoči od družbene skupnosti. To vprašanje ureja 128. člen zakona o dedovanju.

Odgovor na postavljeno vprašanje torej daje rešitev, ki je določena v 128. in 129. členu zakona o dedovanju. V zakonu je namreč sprejeta koncepcija, da se omeji dedovanja premoženja osebe, ki je uživala socialno ali drugo pomoč družbene skupnosti. Ta omejitev pa se izvede tako, da del zapustnikovega premoženja, ki ustreza vrednosti prejete socialne ali druge pomoči družbene skupnosti, postane družbena lastnina. Premoženje, ki postane družbena lastnina, se s sklepom sodišča izroči družbeni pravni osebi, ki je pomoč dala. Če se mora to premoženje, v skladu z veljavnimi predpisi, izročiti drugi družbeni pravni osebi, je ta dolžna izplačati vrednost zapustniku dane socialne ali druge pomoči družbeni pravni osebi, ki je pomoč dala.

Če je torej skupnost socialnega skrbstva dajala občanom socialno ali drugo pomoč, se premoženje, ki je postalo družbena lastnina, s sklepom sodišča izroči tej skupnosti do višine vrednosti prejete pomoči.

Izjema so kmetijska zemljišča, ki jih ureja zakon o kmetijskih zemljiščih (Ur. 1. SRS, št. 26/73). Po 52. členu tega zakona kmetijska zemljišča v družbeni lastnini, na katerih nimajo pravice uporabe kmetijske organizacije združenega dela, sestavljajo kmetijski zemljiški sklad, s katerim gospodari kmetijska zemljiška skupnost. Izhajajoč iz navedenega določila imajo torej lahko pravico do uporabe kmetijskih zemljišč v družbeni lastnini poleg kmetijske zemljiške skupnosti le še kmetijske organizacije združenega dela. Te organizacije so našteje v 5. odstavku 4. člena tega zakona. Zato skupnost socialnega skrbstva ne more pridobiti pravice uporabe na kmetijskem zemljišču, ki je po zakonu o dedovanju postalo družbena lastnina. Če je torej skupnost socialnega skrbstva zapustniku dajala socialno ali drugo pomoč, kmetijsko zemljišče pa je sodišče moralo na podlagi 2. odstavka 198. člena zakona o dedovanju izročiti kmetijski zemljiški skupnosti, je ta dolžna skupnosti socialnega skrbstva izplačati vrednost zapustniku dane socialne ali druge pomoči.

Zakon o dedovanju še omogoča, da se dediči v soglasju z družbeno pravno osebo, ki je dajala zapustniku socialno ali drugo pomoč, obvežejo povrniti vrednost dane pomoči. Ob takem primeru sodišče odloči, da dedujejo dediči vse zapustnikovo premoženje.

Isti zakon o dedovanju pa v 129. členu dopušča možnost družbeni pravni osebi, ki je dajala zapustniku socialno ali drugo pomoč odpovedati se pravici do povračila te pomoči do konca zapuščinske obravnave, če so zapustnikovi dediči njegov zakonec ali njegovi otroci, ki so sami potrebni socialne ali druge pomoči družbene skupnosti.

Predsednica M a r a Ž l e b n i k : Hvala, tovariš Tance! Tovariš Kerč, ali ste zadovoljni z odgovorom? (Da.)

Na delegatsko vprašanje Adele Žerjal, delegatke iz občine Ljubljana-Šiška, bo odgovoril Leopold Kejžar, namestnik predsednice Republiškega komiteja za vzgojo in izobraževanje!

Leopold Kejžar: Tovarišica predsednica, tovarišice in tovariši delegati! Tovarišica Adela Žerjal je postavila vprašanje o problematiki izgradnje dijaških in študentskih domov. Vprašanje z obrazložitvijo ste prejeli.

Odgovor: Za pokritje potreb združenega dela po kadrih in da bi omogočili sposobnim učencem in študentom nadaljnje izobraževanje v centrih usmerjenega izobraževanja in glede na pereče pomanjkanje nastanitvenih kapacitet za učence in študente je v letu 1975 stekla organizirana samoupravna akcija za izgradnjo domov za učence in študente. V maju 1975 je bil podpisan družbeni dogovor o nalogah pri samoupravnem sporazumevanju in združevanju sredstev za izgradnjo domov za učence in študente. Ker so nastale težave pri združevanju sredstev, je Skupščina Socialistične republike Slovenije sprejela intervencijski zakon za zagotovitev dela sredstev za izgradnjo domov v letu 1976. Tudi družbeni dogovor o razporejanju dohodka v letu 1976 vsebuje, da se za stanovanjsko graditev izloča najmanj 6 % od bruto osebnih dohodkov, in od tega 0,3 % za graditev domov za učence in študente. Da pa bi akcija še naprej potekala v skladu s samoupravno sprejetim programom, je bil v januarju 1977 podpisan nov družbeni dogovor o nalogah pri samoupravnem sporazumevanju in združevanju sredstev za gradnjo domov za učence in študente v obdobju 1976—1980. Za urejanje vseh vprašanj v zvezi s tem družbenim dogovorom in njegovim uresničevanjem so udeleženci ustanovili odbor podpisnikov, v katerega je vsak udeleženec imenoval svojega predstavnika.

Odbor podpisnikov družbenega dogovora za gradnjo domov za učence in študente v obdobju 1976—1980 je na svoji seji 28. 1. 1977 obravnaval stanje združevanja sredstev za izgradnjo domov. Na podlagi podatkov Službe družbenega knjigovodstva za leto 1976 je odbor ugotovil, da so se sredstva, načrtovana na podlagi samoupravnih sporazumov in družbenega dogovora za izgradnjo domov v letu 1975, in sredstva, načrtovana na podlagi zakona o zagotovitvi dela sredstev za izgradnjo domov v letu 1976, v celoti realizirala. Sredstva po družbenem dogovoru o razporejanju dohodka za leto 1976 pa glede na planirano vsoto izkazujejo primanjkljaj za 30 %.

Glede na obveznosti in naloge, ki jih ima odbor podpisnikov družbenega dogovora, je ta s posebnim pismom 31. 1. 1977 seznanil Republiški koordinacijski odbor za razporejanje dohodka, Republiško konferenco Socialistične zveze, Zvezo sindikatov Slovenije, Gospodarsko zbornico Slovenije in Republiško konferenco Zveze mladine z ugotovljeno problematiko združevanja sredstev na podlagi družbenega dogovora o razporejanju dohodka za leto 1976.

Odbor za družbene dejavnosti je s posebnim pismom predsednikom izvršnih svetov občinskih skupščin 1. 2. 1977 pozval le-te, naj proučijo situacijo in uredijo vse potrebno, da se sprejete obveznosti glede sredstev za gradnjo dijaških in študentskih domov pokrijejo še pred sprejetjem zaključnih računov temeljnih organizacij združenega dela.

Družbenopolitične organizacije in Gospodarska zbornica Slovenije so pismo odbora podpisnikov obravnavale na sejah svojih izvršnih odborov oziroma Predsedstva Gospodarske zbornice.

Izvršni odbor Predsedstva Republiške konference je 9. 2. 1977 s posebnim pismom pozval vse občinske konference Socialistične zveze, da s politično akcijo pospešijo izpolnitev obveznosti združevanja sredstev za izgradnjo domov v letu 1976.

Republiški svet Zveze sindikatov je s pismom podobne vsebine 11. 2. 1977 pozval občinske sindikalne svete, naj ukrenejo vse, da se obveznosti po druž-

benem dogovoru izpolnijo. Tudi Gospodarska zbornica je 25. 2. 1977 obvestila medobčinske odbore Gospodarske zbornice o tej problematiki in jih pozvala k skupni akciji za realizacijo sprejetih obveznosti.

V istih dokumentih so omenjene družbenopolitične organizacije predlagale občinskim organizacijam, da v najkrajšem času, v sodelovanju z izvršnimi sveti skupščin občin, občinskimi stanovanjskimi skupnostmi in drugimi zainteresiranimi dejavniki, proučijo razmere v občinah za združevanje sredstev v srednjeročnem obdobju, zlasti pa poudarjajo, da je potrebna enotna družbenopolitična akcija vseh podpisnikov in predvsem družbenopolitičnih organizacij, da se k že veljavnim samoupravnim sporazumom o stanovanjski izgradnji sprejme aneks o izločanju dela stanovanjskih sredstev v višini 345 tisočin odstotka bruto osebnih dohodkov ter v samoupravne sporazume o temeljih plana za obdobje 1976 do 1980 vključi to določilo.

Kot nam je znano, so priporočila z razumevanjem sprejeta in akcija za sprejemanje določil o izločanju v občinah že teče. Po podatkih Zveze stanovanjskih skupnosti dne 9. 3. je stanje v občinah naslednje:

Novi samoupravni sporazum, ki vsebuje določbo o izločanju 345 tisočin odstotka od bruto osebnih dohodkov za gradnjo domov za učence in študente, so sklenili v občinah: Cerknica, Hrastnik, Koper, Izola in Piran, Litija, Slovenske Konjice, Škofja Loka, Trbovlje, Velenje, Zagorje.

Novi samoupravni sporazum je v razpravi v občinah: Celje, Domžale, Dravograd, Gornja Radgona, Grosuplje, Ilirska Bistrica, Jesenice, Kamnik, Kočevje, Ljutomer, Logatec, Mozirje, Metlika, Nova Gorica, Ormož, Radlje, Radovljica, Ribnica, Slovenska Bistrica, Slovenj Gradec, Sežana, Šmarje pri Jelšah, Tržič, Vrhnika in Žalec.

Aneks k veljavnim sporazumom je v razpravi v občinah Kranj, Lendava, Murska Sobota, Sentjur, Brežice.

Novega samoupravnega sporazuma oziroma aneksa k obstoječim sporazumu zaenkrat še ne pripravljajo v občinah Ajdovščina, Črnomelj, Idrija, Krško, Laško, Lenart, Ljubljana-Bežigrad, Ljubljana-Center, Ljubljana-Moste, Ljubljana-Šiška, Ljubljana-Vič, Maribor, Novo mesto, Postojna, Ptuj, Ravne, Sevnica, Trebnje in Tolmin.

Izobraževalna skupnost Slovenije je na seji 26. decembra 1975 sprejela program gradnje domov za učence in študente v obdobju 1976—1980. Program ni opredeljen po letih, temveč predstavlja prioritetni red gradnje, po katrem je zajetih 24 domov s 7500 ležišči. V letu 1976 so začeli graditi dijaški dom v Kopru s 480 ležišči, dijaški dom v Mariboru s 480 ležišči in dom šole za medicinske sestre v Ljubljani z 240 ležišči. Omenjeni domovi bodo v avgustu letos predani svojemu namenu.

V letu 1977 pa bodo začeli graditi naslednje domove: dom Rudarskega šolskega centra Velenje s 480 ležišči, študentski dom v Mariboru s 307 ležišči, študentski dom v Ljubljani z 250 ležišči, dijaški dom v Murski Soboti z 240 ležišči in dijaški dom Novo mesto z 480 ležišči. Dijaški dom Rudarskega šolskega centra Velenje bo še letos predan svojemu namenu.

Izvršni svet Skupščine Socialistične republike Slovenije je sopodpisnik družbenega dogovora o nalogah pri samoupravnem sporazumevanju in združevanju sredstev za gradnjo domov za učence in študente v obdobju 1976—1980. Njegove naloge so opredeljene v 6. členu dogovora. Zavzemal se bo skupaj z ostalimi podpisniki, da se samoupravno dogovorjena obveznost tudi po samoupravni poti v celoti izpolni.

Predsednica Mara Žlebnik: Hvala, tovariš Kejžar! Tovarš Kovač, lahko vi izjavite v imenu skupine delegatov Ljubljana-Šiška, da je z odgovorom zadovoljna? (Da.) Hvala.

Na delegatsko vprašanje Franca Kozarja, delegata iz občine Lenart, bo odgovorila Mara Fabjančič, pomočnica predsednika Republiškega komiteja za promet in zveze!

Mara Fabjančič: Tovaršica predsednica, tovaršice in tovarši delegati!

Tovarš Kozar je postavil naslednje vprašanje: »Slišali smo, da za rekonstrukcijo nekaterih cest ni potrebna celotna tehnična dokumentacija, ki jo zahteva zakon o javnih cestah. V zvezi s tem prosim, da Izvršni svet odgovori na vprašanje, za katere ceste ni potrebna celotna tehnična dokumentacija in ali obstajajo normativi glede širine cest, zavojev in vzponov in kakšni so ti normativi, pod katerimi je možno opraviti rekonstrukcijo brez omenjene ustrezne tehnične dokumentacije.«

Odgovor: Za rekonstrukcijo vseh javnih cest je v smislu zakona o javnih cestah potrebno pridobiti tehnično dokumentacijo. 54. člen zakona o javnih cestah določa, da določbe od 32. do 52. člena tega zakona, ki se nanašajo sicer na gradnjo javnih cest, veljajo tudi za rekonstrukcijo javnih cest. Določba 33. člena zakona o javnih cestah pa pravi, da se elementi za projektiranje javne ceste, to se pravi tudi za rekonstrukcijo, določijo tako, da ustrezajo kategoriji ceste, vrsti in konfiguraciji terena, po katerem naj cesta pelje, računski hitrosti, gostoti in vrsti prometa ter obremenitvi za določeno vozno dobo po tehničnih predpisih o elementih za projektiranje javnih cest.

Tehnični predpisi o elementih za projektiranje javnih cest so dani v pravilniku o tehničnih predpisih o elementih in osnovnih pogojih, ki veljajo pri projektiranju javnih cest in objektov na njih.

Glede na navedeno delegatu ne moremo konkretno odgovoriti na njegovo vprašanje o normativih glede širine ceste, zavojev in vzponov. Kaj je rekonstrukcija javne ceste, je določeno v 53. členu zakona o javnih cestah, ki pravi, da se za rekonstrukcijo javne ceste šteje razširitev ceste in njenih objektov, dograditev enega ali več prometnih pasov, deviacija ceste zaradi izboljšanja prometno-tehničnih pogojev, zgraditev ali dograditev nove konstrukcije ali nosilne plasti vozišča glede na zahtevano vozno sposobnost in vozno dobo vozišča, izgradnja manjkajočega mostu, zamenjava starega ali provizornega mostu z novim stalnim mostom, izgradnja nadvoza ali podvoza na obstoječi cesti ter modernizacija makedamskega cestišča.

Vprašanje v zvezi z gradnjo, rekonstrukcijo in vzdrževanjem javnih cest bo ponovno proučeno in obravnavano v postopku za sprejem zakona o javnih cestah. Glede na številne pripombe k dosedanji ureditvi teh vprašanj je pričakovati, da bo nova zakonodaja rešila tudi vprašanje rekonstrukcij in vzdrževanja javnih cest, skladno s potrebami in možnostmi gospodarskega in družbenega razvoja Slovenije. Hvala lepa.

Predsednica Mara Žlebnik: Hvala, tovaršica Fabjančičeva! Delegata iz Lenarta pa očitno ni več. Mislim, da je odšel.

Prehajamo na drugi del te točke dnevnega reda, to je na nova delegatska vprašanja. Pismeno delegatsko vprašanje je predložil Stane Polajnar, delegat

iz občine Celje. Na delegatsko vprašanje bo odgovorjeno na naslednji seji zбора. Ali želi še kdo postaviti delegatsko vprašanje? (Ne.) Zaključujem to točko dnevnega reda.

Obveščam vas, da smo pri vseh točkah dnevnega reda, pri katerih smo sprejemali končne odločitve in ki jih je do sedaj že obravnaval tudi Zbor združenega dela, z Zborom združenega dela uskladeni. Ker pa Zbor združenega dela še ni končal dela, vas bom na naslednji seji zбора obvestila o uskladenosti tistih aktov, ki jih bo Zbor združenega dela še obravnaval.

Ker je s tem dnevni red današnje seje izčrpan, se vsem delegatom zahvaljujem za udeležbo in sodelovanje v razpravi in zaključujem 42. sejo Zбора občin.

(Seja je bila končana ob 15.45.)

družbenopolitični zbor

36. seja

(19. januarja 1977)

Predsedoval: Stane Markič,
predsednik Družbenopolitičnega zbora

Začetek seje ob 9.05.

Predsednik Stane Markič: Pričenjam 36. sejo Družbenopolitičnega zbora Skupščine SR Slovenije.

Globoko nas je včeraj pretresla kruta vest, da je umrl tovariš Djemal Bijedić. Žalovanju, ki je zajelo vse naše delovne ljudi v SR Sloveniji in vse naše narode in narodnosti v Jugoslaviji, se pridružujemo tudi mi, delegati v Družbenopolitičnem zboru.

Djemal Bijedić je opravljal zadnjih 6 let dolžnost predsednika Zveznega izvršnega sveta. To zelo odgovorno družbeno funkcijo je opravljal v družbeno razgibanem času, v času, ko so našo družbo pretresali mnogi ekonomski pa tudi politični problemi, v času, ko so se pripravljali pomembni tako imenovani delavski amandmaji in amandmaji o vlogi federacije, ko se je pripravljala nova zvezna in republiške ustave in ko so bile te ustave tudi sprejete in končno, ko so se te ustave pričele uresničevati na mnogih področjih. To družbeno dolžnost je opravljal odgovorno, z velikim poslušom za probleme in za sporazumevanje ter dogovarjanje.

S smrtjo Djemala Bijedića so naši ljudje in Zveza komunistov izgubili velikega človeka, borca, ki je vse svoje življenje posvetil revolucionarnemu delu za uveljavitev delavskega razreda, za razvijanje samoupravnih odnosov, za mir v svetu in za uveljavitev neuvrščene mednarodne politike.

Prosim, da počastimo spomin Djemala Bijedića z enominutnim molkom. Slava tovarišu Djemalu Bijediću! (Slava.)

Za današnjo sejo so se opravičili tovariši: Ludvik Golob, Zdenko Mali, Zoran Polič, Metka Smolko, Marijan Šiftar, Terezija Štefančič, Valerija Arko, Beno Zupančič in Viktor Avbelj.

Z dopisom z dne 12. 1. 1977 sem razširil dnevni red s predlogom odloka o ustanovitvi, delovnem področju in sestavi Komisije Skupščine SR Slovenije za spremljanje izvajanja zakona o združenem delu. Z dopisom z dne 10. 1. 1977 je Skupščina mesta Ljubljana kot predlagatelj umaknila predlog za spremembo in dopolnitev 43. člena obrtnega zakona in predlagala dopolnitev 60. člena obrtnega zakona.

Glede na to predlagam naslednji dnevni red:

1. odobritev zapisnika 35. seje zбора;
2. analiza izvajanja stališč, priporočil in sklepov o nadaljnjem samoupravnem razvoju krajevnih skupnosti v SR Sloveniji;
3. predlog za izdajo zakona za dopolnitev 60. člena obrtnega zakona, z osnutkom zakona;
4. predlog odloka o ustanovitvi, delovnem področju in sestavi Komisije Skupščine SR Slovenije za spremljanje izvajanja zakona o združenem delu;
5. volitve in imenovanja;
6. predlogi in vprašanja delegatov.

Družbenopolitični zbor daje v skladu z drugim odstavkom 72. člena poslovnika Skupščine SR Slovenije in prvim odstavkom 11. člena poslovnika Družbenopolitičnega zbora stališče k 3. točki dnevnega reda.

Ali kdo predlaga kakšno spremembo ali dopolnitev dnevnega reda? Se strinjate s tem dnevnim redom? Če se, potem ugotavljam, da je dnevni red sprejet.

Prehajam na 1. točko dnevnega reda, na odobritev zapisnika 35. seje zбора.

Osnutek zapisnika 35. seje zбора ste prejeli. Ali kdo predlaga kakšno spremembo ali dopolnitev? Če nihče, prosim, da kdor je za potrditev zapisnika, dvigne roko! (Vsi delegati dvignejo roko.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Ugotavljam, da je Družbenopolitični zbor soglasno sprejel zapisnik 35. seje zбора.

Prehajam na 2. točko dnevnega reda, na analizo izvajanja stališč, priporočil in sklepov o nadaljnjem samoupravnem razvoju krajevnih skupnosti v Socialistični republiki Sloveniji.

Analizo je predložil Odbor Zbora občin Skupščine SR Slovenije za družbenopolitični in komunalni sistem. Gradivo sta obravnavala Odbor za družbenopolitični sistem in Zakonodajno-pravna komisija.

Poročilo Odbora ste prejeli z dopisom z dne 14. 1. 1977. Danes ste prejeli novo besedilo predloga stališč, dodatno poročilo Odbora za družbenopolitični sistem, poročilo Zakonodajno-pravne komisije in mnenje Izvršnega sveta.

K obravnavi te točke je bil posebej povabljen predstavnik Odbora za družbenopolitični in komunalni sistem Zbora občin. Uvodno obrazložitev bo podal tovariš Roman Florjančič, predsednik Odbora Zbora občin za družbenopolitični in komunalni sistem. Prosim, tovariš Florjančič!

R o m a n F l o r j a n č i č : Tovariš predsednik, tovarišice in tovariši delegati! Vsi trije zbori Skupščine SR Slovenije so 8. oktobra 1975 obravnavali gradivo »Aktualni problemi nadaljnega razvoja krajevnih skupnosti v Socialistični republiki Sloveniji« in na tej osnovi sprejeli stališča, priporočila in

sklepe o nadaljnjem samoupravnem razvoju krajevnih skupnosti v Socialistični republiki Sloveniji. To gradivo in dokumente je pripravil in predložil Skupščini SR Slovenije Odbor Zbora občin za družbenopolitični in komunalni sistem.

Po programu dela vseh treh zborov za obdobje od septembra 1976 do junija 1977 je bil odbor zadolžen, da spremlja izvajanje in ob letu predloži poročilo o tem, kaj je bilo na podlagi tega dokumenta storjeno v družbeni praksi. Da bi tako poročilo lahko pripravili, je posebna delovna skupina v juniju obiskala in opravila razgovore v vzorčno izbranih 11 občinah in 25 krajevnih skupnostih. Na teh razgovorih so sodelovali odgovorni predstavniki občinskih skupščin, krajevnih skupnosti in družbenopolitičnih organizacij, ki delujejo v njihovih območjih, kot tudi predstavniki temeljnih organizacij združenega dela s sedežem v območju obravnavanih krajevnih skupnosti.

Vzporedno so spremljali izvajanje tega dokumenta tudi organi Republiške konference Socialistične zveze delovnih ljudi, Zveze sindikatov Slovenije, Skupnosti slovenskih občin ter Republiški sekretariat za finance in zavoda SR Slovenije za družbeno planiranje in za statistiko, ki so v okviru svojih delovnih programov osredotočili spremljanje akta na problematiko s svojih delovnih področij oziroma pristojnosti.

Kot bistveno je brez dvoma mogoče ugotoviti, da je bilo v letu in pol na podlagi sprejetega dokumenta, ki podrobneje opredeljuje zamisel krajevne skupnosti in ponuja določene rešitve, sorazmerno veliko storjenega v procesu ustavnega preoblikovanja krajevnih skupnosti v naši republiki.

Na splošno je mogoče trditi, da so bile v tem razdobju v krajevnih skupnostih dosežene precejšnje kvalitativne spremembe. Zato lahko na podlagi tega trdimo, da so opredelitve, nakazane v sklepem dokumentu, že dobile potrditev v praksi. S tem v zvezi pa je treba takoj poudariti, da so stališča, priporočila in sklepi še vedno aktualni, saj jih nosilci posameznih nalog, ki izhajajo iz dokumenta, še niso realizirali v celoti oziroma veljajo v znatnem delu za dolgoročneje ali celo permanentne naloge.

Tako je mogoče ugotoviti, da je na podlagi analiz in ocene pogojev razmerno majhno število krajevnih skupnosti pristopilo k prostorskemu preoblikovanju, čeprav je marsikje, zlasti v krajevnih skupnostih mestnega značaja, mogoče opaziti, da so po številu prebivalstva in po drugih značilnostih krajevne skupnosti mnogo prevelike, da bi dejansko lahko bile življenjske samoupravne skupnosti delovnih ljudi in občanov in da bi lahko izpolnjevale vse naloge, ki so jim naložene z novo ustavno opredelitvijo.

Prav tako je bilo premalo storjenega za uresničitev ustavne možnosti za oblikovanje krajevnih skupnosti, v katerih bi lahko reševali nekatera skupna vprašanja za več krajevnih skupnosti. Kolikor so v nekaterih območjih krajevne skupnosti bile ustanovljene in so oblikovale skupen program glede reševanja zadev, ki so v skupnem interesu, se je pokazalo tako sodelovanje izredno učinkovita oblika. Zato bi bilo nujno potrebno, da organizacije Socialistične Zveze delovnega ljudstva v bodoče posvetijo večjo pozornost prostorskemu oblikovanju krajevnih skupnosti in njihovemu združevanju v skupnosti krajevnih skupnosti ter se spoprimejo zlasti z nekaterimi negativnimi pojavi in gledanji, ki so prisotna v krajevnih skupnostih.

Iz podatkov, s katerimi razpolagamo, je bilo mogoče ugotoviti, da v nekaterih statutih zlasti delo, organizacija samouprave in pravice ter dolžnosti organov krajevne skupnosti še vedno niso dovolj jasno in konkretno opredeljeni. V marsikateri krajevni skupnosti sami ugotavljajo, da organiziranost njihove

krajevne skupnosti ni prilagojena dejanskim potrebam, krajevnim razmeram, velikosti in stopnji razvitosti in s tem potrebam in interesom delovnih ljudi in občanov v njej. V večini krajevnih skupnosti so si zato kot prioriteto zadali nalogo, da organizacijsko zgradbo čimprej prilagode razmeram in pogojem, v katerih delujejo in žive.

V številnih krajevnih skupnostih, ki so že sprejele nove statute ali pa veljavne ustrezno spremenile, je mogoče trditi, da so s svojo notranjo organizacijo samoupravljanja ter po obliki in načinu dela samoupravnih organov močno približale ustavni koncepciji krajevnih skupnosti. Tako so zbori delovnih ljudi in občanov v mnogih primerih že postali oblika odločanja za večino bistvenih vprašanj življenja in dela krajanov. Za številne primere pa moramo ugotoviti, da se sklicujejo celo manjkrat kot prej zbori volilcev, kar bo seveda treba čimprej spremeniti, saj mora zbor delovnih ljudi in občanov v krajevnih skupnostih dejansko postati najvišji organ samoupravljanja, ki bo odločal o vseh najvažnejših vprašanjih življenja in dela v krajevni skupnosti. Ob tem pa velja pripomniti, da so v nekaterih krajevnih skupnostih zaradi velikega števila krajanov ali zaradi prostorske razsežnosti poiskali primerne druge oblike sklicevanja zborov po posameznih delih krajevne skupnosti, po vaseh, zaselkih, ulicah in podobno ali pa oblikovali tako imenovane interesne zbore. Za vse te zbore velja ugotoviti, da je udeležba delovnih ljudi in občanov na njih zelo dobra.

Glede vprašanja uveljavljanja delegatskih odnosov je na splošno mogoče ugotoviti, da so le-ti bolj zaživeli v tistih krajevnih skupnostih, v katerih so tudi sicer dobro razviti samoupravni odnosi oziroma v katerih organi samoupravljanja in družbenopolitične organizacije učinkovito in uspešno delujejo. Nemoteno delo delegacij ponekod še ovirajo pomanjkanje prostorov, pomanjkljiva strokovna pomoč in podobno. Zato so vse pogostejši predlogi, da bi v krajevnih skupnostih organizirali enotno strokovno administrativno službo, s čimer bi zagotovili redno in uskladeno delovanje organov samoupravljanja, družbenopolitičnih organizacij ter delegacij krajevnih skupnosti.

Povsod enotno ocenjujejo, da delegacija temeljnih samoupravnih organizacij in skupnosti za delegiranje delegatov v zbore krajevnih skupnosti občinskih skupščin uspešno delujejo, medtem ko to ni mogoče trditi za splošne delegacije za delegiranje delegatov v skupščine samoupravnih interesnih skupnosti. Na vsak način so delegacije za skupščine samoupravnih interesnih skupnosti preobremenjene z delom, saj pokrivajo vse samoupravne interesne skupnosti. Zato je treba pristopiti k oblikovanju posebnih delegacij za delegiranje delegatov v skupščine samoupravnih interesnih skupnosti na področju družbenih dejavnosti.

V večini primerov delegacije za delegiranje delegatov v skupščine družbenopolitičnih skupnosti in v skupščine samoupravnih interesnih skupnosti še vedno niso sprejele poslovnikov o svojem delu. Nekatere celo menijo, da tak akt ni potreben, češ da so že v statutu krajevne skupnosti opredeljene vse pravice in dolžnosti delegatov oziroma delegacij in način oblikovanja stališč. Tako stališče seveda ni pravilno.

Dalje je mogoče ugotoviti, da povezovanje in sodelovanje med krajevnimi skupnostmi in temeljnimi organizacijami združenega dela, ki imajo sedež v njihovih območjih, še ni takšno, kot bi moralo biti oziroma kot ga predvideva ustava. Ugotovili smo, da je stopnja sodelovanja med krajevnimi skupnostmi in temeljnimi organizacijami združenega dela sorazmerno zadovoljiva kar zadeva

materialne odnose, ni pa zaslediti vsebinskih premikov pri programiranju razvoja in dela krajevnih skupnosti.

Glede sodelovanja krajevnih skupnosti s samoupravnimi interesnimi skupnostmi in glede njihovega vključevanja v izvajanje skupnih nalog na osnovi medsebojno uskladenih programov dela in razvoja na posameznih področjih družbenih dejavnosti je mogoče ugotoviti, da se le-to po sprejetju stališč, sklepov in priporočil ni bistveno izboljšalo. V marsikateri krajevni skupnosti je bilo izraženo mnenje, da delovni ljudje in občani ne morejo na samoupraven način vplivati na delovanje teh skupnosti, zlasti z vidika gospodarjenja s sredstvi, ki jih od njih združujejo, in to zaradi neustrezno oblikovanih zborov uporabnikov skupščin samoupravnih interesnih skupnosti, ki se niso dovolj uveljavili kot mesto, kjer bi prišlo do popolnega izraza dogovarjanje in sporazumevanje o vseh odnosih medsebojne povezanosti, o skupnih vprašanjih, o programih, o prednostnih nalogah in konkretnih načrtih za posamezna področja družbenih dejavnosti. Ob tem pa je seveda treba upoštevati tudi dejstvo, da samoupravne interesne skupnosti ob problemih lastnega organiziranja in uveljavljanja samoupravnih razmerij na novih osnovah še niso posvetile dovolj pozornosti ureditvi odnosov sodelovanja s krajevnimi skupnostmi.

Glede sodelovanja krajevnih skupnosti z drugimi krajevnimi skupnostmi je bilo mogoče ugotoviti, da le-to ostaja v večini primerov bolj kot akcijski dogovor in ne kot institucionalizirana oblika medsebojnega povezovanja, še zlasti ne kot skupnost krajevnih skupnosti. Krajevne skupnosti se med seboj povezujejo le občasno zaradi reševanja skupnih vprašanj oziroma nalog, kot so gradnja cest, mostov, vodovodov, električne napeljave itd.

Nasprotno pa se je sodelovanje krajevnih skupnosti z občinskimi skupščinami v tem obdobju v precejšnji meri izboljšalo. Čeprav medsebojna razmerja normativno še niso zadovoljivo urejena, kažejo občinske skupščine veliko mero pripravljenosti za reševanje problemov, ki so ovirali uspešno uveljavljanje krajevnih skupnosti v občinskih skupščinah in na širšem nivoju. Zlasti se je v glavnem dobro uveljavila pomoč ustreznih teles občinskih skupščin, pa tudi strokovnih služb pri izvajanju raznih akcij, predvsem v koordinativnem smislu. Ob tem pa seveda ni mogoče prezreti dejstva, da še vendarle mnogokje obstaja, tako pri delu kot v miselnosti, pojmovanje o hierarhičnem medsebojnem odnosu.

Na podlagi podatkov, ki smo jih dobili na razgovorih na terenu, je mogoče opredeliti, da je zbor krajevnih skupnosti občinskih skupščin že zaživel kot mesto soočanja in usklajevanja različnih interesov posameznih krajevnih skupnosti. Predstavniki občin ugotavljajo, da so seje zborov krajevnih skupnosti najbolj živahne, njihovi delegati pa najbolj aktivni. Po splošni oceni prihaja ravno na teh zborih najbolj do izraza povečana aktivnost in zainteresiranost delovnih ljudi in občanov za celotno družbenopolitično in družbenoekonomsko dogajanje v krajevni skupnosti, v občini in republiki.

Na splošno je mogoče ugotoviti, da se je sistem družbenega planiranja v krajevnih skupnostih v zadnjem letu uveljavil, čeprav so pri tem nastopale različne objektivne in subjektivne težave, ki so tak proces zavirale. Tako je mogoče ugotoviti, da je proces planiranja v krajevnih skupnostih potekal večkrat ločeno od planiranja v temeljnih organizacijah združenega dela in v samoupravnih interesnih skupnostih in neuskladeno z njim. Zlasti v odnosu med samoupravnimi interesnimi skupnostmi in krajevnimi skupnostmi je prihajalo večkrat do težav zaradi prevelikih želja in zahtev v krajevnih skupnostih na eni

strani in zaradi tega, ker samoupravne interesne skupnosti niso v dovolj veliki meri upoštevale interesov krajevnih skupnosti v svojih planih, na drugi strani.

Temeljne organizacije združenega dela so v večini primerov sprejele le samoupravne sporazume o financiranju krajevnih skupnosti, niso pa se s krajevnimi skupnostmi povezovale na vseh drugih področjih, na katerih se uresničujejo skupni interesi delavcev ter delovnih ljudi in občanov. Na splošno je mogoče ugotoviti, da je bilo usklajevanje programov v krajevnih skupnostih s programi temeljnih organizacij združenega dela in programi samoupravnih interesnih skupnosti dobro zlasti tam, kjer se je pri izvedbi te naloge angažirala občinska skupščina oziroma se je programiranje odvijalo prek koordinacijskega odbora oziroma odbora za planiranje občinske skupščine.

V zvezi z zagotavljanjem materialne osnove krajevnih skupnosti je treba ugotoviti, da je neposredna povezanost vseh faz nastajanja planov in programov razvoja dejavnosti krajevnih skupnosti s programi temeljnih organizacij združenega dela in samoupravnih interesnih skupnosti pogoj za realizacijo programa. Tako so bila za tisti del programov krajevnih skupnosti, ki so bili sprejeti in uskladeni z delavci v temeljnih organizacijah združenega dela in samoupravnih interesnih skupnostih, sredstva praviloma zagotovljena v okviru dogovorjenega obsega sredstev za splošno in skupno porabo.

V večini regij in občin so bili sprejeti družbeni dogovori in samoupravni sporazumi med temeljnimi organizacijami združenega dela v krajevnih skupnostih. V teh dogovorih in sporazumih je bila prevladujoča določena višina prispevka na delavca, v manjšem številu primerov pa je bilo dogovorjeno združevanje sredstev iz skladov temeljnih organizacij. Pri tem sporazumevanju pa je še vedno ostalo nerešeno vprašanje solidarnosti in vzajemnosti glede na bivališče in delovno mesto delavca glede na razvitost posamezne krajevne skupnosti. Kljub določenim pomanjkljivostim in težavam je možno ugotoviti zaznaven napredek pri povezovanju krajevnih skupnosti s temeljnimi organizacijami združenega dela in samoupravnimi interesnimi skupnostmi na področjih programiranja in zagotavljanja materialne osnove za realizacijo sprejetih programov.

Pri tem bi še enkrat poudaril, kar je bilo poudarjeno že v dokumentu in v predloženih stališčih, da je nujno potrebno, da se z dogovorom v merilu republike določijo temeljna načela za financiranje skupnih potreb krajevnih skupnosti ter načela, po katerih naj občine odstopijo del sredstev ali virov krajevnim skupnostim. Nujno potrebno je namreč, da so vsaj ta temeljna načela enotna za območje celotne republike.

V večini primerov delujejo v območjih krajevnih skupnosti vse družbenopolitične organizacije. Predstavniki krajevnih skupnosti ocenjujejo, da je aktivnost družbenopolitičnih organizacij in njihovo sodelovanje v organih krajevne skupnosti dobro, čeprav z vsemi od njih niso enako zadovoljni.

V tem delu uvodne obrazložitve sem nakazal nekaj najvažnejših ugotovitev iz analize. Takšno stanje na področju razvoja samouprave v krajevnih skupnostih v naši republiki je Odboru narekovalo potrebo predlagati pristojnim zborom v sprejem predložena stališča, ki jih je treba razumeti kot sestavni del stališč, priporočil in sklepov, ki so jih sprejeli vsi trije zbori republiške skupščine na seji 8. oktobra 1975. leta. Zato tudi poudarjamo, da je sprejeti dokument še vedno aktualen in da ga je treba dosledno in pospešeno uresničevati, da bi tako čimprej realizirali ustavno koncepcijo krajevne skupnosti.

V tej zvezi je Odbor menil, da organizacija samoupravljanja v krajevnih skupnostih še ni v celoti prilagojena krajevnim razmeram ter velikosti in stopnji vsestranske razvitosti krajevnih skupnosti, zaradi česar priporoča delovnim ljudem in občanom, da skrbno analizirajo ta vprašanja ter samoupravo prilagodijo dejanskim razmeram v krajevnih skupnostih.

Da bi imeli delovni ljudje in občani v krajevnih skupnostih dejansko vpliv na vse odločitve, bi morali zbori delovnih ljudi in občanov postati najvišji samoupravni organi krajevnih skupnosti in mesto neposrednega odločanja. Tak položaj zbora delovnih ljudi in občanov ima za posledico tudi krepitev in dosledno uresničevanje delegatskih odnosov in razmerij ne samo v krajevnih skupnostih, pač pa tudi na vseh drugih nivojih, kjer odločajo delegati, to je v vseh družbenopolitičnih skupnostih, od občin do federacije, v samoupravnih interesnih skupnostih ter v drugih okoljih delegatskega odločanja.

S takim načinom pojmovanja življenja in dela v krajevnih skupnostih bomo lahko premagali še vedno prisotno pojmovanje o oddvojenosti oziroma o medsebojnem izključevanju interesov med delavci v temeljnih organizacijah združenega dela in njimi kot občani v krajevni skupnosti. To bo imelo prav gotovo za posledico tudi to, da bodo programi razvoja krajevnih skupnosti približani delavcem v temeljnih organizacijah združenega dela ter da bodo ti delavci te programe v bistvu sprejeli za svoje, s čimer bo zagotovljena tudi materialna osnova za dejavnost v krajevnih skupnostih.

Tovarišice in tovariši delegati! V tem kratkem uvodu sem nakazal le nekaj bistvenih ugotovitev in predlogov, ki so razvidni iz analize in stališč, ki jih je pripravil in predložil Odbor. Z njimi želimo spodbuditi in ponovno aktivirati vse nosilce nalog, ki so razvidne tako iz dokumenta, ki je bil sprejet v mesecu oktobru 1975, kakor tudi iz danes predloženih stališč, ki jih je treba imeti za sestavni del prvotno sprejetih stališč, priporočil in sklepov.

Ob tej priliki Odbor poudarja, da je treba na vseh nivojih družbenega življenja težiti za čimprejšnjo realizacijo ustave in zakona o združenem delu na področju uresničevanja in razvoja krajevnih samouprave. Že sprejeti dokument in predlog danes predlaganih stališč sta le prispevek k realizaciji ustave na področju krajevnih samouprave.

Odbor je na svoji seji danes zjutraj obravnaval vse pripombe, mnenja, stališča in predloge amandmajev, ki so jih Skupščini SR Slovenije oziroma pristojnim zborom predložila delovna telesa Skupščine in zborov, skupine delegatov, temeljne delegacije ter drugi družbeni dejavniki. Ob upoštevanju vseh teh pripomb smo pripravili integralno besedilo dokumenta, ki naj ga danes sprejmejo vsi zbori. Ker ste to besedilo prejeli šele danes na klop, predlagam odmor, da bi ga vsi lahko prebrali.

Predsednik Stane Markič: Pred odmorom dajem besedo še poročevalki Odbora tovarišici Ivici Žnidaršič!

Ivica Žnidaršič: Tovariš predsednik, tovariši delegati! Odbor za družbenopolitični sistem je razpravljal o analizi izvajanja stališč, priporočil in sklepov o nadaljnjem samoupravnem razvoju krajevnih skupnosti v SR Sloveniji, ki jo je Skupščini SR Slovenije predložil v obravnavo Odbor Zbora občin za družbenopolitični in komunalni sistem Slovenije.

Naš odbor je ugotovil, da je predlagatelj skrbno in podrobno analiziral stanje na tem področju družbenega življenja v dobrem letu po sprejetju stališč

ter pokazal tako na pozitivne premike v tem razvoju kot tudi na pomanjkljivosti, ki se pri tem še kažejo. Odbor je dal konkretne predloge za dopolnitev stališč glede na nove dokumente in sistemske zakone, kot so zakon o združenem delu, zakon o temeljnih družbenega planiranja, zakon o ljudski obrambi in družbeni samozaščiti, varnosti in notranjih zadevah, ki so bili v tem času sprejeti in ki vsebujejo nove pomembne rešitve glede nalog za nadaljnjo vlogo krajevnih skupnosti.

Ker je skoraj sočasno tekla razprava o analizi tudi v Odboru za komunalni sistem in krajevno samoupravo pri Republiški konferenci SZDL, je naš odbor imenoval skupino, ki je sodelovala pri usklajevanju in dopolnjevanju stališč, ki ste jih danes delegati prejeli. Zato v poročilu Odbora, ki ste ga delegati prejeli predhodno z gradivom za to sejo, le povzetek obravnave oziroma mnenj in predlogov stališč.

V gradivu, ki ste ga prejeli danes, so upoštevane vse pripombe Odbora našega zbora za družbenopolitični sistem, zato je treba imeti gradivo za dopolnilo poročila, ki ste ga prejeli. Na podlagi sklepov, oblikovanih tako v Odboru za družbenopolitični sistem kot tudi v Svetu za komunalni sistem in krajevno samoupravo pri Republiški konferenci SZDL, so bila stališča posredovana tudi odboru, ki je nosilec gradiva, in ki je ta stališča tudi upošteval.

Zato naš odbor predlaga, da stališča, ki ste jih danes prejeli, sprejmemo. Dodajamo pa redakcijski popravek pri točki 10, in sicer: V odstavku na strani 5 je treba imeti zadnji odstavek za sestavni del točke 10.

Predsednik **Stane Markič**: Hvala lepa! Rad bi vas opozoril, ker gre pri stališčih za končen dokument, da je treba vse spremembe uveljavljati v obliki amandmaje. Predlagam, prvič, da v miru preberemo stališča, in drugič, da naš odbor za družbenopolitični sistem spremlja razpravo in se nato odloči, katere zadeve je treba uveljavljati kot amandmaje.

Odrejam odmor do 10. ure.

(Seja je bila prekinjena ob 9.35 in se je nadaljevala ob 10. uri)

Predsednik **Stane Markič**: Prosim, da pričnemo z razpravo! Kdo želi besedo? Tovariš **Lojze Cepuš**, prosim!

Lojze Cepuš: Tovariš predsednik, tovarišice in tovariši! Kljub temu, da so analiza, stališča in vsi ostali dokumenti tako dobro sestavljeni, da nekih bistvenih dopolnil prav gotovo ne bi mogel predlagati, menim, da je določene stvari le potrebno še podkrepiti. V vsakem primeru bodo analiza in stališča za naše nadaljnje delo, predvsem za nas, ki neposredno delamo v krajevni skupnosti, pomemben pripomoček oziroma, lahko bi rekel, impulz za naše nadaljnje, še povečano delo.

V občini **Ljubljana-Center** je Občinski odbor Socialistične zveze delovnih ljudi organiziral v zvezi s tem konkretne razprave v vseh krajevnih skupnostih in moram reči, da smo dobili veliko koristnih pripomb in predlogov. Zato bi priporočil, da bi v tem smislu ostale občinske konference, kolikor še niso, to opravile.

Za nemoteno delovanje krajevnih skupnosti je treba v prvi vrsti rešiti kadrovska vprašanja. Pri tem je treba v krajevne skupnosti vključiti več mladine.

V večini krajevnih skupnosti so že organizirani sindikati, tam, kjer še niso, bo to prav gotovo potrebno čimprej storiti, da bodo lahko odigrali večjo vlogo. Predvsem mislim pri tem na povezovanje temeljnih organizacij združenega dela s krajevno skupnostjo, ki ga je bilo doslej dejansko premalo.

Težje je delovanje krajevnih skupnosti v mestu, kjer se interesi zelo prepletajo. Če konkretno govorim o naši krajevni skupnosti, kjer deluje celoten klinični center, moram povedati, da več kot 90 % zaposlenih ljudi stanuje izven območja naše krajevnne skupnosti, zato sodelovanja, kot bi moralo biti, še ni.

V vsakem primeru je potrebno rešiti tudi financiranje krajevnih skupnosti. Dosedanje financiranje iz proračuna in iz temeljnih organizacij združenega dela, ko je treba tako rekoč hoditi od vrat do vrat delovnih organizacij, ni hvalježno delo.

In kot zadnje: V poročilu Izvršnega sveta se govori o strokovnih kadrih oziroma o tem, da se ne bi povečal administrativni aparat v krajevnih skupnostih. Tudi mi, ki delamo v krajevnih skupnostih, smo zainteresirani, da se aparat ne poveča. Toda, brez dobrih strokovnih kadrov, brez dobrega sekretarja je delo nemogoče. In v okviru sistema bo treba najti nekoga, ki bo aktivno delal v krajevni skupnosti kot izvrševalec nalog vseh družbenopolitičnih organizacij, ki delujejo v krajevni skupnosti. Hvala.

Predsednik Stane Markič: Hvala! Besedo ima Tina Tomlje!

Tina Tomlje: Dve, tri misli bi povedala ob točki 6 predloga stališč, ki obravnava nastajanje in organiziranje komunalnih interesnih skupnosti. V zadnjem času sem obiskala nekaj krajevnih skupnosti in imela razgovore z aktivisti. Dobila sem vtis, da je ravno urejanje komunalnih vprašanj v krajevni skupnosti zelo velikega pomena, ker imajo ravno za ta vprašanja občani živ in neposreden interes in se lotevajo programiranja teh nalog. Iz tega živega interesa tudi nastaja tesnejše povezovanje z občino in njenimi organi, z interesnimi skupnostmi, pa tudi organizacijami združenega dela. Skratka mislim, da gre pri tem celo za politizacijo in oblikovanje več politično aktivnih občanov v krajevni skupnosti.

To sem rekla zaradi tega, ker bi hotela, da smo ob točki 6 zelo premišljeni pri oblikovanju stališča, kako se bodo oblikovale komunalne interesne skupnosti. Kajti v krajevnih skupnostih je povsod prisotna bojazen, da bo z ustanovitvijo občinskih interesnih skupnosti znatno upadla možnost realizacije programov, ki, so si jih v krajevnih skupnostih že zadali.

Zato predlagam, da na koncu besedila te točke poudarimo, da je pri tem treba upoštevati dosedanje zavzetost in pripravljenost občanov v krajevni skupnosti za urejanje cest, vodovodov in drugih komunalnih objektov. Hvala lepa.

Predsednik Stane Markič: Hvala! Besedo ima tovariš Savin Jogan, član Izvršnega odbora Republiške konference SZDL!

Savin Jogan: Spoštovane tovarišice in tovariši delegati! Rad bi povedal nekaj besed o aktivnosti Socialistične zveze na področju, ki ga danes obravnavamo in za katerega smo skupaj pripravljali to analizo v zadnji fazi pa tudi predlog stališč. Zato mislim, da je prav, če ta stališča jemljemo kot skupni dogovor za nadaljno družbenopolitično in samoupravno aktivnost pri razvi-

janju samoupravljanja o krajevnih skupnostih in da tako razumemo tudi obveznosti, ki iz teh stališč izhajajo.

Po seji Republiške konference, ki je v začetku leta 1975 celovito obravnavala uresničevanje nove vloge in razvoj samoupravljanja v krajevnih skupnostih, in po nekaterih akcijah, ki so tej seji sledile, o čemer smo širše govorili na oktobrski seji tega zbora leta 1976, se je aktivnost Socialistične zveze in drugih družbenopolitičnih organizacij usmerila predvsem na naslednje sklope vprašanj v zvezi s temo, ki jo obravnavamo: krajevna skupnost v procesu skupnosti družbenih dejavnosti, nova statutarna opredelitev krajevnih organizacij Socialistične zveze in razvijanje njihove aktivne vloge pri samoupravnem razvoju krajevne skupnosti, samoupravno organiziranje potrošnikov v krajevni skupnosti, nova statutarna opredelitev krajevnih organizacij SZDL, oblikovanje posebnih delovnih teles v okviru občinskih konferenc SZDL, ki naj bi sistematično spremljala preobrazbo krajevne skupnosti, probleme v zvezi z delom delegacij krajevnih skupnosti in usposabljanjem članov delegacij v teh skupnostih.

Če se na kratko zadržim le pri nekaterih od omenjenih vprašanj, velja poudariti zlasti naslednje: Na podlagi zakona o temeljnih sistema družbenega planiranja smo si v celotni družbeni aktivnosti za oblikovanje srednjeročnih planov razvoja krajevnih skupnosti, tozgov, občin in republike, katere politični usmerjevalec in povezovalc so bile organizacije Socialistične zveze, prizadevali, da bi krajevna skupnost dobila mesto enakopravnega in odgovornega nosilca družbenega planiranja in da bi v tem procesu dosegli potrebno sodelovanje delovnih ljudi v krajevni skupnosti z delavci v tozdih. To se je izražalo tako pri delu občinskih štabov in komisij za oblikovanje srednjeročnih planov razvoja kot tudi v stališčih in dokumentih vodstev ter organizacij Zveze komunistov, sindikatov in Socialistične zveze, ki so obravnavali problematiko družbenega planiranja.

Na sejah naših organizacij smo večkrat obravnavali tudi vprašanja v zvezi z združevanjem sredstev za skupne potrebe delovnih ljudi v krajevni skupnosti. Pri tem smo ugotavljali, da je bil dosežen določen napredek, vendarle pa sedanji način financiranja skupnih potreb krajevnih skupnosti še premalo izhaja iz nove zamisli družbenega planiranja, ki zahteva tesnejše povezovanje delavcev v tozdih in delovnih ljudi v krajevnih skupnostih v vseh fazah oblikovanja in uresničevanja planov. Zaradi tega smo tudi zahtevali, da se okrepi in poenoti družbenopolitična aktivnost pri spremljanju teh planov, poudarjanju manjkajočih elementov oziroma pri ustreznem letnem dograjevanju srednjeročnega plana v vseh naštetih skupnostih.

V širših pripravah za sejo Republiške konference Socialistične zveze, ki je lanskega junija obravnavala problematiko samoupravnega razvoja interesnih skupnosti družbenih dejavnosti, smo poskušali posebej poudariti tudi nekatere aktualne naloge in probleme v zvezi z uveljavljanjem interesov delovnih ljudi v krajevnih skupnostih v zborih uporabnikov v skupščinah samoupravnih interesnih skupnosti, z razvijanjem in delovanjem delegatskega sistema v tem okviru in z nekaterimi drugimi vprašanji, ki so posebej pomembna za razvijanje samoupravljanja v krajevni skupnosti.

V programu našega dela je predvideno, da bi skupaj z Republiškim svetom sindikatov na podoben način obravnavali tudi aktualne družbene naloge pri samoupravnem razvijanju samoupravnih interesnih skupnosti na področju gospodarstva oziroma gospodarskih dejavnosti posebnega družbenega pomena, ka-

terih dejavnost je, izredno pomembna tudi za uveljavljanje nekaterih interesov, potreb in pravic delovnih ljudi v krajevnih skupnostih.

Glede opredeljene vloge in nalog krajevnih organizacij Socialistične zveze in njegovega frontnega načina dela so bila osnovna izhodišča postavljena že v novem statutu Socialistične zveze Slovenije. Na tej osnovi smo imeli nekaj akcij, organiziranih je bilo več seminarjev in posvetov predsednikov občinskih konferenc Socialistične zveze in v zadnjem času tudi delegatov krajevnih organizacij Socialistične zveze, na katerih smo se podrobneje pogovorili o vsebini in metodah dela naših organizacij pri uresničevanju samoupravljanja v krajevni skupnosti, podrobneje opredelili naloge glede informiranja, glede delovanja in razvoja delegatskega sistema, dograjevanja planov, analize samoupravnih sporazumov o financiranju skupnih potreb v krajevni skupnosti itd. Mislim, da ta poudarek še posebej velja za zadnji tridnevni seminar Socialistične zveze, ki je bil pred dobrim mesecem dni in ki smo ga v celoti posvetili prav problemom, o katerih se danes pogovarjamo.

Na tem mestu je treba posebej omeniti tudi začetek načrtne aktivnosti sindikatov za uresničevanje nove ustavne vloge krajevne skupnosti. Sredi oktobra 1975, dober teden za sejami zborov republiške skupščine, ki so obravnavali problematiko samoupravne preobrazbe krajevne skupnosti, so na seji predsedstva Republiškega sveta sprejeli obširen program nalog in zadolžitve sindikalnih organizacij za večjo aktivnost članov kolektivov in članov sindikata pri samoupravnem razvijanju krajevne skupnosti, povezovanju delavcev v tozdih s krajevnimi skupnostmi, sodelovanju zlasti na področju planiranja, programiranja razvoja, združevanja sredstev itd. Po teh dokaj jasnih stališčih in izhodiščih so imele sindikalne organizacije v Sloveniji vrsto akcij in aktivnosti, ki so se zlasti okrepile v zvezi z javno razpravo o osnutku zakona o združenem delu, ki je bila v glavnem organizirana skupaj, tako za sindikalne organizacije kot za Socialistično zvezo, pri čemer je tudi problematika krajevne skupnosti dobila potreben poudarek.

Glede na to, da smo bili v Sloveniji v primerjavi z drugimi republikami v določenem zaostanku glede samoupravnega organiziranja potrošnikov, smo poskušali v zadnjem času, predvsem od poletja lanskega leta naprej, okrepiti naše napore za to, da bi prišlo do sistematične, načrtne akcije za vzpostavljanje svetov in zbor potrošnikov. Trenutno je v teku akcija, v okviru Socialistične zveze, sindikatov in tudi Gospodarske zbornice, za vzpostavljanje iniciativnih odborov, pozneje pa za oblikovanje svetov potrošnikov v krajevnih skupnostih, tako da bi poskušali konec marca že analizirati prve rezultate te akcije in se pozneje usmeriti v nekatere vsebinske naloge na tem področju.

V sklopu te aktivnosti je naš odbor za komunalni sistem in krajevno skupnost pri Republiški konferenci Socialistične zveze v zadnjem času večkrat obravnaval tudi nekatera aktualna vprašanja na področju samoupravnega razvoja krajevne skupnosti. Posebno pozornost je posvetil sistemu financiranja skupnih in splošnih potreb, ki se izražajo in uresničujejo v krajevni skupnosti. Na zadnji seji, ki je bila konec zadnjega tedna, pa smo posebej obravnavali predlog stališč, ki jih imamo danes v nekoliko spremenjeni obliki predložene za sejo zbora. Pripravili smo tudi nekatera stališča, pripombe, sugestije, ki pa jih nismo razmnožili za današnjo sejo, ker so bila v precejšnji meri upoštevana pri spremenjenem predlogu teh stališč, in ker štejjemo, da se ta stališča kot skupna oblikujejo na sejah zborov in da si potem jasneje v vsaki organizaciji opredelimo

tudi konkretne naloge, ki iz teh skupnih stališč izhajajo. Zlasti smo poudarili tri vidike, ki so v glavnem prišli do izraza tudi v spremenjenih stališčih:

— da je treba bolj jasno poudariti povezovanje procesa samoupravnega razvoja krajevne skupnosti s procesom samoupravnega preoblikovanja in poglabljanja samoupravljanja v združenem delu;

— da je treba med aktualnimi nalogami na področju krajevne skupnosti nekoliko bolj jasno opredeliti tudi nalogo v zvezi s prostorskim preoblikovanjem krajevnih skupnosti, ker je ta proces v Sloveniji precej zastal;

— da je treba jasneje opredeliti potrebo po aktiviranju nekaterih oblik neposrednega izjavljanja delovnih ljudi v krajevnih skupnostih, jasneje opredeliti vlogo zborov delovnih ljudi in občanov, kar je v stališčih tudi storjeno.

Glede na to, da so današnja stališča že tako dopolnjena, bi imel le eno sugestijo oziroma predlog: Na 4. strani poročila oziroma stališč, ki smo jih danes prejeli, naj se druga alineja premesti na zadnje mesto v tej točki in tako dobi nekoliko splošnejši značaj. Poleg tega naj bi se tudi nekoliko vsebinsko spremenila, prvič zato, ker je to, kar je zdaj napisano, v celoti ustavna naloga družbenopolitičnih organizacij, in drugič, ker je vendarle nekoliko nerodno, da zbor postavlja naloge Socialistični zvezi kjer smo vsi, kjer je vsa naša politično organizirana družba. Zato bi predlagal takole besedilo: »Osnovne organizacije družbenopolitičnih organizacij v krajevni skupnosti s stalno skrbjo in aktivnostjo bolj odgovorno sodelujejo pri oblikovanju smernic na zborih delovnih ljudi in stališč delegacij, zagotavljajo pogoje za delo delegatov in delegacij in se zavzemajo za utrjevanje njihove zavesti o odgovornosti delovnim ljudem in občanom ter za uresničevanje te odgovornosti«.

Za konec samo še drobna pripomba k tekstu analize, o kateri sicer podrobneje danes ne razpravljamo. Nanaša se na 5. točko analize, na odstavek, v katerem so obravnavani koordinacijski odbori v krajevnih skupnostih. Zdi se nam, da je organ, ki povezuje vso samoupravno aktivnost v krajevni skupnosti, zbor delegatov, konferenca delegatov, skupščina krajevne skupnosti, kakorkoli se že kje imenuje v Sloveniji. Če pa gre za politične vidike koordiniranja raznih akcij, je tu krajevna konferenca Socialistične zveze in njeno predsedstvo. Če bi zdaj vzpostavljali še poseben koordinacijski odbor, nekakšen kolegij krajevne skupnosti, je vprašljivo, če se s tem ne bi vzpostavljala le nova vzporedna struktura. Hvala.

Predsednik Stane Markič: Hvala lepa! Besedo ima tovariš Stane Gavez!

Stane Gavez: Tovariš predsednik, tovarišice in tovariši delegati! Mislim, da analiza izvajanja stališč, priporočil in sklepov v nadaljnjem samoupravnem razvoju krajevnih skupnosti in danes dopolnjena stališča dokaj temeljito in objektivno obravnavajo stanje na tem področju in tudi ustrezno nakazujejo naše nadaljnje naloge. Vendar mislim, da bi kazalo opozoriti še na nekatere naloge in uspehe, ki smo jih v preteklosti dosegli pri krepitvi krajevne samouprave in razvijanju krajevnih skupnosti.

Mislim, da smo v preteklosti dosegli pri razvoju krajevnih skupnosti in odnosov v samoupravnih krajevnih skupnostih neprimerno več, kot je to možno razbrati iz pripravljene analize in ocene. Ne mislim reči, da analiza ni dobra, toda za naš zbor je pomembno, da ugotovimo, da smo zlasti po sprejetju ustave dosegli veliko več in da smo v relativno kratkem času celo vrsto stvari

uspeli premakniti. Gre resnično za politični in samoupravni kapital, ki nam veliko pomeni pri nadaljnjem razvoju naše samoupravne socialistične demokracije.

Mislím, da ni pomembno samo, da vrednotimo nekatere uspehe z materialnega aspekta in da vrednotimo pripravljenost delovnih ljudi in občanov prek materialnih aktivnosti. Kaže tudi opozoriti, da imamo različne razmere in da je v relativno urejenih urbanih središčih aktivnost neprimerno manjša in slabša kot je v manj razvitih, neurejenih urbanih območjih.

Pri naših nadaljnjih naporih moramo dati večji poudarek temu, da bi krajevne skupnosti premagale to stanje in da bi uspešneje opravljale svojo ustavno funkcijo kot temeljna samoupravna skupnost in kot konstitutivni del našega skupščinskega in političnega sistema. V to smer je bilo premalo storjenega. Težišče naše aktivnosti je več ali manj še vedno na neposrednem urejanju komunalnih in drugih problemov, ob tem, ko se je družba v zadnjih letih drugače organizirala in ko imamo za to ustrezne samoupravne interesne skupnosti, znotraj katerih bi morale krajevne skupnosti kot njihov konstitutivni del ustrezneje delovati.

Operativna obremenjenost aktivistov v Socialistični zvezi in v samoupravnih organih, delovnih telesih zborov in svetov krajevnih skupnosti je že tolikšna, da se zaradi tega postavlja kadrovsko vprašanje nekoliko bolj zaostreno, kot pa je to bilo v preteklosti. Stališče Izvršnega sveta je, da je treba ta vprašanja reševati prek upravnih in strokovnih služb občinskih skupščin. Menim, da je treba v krajevnih skupnostih razvijati tiste strokovne službe, ki so za potrebe in interese ter glede na ustavno funkcijo krajevne skupnosti nujno potrebne. Aktivnost v krajevni skupnosti imamo trajno in tako razvito, da je nemogoče nekatere strokovne in druge naloge opravljati samo na aktivistični osnovi, zlasti še, ko gre za nosilce funkcij, ki so v delovnem odnosu.

Glede ustavnega prostorskega preoblikovanja krajevnih skupnosti moram reči, da smo ga poskušali in ga še poskušamo izpeljati, upravičena pa je kritična ocena, da gre za relativno počasen proces. Zlasti to velja za nekatere občine, kjer imamo zelo velike krajevne skupnosti, če ne po območju, pa vsaj po številu prebivalcev in po njegovi notranji strukturiranosti. Vendar moram reči, da je tu vrsta težav, zaradi katerih gredo ti procesi počasi. Problemi so predvsem prostorski, materialni, funkcionalni in še nekateri drugi. Zato mislim, da se bo morala v prihodnje ustrezneje vključevati družba v celoti, da bomo ustvarili osnovne pogoje za politično in družbeno delo na terenu. V območjih s po nekaj tisoč prebivalci nimamo primernih prostorov, kjer bi samoupravna in politična aktivnost lahko organizirano tekla. Marsikje se morajo občani in delovni ljudje sestajati na terenu v neprimernih prostorih. To dostikrat tudi ne spodbuja ljudi za tovrstno aktivnost.

Naslednje kar mislim, da je zelo pomembno za nadaljnji razvoj krajevne samouprave in krajevnih skupnosti sploh, je povezovanje in razreševanje skupnih potreb in interesov, ki jih delovni človek uresničuje in realizira tam, kjer živi. Glede tega moram reči, da so še vedno, po domače povedano, neke pregrade, plotovi med krajevno skupnostjo in delovnimi organizacijami. Ta problem je še posebej velik tam, kjer gre za delovne organizacije ali temeljne organizacije združenega dela, v katerih delajo delovni ljudje iz različnih območij in iz različnih krajevnih skupnosti in kjer ta interes ni določno oblikovan, konkretiziran in identificiran. Nekoliko drugače in mnogo bolje je v tistih delovnih

organizacijah in temeljnih organizacijah združenega dela, v katerih delajo delavci iz strnjениh območij, iz manjšega števila krajevnih skupnosti.

S tem v zvezi so problemi na področju programiranja in planiranja pa tudi financiranja skupnih potreb in interesov v krajevnih skupnostih. Zato tudi krajevne skupnosti še preveč po starem delujejo, preveč je še starih odnosov in starega pojmovanja, ker se je poskušalo tudi v preteklosti pa tudi še danes narediti iz krajevne skupnosti podaljšano roko raznih drugih institucij, upravnih organov, danes pa dostikrat tudi strokovnih služb samoupravnih interesnih skupnosti.

Čeprav je v dopoljenih stališčih to vprašanje nekoliko drugače postavljeno in obravnavano kot v prvotno predloženih stališčih, mislim, da mora biti naša skupna ugotovitev, da je tu premalo storjenega. Prek delegatsko postavljenih svetov, zborov ali skupščin krajevnih skupnosti nismo izpeljali interesov delavcev, politično organiziranih v sindikatih. In tu moramo v prihodnje več storiti, ker sicer je nevzdržno, da se takšna vprašanja rešujejo na relaciji direktor — funkcionar krajevne skupnosti.

Pri nas smo skušali vprašanje financiranja skupnih potreb in interesov krajevnih skupnosti razreševati z družbenim dogovorom. Pa tudi nekatere elemente solidarnosti pri hitrejšem razreševanju tovrstnih problemov v manj razvitih obmejnih krajevnih skupnostih. Sprejeli smo družbeni dogovor, vendar ga v združenem delu zelo počasi uresničujemo. Mislim, da se je v območju občine Maribor zbralo le 27 % od programiranih sredstev. Zato kaže pozdraviti predlog, da se do konca marca izdela družbeni dogovor, ki bi enotneje urejal ta vprašanja.

In na koncu še to: Mislim, da so v dopoljenih stališčih izpuščene naloge, ki jih imajo krajevne skupnosti na področju splošnega ljudskega odpora in družbene samozaščite. Prvotni predlog jih je vseboval. Prav bi bilo na novo pripravljena stališča s tem dopolniti. Hvala lepa.

Predsednik Stane Markič: Hvala lepa! Besedo ima tovariš Jože Globačnik!

Jože Globačnik: Tovarišice in tovariši delegati! Predloženi dokument sprejemam zato, ker ga jemljem kot dokument, ki poziva vse družbene dejavnike k akciji. Mislim, da je to v trenutku, ko smo se v ustavi in zakonu o združenem delu pa tudi v vrsti drugih dokumentov opredelili, kakšna naj bo trasa našega družbenega delovanja na področju razvijanja samoupravnih odnosov, ko gre za krajevno skupnost, toliko pomembnejše. Dovolite mi, da o dveh, treh stvareh na kratko razmišljam v trenutku, ko razpravljamo o tem dokumentu.

Na tretji strani pod točko 3, v četrti alineji omenjamo potrebo, da je treba pospešeno delati za organiziranje potrošnikov in njihovo samoupravno povezovanje. Pri tem predpostavljam, da so predlagatelji mislili, da je to treba delati tako, kot je zapisano v ustreznih določbah zakona o združenem delu. Na to opozarjam, ker te norme zakona o združenem delu odpirajo možnost, da v teh primerih, ko se blago prodaja na drobno in ko se opravljajo storitve, lahko pride tudi do takih odnosov, da bo potrošnik v materialnem smislu spodbujen k temu, da se dobro gospodari. Če bi že kaj dopolnjevali, potem se mi zdi, da bi morda bilo prav tu treba reči, da pri tem mislimo vključno tisto normo,

ki odpira možnost, da se na temelju zakona o združenem delu potrošnik materialno zainteresira za dobro gospodarjenje.

Pri razpisovanju samoprispevkov se ne morem znebiti vtisa, da smo se najprej zmenili v občini, kakšen naj bo program, kaj se bo delalo, potem pa smo zelo pazili, da bi bil ta program tak, da bi vsako krajevno skupnost vsaj malo zadovoljili, ker bi se drugače izpostavljali nevarnosti, da bomo samoprispevek izgubili. Če pa bi izhajali iz tega, kar smo v ustavi zapisali, da gre pri krajevni skupnosti za temeljno samoupravno skupnost na teritorialni osnovi, potem se mi zdi, da bi morali elementi za programe samoprispevkov nastajati na osnovi potreb, ki so v krajevni skupnosti. Ne bom rekel, da teh elementov zdaj ni bilo, vendar pa mislim, da je bilo premalo dominantno prirodno združevanje interesov.

Ob tem dovolite samo še eno razmišljanje. Sodim, da smo na tistih področjih, kjer interesne skupnosti še vedno pretežno delujejo kot regionalne skupnosti, krepko daleč od tega, da bi se v program interesnih skupnosti živo in neposredno vključevale krajevne skupnosti. Zato sodim, da je politično že dogovorjena akcija na predzadnji Republiški konferenci SZDL o tem, da je treba dati ustrezno družbeno mesto temeljnim interesnim skupnostim, se pravi skupnostim v občinah, odločilnega pomena za to, kako bomo uspevali regulirati oziroma ustvarjati drugačne odnose tudi v krajevni skupnosti.

Predsednik Stane Markič: Želi še kdo besedo? Želi predlagatelj k pripombam kaj pojasniti? (Ne.) Potem predlagam da razpravo zaključimo, da Odbor pripravi svoje predloge, mi pa nadaljujemo z ostalimi točkami dnevnega reda.

Prehajamo na 3. točko dnevnega reda, na predlog za izdajo zakona za dopolnitev 60. člena obrtnega zakona, z osnutkom zakona.

Predlog za dopolnitev 60. člena obrtnega zakona je predložila Skupščina mesta Ljubljana in glede na sklep Ustavnega sodišča Socialistične republike Slovenije z dne 8. 12. 1976 umaknila predlog za dopolnitev 43. člena obrtnega zakona, katerega ste prejeli 1. 12. 1976.

Predlagam, da se na predlog Odbora za družbenoekonomske odnose na podlagi 2. odstavka 250. člena poslovnika Skupščine SR Slovenije prva in druga faza združita, tako da se hkrati obravnavata predlog za izdajo zakona in zakonski osnutek. Prosim, ali ima kdo od delegatov s tem v zvezi kakšno pripombo? Če nihče, lahko ugotovim, da se strinjamo, da se prva in druga faza združita.

Predlog za dopolnitev sta obravnavala Odbor za družbenoekonomske odnose in Zakonodajno-pravna komisija. Poročila ste prejeli danes na klop, prav tako tudi predlog Izvršnega sveta. K obravnavi te točke smo posebej povabili predstavnika Skupščine mesta Ljubljana in Gospodarske zbornice Slovenije. Odbor za družbenoekonomske odnose je predlagal stališča, ki naj bi jih Družbenopolitični zbor sprejel v skladu z drugim odstavkom 72. člena poslovnika Skupščine in 19. členom poslovnika Družbenopolitičnega zbora.

Želi predlagatelj besedo? (Ne želi.) Želi poročevalec Odbora besedo? (Ne želi.) Začenjam razpravo. Prosim, kdo želi razpravljati v zvezi z predlogom za izdajo zakona oziroma z osnutkom? (Nihče.)

Predlagam, da preidemo na glasovanje. Kdor je za, naj dvigne roko! (Vsi delegati dvignejo roko.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Ugotavljam, da je Družbenopolitični zbor soglasno sprejel predlog stališč k predlogu za izdajo zakona za dopolnitev 60. člena obrtnega zakona, z osnutkom zakona, v besedilu, ki je bilo predlagano v poročilu Odbora za družbeno-ekonomske odnose z dne 19. 1. 1977.

Ta stališča bomo poslali pristojnima zboroma, to je Zboru združenega dela in Zboru občin.

Prehajamo na 4. točko dnevnega reda, na predlog odloka o ustanovitvi, delovnem področju in sestavi Komisije Skupščine SR Slovenije za spremljanje izvajanja zakona o združenem delu.

Predlog odloka je predložila Komisija za volitve, imenovanja in administrativne zadeve. Predlog odloka je obravnavala Zakonodajno-pravna komisija. Predlog odloka ste prejeli z razširitvijo dnevnega reda z dne 12. 1. 1977, poročilo Komisije pa ste prejeli danes.

Pričenjam razpravo. Prosim, kdo želi razpravljati? Če nihče, lahko preidemo na glasovanje. Kdor je za omenjeni predlog odloka, naj dvigne roko! (Vsi delegati dvignejo roko.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Ugotavljam, da je Družbenopolitični zbor soglasno sprejel predlog odloka o ustanovitvi, delovnem področju in sestavi Komisije Skupščine SR Slovenije za spremljanje izvajanja zakona o združenem delu.

Prehajamo na 5. točko dnevnega reda, na volitve in imenovanja.

1. Predlog odloka o izvolitvi predsednika, podpredsednika in članov Komisije Skupščine SR Slovenije za spremljanje izvajanja zakona o združenem delu.

Predlog odloka je predložila Komisija za volitve, imenovanja in administrativne zadeve. Predlog odloka ste prejeli.

Pričenjam razpravo. Kdo želi razpravljati? (Nihče.) Če nihče, dajem predlog odloka na glasovanje. Kdor je za, naj dvigne roko! (Vsi delegati dvignejo roko.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Ugotavljam, da je Družbenopolitični zbor soglasno sprejel predlog odloka, s katerim so bili v Družbenopolitičnem zboru izvoljeni: za predsednika Komisije Skupščine SR Slovenije za spremljanje izvajanja zakona o združenem delu Stane Markič, za podpredsednika Štefan Nemeč, za člane izmed delegatov v zborih Skupščine SR Slovenije: Evica Jelen, Adolf Jurše, Terezija Štefančič, Drago Vidrih, Tone Zimšek in Mara Žlebnik, za člane izmed delegatov organov družbenopolitičnih organizacij v republiki, Izvršnega sveta Skupščine SR Slovenije in Gospodarske zbornice Slovenije pa: Igor Uršič, Dušan Šinigoj, Franci Polak, Franci Mrcina, Ciril Sitar, Vladimir Klemenčič in Franc Gerbec.

2. Predlog odloka o izvolitvi sodnikov Okrožnega sodišča v Celju in Okrožnega sodišča v Ljubljani.

Predlog odloka je prav tako predložila Komisija za volitve, imenovanja in administrativne zadeve. Predlog odloka ste prejeli.

Začenjam razpravo. Želi kdo besedo? (Ne.)

Izvršni svet se s predlaganim odlokom strinja. Lahko preidemo na glasovanje. Kdor je za, naj dvigne roko! (Vsi delegati dvignejo roko.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Ugotavljam, da je predlog odloka o izvolitvi sodnikov okrožnega sodišča v Celju in Okrožnega sodišča v Ljubljani soglasno sprejet.

S tem so bili v Družbenopolitičnem zboru izvoljeni za sodnika Okrožnega sodišča v Celju Boris Debič, za sodnike Okrožnega sodišča v Ljubljani Breda Lokar-Gaspari, Andrej Hrovat, Marjan Kos in dr. Janez Tominec.

3. Predlog odloka o razrešitvi sodnika Okrožnega sodišča v Ljubljani.

Tudi ta predlog je predložila naša komisija za volitve, imenovanja in administrativne zadeve. Predlog odloka ste prejeli. Izvršni svet se strinja s tem odlokom.

Želi kdo razpravljati? (Ne.) Dajem predlog odloka na glasovanje. Kdor je za, naj dvigne roko! (Vsi delegati glasujejo za.) Kdo je proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Ugotavljam, da je Družbenopolitični zbor soglasno sprejel predlog odloka, s katerim se v Družbenopolitičnem zboru razreši Savo Jakulina dolžnosti sodnika Okrožnega sodišča v Ljubljani z dnem 31. marca 1977.

4. Predlog odloka o soglasju k imenovanju sekretarja Zdravstvene skupnosti Slovenije.

Tudi ta odlok je predložila Komisija za volitve, imenovanja in administrativne zadeve. Predlog odloka ste prejeli. Izvršni svet se s predlaganim odlokom strinja.

Želi kdo razpravljati v zvezi s tem odlokom? (Ne.) Potem ga dajem na glasovanje. Kdor je za, naj dvigne roko! (Vsi delegati glasujejo za.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Ugotavljam, da je predlog odloka o soglasju k imenovanju sekretarja Zdravstvene skupnosti Slovenije soglasno sprejet. S tem je bilo v Družbenopolitičnem zboru dano soglasje k imenovanju Slavka Grčarja, diplomiranega pravnika, za sekretarja Zdravstvene skupnosti Slovenije.

S tem smo izčrpali 5. točko dnevnega reda in prehajamo na 6. točko dnevnega reda, na predloge in vprašanja delegatov.

Na 35. seji zbora ni bilo postavljeno nobeno novo delegatsko vprašanje. Vprašujem delegata, ki je zadnjič postavil vprašanje, ali ima še kakšno dopolnilno vprašanje v zvezi s pismenim odgovorom, ki ga je dobil? (Ne.)

Ali želi kdo drug postaviti kakšno vprašanje? (Ne.) Če nihče, zaključujem to točko dnevnega reda in nadaljujemo z 2. točko dnevnega reda. Predlagam, da nam tovarišica Ivica Žnidaršič kot poročevalka Odbora pove, o katerih zadevah so se sporazumeli, da jih vnesejo kot amandma v predlog stališč. Prosim, tovarišica Ivica Žnidaršič!

Ivica Žnidaršič: Tovariš predsednik! Odbor je obravnaval konkretne predloge, ki so jih delegati dali v razpravi za izboljšavo teksta stališč, sprejel je konkretne predloge, ki ste jih dali za izpolnitev teksta in jih predložil tudi ostalima dvema odboroma. Nato smo imeli skupno sejo vseh treh odborov, kjer so bili amandmaji našega odbora sprejeti. Ker pa so dali amandmaje tudi drugi odbori, bo zdajle prišel skupen tekst vseh treh odborov za predloge amandmajev, ki bi bili potem predloženi vsem trem zbornim.

Predlogi so bili dani za izboljšavo teksta v 1. točki stališč, kjer se posebej naglašajo zakon o ljudski obrambi, o družbeni samozaščiti in o notranjih zadevah.

Na strani 4 se spremeni v smislu predloga tovariša Jogan tretja alineja, ki je prej bila druga.

K točki 5 se doda predlog, naj do roka v 4. alineji Izvršni svet prouči olajšave za nabavo materiala.

V 6. točki se sprejema dopolnilni tekst, ki ga je dala tovarišica Tomljetova, da je treba pri tem, ko se v krajevni skupnosti razpravlja o interesih komunalnih skupnosti, upoštevati tudi dosedanje sodelovanje občanov in njihova pripravljenost za urejanje komunalnih in drugih storitev v krajevnih skupnostih.

Predsednik Stane Markič: Prosim tovariša Florjančiča, predsednika Odbora za družbenopolitični in komunalni sistem Zbora občin, da pove, kaj je njihov odbor kot predlagatelj sprejel za dopolnitev oziroma spremembo stališč!

Roman Florjančič: Tovariš predsednik, tovarišice in tovariši delegati!

Dodatno k poročilu in stališčem oziroma k analizi izvajanja stališč, priporočil in sklepov o nadaljnjem samoupravnem razvoju krajevnih skupnosti v Sloveniji je Odbor Zbora občin za družbenopolitični in komunalni sistem na ponovni seji 19. januarja letos sprejel na podlagi predlogov, ki so bili dani v razpravah na sejah Zbora združenega dela, Zbora občin in Družbenopolitičnega zbora, naslednje amandmaje:

K drugemu odstavku uvodnega besedila naj se v drugi vrsti tega odstavka črtajo besede: »ki izhajajo iz teh dokumentov«.

Predsednik Stane Markič: Ali se strinjate s tem amandmajem. Kdo je za? (Vsi delegati glasujejo za.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Ugotavljam, da je amandma sprejet.

Roman Florjančič: V tretjem odstavku prvega dela naj se v deveti vrsti beseda »dokumentov« nadomesti z besedo »aktov« in med besede »poravnalnih svetov« in »samoupravno organiziranih« vstavi besedilo »drugih samoupravnih sodišč ter«.

Predsednik Stane Markič: Prosim, kdor je za ta amandma, naj dvigne roko! (Vsi delegati dvignejo roko.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Ugotavljam, da je amandma soglasno sprejet.

Roman Florjančič: V drugi alineji 4. točke, ki naj postane tretja alineja po predlogu vašega zbora, naj se v drugi vrsti beseda »naj« črta, med besedo »odgovorno« in besedo »zagotavljajo« pa naj se vstavi naslednje besedilo: »sodelujejo pri oblikovanju smernic na zborih delovnih ljudi in stališč delegacij«. Na koncu te alineje naj se za besedo »občanom« doda besedilo »ter za uresničevanje teh odgovornosti«.

Predsednik Stane Markič: Ste lahko sledili? Je kakšna pripomba k temu amandmaju? (Ne.) Kdo je za? (Vsi delegati glasujejo za.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Ugotavljam, da smo sprejeli tudi ta amandma.

Roman Florjančič: V četrti alineji 5. točke naj se na koncu za podpičjem doda naslednje besedilo: »do tega roka naj Izvršni svet Skupščine

SR Slovenije prouči vprašanje davčnih olajšav krajevnih skupnosti za nakup materiala«.

Stane Markič: Prosim, je tu kakšna pripomba? (Ne.) Lahko glasujemo? (Da.) Kdor je za, naj dvigne roko! (Vsi delegati glasujejo za.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Ugotavljam, da je amandma soglasno sprejet.

Roman Florjančič: Na koncu 9. točke naj se za podpičjem doda naslednje besedilo: »vendar je pri tem treba upoštevati dosedanjo zavzetost in pripravljenost občanov v krajevni skupnosti za urejanje komunalnih objektov in storitev«.

Predsednik Stane Markič: Ima kdo kakšno pripombo k temu amandmaju? (Ni pripomb.) Kdo je za? (Vsi delegati glasujejo za.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Ugotavljam, da smo tudi ta amandma sprejeli.

Roman Florjančič: Na koncu 9. točke naj se za podpičjem doda naslednje besedilo: »v ta namen je potrebno zagotoviti večje sodelovanje občinskih upravnih organov; strokovna pomoč teh organov naj bi se ne omejevala le na naloge v zvezi z delovanjem delegacij in delegatov, temveč naj bi obsegala tudi pomoč pri opravljanju drugih strokovnih nalog v krajevni skupnosti, ki zahtevajo posebno strokovno usposobljenost«.

Predsednik Stane Markič: Ima kdo k temu kakšno pripombo? (Ne.) Lahko glasujemo? (Da.) Kdo je za? (Vsi delegati glasujejo za.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Ugotavljam, da smo sprejeli tudi amandma k 9. točki.

Roman Florjančič: V tretji vrstici 10. točke naj se besedi »naj si« nadomestita z besedama »se bodo« in beseda v isti vrsti »prizadevajo« nadomesti z besedo »prizadevale«.

Predsednik Stane Markič: Želi kdo o tem razpravljati? (Ne.) Prosim, kdor je za ta amandma, naj dvigne roko! (Vsi delegati glasujejo za.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Ugotavljam, da smo sprejeli tudi ta amandma.

S tem smo sprejeli vse amandmaje, ki jih je predlagal Odbor Zbora občin za družbenopolitični in komunalni sistem. Daje predlog stališč v celoti na glasovanje. Kdor je za, naj dvigne roko! (Vsi delegati glasujejo za.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Ugotavljam, da smo soglasno sprejeli predlog stališč v zvezi z delovanjem krajevnih skupnosti, vključno s predlaganimi in sprejetimi amandmaji.

S tem smo tudi izčrpali naš dnevni red. Zaključujem 36. sejo Družbenopolitičnega zbora.

(Seja je bila končana ob 12.10.)

37. seja

(21. marca 1977)

Predsedoval Stane Markič,
predsednik Družbenopolitičnega zbora

Začetek seje ob 9.05.

Predsednik Stane Markič: Pričenjam 37. sejo Družbenopolitičnega zbora. Odsotnost so opravičili: Jože Božič, Ciril Cvetko, Zdenko Mali, Filip Novak in Avgust Vrtar.

Predlagam, da zaradi odsotnosti podpredsednika zbora tovariša Jožeta Božiča izvolimo delegata, ki mi bo pomagal pri vodenju seje. Predlagam, da za to dolžnost izvolimo tovarišico Lojzko Čotar. Se zbor s tem strinja? (Zbor se strinja.) Potem ugotavljam, da se zbor strinja in prosim tovarišico Čotarjevo, da zasede mesto.

Z dopisom z dne 17. 3. 1977 sem razširil predlog dnevnega reda z naslednjo točko: predlog odloka o imenovanju Iniciativnega odbora za ustanovitev Samoupravne interesne skupnosti Socialistične republike Slovenije za ekonomske odnose s tujino.

Glede na to predlagam zboru naslednji dnevni red:

1. odobritev zapisnika 36. seje zbora,
2. problematika varstva dobrin splošnega pomena in vrednot človekovega okolja v Socialistični republiki Sloveniji,
3. predlog za izdajo kazenskega zakona Socialistične republike Slovenije, z osnutkom zakona,
4. predlog odloka o imenovanju Iniciativnega odbora za ustanovitev Samoupravne interesne skupnosti Socialistične republike Slovenije za ekonomske odnose s tujino,
5. volitve in imenovanja,
6. predlogi in vprašanja delegatov.

Družbenopolitični zbor sodeluje v postopku sprejemanja aktov iz 2. in 3. točke dnevnega reda z Zborom združenega dela in Zborom občin tako, da sprejema stališča.

Ali kdo predlaga kakšno spremembo oziroma dopolnitev dnevnega reda? (Nihče.) Se strinjamo s tem dnevnim redom? (Da.) Potem ugotavljam, da je predlog dnevnega reda sprejet.

Prehajamo na 1. točko dnevnega reda, to je na odobritev zapisnika 36. seje zбора.

Osnutek zapisnika 36. seje zбора ste prejeli. Ali kdo predlaga kakšno spremembo oziroma popravek ali dopolnitev zapisnika? (Nihče.)

Dajem odobritev zapisnika na glasovanje. Prosim, kdor je za, naj dvigne roko! (Vsi delegati dvignejo roko.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Ugotavljam, da je Družbenopolitični zbor soglasno odobril zapisnik 36. seje zбора.

Prehajamo na 2. točko dnevnega reda, to je na problematiko varstva dobrin splošnega pomena in vrednot človekovega okolja v Socialistični republiki Sloveniji.

Problematika varstva dobrin splošnega pomena in vrednot človekovega okolja v Socialistični republiki Sloveniji je objavljena v Poročevalcu št. 4/77. Prav tako tudi osnutek stališč, sklepov in priporočil za reševanje problematike varstva naravnih dobrin splošnega pomena in vrednot človekovega okolja v Socialistični republiki Sloveniji. Predlagatelj je Izvršni svet. Gradivo sta pripravila Republiški komite za varstvo okolja in Republiški komite za družbeno planiranje in informacijski sistem.

Gradivo so obravnavali: Odbor za družbenopolitični sistem, Odbor za družbenoekonomske odnose in Zakonodajno-pravna komisija. Poročili odborov ste prejeli z dopisom z dne 15. 3. 1977. Z dopisom z dne 17. 3. 1977 ste prejeli poročilo Zakonodajno-pravne komisije. Istega dne ste prejeli z dopisom tudi predlog stališč zбора k osnutku stališč, sklepov in priporočil za reševanje problematike varstva naravnih dobrin splošnega pomena in vrednot človekovega okolja v Socialistični republiki Sloveniji.

Ta predlog stališč k osnutku omenjenega akta povzema bistvena mnenja, stališča in predloge Odbora za družbenoekonomske odnose in Odbora za družbenopolitični sistem.

K obravnavi te točke sta bila še posebej povabljeni predstavnik Republiškega komiteja za varstvo okolja in predstavnik Republiškega komiteja za družbeno planiranje in informacijski sistem.

Uvodno obrazložitev bo podal tovariš dr. Avguštin Lah, podpredsednik Izvršnega sveta in predsednik Republiškega komiteja za varstvo okolja!

Dr. Avguštin Lah: Tovariš predsednik, tovarišice in tovariši delegati! Varstvo dobrin splošnega pomena in vrednot človekovega okolja je v svojih izhodiščih, odnosih, sredstvih in ciljnih skrb za človeka. Naše humanistično vodilo je ohraniti okolje, iz katerega se ne moremo iztrgati, kajti ogrožajo ga razni pojavi in s tem zmanjšujejo naravno osnovo za naše življenje in dejavnosti. Mi pa težimo za napredkom, vedno več nas je in naše potrebe rastejo. Zato se borimo z naravno stihijo in s škodljivimi posledicami nesmotrne ali neodgovorne družbene oziroma človekove dejavnosti v okolju. Naši napor in naložbe za ta namen so vsako leto večje, zato se vprašujemo, kako gospodarimo z naravnim in družbenim bogastvom, ali ravnamo vsi odgovorno, ali mi-

sli naša generacija tudi na naslednje in kaj mora v tem pogledu storiti družbena skupnost, kaj pa sleherna organizacija in posamezni občan.

Varstvo okolja ni posebna družbena dejavnost, temveč je kakovost odnosov med raznimi dejavniki v okolju in kakovost odnosov družbe kot celote do narave. Smisel urejanja okolja je zagotoviti red in usklajenost delovanja vseh dejavnikov — podobno pravilu »na cesti nisi sam!«, ki terja, da sleherni udeleženec upošteva dogovorjena pravila v okolju in ne povzroča nereda in nesreč. Ob vse večji gostoti naseljenosti in raznih dejavnosti, tokov ljudi in blaga je potrebno, da družbena skupnost natančno določi pravila obnašanja in pravice posameznih dejavnikov, da obvlada pritiske lastniške stihije in ozkega podjetniškega obnašanja, prepreči škodljive posege v okolje in zagotovi uveljavljanje zakonov in predpisov, da v družbeno planiranje vključi prostorske vidike, v dohodkovnih odnosih pa poveže upravljalce in uporabnike naravnih virov v reprodukcijske organizme, ki bodo lahko uresničevali tudi širše družbene interese.

Varstvo okolja ima zlasti tri vidike: Pravi smoter in kritično merilo za naša prizadevanja in ravnanja so zdravi pogoji za delo, stanovanje, počitek, kulturo in rekreacijo delovnih ljudi in občanov, torej skrb za človeka. Tako govorijo v ustavi člani 104, 203, 231 in 240.

Kritične razmere v okolju nastajajo deloma zaradi naravne stihije in katastrof, v veliki meri pa so posledica gospodarske in druge dejavnosti ljudi in večinoma niso neizogibne ali pa se jih da omejiti. S teg vidika moramo zlasti zagotoviti varstvo dobrin splošnega pomena po členih 102 in 103 ustave SRS in se tako organizirati, da lahko neposredno urejamo odnose skupnega pomena in zagotovimo ohranitev in razvoj naravnih in drugih vrednot človekovega okolja, ki so pomembne za zdravo, varno in ustvarjalno življenje in delo sedanjega in prihodnjih rodov (temeljna načela ustave SRS, uvodni del, poglavje VII).

Varstvo okolja ima hkrati gospodarski, obrambni, socialni in kulturni značaj, zato moramo pri tem upoštevati tako humane odnose med ljudmi kakor gospodarske in zlasti razvojne interese, kar pa je mogoče usklajevati na podlagi družbenega planiranja, ki vključuje tudi prostorske vidike, skladnost razvoja raznih območij ali področij in temelji na podlagi skupaj ocenjenih možnosti in pogojev ter na ustreznih dogovorih.

Za uresničevanje teh načel je pri nas že mnogo storjenega. Posebno pomembni so dosežki vrste organizacij združenega dela, pa tudi združenih interesentov v vrsti krajevnih skupnosti in občin. Pod črto navajamo, da so leta 1975 sklenile krajevne skupnosti 114 samoupravnih sporazumov za varstvo in urejanje človekovega okolja, 131 samoupravnih sporazumov pa o urejanju naselij. Pot do tega se odpira z vse višjo zavestjo delavcev in občanov o pomenu zdravega in urejenega okolja, s proučevanjem pojavov v okolju in z ustreznimi strokovnimi rešitvami, zlasti pa z družbenim dogovarjanjem in samoupravnim sporazumevanjem o ukrepih, obveznostih posameznih udeležencev in o izvajanju načrtov in programov. Le tako bo mogoče obvladati družbene in posameznikove posege v okolje, urbanizacijo, razvoj energetike in prometa, učinke industrializacije, gospodarjenje z rodovitno zemljo in naravnimi bogastvi, varstvo materialnih in kulturnih vrednot, zaščito vodnih virov in naravnih znamenitosti.

Z vsem našim ravnanjem in odnosi pa ne moremo biti zadovoljni. Marsikje ne ravnaajo odgovorno in ne spoštujejo reda in predpisov. Gospodarski in druž-

beni razvoj je prerasel v mnoge prostorske rešitve, ki niso bile dovolj dolgoročno premišljene. Neučinkovite so nekatere strokovne in nadzorne službe. S slabo tehnologijo onesnažujemo okolje, si povzročamo nove težave, predvsem pa zmanjšujemo z njo uspešnost dejavnosti in prav med organizacijami z nizko produktivnostjo in slabimi uspehi so tudi veliki onesnaževalci okolja. Zanemarjanje varstva človeka in okolja ima daljnosežne posledice, katerih vrsta se odkrije v vseh njihovih učinkih šele po daljšem obdobju. Če pa smo pri vsem tem popustljivi do povzročiteljev nesreč in vsakršnih neodgovornosti v okolju, sprejemamo s tem odgovornost za posledice in smo krivi tudi za nehumane odnose, ki izvirajo iz teh problemov.

Ob dosežkih naše znanosti, proizvodnje in družbenih dejavnosti smo vsekakor sposobni ne le spoznavati, temveč tudi razreševati probleme okolja, zlasti pa se zavedamo, da teh vprašanj, četudi zadevajo interese občanov oziroma krajevnih skupnosti, ne moremo razreševati zunaj združenega dela in njegovih pogojev gospodarjenja, torej zunaj dohodkovnih odnosov, programov za modernizacijo tehnologije, naložb in samoupravnega združevanja sredstev in dela, zaradi uresničevanja medsebojnih in skupnih odnosov raznih dejavnikov v okolju. O tem kot o vseh drugih razvojnih nalogah odločajo delavci v temeljnih organizacijah združenega dela in njihovi delegati na osnovi pooblastil v ustreznih skupščinah samoupravnih interesnih skupnosti ali občin.

Naša ustava in zakoni, posebno še s področja varstva in urejanja okolja, jasno določajo usmeritve in cilje, nosilce akcij, pravic in odgovornosti, vendar se neredko srečujemo z različnimi pogledi na našo politiko varstva okolja in na družbeno organiziranost. Verjetno je tako, ker premalo spoštujemo družbene dogovore in razglašene zakone, pa tudi izkušnje. Prav zaradi tega želimo poudariti nekatera osnovna sodobna spoznanja, ki nam lahko zelo olajšajo urejanje problemov in prihranijo veliko stroškov in nevolje. Te izkušnje govorijo:

1. da morajo za odpravljanje posledic onesnaževanja poskrbeti njihovi povzročitelji;

2. da je moderna tehnologija brez onesnaževanja okolja sicer dražja od zastarele in okolje onesnažujoče, toda tudi kakovostnejša in racionalnejša in s tem povrne povečane naložbe;

3. da je uvajanje čiste tehnologije ob vseh novih naložbah in rekonstrukcijah mnogo cenejše kakor poznejše uvajanje dodatnih čistilnih in varnostnih ukrepov in sredstev;

4. da so uspešni tisti ukrepi za varstvo okolja, ki upoštevajo realne roke za odpravo onesnaževanja in pri katerih družbena skupnost pomaga gospodarstvu s primernimi olajšavami (z oprostivami dajatev, ugodnimi krediti in omogočanjem nabav primerne tehnike ali tehnologije);

5. da morajo biti družbeni organi in instrumenti natančni, realno naravnani, vendar nepopustljivi pri izvajanju varstva okolja, zlasti pri prostorskem uvajanju in kaznovanju neodgovornih povzročiteljev onesnaževanja in nereda v okolju, kateremu bi se mogli izogniti.

V naši samoupravni socialistični družbeni skupnosti izhajamo iz humanističnih načel o urejanju življenja in dela, hkrati pa tudi iz takšnih družbenoekonomskih odnosov, v katerih delavci v združenem delu odločajo o vseh bistvenih vprašanjih naše dejavnosti v človekovem okolju. Vprašanja okolja rešujemo demokratično in z dogovarjanjem, saj gre za življenjske interese delovnih ljudi in občanov. Zaradi tega sta velikega pomena na eni strani izobraževanje in osveščanje samoupravljalcev, ki opravljajo tako odgovorne naloge tudi v inte-

resu skupnosti, na drugi strani pa je potrebna usmerjevalna in zakonodajna vloga države oziroma organov družbene skupnosti. S takšno vlogo države samo podpiramo samoupravne dejavnike in prispevamo k hitrejšemu in učinkovitejšemu reševanju problemov okolja. Spoznanja o neogibnosti varstva človeka morajo postati tako trdna, kakor je v gradbeništvu statika obvezna za določanje trdnosti in odpornosti sleherne zgradbe ali kakor je desno pravilo rešitev za odnose v prometu.

Varstvo dobrin splošnega pomena in vrednot človekovega okolja je odgovornost slehernega dejavnika v okolju, torej vsake organizacije združenega dela, sleherne krajevne skupnosti in hišnega sveta ter slehernega občana. Pojavi in problemi v okolju pa so posledica dejavnosti različnih, često številnih dejavnikov, zato tudi pri reševanju teh problemov kaže interesno in akcijsko povezati vse prizadete dejavnike. Prav ob tem pa se pojavlja vprašanje, kako naj se organiziramo in kakšne samoupravne interesne skupnosti je treba osnovati.

Doslej je z zakonom določena obveznost ustanavljanja samoupravnih interesnih skupnosti samo na področje varstva zraka v tistih območjih, kjer onesnaženost presega zdravju verjetno nenevarno mejo. Upoštevati moramo, da se tokovi v ozračju in v kroženju vode ne ravnaajo po občinskih mejah, temveč po naravnih zakonitostih. Učinkovitega odpravljanja onesnaženja ozračja v kotlinah, industrijskih bazenih ali mestih se morajo lotiti povzročitelji in posredniki onesnaženja. Skupnosti za varstvo zraka pa naj prispevajo tudi k manj onesnažujočim oskrbovanjem z energijo in sprejmejo programe potrebnih ukrepov.

Na drugih področjih pa smo že družbeno organizirani. Za odpravljanje ali zmanjševanje onesnaževanja voda so odgovorne vodnogospodarske skupnosti oziroma njihovi člani, ki so s samoupravnim sporazumom o temeljih srednjeročnega plana sprejeli konkretne obveznosti za zmanjšanje onesnaženja rek, potokov in jezer. Za ravnanje z odpadki so odgovorne komunalne skupnosti, krajevne skupnosti in hišni sveti; ti naj uvedejo red po naseljih in okoli hiš.

Za gospodarjenje z zemljo so odgovorne zemljiške skupnosti in občine, čeprav se ta odgovornost deli še z mnogimi drugimi upravljalci, uporabniki in načrtovalci prostora oziroma zemljišč. Banke so z investitorji odgovorne, da se upošteva varstvo okolja pri vseh projektih, ki jih financirajo. Občine so odgovorne za usklajevanje interesov in dejavnosti v ožji in širši družbeni skupnosti; pri skupščinah občin so pooblaščenice in odgovorne strokovne in nadzorne službe, ki so dolžne uresničevati zakone in predpise ter prispevati k smotrnemu gospodarjenju z zemljo, naravnimi viri in družbenim bogastvom. S tem seveda nismo izčrpali pregleda odgovornih družbenih organizmov, organizacij in skupnosti. Ob vsem tem obstajajo na društvenih osnovah, kot glasniki strokovnih spoznanj, interesov občanov in družbenih skupnosti, skupnosti za varstvo okolja, planinska, taborniška, hortikultura in druga društva za varstvo narave, kulturnih znamenitosti, interesov turističnega gospodarstva, za širjenje zdravih navad življenja in odnosov do narave, Rdeči križ itd.

V takih razmerah ni potrebno ustanavljanje še novih samoupravnih interesnih skupnosti za splošno varstvo okolja, čeprav tudi ne zavračamo takšnega primera v Mariboru ali drugje. Potrebno pa je vsekakor, da delujejo v občinah koordinacijski organi, ki pomagajo vsem samoupravnim dejavnikom pri usklajevanju programov, ki opozarjajo v primerih potrebe na odgovornost in poti za reševanje problemov, spodbujajo akcije in zlasti samoupravno sporazumevanje za uresničevanje nalog srednjeročnega načrta in drugih dogovorjenih ciljev.

Ti koordinacijski organi, komisije, sveti, odbori ali kaj drugega morajo poskrbeti za uskladeno delovanje strokovnih služb in ustvarjanje pogojev, ki so potrebni za aktivno varstvo in izboljšanje okolja. Spremljati morajo vse pojave in posege v okolje ter o tem obveščati prizadete in dokumentacijske centre.

V našem splošnem ravnanju moramo priti do razmer, v katerih bodo strokovne službe opravile svojo vlogo in zmanjšale potrebo po intervencijah. Kjer mora posredovati inšpekcija, naj se javno izve, ali gre za nezakonitost, za neodgovornost in malomarnost ali za neznanje in nemoč, da bi z lastnimi močmi razrešili problem. Javno mnenje je zelo učinkovit pospeševalec razreševanja problemov. Povedati moramo, da bi bilo manj črnih gradenj, če bi občine bolj skrbely za reševanje interesov občanov in če bi pravočasno opazile in preprečile anarhijo. Prav tako ne bi bilo okoli številnih novih lepih poslovnih zgradb kupov embalaže in smeti, če bi poskrbeli projektanti in investitorji za ustrezne rešitve ali če te so, da bi samoupravni dejavniki skrbeli za red. Ne nazadnje, ali bo res treba šele za učinkovitimi ekonomskimi ukrepi, z intervencijami sanitarne in tržne inšpekcije in z občutnimi kaznimi poskrbeti, da si bodo razne tovarne in prodajalne na primer sokov, kozmetike ali čistil nehale delati reklamo za izdelke z zavrženo embalažo po ulicah, zelenicah in rekah? Te primere smo uporabili kot opozorilo, da mora biti varstvo okolja resnična skrb slehernega dejavnika, ki je soodgovoren, da ne jemljemo ljudem z ustavo zavarovane pravice po zdravem in urejenem delovnem, bivalnem ali rekreacijskem okolju.

V obdobju intenzivne industrializacije, urbanizacije in preobrazbe naše družbe, predvsem v zadnjih 15 letih, so se pri nas nakopičili naslednji problemi:

a) Od leta 1960 do 1975 se je v Sloveniji zmanjšala površina kmetijskih zemljišč za 36 416 ha, površina njiv in vrtov pa za 33 712 ha ali skoraj za 13 % prejšnje orne površine. Znatno del tega smo nesmotrno pozidali, razširili smo gramoznice, zgradili prometne objekte in podobno, kjer pa so opustili obdelavo, je narava sama poskrbela za prvotno travniško ali gozdno rastje. Rodovitna zemlja je sad večstoletne obdelave in je pogoj za kmetijsko proizvodnjo. Glede na to, da v naši republiki ne pridelamo dovolj hrane in da potrebe vedno le naraščajo, bo treba gospodarno ravnati z vsakim kvadratnim metrom obdelovalne zemlje in preprečiti škodo zaradi neobvladanih pojavov. Opozarjamo, da izgubljammo najlepša zemljišča prav v ravninah. Vsi investitorji, ki zahtevajo lepa zemljišča, bi morali prispevati k njihovi nadomestitvi v drugih območjih. Prav tako ne bi smela biti samo kmetijskih organizacij skrb za ohranitev kmetijskih zemljišč, bodisi v ravninah ali v hribovitem svetu!

b) Poleg izgubljanja kmetijskih površin moramo posvetiti pozornost procesom v rodovitnih tleh, ki imajo škodljive posledice tako za produktivnost tal kakor za kakovost pridelkov. Dobra obdelava tal izboljšuje tako fizikalne kakor kemične lastnosti, zato je potrebna dobra strokovna služba, ki bi pomagala tudi velikim živnorejskim posestvom razrešiti problem organskih gnojil. V naših razmerah se že potrjujejo spoznanja svetovne zdravstvene organizacije o degradaciji tal zaradi napačne rabe kemičnih zaščitnih in celo umetnih gnojil ali odlaganja odpadkov. V tla prehajajo škodljive snovi z onesnaženimi vodnimi tokovi iz izpušnih plinov, znani pa so že tudi primeri biološkega onesnaženja. S tem se potrjuje spoznanje, da je za smotrno izkoriščanje in urejanje okolja potrebno določeno znanje in v tem pogledu bi morali storiti več, saj ne gre le za škodljive posledice v okolju, temveč tudi za ekonomske izgube.

c) V Sloveniji se je v 25 letih povečalo število mestnega prebivalstva za 60 %, površina mest pa še mnogo bolj. Postali smo prostorsko zahtevnejši. Šte-

valo mestnega prebivalstva naj bi se v naslednjih desetih letih, do 1985. leta povečalo za 420 000 ali za 57 %. Površina mest pa naj bi se povečala za 525 km² ali za nadaljnjih 61 %. To pomeni, da naša mesta še vedno ekstenzivno rastejo in da premalo vidimo skupinskih domov in vrstnih nizov; nedvomno nam to povzroča resne skrbi zaradi izgub lepih rodovitnih zemljišč, zaradi dražje gradnje in morda novih žarišč onesnaževanja okolja.

č) Nenadomestljiv pogoj za življenje in za vrsto proizvodnih dejavnosti je čista voda. Slovenija je vodnata dežela, toda če upoštevamo velika nihanja pretočnih količin in onesnaženost naših rek, potem je v sušnem obdobju na voljo čistih samo 4,7 % od vseh pretočenih količin vode! Od približno 50 m³/sek minimalnih količin uporabne vode iz naših rek jih sedaj izkoriščamo 17 m³, toda od teh se okoli 14 m³ na sekundo vrača v vodne tokove zelo onesnaženih in ti z mešanjem onesnažijo precej druge vode. Posledice tega se kažejo v pogostih zastrupitvah rek, katerih dokaz so pomori rib (v zadnjih štirih letih je bilo 110 hujših zastrupitev). Strupi v vodi prehajajo v vire pitne in tehnološke vode in lahko povzročijo za desetletja nepopravljivo škodo oziroma tudi žrtve. Nasploh bomo z vodo morali bolj odgovorno in gospodarno ravnati, saj naša poraba daleč presega svetovne zdravstvene standarde. Gradnja vodohramov, postavljanje biokemičnih komunalnih in industrijskih čistilnih naprav, urejanje vodovodov, uvajanje novih tehnoloških postopkov, ki ne onesnažujejo voda, to so neposredne naloge, zaradi katerih bi se morali povezati vsi uporabniki posameznih območij slovenskih porečij in skleniti sporazume na osnovi programov očiščenja naših voda. Skleniti bo treba tudi dogovore s sosednjimi deželami.

d) Onesnaženje zraka občutimo najbolj v kotlinah, kjer je razmeščene več industrije, in v mestih. Stalna izpostavljenost človeškega organizma raznim v zraku lebdečim snovem povzroča huda obolenja in fiziološke posledice. Epidemiologi so se srečali v zadnjih nekaj letih, od 1969 do 1973, z izrednim povečanjem nevarnih obolenj ljudi, ki imajo povzročitelje v okolju. Tako se je povečalo obolevanje dihal za 31 %, odkritih novotvorb za 37 %, vse več je boleznih srca in obtočil. Kemični procesi, ki jih zasejejo snovi iz onesnaženega zraka, povzročijo mehanske in fiziološke poškodbe človekovega organizma in stopnjujejo njegove slabosti. V 12 krajih in mestih, v Celju, Črni, Hrastniku, Kidričevem, v Ljubljani, Medvodah, Mežici, Radečah, na Ravnah, v Štorah, Žerjavu in Trbovljah onesnaženost kritično presega zdravju nenevarno mejo, v 31 drugih mestih in krajih pa žive v nezdravem ozračju, kjer onesnaženost presega dopustno mejo. V vseh teh krajih bi do leta 1980 morali odpraviti škodljivo onesnaževanje zraka. To skupščino smo v odgovoru na delegatsko vprašanje že obvestili o nevarnosti kajenja, zato naj podčrtamo le potrebo in dogovor, da se v prostorih, kjer sodeluje večje število ljudi, nekadilcem zagotovi, da ne bodo vdihovali zakajenega zraka. Nekatere vlade in skupščine razvitih dežel so sprejele ostrejšo preventivne ukrepe in začele široko akcijo osveščanja.

e) Posebno poglavje so odpadki, ki jih v Sloveniji nastaja letno približno 4,5 milijonov ton. Gospodarska zbornica je uspela popisati 2,9 milijona ton industrijskih odpadkov, od katerih 87 % nastaja v surovinski industriji, zlasti so to metalurški odpadki in gradbeni materiali, oziroma v manj kakor 20 % od vseh organizacij združenega dela. Pri tem so ugotovili, da so v majhnem številu industrijskih organizacij, ki imajo veliko odpadnih snovi, potrebne nove tehnološke rešitve in nekatere naše raziskovalne organizacije jih že uspešno razrešujejo. V velikem številu organizacij pa gre za neurejeno zbiranje, sortiranje ali vračanje v ponovno predelavo kovinskih, papirnih, tekstilnih in drugih od-

padkov. Samo petina od teh organizacij izkorišča lastne odpadke. Z velikimi količinami odpadkov onesnažujemo okolje, ogrožamo vodne vire, sejemo povzročitelje bolezni, pa tudi oviramo normalno delo v proizvodnji in transportu ali skladiščenju. Marsikje je potrebna le boljša organizacija dela. Za potrebe proizvodnje odpadke tudi uvažamo; leta 1970 smo za to dali 63 milijonov deviznih dinarjev, leta 1974 pa 574 milijonov deviznih dinarjev in s tem smo pokrili šele manjši del potreb. Zdaj zbiramo doma mnogo premalo odpadkov, ki bi bili uporabni kot sekundarne surovine, čeprav je kritično za naše gospodarstvo prav pomanjkanje surovin. Na primer od 20 000 ton odpadnih motornih olj izkoristimo le 3000 ton, znaten del neizkoriščenih olj pa povzroča skoraj nepopravljivo škodo v okolju.

f) Z vidika varstva okolja bi lahko opozorili še na vrsto kritičnih pojavov. Industrializacijo spremlja razvoj prometa in motorizacija napreduje hitreje kot ustvarjanje pogojev zanjo. Prometne zagate spremljajo zlasti nesreče, zastupljanje ozračja, hrup in vibracije. Dolgo in vztrajno se borimo proti nesnagi, neredu in različnim oblikam neprimernega odnosa do drugih ljudi in organizacij. Pozornosti je vredno dejstvo, da kolektivi in posamezniki, ki so obveščeni in zavzeti za varstvo okolja, prevzemajo nase nesorazmerno večja bremena, medtem ko se vrsta organizacij in občanov še izmika enakim odgovornostim in obveznostim ali pa celo brezbrizno povzročajo težave in hude posledice drugim ljudem in organizacijam. Predvsem pa pogosto z delnimi, začasnimi, pomanjkljivimi in neučinkovitimi rešitvami gradimo drage objekte, ki jih že po nekaj letih popravljamo in preurejamo. Dopustili smo in tudi povzročili neštete gradnje brez dovoljenj, nismo pa se zavzeli za učinkovito nadzorstvo za preprečevanje črnih gradenj in neutemeljenih pritiskov, za kompleksno in trajnejše reševanje problemov okolja, ki so izrazito gospodarski, komunalni in urbani.

Naše strateške predpostavke so, da imamo omejeno obdelovalno površino, da nam primanjkuje surovin, da smo industrijska in turistična dežela, ki iz teh panog pridobiva in načrtuje svoj glavni dohodek in osnove razvoja. Strateško izjemen je tudi naš geografski in prometni položaj, ki terja, da na tokove in prostorsko ureditev pri nas gledamo hkrati z mednarodnih in z naših gospodarskih in obrambnih vidikov. Upošteva ta načela in perspektivno usmeritev smo oblikovali tako srednjeročne programe kakor zakon o investicijski dokumentaciji in zakon o varstvu okolja, ki jih je Skupščina SR Slovenije sprejela že v obdobju po razglasitvi nove ustave.

Skupščino SR Slovenije seznanjamo s problematiko varstva dobrin splošnega pomena in vrednot človekovega okolja v naši republiki zaradi tega, ker potrebujemo skupno temeljno usmeritev zaradi pospešitve neposrednega dogovarjanja in sporazumevanja o ukrepih in akcijah za varstvo in izboljšanje okolja v pogojih preusmerjanja in preurejanja gospodarstva in naselij v tem srednjeročnem obdobju. Pričakujemo, da bo Skupščina SR Slovenije to podčrtala v svojih stališčih in sklepih in se s tem odločno zavzela za uresničenje na samoupravnih osnovah sprejetih načrtov, dogovorov in tudi zakonov in predpisov. Zaradi uspešnega nadaljevanja marsikje zastavljenega dela, predvsem pa zaradi učinkovitejšega prehoda od razglašanja in ponavljanja splošnih načel in opredelitev za varstvo okolja k ustreznim dejanjem in spoštovanju zakonov in reda, ki temelji na socialističnih samoupravnih osnovah, je potrebno:

1. Da sleherni dejavnik v okolju na temelju svojih nalog in ciljev v srednjeročnem načrtu in v dolgoročnem razvojnem programu ter izhajajoč iz politike in usmeritev družbenopolitičnih skupnosti glede varstva naravnih dobrin

splošnega pomena in vrednot človekovega okolja točno opredeli svoje odgovornosti in realne možnosti ter določi:

a) katere raziskovalne in razvojne naloge je treba opraviti, zadolži za to svoje ustrezne enote ali pa sklene na osnovi svobodne menjave dela z raziskovalnimi in izobraževalnimi organizacijami ustrezne dogovore in pogodbe,

b) katera njegova strokovna oziroma delovna in nadzorna enota ali služba je odgovorna in za kakšne trajne in posebne naloge ter da na osnovi najnovejših predpisov in kakovostnih standardov sprejme ustrezne pravilnike, opise nalog in načina njihovega uresničevanja,

c) pri katerih vidikih varstva človeka, izkoriščanja naravnih dobrin in po gojev, uporabljanja primarnih in sekundarnih surovin, oskrbovanja z energijo, urejanja transporta, emisij onesnaževanja okolja in drugih vplivov nanj oziroma povezav z njimi je potrebno koordinirano sodelovanje z drugimi dejavniki in kako naj se to pravi,

č) kateri poslovodni organ in strokovne službe ter organizacije bodo v stalnih stikih z občinskimi in drugimi organi ali pooblaščenimi organizacijami, ki proučujejo in spremljajo dogajanja v okolju ter usmerjajo uresničevanje zakonov, predpisov, dogovorov in načrtov.

2. Da se v proizvodnih in drugih dejavnostih v prvi vrsti uvede ali dobro uredi nadzorovanje kakovosti dela, izdelkov in storitev, da se izboljša organizacija dela, sodelovanje samoupravnih dejavnikov pri skupnem programiranju in izvajanju nalog, izpopolnijo nadzorne službe in dosledno izvajajo dogovori ali ukrepi za red in varnost v okolju; pri upravnih organih in pooblaščenih strokovnih oziroma nadzornih službah je treba čimprej zagotoviti njihovo učinkovito delovanje, zaostri pa je treba tudi odgovornosti in sankcije za prekrške in kazniva dejanja.

3. Da se pri izvajanju skupnih nalog in zaradi usklajevanja programov varstva okolja glede na prioritete cilje in realne možnosti povežejo gospodarske in raziskovalne organizacije združenega dela, poslovne banke, samoupravne interesne skupnosti in drugi dejavniki ter sklenejo konkretni in učinkoviti programi in dogovori za uresničevanje nalog srednjeročnega načrta; s temi programi je treba zagotoviti:

a) skrbno gospodarjenje z obdelovalno zemljo, preprečiti nadaljnjo neracionalno zazidavo kmetijskih površin in škodljive posledice deagrarnizacije določenih območij,

b) preprečitev zastrupljanja voda in zmanjšati onesnaževanje voda po dogovorih o vodnogospodarskih nalogah v srednjeročnem planu,

c) uresničiti določila zakona o varstvu zraka v najbolj ogroženih območjih, takoj ustanoviti predvidene skupnosti in izdelati programe ukrepov, izboljšati energetska oskrba itd.,

č) pri vseh rekonstrukcijah ali postavljanju novih proizvodnih in transportnih dejavnosti uvajanje čiste tehnologije in takšne povezave proizvodnje v krožne tokove, kar vse povečuje racionalnost delovanja, boljše izkoriščanje naravnih virov, sekundarnih surovin in energije,

d) preventivne zdravstvene in druge varstvene ukrepe, da bi se zmanjšale nevarnosti, obolenja in nezgode,

e) raziskovalno, razvojno, vzgojno-izobraževalno, informativno in drugo delo, ki prispeva k uresničevanju ciljev in sploh omogoča konkretna dejanja ali rešitve za izvajanje razglašene politike varstva človeka in humanizacijo okolja.

4. S pomočjo posebnih raziskovalnih skupnosti in ustreznih raziskovalnih projektov predvsem omogočiti razrešitev ključnih tehnoloških nalog in drugih pogojev, ki bodo proizvodnim in drugim organizacijam združenega dela omogočili uresničitev njihovih planov in ciljev.

5. Prostorsko načrtovanje in urejanje je treba vključiti v kompleksno družbeno planiranje na novih osnovah, razviti ustrezne delovne metode in strokovne organe, pri tem pa urediti republiški zavod za prostorsko programiranje in ustvariti vse druge delovne pogoje in strokovno podlago za prenovitev oziroma sprejem razvojnih programov gospodarjenja s prostorom, obvladovanj urbanizacije, razvoja energetike in sodobnega prometa, izvajanje enotne kmetijske zemljiške in gozdnogospodarske politike, teritorialne obrambe in zanesljive oskrbe prebivalstva.

6. Podpreti razvoj domače proizvodne tehnike za potrebe varstva okolja in človeka ter njeno uveljavljanje na jugoslovanskem in mednarodnem tržišču, hkrati pa omogočiti transfer čiste tehnologije in novih dosežkov iz tujine v naše dejavnosti in olajšati uvoz tistih, v državi nedosegljivih sredstev, ki so potrebna za uresničevanje srednjeročnih načrtov varstva okolja.

7. Vso skrb posvetiti usposabljanju občinskih upravnih in strokovnih služb za navedene naloge, da bodo lahko pri tem učinkovito pomagale krajevnim skupnostim, prispevale k povezovanju gospodarskih in drugih organizacij pri pripravljanju in izvajanju skupnih programov, ne nazadnje pa sodelovale z republiškim službami in organi pri oblikovanju skupnih metod in sredstev za uresničevanje nalog na tem področju.

8. Na vseh področjih in ravneh je treba ravnati tako, da bo dosledno spoštovana pravica in odgovornost združenega dela za te naloge, kajti samo delavci ustvarjajo in določajo sredstva in pogoje za uresničevanje ciljev in programov glede varstva dobrin in vrednot človekovega okolja.

Tovarišice in tovariši delagti! Skupščina SFRJ je na predlog Zveze konference Socialistične zveze delovnih ljudi razglasila leto 1977 za leto varstva in izboljšanja človekovega življenjskega in delovnega okolja. Skupščine SR Slovenije, Izvršni svet in republiški upravni organi, družbenopolitične, raziskovalne, zdravstvene in druge organizacije, skupnosti za varstvo okolja, pa tudi številna mesta in občine so pripravljeni na to akcijo. Dokaz temu je poglobljena razprava o varstvu okolja, ki se navezuje na dogovarjanje o srednjeročnem planu v prejšnjem letu in se bo letos izkazala zlasti v pripravljanju samoupravnih sporazumov in v skupnih akcijah za izboljšanje okolja.

Stopnjuje se raziskovalno delo in pregledali bomo, katerim vplivom na človeka se je treba najbolj upreti in kakšne preventivne akcije bomo še bolj pospeševali. Dogradili bomo zakone, posebno za ravnanje z odpadki, sekundarnimi surovinami in strupenimi snovmi. Znanost je sprejela naloge za razvoj tehnologije, s katero bomo lahko odpravili žarišča onesnaževanja, zlasti pri odlaganju odpadnih snovi. Na mednarodni razstavi tehnike in tehnologije za okolje se bomo seznanili z novimi dosežki, ki so tudi v naših organizacijah združenega dela zelo obetavni. Vsi zainteresirani pa bodo na posvetovanju pretresli gospodarske in tehnološke vidike izkoriščanja sekundarnih surovin in s tem skušali najti pot za zmanjšanje onesnaženja. Nekatere škodljive pojave v okolju bomo posebej skrbno pretresli, zlasti s področja energetike, prometa in izkoriščanja zemljišč. Podrobno je treba obravnavati tudi škodljive družbene navade in prispevati k izboljšanju dela in življenja.

Na koncu želimo podčrtati dva vidika varstva okolja, ki so nanju posebej opozorili delegati v skupščinskih odborih: Prva je vloga delovnih ljudi in občanov pri razreševanju problemov okolja, zlasti pri načrtovanju novih projektov. Drugi pa je izboljšanje strokovnih osnov in učinkovitost ukrepov za dejavnosti v okolju.

Vse pobude in vsi posegi v okolje se obravnavajo in razrešujejo na ravni občine. Lokacijski pogoji za sleherno naložbo se kristalizirajo na tej ravni. Pri tem se neredko dogaja, da to rešujejo le strokovne službe in ozke skupine predstavnikov, ki tudi ne poskrbijo dovolj za presojo projektov. Popuščajo najrazličnejšim pritiskom in se ne zavedajo, da je njihovo edino pooblastilo skrbeti za zakonitost in strokovno dobre rešitve. Občani lahko prispevajo k pravičnim rešitvam predvsem prek krajevnih skupnosti. Po zapletih in pritožbah sodeč in po razreševanju napačnih strokovnih rešitev se da sklepati, da je zelo podcenjena in zanemarjena vloga krajevnih skupnosti. Ta osnovna skupnost našega družbenega življenja je sposobna dati zelo tehtne ocene in variantne predloge, saj v njih delujejo izkušeni in tudi strokovno visoko sposobni ljudje, kakršnih včasih še strokovne službe nimajo. Krajevne skupnosti se zavzemajo za urejevanje naselij in za varstvo ljudi pred škodljivimi učinki onesnaženja zraka, vode in tal. Interese ljudi pa je treba varovati do največje mere, kajti domovi in zdravo okolje naselij so prav tako pomembni za ljudi, kakor je delovno okolje in delovno sredstvo pogoj za pridobivanje dohodka. Nasploh pa se moramo zavedati, da bodo na eni strani občani, v splošnem pa delavci v združenem delu največ prispevali k uresničevanju ciljev varstva okolja in njegovega izboljšanja.

Naša letošnja akcija za izboljšanje okolja mora biti v prvi vrsti posvečena ureditvi strokovnih in nadzornih služb pri občinskih skupščinah, vsestranski uveljavitvi prostorskega načrtovanja in iskanju trajnejših rešitev. Varstvo okolja je predvsem oblika gospodarjenja, pri tem tudi združevanja interesov, programov in sredstev. Zato povprašujemo organe občin, ki so dolžni osnovati skupnosti za varstvo zraka in jih še niso, ali se zavedajo posledic, ki jih trpijo ljudje in kdaj se mislijo razbremeniti odgovornosti za to! V Sloveniji je le nekaj desetnih velikih onesnaževalcev voda in ozračja, in samoupravni organi sleherne teh organizacij vedo, da je treba razreševati probleme.

Njihova dolžnost je, da so pobudniki samoupravnega sporazumevanja za očiščevanje Save, Sore, Ljubljance, Krke, Savinje, Pake, Voglajne, Meže in še katere preveč onesnažene ali celo zastrupljene vode, da sprejmejo realne programe in svoje načrte tudi javno verificirajo. Tudi to so s srednjeročnim načrtom sprejete obveznosti, hkrati pa najboljša ocena za sleherno takšno organizacijo oziroma, če to zanemarja, obratno.

O bistvenih problemih širšega interesa pa imamo najboljšo javno tribuno SZDL. Tudi ta ima kadre in moči za kvalitetno presojo vprašanj urejevanja okolja, zlasti pa more usklajevati strokovne, družbene in druge interese, skrbi za skladnosti v razvoju, za dobre odnose v okolju, gradi na naših obrambnih interesih in zmore opozoriti na dolgoročne interese in družbene cilje.

Demokratsko razpravljanje in odločanje o vseh vprašanih varstva okolja in razreševanja teh nalog v procesu družbenega planiranja gospodarskega in občega napredka štejem za dve bistveni prvini, ki ju je treba najprej utrditi. Prav k temu je izdatno prispevala Skupščina SR Slovenije, ki je o tem organizirala s svojim delegatskim sistemom široko razpravo od združenega dela do strokovnih organizacij in ki sedaj pripravlja svoja stališča in opredelitve do

teh ciljev in nalog. Razprava se bo še nadaljevala, značaj, razširjenost in posledice pojavov v okolju pa sedaj že poznamo. Želimo, da povsod, kjer tega še niso doslej storili, nemudoma začno razreševati vprašanja okolja, sprejmejo programe, sklenejo dogovore in sporazume, se dogovorijo za raziskovalno in razvojno delo in ukrepajo. Leto okolja 1977 je drugo leto petletnega obdobja, v katerem smo sprejeli pomembne načrte in obveznosti v interesu ljudi, gošpodarskega in kulturnega napredka. Hvala.

Predsednik Stane Markič: Ali želita poročevalca odborov dodati še kakšno obrazložitev? (Ne.) Preden preidemo na razpravo, predlagam, da imenujemo skupino delegatov, ki bo po potrebi dopolnila predlog stališč zbora s pripombami in mnenji iz današnje razprave. V to skupino predlagam tovariše Anito Žoher, Ivico žnidaršič in Ludvika Goloba. Ali se zbor strinja s tem predlogom? (Da.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.) Ugotavljam, da je predlog sprejet.

Pričenjam razpravo. Prosim, kdo želi besedo? Besedo ima tovariš Zoran Polič!

Zoran Polič: Strinjam se, da je nujno, da varstvo okolja temeljito obravnavamo in zavzamemo stališča, predvsem pa, da se lotimo problemov, ker mislim, da je dejansko zadnji čas, da organizirano pristopimo k razreševanju problemov, ki nastajajo na področju varstva okolja. Ker so ljudje, ki temeljiteje poznajo to problematiko in so zato veliko bolj usposobljeni, da o tem razpravljajo, se sam ne mislim podrobneje spuščati v analizo pojavov, posebno še ob uvodni besedi tovariša Laha, ki je dovolj plastično prikazal situacijo in potrebe na tem področju. Želel pa bi se nekoliko lotiti stališč, s katerimi želimo opredeliti odnos našega zbora do prisotne problematike. To pa zato, ker se mi zdi, da so deloma vendarle nekoliko nedorečena.

V 2. točki ugotavljamo, da se ne smemo ozirati na to, če preveč pretirano nakazujemo probleme. Mislim, da še tako ostro prikazan problem, še tako črna slika situacije ne moreta dovolj plastično pokazati, kakšno je stvarno stanje. Zato predlagam, da naj ne bi bil naš zbor tisti, ki bi celo dopuščal mnenje, da se nekatere stvari ocenjujejo pretirano ali pa da so se ocenjevale pretirano. Zato naj bi se 2. točka drugače glasila, in sicer: »Problematika dobrin splošnega pomena kot vrednot človekovega okolja postaja vse bolj pereča in zahteva najresnejše angažiranje vseh dejavnikov družbenega razvoja. Nedopustno je njeno nadaljnje zapostavljanje, čemur smo bili priča v preteklosti. Še tako zahtevno prikazovanje sedanjega stanja na tem področju ne more dovolj prepričljivo opisati stanja, ki ogroža naš nadaljnji družbeni razvoj«.

Mislim, da se s tem izognemo temu, da bi dovolili ocenjevanje in prikazovanje sedanjega stanja kot pretirano in kot da je treba blažiti pripombe, ki se na tem področju vsakodnevno že pojavljajo in ki bi morale biti še ostrejše.

V točki 3 ugotavljamo, da je treba na področju varstva človekovega okolja predvsem upoštevati samoupravljanje in sporazumevanje. Mislim, da bi tukaj morali biti nekoliko jasnejši in postaviti, da je to neposredna naloga delovnega človeka. Samoupravljanje in samosporazumevanje so oblike, so poti, po katerih razrešujemo te probleme. Zato bi za 3. točko predlagal, da se približno takole glasi: »Dosledno je treba upoštevati, da je osnovna oblika reševanja družbenih problemov nasploh, torej tudi problemov v zvezi z varstvom človekovega okolja, neposredno angažiranje vseh delovnih ljudi,

organiziranih v organizacije združenega dela in krajevne skupnosti. V njih in prek njih morajo razvijati potrebno aktivnost, da bi s samoupravnim sporazumevanjem in družbenim dogovarjanjem uspešno reševali nastale probleme na tem področju. Za uspešnost tega je nujna prisotnost in angažiranje družbenopolitičnih organizacij«.

Nadalje imam pripombo k točki 5. Že danes je tovariš Lah govoril o tem, posebej pa bi opozoril tudi na razpravo v Predsedstvu Socialistične zveze, kjer smo po temeljiti in dokaj polemični razpravi ugotovili, da ne bi bilo prav danes kakor koli predpisovati oblike organiziranja. Treba je dovoliti, da se občani in delovni ljudje v različnih oblikah spopadejo s tem problemom. Zato niti predpis o posameznih samoupravnih interesnih skupnostih niti predpis o enotni samoupravni interesni skupnosti ali o drugačnih oblikah združevanja ne bi smel biti nekako izključno vodilo pri organiziranju državljanov. V točki 5 pa se ogrevamo za enotno samoupravno interesno skupnost. Mislim, da to ni prav. Zato predlagam, da bi se besedilo glasilo takole: »Pomemben dejavnik na tem področju je sistem samoupravnega organiziranja interesne skupnosti kot oblike zadovoljevanja osebnih, skupnih in splošnih potreb in interesov delovnih ljudi v njihovih samoupravnih organizacijah in skupnostih, ki omogoča sodelovanje vseh dejavnikov na področju varstva okolja. Ker je potrebno nakopičene probleme kompleksno reševati, se je odprlo vprašanje ustreznosti oziroma učinkovitosti samoupravne organiziranosti na tem področju. Vprašanje je namreč, ali je primerno organiziranje posebne samoupravne interesne skupnosti, kot so opredeljene v zakonodaji, ali pa enotne splošne skupnosti. Samoupravne interesne skupnosti morajo biti zasnovane tako, da to vodi k čim večji učinkovitosti družbenih dejavnikov, ki so odgovorni za varstvo človekovega okolja. Zato je potrebno skrbno proučiti, kje in kakšne samoupravne interesne skupnosti je treba ustanoviti, da bodo lahko uspešno povezovale in usklajevale naloge in delo na področjih, na katerih je potrebno organizirati dejavnost za varstvo človekovega okolja.«

K 7. točki samo skromna pripomba: Mislim, da ne bi bilo prav dokumentu očitati njegovo preobširnost. Morda pa bi zapisali to, da bi moral dokument jasno opredeliti, kaj so naloge republiških organov in organizmov, nato pa čim konkretnjeje navesti, kaj in katere stvari naj bi reševali ti organizmi od občine do krajevne skupnosti in temeljne organizacije združenega dela.

K točki 8 samo opozarjam, da bi bilo morda treba jasneje povedati naslednje: »V predloženem dokumentu je poudarek na sanacijah, ni pa dovolj podčrtan pomen pravočasnega zavzemanja stališč in delovanja družbe za preprečitev nekontroliranih posegov«.

K 10. točki zopet majhna pripomba: Zdi se mi, da bi morali jasneje postaviti, da gre za zavarovanje okolja pred onesnaženjem tudi z vidika varčevanja in uspešnejšega poslovanja našega gospodarstva. Kajti tudi varovanje okolja pred onesnaženjem je prav gotovo vidik narodnega gospodarstva.

No in na koncu še tale pripomba: Zdi se mi, da bi bilo prav, če bi v našem dokumentu vendarle nekoliko bolj podčrtali potrebo, da o stanju in ukrepih in o vsem, karkoli se bo dogajalo na tem področju, temeljiteje obveščamo občane, tako da bi postala informiranost občanov eden od osnovnih pogojev za intenzivnejše pristopanje k reševanju tega problema.

Odločneje bi bilo treba podčrtati aktivizacijo šol in vzgojnega procesa v zvezi z urejevanjem okolja, ker samo temeljitejša aktivizacija vseh teh pod-

ročij, od šol prek družbenih organizacij do organizacij združenega dela, prispeva k reševanju okolja.

Zdi se mi tudi, da bi morali v našem dokumentu ostreje podčrtati potrebo po večji angažiranosti znanstveno-raziskovalne dejavnosti. Hvala.

Predsednik Stane Markič: Hvala! Tovariš Kropivnik ima besedo!

Rudi Kropivnik: Tovariš predsednik, tovarišice in tovariši delegati! Najbrž ni odveč, če ugotovimo, da današnja razprava v zvezi z varstvom okolja v bistvu pomeni neko prelomnico v našem odnosu do varstva okolja; in sicer v tem smislu, da prehajamo pri našem odnosu do vprašanj varstva okolja od neke, bi rekel, ljubiteljske aktivnosti, ki smo jo do sedaj razvijali, na bolj načrten odnos, na odnos, ki naj bi bil stvar vseh delovnih ljudi in občanov v Sloveniji.

Prav zaradi tega, da bi odnos do vprašanj varstva okolja čimprej izgubil prizvok tega ljubiteljstva, tega hobija, mislim, da je zelo pomembna opredelitev, kaj sploh je varstvo okolja, kar je dr. Lah v svojem ekspoziciji zelo jasno povedal. Mislim, da bi morali sestavljalci gradiva to upoštevati.

V svoji razpravi bi rad opozoril na vidik, ki je zelo pomemben, če hočemo z varstva okolja odstraniti tančico ljubiteljstva: na povezavo varstva okolja s celotnim delovanjem gospodarskega sistema in ekonomske politike. V gradivu je veliko povedanega o vlogi družbenega planiranja in razvojne politike glede varstva okolja. Manj pa je omenjena oziroma sploh ni vloga ekonomske politike kot skupek odločitev v tekočem gospodarskem razvoju. In če pogledamo ravno to ekonomsko politiko, se mi zdi, da je nekaj stvari takšnih, o katerih bi kazalo podrobneje razpravljati in oceniti, ali je to res tisto, kar želimo. Ne gre samo za vprašanje carin za uvoz opreme, ki naj zmanjša onesnaževanje okolja. Tu gre tudi za celotno področje politike prometnega davka, kjer pa lahko ugotovimo, da je prometni davek na najmanjše osebne avtomobile nižji od prometnega davka na gradbeni material ali na pomivalni stroj.

No, in če dovolite, bi se nekaj več zadržal pri vprašanju stimulacije individualnega prevoza z osebnimi avtomobili. Mislim, da je že precej splošno sprejeto spoznanje, da osebni avto, ki je praktičen in zaželen, povzroča tudi vrsto zelo resnih težav. Osebni avto, če merimo to po prevoženih potniških kilometrih, bolj onesnažuje ozračje kot prevoz z avtobusom ali z železnico. Osebni avto povzroča več hrupa. Osebni avto terja zelo veliko prostora, tako na cesti, posebno pa v mestih. Osebni avto je 10 do 15-krat manj varen glede na žrtve, ki jih povzroči v prometu, kot avtobus in kar 20 do 30-krat manj varen kot železnica. In ne nazadnje, osebni avto porabi tudi veliko goriva, ki ga uvažamo pod težkimi pogoji, kar nam povzroča precejšnje težave pri plačilni bilanci.

Če primerjamo, kako smo stimulirali individualni prevoz z osebnimi avtomobili, potem lahko vidimo, da so osebni dohodki do leta 1970 rasli veliko hitreje kot stroški prevoza z osebnimi avtomobili in da so tudi življenjski stroški rasli hitreje kot stroški prevoza z osebnimi avtomobili. Samo v letih od 1970 do 1973 smo dejansko destimulirali prevoz z osebnim avtomobilom. V razdobju po letu 1973, ko so povsod po svetu zaradi energetske krize sprejemali razne ukrepe, ki naj bi omejevali porabo naftnih derivatov in obenem reševali tudi nekatera vprašanja varstva okolja, pa so pri nas, dovolite, da vam navedem nekaj indeksov, od leta 1973 do 1976 osebni dohodki rasli z

indeksom 188, živiljski stroški z indeksom 169, stroški prevoza s fičkom z indeksom 135, s fiatom 1300 pa z indeksom 142.

To pomeni, da smo delali proti dogovorjeni politiki. Zato mislim, da bi morali ekonomsko politiko tudi s teh vidikov analizirati, če želimo doseči prave rezultate na področju varstva okolja. Iz teh razlogov tudi predlagam, da stališča našega zbora dopolnimo v tem smislu, morda v točki 8, namreč da bi se morala ekonomska politika v vseh podrobnostih bolj vključevati v aktivnost za zdravo okolje. Hvala lepa.

Predsednik Stane Markič: Kdo želi besedo? Tovariš Ludvik Golob!

Ludvik Golob: Ko smo v Odboru za družbenopolitični sistem razpravljali o konkretnih ukrepih, smo ugotovili, da ni ravnotežja med napori za preventivo in tistimi nalogami, ki jih je nujno treba opraviti. Postavilo se je vprašanje realne sposobnosti za izvedbo sanacije do leta 1980 oziroma v letošnjem letu, ker nam predlagatelj z materialnega vidika ni mogel zagotoviti potrebnih sredstev. Vendar smo želeli, da bi v stališčih izrazili podporo sanacijskim ukrepom, toda po taki prioriteti, ki lahko tudi dohodkovno zagotovi realizacijo.

Na sejo Odbora smo povabili inšpekcijske organe. Če bi do konca zaostrili, da je potrebno sankcije izvršiti dosledno po zakonu, bi lahko zaprli polovico slovenske industrije.

To so odprta vprašanja, ki imajo lahko zelo težke materialne posledice, K razpravi sem se javil zato, da bi se o tem dogovorili zaradi stališč, ki naj jik sprejme Skupščina. Hvala!

Predsednik Stane Markič: Hvala! Kdo želi dalje razpravljati? Beno Zupančič!

Beno Zupančič: Tovarišice in tovariši! Poleg tistega, kar je bilo rečeno že na seji Predsedstva Republiške konference Socialistične zveze, bi rad opozoril na Helsinške sklepe. Zdi se mi, da je to zelo potrebno, med drugim tudi zaradi načina, kako helsinški sklepi obravnavajo problematiko varstva okolja, in tudi zato, ker bomo najbrž morali kot podpisniki teh sklepov na letošnji konferenci v Beogradu poročati o tem, kaj smo v tem pogledu storili.

Helsinški sklepi so namreč zanimivi zaradi tega, ker posvečajo veliko pozornosti okolju in obravnavajo med drugim tudi boj proti onesnaževanju zraka, vode in pitne vode, varstvo morskega okolja, izkoriščanje zemljišč in tal, varstvo narave in naravnih bogastev, izboljšanje okolja v območju človeških naselij, temeljne raziskave ter zakonske in pravne ukrepe.

To navajam zaradi pripombe, ki jo imam h gradivu in ki je najbrž povezana tudi z našimi stališči: Na nek način se namreč vedemo, kot da nismo pomorski narod. Ne vem, kaj bo tovarišica iz Kopra rekla glede tega, ampak zdi se mi, da je to stvar, ki je ne bi smeli izpustiti.

Kar se pa tiče predloga stališč našega zbora, se mi zdi, da če ostanemo pri taki konstrukciji, kot je bila objavljena, ne bi smeli izpustiti, recimo, Komiteja za promet in vseh ostalih prometnih dejavnikov, pa tudi ne Komiteja za kulturo in najbrž še kakšnega, ki sem ga pozabil. Hvala lepa.

Predsednik Stane Markič: Tovariš Bulc ima besedo!

Marko Bulc: Tovariš predsednik, tovarišice in tovariši! Oglašam se zato, da ne bi bilo nesporazuma. Mislim, da tovariš Rudi Kropivnik ni postavil na zatožno klop ljubiteljstva, temveč je ugotovil, da le-to ni zadostno. Če bi bilo drugače, bi bilo najbrž narobe, ker prav gotovo ne gre za obsodbo ljubiteljstva, temveč za njegovo afirmiranje, za njegovo pospeševanje. Gotovo je res, da so ljudje, ki so ljubiteljsko organizirani v raznih društvih in organizacijah, nena-domestljiv faktor v vrsti področij, še posebej pa še na tako pomembnem, kot je zaščita človekovega okolja. Kot je pravilno ugotovil v Predsedstvu Socialistične zveze tovariš Ribičič, država ne bo mogla nikoli nadomestiti te dejavnosti, ker je enostavno ne more. Zato mislim, da bi bilo prav to stvar napisati tudi v eno od točk naših stališč. S tem bi ljubiteljstvo ob varstvu okolja dobilo pozitiven aspekt.

Naj povem enostaven primer: V vse ustave smo napisali, da je divjad splošno ljudsko premoženje. Če bi hoteli to ustavno določilo uresničiti z državnimi organi, potem bi bila ta delovna organizacija najmočnejša poleg armade in milice. Tako pa vendarle to dejavnost precej na ljubiteljski osnovi opravlja ena od zvrsti ljubiteljev, ki se imenujejo lovci, in to na svoj specifičen način, s svojim delom in s svojimi sredstvi. Podobno bi lahko človek naštel še planince, tabornike, ribiče in druge. Skratka, mislim, da je takih primerov veliko in je prav, da pravilno postavimo njihovo vlogo v varstvu okolja.

V točki 2 stališč se po mojem popolnoma pravilno opredeljujemo, da ne gre samo za sanacijo stanja, temveč predvsem za preprečevanje nastajanja novih žarišč. Mislim, da je ugotovitev izredno pomembna in da je to ena od bistvenih opredelitev. Vendarle pa se mi zdi, da bi bilo prav, če bi se predvsem ob tej uvodni konstataciji opredelili tudi glede tega, kaj predvsem mi kot Družbenopolitični zbor ali pa kot organiziran del te družbe razumemo, da to je. Zdi se mi, da gre za štiri stvari:

Prvič, gre za nadaljnje spodbujanje oziroma za nadaljnjo krepitev zavesti, kaj predstavlja zdravo človekovo okolje za človekov razvoj. Gotovo je res, da je bilo pri tem vprašanju v zadnjih letih zelo veliko storjenega. Če primerjamo zadnjih 5 ali 10 let s časom pred 20 leti, bomo videli, da je bilo pred 20 leti v ospredju predvsem proizvodnje, manj pa skrb za to, kakšne so posledice človekovega ravnanja za njegovo okolico. Zavest uskladenega delovanja pa je v zadnjem času veliko bolj prisotna med ljudmi; vendarle trdim, da še ne dovolj. Ker če bi bila dovolj, potem bi v marksističnem planu razvoja temeljne organizacije združenega dela ali krajevne skupnosti že našli določila in konkretne dogovore, kako in kaj početi v zvezi z varstvom človekovega okolja. Zato mislim, da vendarle ostaja še vedno ena od nalog naprej spodbujati zavest o tej celovitosti, kar je bilo že večkrat, pa tudi danes od tovariša Laha, poudarjeno. Mislim, da bi bilo treba to napisati tudi v naša stališča.

Drugo je vprašanje vzgoje in izobraževanja. Če res hočemo, da se bomo lotili vzrokov in ne posledic, se pravi preprečevanja, potem moramo v naš vzgojno-izobraževalni proces vgraditi aspekt pomembnosti vpliva človeka na okolje. To je v kongresnih resolucijah že napisano, v praksi pa se s tem še ne srečujemo. Namreč, inženir, ki bo projektiral nov stroj, novo tehnologijo, se mora zavedati, da mora programirati tak stroj, ki bo malo onesnaževal oziroma sploh ne bo onesnaževal okolja. In to mora preiti v njegovo kri, v njegovo bistvo. Seveda je to dolgoročen proces, zato mislim, da bi bilo treba o tem napisati posebno točko v naša stališča.

Tretji vidik je normativna dejavnost. O tem je precej govora. Potrebni bodo specifični republiški zakoni, pa tudi samoupravni sporazumi in družbeni dogovori. Mislim, da je to posebno normativno področje, ki ga je treba navesti v točki 2.

No, in četrta dejavnost je znanstveno-raziskovalno delo. Gre za nove tehnologije, za odkrivanje novih žarišč, ker mi niti ne vemo, kaj vse v bistvu onesnažuje okolje. To moramo odkrivati, da bi lahko rekli, kje se moramo drugače obnašati. Gre pa tudi za to, da raziskujemo, kako preprečevati nova žarišča.

Strinjam se s pripombami tovariša Poliča k 5. točki. Jaz bi šel še malo širše in predrugail že prvi stavek te točke, ki pravi: »Pomemben dejavnik za učinkovito opravljanje nalog na tem področju je sistem samoupravnega organiziranja v samoupravnih interesnih skupnostih.« V samoupravnih interesnih skupnostih nimamo sistema, temveč imamo tam odnose in interese. Gre torej predvsem za to, da ugotovimo, kateri so pravi interesi ljudi, ki so predvsem prisotni v temeljnih organizacijah združenega dela in v krajevnih skupnostih. Šele potem pride do interesnega združevanja ljudi in konkretnejšega razreševanja problemov. To je treba še spodbujati. Zato mislim, da bi bilo treba točko 5 v tem smislu, v takem je bila razprava tudi v Predsedstvu SZDL, v bistvu preformulirati.

Predsednik Stane Markič: Besedo ima tovariš Breclj!

Marijan Breclj: Želim dati samo kratko pripombo v zvezi z pravico in opozorilom tovariša Goloba. Zdi se mi prav, o tem je tudi ravnokar govoril tovariš Bulc, da je poudarjena preventivna naloga. Prav tako pa se je treba potegovati tudi za sanacijo. V tem ne vidim dileme. Problem pa je, nakazal ga je tudi tovariš Golob, v sanaciji sami: kako urediti postopek sanacije pri nas? Mislim, da je nemogoče, da bi z nekim aktom, kot je na primer povedal tovariš Golob, preprečili delo polovici naše industrije. Vsekakor pa je treba iti v sanacijo v tem smislu, da pristojni organi, bodisi državni bodisi samoupravni, tako na nivoju republike kot občine, te stvari individualno rešujejo. To je pa popolnoma druga stvar. Take primere pri nas že imamo in zato kritika, da šele nekaj začenjamo, povsem ne velja. Seveda pa še zdaleč ni to opravljeno in se s tem, kar je, ne moremo zadovoljiti. Prav pa je, da poudarimo oba vidika varstva okolja, sanacijski in preventivni. Morda bi bilo dobro tudi v stališčih to napisati.

V zvezi s tem, kar je tovariš Polič pripomnil k točkama 2 in 3, se strinjam, da 2. točka ugotavlja neko pretiravanje sedanjih zahtev. Toda kljub navideznemu pretiravanju pa so stvari dejansko hude. Pri 3. točki pa mislim, da je popolnoma pravilno, kot je rekel tovariš Polič, da je treba pozvati k aktivnosti slehernega našega človeka in da ni samo država s svojimi ukrepi, ampak da je predvsem celotna organizacija samoupravnega sporazumevanja in družbenega dogovarjanja tista, ki se mora lotiti reševanja problemov varstva okolja.

Govorimo o tem, da še nimamo potrebne zakonodaje in izvršnih predpisov na področju varstva okolja. Mislim, da jih imamo, da pa se pri nas ne izvajajo. Na primer: za najbolj očitno onesnaževanje okolja od naših občanov, tako v mestih kot na žalost zmeraj bolj tudi na podeželju, ko odlagajo razne odpadke, smeti itd., imamo zapisano, da se to ne sme delati. Toda kljub temu se to dela

in se to ne preganja. Zato menim, da moramo v stališčih zelo točno zadolžiti ustrezne organe, da končno pričnejo izvajati sankcije. Tudi v tistih mestih v Evropi in tudi v vzhodnem svetu, ki se nam večkrat postavljajo za zgled, niso samo z lepo besedo tega dosegli, pač pa z določenim režimom. Tega pa mi nimamo. Zato to napišimo v stališča!

Predsednik Stane Markič: Kdo še želi besedo? Tovarišica Ivica Žnidaršič, prosim!

Ivica Žnidaršič: Spoštovani delegati in delegatke! Ko razpravljamo o varstvu okolja, kaže poudariti pomen prizadevanj za zbiranje sekundarnih surovin, zlasti papirnih odpadkov, saj s temi na videz drobnimi, pa vendarle množičnimi akcijami ohranjamo v Jugoslaviji letno 4000 ha gozdov. Ena tona starega papirja nadomesti papirni industriji okrog 3,5 m³ lesa. Samo že zaradi tega podatka lahko vidimo pomen akcij zbiranja te surovine tudi z vidika varstva okolja in prispevka k napredku higiene.

Da bi zbiranje papirnih odpadkov lahko spremljalo potrebe industrije, kaže razširiti organizirano zbiranje te surovine in spodbujati akcije v Jugoslaviji na tem področju. V letu 1956 je znašala potrošnja papirja v Jugoslaviji na prebivalca 6,8 kg, v letu 1971 pa že 34 kg na prebivalca. V letu 1974 je bila povprečna potrošnja papirja 40 kg, leta 1980 pa se programira že 60 kg na prebivalca. V Sloveniji je bila potrošnja papirja na prebivalca že 79 kg. Zanimivo je, da se od tega vrne papirni industriji na področju naše republike že 32%. To ni malo in v primerjavi z drugimi evropskimi deželami smo po vračilu teh odpadkov industriji na drugem mestu.

Kljub tem uspehom načrtujemo, da bomo v letu 1976 uvozili v Socialistično federativno republiko Jugoslavijo 79 000 ton papirnih odpadkov, od tega v Slovenijo še vedno 53 000 ton. Podobno načrtujemo uvoz teh odpadkov tudi do leta 1980, ko predvidevamo, da jih bomo uvozili 131 000 ton. Prav ti podatki kažejo, da je treba imeti pred očmi, ko načrtujemo te akcije, tudi vidik varstva okolja in napredka higiene. Podobne podatke bi lahko navajali tudi za zbiranje železa, steklenic, aluminija, krp in jih ovrednotili ne samo z gospodarskega vidika varčevanja, ampak tudi z vidika skrbi za napredek zdravstvene in vseh drugih kultur, ki jih često omenjamo. Hvala.

Predsednik Stane Markič: Besedo ima tovariš Mermolja!

Pavel Mermolja: Tovarišice in tovariši! Mislim, da je glavni problem pri obravnavanju stališč, sklepov in priporočil, ki jih Skupščina sprejema, odnos občan — delavec. Gre za to, kakšno je naše obnašanje takrat, ko kot občani kritiziramo in dajemo pripombe v zvezi z varstvom okolja, kakšno pa takrat, ko se pojavimo kot delavci v delovnih organizacijah oziroma člani samoupravnih organov, skratka kot upravljalci, ki odločamo o sredstvih za odpravo posledic onesnaženega okolja.

Naslednje vprašanje je, ali sedanja zakonodaja omogoča učinkovitost upravnih organov, o čemer so že tovariši pred mano govorili. To je težko vprašanje, verjetno ne samo na tem področju, ampak tudi na drugih. Namreč, ali je res edina pot ali možnost, ki jo imajo občani, da recimo s pohodom pred občino z zastavami rešujejo določene probleme varstva okolja, kar se v naši republici

tudi dogaja, medtem ko pa niso pritegnjeni k sodelovanju takrat, kadar prihaja do investicij oziroma ko se o investicijah razpravlja.

Mislím, da je za reševanje stvari, ki smo jih podedovali, en način, za katerega je treba sprejeti konkretne predloge, za nove stvari pa drugačen, namreč da bi morale biti te stvari z vidika varstva okolja omejene. Naj navedem samo nekaj primerov: Kako je možno, da v mestu, ki ima v svojem grbu vrtnico, to je v Novi Gorici, zraste tovarna iverk skoraj v centru mesta? Kako je možno v starem delu Nove Gorice, v Solkanu, imeti apnenico, hidrarno itd., zaradi česar morajo imeti občani zaprta okna ves dan? Zakaj gramoznice v vrtu Nove Gorice, v Vrtojbi? Da ne govorim o slovenskem interesu za izgradnjo Sermina ob obali. Verjetno bomo že jutri predlagali gradnjo velike ladjedelnice, ker jo imajo tudi druge republike in ker smo tudi mi pomorska dežela.

Takih problemov je še veliko. Mislím, da eden od glavnih vzrokov verjetno ni delovanje družbe kot celote, ampak delovanje posameznikov. Postalo je že prav moderno, če vsakdo, ki je nekje vodilni delavec, pusti za seboj dediščino bodočim rodovom. To je pri nas družbeni problem. Hvala lepa.

Predsednik Stane Markič: Hvala lepa! Še kdo želi besedo? Tovariš Jože Bogovič, prosim!

Jože Bogovič: Tovariš predsednik, tovarišice in tovariši delegati! Strinjám se, da opozarjanja, ki smo jih našli v razpravi in tudi v gradivih, niso pretirana. Iz svojih izkušenj bi dejal, da so nekatere stvari celo nekoliko sramožljivo in prerahlo nakazane.

Zavzel pa bi se predvsem za to, da bi skušali v prihodnosti stvari reševati čimbolj na enoten način, to pa predvsem zato, ker se v nekaterih območjih, ki so na veliko srečo še manj onesnažena, že pojavljajo stališča, ki privabljajo nekatere močne onesnaževalce, češ saj je še toliko in toliko rezerv in si zato lahko še marsikaj privoščimo. Izhajam iz deloma nerazvitega območja in ugotavljam, da imamo zadnje čase dosti več interesov takoimenovane umazane industrije, kateri postajajo tla v okolici večjih, bolj razvitih urbanih sredin nekoliko prevroča in misli, da se bo lahko rešila, vsaj za določen čas, brez večjega vlaganja v izboljšavo, spremenjeno tehnologijo in tehniko z obratovanjem v teh območjih, ki si še vedno želijo hitrejšega industrijskega razvoja. Mislím, da bi morali biti ob vsem tem izredno pazljivi, da stvari ne bomo poslabšali.

Povsod govorimo in izjavljamo, da bodo naši delovni ljudje in občani v bodoče bolj prisotni pri prizadevanjih in tudi pri sanacijah ponekod že nevzdržnega stanja. Toda resno se sprašujem, kakšne so za to dejanske možnosti, ko se dostikrat srečujemo z izredno strokovnimi sredinami, ki dajejo v vsakem času tolažilne izjave, zelo verodostojne in tudi strokovno podkrepjene ekspertize, da iz določenih vlaganj ne bo ničesar, kar bi lahko škodovalo naravi, kasneje pa se pokaže ravno tisto, na kar ljudje čestokrat opozarjajo. Ljudje jasno povedo, da gre za načrtno zavajanje, seveda brez posledic. V Sloveniji imamo tudi velike projekte, ki so nam gotovo vsem znani, kjer še ni izrečena zadnja misel, vendar pa ti, ki prekrivajo stanje, ki so ga s svojim delovanjem povzročili, ostanejo vseskozi anonimni in tudi brez posledic. Mislím, da bo treba glede tega tudi stvari dosti bolj zaostri, kot je bilo to v preteklosti, zlasti če upoštevamo, da tudi podeželje ni več tako čisto, kot je bilo nekoč.

Rad bi podprl tiste razpravljalce, ki so se zavzeli za to, vsaj tako sem razumel, da ni mogoče vsega popraviti z inšpekcijo, z izvršilnimi predpisi in z

zaostreno zakonodajo. To je samo eden od načinov in vidikov, jaz pa bi osebno dal predost predvsem tistim oblikam, ki gradijo na vzgojno-izobraževalnem delu z odraslimi, zlasti pa še z mlajšo generacijo, ki ostaja dostikrat ob strani. Dobro poznam redno šolstvo in vidim, da te stvari še zmerom obravnavamo bolj kot okrasek, ne pa kot vsakdanjo nujo, čeprav je popolnoma jasno, da tudi ta generacija, ki dorašča, lahko veliko prispeva k izboljšanju okolja. Zlasti se mi zdi izredno pomembno, da na te vidike opozarjajo svobodne aktivnosti, društva in druge organizacije, kot so taborniki, planinci in drugi, ki lahko za varstvo okolja zelo veliko naredijo. Hvala.

Predsednik Stane Markič: Hvala! Želi še kdo besedo? Prosim, tovariš Polič!

Zoran Polič: Tovariš predsednik, tovarišice in tovariši delegati. Oprostite, moram dati kratko pojasnilo k pripombi tovariša Breclja v zvezi s 3. točko, da ne bi izgledalo, da se borim za državno intervencijo v nasprotju z intervencijo državljanov oziroma občanov.

Želim samo, da v 3. točki jasneje postavimo, da želimo opreti prizadevanja za varstvo okolja na dejavnost državljanov in občanov. V prvem odstavku pravimo, da je treba upoštevati pri reševanju teh problemov samoupravno sporazumevanje in družbeno dogovarjanje. Nato pa šele v tretjem odstavku povemo, da je potrebno celotno aktivnost v zvezi z varstvom človekovega okolja opreti na sodelovanje delovnih ljudi. Kdo pa se samoupravno sporazumeva, če ne delovni ljudje? In kaj pomeni pritegniti delovne ljudi k samoupravnemu sporazumevanju in dogovarjanju?

Zato predlagam, da se potencira ta vloga delovnega človeka, ker sem prepričan, da bo problem bolj rešljiv z aktivizacijo ljudi kot pa z zakonodajo in prisilo. Besedilo naj se zato — ob isti ideji, takole glasi: »Dosledno je treba uveljaviti pri reševanju družbenih problemov v zvezi z varstvom človekovega okolja neposredno angažiranje vseh delovnih ljudi, organiziranih v organizacije združenega dela in krajevne skupnosti. V njih in prek njih morajo razvijati potrebno aktivnost, da bi s samoupravnim sporazumevanjem in družbenim dogovarjanjem uspešno reševali nastale probleme na tem področju. Za uspešnost tega je nujna prisotnost in angažiranost družbenopolitičnih organizacij, družbenih organizacij in društev.«

Zdi se mi, da smo s tem postavili delovnega človeka tja, kjer mora biti, se pravi v krajevno skupnost in delovno organizacijo, kjer bo brez zakonodaje, ampak s samoupravnim sporazumevanjem in skupnim delovanjem reševal te probleme.

Predsednik Stane Markič: Upam, da bodo tovariši v skupini tole pretresli in da bodo temu primerno tudi popravili besedilo.

V zvezi z vprašanjem, ki ga je sprožil tovariš Golob in na katerega ni nihče odgovoril, bi dejal, da gre njegovo opozorilo glede realnosti predvsem v tej smeri, da je treba biti realen v možnostih, ki terjajo finančna sredstva. Prav gotovo bi morali narediti vse, da bi čimprej prišli do sredstev, ki jih zahtevajo sanacije oziroma nadaljnje preventivno poseganje. Mislim, da bi lahko rekli, da lahko neizmerno razvijamo mobilizacijo ljudi in celotnega subjektivnega faktorja. Omejeni pa smo tam, kjer gre za vprašanja tehnike in sredstev. V teh primerih pa bi se morali zelo zavzeti za to, da bi realno planirali, v

kakšnem času, kje in kako rešiti določene probleme. Meni se zdi, da ne bi bilo potrebno tega elementa izpuščati iz naših stališč.

Kar zadeva besedilo 5. točke, o kateri sta razpravljala tovariša Polič in Bulc, mislim, da je bil dogovor na Predsedstvu RK SZDL takšen, da je treba razvijati vse možne oblike, od ljubiteljskega združevanja ljudi in društev do razvijanja družbenoekonomskega odnosa kot sestavnega elementa našega celotnega združenega dela v samoupravnih interesnih skupnostih. Prvi sklep je bil, da je treba ustvariti široko mobilizacijsko fronto vseh delovnih ljudi, organizacij, društev, združenj in drugih, da bi reševali vprašanja v zvezi z varstvom okolja.

Drugi sklep pa je bil, da bo moralo biti vse to organiziranje takšno, da bo pri tem prišla do izraza odločujoča vloga delovnih ljudi in občanov v krajevnih skupnostih, v tozdih in v organizacijah združenega dela.

In tretjič: Samoupravne interesne skupnosti je treba formirati povsod tam, kjer so za to pogoji, in to na ustavnih principih. Predvsem naj se razvija v teh samoupravnih interesnih skupnostih družbenoekonomski odnos na podlagi načela menjave po delu. Celotna razprava ni dajala prednosti niti enim niti drugim samoupravnim interesnim skupnostim. Osnovno je, če se samoupravne interesne skupnosti formirajo, da mora v njih nastati tak družbenoekonomski odnos, kot je zanje značilen po ustavi in zakonih. Pomembno je, da so tu dohodkovni odnosi, da je tu menjava dela, da so uporabniki, ki neposredno izmenjujejo svoje interese in jih uresničujejo. Zato se mi zdi, da bi ta osnovni element morali poudariti.

Nikakor ne bi smeli dopustiti kakršnihkoli pojavov monopolizma in privatizacije pri združevanju v zvezi z varstvom okolja. Skratka, doseči bi morali, da postane skrb za varstvo okolja sestavina vseh in ne samo organiziranih tvorb. Postane naj sestavni element vseh družbenih faktorjev, kjerkoli ti delujejo. Mislim, da bi glede na to bilo dobro s teh vidikov preurediti 5. točko predloga stališč.

Če ni nadaljnjih udeležencev v razpravi, predlagam, da naša skupina zbere vse pripombe in jih skuša vnesti v besedilo predloga stališč, da bi kasneje o njih lahko sklepali. Ali se strinjate s tem? (Da.) Odrejam polurni odmor.

(Seja je bila prekinjena ob 11. uri in se je nadaljevala ob 11.35.)

Prehajamo na 3. točko dnevnega reda, na predlog za izdajo kazenskega zakona Socialistične republike Slovenije, z osnutkom zakona.

Predlog za izdajo zakona z osnutkom zakona je predložil Izvršni svet; prejeli ste ga z dopisom z dne 8. 2. 1977. Na podlagi drugega odstavka 250. člena poslovnika Skupščine SR Slovenije predlaga Izvršni svet, da se prva in druga faza združita, tako da zbor hkrati obravnava in sprejema predlog za izdajo zakona in zakonski osnutek. Ali se s predlogom Izvršnega sveta strinjate? (Da.) Ugotavljam, da se zbor strinja s predlogom predlagatelja glede združitve prve in druge faze zakonodajnega postopka.

Predlog za izdajo zakona z osnutkom zakona so obravnavali: Odbor za obravnavo kazenskega zakona, Zakonodajno-pravna komisija in Komisija za pravosodje. Poročilo Odbora o prvi obravnavi predloga za izdajo zakona z osnutkom ste prejeli z dopisom z dne 15. 3. 1977, naslednje poročilo Odbora z dopisom

z dne 17. 3. 1977 in Zakonodajno-pravne komisije in Komisije za pravosodje z dopisom z dne 17. 3. 1977.

Odbor za obravnavo kazenskega zakona predlaga v poročilu z dne 17. marca 1977 stališča, ki naj jih Družbenopolitični zbor sprejme v smislu 345. člena Ustave SR Slovenije in 72. člena poslovnika Skupščine SR Slovenije.

K obravnavi te točke so bili še posebej povabljeni predstavniki Republiškega sekretariata za pravosodje, organizacijo uprave in proračun, Vrhovnega sodišča SR Slovenije in Pravne fakultete.

Uvodno obrazložitev bo podala tovarišica Eva Naglič, članica Izvršnega sveta in republiška sekretarka za pravosodje, organizacijo uprave in proračun. Prosim!

Eva Naglič: Tovariš predsednik, tovarišice in tovariši delegati! Dosežena stopnja družbenih odnosov v naši socialistični samoupravni družbi in spremenjeni odnos te družbe do delovnega človeka in občana v smislu večje zaščite njunih pravic in svoboščin terjata tudi spremembe glede kazensko-pravnega varstva.

Po ustavi iz leta 1946, ustavnem zakonu iz leta 1953 in ustavi SFRJ iz leta 1963 je bila skoraj izključno federacija tista, ki je zagotavljala kazensko-pravno varstvo pravic in svoboščin delovnega človeka in občana, temeljev naše samoupravne socialistične ureditve, neodvisnosti in varnosti. To varstvo je federacija zagotavljala s tem, da je s kazenskim zakonikom iz leta 1951 določila, katera družbi nevarna dejanja so kazniva in kako naj se kaznuje tisti, ki stori kaznivo dejanje.

Nova zveza in republiško ustavo, izhajajoč iz načela o popolni suverenosti republik, tudi na kazensko-pravnem področju uveljavljata nove odnose. Uveljavlja se deljena zakonodaja pristojnosti med federacijo in republikami oziroma avtonomnima pokrajinama; in sicer je federacija pooblaščen, da ureja splošne pogoje in načela za izrekanje sankcije za kazniva dejanja, pogoje za izbris sankcij in za rehabilitacijo ter splošna pravila o uporabi vzgojnih ukrepov in o kaznovanju mladoletnikov. To je tako imenovani splošni del kazenskega zakona. Poleg tega federacija tudi določa kazniva dejanja zoper temelje socialistične samoupravne družbene ureditve Jugoslavije in varnost države, človečnost in mednarodno pravo, kazniva dejanja zoper ugled SFRJ ter njenih organov in predstavnikov, zoper ugled tuje države in njihovih šefov, zoper uradno dolžnost uradnih oseb v zveznih organih in zoper oborožene sile ter zoper enotnost jugoslovanskega trga. Republike oziroma pokrajini pa kazensko-pravno varujejo samoupravne pravice in druge pravice ter svoboščine in druge vrednote.

V skladu s tako postavljeno razporeditvijo zakonodajne pristojnosti na tem področju in zaradi uskladitve z ustavo je potrebno sprejeti novi kazenski zakon. Federacija je svoje področje uredila s kazenskim zakonom Socialistične federativne republike Jugoslavije, ki je bil sprejet septembra 1976 in bo začel veljati 1. 7. 1977. Socialistična republika Slovenija pa bo svoj del prisotnosti na področju kazensko-pravnega varstva uredila s kazenskim zakonom SR Slovenije, za katerega sta vam predlog za izdajo in osnutek predložena v obravnavo in sprejem. Predloženi osnutek kazenskega zakona SR Slovenije ne pomeni samo realizacije ustavne določbe o deljeni pristojnosti in formalne uskladitve z ustavo, ampak so izvršene mnoge spremembe v primerjavi z dosedanjim kazenskim zakonom, in to v smislu izpopolnitve in učinkovitejšega boja proti kriminaliteti.

Ob pristopu k pripravi osnutka kazenskega zakona je bilo ugotovljeno in poudarjeno, da ni treba spremeniti temeljnih načel naše sedaj veljavne kazenske zakonodaje, ker ta v zadostni meri zagotavljajo varstvo temeljnih vrednot naše socialistične samoupravne družbe. To pa seveda ne pomeni, da se ne bi smele vnesti spremembe in dopolnitve, ki bi napravile kazensko zakonodajo ustrežnejšo in učinkovitejšo. Zlasti je bilo poudarjeno, da ni izključeno opredeljevanje kot kaznivih dejanj novih oblik družbeno nevarnega delovanja in spreminjanje okvirov kazenskih sankcij ter upoštevanje potreb prakse in uveljavljanje novih spoznanj kazensko-pravne znanosti.

Upoštevajoč ta izhodišča je posebna skupina strokovnjakov za kazensko pravo že v letu 1974 pripravila predosnutke kazenskega zakona SR Slovenije, na podlagi katerega je bil v začetku leta 1975 izdelan prvi osnutek in dan v obravnavo širši strokovni in družbenopolitični javnosti. Na podlagi pripomb in predlogov iz razprave je bil v začetku leta 1976 izdelan drugi osnutek. Ta osnutek je služil kot osnova za usklajevanje z ostalimi republikami in pokrajinama.

Ob medsebojni izmenjavi osnutkov se je namreč ugotovilo, da so med osnutki kazenskih zakonov razlike, tako pri opredeljevanju, katera družbi nevarna ravnanja so kazniva dejanja, kot tudi glede predpisovanja kazenskih sankcij. Omenjeno je bilo, da so te razlike družbeno nesprejemljive.

Po končanem usklajevanju, ki je trajalo celo drugo polletje 1976, je bil pripravljen tekst osnutka, ki vam je bil predložen v obravnavo. Medrepubliško usklajevanje se bo nadaljevalo tudi v času pripravljanja predloga kazenskega zakona, ker še vedno obstajajo med posameznimi rešitvami bistvene razlike, za katere se meni da so nesprejemljive. Tudi ta osnutek prvega slovenskega kazenskega zakona je bil dan v razpravo strokovnim in družbenopolitičnim krogom. Tako so že med pripravljanjem osnutka o nekaterih posebno pomembnih vprašanih razpravljali: Odbor za obravnavo kazenskega zakona pri Družbenopolitičnem zboru, posebna skupina v okviru Sveta za politični sistem pri Republiški konferenci SZDL, Odbor za vprašanja posebnega družbenega varstva samoupravnih pravic in družbene lastnine v okviru Sveta za politični sistem pri Republiški konferenci SZDL in Koordinacijski odbor Republiškega sveta za vprašanja družbene ureditve.

O predloženem osnutku pa sta med drugimi razpravljali Komisija Predsedstva SR Slovenije za pomilostitve in Komisija Predsedstva SR Slovenije za varstvo ustavnosti in zakonitosti ter za proučevanje svoboščin, pravic in dolžnosti človeka in občana. Sekretariat za pravosodje, organizacijo uprave in proračun pa je organiziral razpravo o osnutku v strokovnih krogih, in to na sedežih vseh okrožnih sodišč, ki so se je udeležili poleg sodnikov in javnih tožilcev tudi drugi pravniki, ki se ukvarjajo s kazenskim pravom, ter nekateri člani republiške skupščine. Iz vseh teh razprav so bile zbrane pripombe in predlogi, ki so bili tudi posredovani skupščinskim telesom ob razpravi o osnutku. Poleg tega so svoje pripombe k osnutku dali tudi mnogi republiški organi, vsak zlasti s svojega področja dela, katerim je bil tudi posredovan osnutek. O nekaterih poglavjih kaznivih dejanj je razpravljala tudi Gospodarska zbornica Slovenije, ki je prav tako prispevala koristne predloge in sugestije. Vse tako zbrane pripombe se skrbno preučujejo in bomo mnoge od njih ob pripravi kazenskega predloga tudi upoštevali.

Tovarišice in tovariši delegati! Dovolite mi, da opozorim samo na nekaj bistvenih značilnosti osnutka kazenskega zakona SR Slovenije. Nova ustava

daje največji pomen samoupravnemu položaju delovnega človeka in občana v družbenem delu in v družbenopolitičnem sistemu. Odločanje delavca o pogojih in rezultatih svojega dela je postala njegova neodtujljiva pravica. Zato so v osnutku kazenskega zakona v večji meri kot doslej zavarovane njegove svoboščine in pravice v najširšem pomenu te besede. To je storjeno s spremembo nekaterih dosedanjih kaznivih dejanj in z uvedbo nekaterih novih, ki določajo kot kazniva tista ravnanja s katerimi se posega v osebno življenje posameznika in njegovo nedotakljivost in s katerimi se krši delavčeva neodtujljiva pravica do samoupravljanja.

S tako zastavljenim varstvom samoupravnih in osebnih pravic ter svoboščin se kar najbolje zagotavlja pravna varnost in zakonitost. Enako kot delavčevi pravici do samoupravljanja je dan poseben poudarek tudi varstvu družbene lastnine, ki je osnova združenega dela in samoupravljanja in dela, in sicer tako, da se kot kazniva dejanja inkriminirajo nekatere nove oblike poseganja po družbeni lastnini in dopolnjujejo že sedaj obstoječa kazniva dejanja.

Skladno z ustavo je v osnutku kazenskega zakona dan poseben poudarek varstvu stvari, ki so posebnega kulturnega in zgodovinskega pomena. To posebno varstvo je zagotovljeno na ta način, da se kakršnakoli oblika prilaščanja teh stvari opredeljuje kot težja oblika kaznivega dejanja.

Delovnemu človeku in občanu ustava zagotavlja pravico do zdravega življenjskega okolja. Človekovo življenjsko okolje ogrožajo oziroma ga onesnažujejo mnoga ravnanja in posegi vanj. Z namenom, da bi zavarovali človekovo življenjsko okolje zlasti pred takimi pogoji, ki ne samo da onesnažujejo okolje, ampak že celo ogrožajo živalski in rastlinski svet in človekovo zdravje, osnutek kazenskega zakona inkriminira take posege kot kazniva dejanja.

Osnutek kazenskega zakona pomeni tudi določen napredek v smeri humanizacije odnosa družbe do kršiteljev družbenih norm. To se kaže z dekriminacijo določenih kaznivih dejanj, z jasnejšo in določnejšo opredelitvijo oziroma opisi kaznivih dejanj, kar bo zagotavljalo večjo pravno varnost in zakonitost pri uporabi kazenskega zakona.

Prav tako so pri nekaterih kaznivih dejanjih znižane predpisane kazni, zlasti je v mnogih primerih znižan minimum predpisane kazni in je tako dana sodiščem večja možnost individualizacije kazni. S predvideno uvedbo pogojne obsodbe z varstvenim nadzorstvom se predvideva, da se bo pogojna obsodba lahko širše uporabljala kot doslej. Enako velja za pogojni odpust s prestajanja kazni, kjer je prav tako predvidena možnost odpusta z izrekom varstvenega nadzorstva.

Predpisane kazni so le v nekaterih primerih predvidene višje, kot so bile doslej, in to za najhujše oblike kaznivih dejanj. Smrtna kazen je predvidena samo za kvalificirane oblike umora.

Na splošno pa lahko ugotovimo, da se kriminalna politika bistveno ne spreminja. Kljub širokim razpravam v najrazličnejših sredinah so še vedno nekatera vprašanja odprta oziroma so stališča do njihove razrešitve različna. Nekatere od teh rešitev so v osnutku zakona postavljene v variantah, nekatere pa iz samega osnutka sploh niso razvidne ali pa so izpostavljene samo v obrazilu osnutka. Tako se je med razpravo o osnutku zastavljalo vprašanje, ali bo naša družba lahko takoj zagotovila realizacijo instituta pogojne obsodbe z varstvenim nadzorstvom. Previdno je, da bi varstveno nadzorstvo opravljali strokovni delavci socialnega skrbstva. V razpravi pa je bilo opozorjeno, da ni

dovolj kadrov niti sredstev za pridobitev dodatnih kadrov. Pri teh vprašanjih seveda ne gre pozabljati, da je prestajanje prostostne kazni v zavodih za družbo tudi materialno breme.

V zvezi s kaznivim dejanjem umora velja opozoriti, da smo v predosnutku zakona predvideli poleg umora, ki je opredeljen v 1. odstavku 47. člena osnutka, in kvalificiranih oblik umora, ki so določene v drugem odstavku tega člena, še posebno obliko tega dejanja, in sicer umor, storjen v posebno olajševalnih okoliščinah. Za ta umor je bila predvidena kazen zapora od 6 mesecev do 5 let. Določba je bila iz osnutka izpuščena, ker je ob usklajevanju osnutkov kazenskih zakonov bila s strani predstavnikov ostalih republik in pokrajin izražena bojazen, da bi se lahko v praksi zlorabljala.

Razprave v zvezi s kaznivimi dejanji zoper gospodarstvo so potrdile pravilnost zastavljenega koncepta teh kaznivih dejanj. V osnutku se v poglavju kaznivih dejanj zoper gospodarstvo poskušajo zajeti vsa tista kazniva dejanja, ki jih že danes obravnavamo kot gospodarski kriminal, so pa v veljavnem kazenskem zakoniku razvrščena v različnih poglavjih. Večina teh kaznivih dejanj ima nekaj skupnih elementov, in sicer: varstveni objekt so družbena sredstva v različnih oblikah; napad na družbena sredstva se v večini primerov izvaja znotraj organizacije združenega dela; storilci so odgovorne osebe; pri storitvi teh kaznivih dejanj storilci zlorablajo zaupanje, ki jim je bilo dano glede upravljanja z družbenimi sredstvi.

Ustava in zakon o združenem delu v pogledu pridobivanja, upravljanja in razpolaganja z dohodkom izenačujeta organizacije združenega dela, ne glede na to, ali so na področju gospodarske ali družbene dejavnosti. Taka opredelitev organizacij združenega dela je dobila svoj odraz tudi v osnutku kazenskega zakona, in sicer v tem smislu, da je izenačena kazensko-pravna odgovornost odgovornih oseb glede gospodarjenja z družbenimi sredstvi, ki delajo v organizacijah združenega dela na področju družbenih dejavnosti, s tistimi, ki delajo v organizacijah združenega dela na področju gospodarskih dejavnosti.

V zvezi s kaznivimi dejanji zoper gospodarstvo je potrebno tudi omeniti kaznivo dejanje grabeža. Po veljavnem kazenskem zakoniku v grabež pre-rastejo določena kazniva dejanja, s katerimi si je storilec prilastil na škodo družbenega premoženja sredstva ali stvari v vrednosti nad 30 tisoč din. V osnutku pa je grabež tako oblikovan, da zajema samo tista kazniva dejanja, kjer si storilec pridobi premoženjsko korist z zlorabo zaupanja, ne pa tudi s klasičnimi oblikami kriminalnega prilaščanja, kot so tatvina, rop, roparska tatvina in goljufija.

V razpravi so bile izražene pripombe zoper naslov poglavja: »Kazniva dejanja zoper gospodarstvo.« Kot je že bilo poudarjeno, je objekt kazensko-pravnega varstva tukaj družbeno premoženje oziroma družbena sredstva. Napad pa je dejansko usmerjen zoper upravljanje z družbenimi sredstvi, tako da je pripomba utemeljena in bo v fazi priprave zakonskega predloga potrebno najti ustrežnejši naslov za ta kazniva dejanja.

Na koncu še velja poudariti, da so v osnutku predloženega kazenskega zakona zajeta tudi vsa tista kazniva dejanja oziroma kazensko-pravne določbe, ki se nahajajo v posebnih republiških zakonih. S tem se realizira dogovorjeno stališče, da morajo biti v kazenskem zakonu zajeta vsa kazniva dejanja in da se posamezne kazensko-pravne določbe lahko nahajajo le v intervencijskih, ne pa v sistemskih zakonih.

Tovarišice in tovariši delegati! Predlagam, da po obravnavi predloženega osnutka kazenskega zakona in pripomb ter predlogov, ki so bili sprejeti v skupščinskih telesih, kakor tudi na današnji seji, sprejmete osnutek zakona in naložite predlagatelju, da pripravi predlog kazenskega zakona.

Predsednik **Stane Markič**: Ali želi poročevalec Odbora tovariš Janko Česnik dopolniti pismeno poročilo? (Da.) Prosim!

Janko Česnik: Tovarišice in tovariši! Odbor za obravnavo kazenskega zakona tega zbora je večkrat obravnaval osnutek tega zakona in tudi sicer spremljal pripravo besedila ter vsebino pripomb k besedilu kazenskega zakonika.

Ugotavljamo, da je besedilo skrbno pripravljeno in aktualizirano ter prilagojeno ustavnim spremembam in zakonu o združenem delu, zato predstavlja ustrezno zaščito temeljnih dobrin naše družbe.

Odbor podpira temeljna politična izhodišča osnutka, skladno s predlogi Odbora za vprašanja družbenega varstva samoupravnih pravic in družbene lastnine pri Republiški konferenci Socialistične zveze in obeh komisij Predsedstva SR Slovenije. Pri tem pa poudarja, da morajo razlike v našem osnutku v primerjavi z osnutki drugih republik in pokrajin temeljiti na specifičnih razmerah življenja in dela pri nas, ne pa morda na nekih namišljenih dilemah. Nekatere rešitve bo zato potrebno še proučiti.

Odbor je podrobno obravnaval besedilo osnutka in svojo razpravo posreduje v poročilu, ki ste ga prejeli, ter v predlaganih stališčih.

Odbor se zaveda, da je varstvo okolja, o katerem smo razpravljali v prejšnji točki dnevnega reda, bistvenega pomena za hitrejši razvoj naše družbe. Zato je treba posebej razpravljati tudi o tistih določbah, zlasti o členu 243 in nadaljnjih, ki obravnavajo tudi inkriminacijo takih dejanj, ki huje onesnažujejo okolje. Mislim, da je formulacija v stališčih, ki smo jih predlagali, morda nekoliko toga.

Odbor se je predvsem zavzemal za inkriminacijo takih dejanj, kjer posameznik ali organizacija nič ne ukrene zoper stalno onesnaževanje okolja in ni perspektive, da bi se tako stanje v primernem času uredilo. Seveda pa je potrebno pri inkriminaciji teh dejanj proučiti, kdaj naj začne tako kaznivo dejanje veljati oziroma, verjetno je potrebna neka družbena intervencija v tej smeri, da pač morajo biti ustvarjeni pogoji za kaznovanje takih storilcev, ker sicer je očitno, da take določbe zaradi velikega pomena, ki ga ima industrija oziroma njene organizacije združenega dela za naš razvoj, verjetno ne bomo izvajali. Zaradi tega bi verjetno na strani 4 stališč v drugem odstavku bolj ustrezala drugačna dikcija, zlasti v tem smislu, da se Odbor zavzema za inkriminacijo, da pa je treba proučiti konkretne ukrepe in sankcije, ki se tičejo takih dejanj. Odbor pričakuje, da bodo ta stališča še predmet današnje razprave in da jih bo treba še dopolniti.

Predsednik **Stane Markič**: Preden preidemo na razpravo, predlagam, da po končani razpravi Odbor za obravnavo kazenskega zakona po potrebi dopolni predložena stališča.

Pričenjam razpravo. Kdo želi besedo? Besedo ima tovariš Zoran Polič?

Zoran Polič: Tovarišice in tovariši delegati!

Menim, da je to pomemben akt, ki ga sprejemamo v republiški skupščini. To je tudi pomemben politični akt, ker nekatera vprašanja rešuje pri nas na povsem nov način v skladu z družbenopolitičnim sistemom. Prav zaradi tega je nujno, da smo temeljiti pri pripravi tega dokumenta. Pri tem ne gre seveda za nas delegate, ker mislim, da je to vendar, ob vsej politični pomembnosti tega akta, toliko strokovno področje, da se morajo strokovnjaki oziroma pravniki, ki delajo na tem področju in ki predvsem rešujejo te probleme, ne pa tudi delikte, ki jih storijo drugi, temeljito lotiti sedaj, ko je še čas, priprave predloga tega akta in dati konstruktivne predloge pri iskanju novih rešitev. Zato ne bom razpravljajl o vsebini samega kazenskega zakona, ker sem ga pač prebral, kot ga je najbrž vsakdo med nami, pač pa želim razpravljati o nekaterih stališčih, ki so bila sprejeta v Odboru in tem zboru, in pa stališčih, ki jih Odbor predlaga zboru v sprejem.

Predvsem se strinjam s tem, kar je ugotovila Komisija Skupščine SR Slovenije za pravosodje in kar je tudi posredovala tovarišica Nagličeva v uvodu, da se bo kljub že izvršenemu usklajevanju opravilo nadaljnje usklajevanje tega akta, tako z zveznim kazenskim zakonom kot tudi s podrobnimi akti drugih socialističnih republik in socialističnih avtonomnih pokrajin.

Kot zelo pomembno poudarjam ne toliko prvo obliko tega usklajevanja z zveznim zakonom kot to drugo obliko usklajevanja z ostalimi republikami in avtonomnima pokrajinama, posebno še v zvezi s predlaganimi novimi delikti na področju družbenoekonomskih odnosov in sploh družbenih odnosov. Če govorimo o enotnosti jugoslovanskega prostora in o enotnosti jugoslovanskega tržišča, seveda tudi delikti ne morejo in ne smejo povzročati tistih razlik, ki bi delinkvente spodbujale, da ne storijo delikte, na področju kjer ga za ostrejšo inkriminiranje dejanj, ampak tam kjer je kazen milejša. Nastajale bi namreč razlike, ki bi najbrž politično pomenile slabost našega sistema in jih je zato treba pravočasno odpraviti.

Dal bom še nekaj pripomb, ki niso zajete v stališčih tega zbora. Ko je obravnavala Komisija Skupščine SR Slovenije za pravosodje pripombe raznih organov in organizacij, je obravnavala tudi pripombe Gospodarske zbornice Slovenije. Predvsem se strinjam z ugotovitvijo Komisije Skupščine SR Slovenije za pravosodje, da se v 77. členu ne more vključiti neurejanje družbenoekonomskih odnosov kot dejanje, ki ga je treba kazensko inkriminirati, ker bi to pomenilo, da so tudi delegati v republiški skupščini lahko kaznovani, ker niso pravočasno sprejeli določenega zakona oziroma akta. Pravilno pa je stališče Komisije in nesprijemljiva pripomba Gospodarske zbornice Slovenije, ki bi jo na nek način bilo treba vključiti v stališča tega zbora, in sicer k 83. členu, pri katerem se Gospodarska zbornica Slovenije zavzema za to, da bi se izključili iz odgovornosti politični funkcionarji.

Kljub temu, da Komisija ne soglaša s tem, se mi zdi, da bi bilo prav, da v stališčih zbora odločno poudarimo, da kazenski zakon velja za vse enako. Ni treba namreč navajati, da se funkcionarji izvzemajo, ker zakon velja za vse enako, kar tudi pomeni, če zagreši tako dejanje funkcionar, gre za prav tako ali pa še hujše kaznivo dejanje, kot če isto dejanje stori — oprostite, da bom uporabil ti besedi — navaden državljani.

Prav tako se mi zdi, da ni dober predlog Komisije k 154. členu, pri katerem navaja, da naj bi predlagatelj proučil morebitno možnost dekriminacije tega kaznivega dejanja. Gre namreč za davčne delikte — utaje, zavajanje

in tako dalje. Komisija meni, naj bi predlagatelj proučil ta problem, ker je verjetno prav, da za te delikte izreka kazni le davčna komisija.

Menim, da ni prav, da za te delikte izreka kazni le davčna komisija. Vemo namreč, da v davčnih predpisih pomeni utaja kakšnega davka dvakratno ali pa trikratno odplačevanje tega. V določenih primerih pa pomeni delikt utaje tak zločin zoper skupnost, da je kazen, ki jo izreče davčna komisija, premajhna in je prav, da se to šteje za kaznivo dejanje. Predlagam, da zavrremo predlog Komisije in ne naložimo predlagatelju dolžnosti, da to reši tako, da izloči ta člen iz kazenskega zakona, s tem, da se prepusti davčni komisiji, da ocenjuje kaznivost teh dejanj.

Ker so preostale pripombe, ki jih imam k stališču odborov in komisij, vnesene v stališče zbora, bom dal še nekaj pripomb k tem stališčem, ker smatram da po njihovem sprejetju v zboru tudi jaz odgovarjam zanje in bi zato želel, da se upoštevajo.

Nekaj je nebitvenih pripomb. Predlagam, da v 2. točki besedo »rešitve« nadomestimo z besedo »zahteve«. Kaj to pomeni, če rečemo, da so rešitve vključene v kazenski zakon? Gre za to, da so zahteve, ki jih postavljamo v razmerju do kazenskega zakona, vključene vanj.

V drugem odstavku pa predlagam, da ne rečemo »zaradi uskladenosti z osnutki kazenskih zakonov«, ampak »zaradi enotne rešitve tega vprašanja z ostalimi republikami in avtonomnima pokrajinama«. Ne vem, zakaj ne bi za tem odstavkom vnesli besedila o smrtni kazni, ker se na drugem mestu ponavlja. Menim, da bi lahko kar nadaljevali z besedilom: »smatra pa«, namreč zbor, »da je treba pri kaznivem dejanju umora vnesti določbo, da se storilcu kaznivega dejanja upoštevajo te olajševalne okoliščine«. Pač pa menim, da se nadaljnje besedilo ne bi glasilo »takšno privilegirano obliko«, ampak »takšno dopolnilo glede storitve kaznivega dejanja bi olajšalo izvajanje.« Ne vem zakaj bi to bil privilegij oziroma privilegirana oblika? Predlagam pa, da sledi ta odstavek drugemu odstavku.

Sedaj prehajam k obravnavi bistvenih vprašanj. Gre za tri: Gre za besedilo na koncu: »zbor se zavzema za dekriminacijo predlagane uvedbe kaznivega dejanja protipravnega zavzetja zemljišč«.

Soglašam s tem, kar je predlagala Zakonodajno-pravna komisija, da bi bilo prav proučiti razliko med deliktom zavzetja zemljišča z namenom, da se obdeluje, in deliktom zavzetja zemljišča z namenom, da se gradi na zemljišču. Sicer sem bil že opozorjen na stališče, da tudi v primeru, če nekdo zavzame zemljišče zaradi obdelave, si s tem ni prilastil zemljišča. Lahko mu vsak trenutek zemljiško-knjžno dokažemo, da ni lastnik zemljišča in da ga mora vrniti. Če pa smo začeli urejevati odnose na vseh področjih družbenoekonomskega življenja, potem tudi vemo, da se da po redni poti urediti vprašanje obdelave družbene zemlje s strani kogarkoli. Kdorkoli kjerkoli opazi neobdelano zemljo in jo želi obdelovati, ve, kako se to da rešiti po redni poti. Lahko se obrne na krajevno skupnost, občinsko skupščino in druge organe, ki rešujejo in urejajo ta vprašanja. Z njimi lahko to uredi po redni poti tako, da si pridobi pravico obdelovati to zemljo za določeno dobo.

Če pa ne uporabi redne poti, ampak začne obdelovati takšno zemljo, se šteje, da to počenja v »slabi veri«. To pomeni, da se želi jutri deklarirati kot lastnik te zemlje in naenkrat bo na tem zemljišču lahko stala tudi kakšna stavba. To tudi pomeni, da ne postaja delinkvent šele tisti trenutek, ko je zazidal zemljišče, ampak da je postal delinkvent že tisti trenutek, ko si je

zemljišče protipravno prilastil. Zato bi morala biti olajševalna okoliščina le, če je bil v »dobri veri«. To pomeni, da ta zemlja leži ob njegovi in je razširil obdelovalno področje, ker je bil v dobri veri, da je to še en del njegove zemlje in se o tem ni šel prepričati v zemljiško knjigo. Če je pa lahko vedel, da to ni njegova zemlja, pa si jo je kljub temu po neredni poti prilastil, menim, da gre za delikt. Razlika sme biti res le v tem, v kakšne namene je kdo zavzel zemljišče, če le za obdelavo ali pa za zazidavo. Sem pa, moram reči, osebno proti temu, da bi se tudi v stališčih zbora zavzemali za dekriminacijo predlagane uvedbe tega kaznivega dejanja. Sem pa za to, če je že treba to vnesti v stališča, da zbor priporoči, da se prouči diferencirano kaznovanje, kar pomeni, da se dejanje inkriminira, ampak da so vendar razlike med samo obdelavo in zazidavo zemljišča. Nikdar pa se ne ve, kje je dejanski prehod in kdaj je z namenom protipravnega prilaščanja nekdo posegel po družbeni zemlji.

Že tovariš Česnik sam je nekoliko popravil stališče glede inkriminiranja onesnaževanja in uničevanja človekovega življenjskega okolja. Če kolikor toliko resno mislimo to, o čemer smo govorili v prvi točki, menim, da mora to ostati v kazenskem zakonu kot delikt.

Drugo vprašanje pa je, in to naj bi predlagatelj proučil, kako je možno k temu diferencirano pristopiti. Zame je hujši delikt, če nekdo danes gradi novo tovarno po načelu polnega onesnaženja okolja in ne upošteva vsega, kar je danes svet že dognal na tem področju ter ne postavi čistilne naprave, kot pa če podjetje dela še vedno na star način, ker je pač bila takrat, ko je bilo podjetje zgrajeno, taka navada, da smo gradili tako, da smo ob tem onesnaževali okolje. To pomeni, da je treba nove gradnje ostreje obravnavati in določiti rok za začetek inkriminacije takega stanja, in sicer tam, kjer danes to še ni urejeno.

Nisem povsem navdušen nad predlogom Komisije za pravosodje, da se določi celo rok do 1995. leta. Menim, da je treba kaznovanje nekaterih deliktov že sedaj zaostriti, za nekatere še neraziskane pa določiti nekoliko daljši rok. Zame je temeljna pripomba ta, da ni treba proučiti, ali se to dejanje inkriminira ali ne, ampak da se brezpogojno to določi kot delikt, s tem, da se določijo diferencirani pristopi h kaznovanju.

Menim, da je sicer prav to, kar je navedeno v zadnjem odstavku, ampak da tega ne bi vključili v stališča zbora, kajti če navedemo, da je treba uskladiti kazniva dejanja, in če je to res v zakonu, zgleđa, da vsi skupaj zakona nismo prebrali. Predlagam, da to črtamo. Predlagatelj bo moral, preden bo predlog predložil Skupščini, še enkrat preveriti uskladenost kazni za posamezna kazniva dejanja. Odbori zborov in Komisije Skupščine, ki bodo obravnavali ta akt, bodo lahko ugotavljali, če so kazni za posamezne delikte med seboj uskladene.

Predsednik Stane Markič: Kdo še želi razpravljati? (Nihče.) **Tovariš Česnik,** ali boš k tem pripombam lahko kaj rekel? (Da.) Besedo ima tovariš **Janko Česnik!**

Janko Česnik: Verjetno bi bilo še najbolj prav, da se dogovorimo za popravo tega akta tako, da skupaj s tovariši v zboru pregledamo ta stališča in jih predložimo zboru v popravljeni obliki, s tem, da upoštevamo pripombe,

ki jih je imel tovariš Polič. Ker ni razprave o teh stališčih oziroma sploh o osnutku kazenskega zakona, bi morda opozoril le še na nekatere pripombe, ki smo jih prejeli po seji Odbora za družbenopolitični sistem, ki pa se tudi nanašajo na vsebino kazenskega zakona. Morda ne bo odveč, če jih tudi v našem zboru nekoliko proučimo, zlasti z družbenopolitičnega vidika. Morda ni to toliko pomembno, vendar se mi zdi, da so v skladu s prizadevanji, ki smo jih navajali pri obravnavi prejšnje točke dnevnega reda o varstvu okolja, tudi pripombe, ki jih je v zvezi z obravnavo tega osnutka predložila Ribiška zveza Slovenije, kot tudi nekatere pripombe Lovski zveze Slovenije oziroma lovcev. Prav tako bi bilo morda ustrezno, če obravnavamo tudi pripombe Smučarske zveze Slovenije, ki pa niso zajete v poročilu Odbora, ker smo jih prejeli kasneje.

Nekoliko bom razpravljajal o teh pripombah.

Seveda bodo pripombe tako Lovski kot tudi Smučarske zveze Slovenije vgrajene v ta osnutek, ker se nanašajo na kazensko-pravno varstvo dobrin, ki jih imata ti dve zvezi v upravljanju. Menim, da bo to predlagatelj ustrezno upošteval. Gre za bistveno vprašanje, ali naj v naraščajoči športni vnemi, da se tako izrazim, in pri naraščajočem številu smučarjev po predlogu Smučarske zveze Slovenije uvrstimo med kazniva dejanja, podobno kot v javnem prometu, tudi določeno obnašanje nekaterih posameznikov na smučiščih.

Hkrati razpravljamo o zakonu o varnosti na smučiščih. V tem zakonu so taka nepravilna ravnanja inkriminirana kot prekrški. Na primer, če kdo vinjen vozi po smučišču ali vozi prehitro, ne da bi upošteval značaj smučarske proge, ki je tudi za otroke, za sankace itd. Skratka, morali bi smiselno, tako kot v prometu, uzakoniti tudi nekatera kazniva dejanja v zvezi z vožnjo na smučiščih. Zaenkrat so ta dejanja inkriminirana kot prekršek. Morda bi bilo dobro, da proučimo, ali je družbena nevarnost ob takem številu smučarjev in tudi ob taki priljubljenosti tega športa res tolikšna in ali je družbeno smotno, da se ta dejanja inkriminirajo kot kazniva dejanja. Odbor o tem ni razpravljajal.

To sem želel pred tem zborom obrazložiti le zaradi tega, da dam predlagatelju morda kakšno napotilo tudi v zvezi s tem.

Predsednik Stane Markič: Predlagam, da se Odbor sestane in popravi predlog teh stališč v smislu danih pripomb.

Zaključujem razpravo o predlogu za izdajo in osnutku kazenskega zakona in o predlogu stališč in predlagam, da takoj preidemo na naslednjo točko dnevnega reda in se vrnemo k obravnavi tega akta, ko bo Odbor predložil popravljeni predlog stališč.

Prehajamo na 4. točko dnevnega reda, to je na predlog odloka o ustanovitvi in imenovanju članov Iniciativnega odbora za ustanovitev Samoupravne interesne skupnosti Socialistične republike Slovenije za ekonomske odnose s tujino.

Predlog tega odloka je predložil Izvršni svet Skupščine SR Slovenije. Prejeli ste ga z dopisom z dne 17. 3. 1977. leta. Danes ste prejeli novo besedilo predloga odloka in mnenje Komisije Skupščine SR Slovenije za volitve, imenovanja in administrativne zadeve. Uvodno obrazložitev bo podal tovariš Jernej Jan, predsednik Komiteja Izvršnega sveta Skupščine Socialistične republike Slovenije za ekonomske odnose s tujino!

Jernej Jan: Tovariš predsednik, tovarišice in tovariši delegati!

Zbor republik in pokrajin Socialistične federativne republike Jugoslavije je na svoji seji 1. marca 1977. leta sprejel tri zakone, ki urejajo sistem ekonomskih odnosov s tujino in s katerimi se tudi ta del sistema družbene reprodukcije usklajuje z ustavo ter z načeli in določbami zakona o združenem delu. To so: zakon o deviznem poslovanju in kreditnih odnosih s tujino, zakon o prometu blaga in storitev s tujino in zakon o opravljanju gospodarske dejavnosti v tujini. V skladu z oblikovanimi novimi družbenoekonomskimi odnosi se v reševanje problematike ekonomskih odnosov s tujino v bodoče odločilno vključujejo delavci v združenem delu.

Devizni dohodek je v celoti izenačen z dinarskim dohodkom in je bistvena sestavna komponenta celotnega dohodka organizacije združenega dela ter v celoti pripada temeljnim organizacijam združenega dela, ki so sodelovale pri njegovem ustvarjanju, bodisi neposredno kot končni proizvajalci ali izvozniki bodisi posredno v prehodnih fazah proizvodnega procesa. Z drugimi besedami, temeljne in druge organizacije združenega dela ustvarjajo devize tako, da v odnosih s tujino realizirajo skupne rezultate dela in interese delavcev, dosežene v dohodkovnem sistemu medsebojne proizvodne, prometne in storitvene odvisnosti v območju Slovenije in v območju vse Jugoslavije.

Udeležba posamezne temeljne organizacije združenega dela v deviznem dohodku temelji na tekočem in minulem delu, ki so ga delavci te temeljne organizacije združenega dela vložili v poslovanje s tujino, in se določa s samoupravnimi sporazumi o različnih oblikah in načinih združevanja dela in sredstev ter s samoupravnimi sporazumi o različnih trajnih oblikah poslovnega sodelovanja, medsebojni dolgoročni proizvodni kooperaciji ali o medsebojnem poslovno-tehničnem sodelovanju. To pomeni, da se vsi pozitivni in negativni učinki poslovanja, odgovornosti in riziki pri prodaji blaga in storitev s tujino porazdelujejo na vse tiste organizacije združenega dela, ki so v sistemu medsebojne dohodkovne soodvisnosti in odgovornosti sodelovale pri proizvodnji blaga za izvoz, v skladu z njihovim prispevkom pri ustvarjanju deviznega dohodka.

Temeljna usmeritev sprejetega sistema ekonomskih odnosov s tujino je torej združevanje dela in sredstev za povečanje izvoza in za racionalno uporabo deviznega dohodka. Da bi ti procesi lažje in bolj uskladeni potekali, da bi se združeno delo ustrezno organiziralo za prevzem novih nalog in odgovornosti v zvezi z realizacijo predvidenih tokov deviznega priliva in odliva, da bi organizacije združenega dela usklajevale svoje odnose in interese pri planiranju in izvrševanju dogovorjene devizne politike, deviznega režima ter politike ekonomskih odnosov s tujino, se bodo v vsaki republici in avtonomni pokrajini ustanovili tudi novi samoupravni organizmi: samoupravne interesne skupnosti za ekonomske odnose s tujino.

Novi sistem ekonomskih odnosov s tujino prinaša tudi vrsto sprememb v organizaciji zunanjetrgovinskega poslovanja, mreže in kadrov doma in v tujini. V skladu s funkcijami, ki jih imajo socialistične republike in socialistični avtonomni pokrajini po ustavi Socialistične federativne republike Jugoslavije, je v novih sistemskih zakonih posebej poudarjena njihova vloga in odgovornost na področju ekonomskih odnosov s tujino. Republike in avtonomni pokrajini prevzemajo tudi svoj del odgovornosti za izvrševanje deviznega sistema, za stanje ekonomskih odnosov s tujino in uresničevanje skupno dogovorjene devizne politike.

Ta odgovornost se odraža pri oblikovanju in izvrševanju razvojne politike, konkretizira se v odgovornosti in obveznosti za realizacijo dogovorjene projekcije plačilnobilančnega in deviznobilančnega položaja republike v enotni plačilni in devizni bilanci Jugoslavije ter v odgovornosti za stanje in dogajanje v zunanjetrgovinski mreži doma in v tujini, odgovornosti za kadre, odgovornosti za dohodkovno povezovanje proizvodnje in trgovine itd.

S tem je še bolj poudarjena vloga ekonomskih odnosov s tujino kot ene izmed bistvenih sestavin planiranja in uresničevanja sprejete razvojne in ekonomske politike v republiki. Zato moramo oblikovati politiko in koncept ter opredeliti interese glede na materialne možnosti razvoja na temelju obstoječe gospodarske strukture in strukture, ki jo zavestno gradimo. Pri tem se moramo neposredno povezovati z združenim delom v preostalih republikah in prek federacije ter oblikovati skupno politiko, načela in kriterije sistema in mehanizmov ekonomskih odnosov s tujino.

Tako opredeljeni vloga in odgovornost pa nam nalagata, da se v republiki ustrezno organiziramo in usposobimo za prevzem in izvrševanje obsežnih novih nalog in funkcij ter ukrenemo vse tisto, kar smo dolžni storiti, da bi sprejeti sistem ekonomskih odnosov s tujino pravočasno zaživel.

S tem v zvezi so pred nami neposredno predvsem naslednje skupine nalog: Ustanoviti moramo Samoupravno interesno skupnost Slovenije za ekonomske odnose s tujino in opredeliti delovno področje in mehanizme njenega delovanja. Skupnost se mora konstituirati najkasneje do 30. septembra tega leta. Pri Izvršnem svetu Skupščine SR Slovenije bo treba ustanoviti Koordinacijski odbor za organizacije združenega dela, ki opravljajo zunanjetrgovinski promet. Ta bo usmerjal samoupravno organiziranje in povezovanje proizvodnje in trgovine uveljavljaj sprejeto politiko na področju zunanjetrgovinske mreže in kadrov ter opravljal nadzor nad družbenoekonomskimi odnosi v zunanjetrgovinski operativi. Glede na njegovo pomembno družbenopolitično in ekonomsko funkcijo bo treba podrobneje opredeliti pristojnosti, kriterije in politiko v zvezi z njegovim delovanjem. Izvršiti bo treba potrebne organizacijske spremembe in okrepiti republiške upravne organe, ki so pristojni za področje ekonomskih odnosov s tujino, ter predvideti njihova pooblastila in pooblastila Izvršnega sveta Skupščine SR Slovenije povsod tam, kjer za to dajejo zvezni zakoni ustrezno osnovo in odgovornost.

Glede na to, da so na številnih področjih uresničevanja devizne politike vgrajeni enotni kriteriji in merila, ki morajo biti dogovorjeni in usklajeni med republikami in avtonomnima pokrajinama, bo še posebej intenzivirano delo v zvezi z usklajevanjem stališč v okviru federacije in med republikami. To terja opredelitev ustreznih metod za pripravo, oblikovanje in zastopanje stališč.

V skladu s potrebo po družbenoekonomski preobrazbi naših zunanjetrgovinskih organizacij združenega dela bo treba proučiti in preveriti celotno zunanjetrgovinsko mrežo doma in v tujini ter kadre, ki so zaposleni v zunanjetrgovinski mreži doma in v tujini.

Pri tem gre predvsem za družbenopolitično in ekonomsko presojo, ali obstoječa zunanjetrgovinska mreža in kadri ustrezajo pogojem, postavljenim v novih zakonih in usmeritvah, in usmeritvam, dogovorjenim v republiki.

Prav tako bo treba proučiti in preveriti stanje in probleme na področju vlaganj sredstev tujih oseb v domače organizacije združenega dela, na področju dolgoročne proizvodne kooperacije s tujino ter transfera tehnologije in obliko-

vati ustrezno politiko za nadaljnji razvoj takšnega dolgoročnega sodelovanja s tujino.

Podrobneje bo treba, v skladu s splošnim sistemom planiranja, opredeliti postopke planiranja ekonomskih odnosov s tujino. Treba bo izdelati metodologijo za sestavljanje in spremljanje plačilnobilančnega in deviznobilančnega položaja republike v plačilni in devizni bilanci Jugoslavije. S tem v zvezi je treba oblikovati ustrezen sistem statistike in evidenc, sistem kazalcev in še posebej zagotoviti neodvisen sistem evidentiranja in izkazovanja stanja ter tokov.

Poleg tega pa bo treba opraviti še številne druge naloge, ki so v zvezi s povečano republiško pristojnostjo na področju ekonomskih odnosov s tujino, od podrobnejše opredelitve instrumentarija za pospeševanje izvoza, do oblikovanja in uresničitve nove vloge in funkcije bank v ekonomskih odnosih s tujino, ustanovitve republiške devizne inšpekcije in tako dalje. Vse našteje in druge zahtevne naloge na področju ekonomskih odnosov s tujino pa bo mogoče izvršiti, če bomo v ta namen tudi usposobili ustrezne kadre, in to tako za njihovo funkcijo pri samoupravnem sporazumevanju kot tudi za delo na vodilnih in drugih strokovnih delovnih mestih doma in v tujini.

V zvezi z izvrševanjem novih nalog in funkcij republike na področju ekonomskih odnosov s tujino bo treba sprejeti tudi nekatere nove zakone ter vnesti določene spremembe in dopolnitve v obstoječe zakone. Na novo bo treba sprejeti zakon o Samoupravni interesni skupnosti Slovenije za ekonomske odnose s tujino in zakon o Koordinacijskem odboru pri Izvršnem svetu Skupščine SR Slovenije za organizacije združenega dela, ki opravljajo zunanjetrgovinski promet.

Spremeniti oziroma dopolniti bo treba obstoječe zakone o republiški upravi in o Izvršnem svetu Skupščine SR Slovenije ter vnesti v nekatere druge republiške zakone določbe, ki se nanašajo na uresničevanje novih funkcij republike na področju ekonomskih odnosov s tujino. To bo treba upoštevati predvsem pri zakonu o Narodni banki Slovenije, zakonu o Gospodarski zbornici Slovenije in zakonu o družbenem planiranju, pa tudi pri urejevanju financiranja splošnih družbenih potreb, pri urejevanju prekrškov, Javnega pravobranilstva, Službe družbenega knjigovodstva ter pri urejevanju statističnih raziskovanj.

V okviru Izvršnega sveta Skupščine SR Slovenije so že v pripravi teze za zakon o Samoupravni interesni skupnosti Slovenije za ekonomske odnose s tujino in za zakon o Koordinacijskem odboru pri Izvršnem svetu Skupščine SR Slovenije za organizacije združenega dela, ki opravljajo zunanjetrgovinski promet. Predlog za izdajo teh dveh zakonov z osnutkoma bosta predložena Skupščini SR Slovenije v aprilu tega leta, kar bo dalo dovolj časa, da se v maju in juniju tega leta v organizacijah združenega dela, v skupščinskem mehanizmu, v Gospodarski zbornici Slovenije, Sindikatih in drugih organih in organizacijah opravijo širše in poglobljene razprave. Ta dva zakona bi morala biti sprejeta najkasneje do konca julija tega leta, to je še pred skupščinskimi počitnicami.

Skupščini SR Slovenije bodo tudi pravočasno predloženi drugi potrebni zakoni, predlogi za reorganizacijo republiških organov in tako dalje, ki se nanašajo na izvrševanje sprejetega sistema ekonomskih odnosov s tujino.

Tovarišice in tovariši delegati! Slovensko gospodarstvo že več kot eno tretjino svojega družbenega proizvoda zamenjuje s tujino. Ena izmed njegovih temeljnih značilnosti je še vedno premočna odvisnost od uvoza in prevelika usmerjenost v prodajo doma, razdrobljenost, odsotnost dohodkovne povezanosti

od proizvajalcev surovin do proizvajalcev končnih izdelkov ter nezadostna povezanost trgovine s proizvodnjo.

Ob pozitivnih rezultatih menjave v 1976. letu velja opozoriti, da regionalna usmeritev blagovne menjave slovenskega gospodarstva ni zadovoljiva. Ob pozitivnih tendencah, ki se kažejo v povečanju izvoza v države v razvoju in skladnejšem gibanju menjave z razvitimi zahodnimi državami, je zaskrbljujoče, da blagovna menjava z vzhodnoevropskimi socialističnimi državami upada, in to tako na področju izvoza, še močneje pa pri uvozu.

Glede na to, da je obseg uvoza iz teh območij pogoj za možnost prodaje naših izdelkov na teh tržiščih in da se tudi za menjavo z vzhodnoevropskimi socialističnimi državami povečuje odgovornost republik in avtonomnih pokrajin, se bo moralo gospodarstvo SR Slovenije v večji meri usmeriti na nakup v teh državah, in to še posebej na uvoz opreme, ker so sredstva za uvoz opreme iz konvertibilnega območja zelo omejena.

Prav tako je treba še nadalje pospešeno razvijati ekonomske odnose z državami v razvoju. Sprejeti novi sistem ekonomskih odnosov s tujino nudi našemu gospodarstvu širše možnosti razvoja, hkrati pa postavlja predenj nove, izredno zahtevne naloge. Pri tem je temeljna naloga sprememba dosedanje usmeritve od pretežno uvozno usmerjenega gospodarstva, ki teži predvsem k prodaji na domačem trgu, na vse bolj izvozno usmerjeno gospodarstvo, ki se bo bolj oskrbovalo z domačimi surovinami in polizdelki. To pa terjaja, da se temeljne in druge organizacije združenega dela v Sloveniji in v Jugoslaviji medsebojno proizvodno in dohodkovno bolj povezujejo, od proizvajalcev surovin, polizdelkov, do proizvajalcev končnih izdelkov, vključno s prometom blaga in storitev, na temelju priložnostne, prometne in storitvene soodvisnosti pri ustvarjanju in uporabi deviznega dohodka. To pa tudi terjaja, da vsaka organizacija združenega dela opredeli konkretne oblike povezovanja z drugimi organizacijami združenega dela iz območja vse Jugoslavije, izhajajoč pri tem iz novih dodatnih motivov za združevanje dela in sredstev z namenom doseganja večjega izvoza in racionalne nadomestitve uvoza.

Prav tako to terjaja, da se vsebina obstoječih samoupravnih sporazumov o združevanju dela in sredstev dopolni oziroma da se v integracijske povezave, ki sedaj potekajo, vnese nova vsebina in tudi devizna komponenta.

Od tega, kako nam bo uspelo zasnovati in uresničiti te usmeritve in v kakšni meri bomo sposobni izkoristiti priložnost in možnosti, ki nam jih nudi sprejeti sistem ekonomskih odnosov s tujino, sta v bistveni meri odvisni stopnja in kvaliteta našega bodočega razvoja, še posebej pa razvoja predelovalne industrije, ki ima v Sloveniji pomemben delež.

Pred organizacijami združenega dela so tudi pomembne naloge, ki se nanašajo na organizacijo zunanjetrgovinske mreže doma in v tujini, urejanje stanja in odnosov v zunanjetrgovinski operativi, na kadrovsko politiko, predvsem pa na organizacijsko in dohodkovno povezavo med proizvodnimi in trgovinskimi organizacijami in s preostalimi subjekti na področju ekonomskih odnosov s tujino.

Pri slednjem gre predvsem za trajno samoupravno združevanje dela in sredstev, ki temelji na skupnem programiranju razvojne in poslovne politike, skupnem ustvarjanju in razporejanju dohodka ter skupni odgovornosti in riziku. Ta proces poteka v SR Sloveniji razmeroma počasi. Zato ga je treba pospešiti in na tej osnovi zagotoviti nadaljnji obstoj in razvoj organizacijam združenega dela, ki se ukvarjajo z zunanjetrgovinskim prometom, ter jih usposobiti za

kvalitetnejše ovrednotenje naših izdelkov na tujih tržiščih, za ustrežnejšo regionalno usmeritev blagovnih tokov ter širše povezovanje uvoza z izvozom.

Tovarišice in tovariši delegati! Pri ustanovitvi Samoupravne interesne skupnosti Slovenije za ekonomske odnose s tujino gre za samoupravno interesno skupnost specifičnega značaja, kakršna doslej še ni bila ustanovljena.

Njene naloge, dejavnost in pristojnosti so zelo pomembne. Skupnost je eden izmed temeljnih členov samega sistema. Brez njenega delovanja sprejeti sistem ekonomskih odnosov s tujino sploh ne more zaživeti. V njej organizacije združenega dela planirajo in usklajujejo svoje interese ter medsebojne odnose pri planiranju ekonomskih odnosov s tujino in pomembno vplivajo na oblikovanje tekoče ekonomske politike in njeno izvrševanje. V zvezi s tem se dogovarjajo o izvajanju sprejetega plana in ekonomske politike in sprejemajo mehanizme in kriterije za izvrševanje dogovorjene projekcije plačilnobilančnega in deviznobilančnega položaja republike v enotni plačilni in devizni bilanci Jugoslavije, urejajo mehanizme in inštrumente za pospeševanje izvoza blaga in storitev, se dogovarjajo o načinih in kriterijih za usklajevanje dogovorjenega obsega kreditnih odnosov s tujino in tako dalje.

Z opravljanjem teh nalog bo skupnost pomemben dejavnik, pri oblikovanju politike, načrtovanju razvoja in ekonomskih odnosov s tujino, pri organiziranosti združenega dela ter združevanju dela in sredstev za uresničevanje razvojne politike z vidika ekonomskih odnosov s tujino.

Temeljni izhodišči za oblikovanje delegatskega sistema Skupnosti morata biti dohodkovna povezanost ter dohodkovna in proizvodna soodvisnost temeljnih organizacij združenega dela pri ustvarjanju in uporabi deviznega dohodka.

Delegata za Skupščino Skupnosti naj delegirajo temeljne delegacije, ki naj jih volijo temeljne in druge organizacije združenega dela, ki v medsebojni proizvodni, prometni in storitveni soodvisnosti ustvarjajo in uporabljajo devizni dohodek ter v ta namen v različnih oblikah združujejo delo in sredstva.

Da bi se tak delegatski sistem lahko pravočasno oblikoval, je treba takoj pristopiti k ugotavljanju te soodvisnosti, predvsem med proizvajalci surovin, proizvajalci polizdelkov in proizvajalci končnih izdelkov, vključno s prometom blaga in storitev, ne glede na obstoječe povezave v okviru delovnih organizacij in sestavljenih organizacij združenega dela. To je neposredna, takojšnja naloga vsake temeljne organizacije združenega dela. Poleg tega pa bi bilo treba, da Gospodarska zbornica Slovenije ob sodelovanju Inicijativnega odbora za ustanovitev Skupnosti takoj prične z aktivnostjo v smeri ugotavljanja takih povezav kot podlage za oblikovanje temeljnih delegacij za Samoupravno interesno skupnost Slovenije za ekonomske odnose s tujino.

Da bi se Samoupravna interesna skupnost Slovenije za ekonomske odnose s tujino pravočasno konstituirala, je treba takoj pristopiti k potrebnim pripravam za njeno ustanovitev. Organizacijske priprave za ustanovitev ter delo pri oblikovanju samoupravnega sporazuma o delu, organizaciji in medsebojnih odnosih članov Skupnosti naj potekajo istočasno z razpravo o zakonu o ustanovitvi te skupnosti. Zato Izvršni svet Skupščine SR Slovenije in Gospodarska zbornica Slovenije predlagata, da se imenuje Inicijativni odbor za ustanovitev Samoupravne interesne skupnosti Slovenije za ekonomske odnose s tujino z naslednjimi nalogami:

— da izvrši vse potrebne priprave za ustanovitev in konstituiranje Samoupravne interesne skupnosti Slovenije za ekonomske odnose s tujino;

— da pripravi ustrezne predloge za delegatsko zasnovo in sestavo skupščine te skupnosti;

— da sodeluje pri pripravi zakona o Samoupravni interesni skupnosti Slovenije za ekonomske odnose s tujino;

— da oblikuje in predlaga izhodišča za samoupravno sporazumevanje v Skupnosti o planiranju ekonomskih odnosov s tujino, izvrševanju politike kreditnih odnosov s tujino in izvrševanju projekcije plačilnega in deviznobilančnega položaja Slovenije v enotni plačilni in devizni bilanci Jugoslavije ter da sodeluje v vseh potrebnih pripravah za ustanovitev in konstituiranje Samoupravne interesne skupnosti Jugoslavije za ekonomske odnose s tujino.

Pri tem velja poudariti, da gre pri teh nalogah Iniciativnega odbora za kontinuirano in zahtevno delo, ki bo do konstituiranja Skupnosti močno angažiralo člane Iniciativnega odbora in jih odtegovalo od njihovega rednega dela.

V postopku priprave predloga za imenovanje članov Iniciativnega odbora je Gospodarska zbornica Slovenije konzultirala organizacije združenega dela, ki ustvarjajo približno polovico slovenskega izvoza. Kandidate za člane Iniciativnega odbora so predlagali organi upravljanja teh organizacij. Predstavniki Izvršnega sveta Skupščine SR Slovenije in predstavniki Gospodarske zbornice Slovenije v Iniciativnem odboru pa zagotavljata ustrezno sodelovanje in strokovno ter drugo pomoč republiških upravnih organov in Gospodarske zbornice pri izvrševanju njegovih nalog.

Predlagam, da Skupščina SR Slovenije imenuje v Iniciativni odbor za ustanovitev Samoupravne interesne skupnosti Slovenije za ekonomske odnose s tujino člane, ki jih skupno predlagata Izvršni svet Skupščine SR Slovenije in Gospodarska zbornica Slovenije. Hvala lepa.

Predsednik Stane Markič: Hvala lepa! Želi besedo predstavnik Zakonodajno-pravne komisije? (Ne.) Želi besedo predstavnik Komisije za volitve, imenovanja in administrativne zadeve? (Ne.)

Pričenjam razpravo. Kdo želi besedo? Besedo ima tovarišica Lojzka Čotar!

Lojzka Čotar: Doslej pravzaprav ni bila praksa, da bi dajali pripombe h kadrovskim predlogom, ker so bili grajeni na predhodnih in časovno usklajenih postopkih. Ne glede na to, da smo danes prejeli na klop mnenje Komisije za volitve, imenovanja in administrativne zadeve, smo na Obali imeli določene pripombe glede zastopanosti raznih dejavnosti in glede profilov kadrov. V tem smislu je pravzaprav predlog odloka danes popravljen.

Še vedno pa ostaja pripomba, da v ta predlog ni vključena niti ena ženska čeprav na tem področju oziroma v dejavnostih dela precej žensk. Tako je ta predlog torej delno v nasprotju z našimi, že sprejetimi kadrovskimi kriteriji. Zato predlagam, da se to v prihodnje upošteva. Hvala lepa.

Predsednik Stane Markič: Želi še kdo besedo? Besedo ima tovariš Marko Bulc!

Marko Bulc: Bom kratek. Če se že bo ponovno razpravljalo o kadrovski sestavi tega iniciativnega odbora, dajem, poleg sugestij, ki so že dane, še eno: Ker gre za samoupravno interesno skupnost, naj bo vendar v njem še kakšen samoupravljealec in ne le izključno direktorji. Morda bi bil v njem kak-

šen predsednik delavskega sveta ali kakšen delegat ali kdo drug, kar bi bilo koristno. To je bilo danes popravljeno? Tega pa še nisem videl.

Predsednik Stane Markič: Lahko bi napisali, da so v tem odboru predsedniki delavskih svetov, ne pa direktorji. Pred seboj imamo dopolnjeni predlog, ki ste ga danes prejeli na klop. Na pripombe, ki sta jih dala Komisija za volitve, imenovanja in administrativne zadeve in Predsedstvo Skupščine SR Slovenije, je predlagatelj reagiral in predlagal dopolnitev sestave tega iniciativnega odbora z dvema novima tovarišema, ki sta predsednika centralnih delavskih svetov. Seveda je treba upoštevati pripombo, ki jo je dala tovarišica Čotarjeva. Razumel sem, da je to predlagala za v prihodnje in ne pri predlogu tega odloka.

Prosim, želi še kdo besedo v zvezi s sestavo tega iniciativnega odbora oziroma sploh v zvezi z informacijo, ki jo je dal tovariš Jan? (Ne.) Prehajamo na glasovanje. Kdor je za predlog tega odloka, naj prosim dvigne roko! (Vsi delegati dvignejo roko.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Ugotavljam, da je Družbenopolitični zbor soglasno sprejel odlok o ustanovitvi in imenovanju članov Iniciativnega odbora za ustanovitev Samoupravne interesne skupnosti Socialistične republike Slovenije za ekonomske odnose s tujino.

Prehajam na 5. točko dnevnega reda, to je na volitve in imenovanja.

1. Predlog odloka o imenovanju namestnika republiškega sekretarja za industrijo.

Predlog odloka je predložila Komisija za volitve, imenovanja in administrativne zadeve. Predlog odloka sta prejeli danes na klop. Izvršni svet Skupščine SR Slovenije se z odlokom strinja. Želi kdo razpravljati v zvezi s predlogom tega odloka? (Nihče.) Dajem predlog odloka na glasovanje. Prosim, kdor je za predlog tega odloka, naj dvigne roko! (Vsi delegati dvignejo roko.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Ugotavljam, da je Družbenopolitični zbor soglasno sprejel predlog odloka o imenovanju namestnika republiškega sekretarja za industrijo. S tem je bil v Družbenopolitičnem zboru imenovan Andrej Miklavčič za namestnika republiškega sekretarja za industrijo.

2. Predlog odloka o izvolitvi treh članov Odbora za nagrado Antifašističnega sveta narodne osvoboditve Jugoslavije.

Predlog odloka je predložila Komisija za volitve, imenovanja in administrativne zadeve. Izvršni svet Skupščine SR Slovenije se s tem predlogom strinja. Predlog odloka ste prejeli z dopisom z dne 15. 3. 1977. leta. Pričenjam z razpravo. Prosim, želi kdo razpravljati v zvezi s predlogom tega odloka? (Nihče.) Dajem predloga odloka na glasovanje. Kdor je za predlog tega odloka, naj prosim dvigne roko! (Vsi delegati dvignejo roko.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Ugotavljam, da je Družbenopolitični zbor soglasno sprejel predlog odloka, s katerim so v tem zboru izvoljeni v Odbor za nagrado Antifašističnega sveta narodne osvoboditve Jugoslavije: Franc Kimovec, član Sveta federacije, Jože Slivnik, redni profesor Fakultete za naravoslovje in tehnologijo Univerze v Ljubljani in Beno Zupančič, podpredsednik Skupščine Socialistične republike Slovenije.

3. Predlog odloka o izvolitvi dveh članov Upravnega odbora Sklada za pospeševanje upodablajoče umetnosti Moše Pijade.

Predlog odloka je predložila Komisija za volitve, imenovanja in administrativne zadeve. Predlog odloka ste prejeli z dopisom z dne 15. 3. 1977. leta. Izvršni svet Skupščine SR Slovenije se s predlaganim odlokom strinja. Želi kdo razpravljati v zvezi s tem? (Nihče.) Dajem predlog odloka na glasovanje. Kdor je za predlog tega odloka naj prosim dvigne roko! (Vsi delegati dvignejo roko.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Ugotavljam, da je Družbenopolitični zbor soglasno sprejel predlog odloka o izvolitvi dveh članov Upravnega odbora Sklada za pospeševanje upodablajoče umetnosti Moše Pijade. V Družbenopolitičnem zboru sta bila v skladu s tem odlokom izvoljena za člana Upravnega odbora tega sklada Stojan Batič, akademski kipar, svobodni umetnik iz Ljubljane in Andrej Ujčič, umetnostni zgodovinar, član Izvršnega sveta Skupščine SR Slovenije in predsednik Republiškega komiteja za kulturo.

4. Predlog odloka o izvolitvi predsednika Okrožnega sodišča v Ljubljani.

Predlog odloka je prav tako predložila Komisija za volitve, imenovanja in administrativne zadeve. Predlog odloka ste prejeli z dopisom z dne 15. 3. 1977. leta. Izvršni svet Skupščine SR Slovenije se strinja s predlogom odloka. Želi kdo razpravljati v zvezi s predlogom tega odloka. (Nihče.) Dajem predlog tega odloka na glasovanje. Kdor je za predlog tega odloka, naj prosim dvigne roko! (Vsi delegati dvignejo roko.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Ugotavljam, da je Družbenopolitični zbor soglasno sprejel predlog odloka o izvolitvi predsednika Okrožnega sodišča v Ljubljani. S tem odlokom je bila v Družbenopolitičnem zboru izvoljena za predsednika Okrožnega sodišča v Ljubljani Francka Strmole-Hlastec, sodnica Vrhovnega sodišča Socialistične republike Slovenije. Hkrati je tudi razrešena funkcije sodnika Vrhovnega sodišča SR Slovenije, ki jo je opravljala do sedaj.

5. Predlog odloka o razrešitvi namestnika republiškega sekretarja za mednarodno sodelovanje.

Tudi predlog tega odloka je predložila Komisija za volitve, imenovanja in administrativne zadeve. Predlog odloka ste prejeli. Izvršni svet se s predlaganim odlokom strinja. Želi kdo razpravljati o predlogu tega odloka? (Nihče.) Dajem predlog odloka na glasovanje. Kdor je za predlog tega odloka, naj prosim dvigne roko! (Vsi delegati dvignejo roko.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Ugotavljam, da je Družbenopolitični zbor soglasno sprejel predlog odloka o razrešitvi namestnika republiškega sekretarja za mednarodno sodelovanje. S tem je bil v Družbenopolitičnem zboru razrešen Milan Šamec dolžnosti namestnika republiškega sekretarja za mednarodno sodelovanje.

6. Predlog odloka o imenovanju predstavnikov družbene skupnosti, ki jih imenuje Skupščina Socialistične republike Slovenije v Svet Loterijskega zavoda Slovenije, in o določitvi organizacij, ki imenujejo svojega predstavnika v ta svet.

Tudi predlog tega odloka je predložila Komisija za volitve, imenovanja in administrativne zadeve. Predlog odloka ste prejeli. Izvršni svet Skupščine SR Slovenije se strinja s predlogom tega odloka. Prosim, želi kdo razpravljati v zvezi s tem? (Nihče.) Dajem predlog tega odloka na glasovanje. Kdor je za predlog tega odloka, naj prosim glasuje! (Vsi delegati glasujejo za.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Ugotavljam, da je Družbenopolitični zbor soglasno sprejel predlog odloka o imenovanju predstavnikov družbene skupnosti, ki jih imenuje Skupščina Socialistične republike Slovenije v Svet Loterijskega zavoda Slovenije, in o določitvi organizacij, ki imenujejo svojega predstavnika v ta svet.

7. Predlog odloka o imenovanju direktorja Loterijskega zavoda Slovenije.

Tudi predlog tega odloka je predložila Komisija za volitve, imenovanja in administrativne zadeve. Predlog odloka ste prejeli. Izvršni svet Skupščine SR Slovenije se strinja s predlogom odloka. Želi kdo razpravljati v zvezi s predlogom tega odloka? (Nihče.) Kdor je za predlog tega odloka, naj prosim dvigne roko! (Vsi delegati dvignejo roko.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Ugotavljam, da je Družbenopolitični zbor soglasno sprejel predlog odloka o imenovanju direktorja Loterijskega zavoda Slovenije. S tem je bil v Družbenopolitičnem zboru imenovan za direktorja Loterijskega zavoda Slovenije Miroslav Šarčević, dosedanji direktor Loterijskega zavoda Slovenije.

8. Predlog odloka o razrešitvi in izvolitvi predsednika Komisije Skupščine Socialistične republike Slovenije za vloge in pritožbe.

Predlog tega odloka je predložila Komisija za volitve, imenovanja in administrativne zadeve. Predlog odloka ste prejeli. Želi kdo razpravljati v zvezi s predlogom tega odloka? (Nihče.) Dajem predlog odloka na glasovanje. Kdor je za predlog tega odloka, naj prosim dvigne roko! (Vsi delegati dvignejo roko.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Ugotavljam, da je Družbenopolitični zbor soglasno sprejel predlog odloka, s katerim je razrešen dolžnosti predsednika Komisije Skupščine SR Slovenije za vloge in pritožbe Stane Vilar in je za predsednika te komisije izvoljen Janez Zaplotnik, delegat v Zboru občin Skupščine Socialistične republike Slovenije.

9. Predlog odloka o izvolitvi sodnika Okrožnega sodišča v Celju.

Tudi predlog tega odloka je predložila Komisija za volitve, imenovanja in administrativne zadeve. Predlog odloka ste prejeli. Izvršni svet Skupščine SR Slovenije se strinja s predlogom odloka. Želi kdo besedo v zvezi s predlogom tega odloka? (Nihče.)

Dajem predlog odloka na glasovanje. Kdor je za predlog tega odloka naj prosim dvigne roko! (Vsi delegati dvignejo roko.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Ugotavljam, da je Družbenopolitični zbor soglasno sprejel predlog odloka o izvolitvi sodnika Okrožnega sodišča v Celju.

S tem je bil v Družbenopolitičnem zboru izvoljen za sodnika Okrožnega sodišča v Celju Ludvik Vidmar, magister prava, dosedanji sodnik Okrožnega sodišča v Celju.

Vračamo se k obravnavi 3. točke dnevnega reda, to je predloga za izdajo in osnutka kazenskega zakona.

Besedo ima tovariš Janko Česnik!

Janko Česnik: Dovolite mi, da ustno razložim spremembe v predlogu stališč, ki jih je pripravil Odbor, kajti pismenega poročila še nismo uspeli pripraviti. Prosim, če sledite besedilu predloga stališč!

Odbor meni, naj bi se v 2. točki na predlog tovariša Poliča kot ustrežnejše zapisalo »zahteve« namesto »rešitve« in se torej ta beseda popravi.

V drugem odstavku 2. točke je dejansko primernejše besedilo v drugi vrsti: »zaradi enotne rešitve z osnutki kazenskih zakonov republik in pokrajin«, tako, da se ne navaja usklajenost ampak enotne rešitve. Odbor tudi misli, da je ustreznejše, če na tem mestu navajamo ustrezno dopolnilo kazenskega zakona glede umora v posebno olajševalnih okoliščinah. Zato predlaga, naj se šesti odstavek prenese za drugi odstavek tako, da se smiselno glasi: »Stališče družbenopolitičnega zbora je, da je potrebno pri kaznivem dejanju umora vnesti določbo, da se storilec tega kaznivega dejanja, če stori dejanje v posebno olajševalnih okoliščinah, kaznuje mileje. Takšno zakonsko dopolnilo bi olajšalo izvajanje načela individualizacije kazenskih sankcij, ko gre za takšne olajševalne okoliščine pri umoru, ki zahtevajo znatno milejšo kazen, pogojno obsodbo ali morebiti celo odpustitev kazni.«

Odbor meni, da je treba popraviti tudi zadnji odstavek 2. točke na tej strani, in sicer takole: »Zbor predlaga, da se prouči predlagana uvedba kaznivega dejanja protipravnega zavzetja zemljišča, ki je družbena lastnina, in sicer tako, da se uvede diferencirano kaznovanje za zavzetje zemljišča za kmetijsko obdelavo in za zavzetje zemljišča za gradnjo.«

Nadaljnji odstavek naj bi se glasil: »Stališče zbora je, da je potrebno inkriminirati onesnaževanje in uničevanje človekovega življenjskega okolja, pri čemer je potrebno upoštevati dejanske možnosti organizacij združenega dela, drugih organizacij in skupnosti in predvideti ostrejšje sankcije za nove naložbe, ki ne bi upoštevale zahtev varstva okolja. Za obstoječe objekte pa bi morda za uveljavitev te kazenske sankcije predvideli ustrezen rok.«

Odbor misli, da je prav, če ostane besedilo zadnjega odstavka predloga teh stališč, ker je zakon v fazi osnutka in ker se bo začetna in končna višina kazni še usklajevala med republikami in avtonomnima pokrajinama. Odbor meni, da je prav, če ostane to besedilo, pri čemer pa se predlagatelj opozori na to, da je treba dejansko prilagoditi višino kazni teži zagroženih kaznivih dejanj.

Hkrati Odbor meni, da se ni treba posebej opredeljevati do pripombe Gospodarske zbornice Slovenije o tem, da se ne bi morebiti kaznovali politični funkcionarji. Po ustavi smo pred zakonom vsi enaki in tega torej ni treba posebej poudarjati. Hvala.

Predsednik S t a n e M a r k i č : Slišali ste predloge Odbora. Ima kdo kakšno pripombo v zvezi z predlaganim besedilom? Se strinjate, da se predlog stališč tako opravi, kot je predlagal Odbor? (Da.) Dajem popravljena stališča na glasovanje. Kdor je za predlog teh stališč, naj prosim dvigne roko! (Vsi delegati dvignejo roko.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Ugotavljam, da je Družbenopolitični zbor soglasno sprejel stališča k predlogu za izdajo kazenskega zakona Socialistične republike Slovenije, z osnutkom zakona, skupaj s sprejetimi spremembami in dopolnitvami.

Na podlagi 20. člena poslovnika Družbenopolitičnega zbora bom sprejeta stališča poslal pristojnima zboroma in predlagatelju. Predlagam, da v skladu z 21. členom poslovnika Družbenopolitičnega zbora določimo delegata, ki bosta sodelovala pri delu pristojnih zborov na njunih sejah v sredo 23. 3. 1977. leta. Za Zbor združenega dela predlagam tovariša Vladimirja Gošnika, za Zbor občin pa tovariša Marjana Šiftarja. Ali se strinjate s tem predlogom? (Da.)

Moramo zaključiti še obravnavo 2. točke dnevnega reda, nimamo pa še besedila predloga stališč. Zato odrejam odmor. Prosim delegate, da osta-

nejo v stavbi, da bomo lahko nadaljevali z delom takoj, ko bo pripravljeno besedilo.

Besedo ima tovariš Ludvik Golob!

Ludvik Golob: V komisiji smo v največji možni meri upoštevali vse sugestije in predloge, ki so bili izraženi v razpravi o predlogu stališč. Predlagamo naslednje spremembe in dopolnitve:

V 1. točki v tretji vrsti naj se za besedo »skupnosti« doda besedilo »družbenopolitične organizacije in društvo«, preostalo besedilo pa ostane nespremenjeno. Namreč menili smo, da je v 1. točki treba izraziti celovitost vseh organiziranih oblik občanov in delovnih ljudi.

V 2. točki naj se za besedama »človekovega okolja« v prvi vrsti doda besedilo »postajajo vse bolj pereča zahteva«. Črta naj se besedilo: »je brez dvoma tako pomembna, da terja,« kar je v zvezi s sugestijami iz razprave. V drugi vrsti naj se črta besedilo: »še posebej zaradi tega«. V tretji vrsti naj se črta besedilo: »ne glede na to, da se pereče vprašanje in naloge v zvezi z varstvom človekovega okolja včasih prikazuje v navidezno pretirani obliki« in se naslednji stavek začne z besedama: »sedanje stanje«. Menili smo, da ni treba besedila obremenjevati s tem problemom.

Na koncu 2. točke naj se doda besedilo, ki se glasi: »Ob tem je zlasti pomemben celoten vzgojno-izobraževalni proces za krepitev zavesti in osveščanje delovnih ljudi in občanov z vidika skrbi za zdrav človekov razvoj. Znanstveno raziskovanje bi bilo potrebno veliko bolj kot doslej vključiti v področje varstva človekovega okolja. Ob tem pa je potrebno poudariti sodelovanost znanosti za nakazane rešitve pri sanaciji obstoječih problemov v okolju in preprečevanju nastajanja možnih novih onesnaževalnih žarišč.«

V 3. točki naj se v prvi vrsti nadomesti beseda »upoštevati« z besedo »uveljaviti«. V tretji vrsti naj se za besedo »dogovarjanje« doda besedilo: »vseh delovnih ljudi in občanov, organiziranih v organizacijah združenega dela, krajevnih skupnosti . . .«. V isti vrsti naj se črta beseda »prisotni«. V četrti vrsti naj se črta besedilo: »še bolj je potrebno celotno aktivnost v zvezi z varstvom človekovega okolja opreti na sodelovanje delovnih ljudi, organiziranih v organizacijah združenega dela, krajevnih skupnostih . . .«. Ker je to besedilo že prej navedeno, ni namreč potrebe, da se ponavlja.

V sedmi vrsti naj se med besedi »potrebnimi ukrepi« vstavi beseda »normativnimi«, črtata pa naj se besedi »družbene prisile«. Ker gre za normativno urejanje tega področja, je primernejša splošna formulacija.

Celotna 5. točka naj vse preformulira in se glasi: »Razvijati je potrebno vse možne oblike organiziranega vključevanja delovnih ljudi in občanov pri reševanju problemov, ki nastajajo v zvezi z varstvom človekovega okolja. Varstvo človekovega okolja je neodtujljiva pravica in dolžnost delovnih ljudi in občanov ter sestavni del našega družbenoekonomskega in političnega razvoja. Odločneje se moremo upreti težnjam, da je interes za varstvo okolja prisoten nasploh in da ga lahko kot takega uresničujemo le z neko posebno dejavnostjo, ločeno od celotnega procesa družbene reprodukcije in socialističnega samoupravnega razvoja naše družbe. Interes za varstvo okolja se izraža kot konkreten družbeno-ekonomski interes, usklajuje in uveljavlja pa se v sleherni družbeni aktivnosti, zlasti gospodarski, ter v sleherni temeljni organizaciji združenega dela oziroma drugi organizaciji združenega dela, v krajevni skupnosti in prek vseh že obstoječih samoupravnih interesnih skupnosti materialne proizvodnje in druž-

benih dejavnosti. K ustanavljanju posebnih ali skupnih samoupravnih interesnih skupnosti za varstvo okolja je treba pristopiti le tam, kjer so za to dani pogoji, ob upoštevanju ustavnih načel. V njih je treba razvijati družbenoekonomski odnos v skladu z načini svobodne menjave dela.

V 8. točki naj se v prvi vrsti črta besedilo: »manj pa je jasno, kakšen naj bo odnos« in naj se vstavi besedilo: »ni pa dovolj poudarjen pomen pravočasnega zavzemanja stališč«. Na koncu 8. točke naj se za piko doda besedilo: »na področju ekonomske politike«. Pri tem gre za obstoječe ukrepe.

V 10. točki naj se v peti vrsti med besedi »postati stalna« vstavi beseda »tudi«. Gre za organizacijo združenega dela.

V 11. točki naj se v četrti vrsti za besedama »leto varstva« doda besedilo: »in izboljšanja človekovega življenjskega in delovnega«. Na koncu 11. točke naj se doda besedilo: »S tem se neposredno vključujemo v uresničevanje stališč s tega področja, sprejetih na helsinški konferenci«.

V 12. točki naj se v prvi vrsti za besedama »Družbenopolitični zbor« doda besedilo: »meni, da je osnutek predloženega akta primeren za nadaljnjo širšo obravnavo«. V obeh odborih smo namreč menili, da je to gradivo primeren dokument za javno obravnavo. Hvala lepa.

Predsednik Stane Markič: Ima kdo morda kakšno pripombo? Besedo ima tovariš Beno Zupančič!

Beno Zupančič: V 2. točki je besedilo: »vzgojno-izobraževalni proces«. Besedo »proces« lahko črtamo. Primerneje je besedilo »vzgoja in izobraževanje« ali pa »vzgojno-izobraževalno delo«.

Ludvik Golob: Nekaterih predlogov namreč nismo upoštevali. Beno, ti si tudi pripomnil, da v dokument ni vključen Republiški komite za promet in zveze. Ker že odbori v svojih poročilih opozarjajo na to, predlagam, da bi tudi stališča odbora postala sestavni del predloga stališč zbora, kolikor opozarjajo na pomanjkljivost dokumenta.

Predsednik Stane Markič: Imam še eno pripombo, k 5. točki. Tu se besedilo glasi: »K ustanavljanju posebnih ali skupnih samoupravnih interesnih skupnosti za varstvo okolja je treba pristopiti le tam, kjer so za to dani pogoji«. Beseda »le« naj bi se črtala in bi se besedilo glasilo: »tam, kjer so za to dani pogoji«. Beseda »le« namreč zožuje kriterije za ustanavljanje teh skupnosti.

Ludvik Golob: Nekoliko smo razpravljali o tem. Menili smo, da je to izjemen primer. Zato smo besedo »le« vključili kot restriktivno opozorilo.

Predsednik Stane Markič: Na kaj se nanaša beseda »le«, na skupne ali na posebne samoupravne interesne skupnosti ali pa na samoupravne interesne skupnosti sploh?

Ludvik Golob: Tam, kjer je dana možnost, da bi samoupravna interesna skupnost obvladovala celotno področje. Zato smo vključili ta »le«. Lahko ga pa črtamo.

Predsednik Stane Markič: Če gre za tako razlago, temu ne nasprotujem. Menil pa sem, da se nanaša na vse samoupravne interesne skupnosti.

Ludvik Golob: Ne. Potem ni razumljivo. Treba bo morda to posebej pojasniti.

Valentina Tomlje: Morda bi v 12. točki besedilo »gradivo je primerno za javno razpravo« nadomestili s primernejšim: »gradivo predstavlja dobro podlago«. Ali je prav, da vnašamo v gradivo termin »posebne in skupne interesne skupnosti«? Vem, da gre za skupnost za vodo, za zrak itd., vendar pomeni ta terminologija na drugih področjih nekaj povsem drugega.

Predsednik Stane Markič: Kaj predlagaš?

Valentina Tomlje: Enoten pojem brez pridevnikov.

Predsednik Stane Markič: Morda bi rekli: »K ustanavljanju samoupravnih interesnih skupnosti za varstvo okolja je treba pristopiti povsod tam, kjer so za to dani pogoji«. Ne vem, če je to točno?

Zoran Polič: To ne bo ustrezalo. Kaj pa če bi rekli tole: »K ustanavljanju enotnih samoupravnih interesnih skupnosti«. Potem je jasno, da je na tem področju le ena, in to enotna skupnost, h kateri pristopamo le ob določenih pogojih. Sem za to, da ne govorimo o splošnih in posebnih skupnostih, ker je to res drugačna delitev. Če rečeš »enotna«, se ve, na kaj misliš in jo ustanoviš le v primeru, če so zato dani ustavni pogoji. Menim, da bi to ustrezalo. S tem je pokrito tudi to, kar je predlagala Tina, da ne bi že vnaprej diferencirali po značilnostih splošne in posebne skupnosti.

Predsednik Stane Markič: Morda bi rekli takole: »K ustanavljanju skupnih samoupravnih interesnih skupnosti za varstvo okolja je treba pristopiti le tam, kjer so za to dani pogoji, ob upoštevanju ustavnih načel.« Prosim, besedo ima tovariš Beno Zupančič!

Beno Zupančič: Menim, da je ta pripomba v redu. Toda pri tem gre za zakone o skupnostih za varstvo zraka in o drugih skupnostih.

Predsednik Stane Markič: Saj je pravzaprav v skladu z zakoni, če omejiš to besedilo na: »le tam, kjer so pogoji za splošne samoupravne interesne skupnosti.«

Beno Zupančič: Pri tem ne moreš reči enotne. Težko pa tudi rečeš splošne. Mene to nekoliko moti.

Ludvik Golob: Problem je v tem, če se lahko vključim v razpravo, da sama vsebina predloga teh stališč podpira ustanavljanje, če se lahko tako izrazim, specializiranih samoupravnih interesnih skupnosti, in sicer tam, kjer so za to interesi in potrebe. Imamo pa pomisleke do splošnih skupnosti, ki naj bi obravnavale celotno to problematiko. Dejansko bi namreč morali v vseh samoupravnih interesnih skupnostih, v vseh organizacijah združenega dela, krajevnih skupnostih to funkcijo bolj razvijati, kot smo jo doslej. Vsaka od teh ima na tem področju svoje pravice in dolžnosti. Občani se v teh samoupravnih interesnih skupnostih povezujejo. Zato, če bi izvzeli to funkcijo iz samo-

upravnega sporazumevanja in jo prenesli v enotno skupnost, verjetno ne bi mogli nikoli celovito obvladati vseh teh problemov.

Tovariš Lah je v uvodnem govoru skušal ta problem premostiti, ko je govoril o določenih koordinacijskih odborih. Problem, ki smo ga obravnavali v Odboru, je, kako usklajevati akcije med samoupravnimi interesnimi skupnostmi, kadar gre za težja vprašanja, ko ni nikogar, ki bi organiziral, koordiniral in medsebojno usklajeval skupne akcije ob upoštevanju enotnih izhodišč. Ta problem je še vedno pereč. Nismo sprejeli stališča o tem, kako urediti to funkcijo. Dr. Lah tudi ni povedal, pri katerem organu: ali naj bi to bili koordinacijski odbori pri skupščinah družbenopolitičnih skupnosti ali morda kak drug organ. Skratka, ta problem je še vedno nekoliko pereč.

Zoran Polič: Da ne bi prejudicirali, ali smo za splošno ali posamezno skupnost, bi lahko ta del besedila formulirali opisno s tem, da bi rekli: »K vključitvi vseh oblik dejavnosti na področju varstva človekovega okolja v eno samoupravno interesno skupnost naj se pristopi le tam, kjer so za to dani ustavni pogoji.« Gre le za opisno obliko. Vključile bi se vse oblike dejavnosti v eno samoupravno interesno skupnost, ki pa ni označena kot »enotna« ali »splošna«. K njej bi se pristopilo le tam, kjer so za to dani ustavni in drugi pogoji. Temelj za tako skupnost pa naj bi opredelili sestavljalci zakonov.

Predsednik Stane Markič: Pojasnil bom svoje stališče o tem. Ko sem govoril, sem namerno izpustil označbo »splošne in posebne samoupravne interesne skupnosti«, zaradi tega, ker je po mojem mnenju temeljnega pomena odnos, ki ga ustvariš v samoupravni interesni skupnosti. Kakorkoli se ta samoupravna interesna skupnost imenuje, ali »splošna« ali »posebna«, menim, da lahko pride tudi v splošni samoupravni interesni skupnosti do takega odnosa, kot je v posebni. To lahko formalno ali tudi na podlagi zakona speljemo po načelu enot ali delov v sami samoupravni interesni skupnosti. Gre za številne možne oblike. Tisto, kar bi morale narekovati organizacijo teh samoupravnih interesnih skupnosti, je dohodkovni odnos oziroma svobodna menjava dela.

Morda pa bi sprejeli besedilo, ki ga je predlagal tovariš Polič.

Beno Zupančič: Tovariš Golob je omenil problem glede koordinacije raznih subjektov, ki se ukvarjajo s politiko okolja. Prav zaradi tega, ker te koordinacije ni, je nastala ideja o tako imenovanih »splošnih samoupravnih interesnih skupnosti«, o katerih sedaj razpravljamo. Menim, da bi bilo prav, če bi omenili razne oblike koordinacije, sprejeli pa besedilo, ki ga predlaga tovariš Zoran Polič. To besedilo pa naj bi se nekoliko spremenilo. Splošna samoupravna interesna skupnost bo po mojem mnenju potrebna le tam, kjer ni drugih pogojev za ustanovitev skupnosti, ne pa tam, kjer so oziroma tam, kjer bi bile druge oblike neučinkovite. Zgrajena pa bi seveda morala biti na dohodkovnih odnosih oziroma na menjavi dela.

Predsednik Stane Markič: To besedilo moramo do te srede sprejeti. Tega ne moremo prepustiti odboru.

Ludvik Golob: Menim, da je opisno razširjeno besedilo dobro, ker točno pove, za kaj gre.

Predsednik Stane Markič: Tovariš Polič, ali lahko ponoviš predlagano besedilo? (Da.)

Zoran Polič: »K vključitvi vseh oblik dejavnosti na področju varstva človekovega okolja v eno samoupravno interesno skupnost naj se pristopi le tam, kjer so za to potrebe in dani ustrezni ustavni pogoji«, ali kaj podobnega.

Predsednik Stane Markič: Če soglašamo z besedilom, ki ga predlaga tovariš Polič, potem nam zapisa tega besedila ne bo težko dobiti iz stenograma. Se strinjate? (Da.) Prosim, besedo ima tovariš Marko Bulc!

Marko Bulc: Zakaj določamo pogoje? Namreč, če rečemo, da se delovni ljudje in občani združujejo v samoupravne interesne skupnosti za varstvo okolja zato, da bi uresničevali ustavne odnose in druge odnose, določene v zakonu o združenem delu, zakaj to izvzemamo iz besedila, za eno skupnost pa določamo pogoje. Tam kjer bo pristen dejanski interes, kjer bodo dejansko združevali delo in sredstva, je treba organizirati samoupravno interesno skupnost na temelju ustave.

Zoran Polič: Tovariš Marko, gre za to: Če do sedaj ne bi sprožili tega vprašanja, ali gre za »enotno« ali za »posamezne« skupnosti, potem bi to bilo sploh brezpredmetno. Ker pa smo to že sprožili in ker bomo imeli o tem obširno razpravo na seji Predsedstva Socialistične zveze delovnega ljudstva Slovenije, je seveda nujno sprejeti o tem vprašanju stališče. Moramo povedati, da smo za vsakršno organiziranje, kar je na začetku dobro povedano, od društev, družbenih in drugih organizacij do samoupravnih interesnih skupnosti. Opozoriti pa moramo, da pa smo vendar za ustanovitev take »enotne« skupnosti, da uporabim isto besedo, ki je bila uporabljena v razpravi, toda le tam, kjer za to dejansko obstajajo pogoji in kjer so spoštovana tudi ustavna načela.

Drugačno stališče bi bilo nekoliko težko zagovarjati, ker bodo sicer rekli, da bežimo od problema, ki je nastal na terenu. Kot veste je bila glavna polemika pri mariborskem primeru in primeru nekaterih drugih. Ravno ob tem primeru smo rekli: »Kljub temu, da je Maribor ustanovil tako splošno samoupravno interesno skupnost, je ni treba odpraviti, ampak nasprotno, če pokaže življensko moč in če pokaže interes za svoj obstoj, naj obstaja in naj se razvija naprej.« Vendar pa smo ugotovili v razpravi, da bo težko sprejeti v celoti stališče, da povsod predpišemo ustanovitev take enotne samoupravne interesne skupnosti.

Zaradi tega se mi zdi, da je prav, da opozorimo na stališče, v katerem primeru pa je vendar lahko formirana ena sama samoupravna interesna skupnost.

Predsednik Stane Markič: Predlagam še eno besedilo. Rekli bi: »Bolj odločno bi morali pristopiti k ustanavljanju samoupravnih interesnih skupnosti na področju varstva okolja, k eni samoupravni interesni skupnosti, v kateri se združuje več dejavnosti s tega področja, pa je treba pristopiti le tam, kjer so za to dani pogoji, v skladu z ustreznimi ustavnimi načeli.«

Zoran Polič: Toda, z vejico to težko rešuješ, ker se potem zdi, da tistim prvim skupnostim ni treba izpolnjevati pogojev in ustavnih načel, druge pa morajo to izpolnjevati. Potrebno je to posebej poudariti.

Predsednik Stane Markič: Namreč, tem skupnim samoupravnim interesnim skupnostim se v bistvu očita to, da niso v njih do konca izpeljani družbenoekonomski odnosi.

Ludvik Golob: Če se hočemo dosledno držati stališč in uveljaviti stališča Predsedstva Republiške konference Socialistične zveze delovnega ljudstva Slovenije, potem moramo to tako izraziti. Dejansko je to vprašanje in se je o tem razpravljalo. Na področju komunalnega oziroma vodnega gospodarstva imamo na primer samoupravne interesne skupnosti, ki opravljajo vse naloge na področju varstva voda. Sedaj pa naj bi se nad te skupnosti postavila neka druga, ki bi izvrševala te interese in to funkcijo. V tem primeru bi v bistvu bodisi odvzeli temeljno funkcijo že organizirani samoupravni interesni skupnosti bodisi bi ji postavili drug program. Dejansko je to problem. Take tendence so namreč bile.

Predsednik Stane Markič: Kaj pa če ostanemo pri prvotnem besedilu? »K ustanavljanju posebnih ali skupnih samoupravnih interesnih skupnosti za varstvo okolja je treba pristopiti...«

Zoran Polič: Sedaj bi predlagal še varianto, do katere sem prišel ob branju svojega predloga. Besedilo bi bilo treba začeti tako, da se reče: »Ustanovijo se samoupravne interesne skupnosti, upoštevajoč ustavna načela... To velja tudi, kadar se za ta področja ustanovi ena sama samoupravna interesna skupnost.«

Predsednik Stane Markič: Poudariti bi morali to, kar je danes problem. Samoupravne interesne skupnosti se bodisi počasi ustanavljajo bodisi se ne ustanavljajo na teh področjih. Podatki kažejo, da je ustanovljena komaj ena tretjina teh skupnosti v tistih primerih, kjer to določa zakon. Poglavitna naloga je, da bi morali hitreje ustanavljati te samoupravne interesne skupnosti. Nadaljnji problem pa je v zvezi z ustanovitvijo le ene samoupravne interesne skupnosti.

Se strinjate s tem, da tako formuliramo? To pomeni, da povemo, da »je treba čimprej ustanoviti te samoupravne interesne skupnosti« in da rečemo: »tudi tam, kjer ena skupnost opravlja več dejavnosti, mora tudi njeno delo temeljiti na ustavnih načelih svobodne menjave dela.«

Se strinjate s tako opredeljeno vsebino, ki naj jo dokončno oblikuje delovna skupina? (Da.) Ima še kdo kakšno pripombo? (Nihče.)

Dajem predlog teh stališč na glasovanje, z vsemi spremembami, ki jih je predlagal tovariš Ludvik Golob. Kdor je za predlog stališč, naj prosim dvigne roko! (Vsi delegati dvignejo roko.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Ugotavljam, da je Družbenopolitični zbor soglasno sprejel stališča k osnutku stališč, sklepov in priporočil za reševanje problematike varstva naravnih dobrin splošnega pomena in varstva človekovega okolja v Socialistični republiki Sloveniji.

Sedaj bi se morali še dogovoriti glede predstavnikov tega zbora v Zboru združenega dela in Zboru občin. Predlagam, da bi bil predstavnik v Zboru združenega dela tovariš Vladimir Gošnik, v Zboru občin pa tovariš Marjan Siftar. Se strinjate? (Da.)

Obveščam vas tudi, da sta Republiški komite za varstvo okolja in Zavod SR Slovenije za planiranje pripravila priložnostno razstavo o varstvu okolja v Sloveniji, ki jo bosta postavila 23. 3. 1977. leta, to je na dan sej Zbora združenega dela in Zbora občin, v avli pred veliko dvorano republiške skupščine. Zaželjeno je, da si delegati to razstavo tudi ogledajo.

S tem smo zaključili tudi 2. točko dnevnega reda in prehajam na 6. točko dnevnega reda, to je na predloge in vprašanja delegatov.

Na 36. seji Družbenopolitičnega zbora ni bilo postavljeno nobeno delegatsko vprašanje. Želi kdo danes postaviti kakšno vprašanje oziroma predlaga kdo obravnavo kakšnega vprašanja? (Nihče.)

Pred zaključkom seje vas obveščam še o tem: Na sejah Zbora združenega dela in Zbora občin bo dana analiza o izgubah v gospodarstvu Socialistične republike Slovenije. To analizo bo podala republiška sekretarka za finance. Ker danes ta informacija ni bila dana v Družbenopolitičnem zboru, bo posredovana vsem delegatom v Družbenopolitičnem zboru. Poleg tega bodo delegatom posredovana še nekatera druga gradiva v zvezi s tem. Gre za gradiva, ki jih je pripravila Služba družbenega knjigovodstva in ki so jih pripravili nekateri naši politični forumi. Gre za stališča Izvršnega komiteja Predsedstva Centralnega komiteja Zveze komunistov Jugoslavije in tudi za stališča Komisije Centralnega komiteja Zveze komunistov Slovenije. Ta gradiva bi obravnavali na eni izmed prihodnjih sej Družbenopolitičnega zbora, seveda z vidika njegove pristojnosti. Torej, toliko v informacijo. Prosim, da vsakdo po svojih možnostih prouči to gradivo in se pripravi na predvideno razpravo.

S tem smo izčrpali današnji dnevni red seje zbora. Zahvaljujem se vam za udeležbo.

(Seja je bila končana ob 14. uri.)

skupno zasedanje zboru združenega dela in zboru občin

23. februarja 1977

Predsedoval: Štefan Nemeč,
predsednik Zbora združenega dela

Začetek zasedanja ob 9.30.

Predsedujoči Štefan Nemeč: Začenjamo skupno zasedanje Zbora združenega dela in Zbora občin.

Uvodno obrazložitev problematike razvoja kompleksnega prometa v Socialistični republiki Sloveniji in k srednjeročnemu planu vzdrževanja in izgradnje magistralnih in regionalnih cest v Socialistični republiki Sloveniji za obdobje 1976—1980 bo podal tovariš Livio Jakomin, član Izvršnega sveta in predsednik Republiškega komiteja za promet in zveze!

Livio Jakomin: Tovarišice in tovariši delegati!

Z današnjo razpravo o problematiki razvoja kompleksnega prometa v SR Sloveniji in s sprejemom stališč za usmerjanje skladnega razvoja in delitve dela na področju prometa in zvez v SR Sloveniji zaključujemo obsežno in zahtevno delo, ki je neposredno vezano na ustvaritev pogojev za realizacijo nalog, zastavljenih v družbenem planu razvoja SR Slovenije v obdobju 1976—1980.

V času priprav in sprejemanja številnih planskih dokumentov za srednjeročno obdobje 1976—1980 smo tako v republiki kakor tudi v SFRJ ugotavljali potrebo po celovitejši obravnavi prometa in njegove problematike, zlasti s stališča družbene racionalnosti, njegovega nadaljnjega razvoja in njegove povezanosti in soodvisnosti z razvojem celotnega gospodarstva in družbe. Zato je tudi Skupščina SR Slovenije v svojem programu dela opredelila in zadolžila Izvršni svet, da pripravi analizo stanja in odprtih vprašanj na področju prometa in zvez ter da hkrati pripravi konkreten predlog stališč in ukrepov za skladen razvoj in delitev dela.

Vzporedno z našim delom so tudi v nekaterih drugih socialističnih republikah čutili potrebo po sprejetju ustrezne prometne politike oziroma po drugačnih usmeritvah v nadaljnjem razvoju prometa. Zlasti so ta razmišljanja

bila prisotna v SR Hrvatski in SR Srbiji, kar je tudi razumljivo, saj sta se v zadnjih letih prav ti dve republiki znašli v podobni situaciji kot SR Slovenija. Vse to, zlasti pa zelo jasna in energična zahteva SR Slovenije po enotni opredelitvi jugoslovanske prometne politike, je pripeljalo do tega, da je bil za celotno državo pripravljen predlog prometne politike Jugoslavije, ki je sedaj v končni fazi usklajevanja.

Dosežena stopnja razvoja prometnih zvrsti v SR Sloveniji je rezultat in seštevek dosedanjih naporov in vlaganj naše družbe in gospodarstva v to dejavnost. Ista ugotovitev velja tudi za prometno infrastrukturo.

Splošna ocena tega stanja je, da dosednji razvoj prometa ni sledil dinamiki razvoja in potrebam gospodarstva in družbe. Vzroke za to vidimo predvsem v pomanjkanju dolgoročne uskladene prometne politike na republiškem in zveznem nivoju. Da bi vnaprej zavrli in korigirali nekatere, za našo družbo nesprejemljive razvojne ekscese v razvoju posameznih zvrsti prometa, smo že pred leti začeli temeljitejšo spremljati in analizirati razvoj prometa ter njegove infrastrukture, kakor tudi povezanost našega prostora s socialističnimi republikami, avtonomnima pokrajinama in ostalim svetom.

V povojni graditvi smo glede gradnje in modernizacije prometne infrastrukture z velikimi napori usposobili predvsem glavne magistralne zveze v železniškem, cestnem in PTT prometu. Prioritetne gradnje drugih, predvsem industrijskih objektov so bile vzrok za počasnejši razvoj in modernizacijo prometne infrastrukture. Naraščajoče potrebe razvijajočega se gospodarstva so terjale svoje, maksimalno smo izkoriščali obstoječe zmogljivosti, kjer pa te niso zadovoljevale, je gospodarstvo iskalo svoje rešitve, ki so bile med seboj največkrat neuskladene, neracionalne in so ustvarjale vse pogoje za medsebojno nezdravo konkurenco v prevozu potnikov in blaga.

Zaradi tega se je ob pospešeni cestni motorizaciji v relativno kratkem obdobju spremenila tradicionalna struktura v prevozu potnikov in blaga. Železnica je vedno težje dohajala cestni transport, ki se je uspešneje prilagajal potrebam gospodarstva. Posebno v notranjem prometu se je začel proces tovorov in potnikov na druge prometne nosilce, predvsem na cestni promet. Od leta 1960 pa do leta 1976 se je znižalo število prevoženih potnikov po železnici od 36 na 21,4 mio, v istem obdobju pa poraslo v cestnem javnem prometu od 35 mio na 169,7 mio. Procent udeležbe železnice pri prevozu blaga pa je od 51 % v letu 1960 na 18 % v letu 1976. V cestnem prometu pa je nasprotno narastel od 46 % na 82 %. Lokalni in primestni promet se je v veliki večini preselil na promet po cesti.

Tak razvoj je siromašil že tako slabo finančno stanje železnice, ki je na to reagirala s pospešenim ukinjanjem cele vrste železniških prog in skrčila svoje omrežje za javni promet za približno 400 km ali skoraj $\frac{1}{3}$ celotne dolžine.

Plan modernizacije železnice naj bi popravil preteklo zaostajanje in vsaj delno vrnil železnici tradicionalne prevoze. Modernizacija, ki je stekla leta 1960, ni dala še vseh pričakovanih rezultatov, posebno ne takih, ki bi v večji meri vrnilo izgubljeno zaupanje javnosti v železniške prevoze, kajti potovalna hitrost potniškega vlaka je še vedno 49,8 km/h, potovalna hitrost tovornega vlaka 28,1 km/h, komercialna hitrost blaga pa je minimalna.

Cestni promet je v nasprotju s tem izredno hitro narastel in preobremenil obstoječo cestno infrastrukturo. Razen dveh novogradenj: Vrhnika—Razdrto in Hoče—Levec, razpolagamo v SR Sloveniji z zastarelo in taki stopnji porasta prometa neustrezno cestno mrežo. To povzroča veliko družbeno škodo, pred-

vsem zaradi nizke povprečne potovalne hitrosti, večjih zastojev v prometu na mestnih vpadnicah ter v mestih in povečanje števila nesreč.

Neustrezni cestni prevozi povzročajo naši, v povprečju slabi cestni infrastrukturi veliko škodo. Nekateri težki tovornjaki s svojimi priklopniki, največkrat zaradi preobremenjenosti, ne zmorejo minimalnih hitrosti, predvsem v vzpone, ter tako zavirajo hitrejša vozila in varnost na sploh. Zaradi prekoračenih osnih pritiskov in nespoštovanja obstoječih predpisov pa še hitreje uničujejo ceste. Vse to povzroča naši družbi velike finančne izdatke in pretirano porabo razpoložljivih finančnih sredstev za vzdrževanje ter tako omejuje sredstva za nove gradnje.

SR Slovenija se v okviru SFRJ srečuje s problematiko razvoja vseh prometnih zvrsti, predvsem zato, ker je kot obmejna republika kot klin porinjena v srednjeevropski prostor ter je naravno mostišče transportnih tokov velikega dela srednjeevropskega prostora proti Balkanu ter Orientu, predvsem v železniškem, cestnem, zračnem in PTT prometu.

SR Slovenija, ki sicer sama nima dovolj svojega izvirnega substrata, zaposluje velik del svojih transportnih kapacitet ter infrastrukture v vseh vrstah tranzitnega prometa. V prometni dejavnosti je v SR Sloveniji zaposlenih več kot 41 500 delavcev, kar je okoli 6,2 % zaposlenih v gospodarskih dejavnostih. Posredno pa dejavnost prometa zaposluje še vrsto drugih delovnih organizacij v gospodarstvu, predvsem tiste, ki so vezane na vzdrževanje obstoječe ter izgradnjo nove infrastrukture vseh zvrsti prometa ter njegovih kapacitet.

Ugotavljamo, da je tranzitni promet zaradi nadaljnega razvoja gospodarstva naše republike za SR Slovenijo velikega pomena in da bi njegova slabitev oziroma zanemarjanje imela za SR Slovenijo daljnosežne in negativne posledice, predvsem prometno izolacijo našega prostora. Naj omenimo še, da je SR Slovenija po drugi svetovni vojni s priključitvijo Primorske k matični domovini pridobila predvsem v pogledu tranzita prek na novo zgrajene Luke Koper in z ustanovitvijo svoje lastne trgovske mornarice tudi legitimacijo pomorske države.

Ne nazadnje, Slovenija je v povojnem obdobju razvila svoj letalski prevoz, ki se danes uspešno uveljavlja doma in v tujini. Zgradili smo omrežje letališč ter tako ustvarili pogoje za razvoj letalskega prometa ter turistične in športne aviacije.

PTT promet v svojem razvoju kot celota sicer sledi predvidevanjem. Vendar pa njegova rast ne sledi vse večjim potrebam našega gospodarstva in družbe, predvsem v telefonskem prometu. V primerjavi z vsemi ostalimi evropskimi državami (30) smo že dolgo časa na zadnjem oziroma predzadnjem mestu glede na število telefonskih naročnikov in priključkov. To veliko zaostajanje PTT ni uspela nadomestiti, nasprotno, ta razlika se še povečuje. Za odpravljanje tega stanja je sicer PTT posebno v zadnjih obdobjih vlagala znatna finančna sredstva, ki pa ne zadostujejo, da bi korenito odpravili v preteklosti zamujeno. Tej že tako težki situaciji pa se je v zadnjih letih pridružila še nova, ki grozi, da se bo sedanje stanje še poslabšalo. Nekateri veliki uporabniki telefonskih storitev-organizacije združenega dela grade namreč svoje lastne radijske funkcionalne mreže, kar ima za posledico odliv telefonskih storitev, ki so ena glavnih dejavnosti PTT organizacij in v finančnem pogledu za obstoj PTT kot celote izredno pomembna postavka.

Da se prepreči tak družbeno neracionalen in za PTT neperspektiven razvoj, mora PTT vložiti več iniciative in naporov v konstruktivne dogovore z vsemi

večjimi imetniki lastnih sistemov zvez za skupna vlaganja v izgradnjo TT infrastrukture, v magistralne zveze in mobilno radijsko-telefonsko omrežje v okviru razvoja PTT.

Takšen razvoj in stanje na področju posameznih prometnih dejavnosti in zvez je ob pomanjkanju prometne politike imel za posledico avtonomen razvoj posameznih prometnih panog oziroma zaostajanje razvoja drugih panog. Lahko bi celo rekli, da se je posamezna prometna panoga razvijala v skladu s trenutnimi potrebami gospodarstva oziroma v odvisnosti od iniciative in zagnanosti posameznikov. Pri tem pa se niso upoštevali širši družbeni interesi oziroma interesi celotnega gospodarstva.

Takšni odnosi so zlasti pripomogli do neskladij in nesoglasij v razvoju med cestnim in železniškim transportom. Ko se je cestni transport hitro razvil zaradi premajhne prilagodljivosti in hitrosti železniškega transporta, je lahko izbiral le »boljše delo«, kar je imelo za posledico hiter razvoj režijskih in privatnih kapacitet. Ob vsem tem pa je bilo vprašanje transportnih stroškov največkrat sekundarnega pomena, saj je bilo mogoče le-te prenesti na končen proizvod oziroma potrošnika. Takšno gledanje in odnosi so pripeljali do tega, da imamo pri nas v strukturi cene udeležbo transportnih stroškov nadnormalno visoko in da je v primerjavi z nekaterimi državami tudi za 100 % večja. Tak odnos, pa tudi zaostanek pri razvoju prometne infrastrukture, zlasti cest in železnice, ima danes nekatere resne posledice v poslovanju, kakor tudi za razvoj ostalega gospodarstva.

Naj omenim samo posledice v poslovanju in razvoju železnice, kjer se nako-pičeni problemi izražajo v izpadlih transportnih dohodkih in prepočasnem razvoju. Res, da je Samoupravna interesna skupnost za železniški in luški promet prišla pred gospodarstvo z dolgoročnimi rešitvami, tako glede nadaljnjega razvoja kakor tudi glede dolgoročnih pogojev za normalno gospodarjenje, vendar rezultati pristopanja k samoupravnim sporazumom za združevanje sredstev za razvoj, kakor tudi za zagotavljanje sredstev za stroške infrastrukture niso spodbudni. To, kakor tudi dejstvo, da moramo še vedno nastopati z intervencijskimi zakoni, pomeni, da nismo v celoti dojeli novih družbenoekonomskih odnosov in da se nismo v celoti organizirali tako, da bi lahko učinkovito na samoupravni osnovi razreševali medsebojne družbene odnose in potrebe.

Mislím, da ni sporno dejstvo, da je za razvoj gospodarstva in družbe vsake dežele zlasti pomembno, kako ima razvito prometno infrastrukturo. Za našo republiko je glede na njen gospodarsko-politični položaj še zlasti pomembno stanje železniške, cestne in luške infrastrukture, čeprav ne gre zanemarjati pomena ostale infrastrukture. Zato so tudi razumljivi naporí družbe in celotnega gospodarstva, da se razvoj le-te uskladi z dejanskimi možnostmi in potrebami. Vse to pa narekuje, da spremenimo dosedanje odnose in gledanja na razvoj posameznih prometnih dejavnosti ter da obstoječo in na novo zgrajeno infrastrukturo bolj smotrno in družbeno racionalno izkoriščamo in z njo gospodarimo.

Tovarišice in tovariši delegati! Izhajajoč iz temeljev skupne politike dolgoročnega razvoja SFRJ do leta 1985, družbenega plana razvoja SRS za obdobje 1976—1980 ter drugih planskih dokumentov ter iz ugotovitev v gradivu »Problematika razvoja kompleksnega prometa v SRS« menimo, da je potrebno opredeliti in sprejeti za naše gospodarstvo in družbo sprejemljive usmeritve in ukrepe, ki bodo v nadaljnjem razvoju pripomogli k usklajevanju in odstranjevanju vseh dosedanjih večjih neskladij v razvoju prometa, k večji druž-

beni racionalnosti, k večji varnosti in k dejansko najboljšemu prilagajanju prometnih storitev potrebam po le-teh. Zasledujoč postavljena izhodišča in cilje smo po široki javni razpravi, katero je zlasti uspešno organizirala Gospodarska zbornica Slovenije skupaj z odborom za integralni transport pri Gospodarski zbornici, izdelali predlog gradiva o katerem danes razpravljamo. V postopku javne razprave so bile dane številne pripombe in sugestije, ki so skoraj v celoti upoštevane, oziroma s predlagatelji uskladene.

Ob tem ne moremo mimo dejstva, da se je prav v fazi javne razprave pokazalo, kako premalo posamezne prometne panoge upoštevajo skupne interese, saj je bilo predlagateljem posredovano veliko pripomb, ki spreminjajo že sprejete planske dokumente, kakor tudi sugestij in predlogov, ki izključujejo to ali ono dejavnost v celoti. Organizirane razprave v Samoupravnih interesnih skupnostih, občinskih skupščinah, odborih zborov Skupščine SRS v predhodni in sedanji fazi, kakor organizirana razprava v Gospodarski zbornici Slovenije in v njenih odborih za integralni transport in Odbora tozdov prometa in zvez, dveh razprav in usklajevanj v Predsedstvu Gospodarske zbornice ter sprejetje predlaganega dokumenta v Upravnem odboru Gospodarske zbornice je omogočilo, da so mnenja in stališča poenotena do te mere, da lahko govorimo o skupnih interesih gospodarstva, kar pa ne pomeni, da se s takimi opredelitvami in ciji v celoti strinjajo vsi, ki se v promet vključujejo kot nosilci posamezne prometne dejavnosti. Zato je nujno, da prevlada spoznanje, da promet ni sam sebi namen in da se mora razvijati in usklajevati z možnostmi in potrebami celotnega gospodarstva. Prav to spoznanje bo omogočilo, da poiščemo številne možnosti pri racionalizaciji kakovosti in pocenitvi transportnih uslug.

Prav zaradi teh spoznanj je bila v javni razpravi o problematiki razvoja kompleksnega prometa postavljena zahteva, da je potrebno izdelati in sprejeti konkreten akcijski program za izvajanje predvidenih usmeritev. Zato tudi predlagamo, da se zbori opredelijo do predlaganih stališč za usmerjanje skladnega razvoja in delitve dela na področju prometa in zvez ter da hkrati kritično obravnavajo dokumentarno analitično gradivo, ki je predloženo v materialu Problematika razvoja kompleksnega prometa v SRS. Pri tem želim poudariti, da smo v gradivo vgradili povzetek iz študije Regionalni prostorski plan za območje SRS, ki nakazuje nekatera razmišljanja o dolgoročnih razvojnih možnostih prometnega omrežja SR Slovenije. Naš namen je bil, da ob sprejemanju konkretnih ukrepov za realizacijo srednjeročnih programov razvoja v obdobju 1976—1980 opozorimo tudi na dolgoročnejša razmišljanja, katera bo potrebno sprejeti po samoupravni poti in v skladu z zakonom o družbenem planiranju. Številne pripombe, ki se nanašajo prav na to poglavje, so dokaz, da sta naše gospodarstvo in njegova delegatska baza živo zainteresirana za nadaljnji razvoj prometa v SR Sloveniji.

Zavedamo se, da predlaganih stališč za usmerjanje skladnega razvoja prometa ne bomo realizirali z lahkoto in v kratkem času. Potreben razvoj in strukturne spremembe določenih prometnih panog bo mogoče doseči le na osnovi dobro organizirane in koordinirane akcije vseh dejavnikov, ki tako ali drugače vplivajo na promet. Zlasti bo predvideno mogoče doseči, če se bo celotno združeno delo ustrezno organiziralo in dohodkovno povežalo ter tako resnično vplivalo na zmanjšanje celotnih transportnih stroškov oziroma usmerjalo svoje odločitve glede na širše družbene interese. Tu ne mislim samo na tozde prometnih dejavnosti, temveč na tozde, ki uporabljajo storitve transportnih organizacij. Mislim, da bodo slednji morali biti tisti, ki bodo pred izvajalce trans-

portnih storitev prišli z zahtevo po kvalitetnejših in družbeno racionalnejših transportnih storitvah. Zato je pomembno, da se vsi nosilci prometnih storitev v SR Sloveniji čimprej med seboj povežejo in tako uskladijo svoj razvoj in delitev dela ter da se hkrati dohodkovno povežejo z uporabniki svojih storitev. Posamezne zvrsti prometa se glede na to ne morejo avtonomno razvijati, ker le kot med seboj povezana in uskladena celota tvorijo učinkovit in družbeno racionalen prometni sistem. V takšni usmeritvi morajo zato pomembno vlogo prevzeti obstoječe samoupravne interesne skupnosti, ki se morajo ustrezno kadrovske in organizacijsko usposobiti. Čimprej moramo organizirati še ostale skupnosti, kot so samoupravne interesne skupnosti za cestno gospodarstvo, za letalsko dejavnost in za žičnice. Novo kvaliteto moramo doseči na področju povezovanja tozdov cestnega transporta, ker je ravno razdrobljenost teh tozdov največkrat ovira za medsebojno dogovarjanje in družbeno racionalno delitev dela. Tudi na področju zvez moramo z medsebojnimi dogovori urediti nekatera odprta vprašanja. Seveda je prvi pogoj za vse te dogovore ta, da se morajo nosilci teh sistemov, zlasti železnica in PTT organizacije, ustrezno organizirati in usposobiti, zlasti pa spremeniti dosednji odnos do uporabnikov svojih storitev.

Tovarišice in tovariši delegati! Glede na to, da bodo skupščinski zbori sprejemali stališča za usmerjanje skladnega razvoja in delitve dela, je prav, da se posebno opredelim do amandmajev k temu dokumentu.

Izvršni svet Skupščine SR Slovenije sprejema vse amandmaje odborov k stališčem za usmerjanje skladnega razvoja in delitve dela na področju prometa in zvez, ki v bistvu izboljšujejo predloženi tekst. Pri tem predlagamo, da se v poglavju IV, izvajanje sprejetih nalog in ukrepov, sprejme tekst, ki ga predlaga Odbor za družbenoekonomske odnose in razvoj Zbora občin in doda še predlog Odbora za družbenoekonomski razvoj Zbora združenega dela k 1. točki IV. poglavja.

Glede predlogov k besedilu Problematika razvoja kompleksnega prometa v SR Sloveniji sprejemamo predloge delegacij iz Maribora in Nove Gorice, kot jih predlagajo skupščinski odbori. O predlogih, ki so vezani na dolgoročne razvojne možnosti oziroma na III. poglavje gradiva, predlagamo, da se ne opredeljujemo, temveč da jih posredujemo Zavodu za družbeno planiranje SRS s sugestijo, da jih vključi v dokument dolgoročnih razvojnih možnosti SRS, ki je v pripravi, ter da se te pripombe upoštevajo kot del opravljene javne razprave.

Neposredno pred današnjim zasedanjem skupščinskih zborov smo prejeli od plenuma cestnega tovornega prometa SR Slovenije pripombe in stališča h gradivu, ki je danes na dnevnem redu. Čeprav ne gre za amandmaje, je prav, da se kot predlagatelj opredelimo do teh pripomb in stališč. Vsebina nas ne preseneča, presenečeni pa smo ob ugotovitvah, ki jih navajajo predstavniki cestnega javnega prometa, da gradivo ni bilo obravnavano na zborih delavcev cestnega prometa. Kot sem že uvodoma poudaril, je bila glavni nosilec javne razprave, ki je tekla od julija 1976, Gospodarska zbornica SRS. Poudaril sem tudi, da je bila javna razprava v okviru Gospodarske zbornice dobro organizirana. To dokazuje dejstvo, da je o gradivu na več sejah razpravljal Izvršilni odbor Združenja tozdov prometa in zvez, v katerem so delegati, ki so podpisali predložene pripombe. Sprašujemo se lahko, čigava stališča so ti delegati zastopali na sejah Izvršilnega odbora Združenja tozdov prometa in zvez, Koordinacijskega odbora za integralni transport in Upravnega odbora Gospodarske zbornice. Nesprejemljive so trditve predstavnikov cestnega transporta, še zlasti,

ker so se že v času priprave tega gradiva v okviru Gospodarske zbornice organizirale določene dejavnosti in akcije za realizacijo nekaterih nalog, določenih v tem dokumentu. Tako so predstavniki cestnega transporta in železniškega gospodarstva pripravili osnovna izhodišča za medsebojno sodelovanje. Prav tako je že v podpisovanju samoupravni sporazum o racionalizaciji pretoka blaga. Vse to dokazuje, da so trditve o pripravi teh dokumentov mimo združenega dela le izgovor za zadrževanje obstoječega stanja ter da ni pripravljenosti v organizacijah cestnega transporta za medsebojno dogovarjanje in povezovanje ter družbeno delitev dela z ostalimi udeleženci v prometu. Sicer je res, da so bile nekatere pripombe dane v teh razpravah, vendar jih ostali del delegatov iz gospodarstva ni sprejel. Mnenja smo, da je glede na zahteve in zastavljene cilje nesprejemljivo licitiranje o lažjih ali strožjih ukrepih, ki bi sicer nekaterim koristili, drugim pa škodili, temveč da je nujno, da se v celoti opredelimo za sprejem teh ukrepov, ki v danem trenutku in v danih možnostih predstavljajo minimalni program za realizacijo družbeno opredeljenih interesov.

Glede konkretnih pripomb pa menimo, da so tendenciozne ter ne odražajo dejanskega stanja. Tako ne moremo sprejeti trditve, da se razvoj kompleksnega prometa in ukrepi za usmerjanje razvoja obravnavajo izolirano. Ponovno poudarjamo, da tečejo v vseh republikah in avtonomnih pokrajinah razprave o prometni politiki SFRJ. V tem dokumentu so opredeljeni globalni strateški cilji in smernice, ki v bistvu predstavljajo osnovo za predlagane rešitve v posameznih republikah. SR Slovenija je pri pripravi zveznega dokumenta aktivno sodelovala in lahko rečemo, da je bistveno prispevala pri nastanku ali opredeljevanju vsebine, zato ne more biti govora o izoliranem obravnavanju prometne politike, temveč o konkretnem reševanju skupno zastavljenih ciljev.

Tudi trditev, da so ukrepi usmerjeni proti organizacijam združenega dela javnega cestnega prometa, ni točna. Predlagatelji tega gradiva smo si enotni, da SR Slovenija potrebuje učinkovit, zlasti dobro organiziran in med seboj povezan javni cestni promet, ki bo skupaj z ostalimi nosilci prometa zadovoljeval potrebe slovenskega gospodarstva. Najbrž pa smo si vsi enotni — verjetno tudi predstavniki cestnega javnega prometa, da so s širšega družbenega stališča potrebne strukturne spremembe. Te spremembe so potrebne zlasti tam, kjer se iz subjektivnih razlogov neracionalno odločamo ter s tem povečujemo stroške družbene reprodukcije. V tej usmeritvi mora dejavnost cestnega javnega prometa postati dopolnitev transportnega sistema, tako kot narekujejo potrebe uporabnikov in ne potrebe prevoznikov, kajti šele tako bo možno preprečiti neracionalno širjenje režijskih in privatnih kapacitet. V tem smislu tudi ni točna trditev, da cestni javni transport nima razvojnih možnosti, jasno pa je, da se ne more razvijati avtonomno, temveč da mora svoj razvoj prilagajati z ostalimi nosilci celotnim družbenim potrebam. Zato ne moremo govoriti o okrnjeni ustavni pravici delavcev v javnem prometu, lahko pa govorimo o nerazumljivem obnašanju poslovnih struktur, ki v postopku usklajevanja in sprejemanja družbenega plana SR Slovenije niso hotele in še danes niso uskladile svojih razvojnih programov z ostalimi nosilci transportnih storitev in s potrebami našega gospodarstva. Zaradi takšnega obnašanja kakor tudi zaradi neizvajanja nalog resolucije o družbenoekonomskem razvoju v letih 1976 in 1977 glede integracijskih procesov in s tem v zvezi zahteve po specializaciji in večji družbeni učinkovitosti ni bilo do sedaj nobenih konkretnih rezultatov, nasprotno, nekatere dobro zastavljene integracije so iz nepojasnjenih razlogov zamrle.

Ugotovitve, da cilji prometne politike ne zasledujejo zniževanja transportnih stroškov, so površne. Vsakdo, ki pozorno prebere predloženo gradivo, lahko ugotovi, da tako z analizo kot s predloženimi ukrepi predlagatelj zasleduje cilje za povečanje družbene racionalnosti in zmanjšanje stroškov transporta. Ugotovitve predstavnikov cestnega javnega prevoza izvirajo najbrž iz trenutnega stanja, v katerem posamezni udeleženci v prometu nimajo enakopravnega položaja. Pri tem najbrž ne moremo mimo osnovnega načela, da moramo k stroškom infrastrukture prispevati sorazmerno z uporabo le-te.

Predlagani ukrep za zmanjšanje skupne dovoljene teže od 40 na 30 ton izhaja iz analize stanja naših javnih cest ter ima namen, da zagotovimo večjo varnost, propustnost, predvsem pa da omogočimo hitrejše odvijanje prometa ter da zmanjšamo nadpovprečno uničevanje javnih cest. Iz podatkov lahko ugotovimo, da se po javnih cestah prevažajo blago predvsem v količinah nad 30 ton, kar po vseh elementih ne more imeti normalne cene. To je največkrat masovno blago, ki bi se praviloma moralo prevažati z železnico. Namen predlaganega ukrepa je, da se tudi na ta način preusmerijo nekateri specifični tovari s ceste na železnico. Seveda ukrepov ne moremo dobesedno jemati, kajti tudi v bodoče bodo določeni upravičeni razlogi za prevoz večjih količin, vendar bomo te primere obravnavali kot izredne prevoze, za katere bodo veljali posebni pogoji in za katere bo potrebno plačati večji prispevek za uporabo cestne infrastrukture. Zato ne gre za ukrep, ki bi imel katastrofalne posledice za tozde cestnega prevoza, temveč za ukrep, ki ne bo imel za tozde javnega cestnega prometa bistvenih ekonomskih posledic. Seveda se morajo organizacije cestnega prometa temu ustrezno organizirati, med seboj povezati in skupaj z železnico in uporabniki storitev poiskati svoje mesto ter notranje rezerve. Po statističnih podatkih imamo v Sloveniji okrog 340 vlačilcev, istočasno pa ugotavljamo, da je na naših cestah vedno več tujih vozil, ki bistveno poslabšujejo prometno situacijo. Predlagani ukrepi bodo veljali za vse prevoznike, tako za domače kot za tuje. S tem ne preprečujemo mednarodnega tranzita. Vendar pa imamo pravico in dolžnost učinkovito gospodariti s prometno infrastrukturo. Če pa obstaja mednarodni interes za tranzitni promet po naših cestah, potem menimo, da mora biti ta interes ovrednoten skozi zagotovitev pogojev za hitrejše usposobitev cestne infrastrukture za takšen promet.

Tovarišice in tovariši delegati! Izvajanje družbenega plana razvoja SRS za obdobje 1976—1980 ter predlaganih stališč in ukrepov pomeni veliko in odgovorno nalogo, za katero se moramo vsi nosilci ustrezno organizirati. Le s sprejetjem in doslednim izvajanjem vseh predlaganih stališč, ki pomenijo konkretizacijo sprejete skupščinske politike, bo možno doseči kvalitetne premike na področju prometa in zvez. Zato predlagamo, da predložena stališča z amandmaji skupščinskih odborov v celoti sprejmete.

Na koncu mi dovolite, da podam tudi mnenje Izvršnega sveta k predlogu srednjeročnega plana vzdrževanja in izgradnje magistralnih in regionalnih cest v SR Sloveniji za obdobje 1976—1980. Izvršni svet predlaga, da da Skupščina SR Slovenije svoje soglasje k srednjeročnemu planu. Plan je bil sprejet v samoupravnih organih Republiške skupnosti, svojo posebno potrditev pa je dobil ob akciji javnega posojila.

Izvršni svet si je prizadeval, da zagotovi sredstva iz povečanja cen pogonskega goriva in iz prometnega davka na pogonska goriva. Za sedaj je jasno, da bo v letu 1977 po pokritju negativnega salda v egalizacijskem skladu naftnega gospodarstva možno usmeriti ta sredstva v korist cestnega gospodarstva.

Ker bo do 30. 6. 1977 dosežen dogovor o odnosu cen v energetiki, si bo Izvršni svet Skupščine SR Slovenije prizadeval, da se uredijo tudi paritetni odnosi cen med bencinom in plinskim oljem ter da se z večjo obremenitvijo cen dizel goriv zagotovijo dodatna sredstva za cestno gospodarstvo.

Glede na upoštevano rast porabe naftnih derivatov in zaradi sredstev, ki se že zbirajo in se bodo do leta 1980 iz tega naslova, kakor možnosti, ki bodo nastale po pokritju negativnega salda v egalizacijskem skladu v letu 1977, ter naših nadaljnih prizadevanj, da se v dogovoru o cenah v energetiki uredi odnosi cen med bencinom in dizel gorivom, predlagamo, da se srednjeročnemu planu da soglasje.

Predsedujoči Štefan Nemeč: Hvala lepa! Prosim tovariša Mira Gošnika, predsednika Komisije za proučitev samoupravnih sporazumov in statotov visokošolskih organizacij, da poda uvodno obrazložitev!

Miro Gošnik: Tovarišice in tovariši delegati! Predloženo poročilo skupne komisije vseh zborov naše skupščine za proučitev samoupravnih sporazumov in statotov visokošolskih organizacij razgrinja osnovno vsebinsko problematiko družbeno začrtane preobrazbe visokošolske dejavnosti z vidika dograjevanja in konkretizacije z zakonom o visokem šolstvu določenih družbenih smotrov te dejavnosti v samoupravnih sporazumih in statutih visokošolskih temeljnih in delovnih organizacij ter univerz. Istočasno je iz poročila razvidna usmeritev komisije za osrednja in celovito pojmovana vsebinska vprašanja, ki smo jih poskušali dosledno in enako do vseh visokošolskih organizacij obravnavati skozi več kot enoletno delo. Politično platformo za delo je Komisija črpala iz kongresnih usmeritev Zveze komunistov, začrtano samoupravno in družbenoekonomsko ureditev odnosov v visokošolskih organizacijah in njihove usmeritve ter povezave z družbo in z združenim delom pa smo primerjali z ustavnimi in zakonskimi osnovami.

Komisija je svoje delo opravljala v nenehnem stiku s prakso in z upoštevanjem realnih družbenih razmer, v času in prostoru sedanosti. Pri tem pa je bila v razpravah o globalnih kot tudi o posameznih vprašanjih ves čas obrnjena v razvoj, v družbeno začrtano smer reforme celotnega učno-vzgojnega ter študijsko-raziskovalnega sistema. Izhajala je iz dejstva, da sta družbeno spoznani nujnost in potreba, da visoko šolstvo deluje ter da se razvija in krepi kot ne-ločljiva sestavina samoupravno organiziranega združenega dela in usmerjenega izobraževanja. Visoko šolstvo kot vzgojni, izobraževalni, znanstveni in kulturni dejavnik uresničuje smotre in naloge, ki so zasnovane in usmerjene s takim razvojem proizvodjalnih sil in družbenih odnosov, da bodo osvobajale delo in človeka, da bodo soustvarjale pogoje za odpravo elementov razredne družbe, odpravljale delitev na fizično in umsko delo. S tem bo visoko šolstvo skupaj z znanostjo postajalo vse bolj eden bistvenih in kakovostnih vzvodov družbenega napredka in humanizacije družbenih odnosov v rokah delavskega razreda in vseh delovnih ljudi v materialni proizvodnji, v družbenih dejavnostih in v družbeni reprodukciji nasploh.

Reforma vzgoje in izobraževanja je družbenopolitično začrtana in v globalu začeta. V njo se pričenjajo vnašati prvine izobraževanja ob delu in iz dela, z delom in za delo. Gradijo se odnosi svobodne menjave dela med delavci v šolstvu in v vseh drugih delih združenega dela. Šolstvo opravlja tudi pomembno družbeno-kadrovsko funkcijo. Skladnost družbenih kadrovskih potreb

in rezultatov dela šolstva, še posebej visokega šolstva, je — kot je splošno znano — še šibka. Znane so nam težave in nedodelanost kadrovskih planov ter zlasti njihova neuskladenost med šolstvom in temeljnimi celicami družbe, znana so tudi iskanja izhoda iz te družbene zadrege. Pri teh in drugih vprašanih smo pričeli živahnih gibanj in sprememb v smeri ustavno začrtanih samoupravnih in družbenoekonomskih odnosov ter položaja vseh delovnih ljudi in torej tudi teh v visokošolski dejavnosti.

V tem živem vrenju smo z našim delom v Komisiji opravili prerez in pregled stanja v samoupravnih splošnih aktih začrtanih odnosov v visokošolskih organizacijah. Poleg v poročilu opisanih osrednjih vsebinskih vprašanj, vezanih na samoupravne akte, smo ugotavljali vrsto dejstev, ki ne veljajo zgolj za visokošolske organizacije. Prav to nas utrjuje v prepričanju, da delavci v visokošolskih organizacijah skupaj s študenti in v svojih organih upravljanja tudi skupaj z delegati uporabnikov bijejo bitko za samoupravne odnose, za to, da bo vse bolj in bolj položaj posameznika in kolektivov odvisen od dela, od družbenega učinka tega dela. Skupaj z najodgovornejšimi iz šol smo ugotavljali, da formalno z ustavo in zakonom o visokem šolstvu uskladeni samoupravni splošni akti še ne jamčijo tudi dejansko uskladenih odnosov, samoupravnega položaja delavcev, študentov in uporabnikov. Zato bo v nadaljnjem razvoju visokošolske dejavnosti pomembnejša konkretna bitka za take odnose, kot jih bodo po dopolnitvah svojih aktov imele visokošolske organizacije zapisane v svojih sporazumih in statutih.

Ovire na tej poti niso zgolj »interne«. Tudi opozorila iz raznih virov (ocene obeh univerzitetnih konferenc Zveze komunistov o položaju, odnosih, družbenoekonomskih spletnih vprašanj, podatki in opozorila izobraževalnih skupnosti, problematika štipendiranja, študentskih domov itd.) kažejo na probleme in njihovo nujno še večje podružbljanje — kar je tudi realen odraz resnice, da ni izoliranih, enodimenzionalnih ali zaprtih vprašanj. To pa tudi opozarja na dejstvo, da problemi vsakega dela vsakokrat prizadenejo tudi celoto.

V reformo visokošolske dejavnosti usmerjeno delovanje naše komisije je bilo naše vodilo. Kljub obilici gradiva, pestrosti problemov, dolgim in napornim sejam smo si pri delu prizadevali ostati dosledni izhodiščem, ki smo jih postavili po širšem razpravljanju pred konkretnimi obravnavami prvih aktov šol. Ocenjujemo, da nam je to v dobršni meri uspelo.

Zborom predlagamo v sprejem vsebinske pripombe k samoupravnim sporazumom in statutom visokošolskih temeljnih in delovnih organizacij ter univerz. Poleg splošnih pripomb, ki so po naši oceni ter izkušnjah pri delu obveljale skoraj za vse obravnavane akte, smo v poročilu povzeli še druge vsebinske pripombe, ki so bile dane k večjemu številu aktov ali pa so tipične glede na zadeve, ki jih naj uredijo visokošolske organizacije v svojih samoupravnih splošnih aktih. Povzetek vseh posamičnih vsebinskih pripomb bi bil skorajda nemogoč, saj v poročilih Komisije k posameznim samoupravnim sporazumom in statutom, ki smo jih poslali neposredno visokošolskim organizacijam, predstavljajo vsebinske pripombe približno dve tretjini — t. j. približno 500 strani gradiva. Lahko pa zagotovim, da so osnovne pripombe dejansko povzete v poročilu.

Po sklepu Komisije umikamo iz poročila pripombo glede izvolitve visokošolskih delavcev v nazive docent, izredni in redni profesor na višjih šolah (pripomba je na strani 23, točka 3, tretja alineja). V času od nastanka pripombe do zaključka dela Komisije se je v razpravah o tem problemu razčistilo, da pri-

pomba sama po sebi ne velja, ker zakon o visokem šolstvu tega izrecno ne prepoveduje. Vseeno ostaja Komisija pri pobudi, da se tudi to vprašanje podrobno prouči in uredi ali s sporazumom med univerzama o pogojih in postopku za izvolitev ali pa z dopolnitvijo zakona. Pobuda za proučitev je zapisana v 6. poglavju poročila Komisija.

Na taki oceni značaja in pomena povzetka vsebinskih pripomb, danih k obravnavanim samoupravnim sporazumom in statutom visokošolskih organizacij, temeljijo tudi predlogi Komisije glede nadaljnega dela in postopka za soglasje Skupščine k predloženim aktom. Ocenjujemo namreč, da z obravnavo in sprejetjem vsebinskih pripomb k samoupravnim sporazumom in statutom visokošolskih organizacij Skupščina opravi vsebinski del naloge po 9. in 15. členu zakona o visokem šolstvu. Naslednja delovna faza v postopku dajanja soglasja (v visokošolskih organizacijah je potrebno dopolniti akte s pripombami po postopku, ki velja za sprejemanje teh aktov, pregled ustreznosti dopolnil pa strokovno najustreznejše lahko opravi pristojni Republiški komite za vzgojo in izobraževanje) bo torej lažja in tudi hitreje opravljena.

Izpostavil bi še namen, ki ga je Komisija imela z oceno ustreznosti posameznih rešitev v zakonu o visokem šolstvu (6. poglavje poročila). Pri delu komisije smo ugotavljali generalno ustreznost in reformno naravnost zakona. Posamezne določbe pa smo ocenili kot nedorečene, dvoumne v razlagi ali nejasne. Menili smo, da bi bil lahko zakon jasnejši, boljši, v reformni smeri še bolj poglobljen, zlasti pa bolj dorečen spričo spoznanj, ki dozorevajo skupno z dograjevanjem sistema usmerjenega izobraževanja v celoti. Kot najbolj nazoren primer dozorevanja spoznanj lahko poudarimo npr. prakso kot pogoj za vpis, ki je ena najpomembnejših prvin usmerjanja za visokošolski študij. Ta in drugi primeri opozarjajo tudi na nujnost ureditve nakazanih vprašanj, saj dinamika reformnih snovanj terja hitro ukrepanje, zato da bi zakon še bolj izražal in spodbujal povezovanje visokošolske dejavnosti in drugih delov združenega dela.

V času od nastanka poročila do sej zborov je bilo razjasnjeno vprašanje nadaljnega postopka za izdajo soglasja k posameznim samoupravnim sporazumom ali statutom. V glavnem je šlo za uskladitev postopka s poslovníkom Skupščine. Z obravnavo in sprejemom vsebinskih pripomb postanejo te vsebinske pripombe stališča Skupščine in kot take za šole obvezne.

Predlagamo spremembo v poročilu zapisanih predlogov Komisije (stran 7 spodaj — a in b), tako da bi zbori s sklepom (namesto z odlokom):

1. sprejeli poročilo Komisije in vsebinske pripombe k samoupravnim sporazumom in statutom visokošolskih organizacij kot stališča Skupščine in

2. zadolžili Republiški komite za vzgojo in izobraževanje, da prouči ustreznost dopolnil, ki jih vnesejo v svoje akte visokošolske organizacije, in o tem poroča Komisiji. Komisija bi predlagala zborom odloke o soglasju k posameznemu samoupravnemu sporazumu ali statutu.

Tretji predlog v poročilu glede proučitev pobud za dopolnila zakona o visokem šolstvu bi veljal nespremenjen.

Menim, da smo dolžni delegatom pojasniti še pomen in značaj priloge IV k poročilu, kjer podajamo tako imenovane »neobvezne« pripombe Komisije.

Komisija je imela nalogo, da prouči skladnost predloženih aktov z ustavo in zakonom o visokem šolstvu v vprašanih posebnega družbenega pomena in enotnosti sistema dela visokošolske dejavnosti.

Komisija je to svojo nalogo razumela predvsem kot pomoč, kot svoj konkretni prispevek k dograjevanju aktov in opredeljevanju takih rešitev, ki bodo kot celota učinkovito zagotavljale in pospeševale izvajanje preobrazbe visokega šolstva. Prizadevala si je, da bi ta njen prispevek bil čim večji. Izraz tega so bila tudi številna opozorila in pripombe glede nepravilnih ali neuskladenih rešitev v aktih tudi z drugo zakonodajo (o planiranju, o ugotavljanju in obračunavanju celotnega dohodka, o referendumu, o oblikovanju in volitvah delegacij itd.) ter opozorila o potrebi usklajevanja aktov z zakoni, ki so se v času obravnav aktov visokošolskih organizacij šele pripravljali (o družbeni samozaščiti, o ljudski obrambi, zakon o združenem delu).

Težiti bo treba, da pride čimprej do soglasja, da bodo enkrat po daljšem obdobju akti visokošolskih organizacij tudi v celoti pravno formalno veljavni. Zato je treba uskladiti akt s pripombami Komisije, ki so v zvezi z zakonom o visokem šolstvu. Velja pa poudariti, da pa edini in končni cilj v postopku spreminjanja in dopolnjevanja aktov v visokošolskih organizacijah ne bi smel biti zgolj zagotovitev formalnega soglasja Skupščine SRS. V tem postopku bo treba zagotoviti, da bodo akti spremenjeni in dopolnjeni v celoti, torej tudi v tistih delih, v katerih je Komisija le opozorila na potrebo sprememb in dopolnitev na podlagi ustrezne zakonodaje. V največji možni meri pa bi že zdaj bilo treba pri dograjevanju aktov upoštevati zakon o združenem delu, kljub njegovemu dveletnemu roku za uveljavljanje.

Soglasje Skupščine SRS ne more biti enkratno, »za vse čase veljavno« soglasje. Kajti spreminjanje in dograjevanje samoupravnih splošnih aktov nasploh in torej tudi v visokem šolstvu je proces, ki mora vedno spremljati in odražati, hkrati pa spodbujati in pospeševati dinamiko spreminjanja odnosov, ali konkretno v visokem šolstvu, dinamiko uresničevanja smotrov družbene preobrazbe visokega šolstva. To pa seveda tudi pomeni, da bo sleherna sprememba in dopolnitev samoupravnih sporazumov in statotov visokošolskih organizacij, ki bo zadevala urejanje zadev posebnega družbenega pomena, morala biti deležna širšega družbenega soglasja.

Na koncu tega uvoda naj povem, da je na 36. seji Zbora občin postavil delegatsko vprašanje tovariš Tone Kerč, delegat iz občine Ljubljana-Center. Delegatsko vprašanje se glasi:

»V imenu skupine delegatov iz občine Ljubljana-Center postavljam naslednje vprašanje:

Po zakonu o visokem šolstvu Skupščina SR Slovenije še ni potrdila statotov visokošolskih temeljnih in visokošolskih delovnih organizacij, prav tako pa Skupščina še ni potrdila statotov na podlagi prej veljavnega zakona o visokem šolstvu.

Prosimo za pojasnilo, kateri notranji akti na visokih šolah se pravno veljavno lahko uporabljajo v času do potrditve novih statotov.«

Po dogovoru s Sekretariatom Izvršnega sveta za zakonodajo in Republiškim komitejem za vzgojo in izobraževanje menimo, da je sicer vprašanje večstransko, da pa prizadeva zlasti formalno pravne vidike statusa visokošolskih organizacij, npr. glede registracije, možnih sporov pred sodišči ipd.

Zaradi širšega pomena odgovora dajemo odgovor na sejah obeh zborov, ker bi s tem želeli prispevati tudi k odstranjevanju možnih nesporazumov.

Menimo, da določbe samoupravnih sporazumov in statotov visokošolskih organizacij, ki niso predmet soglasja oziroma potrditve Skupščine SRS, veljajo, ko je bil z aktom določen postopek sprejemanja veljavno končan in je bil akt

na določen način objavljen v roku, ki ga akt sam določi (npr. — na konkretnen dan, po 8 dneh ali podobno).

Določbe, ki podležejo v smislu 9. in 15. člena zakona o visokem šolstvu potrditvi oziroma soglasju Skupščine SR Slovenije, pa veljajo od dne, ko je tako soglasje k posameznemu aktu dano.

Izbor vprašanj in določil samoupravnih sporazumov in statutov, ki po zakonu podležejo soglasju Skupščine SR Slovenije, je obrazložen v poročilu Komisije (ožje gledano so to zadeve po 2., 3. in 4. ter 88. členu zakona o visokem šolstvu).

Omeniti velja tudi dejstvo, da življenje in delo v visokošolskih organizacijah teče dejansko po določenih novih samoupravnih sporazumov in statutov. Po njihovih osnovah so konstituirani organi, določene njihove pristojnosti in odgovornosti, v njih je opravljena prva in konkretna prevedba zakonskih določb. Smiselno pa se stari oziroma prejšnji samoupravni splošni akti ne morejo uporabljati, saj jih v vrsti določil v bistvu presega novi zakon o visokem šolstvu.

Menimo, da je s tem dan vsebinsko popoln odgovor na delegatsko vprašanje. Na to nas opozarja tudi stališče registrskega oddelka Okrožnega gospodarskega sodišča v Ljubljani, ki vpis visokošolskih organizacij v sodni register veže na soglasje Skupščine k določbam, ki prizadevajo posebni družbeni interes in enotnost sistema dela visokošolskih organizacij.

Predsedujoči Štefan Nemeč: Hvala lepa! S tem zaključujem skupno zasedanje Zbora združenega dela in Zbora občin. Zbori nadaljujemo delo v prostorih, kjer smo ga začeli.

(Zasedanje je bilo končano ob 10.20.)

23. marca 1977

Predsedovala: Mara Žlebnik,
predsednica Zbora občin

Začetek zasedanja ob 9.30.

Predsedujoča Mara Žlebnik: Spoštovane tovarišice in tovariši delegati!

Pričenjam skupno zasedanje Zbora združenega dela in Zbora občin, na katerem bomo poslušali ekspozice Izvršnega sveta k problematiki varstva dobrin splošnega pomena in vrednot človekovega okolja v Socialistični republiki Sloveniji in obrazložitev k predlogu odloka o ustanovitvi in sestavi Iniciativnega odbora za oblikovanje Samoupravne interesne skupnosti Socialistične republike Slovenije za ekonomske odnose s tujino.

Poleg tega bomo na skupnem zasedanju poslušali tudi informacijo o sanaciji izgub v gospodarstvu, ki jo je pripravil Izvršni svet in jo posreduje delegatom v smislu 207. in 208. člena poslovnika Skupščine SR Slovenije.

Prehajam na 1. točko skupnega zasedanja, pri kateri bomo poslušali ekspozice Izvršnega sveta k problematiki varstva dobrin splošnega pomena in vrednot človekovega okolja v Socialistični republiki Sloveniji, ki ga bo podal podpredsednik Izvršnega sveta tovariš dr. Avguštin Lah. Prosim, tovariš Lah!

Dr. Avguštin Lah: Tovarišica predsednica, tovarišice in tovariši delegati!

Varstvo dobrin splošnega pomena in vrednot človekovega okolja je v svojih izhodiščih, odnosih, sredstvih in ciljnih skrb za človeka? Naše humanistično vodilo je ohraniti okolje, iz katerega se ne moremo iztrgati, kajti ogrožajo ga razni pojavi in s tem zmanjšujejo naravno osnovo za naše življenje in dejavnosti. Mi pa težimo za napredkom, vedno več nas je in naše potrebe rastejo. Zato se borimo z naravno stihijo in s škodljivimi posledicami nesmotrne ali

neodgovorne družbene oziroma človekove dejavnosti v okolju. Naši napor in naložbe za ta namen so vsako leto večje, zato se vprašujemo, kako gospodarimo z naravnim in družbenim bogastvom, ali ravnamo vsi odgovorno, ali misli naša generacija tudi na naslednje in kaj mora v tem pogledu storiti družbena skupnost, kaj pa sleherna organizacija in posamezni občan.

Varstvo okolja ni posebna družbena dejavnost, temveč je kakovost odnosov med različnimi dejavniki v okolju in kakovost odnosov družbe kot celote do narave. Smisel urejanja okolja je zagotoviti red in uskladenost delovanja vseh dejavnikov — podobno pravilu »na cesti nisi sam!«, ki terja, da sleherni udeleženec upošteva dogovorjena pravila v okolju in ne povzroča nereda in nesreč. Ob vse večji gostoti naseljenosti in različnih dejavnostih, tokovih ljudi in blaga je potrebno, da družbena skupnost natančno določi pravila obnašanja in pravice posameznih dejavnikov, da obvlada pritiske lastniške stihije in ozkega podjetniškega obnašanja, prepreči škodljive posege v okolje in zagotovi uveljavljanje zakonov in predpisov, da v družbeno planiranje vključi prostorske vidike, v dohodkovnih odnosih pa poveže upravljalce in uporabnike naravnih virov v reprodukcijske organizme, ki bodo lahko uresničevali tudi širše družbene interese.

Varstvo okolja ima zlasti tri vidike:

1. Pravi smoter in kritično merilo za naša prizadevanja in ravnanja so zdravi pogoji za delo, stanovanje, počitek, kulturo in rekreacijo delovnih ljudi in občanov, torej skrb za človeka, kar govore člani 104, 203, 231 in 240 ustave Socialistične republike Slovenije.

2. Kritične razmere v okolju nastajajo deloma zaradi naravne stihije in katastrof, v veliki meri pa so posledica gospodarske in druge dejavnosti ljudi in večinoma niso neizogibne ali pa se jih da omejiti. S tega vidika moramo zlasti zagotoviti varstvo dobrin splošnega pomena, o čemer govorita člen 102 in 103 ustave SR Slovenije, in se tako organizirati, da lahko neposredno urejamo odnose skupnega pomena in zagotovimo »ohranitev in razvoj naravnih in drugih vrednot človekovega okolja, ki so pomembne za zdravo, varno in ustvarjalno življenje in delo sedanjega in prihodnjih rodov« (temeljna načela ustave SRS, uvodni del, VII. poglavje).

3. Varstvo okolja ima hkrati gospodarski, obrambni, socialni in kulturni značaj, zato moramo pri tem upoštevati tako humane odnose med ljudmi kakor gospodarske in zlasti razvojne interese, kar pa je mogoče usklajevati na podlagi družbenega planiranja, ki vključuje tudi prostorske vidike, skladnost razvoja različnih območij ali področij in temelji na podlagi skupaj ocenjenih možnosti in pogojev ter na ustreznih dogovorih.

Za uresničevanje teh načel je pri nas že mnogo storjenega. Posebno pomembni so dosežki vrste organizacij združenega dela, pa tudi združenih interesov v vrsti krajevnih skupnosti in občin. Pod črto opozarjamo, da so krajevne skupnosti v Socialistični republiki Sloveniji leta 1975 sklenile 114 samoupravnih sporazumov za varstvo in urejanje človekovega okolja in 131 samoupravnih sporazumov o urejanju naselij. Pot do tega se odpira z vse višjo zavestjo delavcev in občanov o pomenu zdravega in urejenega okolja, s proučevanjem pojavov v okolju in ustreznimi strokovnimi rešitvami, zlasti pa z družbenim dogovarjanjem in samoupravnim sporazumevanjem o ukrepih, obveznostih posameznih udeležencev in izvajanju načrtov in programov. Le tako bo mogoče obvladovati družbene in posameznikove posege v okolje, urbanizacijo, razvoj energetike in prometa, učinke industrializacije, gospodarjenje z

rodovitno zemljo in naravnimi bogastvi, varstvo materialnih in kulturnih vrednot, zaščito vodnih virov in naravnih znamenitosti.

Z vsem našim ravnanjem in odnosi pa ne moremo biti zadovoljni. Marsikje ne ravnajo odgovorno in ne spoštujejo reda in predpisov. Gospodarski in družbeni razvoj je prerasel mnoge prostorske rešitve, ki niso bile dovolj dolgoročno premišljene. Neučinkovite so nekatere strokovne in nadzorne službe. S slabo tehnologijo onesnažujemo okolje, si povzročamo nove težave, predvsem pa zmanjšujemo z njo uspešnost dejavnosti in prav med organizacijami z nizko produktivnostjo in slabimi uspehi so tudi veliki onesnaževalci okolja. Zane-marjanje varstva človeka in okolja ima daljnosežne posledice, katerih vrsta se odkrije v vseh njihovih učinkih šele po daljšem obdobju. Če pa smo pri vsem tem popustljivi do povzročiteljev nesreč in vsakršnih neodgovornosti v okolju, sprejemamo s tem odgovornost za posledice in smo krivi tudi za nehumane odnose, ki izvirajo iz teh problemov.

Ob dosežkih naše znanosti, proizvodnje in družbenih dejavnosti smo vsekako sposobni ne le spoznavati, temveč tudi razreševati probleme okolja, zlasti pa se zavedamo, da teh vprašanj, četudi zadevajo interese občanov oziroma krajevnih skupnosti, ne moremo razreševati zunaj združenega dela in njegovih pogojev gospodarjenja, torej zunaj dohodkovnih odnosov, programov za modernizacijo tehnologije, naložb in samoupravnega združevanja sredstev in dela zaradi uresničevanja medsebojnih in skupnih odnosov raznih dejavnikov v okolju. O tem kot o vseh drugih razvojnih nalogah odločajo delavci v tozidih in njihovi delegati na osnovi pooblastil v ustreznih skupščinah samoupravnih interesnih skupnosti ali občin.

Naša ustava in zakoni, posebno še s področja varstva in urejanja okolja, jasno določajo usmeritve in cilje, nosilce akcij, pravic in odgovornosti, vendar se neredko srečujemo z različnimi pogledi na našo politiko varstva okolja in na družbeno organiziranost. Verjetno je tako, ker premalo spoštujemo družbene dogovore in veljavne zakone, pa tudi izkušnje. Prav zaradi tega želimo podčrtati nekatera osnovna sodobna spoznanja, ki nam lahko zelo olajšajo urejevanje problemov in prihranijo veliko stroškov in nevolje. Te izkušnje govorijo:

1. da morajo za odpravljanje posledic onesnaževanja poskrbeti njihovi povzročitelji,

2. da je moderna tehnologija brez onesnaževanja okolja sicer dražja od zastarele in okolja onesnažujoče, toda tudi kakovostnejša in racionalnejša in s tem povrne povečane naložbe,

3. da je uvajanje čiste tehnologije ob vseh novih naložbah in rekonstrukcijah mnogo cenejše, kakor poznejše uvajanje dodatnih čistilnih in varnostnih ukrepov in sredstev,

4. da so uspešni tisti ukrepi za varstvo okolja, ki upoštevajo realne roke za odpravo onesnaževanja in pri katerih družbena skupnost pomaga gospodarstvu s primernimi olajšavami, to je oprostitvami dajatev, ugodnimi krediti in omogočanjem nabav primerne tehnike ali tehnologije,

5. da morajo biti družbeni organi in instrumenti natančni, realno naravnani, vendar nepopustljivi pri izvajanju varstva okolja, zlasti pri prostorskem urejanju in kaznovanju neodgovornih povzročiteljev onesnaževanja in nereda v okolju, kateremu bi se mogli izogniti.

V naši samoupravni socialistični družbeni skupnosti izhajamo iz humanističnih načel o urejanju življenja in dela, hkrati pa tudi iz takšnih družbeno-

ekonomskih odnosov, v katerih delavci v združenem delu odločajo o vseh bistvenih vprašanjih naše dejavnosti v človekovem okolju. Vprašanja okolja rešujemo demokratično in z dogovarjanjem, saj gre za življenjske interese delovnih ljudi in občanov. Zaradi tega sta velikega pomena na eni strani izobraževanje in osveščanje samoupravljalcev, ki opravljajo tako odgovorne naloge tudi v interesu skupnosti, na drugi strani pa je potrebna usmerjevalna in zakonodajna vloga države oziroma organov družbene skupnosti. S takšno vlogo države samo podpiramo samoupravne dejavnike in prispevamo k hitrejšemu in učinkovitejšemu reševanju problemov okolja. Spoznanja o neogibnosti varstva človeka morajo postati tako trdna, kakor je v gradbeništvu statika obvezna za določanje trdnosti in odpornosti sleherne zgradbe ali kakor je desno pravilo rešitev za odnose v prometu.

Varstvo dobrin splošnega pomena in vrednost človekovega okolja je odgovornost slehernega dejavnika v okolju, torej vsake organizacije združenega dela, sleherne krajevne skupnosti in hišnega sveta ter slednjega občana. Pojavi in problemi v okolju pa so posledica dejavnosti različnih, često številnih dejavnikov, zato tudi pri reševanju teh problemov kaže interesno in akcijsko povezati vse prizadete dejavnike. Prav ob tem pa se pojavlja vprašanje, kako naj se organiziramo in kakšne samoupravne interesne skupnosti je treba osnovati.

Sedaj je z zakonom določena obveznost ustanavljanja samoupravnih interesnih skupnosti samo za področje varstva zraka v tistih območjih, kjer onesnaženost presega zdravju verjetno nenevarno mejo. Upoštevati moramo, da se tokovi v ozračju in v kroženju vode ne ravna po občinskih mejah, temveč po naravnih zakonitostih. Učinkovitega odpravljanja onesnaženja ozračja v kotlinah, industrijskih bazenih ali mestih se morajo lotiti povzročitelji in posredniki onesnaženja. Skupnosti za varstvo zraka pa naj prispevajo tudi k manj onesnažujočim oskrbovanjem z energijo in sprejmejo programe potrebnih ukrepov.

Na drugih področjih pa smo že družbeno organizirani. Za odpravljanje ali zmanjševanje onesnaževanja voda so odgovorne vodnogospodarske skupnosti oziroma njihovi člani, ki so s samoupravnim sporazumom o temeljnih srednjeročnega plana sprejeli konkretne obveznosti za zmanjšanje onesnaženja rek, potokov, jezer in morja. Za ravnanje z odpadki so odgovorne komunalne skupnosti, krajevne skupnosti in hišni sveti; ti naj uvedejo red po naseljih in okoli hiš. Za gospodarjenje z zemljo so odgovorne zemljiške skupnosti in občine, čeprav se ta odgovornost deli še z mnogimi drugimi upravljalci, uporabniki in načrtovalci prostora oziroma zemljišč. Banke so z investitorji odgovorne, da se upošteva varstvo okolja pri vseh projektih, ki jih financirajo. Občine so odgovorne za usklajevanje interesov in dejavnosti v ožji in širši družbeni skupnosti; pri skupščinah občin so namreč pooblaščenice in odgovorne strokovne in nadzorne službe, ki so dolžne uresničevati zakone in predpise ter prispevati k smotrnemu gospodarjenju z zemljo, naravnimi viri in družbenim bogastvom. S tem seveda nismo izčrpali pregleda odgovornih družbenih organizmov, organizacij in skupnosti. Ob vsem tem obstajajo na društvenih osnovah — kot glasniki strokovnih spoznanj, interesov občanov in družbene skupnosti — skupnosti za varstvo okolja, planinska, taborniška, hortikulturna in druga društva za varstvo narave (lovska in ribiška), za varstvo kulturnih znamenitosti, interesov turističnega gospodarstva, za širjenje zdravih navad življenja in odnosov do narave ter Rdeči križ.

V takih razmerah ni potrebno ustanavljanje še novih samoupravnih interesnih skupnosti za splošno varstvo okolja, čeprav tudi ne zavračamo takšnega primera na primer v Mariboru ali drugje. Potrebno pa je vsekakor, da delujejo v občinah koordinacijski organi, ki pomagajo vsem samoupravnim dejavnikom pri usklajevanju programov, ki opozarjajo v primerih potrebe na odgovornosti in poti za reševanje problemov, spodbujajo akcije in zlasti samoupravno sporazumevanje za uresničevanje nalog srednjeročnega načrta in drugih odgovornih ciljev. Ti koordinacijski organi, predvsem komisije, sveti ali odbori, morajo poskrbeti za uskladeno delovanje strokovnih služb in ustvarjanje pogojev, ki so potrebni za aktivno varstvo in izboljševanje okolja. Spremljati morajo vse pojave in posege v okolje ter o tem obveščati tako prizadete kakor dokumentacijske centre.

V našem splošnem ravnanju moramo priti do razmer, v katerih bodo strokovne službe opravile svojo vlogo in zmanjšale potrebo po intervencijah. Kjer mora posredovati inšpekcija, naj se javno izve, ali gre za nezakonitost, za neodgovornost in malomarnost ali za neznanje in nemoč, da bi z lastnimi silami razrešili problem. Javno mnenje je zelo učinkovit pospeševalec razreševanja problemov. Povedati moramo, da bi bilo manj črnih gradenj, če bi občine bolj skrbele za reševanje interesov občanov in če bi pravočasno opazile in preprečile anarhijo. Prav tako ne bi bilo okoli številnih novih lepih poslovnih zgradb kupov embalaže in smeti, če bi poskrbeli projektanti in investitorji za ustrezne rešitve, ali če te so, če bi samoupravni dejavniki poskrbeli za red. Ne nazadnje, ali bo res treba šele z učinkovitimi ekonomskimi ukrepi, z intervencijami sanitarne in tržne inšpekcije in z občutljivimi kaznimi poskrbeti, da bi si razne tovarne in prodajalne, na primer sokov, kozmetike ali čistil, nehale delati reklamo za izdelke z zavrženo embalažo po ulicah, zelenicah in rekah. Te primere smo uporabili kot opozorilo, da mora biti varstvo okolja resnična skrb slehernega dejavnika, ki je soodgovoren, da ne jemljemo ljudem z ustavo zavarovane pravice po zdravem in urejenem delovnem, bivalnem ali rekreacijskem okolju.

V obdobju intenzivne industrializacije, urbanizacije in preobrazbe naše družbe, predvsem v zadnjih 15 letih, so se pri nas nakopičili naslednji problemi:

a) Od leta 1960 do leta 1975 se je v Sloveniji zmanjšala površina kmetijskih zemljišč za 36 416 ha, površina njiv in vrtov pa za 33 712 ha ali skoraj za 13 % prejšnje orne površine. Znatno del tega smo nesmotrno pozidali, razširili smo gramoznice, zgradili prometne objekte in podobno, kjer pa so opustili obdelavo, je narava sama poskrbela za prvotno travnato ali gozdno rastje. Rodovitna zemlja je sad večstoletne obdelave in je pogoj za kmetijsko proizvodnjo. Glede na to, da v naši republici ne pridelamo dovolj hrane in da potrebe vedno le naraščajo, bo treba gospodarno ravnati z vsakim kvadratnim metrom obdelovalne zemlje in preprečiti škodo zaradi neobvladanih pojavov. Opozarjamo, da izgubljammo najlepša zemljišča prav v ravninah. Vsi investitorji, ki zahtevajo lepa zemljišča, bi morali prispevati k njihovi nadomestitvi v drugih območjih. Prav tako ne bi smela biti samo kmetijskih organizacij skrb za ohranitev kmetijskih zemljišč, bodisi v ravninah ali v hribovitem svetu.

b) Poleg izgubljanja kmetijskih površin moramo posvetiti pozornost procesom v rodovitnih tleh, ki imajo škodljive posledice tako za produktivnost tal kakor za kakovost pridelkov. Dobra obdelava tal izboljšuje tako fizikalne kakor kemične lastnosti, zato je potrebna dobra strokovna služba, ki bi pomagala tudi velikim živinorejskim posestvom razrešiti problem organskih gnojil.

V naših razmerah se že potrjujejo spoznanja svetovne zdravstvene organizacije o degradaciji tal zaradi napačne rabe kemičnih zaščitnih sredstev in celo umetnih gnojil ali odlaganja odpadkov. V tla prehajajo škodljive snovi z onesnaženimi vodnimi tokovi iz izpušnih plinov, znani pa so že tudi primeri biološkega onesnaženja. S tem se potrjuje spoznanje, da je za smotno izkoriščanje in urejanje okolja potrebno določeno znanje in v tem pogledu bi morali storiti več, saj ne gre le za škodljive posledice v okolju, temveč tudi za ekonomske izgube.

c) V Sloveniji se je v 25 letih povečalo število mestnega prebivalstva za 60 %. Površina mest pa še mnogo bolj. Postali smo prostorsko zahtevnejši. Število mestnega prebivalstva naj bi se v naslednjih desetih letih, do leta 1985, povečalo za 420 000 ali za 57 %. Površina mest pa naj bi se povečala za 525 km² ali za nadaljnjih 61 %. To pomeni, da naša mesta še vedno ekstenzivno rastejo in da vidimo premalo skupinskih domov in vrstnih nizov. Nedvomno nam to povzroča resne skrbi zaradi izgub lepih rodovitnih zemljišč, zaradi dražje gradnje in morda novih žarišč onesnaževanja okolja.

č) Nenadomestljivi pogoj življenja je čista voda. Slovenija je vodnata dežela, toda če upoštevamo velika nihanja pretočnih količin in onesnaženost naših rek, potem je v sušnem obdobju na voljo čistih samo 4,7 % od vseh pretočnih količin vode. Od približno 50 m³/s minimalnih količin uporabne vode iz naših rek jih sedaj izkoriščamo 17 m³/s, toda od teh se okoli 14 m³ vrača v vodne tokove zelo onesnaženih in ti se mešajo in z mešanjem onesnažijo precej druge vode. Posledice tega se kažejo v pogostih zastrupitvah rek, katerih dokaz so pomori rib (v zadnjih 4 letih je bilo 110 hujših zastrupitev), strupi v vodah prehajajo v vire pitne in tehnološke vode in lahko povzročijo za desetletja nepopravljivo škodo oziroma tudi žrtve. Nasploh bomo z vodo morali bolj gospodarno in odgovorno ravnati, saj naša poraba daleč presega svetovne zdravstvene standarde. Gradnja vodohramov, postavljanje biokemičnih, komunalnih in industrijskih čistilnih naprav, urejanje vodovodov, uvajanje novih tehnoloških postopkov, ki ne onesnažujejo voda — to so neposredne naloge, zaradi katerih bi se morali povezati vsi uporabniki posameznih območij slovenskih porečij in skleniti sporazume na osnovi programov očiščenja naših voda. Skleniti bo treba tudi dogovore s sosednjimi deželami.

d) Onesnaženje zraka občutimo najbolj v kotlinah, kjer je več industrije, in v mestih. Stalna izpostavljenost človeškega organizma raznim v zraku lebdječim snovem povzroča huda obolenja in fiziološke posledice. Epidemiologi so se srečali v zadnjih nekaj letih (od 1969 do 1973) z izrednim povečanjem nevarnih obolenj ljudi, ki imajo povzročitelje v okolju. Tako se je povečalo obolenje dihal in število odkritih novotvorb približno za tretjino, ali tri četrte več. Kemični procesi, ki jih zasejejo snovi iz onesnaženega zraka, povzročijo mehanske in fiziološke spremembe in poškodbe človekovega organizma in stopnjujejo njegove slabosti. V dvanajstih krajih in mestih, v Celju, Črni, Hrastniku, Kidričevem, Ljubljani, Medvodah, Mežici, Radečah, na Ravnah, v Štorah, Žerjavu in v Trbovljah onesnaženost kritično presega zdravju nevarno mejo, v 31 drugih mestih in krajih pa žive v nezdravem ozračju, kjer onesnaženost presega dopustno mejo. V vseh teh krajih bi do leta 1980 morali odpraviti škodljivo onesnaževanje zraka.

To skupščino smo v odgovoru na delegatsko vprašanje že obvestili o nevarnostih kajenja, zato naj podčrtamo le potrebo in dogovor, da se v prostorih, kjer sodeluje večje število ljudi, nekadilcem zagotovi, da ne bodo vdihavali

zakajenega zraka. Opozarjamo, da so nekatere vlade in skupščine razvitih dežel sprejele ostre preventivne ukrepe in začel široke akcije osveščanja.

e) Posebno poglavje so odpadki, ki jih v Sloveniji nastaja letno približno 4,5 milijona ton. Gospodarska zbornica Slovenije je uspela popisati 2,9 milijona ton industrijskih odpadkov, od katerih jih 87 % nastaja v surovinski industriji — to so metalurški odpadki in gradbeni material, oziroma v manj kakor 20 % vseh organizacij združenega dela. Pri tem so ugotovili, da so v majhnem številu industrijskih organizacij, ki imajo veliko odpadnih snovi, potrebne nove tehnološke rešitve. Nekatere naše organizacije jih že uspešno uvajajo. V velikem številu organizacij pa gre za neurejeno zbiranje, sortiranje ali vračanje v ponovno predelavo kovinskih, papirnih, tekstilnih in drugih odpadkov. Samo petina od teh organizacij izkorišča lastne odpadke. Z velikimi količinami odpadkov onesnažujemo okolje, ogrožamo vodne vire, sejemo povzročitelje bolezni, pa tudi oviramo normalno delo v proizvodnji, transportu ali v skladiščenju. Marsikje je potrebna le boljša organizacija dela. Za potrebe proizvodnje odpadke celo uvažamo. Leta 1970 smo za to dali 63 milijonov deviznih dinarjev, leta 1974 pa 574 milijonov deviznih dinarjev. Sedaj zbiramo doma mnogo odpadkov, ki bi bili uporabni kot sekundarne surovine, čeprav je kritično za naše gospodarstvo prav pomanjkanje surovin. Od 20 000 ton odpadnih motornih olj izkoristimo le 3000 ton, znaten del neizkoriščenih olj pa povzroča skoraj nepopravljivo škodo v okolju.

f) Z vidika varstva okolja bi lahko opozorili še na vrsto kritičnih pojavov. Industrializacijo spremlja razvoj prometa in motorizacija napreduje hitreje kot ustvarjanje pogojev zanjo. Prometne zagate spremljajo zlasti nesreče, zadrževanje ozračja, hrup in vibracije. Dolgo in vztrajno se borimo proti nesnagi, neredu in različnim oblikam neprimernega odnosa do drugih ljudi in organizacij. Pozornosti je vredno dejstvo, da kolektivi in posamezniki, ki so osveščeni in zavzeti za varstvo okolja, prevzemajo nase nesorazmerno večja bremena, medtem ko se vrsta organizacij in občanov še izmika enakim odgovornostim in obveznostim ali pa celo brezbrizno povzročajo težave in hude posledice drugim ljudem in organizacijam. Predvsem pa pogosto z delnimi, začasnimi, pomanjkljivimi, neučinkovitimi rešitvami gradimo drage objekte, ki jih že po nekaj letih popravljamo in preurejamo. Dopustili smo in tudi povzročili neštete gradnje brez dovoljenj, nismo pa se zavzeli za učinkovito nadzorstvo, za preprečevanje črnih gradenj in neutemeljenih pritiskov, za kompleksno in trajnejše reševanje problemov okolja, ki so izrazito gospodarski, komunalni in urbani.

Naše strateške predpostavke so, da imamo omejeno obdelovalno površino, da nam primanjkuje surovin, da smo industrijska in turistična dežela, ki iz teh panog pridobiva in načrtuje svoj glavni dohodek in osnove razvoja. Strateško izjemen je tudi naš geografski in prometni položaj, ki terja, da na tokove in prostorsko ureditev pri nas gledamo hkrati z mednarodnih in z naših gospodarskih in obrambnih vidikov. Upošteva ta načela in perspektivno usmeritev smo oblikovali tako srednjeročne programe kakor zakona o investicijski dokumentaciji in o varstvu okolja, ki jih je Skupščina SRS sprejela že v obdobju po razglasitvi nove ustave.

Skupščino SR Slovenije seznanjamo s problematiko varstva dobrin splošnega pomena in vrednot človekovega okolja v naši republiki zaradi tega, ker potrebujemo skupno in temeljno usmeritev zaradi pospešitve neposrednega dogovarjanja in sporazumevanja o ukrepih in akcijah za varstvo in izboljš-

šanje okolja v pogojih preusmerjanja in preurejanja gospodarstva in naselij v tem srednjeročnem obdobju. Pričakujemo, da bo Skupščina SR Slovenije to podčrtala v svojih stališčih in sklepih in se s tem odločno zavzela za uresničevanje na samoupravnih osnovah sprejetih načrtov, dogovorov in tudi zakonov in predpisov. Zaradi uspešnega nadaljevanja marsikje zastavljenega dela, predvsem pa zaradi učinkovitejšega prehoda od razglašanja in ponavljanja splošnih načel in opredelitev za varstvo okolja k ustreznim dejanjem in spoštovanju zakonov in reda, ki temelji na socialističnih samoupravnih osnovah, je potrebno:

1. Da sleherni dejavnik v okolju na temelju svojih nalog in ciljev v srednjeročnem načrtu in v dolgoročnem razvojnem programu ter izhajajoč iz politike in usmeritev družbenopolitičnih skupnosti glede varstva naravnih dobrin splošnega pomena in vrednot človekovega okolja točno opredeli svoje odgovornosti in realne možnosti ter določi:

a) katere raziskovalne in razvojne naloge je treba opraviti, zadolži za to svoje ustrezne enote ali pa sklene na osnovi svobodne menjave dela z raziskovalnimi in izobraževalnimi organizacijami ustrezne dogovore in pogodbe,

b) katera njegova strokovna oziroma delovna in nadzorna enota ali služba je odgovorna za določene trajne in posebne naloge ter na osnovi najnovejših predpisov in kakovostnih standardov sprejme ustrezne pravilnike, opise nalog in način njihovega uresničevanja,

c) v katerih vidikih varstva človeka, izkoriščanja naravnih dobrin in pogojev, uporabljanja primarnih in sekundarnih surovin, oskrbovanja z energijo, urejanja transporta, emisij onesnaževanja okolja in drugih vplivov nanj oziroma povezav z njimi je potrebno koordinirano sodelovanje z drugimi dejavniki in kako naj se to opravi,

č) kateri poslovodni organ in strokovne službe ter organizacije bodo v stalnih stikih z občinskimi in drugimi organi ali pooblaščenimi organizacijami, ki proučujejo in spremljajo dogajanja v okolju ter usmerjajo uresničevanje zakonov, predpisov, dogovorov ali načrtov.

2. Da se v proizvodnih in drugih dejavnostih v prvi vrsti uvede ali dobro uredi nadzorovanje kakovosti dela, izdelkov in storitev, da se izboljša organizacija dela, sodelovanje samoupravnih dejavnikov pri skupnem programiranju in izvajanju nalog, izpopolnijo nadzorne službe in dosledno izvajajo dogovori ali ukrepi za red in varnost v okolju; pri upravnih organih in pooblaščenih strokovnih oziroma nadzornih službah je treba čimprej zagotoviti njihovo učinkovito delovanje, zaostri pa je treba tudi odgovornost in sankcije za prekrške in kazniva dejanja.

3. Da se pri izvajanju skupnih nalog in zaradi usklajevanja programov varstva okolja glede na prioritete cilje in realne možnosti povežejo gospodarske in raziskovalne organizacije združenega dela, poslovne banke, samoupravne interesne skupnosti in drugi dejavniki ter sklenejo konkretni in učinkoviti programi in dogovori za uresničevanje nalog srednjeročnega načrta; s temi programi je treba zagotoviti:

a) skrbno gospodarjenje z obdelovalno zemljo, preprečiti nadaljnjo neracionalno zazidavo kmetijskih površin in škodljive posledice deagrarnizacije določenih območij,

b) preprečitev zastrupljanja voda in zmanjšati onesnaževanje voda po dogovorih o vodnogospodarskih nalogah v srednjeročnem planu,

c) uresničiti določila zakona o varstvu zraka v najbolj ogroženih območjih, takoj ustanoviti predvidene skupnosti in izdelati programe ukrepov, izboljšati energetske oskrbe in tako naprej,

č) pri vseh rekonstrukcijah ali postavljanju novih proizvodnih in transportnih dejavnosti uvajanje čiste tehnologije in takšne povezave proizvodnje v krožne tokove, kar vse povečuje racionalnost delovanja, boljše izkoriščanje naravnih virov, sekundarnih surovin in energije,

d) preventivne zdravstvene in druge varstvene ukrepe, da bi se zmanjšale nevarnosti, obolenja in nezgode,

e) raziskovalno, razvojno, vzgojno-izobraževalno, informativno in drugo delo, ki prispeva k uresničevanju ciljev in sploh omogoča konkretna dejanja ali rešitve za izvajanje razglašene politike varstva človeka za humanizacijo okolja.

4. S pomočjo posebnih raziskovalnih skupnosti in ustreznih raziskovalnih projektov v prvi vrsti omogočiti razrešitev ključnih tehnoloških nalog in drugih pogojev, ki bodo proizvodnim in drugim organizacijam združenega dela omogočile uresničenje njihovih planov in ciljev.

5. Prostorsko načrtovanje in urejanje je treba vključiti v kompleksno družbeno planiranje na novih osnovah, razviti ustrezne delovne metode in strokovne organe, pri tem pa urediti republiški zavod za prostorsko programiranje in ustvariti vse druge delovne pogoje in strokovne podlage za prenovitev oziroma sprejem razvojnih programov gospodarjenja s prostorom, obvladovanja urbanizacije, razvoja energetike in sodobnega prometa, izvajanje enotne kmetijske politike in gozdnogospodarske politike, teritorialne obrambe in zanesljive oskrbe prebivalstva.

6. Podpreti razvoj domače proizvodnje tehnike za potrebe varstva okolja in človeka ter njeno uveljavljanje na jugoslovanskem in mednarodnem tržišču, hkrati pa omogočiti transfer čiste tehnologije in novih dosežkov iz tujine v naše dejavnosti in olajšati uvoz tistih, v državi nedosegljivih sredstev, ki so potrebna za uresničenje srednjeročnih načrtov varstva okolja.

7. Vso skrb posvetiti usposabljanju občinskih upravnih in strokovnih služb za navedene naloge, da bodo lahko pri tem učinkovito pomagale krajevnim skupnostim, prispevale k povezovanju gospodarskih in drugih organizacij pri pripravljanju in izvajanju skupnih programov, in ne nazadnje, sodelovale z republiškimimi službami in organi pri ustvarjanju skupnih metod in sredstev za uresničevanje nalog na tem področju.

8. Na vseh področjih in ravneh je treba ravnati tako, da bo dosledno spoštovana pravica in odgovornost združenega dela za te naloge, kajti samo delavci ustvarjajo in določajo sredstva in pogoje za uresničevanje ciljev in programov glede varstva dobrin in vrednot človekovega okolja.

V teh točkah smo povzeli tudi stališča in opozorila odborov Skupščine in Družbenopolitičnega zbora.

Tovarišice in tovariši delegati!

Skupščina Socialistične federativne republike Jugoslavije je na predlog Zvezne konference Socialistične zveze delovnega ljudstva razglasila leto 1977 za leto varstva in izboljšanja človekovega življenjskega in delovnega okolja. Skupščina SR Slovenije, Izvršni svet in republiški upravni organi, družbenopolitične, raziskovalne, zdravstvene in druge organizacije, skupnosti za varstvo okolja, pa tudi številna mesta in občine so pripravljeni na to akcijo. Dokaz za to je poglobljena razprava o varstvu okolja, ki se navezuje na dogovarjanje

o srednjeročnem planu v prejšnjem letu in se bo letos izkazala zlasti v pripravljanju samoupravnih sporazumov in v skupnih akcijah za izboljšanje okolja. Stopnjuje se raziskovalno delo in pregledali bomo, katerim vplivom na človeka se je treba najbolj upreti in kakšne preventivne akcije bomo še bolj pospeševali. Dogradili bomo zakone, posebno za ravnanje z odpadki, sekundarnimi surovinami in strupenimi snovmi. Znanost je sprejela naloge za razvoj tehnologije, s katero bomo lahko odpravili žarišča onesnaževanja zlasti pri odlaganju odpadnih snovi. Na mednarodni razstavi tehnike in tehnologije za okolje se bomo seznanili z novimi dosežki, ki so tudi v naših organizacijah združenega dela zelo obetavni. Vsi zainteresirani pa bodo na posvetovanju pretresli gospodarske in tehnološke vidike izkoriščanja sekundarnih surovin in s tem skušali najti poti za zmanjšanje onesnaženja. Nekatere škodljive pojave v okolju bomo posebej skrbno pretresli, zlasti s področja energetike, prometa in izkoriščanja zemljišč. Podrobno je treba obravnavati tudi škodljive družbene navade in prispevati k izboljšanju dela in življenja.

Na koncu želimo poudariti dva vidika varstva okolja, ki so nanju posebej opozorili delegati v skupščinskih odborih. Prvi je vloga delovnih ljudi in občanov pri razreševanju problemov okolja, zlasti pri načrtovanju novih projektov. Drugi pa je izboljšanje strokovnih osnov in učinkovitost ukrepov za dejavnosti v okolju.

Vse pobude in vsi posegi v okolje se obravnavajo in razrešujejo na ravni občine. Lokacijski pogoji za sleherni naložbo se kristalizirajo na tej ravni. Pri tem se neredko dogaja, da to rešujejo le strokovne službe in ozke skupine »predstavnikov«, ki tudi ne poskrbijo dovolj za presojo projektov. Popuščajo najrazličnejšim pritiskom in se ne zavedajo, da je njihovo edino pooblastilo skrbeti za zakonitost in strokovno dobre rešitve. Občani lahko prispevajo k pravičnim rešitvam predvsem prek krajevnih skupnosti. Po zapletih in pritožbah sodeč in po razreševanju napačnih strokovnih rešitev se da sklepati, da je zelo podcenjena in zanemarjena vloga krajevnih skupnosti. Ta osnovna skupnost našega družbenega življenja je sposobna dati zelo tehtne ocene in variantne predloge, saj v njih delujejo izkušeni in tudi strokovno visoko sposobni ljudje, kakršnih včasih še strokovne službe nimajo. Krajevne skupnosti se zavzemajo za urejevanje naselij, za varstvo ljudi pred škodljivimi učinki onesnaženja zraka, vode in tal. Interese ljudi je treba varovati do največje mere, kajti domovi in zdravo okolje naselij je prav tako pomembno za ljudi, kakor je delovno okolje in delovno sredstvo pogoj za pridobivanje dohodka. Nasploh pa se moramo zavedati, da bodo na eni strani občani, v splošnem pa delavci v združenem delu največ prispevali k uresničevanju ciljev varstva okolja in njegovega izboljšanja.

Naša letošnja akcija za izboljšanje okolja mora biti v prvi vrsti posvečena ureditvi strokovnih in nadzornih služb pri občinskih skupščinah, vsestranski uveljavitvi prostorskega načrtovanja in iskanju trajnejših rešitev. Varstvo okolja je predvsem oblika gospodarjenja, pri tem tudi združevanja interesov, programov in sredstev. Zato povprašujemo organe občin, ki so dolžni osnovati skupnosti za varstvo zraka in jih še niso, ali se zavedajo posledic, ki jih trpijo ljudje in kdaj se mislijo razbremeniti odgovornosti za to! V Sloveniji je le nekaj desetih velikih onesnaževalcev voda in ozračja in samoupravni organi sleherne teh organizacij vedo, da je treba začeti razreševati probleme. Njihova dolžnost je, da so pobudniki samoupravnega sporazumevanja za očiščenje Save, Sore, Ljubljance, Krke, Savinje, Pake, Voglajne, Meže ali še katere preveč onesnažene ali celo zastrupljene vode, da sprejmejo realne programe in svoje načrte tudi

javno verificirajo. Tudi to so s srednjeročnim načrtom sprejete obveznosti, hkrati pa najboljša ocena za sleherno takšno organizacijo oziroma, če to zanemarja, slab izkaz.

O bistvenih problemih širšega interesa pa imamo najboljšo javno tribuno v Socialistični zvezi delovnega ljudstva. Tudi ta ima kadre in moči za kvalitetno presojo vprašanj urejevanja okolja, zlasti pa more usklajevati strokovne, družbene in druge interese, skrbi za skladnosti v razvoju, za dobre odnose v okolju, gradi na naših obrambnih interesih in zmore opozoriti na dolgoročne interese in družbene cilje.

Demokratsko razpravljanje in odločanje o vseh vprašanih varstva okolja in razreševanja teh nalog v procesu družbenega planiranja, gospodarskega in občega napredka štejem za dve bistveni prvini, ki ju je treba najprej utrditi. Prav k temu izdatno prispeva Skupščina SR Slovenije, ki je o tem organizirala s svojim delegatskim sistemom široko razpravo od združenega dela do strokovnih organizacij in pripravlja svoja stališča in opredelitve do teh ciljev in nalog. Razprava se bo še nadaljevala; značaj, razširjenost in posledice pojavov v okolju zdaj že poznamo. Želimo, da povsod, kjer tega še niso doslej storili, nemudoma začno razreševati vprašanja okolja, sprejmejo programe, sklenejo dogovore in sporazume, se dogovorijo za raziskovalno in razvojno delo in ukrepajo. Leto okolja 1977 je namreč že drugo leto petletnega obdobja, v katerem smo sprejeli pomembne načrte in obveznosti v interesu ljudi, gospodarskega in kulturnega napredka. Hvala.

Predsednica Mara Žlebnik: Tovarišu Lahu se zahvaljujem za podan ekspoze. Prehajamo na 2. točko skupnega zasedanja, pri kateri bomo poslušali informacijo Izvršnega sveta o sanaciji izgub v gospodarstvu, ki jo bo podala tovarišica Milica Ozbič, članica Izvršnega sveta in republiška sekretarka za finance. Prosim tovarišica Ozbičeva!

Milica Ozbič: Tovarišice in tovariši delegati! Izvršni svet Skupščine SR Slovenije posreduje Skupščini SR Slovenije informacijo o stanju in aktivnosti na področju pokrivanja izgub kot prvo predhodno gradivo, ki je rezultat spremljanja in uresničevanja nalog, opredeljenih v 13. točki priloge k resoluciji o politiki izvajanja družbenega plana SR Slovenije za obdobje 1976—1980 v letu 1977, in sicer v zvezi z izgubami in potrebnimi sanacijami. Za redno spremljanje teh nalog je Izvršni svet Skupščine SR Slovenije imenoval tudi posebno delovno telo.

Zaradi aktualnosti problematike, ki izvira iz situacije v dohodku, se je Izvršni svet Skupščine SR Slovenije odločil, da posreduje Skupščini SR Slovenije to poročilo. Poročilo, ki ga predstavlja ta informacija, obravnava prve podatke o rezultatih zaključnih računov v gospodarstvu ter skuša že sedaj osvetliti določene ugotovitve, posledice ter nekaj vzrokov za rezultate gospodarjenja v preteklem letu, s posebnim poudarkom na problematiki izgub. To poročilo je hkrati del rednega informiranja Skupščine SR Slovenije o pojavih, ki so vezani na gibanja v gospodarstvu; bo pa v zvezi s temi poročili celotna problematika o rezultatih poslovanja in vplivih na gospodarjenje v letu 1976 podrobneje obdelana, ko bodo na razpolago kompletni podatki bilanc stanja in uspeha gospodarstva, vključno s podatki o skupnem dohodku ustanoviteljev bank v bankah.

Potem ko je bil v decembru 1976 sprejet v Zvezni skupščini zakon o sanaciji, ki je prinesel veliko resnejše posledice za vse, ki so poslovno leto zaključili z izgubo, se je ob sorazmerno velikem številu temeljnih organizacij združenega dela, ki jih posledice izvajanja zakona o sanaciji lahko že v kratkem z vso ostrino zadenejo, kot poglobljena naloga nakazala potreba po široko zastavljeni akciji, ki ima za cilj, v skladu z družbeno verificiranimi pristopi, pomagati preprečevati nezaželene posledice izvajanja tega zakona. Delavci v temeljnih organizacijah združenega dela z nekritimi izgubami morajo v 45 dneh po oddaji zaključnega računa zagotoviti njihovo pokritje, ugotoviti vzroke nastanka izgub ali nekritih dohodkov, določiti program ukrepov za odpravo vzrokov nastajanja izgub oziroma nekritih dohodkov in ukrepov za trajnejše zagotavljanje uspešnega poslovanja. V primeru neizpolnjevanja navedenih pogojev do preteka zakonskega roka, t. j. do 14. aprila, smejo temeljne organizacije združenega dela vse do nadomestitve izgubljenih sredstev do višine nekrite izgube izplačevati osebne dohodke le do višine z zakonom zajamčenih osebnih dohodkov. Le v primeru, če dobi organizacija, ki v navedenem zakonskem roku po oddaji zaključnega računa ni uspela nadomestiti izgubljenih sredstev v višini nekrite izgube, sredstva za osebne dohodke brez vračilne obveznosti, sme te izplačevati tudi v višini, ki presega z zakonom zajamčene osebne dohodke.

Poleg teh so še druge posledice, ki jih nekrita izguba prizadetim organizacijam združenega dela prinaša:

— če v temeljni organizaciji združenega dela ali drugi obliki združenega dela niso uspeli nadomestiti izgubljenih sredstev v višini nekrite izgube v rokih in na način, ki jih predpisuje zakon, mora Služba družbenega knjigovodstva o tem nemudoma obvestiti pristojno sodišče;

— če se pa v poslovni skupnosti, samoupravni interesni skupnosti družbenih dejavnosti ali samoupravni interesni skupnosti materialne proizvodnje ne krije izguba, prav tako v rokih in na način, kot ga predpisuje zakon, mora pristojni organ družbenopolitične skupnosti predlagati postopek redne likvidacije, razen v primerih z zakonom določenih družbenih dejavnosti, za katere sprejme določene ukrepe v zvezi s sanacijo skupščina družbenopolitične skupnosti.

Resnost in obsežnost problema so potrdili prvi predhodni podatki iz zaključnih računov gospodarstva, ki jih je posredovala Služba družbenega knjigovodstva. Po teh podatkih je izkazalo v svojih zaključnih računih tekočo izgubo 294 temeljnih organizacij združenega dela s področja gospodarstva, nekrito izgubo pa 112 temeljnih organizacij združenega dela s področja gospodarstva. V temeljnih organizacijah združenega dela, ki imajo po zaključnih računih nekrito izgubo, je zaposlenih 30 000 delavcev, ki jim torej grozi nevarnost, da bodo po 15. aprilu 1977 prejeli le z zakonom zajamčene osebne dohodke. Skupna višina nekritih izgub v gospodarstvu Slovenije znaša 686 mio din.

Prikaz podatkov po zaključnih računih gospodarstva imate na 3. strani. Dovolite, da ga preskočim. Navezala pa bi na ugotovitve, ki jih je iz teh podatkov mogoče povzeti.

1. Prva taka ugotovitev je, da rasti celotnega dohodka ter doseženega dohodka ne sledi rast akumulacije.

2. V sredstvih, ki kažejo na akumulativno sposobnost gospodarstva, izstopa amortizacija, del dohodka, ki se namenja za poslovna sredstva, pa je znatno pod ravniyo iz preteklega leta.

3. Tekoča izguba je večja od lanske za skoraj še enkrat.

4. Nekrita izguba v gospodarstvu je osem in polkrat večja od lanske.

5. Realna gospodarska moč temeljnih organizacij združenega dela se je znižala. To dokazuje tudi podatek, da je v preteklem letu gospodarstvo še samo pokrilo večino tekočih izgub, letos pa le še slabo polovico.

Iz predhodnih podatkov, ki so na razpolago za vso državo, pa sledijo naslednje primerjave:

1. Celotni dohodek v gospodarstvu države je znašal v letu 1975 1 597 965 milijonov dinarjev, v letu 1976 pa 1 803 000 milijonov, v Sloveniji pa v letu 1975 295 000 milijonov in v letu 1976 341 000 milijonov din. Indeks v Sloveniji je torej 115. Indeks rasti celotnega dohodka v gospodarstvu je v Sloveniji med najvišjimi med republikami in pokrajinama.

2. Doseženi dohodek v gospodarstvu je znašal v državi v letu 1975 303 000 milijonov, v letu 1976 356 000 milijonov in kaže indeks 117. V Sloveniji pa je znašal doseženi dohodek v letu 1975 56 000 milijonov in v letu 1976 65 000 milijonov in kaže torej indeks 116. Indeks rasti je pod povprečjem države.

3. Del dohodka za poslovna sredstva je v državi znašal v letu 1975 25 000 milijonov in v letu 1976 21 000 milijonov ter kaže indeks 83. V Sloveniji pa je v letu 1975 znašal del dohodka za poslovna sredstva 4000 milijonov in v letu 1976 3 390 milijonov in kaže torej indeks 80, kar je pod povprečjem Jugoslavije.

4. Obračunana amortizacija v gospodarstvu Jugoslavije je znašala v letu 1975 46 000 milijonov in v letu 1976 59 000 milijonov in kaže indeks 127. V letu 1975 obračunana amortizacija v Sloveniji je znašala 9500 milijonov in v letu 1976 11 287 milijonov in kaže indeks 118.

5. Tekoče izgube gospodarstva v državi so znašale v letu 1975 10 000 milijonov in v letu 1976 20 000 milijonov, indeks 190. V Sloveniji pa so znašale tekoče izgube v letu 1975 621 milijonov in v letu 1976 1196 milijonov; indeks 192, ki je torej visoko nad jugoslovanskim poprečjem. Nekrite izgube po zaključnih računih za leto 1976 so znašale v državi 4000 milijonov in v letu 1976 15 800 milijonov in imajo indeks 366, nekrite izgube v Sloveniji v letu 1975 pa so znašale 80 milijonov in v letu 1976 686 milijonov. Indeks 859 je najvišji med republikami in pokrajinama.

7. Neplačana realizacija, ki se pojavlja prvič v obračunskem sistemu v tej obliki v letu 1976, je znašala v državi 46 000 milijonov in v Sloveniji 12 232 milijonov.

V nadaljevanju imate prikazane tudi strukturne deleže Slovenije po teh kazalcih v državi. Teh sedem osnovnih podatkov iz zaključnih računov gospodarstva potrjuje vse dosedanje ocene, ki so opozarjale na to, da je v gospodarstvu Socialistične republike Slovenije kljub drugačnim planskim smernicam in resolucijam zadnjih let, kljub dogovorom na vseh nivojih vendar še vedno premalo premikov v smeri zaviranja ekstenzivnega razvoja gospodarstva, poudarjanja kvalitetnih faktorjev v razvoju gospodarstva, prestrukturiranja gospodarstva itd.

Kompleksna analiza izvajanja plana bo morala zato odgovoriti na ključno vprašanje, kakšna so ta prizadevanja gospodarstva, ko rasti celotnega dohodka sicer posveča toliko pozornosti, da je ta rast najvišja v državi, da v strukturnem deležu celotnega dohodka gospodarstva Jugoslavije delež Slovenije še narašča, pri tem pa vsi nadaljnji podatki, ki govorijo o uspešnosti gospodarjenja, zastajajo za povprečjem države.

To vprašanje se vsiljuje predvsem v odnosu na doseženi dohodek in del dohodka, ki se razporeja za poslovna sredstva. Podatki o amortizaciji opozarjajo na visok odstotek odpisanosti osnovnih sredstev v Sloveniji. V lanskem letu izvedena revalorizacija osnovnih sredstev je sicer popravila raven obračunane amortizacije, ni pa mogla v pogojih visoke stopnje iztrošenosti osnovnih sredstev in visokega deleža stavb v vrednosti osnovnih sredstev slovenskega gospodarstva približati indeksa rasti amortizacije jugoslovanskemu povprečju. Od tod tudi padec strukturnega deleža amortizacije slovenskega gospodarstva v jugoslovanskem. Ker ni pričakovati v naslednjih letih drugačnega trenda, bo vpliv takih gibanj v oblikovanju amortizacije vedno bolj občuten. Amortizacija je namreč vse dotlej predstavljala v strukturi sredstev gospodarstva tista sredstva, s katerimi je gospodarstvo res samo razpolagalo in jih namenjalo v obliki lastnih deležev za največji del lastnih investicijskih posegov. Zaostajanje v amortizaciji se bo torej neposredno občutilo v sektorju investicij in je s tem kot dolgoročnim trendom pri amortizaciji potrebno računati. Zato se še tem bolj postavlja v ospredje nuja po boljših rezultatih v gospodarjenju, ki bodo izravnali zaostajanje v amortizaciji.

Indeksa rasti tekočih in nekritih izgub v gospodarstvu Slovenije sta izredno visoko nad jugoslovanskim poprečjem. Treba je upoštevati, da je kljub temu v strukturnem deležu tekočih izgub gospodarstvo Slovenije udeleženo le s 5,8 % in v strukturnem deležu nekritih izgub le s 4,33 %. Tisto kar je pri tem zaskrbljujoče, je, da delež slovenskega gospodarstva v obeh vrstah izgub iz leta v leto narašča.

Ugotovitev, ki iz teh primerjav sledijo, je več:

1. Zaostajanju doseženega dohodka in dohodka, ki se namenja za poslovna sredstva, sledi rast izgub. Z zaostajanjem doseženega dohodka pa se absolutno zmanjšujejo tudi možnosti za pokrivanje tekočih izgub. Posledice se nujno kažejo v rasti nekritih izgub.

2. Obračunski sistem terja razčiščevanje bilanc temeljnih organizacij združenega dela mnogo bolj dosledno kot katerikoli obračunski sistem doslej. Vrsta spremljajočih ukrepov, kot zavarovanje plačil, odpisovanje zastaranih zalog v breme tekočega dohodka in podobno, je imela namen vse, doslej v zaključnih računih često prilagajane rešitve postaviti na isti imenovalec. To je onemogočilo nadaljnje prikrivanje pogosto že v preteklosti kritičnih primerov. Od tod tudi sorazmerno veliko večje število temeljnih organizacij združenega dela in organizacij združenega dela z izgubami, izkazanimi za leto 1976, kot kdajkoli doslej. Ta ugotovitev velja za vso državo.

Posebej za mnoge subjekte v slovenskem gospodarstvu pa veljajo še dodatne ugotovitve. Dobršen del izgub (pa tudi nižji dohodek) velja pripisati poslovnemu ravnanju. Zakon o zavarovanju plačil s posledicami v obračunskem sistemu je namreč odkril, da slovensko gospodarstvo iz objektivnih, pa tudi subjektivnih razlogov uporablja nesorazmerno veliko obratnih sredstev. Le tako je namreč mogoče razumeti, da je slovensko gospodarstvo v zaključnih računih za leto 1976 izkazalo za 12 232 milijonov din neplačane realizacije, ki seveda predvsem tudi manjka v doseženem dohodku. Če je namreč udeleženo slovensko gospodarstvo v celotnem dohodku jugoslovanskega gospodarstva z 18,9 %, neplačane realizacije pa prenese 26,05 %, potem to pomeni, da je veliko manj dolgovalo svojim dobaviteljem kot pa dolgujejo njemu njegovi kupci. Neplačana realizacija v odnosu na celotni dohodek predstavlja v povprečju 13 delovnih dni, kar pomeni, da je ob sorazmernem izgrajenem plačilnem sistemu v kombinaciji

z uporabo vrednostnih papirjev slovensko gospodarstvo bodisi vložilo mnogo premalo naporov v to področje dela ali pa ima tako strukturo proizvodnje ali kupcev, da si plasma lahko zagotavlja le, če samo prevzame kreditiranje kupcev. V obeh primerih ostanejo vprašanja o taki naravnosti enako pereče odprta.

3. Ob primerjanju podatkov o uspešnosti ali neuspešnosti slovenskega gospodarstva v državi pa seveda ne moremo mimo še nekaterih drugih dejstev. Tako kot opozarjanje na lastne slabosti služi bodoči naravnosti v našem delovanju, tako naj nekatera druga dejstva, ki je nanje potrebno ob tej priložnosti spomniti, služijo boljšemu razumevanju situacije in uravnavanju naših pričakovanj.

Pred leti sprejete odločitve o potrebnih premikih v primarni delitvi v korist primarnih sektorjev učinkujejo na slovensko gospodarstvo bolj kot na gospodarstvo drugih republik. Struktura našega gospodarstva je takšna, da je udeležba industrije in terciarnih dejavnosti veliko večja kot v drugih republikah in pokrajinah. Primarna delitev in principi, po katerih teče izvajanje dogovorjene politike v primarni delitvi, ne dajejo osnove za drugačna pričakovanja pri doseženem dohodku. Zato si predvsem predelovalna industrija lahko pridobi boljši položaj znotraj sekundarnega sektorja v državi le z boljšim delom. Sprejeti tekoči srednjeročni plan je povzel dogovor o politiki v primarni delitvi in moramo računati s tem, da bo tudi v naslednjih letih le boljše gospodarjenje dalo slovenskemu gospodarstvu opravičilo in sredstva za nadaljnji razvoj.

V kakšni meri pa so zadrževane cene resnično vplivale na izrazito slabšanje pogojev gospodarjenja v nekaterih organizacijah združenega dela, kjer zaključni računi za leto 1976 kažejo naglo slabšanje finančnih rezultatov ob sicer primernih ostalih kazalcih, bo ugotavljala posebna komisija, ki jo je imenoval Republiški komite za trg in cene in ji poveril to nalogo.

4. Naslednje dejstvo, ki ga je potrebno upoštevati pri teh ocenah in primerjavah, je dejstvo, da je gospodarstvo v preteklem letu prevzelo nase posledice v naši družbi sprejetega dogovora o odpravi anticipirane porabe. To je povzročilo znatne posege v tekoči dohodek gospodarstva — tako za potrebe družbenih dejavnosti kot za potrebe, ki so izhajale iz realizacije v planu zastavljenih nalog na področju gospodarske infrastrukture.

Pri ocenjevanju teže tega problema ne moremo mimo dejstva, da je v so razmerno kratkem obdobju enega leta gospodarstvo moralo prenesti v breme tekočega dohodka veliko nujnih posegov, ob sočasnem vplivu zaostrenega plačilnega in obračunskega sistema, kakor tudi mimo dejstva, da je tako povečanje obremenitev gospodarstvo nosilo v letu največjih naporov za stabilizacijo in prizadevanj za povečevanje izvoza.

5. Ob navedenih ugotovitvah pa je potrebno hkrati opozoriti na to, da so nekatere temeljne organizacije združenega dela, ki so svojo situacijo poslovanja z izgubo ali na robu rentabilnosti poznale že med letom, povsem neustrezno ukrepale na področju izplačevanja akontacij za osebne dohodke.

Zlasti nesprejemljivo pa je ravnanje v tistih temeljnih organizacijah združenega dela, ki so s povečevanjem akontacije osebnih dohodkov presegle okvire v sprejetih samoupravnih dejavnostih, ali pa tistih, ki imajo doseženo raven osebnih dohodkov nad povprečjem dejavnosti, pa so v izgubi. Ne glede na navedene ugotovitve pa je eden od temeljnih okvirov za rast izgub oziroma zmanjševanje neto akumulacije v preHITEVAJOČI porabi, ki se v vseh svojih

pojavnih oblikah sproti ne prilagaja niti planiranemu, še v manjši meri pa ustvarjenemu dohodku.

Situacijo po zaključnih računih gospodarstva v Sloveniji pa je potrebno še dodatno osvetliti.

Sedaj znani podatki govorijo le o dohodku in izgubah v gospodarstvu. Tem pa bo v naslednjem obdobju sledilo še nekaj rezultatov po zaključnih računih družbenih dejavnosti ter dejavnosti, organiziranih v samoupravnih interesnih skupnostih s področja gospodarstva. Po sedaj znanih ocenah moramo računati s tem, da bo s področja skupne porabe ostalo odprtih še nekaj računov, prav tako pa nas čaka še problematika izpada dohodka na železnici.

1. Samoupravne interesne skupnosti s področja družbenih dejavnosti, ki imajo kot osnovo za prispevek združenega dela opredeljen dohodek temeljnih organizacij združenega dela, so zaradi zaostajanja v doseženem dohodku gospodarstva utrpele dokaj velike izpade v svojem, na planskih ocenah dohodka temeljnih organizacij združenega dela temelječem prispevku. Potem ko so bili sprejeti glede vprašanj že vplačanih akontacij prispevkov dodatni predpisi (že v letošnjem letu), se mnoge temeljne organizacije združenega dela poslužujejo svoje pravice in prek SDK terjajo vračilo preveč vplačanih prispevkov, oziroma temeljne organizacije združenega dela, ki v zaključnih računih izkazujejo izgubo — teh pa je letos mnogo več, terjajo vračilo celotnih, med letom plačanih akontacij prispevkov. Vsa ta opravila še niso končana, zato še ni mogoče natančneje oceniti, za koliko je pričakovati da bo dohodek teh skupnosti — gre pa za Republiško izobraževalno skupnost ter v enem delu za Skupnost starostnega zavarovanja kmetov — manjši od pričakovanega. Poraba sredstev pa je tekla v skladu z dogovorom, torej bo potrebno tudi glede tega problema doseči dogovor, kako in v breme katerega dohodka bo to pokrito.

2. V železniškem gospodarstvu je dogovorjeno nadomestilo za stroške infrastrukture za leto 1976. Po dogovoru znaša 910 milijonov din in ga v okviru samoupravnih interesnih skupnosti za železniški in luški promet, na osnovi samoupravnega sporazumevanja, pokrivajo članice skupnosti. Doslej del članic sicer še ni podpisal sporazuma in bo aktivnost za dokončanje tega potrebno pospešiti ter tako pokriti v interesu skupnosti nastali primanjkljaj.

Ker pa vprašanje gospodarskega položaja železnic zadeva vse republike in obe pokrajini, bo za nadaljnje odločitve nujno še predhodno medrepubliško sodelovanje. Kompleksnejši dogovori o rešitvah gospodarskega položaja v železniških gospodarstvih bodo šele sledili.

3. Elektrogospodarstvo leta 1976 ni zaključilo z izgubo. Upoštevati pa je treba, da je Interesna skupnost elektrogospodarstva pokrila elektrogospodarstvu Slovenije 697 milijonov din stroškov amortizacije s prispevkom odjemalcev na nizki napetosti. Znesek pokrite amortizacije so organizacije elektrogospodarstva in premogovniki združili v Interesni skupnosti elektrogospodarstva za financiranje investicij po samoupravnem planu razvoja elektroenergetike v obdobju 1976—1980.

4. Pri splošni porabi velja omeniti, da v preteklem letu prav tako niso bili realizirani vsi dohodki, ki bi po sprejetih proračunih družbenopolitičnih skupnosti bili potrebni za izvršitev proračunov. Le dohodki občin so bili realizirani nad pričakovanim obsegom.

Republiški proračun v svojem neto delu, ki pomeni republiško porabo, izkazuje nižji realizirani priliv pričakovanih dohodkov. Veliko resnejši pa je problem pri izvrševanju obveznosti do federacije. V preteklem letu smo zaostali

pri izvrševanju teh obveznosti za približno 303 milijone din. Ta zaostanek bo dodatno slabšal letošnje situacijo, ko so obveznosti še občutno večje. Sedanji, za te namene usmerjeni del sredstev, to je temeljni prometni davek, Sloveniji ne bo več zadoščal za kritje njenih obveznosti do federacije. Zato moramo računati s tem, da se bomo med letom nujno še srečali s tem problemom.

Če torej v luči tako razširjene problematike, ki zadeva formiranje in razporeditev ustvarjenega dohodka v letu 1976, analiziramo možnosti za pokrivanje nekritih izgub v gospodarstvu, je potrebno še analizirati pri tem vlogo in sposobnost skladov skupnih rezerv občin, kot tudi republiškega sklada skupnih rezerv, čeprav njihova edina naloga prav gotovo ni le pokrivanje izgub v gospodarstvu.

Nepopolni podatki o sedaj razpoložljivih sredstvih teh skladov kažejo, da razpoložljiva sredstva občinskih rezervnih skladov znašajo približno 130 milijonov din, razpoložljiva sredstva republiškega sklada pa približno 330 milijonov din. Pri tem pripominjamo, da je neprimerno več razpoložljivih sredstev v občinskih skladih tistih občin, ki imajo le malo nekritih izgub v temeljnih organizacijah združenega dela v svojem območju. Lokacija teh sredstev torej ni ista kot lokacija izgub. Zato bodo občinski skladi skupnih rezerv le v manjši meri pripomogli k pokrivanju nekritih izgub. Republiški sklad skupnih rezerv pa praviloma namenja kritju nekritih izgub le del svojih razpoložljivih sredstev, drugi del pa je namenjen sanacijskim kreditom, ki imajo namen odpravljati vzroke slabega gospodarjenja; ima torej preventivno in usmerjevalno funkcijo.

Za finančno analizo možnosti kritja nekritih izgub v gospodarstvu ostanejo torej še likvidni deli rezervnih skladov temeljnih organizacij združenega dela ter bančna sredstva, namenjena za sanacije.

Globalno vsi naštetih finančni viri, ki se lahko uporabljajo za kritje nekritih izgub, zadoščajo. To pa ne pomeni, da so v vsakem primeru, ko temeljna organizacija združenega dela izkazuje v zaključnem računu nekrito izgubo, tudi že avtomatično na razpolago.

Pri tem omenjamo, da smo dali pobudo zveznim organom, da s spremembo predpisa, ki to opredeljuje, omogočijo pretvorbo obveznic federacije, ki so jih v letu 1975 odkupile temeljne organizacije združenega dela iz svojih rezervnih skladov, v likvidna sredstva rezervnih skladov v vseh tistih primerih, ko temeljna organizacija združenega dela nameni tako povečani likvidni del svojega rezervnega sklada pokrivanju izgube organizacijsko ali dohodkovno povezanim partnerjem. Pričakujemo, da bo ta ukrep lahko v določeni meri vplival na medsebojno solidarnost temeljnih organizacij združenega dela, s čimer bi se v določenih primerih obseg nekritih izgub zmanjšal.

V dosedanjih razpravah v družbenopolitičnih organizacijah, v organih in telesih Izvršnega sveta Skupščine SR Slovenije, v Gospodarski zbornici in drugod so bili verificirani pristopi za razreševanje problema pokrivanja izgub in opredeljeni nosilci nalog.

Sprejeta stališča so naslednja:

Pri oblikovanju konkretnih nalog vseh dejavnikov v republiki pri razreševanju tekočih nalog, ki izhajajo iz značilnosti gospodarskih gibanj v letu 1976, je potrebno izhajati predvsem iz sprejetih razvojnih nalog v srednjeročnem planu, pri čemer naj delavci v temeljnih organizacijah združenega dela, v prizadevanju za realizacijo stabilizacijskih nalog, izhajajo iz poglobljene ocene in analize doslej ugotovljene problematike v pogojih poslovanja in pridobivanja dohodka. V teh prizadevanjih temeljnih organizacij združenega dela naj bi

celotno akcijo usmerjale organizacije sindikata, predvsem z razvijanjem operativnih programov za uveljavljanje sistema samoupravnega sporazumevanja in družbenega dogovarjanja o razporejanju čistega dohodka in delitvi sredstev za osebne dohodke, s čimer bodo uresničena načela neposredne soodvisnosti razporejanja dohodkov od rezultatov dela. Strokovno pomoč pri pripravi vsebinskih izhodišč sanacijskih programov s plansko-razvojnimi usmeritvami bodo omogočali organi Gospodarske zbornice in ustrezni upravni organi, ki morajo na osnovi konkretnih akcijskih programov zagotoviti, da bodo izdelane analize gospodarjenja in uresničevanja samoupravnih planov v organizacijah združenega dela, posebej pa še v sestavljenih organizacijah združenega dela in širših poslovnih povezavah kot nosilci realizacije temeljnih planskih nalog, ki bodo omogočale realno ocenjevanje možnosti za uresničevanje pglavitnih usmeritev družbenega plana Socialistične republike Slovenije.

Kompletni akcijski programi poslovnih bank morajo zagotoviti hitrejši proces samoupravne preobrazbe gospodarjenja z denarjem in na tej osnovi celotnega sistema bančnih organizacij, pri čemer mora biti tekoča poslovna politika usmerjena v realizacijo investicijskih programov, ki so uskladeni s prioritetskimi nalogami družbenega plana razvoja Socialistične republike Slovenije, v zagotavljanje potrebnih sredstev za izvajanje širše verificiranih sanacijskih programov in v oblikovanje takšnih ukrepov tekoče kreditne politike, da bo zmanjševala obremenjenost dohodka gospodarstva s pogodbenimi obveznostmi in omogočala selektivno usmerjanje v poslovnih bankah združenih kratkoročnih sredstev.

Med temeljnimi nalogami organizacij sindikata pri razreševanju tekočih vprašanj gospodarskega položaja je predvsem pomembna pospešena akcija pri razvijanju in uresničevanju načela delitve po rezultatih dela in krepitve socialne varnosti delavcev. Po podrobnejši razčlenitvi vzrokov in dejavnikov, ki so vplivali na dosežene rezultate gospodarjenja v letu 1976, je Republiški svet Zveze sindikatov Slovenije sprejel stališče, da morajo delavci v temeljnih organizacijah združenega dela postati, skladno z utrjevanjem svojega družbenoekonomskega položaja, dejanski nosilci priprav in realizacije sanacijskih programov. Za uresničitev tega načela naj bi se razprave o ustreznosti predlaganih rešitev v sanacijskih programih razširile tudi na zbere delavcev v temeljnih organizacijah združenega dela in drugih organizacijah v širših dohodkovnih povezavah, s čimer bi zagotovili širšo verifikacijo dosledno opredeljenih obveznosti in odgovornosti za izvajanje sanacijskih programov. V nekaterih temeljnih organizacijah združenega dela bo prišlo zaradi nujnosti temeljite proizvodne preusmeritve in visokih zneskov nepokritih izgub do izplačila zajamčenih osebnih dohodkov. Angažiranost vseh delavcev pri iskanju rešitev v takih kritičnih situacijah je nujna in je zato potrebno, ob sodelovanju širših družbenih dejavnikov, najti ustrezne rešitve, ki bodo preprečile ogrožanje socialne varnosti delavcev in njihovo fluktuacijo v času, ko je njihovo sodelovanje najbolj potrebno. Republiški svet Zveze sindikatov se zavzema za uporabo možnosti, da temeljne organizacije združenega dela izplačujejo akontacijo osebnih dohodkov tudi nad zneski z zakonom zajamčenih osebnih dohodkov, če so v te namene zagotovljena sredstva brez obveznosti vračila. Višina osebnih dohodkov naj bi v takih primerih odražala napore in rezultate delavcev pri pripravi in izvajanju sanacijskih programov. Občinski in medobčinski sveti Zveze sindikatov Slovenije vodijo koordinirano akcijo v osnovnih organizacijah sindikata pri izvajanju sanacijskih postopkov, oceni dosedanjega ravnanja in analiziranja

nalog, ki izhajajo neposredno iz akcijskega programa in drugih aktivnosti razvoja samoupravnih družbenoekonomskih odnosov, ob nenehnem spremljanju rezultatov gospodarjenja v vsaki temeljni organizaciji združenega dela in v vseh procesih družbene reprodukcije z namenom, da se pristopi k takojšnjemu odpravljanju ugotovljenih slabosti v poslovanju.

V organih Gospodarske zbornice je bilo ob pregledu in analizi podatkov o doseženih rezultatih poslovanja v 6 in 9 mesecih leta 1976 sprejeto stališče, da je potrebno poleg globalne ocene gospodarskih gibanj še posebej proučiti pogoje in možnosti poslovanja v temeljnih organizacijah združenega dela, ki v več zaporednih obračunskih razdobjih izkazujejo slabe rezultate gospodarjenja ob stalnem upadanju svoje reproduktivne sposobnosti. S takim postopkom ne bi bile zajete le temeljne organizacije združenega dela z negativnim finančnim rezultatom, temveč tudi tiste, ki zaradi neustreznih proizvodnih usmeritev nimajo zagotovljenih uskladenih pogojev za pridobivanje dohodka.

Glede na prehodni značaj izkazanih finančnih rezultatov v prvem letu uveljavljanja obračunskega sistema po plačani realizaciji je prevladalo mnenje, da je potrebno celotno analizo zasnovati na izkazanih rezultatih v zaključnih računih ob upoštevanju vplivov dokončnega, čeprav morda ponekod formalnega prikazovanja finančnih rezultatov v temeljnih organizacijah združenega dela, zaostrenih selektivnih pogojev gospodarjenja in usmeritev k prestrukturiranju gospodarstva, ki se je v naši republiki odrazilo na trenutno oteženem položaju posameznih gospodarskih panog.

Z analizo trajnejših slabosti v gospodarjenju v posameznih temeljnih organizacijah združenega dela bodo — skladno s sklepi njihovih temeljnih organov — na osnovi posebne metodologije izdelani pregledi in ocene ustreznosti proizvodnih usmeritev v primerjavi z možnostmi plačilno sposobnega povpraševanja, strukture sredstev in njihovih virov, produktivnosti, kadrovskega sestava in vpliva zunanjih dejavnikov, ki opredeljujejo pogoje pridobivanja dohodka. Na osnovi teh ugotovitev izdelan predlog ukrepov naj bi opredeljeval predvsem temeljne usmeritve dolgoročnih razvojnih programov in oceno materialnih možnosti za uresničevanje predlaganih proizvodnih nalog.

Pri izdelavi analize in predloga ukrepov je zagotovljeno strokovno sodelovanje delavcev Zbornice in strokovnih organizacij, ki jih bo Zbornica v ta namen predlagala. Pri tem velja poudariti, da je pri pripravi sanacijskih programov, ki morajo imeti vsekakor razvojni značaj ter zagotavljati ukrepe za dolgoročno izboljšanje možnosti poslovanja in pogojev ustvarjanja dohodka, potrebna širša angažiranost delavcev v temeljnih organizacijah združenega dela ob zahtevi, da odločajo neposredno o pogojih in rezultatih svojega bodočega dela, zasnovanih na dohodkovnih odnosih. Kljub temu, da je v rokih, ki jih predvideva zakon o sanaciji, v večini primerov težavno izdelati celovit perspektivni razvojni program, pa je potrebno, skladno z njegovimi vsebinskimi izhodišči, zagotoviti materialne možnosti za nemoteno poslovanje. Zbornica se bo ob tem vključevala v izmenjavo strokovnih kadrov med posameznimi organizacijami združenega dela ali neposredno angažirala lastne delavce pri izdelavi vsebinskih zasnov razvojnih programov.

Pri dosedanjih aktivnostih na tem področju Gospodarska zbornica ugotavlja, da so v nekaterih primerih pripravljene sanacijski programi s strani strokovnih organizacij, katerim je dejanska proizvodna in dohodkovna problematika odmaknjena, pri tem pa ne prihaja do sodelovanja delavcev v prizadetih organizacijah. Opozoriti je potrebno na zahtevo, da naj bo sodelovanje

raziskovalnih organizacij in inštitutov pri izdelavi sanacijskih programov usmerjeno predvsem v strokovno pomoč pri ugotavljanju temeljnih dejavnikov in strokovnem preverjanju predlaganih drugačnih proizvodnih usmeritev.

• Priprava sanacijskih programov, ki morejo vsebovati plansko-razvojno usmeritev, in postopki njihove realizacije so še v teku in bodo zahtevali daljše angažiranje vseh družbenih dejavnikov, medtem ko ocene gospodarskih gibanj v prvih mesecih letošnjega leta kažejo na nadaljevanje nekaterih tendenc iz lanskega leta, predvsem visok porast pogodbenih in zakonskih obveznosti ter izločanje za skupno in splošno porabo.

Namen vse usmeritve aktivnosti vseh nosilcev nalog torej je:

— da bi bilo težišče nalog v prizadevanjih za pokritje izgub, odkrivanje in odpravo vzrokov nastajanja izgub in iskanje boljših usmeritev predvsem na delavcih temeljnih organizacij združenega dela;

— da je njihovim lastnim naporom potrebno pridružiti organizirana prizadevanja sindikalnih organizacij, predvsem pri iskanju in dograjevanju samoupravnega sporazumevanja in družbenega dogovarjanja o razporejanju dohodka in realiziranja solidarnosti med dohodkovno soodvisnimi partnerji znotraj gospodarstva, kar še posebej zadeva vprašanje pridobivanja nepovratnih sredstev za urejevanje izplačil osebnih dohodkov, višjih od z zakonom zajamčenih v času do podpisa sporazuma o sanaciji;

— da je naloga Gospodarske zbornice nuditi ali organizirati potrebno strokovno pomoč za pripravo ustreznih sanacijskih programov. Poleg tega je nujno, da se angažira pri ocenjevanju izdelanih sanacijskih programov;

— da enako dolžnost prevzamejo tudi poslovne banke, poleg tega pa tudi dolžnost, da vsestransko verificirane sanacijske programe podprejo z ustreznimi sanacijskimi krediti;

— da je dolžnost izvršnih organov družbenopolitičnih skupnosti pri tem koordiniranje akcij in priprava vseh tistih ukrepov, ki so v njihovi pristojnosti, da se akcija izpelje tako, da bodo spoštovana stališča zanjo.

Iz teh usmeritev je mogoče torej tudi povzeti jasna stališča:

1. Pokrivanje izgub ne bo teklo povsem nekritično.

2. Temeljne organizacije združenega dela, ki pričakujejo kritje svojih izgub bodisi od drugih temeljnih organizacij združenega dela bodisi iz sredstev skladov rezerv ali iz bančnih posojil, morajo predhodno temeljito analizirati lastno ravnanje in poslovanje in biti pripravljene, da bodo tudi dobršen del posledic nosile same v vseh primerih, ko je lastno slabo delo zakrivilo izgube.

3. Le z dobrimi, širše ocenjenimi in podprtimi sanacijskimi programi lahko računajo na širšo družbeno podporo in pomoč.

4. Preden pa bodo tako upravljalci družbenih skladov rezervnih sredstev in upravljalci poslovnih bank izrekli svoje odločitve o predloženih zahtevkih po pokritju izgub, bodo nujno preverjali, ali so temeljne organizacije združenega dela v delovnih organizacijah in sestavljenih organizacijah izvajale načela solidarnosti in v kakšnem obsegu. Zahtevki po širši družbeni pomoči, v primerih, ko so temeljne organizacije združenega dela znotraj delovnih organizacij ali sestavljenih organizacij združenega dela odrekle svojo solidarnost, imajo le malo možnosti za uspešno sanacijo.

5. Malo ali nič pa ni rezultatov, ki bi jih prav tako morali upravljalci združenih sredstev v družbenih skladih in poslovnih bankah upoštevati pri svojih odločitvah in ki bi morali izhajati iz dolžnosti med poslovno povezanimi partnerji, četudi ti niso organizacijsko povezani.

Opozorila republiškega sindikata glede iskanja možnosti za pridobivanje nepovratnih sredstev za tiste temeljne organizacije združenega dela, ki v roku 45 dni po oddaji zaključnih računov ne bodo uspele pokriti svojih izgub, da bi iz takih nepovratnih sredstev lahko izplačevale višje osebne dohodke, kot so z zakonom zajamčeni, so gotovo primerna. Padec osebnih dohodkov na z zakonom zajamčeno višino ima poleg socialnih še vrsto drugih nezaželjenih posledic. Ponavadi je to beg najbolj potrebnih strokovnih kadrov.

Velja pa tudi opozoriti, da je pridobivanje sredstev brez obveznosti vračila oteženo iz povsem praktičnih razlogov. Sredstev, ki bi jih kdorkoli lahko dajal brez obveznosti vračila, skorajda ni.

Potrebno bo torej problem takih organizacij in takih posebnih zahtevkov, ki jih pa za sedaj še ni nihče predložil, posebej proučiti. Seveda pa je pri tem potrebno tudi ugotoviti, da bi dosledno spoštovanje in izvrševanje samo nalog, sprejetih v naši skupščini že ob sprejemanju resolucije za letošnje leto, lahko odvrnilo potrebo po takih razmišljanjih. Izgube ob zaključnih računih so presenetile le redke temeljne organizacije združenega dela. V večini so že periodični obračuni v lanskem letu opozarjali na kritičnost v razmerjih med doseženim in razporejenim dohodkom v temeljnih organizacijah združenega dela. Če bi vse prizadete temeljne organizacije in delovne organizacije res že takrat pričele z resnimi pripravami na sanacijske programe, ta problem sedaj ne bi smel biti odprt.

Ob zaključku te informacije moramo opozoriti na pomembnost pravočasnega ukrepanja pri obravnavanju rezultatov gospodarjenja v lanskem letu.

Ne glede na druge okoliščine bo težavnost reševanja tekočih izgub v letošnjem letu dodatno zaostrena. Pričakovati je, da bodo letos sprejeti novi predpisi, ki bodo vpeljevali konsekvence ob izkazanih izgubah že v periodičnih obračunih med letom.

Temeljne organizacije združenega dela, ki ne bodo s sanacijskimi programi uspele prebroditi svojih težav, posebej tiste, kjer se bodo izgube ponovno pojavljale, bodo torej še pred iztekom leta ponovno pred istimi problemi, družba kot celota pa pred istimi vprašanji. V ospredju je predvsem izvrševanje planskih nalog v razširjeni reprodukciji, posebno še realizacija naložb v infrastrukturne objekte ter naložb za povečevanje proizvodnje hrane, prav tako pa tudi naložb v modernizacijo industrije in v zvezi s tem za dvig produktivnosti ter večjo konkurenčnost v izvozu.

Predsedujoča Mara Žlebnik: Tovarišci Ozbičevi se zahvaljujem za podano informacijo.

Tovarišice in tovariši delegati! Dovolite mi, da vas seznanim s tem, da je to le uvodna informacija v širšo razpravo o izgubah v gospodarstvu oziroma o gospodarskih gibanjih, ki jih bomo v prihodnjih mesecih še obravnavali v naši skupščini. Zato vam priporočam in vas prosim, da informacijo prenesete v temeljne organizacije združenega dela in v njihove delegacije, kakor tudi v zbere občinskih skupščin, da se na ta način poglobljeno in pravočasno vključi celotna delegatska baza v oceno konkretnih gospodarskih razmer v vseh okoljih in v akcijo za realizacijo stabilizacijskih ukrepov in ukrepov za odpravo izgub.

Tako prehajam na 3. točko skupnega zasedanja, to je na uvodno obrazložitev k predlogu odloka o ustanovitvi in sestavi Iniciativnega odbora za oblikovanje Samoupravne interesne skupnosti SR Slovenije za ekonomske

odnose s tujino, ki jo bo podal tovariš Jernej Jan, predsednik Komiteja Izvršnega sveta za ekonomske odnose s tujino.

Prosim, tovariš Jan!

J e r n e j J a n : Tovarišice in tovariši delegati. Zbor republik in pokrajin Skupščine SFR Jugoslavije je na svojem zasedanju 1. marca 1977 sprejel tri zakonske predpise, ki urejajo sistem ekonomskih odnosov s tujino in s katerimi se tudi ta del sistema družbene reprodukcije usklajuje z ustavo ter principi in določili zakona o združenem delu. To so zakon o deviznem poslovanju in kreditnih odnosih s tujino, zakon o prometu blaga in storitev s tujino ter zakon o opravljanju gospodarskih dejavnosti v tujini.

V skladu z novimi družbenoekonomskimi odnosi se v razreševanje problematike ekonomskih odnosov s tujino odločilno vključujejo delavci v združenem delu. Devizni dohodek je v celoti izenačen z dinarskim dohodkom in je bistvena sestavna komponenta celotnega dohodka organizacije združenega dela in v celoti pripada temeljnim organizacijam združenega dela, ki so sodelovale pri njegovem ustvarjanju, bodisi neposredno, kot končni proizvajalec ali izvoznik, bodisi posredno, v predhodnih fazah proizvodnega procesa.

Z drugimi besedami, temeljne in druge organizacije združenega dela ustvarjajo devize tako, da v odnosih s tujino realizirajo skupne rezultate dela in interese delavcev, dosežene v dohodkovnem sistemu medsebojne proizvodne, prometne in storitvene odvisnosti v območju Slovenije in v območju vse Jugoslavije.

Udeležba posamezne temeljne organizacije združenega dela v deviznem dohodku temelji na tekočem in minulem delu, ki so ga delavci te temeljne organizacije združenega dela vložili v poslovanje s tujino, in se določa s samoupravnimi sporazumi o različnih oblikah in načinih združevanja dela in sredstev ter s samoupravnimi sporazumi o različnih trajnih oblikah poslovnega sodelovanja, v medsebojni dolgoročni proizvodni kooperaciji ali medsebojnem poslovnno-tehničnem sodelovanju. To pomeni, da se vsi pozitivni in negativni učinki poslovanja, odgovornosti in riziki pri prodaji blaga in storitev v tujino, porazdeljujejo na vse tiste organizacije združenega dela, ki so v sistemu medsebojne dohodkovne soodvisnosti in odgovornosti sodelovale pri proizvodnji blaga za izvoz, v skladu z njihovim prispevkom pri ustvarjanju deviznega dohodka.

Temeljna usmeritev sprejetega sistema ekonomskih odnosov s tujino je torej združevanje dela in sredstev za povečanje izvoza in za racionalno uporabo deviznega dohodka. Da bi ti procesi lažje in bolj uskladeno potekali, da bi se združeno delo ustrezno organiziralo za prevzem novih nalog in odgovornosti v zvezi z realizacijo predvidenih tokov deviznega priliva in odliva, da bi organizacije združenega dela usklajevale svoje odnose in interese pri planiranju in izvrševanju dogovorjene devizne politike, deviznega režima ter politike ekonomskih odnosov s tujino, se bodo v vsaki republici in avtonomni pokrajini ustanovili tudi novi samoupravni organizmi, samoupravne interesne skupnosti za ekonomske odnose s tujino.

Novi sistem ekonomskih odnosov s tujino prinaša tudi vrsto sprememb v organizaciji zunanjetrgovinskega poslovanja, mreže in kadrov doma in v tujini.

V skladu s funkcijami, ki jih socialistične republike in socialistični avtonomni pokrajini imajo po ustavi SFR Jugoslavije, je v novih sistemskih zakonih posebej poudarjena njihova vloga in odgovornost na področju ekonomskih odnosov s tujino. Republike in avtonomni pokrajini prevzemajo tudi svoj

del odgovornosti za izvrševanje deviznega sistema, za stanje ekonomskih odnosov s tujino in uresničevanje skupno dogovorjene devizne politike. Ta odgovornost se odraža v oblikovanju in izvrševanju razvojne politike, konkretno se v odgovornosti in obvezi za realizacijo dogovorjene projekcije plačilno bilančnega in deviznobilančnega položaja republike v notni plačilni in devizni bilanci Jugoslavije ter v odgovornosti za stanje in dogajanja v zunanjetrgovinski mreži doma in v tujini, odgovornosti za kadre, odgovornosti za dohodkovno povezovanje proizvodnje in trgovine itd.

S tem je še bolj poudarjena vloga ekonomskih odnosov s tujino kot ene bistvenih sestavin planiranja in uresničevanja sprejete razvojne in ekonomske politike v republiki. Zato moramo oblikovati politiko in koncept ter opredeliti interese glede na materialne možnosti razvoja na temelju obstoječe gospodarske strukture in strukture, ki jo zavestno gradimo. Pri tem se moramo povezovati z združenim delom v ostalih republikah, neposredno in prek federacije, ter oblikovati skupno politiko, načela in kriterije sistema in mehanizmov ekonomskih odnosov s tujino.

Tako opredeljena vloga in odgovornost pa nam nalagata, da se v republiki ustrezno organiziramo in usposobimo za prevzem in izvrševanje obsežnih novih nalog in funkcij ter ukrenemo vse tisto, kar smo dolžni storiti, da bi sprejeti sistem ekonomskih odnosov s tujino pravočasno zaživel. S tem v zvezi so pred nami neposredno predvsem naslednje skupine nalog:

— ustanoviti moramo Samoupravno interesno skupnost Slovenije za ekonomske odnose s tujino in opredeliti delovno področje in mehanizme njenega delovanja; Skupnost se mora konstituirati najkasneje do 30. septembra letos;

— pri Izvršnem svetu Skupščine SR Slovenije bo treba ustanoviti Koordinacijski odbor za organizacije združenega dela, ki opravljajo zunanjetrgovinski promet. Ta bo usmerjal samoupravno organiziranje in povezovanje proizvodnje in trgovine, uveljavljal sprejeto politiko na področju zunanjetrgovinske mreže in kadrov ter opravljal nadzor nad družbenoekonomskimi odnosi v zunanjetrgovinski operativi. Glede na njegovo pomembno družbenopolitično in ekonomsko funkcijo bo treba podrobneje opredeliti pristojnosti, kriterije in politiko za njegovo delovanje;

— izvršiti bo treba potrebne organizacijske spremembe in okrepiti republiške upravne organe, ki so pristojni za področje ekonomskih odnosov s tujino, ter predvideti njihova pooblastila in pooblastila Izvršnega sveta povsod tam, kjer za to dajejo zvezni zakoni ustrezno osnovo in odgovornosti;

— glede na to, da so na številnih področjih uresničevanja devizne politike notni kriteriji in merila, ki morajo biti dogovorjeni in uskladeni med republikami in pokrajinama, bo še posebej intenzivirano delo v zvezi z usklajevanjem stališč v okviru federacije in med republikami. To zahteva, da opredelimo ustrezne metode za pripravo, oblikovanje in zastopanje stališč;

— v skladu s potrebo po družbenoekonomski preobrazbi naših zunanjetrgovinskih organizacij združenega dela bo potrebno proučiti in preveriti celotno zunanjetrgovinsko mrežo doma in v tujini ter kadre, ki so zaposleni v zunanjetrgovinski mreži doma in v tujini. Pri tem gre predvsem za družbenopolitično in ekonomsko presojo, ali obstoječa zunanjetrgovinska mreža in kadri ustrezajo pogojem, danim v novih zakonih, in usmeritvam, dogovorjenim v republiki;

— prav tako bo potrebno proučiti in preveriti stanje in probleme na področju vlaganj sredstev tujih oseb v domače organizacije združenega dela, nadalje na področju dolgoročne proizvodne kooperacije s tujino ter transfera teh-

nologije in oblikovati ustrezno politiko za nadaljnji razvoj takšnega dolgoročnega sodelovanja s tujino;

— podrobneje bo treba v skladu s splošnim sistemom planiranja opredeliti postopke planiranja ekonomskih odnosov s tujino, treba bo izdelati metodologijo za sestavljanje in spremljanje plačilnobilančnega in deviznobilančnega položaja republike v plačilni in devizni bilanci Jugoslavije; s tem v zvezi je treba oblikovati ustrezen sistem statistike in evidenc, sistem kazalcev in še posebej zagotoviti neodvisen sistem evidentiranja in izkazovanja stanja ter tokov.

Poleg tega pa bo treba opraviti še vrsto drugih nalog, ki se zastavljajo s povečano republiško pristojnostjo na področju ekonomskih odnosov s tujino, od podrobnejše opredelitve instrumentarija pospeševanja izvoza do oblikovanja in uresničitve nove vloge in funkcije bank v ekonomskih odnosih s tujino, ustanovitve republiške devizne inšpekcije itd.

Vse našete in druge zahtevne naloge na področju ekonomskih odnosov s tujino pa bo mogoče izvršiti, če bomo v ta namen tudi usposobili ustrezne kadre, in to tako za njihovo funkcijo pri samoupravnem sporazumevanju kot za delo na vodilnih in drugih strokovnih delovnih mestih doma in v tujini.

V zvezi z izvrševanjem novih nalog in funkcij republike na področju ekonomskih odnosov s tujino bo potrebno sprejeti tudi nekatere nove zakonske predpise ter vnesti določene spremembe in dopolnitve v že obstoječe. Na novo bo treba sprejeti:

— zakon o Samoupravni interesni skupnosti Slovenije za ekonomske odnose s tujino;

— zakon o Koordinacijskem odboru pri Izvršnem svetu Skupščine SR Slovenije za organizacije združenega dela, ki opravljajo zunanjetrgovinski promet.

Spremeniti oziroma dopolniti bo treba obstoječe zakone o republiški upravi in Izvršnem svetu Skupščine SR Slovenije ter vnesti v nekatere druge republiške zakonske predpise določila, ki so vezana na uresničevanje novih ekonomskih funkcij republike na področju ekonomskih odnosov s tujino. To bo treba upoštevati predvsem pri zakonu o Narodni banki Slovenije, zakonu o Gospodarski zbornici Slovenije in zakonu o družbenem planiranju, pa tudi pri urejanju financiranja splošnih družbenih potreb, pri urejanju prekrškov, javnega pravobranilstva, Službe družbenega knjigovodstva ter statističnih raziskovanj.

V okviru Izvršnega sveta Skupščine SR Slovenije so že v pripravi teze za zakon o Samoupravni interesni skupnosti Slovenije za ekonomske odnose s tujino in teze za zakon o Koordinacijskem odboru pri Izvršnem svetu Skupščine SR Slovenije za organizacije združenega dela, ki opravljajo zunanjetrgovinski promet. Predlogi za izdajo zakonov z osnutki zakonov bodo predloženi Skupščini SR Slovenije v aprilu, kar bo dalo dovolj časa, da se v maju in juniju v organizacijah združenega dela, v skupščinskem mehanizmu, v Gospodarski zbornici Slovenije, sindikatih in drugih organih in organizacijah izvršijo širše in poglobljene razprave. Ta dva zakonska predpisa bi morala biti sprejeta najkasneje do konca julija meseca, to je še pred skupščinskimi počitnicami.

Skupščini SR Slovenije bodo pravočasno predloženi tudi drugi potrebni zakonski predpisi, predlogi za reorganizacijo republiških upravnih organov itd., vezani na izvrševanje sprejetega sistema ekonomskih odnosov s tujino.

Tovarišice in tovariši delegati! Slovensko gospodarstvo že več kot eno tretjino svojega družbenega proizvoda menja s tujino. Ena od njegovih osnovnih značilnosti je še vedno premočna odvisnost od uvoza in prevelika usmerjenost v prodajo doma, razdrobljenost, odsotnost dohodkovne povezanosti od

proizvajalcev surovin do finalnih proizvodov ter nezadostna povezanost trgovine s proizvodnjo.

Ob pozitivnih rezultatih menjave v letu 1976 velja opozoriti, da regionalna usmeritev blagovne menjave slovenskega gospodarstva ni zadovoljiva. Ob pozitivnih tendencah, ki se kažejo v povečanju izvoza v države v razvoju in skladnejšem gibanju menjave z razvitimi zahodnimi državami, je zaskrbljujoče, da blagovna menjava z vzhodnoevropskimi socialističnimi državami upada, in to tako na področju izvoza, še močneje pa pri uvozu. Glede na to, da je obseg uvoza s teh področij pogoj za možnost prodaje naših izdelkov na teh tržiščih in da se tudi za menjavo z vzhodnoevropskimi socialističnimi državami povečuje odgovornost republik in pokrajin, se bo moralo gospodarstvo SR Slovenije v večji meri usmeriti na nakupe v teh državah, in to še posebej pri uvozu opreme, kajti sredstva za uvoz opreme s konvertibilnega področja so zelo omejena. Prav tako je treba še nadalje pospešeno razvijati ekonomske odnose z državami v razvoju.

Novi sistem ekonomskih odnosov s tujino nudi našemu gospodarstvu širše možnosti razvoja, obenem pa postavlja predenj nove, izredno zahtevne naloge. Pri tem je temeljna naloga sprememba dosedanje orientacije od pretežno uvozno usmerjenega gospodarstva, ki teži predvsem k prodaji na domačem trgu, na vse bolj izvozno usmerjeno gospodarstvo, ki se bo bolj oskrbovalo z domačimi surovinami in polizdelki. To pa zahteva, da se temeljne in druge organizacije združenega dela v Sloveniji in Jugoslaviji medsebojno proizvodno in dohodkovno bolj povezujejo, od proizvajalcev surovin, polizdelkov do proizvajalcev končnih izdelkov, vključno s prometom blaga in storitev, na temelju proizvodne, prometne in storitvene soodvisnosti pri ustvarjanju in uporabi deviznega dohodka, da vsaka organizacija združenega dela opredeli konkretne oblike povezovanja z drugimi organizacijami združenega dela s področja vse Jugoslavije, izhajajoč pri tem iz novih dodatnih motivov za združevanje dela in sredstev, z namenom doseganja večjega izvoza in racionalne substitucije uvoza, prav tako pa zahteva, da se vsebina obstoječih samoupravnih sporazumov o združevanju dela in sredstev dopolni oziroma, da se v integracijske povezave, ki so v toku, vneseta nova vsebina in devizna komponenta.

Od tega, kako nam bo uspelo zasnovati in uresničiti te usmeritve in v kakšni meri bomo sposobni izkoristiti priliko in možnosti, ki nam jih nudi sprejeti sistem ekonomskih odnosov s tujino, sta v bistveni meri odvisni stopnja in kvaliteta našega bodočega razvoja, še posebej pa razvoja predelovalne industrije, ki ima v Sloveniji pomemben delež.

Pred organizacijami združenega dela so tudi pomembne naloge, ki se nanašajo na organizacijo zunanjetrgovinske mreže doma in v tujini, na urejanje stanja in odnosov v zunanjetrgovinski operativi, na kadrovsko politiko, predvsem pa na organizacijsko in dohodkovno povezavo med proizvodnimi in trgovskimi organizacijami ter ostalimi subjekti na področju ekonomskih odnosov s tujino. Pri slednjem gre predvsem za trajno samoupravno združevanje dela in sredstev, ki temelji na skupnem programiranju razvojne in poslovne politike, skupnem ustvarjanju in razporejanju dohodka ter skupni odgovornosti in riziku. Ta proces poteka v SR Sloveniji razmeroma počasi, zato ga je treba pospešiti in na tej osnovi zagotoviti nadaljnji obstoj in razvoj organizacijam združenega dela, ki se ukvarjajo z zunanjetrgovinskim prometom, ter jih usposobiti za kvalitetnejše ovrednotenje naših izdelkov na tujih tržiščih, za ustrežnejšo regionalno usmeritev blagovnih tokov ter širše povezovanje uvoza z izvozom.

Tovarišice in tovariši delegati! Pri ustanovitvi Samoupravne interesne skupnosti Slovenije za ekonomske odnose s tujino gre za samoupravno interesno skupnost specifičnega značaja, kakršna do sedaj še ni bila ustanovljena. Njene naloge, dejavnost in pristojnosti so zelo pomembne. Skupnost je eden od temeljnih členov samega sistema, brez njenega delovanja sprejeti sistem ekonomskih odnosov s tujino sploh ne more zaživeti. V njej organizacije združenega dela planirajo in usklajujejo svoje interese ter medsebojne odnose pri planiranju ekonomskih odnosov s tujino in pomembno vplivajo na oblikovanje tekoče ekonomske politike ter njeno izvrševanje. V zvezi s tem se dogovarjajo o izvajanju sprejetega plana in ekonomske politike in sprejemajo mehanizme in kriterije za izvrševanje dogovorjene projekcije plačilnobilančnega in deviznobilančnega položaja republike v enotni plačilni in devizni bilanci Jugoslavije, urejajo mehanizme in instrumente pospeševanja izvoza blaga in storitev, se dogovarjajo o načinih in kriterijih za usklajevanje dogovorjenega obsega kreditnih odnosov s tujino itd. Z opravljanjem teh nalog bo Skupnost pomemben dejavnik pri oblikovanju politike, načrtovanju razvoja in ekonomskih odnosov s tujino, pri organiziranju združenega dela ter združevanju dela in sredstev za uresničevanje razvojne politike z vidika ekonomskih odnosov s tujino.

Temeljno izhodišče za oblikovanje delegatskega sistema Skupnosti morajo biti dohodkovna povezanost ter dohodkovna in proizvodna soodvisnost temeljnih organizacij združenega dela pri ustvarjanju in uporabi deviznega dohodka. Delegete za Skupščino Skupnosti naj delegirajo temeljne delegacije, ki naj jih volijo temeljne in druge organizacije združenega dela, ki v medsebojni proizvodni, prometni in storitveni soodvisnosti ustvarjajo in uporabljajo devizni dohodek ter v ta namen v različnih oblikah združujejo delo in sredstva. Da bi se tak delegatski sistem lahko pravočasno oblikoval, je treba takoj pristopiti k ugotavljanju te soodvisnosti, predvsem med proizvajalci surovin, polizdelkov in končnih izdelkov, vključno s prometom blaga in storitev, ne glede na obstoječe povezave v okviru delovnih organizacij in sestavljenih organizacij združenega dela. To je neposredna, takojšnja naloga vsake temeljne organizacije združenega dela. Pri tem je potrebno, da Gospodarska zbornica Slovenije, ob sodelovanju Iniciativnega odbora za ustanovitev Skupnosti, nudi organizacijam združenega dela vso pomoč ter organizira in spodbudi njihovo aktivnost v smeri ugotavljanja takih povezav kot podlage za oblikovanje temeljnih delegacij za Samoupravno interesno skupnost Slovenije za ekonomske odnose s tujino.

Da bi se Samoupravna interesna skupnost Slovenije za ekonomske odnose s tujino pravočasno konstituirala, je treba takoj pristopiti k potrebnim pripravam za njeno ustanovitev. Organizacijske priprave za ustanovitev ter delo pri oblikovanju samoupravnega sporazuma o delu, organizaciji in medsebojnih odnosih članov Skupnosti naj potekajo hkrati z razpravo o zakonu o ustanovitvi Skupnosti. Zato Izvršni svet Skupščine SR Slovenije in Gospodarska zbornica Slovenije predlagata, da se imenuje Iniciativni odbor za ustanovitev Samoupravne interesne skupnosti Slovenije za ekonomske odnose s tujino, z naslednjimi nalogami:

- da izvrši vse potrebne priprave za ustanovitev in konstituiranje Samoupravne interesne skupnosti Slovenije za ekonomske odnose s tujino;
- da pripravi ustrezne predloge za delegatsko zasnovo in sestavo Skupščine te skupnosti;

— da sodeluje pri pripravi zakona o Samoupravni interesni skupnosti Slovenije za ekonomske odnose s tujino;

— da oblikuje in predlaga izhodišča za samoupravno sporazumevanje v Skupnosti o planiranju ekonomskih odnosov s tujino, izvrševanju politike kreditnih odnosov s tujino in izvrševanju projekcije plačilno in deviznobilančnega položaja SR Slovenije v enotni plačilni in devizni bilanci Jugoslavije;

— da sodeluje v vseh potrebnih pripravah za ustanovitev in konstituiranje Samoupravne interesne skupnosti Jugoslavije za ekonomske odnose s tujino.

V postopku priprave predloga za imenovanje članov Iniciativnega odbora je Gospodarska zbornica Slovenije zbrala predloge od organizacij združenega dela, ki ustvarjajo približno polovico slovenskega izvoza. Kandidate za člane Iniciativnega odbora so predlagali samoupravni organi teh organizacij. Predstavnik Izvršnega sveta Skupščine SR Slovenije in predstavnik Gospodarske zbornice Slovenije v Iniciativnem odboru pa imata nalogo, da zagotovita ustrezno sodelovanje in strokovno ter drugo pomoč republiških upravnih organov in Gospodarske zbornice pri izvrševanju njegovih nalog. Dogovorjeno je, da bo posle tajnika Iniciativnega odbora opravljal tovariš Ivan Polak.

Predlagam, da Skupščina SR Slovenije imenuje Iniciativni odbor za ustanovitev Samoupravne interesne skupnosti Slovenije za ekonomske odnose s tujino v sestavu, ki ga skupno predlagata Izvršni svet Skupščine SR Slovenije in Gospodarska zbornica Slovenije.

Predsedujoča M a r a Ž l e b n i k : Hvala, tovariš Jan! S tem zaključujem skupno zasedanje zbora združenega dela in Zbora občin in prosim delegate, da gredo v dvorane, kjer so začeli seje, ker bomo seje nadaljevali takoj.

(Skupno zasedanje je bilo končano ob 11.15.)

skupščina zdravstvene skupnosti slovenije

11. seja

(21. marca 1977)

Predsedoval: dr. Srečko Koren,
predsednik Skupščine Zdravstvene skupnosti Slovenije

Začetek seje ob 9.30.

Predsednik dr. Srečko Koren: Tovarišice in tovariši! Pričenjam 11. sejo Skupščine Zdravstvene skupnosti Slovenije.

Pozdravljam vse delegate, goste in novinarje, posebej pa direktorja Zavoda SR Slovenije za zdravstveno varstvo prof. dr. Saša Cvahteta, predstavnika Skupščine SR Slovenije Slavka Kobeta in sekretarko Republiškega odbora Sindikata delavcev zdravstva in socialnega varstva Slovenije Erno Šnuderl.

Na današnji seji je navzočih 52 delegatov iz Zbora uporabnikov in 50 delegatov iz Zbora izvajalcev.

Predlog dnevnega reda za skupno sejo obeh zborov Skupščine Zdravstvene skupnosti Slovenije je bil objavljen v vabilih, v Delegatskem obveščevalcu in dnevniku Delo. K objavljenemu predlogu ni bilo pripomb. Ima kdo kakšen spreminjalni ali dopolnilni predlog? (Ne.)

Za skupno sejo predlagam torej tale dnevni red:

1. pregled uresničevanja sklepov 10. seje Skupščine Zdravstvene skupnosti Slovenije in odločitev o sklepnem zapisniku;
2. razprava in sklepanje o sprejemu predloga zakona o varstvu prebivalstva pred nalezljivimi boleznimi;
3. razprava in sklepanje o predlogu poročila o delovanju Zdravstvene skupnosti Slovenije za leto 1976;
4. razprava in sklepanje o delovnem načrtu Zdravstvene skupnosti Slovenije za leto 1977;
5. odločitev o zasnovi glasila »Delegatski obveščevalci Zdravstvene skupnosti Slovenije«;
6. sklep o ustanovitvi in imenovanju članov:
— Komisije za spremljanje uresničevanja zakona o združenem delu

- Komisije za zakonodajne in druge normativno-pravne zadeve
 - Komisije za kadrovske politiko na zdravstvenem področju
 - Komisije za ljudsko obrambo in družbeno samozaščito.
- Dajem predlog dnevnega reda na glasovanje.

Predsednik Zbora uporabnikov Franc Klemenčič: Prosim delegate v Zboru uporabnikov, ki soglašajo s predlogom dnevnega reda za skupno sejo, da dvignejo roko! (Vsi delegati dvignejo roko.) Hvala. Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.) Ugotavljam, da je Zbor uporabnikov sprejel predlagani dnevni red.

Podpredsednik Zbora izvajalcev Rajko Kovač: Prosim delegate v Zboru izvajalcev, ki so za predlagani dnevni red, da dvignejo roko! (Vsi delegati dvignejo roko.) Hvala. Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.) Ugotavljam, da je Zbor izvajalcev sprejel predlagani dnevni red skupne seje.

Predsednik dr. Srečko Koren: Prehajam na 1. točko dnevnega reda skupne seje, na pregled uresničevanja sklepov 10. seja Skupščine.

V Delegatskem obveščevalcu je na strani 7 objavljen sklepni zapisnik 10. seja z dne 29. 12. 1976, na drugi strani pa poročilo o uresničevanju sklepov te seja.

Želi kdo razpravljati o poročilu oziroma o zapisniku? (Nihče.) Predlagam glasovanje o naslednjem predlogu sklepa k tej točki dnevnega reda:

Skupščina Zdravstvene skupnosti Slovenije je na skupni seji Zbora uporabnikov in Zbora izvajalcev 21. 3. 1977 soglašala s poročilom o uresničevanju sklepov 10. seja z dne 29. 12. 1976 in potrdila zapisnik.

Predsednik Zbora uporabnikov Franc Klemenčič: Prosim delegate, ki so za predlog predlaganega sklepa, da dvignejo roko! (Vsi delegati dvignejo roko.) Hvala! Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Ugotavljam, da je Zbor uporabnikov sprejel poročilo in potrdil sklepni zapisnik.

Podpredsednik Zbora izvajalcev Rajko Kovač: Prosim delegate v Zboru izvajalcev, da glasujejo o predlogu sklepa. Kdor je za predlog, naj prosim dvigne roko! (Vsi delegati dvignejo roko.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Tudi Zbor izvajalcev je sprejel poročilo in potrdil sklepni zapisnik.

Predsednik dr. Srečko Koren: Prehajamo na 2. točko dnevnega reda, to je na razpravo in sklepanje o sprejetju predloga zakona o varstvu prebivalstva pred nalezljivimi boleznimi.

Ta zakon sprejema Skupščina Zdravstvene skupnosti Slovenije kot enakopraven zbor z Zborom združenega dela in Zborom občin Skupščine SR Slovenije. Predlog zakona o varstvu prebivalstva pred nalezljivimi boleznimi je objavljen na straneh 8—11 Delegatskega obveščevalca.

Obveščam, da sta Zbor združenega dela in Zbor občin Skupščine SR Slovenije sprejela zakon na svojih sejah 23. februarja 1977 v besedilu, ki je pred nami. Tedaj sta zbor sprejela tudi šest amandmajev, in sicer k 2., 4., 13., 19.,

25. in 30. členu. Amandmaji so take narave, da ne spreminjajo bistva zakona. Vsi so že vključeni v predloženo besedilo.

Ali je predstavnik Izvršnega sveta oziroma Republiškega komiteja za zdravstveno in socialno varstvo navzoč in želi kaj povedati k temu zakonu? (Ne želi.) Besedo želi prof. dr. Saša Cvahte!

Dr. Saša Cvahte: Nalezljive bolezni danes ne predstavljajo več posebne zdravstvene težave. Zasluga za to je v spoznanju, da lahko te bolezni preprečimo. Pri večini to lahko storimo z aktivno imunizacijo prebivalstva in tako dosežemo, da bolezen, ker se ne širi več, usahne. To pa seveda le v primerih, če zasledujemo in dosežemo zastavljeni cilj imunizacije prebivalstva. Ne glede na to, da obstajajo predpisi, ki nas zavezujejo k opravljanju te naloge — cepljenju, pa opazamo v zadnjem času, da se odstotek cepljenih otrok niža. S tem pa vplivamo tudi na ustrezno stopnjo imunosti prebivalstva. Zagotovila, da taka imunost obstaja, da se torej bolezen ne bo razvijala dalje in še živela med ljudmi, je ocenjena na 80 do 85 % precepljenosti. Da bi lahko z vso odgovornostjo preverili stanje, vas naprošamo, da pooblastite naš zavod, ki opravlja epidemiološko delo, da vam poroča o stanju in predlaga tudi ustrezne ukrepe.

Želel bi vas tudi opozoriti, da se je iz mnogih razlogov, od katerih so najdaljnosežnejši slučajni, število zdravnikov, ki se ukvarjajo v naši republiki s preprečevanjem bolezni, močno znižalo. Tudi druge potrebne stvari materialne narave (oprema, ustrezni prostori) terjajo obnovitev ter usklajevanje z ustreznimi novimi spoznanji, pa tudi povsem novimi nalogami. Tudi za to vas prosim, da nas podprete v tistih prizadevanjih, ki so usmerjena na preprečevanje bolezni, kajti brezpogojno rabimo nove kadre, obnovitev opreme, ki je dotrajana, ter nove prostore, ker so sedanji že zdavnaj pretesni in neustrezni.

Predsednik dr. Srečko Koren: Hvala! Začenjam razpravo o predlogu zakona o varstvu prebivalstva pred nalezljivimi boleznimi. O osnutku tega zakona je naša skupščina razpravljala na seji 22. septembra 1976. Njene pripombe so bile upoštevane. Kdo želi besedo?

Dr. Aleš Paulin: Opazil sem, da v besedilu zakona ni tuberkuloze. Zanima me, zakaj tuberkuloza ni naštetna med nalezljivimi boleznimi.

Dr. Saša Cvahte: Tuberkuloza je urejena s posebnim zakonom, ki je še vedno v veljavi.

Dr. Aleš Paulin: Dovolite, da dam še eno pripombo. Mi imamo še nek drug zakon, in sicer zakon o obveznem zdravljenju tuberkuloznih bolnikov. Ta zakon temelji na predpostavki, da je tuberkuloza nalezljiva bolezen. Če pride do uradne objave, da tuberkuloza ni nalezljiva bolezen, potem seveda tudi ta zakon ne velja več in bi se lahko nekdo temu upiral. Mi vemo, da imamo pogosto med našimi ljudmi asocialne alkoholike, ki odklanjajo zdravljenje in uhajajo iz bolnic in pomenijo epidemiološko veliko nevarnost za okolico, predvsem za naše otroke. Tuberkuloza pomeni še vedno problem, saj zboli vsako leto na novo za tuberkulozo še vedno okoli 700 ljudi iz naše republike. Ta številka je zadnjih 6 let stacionarna.

Predsednik dr. Srečko Koren: Mislim, da smo zdaj res v nekoliko nerodni situaciji. Če kakorkoli spremenimo besedilo zakona, do česar imamo seveda pravico, potem potegne to za seboj tudi usklajevanje. To pomeni hkrati, da morata oba zbora republiške skupščine sprejeti naše besedilo ali pa mi njihovo. Prosim, k besedi se je javila tovarišica Miloradovičeva.

Marija Miloradovič: V odboru za zakonodajo republiške skupščine sem kot delegatka Zdravstvene skupnosti Slovenije sodelovala v razpravi o zakonu o varstvu prebivalstva pred nalezljivimi boleznimi. Glede na razpravo delegata na današnji seji pojasnujem, da republiški zakon v 2. členu ne našteva vseh nalezljivih bolezni. Zato smo dolžni na podlagi tega člena upoštevati zvezni zakon, ki našteva ostale nalezljive bolezni, ki niso našteve v republiškem zakonu.

Predsednik dr. Srečko Koren: Mislim, da nam v nečem pomaga tudi zadnji odstavek 2. člena, kjer je rečeno: »Če se pojavi nevarnost drugih nalezljivih bolezni, ki utegnejo ogroziti prebivalstvo SR Slovenije, lahko Izvršni svet Skupščine SR Slovenije odloči, da se za varstvo prebivalstva uporabijo vsi ali posamezni ukrepi, ki jih določata zakon o varstvu prebivalstva pred nalezljivimi boleznimi, ki ogrožajo vso državo, in ta zakon«. Mislim pa, da se predpis, ki ga je omenil dr. Paulin, s tem ne more anulirati.

Prosim, želi še kdo besedo? (Nihče.) Če nihče, zaključujem razpravo in predlagam, da glasujemo o sprejemu zakona o varstvu prebivalstva pred nalezljivimi boleznimi v besedilu, ki sta ga že sprejela Zbor združenega dela in Zbor občin Skupščine SR Slovenije.

Predsednik Zbora uporabnikov Franc Klemenčič: Prosim delegate Zbora uporabnikov, da glasujejo. Kdor je za predlog zakona, naj prosim dvigne roko! (Večina delegatov dvigne roko.) Je kdo proti? (Nihče). Se je kdo vzdržal? (En delegat.)

Ugotavljam, da je Zbor uporabnikov sprejel zakon v predlaganem besedilu.

Predsednik Zbora izvajalcev Rajko Kovač: Prosim delegate Zbora izvajalcev, ki so za predlog zakona, da dvignejo roko! (Večina delegatov dvigne roko.) Hvala. Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (Devet delegatov.)

Predlog zakona je bil sprejet z devetimi vzdržanimi glasovi.

Predsednik dr. Srečko Koren: Ugotavljam, da je Skupščina Zdravstvene skupnosti Slovenije kot enakopraven zbor Skupščine SR Slovenije sprejela zakon o varstvu prebivalstva pred nalezljivimi boleznimi z večino glasov in v enakem besedilu, kot sta ga predtem že sprejela Zbor združenega dela in Zbor občin Skupščine SR Slovenije.

S tem je postopek enakopravne obravnave in sklepanja skupaj z drugimi zbori Skupščine SR Slovenije opravljen.

SEZNAM GOVORNIKOV

Zbor združenega dela

Anželj Milan 105
Banovec Tomaž 87
Berič Jakob 24
Bizjak Jože 137
Brečko Nada 5
Bresjanac Danica 78
Budihna Karmelo 152
Čok Vojko 51
Galič Boris 122
Gantar Pavle 129
Gaser Slavka 140
Gobec Vinko 57, 65
Gorjup Ada 147
Gošnik Miro 70, 80
Herga Francka 148
Hrovat Franc 7, 36
Hunjadi Aleksander 54
Jakomin Livio 23, 66, 74
Jelenko Anton 22
Jurančič Zdenka 148
Jurše Adolf 124
Kavčič Ivica 39, 145
Kavčič Tomaž 95
Kejžar Leopold 76
Kert Jože 47, 73, 74, 115, 136
Kirn Anica 132
Kirn Franc 16
Klemenčič Ivo 37
Komadina Dominik 72
Kornel Franta 84
Korošec Stefan 19
Kovač Nada 90
Kovačič Slavko 134
Lampelj Franjo 104
Maček Aleš 106
Mali Franc 71
Manček Vilma 61
Marenk Ivo 41
Merhar Viljem 28
Muraus Janko 93
Naglič Eva 100
Nemec Štefan 3, 52
Ocepek Drago 67, 79, 82, 119
Ozbič Milica 27, 33, 39
Pavšič Rok 60, 79
Perklič Otmar 96
Petrovič Drago 107, 125, 143
Possing Leopold 54
Potokar Metka 71, 73
Prelog Ervin 70
Rutar Franc 60, 66
Saje Miro 138, 141
Samec Lidija 44
Slamnik Ivan 56
Starman Milan 26, 116
Straka Adolf 120, 133
Štibelj Donat 21
Tance Vlado 18
Tekavec Ivan 48, 61
Tominšek Anka 40
Tramte Franc 146
Tribušon Peter 153
Ulčar Jože 47
Uršič Marjan 83
Vedenik Evgen 63
Vizovišek Gojmir 149
Zelenšek Ivan 36, 49, 62
Železnikar Janez 56
Žumer Franc 25

Zbor občin

Aljančič Marija 267
Berič Jakob 193, 198
Blenkuš Lojze 211
Bogataj Valentin 208
Borovac Milena 173
Bregar Miloš 200, 204
Brezic Danijel 220
Brgoč Vera 203
Brus Srečko 224
Carl Ivan 211
Čehovin Duško 177
Doljak Avgust 246
Domjan Alojz 175
Fabjančič Mara 296
Fajmut Andrej 247, 272
Gal Jože 196
Golič Ljubo 181
Hervol Franc 199
Jelovčan Jože 271
Jerman Slavka 168
Kejžar Leopold 294
Kenk Janez 181
Kerč Tone 268
Klemenčič Ivo 184
Korelič Bruno 202, 203, 213
Kostrevec Alojz 257
Kovač Metod 251, 261
Kozar Franc 240
Kralj Milena 243
Kramžar Ivan 261
Kržan Slavko 210
Kumer Pavle 222
Lesnik Jože 201
Magajna Judita 250
Makovec Stojan 172, 182, 251, 269
Marolt Stane 189
Miklavčič Ivo 262
Mikoš Boris 187, 189

Motnikar Ivan 198, 206, 239	Šiftar Marjan 218, 229, 233
Mozetič Dragan 291	Škraban Aleksander 291
Nanut Karel 157	Šubin Miloš 179
Novak Peter 216, 226, 233, 239	Tance Vlado 253, 258, 292
Ostrouška Rado 289	Tominašek Anka 264
Petrovič Drago 275, 285, 286	Toni Božidar 201, 207
Podobnik Marko 159, 189	Ulrih Ela 221, 227, 234
Ravbar Milivoj 195	Vidali Marija 169
Robič Andrej 270	Vušnik Anton 205
Rode Vitja 204	Zelič Franc 171
Rome Dragica 283	Zmrzlak Milan 219
Saje Miro 259	Zorič Tine 215, 218, 220, 232
Seitl Viktor 209	Zrim Viljem 196
Svetelj Franc 251	Zupančič Kristina 173
Šega Stanislav 223	Žerjal Adela 240
Šeme Jože 207, 225	Žlebnik Mara 156, 185

Družbenopolitični zbor

Bogovič Jože 335	Jogan Savin 306
Brecelj Marijan 333	Kropivnik Rudi 330
Bulc Marko 332, 352, 361	Lah Avgustin 318
Cepuš Lojze 305	Markič Stane 298, 336
Česnik Janko 342, 345, 355	Mermolja Pavel 334
Čotar Lojzka 352	Naglič Eva 338
Florjančič Roman 299, 315, 316	Polič Zoran 328, 336, 342, 359, 360, 361, 362
Gavez Stane 309	Tomlje Tina 306, 359
Globačnik Jože 311	Zupančič Beno 331, 358, 359, 360
Glob Ludvik 331, 357, 358, 359, 360, 362	Žnidaršič Ivica 304, 314, 334
Jan Jernej 347	

Skupno zasedanje
Zbora združenega dela in Zbora občin

Gošnik Miro 372	Lah Avgustin 377
Jakomin Livio 364	Ozbič Milica 387
Jan Jernej 398	

Skupščina
Zdravstvene skupnosti Slovenije

Cvahte Saša 406	Paulin Aleš 406
Miloradovič Marija 407	

Republika Slovenija
Ministrstvo za delo, družino in socialne zadeve
dokumentacija

VSEBINA

Zbor združenega dela

41. seja — 19. januarja 1977

Pred dnevnim redom:

1. Komemorativni govor predsednika zbora Štefana Nemca ob tragični smrti predsednika Zveznega izvršnega sveta Djemala Bijedića 3
2. Izvolitev Komisije za verifikacijo pooblastil in imunitetna vprašanja ter nekatera obvestila 4
- Govornik:
Nada Brečko 5

Dnevni red:

1. Določitev dnevnega reda 41. seje Zbora združenega dela 6
2. Odobritev zapisnika 40. seje Zbora združenega dela 6
3. Analiza izvajanja stališč, priporočil in sklepov o nadaljnjem samoupravnem razvoju krajevnih skupnosti v SR Sloveniji 7
- Govornika:
Franc Hrovat 7
Franc Kirn 16
4. Predlog odloka o prevzemu pravic in obveznosti soustanoviteljstva Jugoslovanskega bibliografskega inštituta s strani Socialistične republike Slovenije 16
5. Predlog za dopolnitev 60. člena obrtnega zakona 17
6. Predlog odloka o razdelitvi deviz za potrebe republiških organov, zavodov, organov družbenih organizacij, ožjih družbenopolitičnih skupnosti, samoupravnih interesnih skupnosti in civilnih pravnih oseb v SR Sloveniji za leto 1977 18
- Govornik:
Vlado Tance 18
7. Osnutek zakona o temeljnih sistema cen in družbeni kontroli cen 19
- Govorniki:
Štefan Korošec 19
Donat Štibelj 21
Anton Jelenko 22
8. Osnutek zakona o Skupnosti jugoslovanskih pošt, telegrafov in telefonov 23
- Govornika:
Livio Jakomin 23
Jakob Berič 24

9. Osnutek zakona o združevanju železniških transportnih organizacij združenega dela v Skupnost jugoslovanskih železnic	24
10. Osnutek zakona o carinski tarifi	25
Govorniki:	
Franc Žumer	25
Milan Starman	26
Milica Ozbič	27
Dr. Viljem Merhar	28
11. Osnutek zakona o dajanju kreditov za obratna sredstva železniškim transportnim organizacijam združenega dela	31
12. Predlog zakona o ratifikaciji jugoslovansko-francoskega sporazuma o sodelovanju na področju filma	32
13. Osnutek odloka o izdajanju srebrnikov po 100 dinarjev in po 200 dinarjev	32
14. Osnutek zakona o zagotavljanju sredstev federacije za dopolnilno vlogo SFR Jugoslavije v Afriški sklad za razvoj	32
Govornik:	
Milica Ozbič	33
15. Osnutek zakona o določitvi vračilnih rokov za kredite, dane poslovnim bankam za saniranje škode, nastale zaradi elementarnih nesreč	33
16. Finančni načrt Narodne banke Jugoslavije za leto 1976	34
17. Predlog odloka o ustanovitvi, delovnem področju in sestavi Komisije Skupščine SR Slovenije za spremljanje izvajanja zakona o združenem delu	34
18. Volitve in imenovanja:	
— predlog odloka o izvolitvi predsednika, podpredsednika in članov Komisije Skupščine SR Slovenije za spremljanje izvajanja zakona o združenem delu	34
— predlog odloka o izvolitvi sodnikov Okrožnega sodišča v Celju in Okrožnega sodišča v Ljubljani	35
— predlog odloka o razrešitvi sodnika Okrožnega sodišča v Ljubljani	35
— predlog odloka o soglasju k imenovanju sekretarja Zdravstvene skupnosti Slovenije	35
19. Nadaljevanje razprave o analizi izvajanja stališč, priporočil in sklepov o nadaljnjem samoupravnem razvoju krajevnih skupnosti v SR Sloveniji	36
Govornika:	
Franc Hrovat	36
Ivan Zelenšek	36
20. Vprašanja delegatov	37
Govorniki:	
Ivo Klemenčič	37
Ivica Kavčič	39
Milica Ozbič	39
Anka Tominšek	40
Ivo Marenk	41

42. seja — 23. februarja 1977

Pred dnevnim redom:

1. Izvolitev Komisije za verifikacijo pooblastil in imunitetna vprašanja ter poročilo te komisije 43
Govornik:
Lidija Samec 44

Dnevni red:

1. Določitev dnevnega reda 42. seje Zbora združenega dela 45
2. Odobritev zapisnika 41. seje Zbora združenega dela 46
3. Problematika razvoja kompleksnega prometa v SR Sloveniji in predlog stališč za usmerjanje skladnejšega razvoja in delitve dela na področju prometa in zvez v SR Sloveniji 46
Govorniki:
Jože Kert 47
Jože Ulčar 47
Ivan Tekavec 48
Ivan Zelenšek 49
Vojko Čok 51
Štefan Nemec 52
Aleksander Hunjadi 54
Leopold Possing 54
Janez Zeleznikar 56
Ivan Slamnik 56
4. Srednjeročni plan vzdrževanja in izgradnje magistralnih in regionalnih cest v SR Sloveniji za obdobje 1976 do 1980 57
Govorniki:
Vinko Gobec 57
Rok Pavšič 60
Franc Rutar 60
Ivan Tekavec 61
Vilma Manček 61
Ivan Zelenšek 62
Evgen Vedenik 63
Vinko Gobec 65
Lívio Jakomin 66
Franc Rutar 66
5. Poročilo Komisije Skupščine SR Slovenije za proučitev samoupravnih sporazumov in statotov visokošolskih organizacij 67
Govorniki:
Drago Ocepek 67
Ervin Prelog 70
Miro Gošnik 70

6. Predlog zakona o varstvu prebivalstva pred nalezljivimi boleznimi	71
Govorniki:	
Metka Potokar	71
Franc Mali	71
Dr. Dominik Komadina	72
Metka Potokar	73
7. Nadaljevanje razprave o problematiki razvoja kompleksnega prometa v SR Sloveniji	73
Govornika:	
Jože Kert	73
Livio Jakomin	74
8. Predlog za izdajo zakona o spremembah in dopolnitvah zakona o delavskih univerzah, izobraževalnih centrih in drugih organizacijah, ki se poleg šol ukvarjajo z izobraževanjem, z osnutkom zakona	76
Govornik:	
Leopold Kejžar	76
9. Samoupravni sporazum o ustanovitvi Izobraževalne skupnosti za gradbeništvo SR Slovenije	77
10. Predlog za izdajo zakona o ravnanju z odpadki, s tezami za osnutek zakona	78
Govorniki:	
Danica Bresjanac	78
Drago Ocepek	79
Rok Pavšič	79
11. Nadaljevanje razprave o poročilu Komisije Skupščine SR Slovenije za proučitev samoupravnih sporazumov in statotov visokošolskih organizacij	80
Govornika:	
Miro Gošnik	80
Drago Ocepek	82
12. Predlog odloka o statističnih raziskovanjih SR Slovenije v letu 1977	83
Govornika:	
Marjan Uršič	83
Franta Komel	84
13. Predlog zakona o ratifikaciji dunajske konvencije o predstavljanju držav v njihovih odnosih z mednarodnimi organizacijami splošnega značaja	85
14. Predlog zakona o ratifikaciji evropske konvencije o ekvivalenci diplom, na podlagi katerih se je mogoče vpisati na visokošolske ustanove	85
15. Predlog zakona o ratifikaciji dodatnega protokola k evropski konvenciji o ekvivalenci diplom, na podlagi katerih se je mogoče vpisati na visokošolske ustanove	85
16. Predlog zakona o ratifikaciji evropske konvencije o priznavanju obdobja visokošolskega študija	86

17. Predlog zakona o ratifikaciji evropske konvencije o akademskem priznavanju univerzitetnih kvalifikacij	86
18. Predlog zakona o ratifikaciji konvencije o preprečevanju in kontroli poklicnih nevarnosti, ki jih povzročajo kancerogene substance in agensi	86
19. Vprašanja delegatov	86
G o v o r n i k :	
Tomaž Banovec	87

43. seja — 23. marca 1977

Pred dnevnim redom:

1. Izvolitev Komisije za verifikacijo pooblastil in imunitetna vprašanja ter poročilo te komisije	88
G o v o r n i k :	
Nada Kovač	90

Dnevni red:

1. Določitev dnevnega reda 43. seje Zbora združenega dela	90
2. Odobritev zapisnika 42. seje Zbora združenega dela	91
3. Predlog za ustanovitev in sestavo Iniciativnega odbora za oblikovanje Samoupravne interesne skupnosti SR Slovenije za ekonomske odnose s tujino	92
4. Problematika varstva dobrin splošnega pomena in vrednot človekovega okolja v Socialistični republiki Sloveniji	92
G o v o r n i k i :	
Janko Muraus	93
Tomaž Kavčič	95
Otmar Perklič	96
5. Predlog za izdajo kazenskega zakona Socialistične republike Slovenije, z osnutkom zakona	100
G o v o r n i k i :	
Eva Naglič	100
Franjo Lampelj	104
Milan Anželj	105
6. Predlog za izdajo zakona o pomilostitvi, z osnutkom zakona	106
G o v o r n i k :	
Aleš Maček	106

7. Informacija, ugotovitve in stališča k izvajanju samoupravnih sporazumov o razvoju energetske dejavnosti in srednjeročne energetske bilance SR Slovenije	107
Govorniki:	
Drago Petrovič	107
Jože Kert	115
Milan Starman	116
Dr. Drago Očepek	119
Adolf Straka	120
Boris Galič	122
Adolf Jurše	124
Drago Petrovič	125
8. Predlog za izdajo zakona o spremembah in dopolnitvah zakona o pokojninskem in invalidskem zavarovanju, z osnutkom zakona	129
Govorniki:	
Pavle Gantar	129
Anica Kirn	132
Adolf Straka	133
Slavko Kovačič	134
9. Nadaljevanje razprave o energetske bilanci SR Slovenije za leto 1977	136
Govornik:	
Jože Kert	136
10. Predlog za izdajo zakona o varnosti na javnih smučiščih, z osnutkom zakona	137
Govornik:	
Jože Bizjak	137
11. Predlog zakona o upravljanju in razpolaganju s stavbnim zemljiščem	138
Govornika:	
Dr. Miro Saje	138
Slavka Gaser	140
Dr. Miro Saje	141
12. Predlog zakona o lukah	141
13. Predlog za izdajo zakona o varstvu rastlin pred boleznimi in škodljivci, z osnutkom zakona	142
14. Predlog zakona o zagotovitvi socialne varnosti delavcev Rudnika Idrija in nadaljnjega razvoja občine Idrija	142
Govorniki:	
Drago Petrovič	143
Ivica Kavčič	145
Franc Tramte	146
15. Predlog zakona o dopolnitvi zakona o določitvi stopenj, odbitnih postavk in olajšav za republiški davek iz dohodka temeljnih organizacij združenega dela v letu 1977	147
Govornik:	
Ada Gorjup	147

16. Predlog odloka o dopolnitvi odloka o uporabi devizne kvote od odkupljenih deviznih nakazil delavcev in izseljencev	147
17. Osnutek zakona o zagotovitvi sredstev za financiranje graditve spomenika zmage	148
Govorniki:	
Francka Herga	148
Zdenka Jurančič	148
Gojmir Vizovišek	149
18. Volitve in imenovanja:	
— predlog odloka o izvolitvi treh članov Odbora za nagrado Antifašističnega sveta narodne osvoboditve Jugoslavije	150
— predlog odloka o izvolitvi dveh članov Upravnega odbora Sklada za pospeševanje upodablajoče umetnosti Moše Pijade	150
— predlog odloka o razrešitvi in izvolitvi predsednika Komisije Skupščine SR Slovenije za vloge in pritožbe	150
— predlog odloka o izvolitvi predsednika Okrožnega sodišča v Ljubljani	150
— predlog odloka o izvolitvi sodnika Okrožnega sodišča v Celju	151
— predlog odloka o razrešitvi namestnika republiškega sekretarja za mednarodno sodelovanje	151
— predlog odloka o imenovanju republiškega sekretarja za industrijo	151
— predlog odloka o imenovanju predstavnikov družbenih skupnosti, ki jih imenuje Skupščina SR Slovenije v Svet Loterijskega zavoda Slovenije	151
— predlog odloka o imenovanju direktorja Loterijskega zavoda Slovenije	151
19. Vprašanja delegatov	152
Govornika:	
Karmelo Budihna	152
Peter Tribušon	153

Zbor občin

40. seja — 19. januarja 1977

Pred dnevnim redom:

1. Komemorativni govor predsednice zbora Mare Žlebnikove ob tragični smrti predsednika Zveznega izvršnega sveta Djemala Bijediča	156
2. Izvolitev Komisije za verifikacijo pooblastil in imunitetna vprašanja ter poročilo te komisije	156
Govornik:	
Karel Nanut	157

Dnevni red:

1. Določitev dnevnega reda 40. seje Zbora občin	158
2. Odobritev zapisnika 39. seje Zbora občin	158

3. Analiza izvajanja stališč, priporočil in sklepov o nadaljnjem samoupravnem razvoju krajevnih skupnosti v Socialistični republiki Sloveniji	159
G o v o r n i k i :	
Marko Podobnik	159
Slavka Jerman	168
Marija Vidali	169
Franc Zelič	171
Stojan Makovec	172
Milena Borovac	173
Kristina Zupančič	173
4. Predlog za izdajo zakona za dopolnitev 60. člena obrtnega zakona, z osnutkom zakona	174
5. Predlog odloka o prevzemu pravic in obveznosti soustanoviteljstva Jugoslovanskega bibliografskega inštituta s strani Socialistične republike Slovenije	175
6. Predlog odloka o razdelitvi deviz za potrebe republiških organov, zavodov, organov družbenih organizacij, ožjih družbenopolitičnih skupnosti, samoupravnih interesnih skupnosti in civilnih pravnih oseb v SR Sloveniji za leto 1977	175
G o v o r n i k :	
Alojz Domjan	175
7. Osntek zakona o določitvi vračilnih rokov za kredite, dane poslovnim bankam za saniranje škode, nastale zaradi elementarnih nesreč	176
8. Predlog zakona o ratifikaciji jugoslovansko-francoskega sporazuma o sodelovanju na področju filma	176
9. Osntek zakona o dajanju kreditov za obratna sredstva železniškim transportnim organizacijam združenega dela	177
10. Osntek zakona o temeljnih sistema cen in družbeni kontroli cen	177
G o v o r n i k i :	
Duško Čehovin	177
Miloš Šulin	179
Janez Kenk	181
Dr. Ljubo Golič	181
Stojan Makovec	182
11. Predlog odloka o ustanovitvi, delovnem področju in sestavi Komisije Skupščine SR Slovenije za spremljanje izvajanja zakona o združenem delu	182
12. Volitve in imenovanja:	
— predlog odloka o izvolitvi predsednika, podpredsednika in članov Komisije Skupščine SR Slovenije za spremljanje izvajanja zakona o združenem delu	183
— predlog odloka o izvolitvi sodnikov Okrožnega sodišča v Celju in Okrožnega sodišča v Ljubljani	183
— predlog odloka o razrešitvi sodnika Okrožnega sodišča v Ljubljani	183
— predlog odloka o soglasju k imenovanju sekretarja Zdravstvene skupnosti Slovenije	183

13. Predlogi in vprašanja delegatov	184
Govorniki:	
Ivo Klemenčič	184
Mara Žlebnič	185
Boris Mikoš	187
Stane Marolt	189
Boris Mikoš	189
14. Nadaljevanje razprave k analizi o izvajanju stališč, priporočil in sklepov o nadaljnjem samoupravnem razvoju krajevnih skupnosti v SR Sloveniji	189
Govornik:	
Marko Podobnik	189

41. seja — 23. februarja 1977

Pred dnevnim redom:

1. Izvolitev Komisije za verifikacijo pooblastil in imunitetna vprašanja ter poročilo te komisije	192
Govornik:	
Jakob Berič	193

Dnevni red:

1. Določitev dnevnega reda 41. seje Zbora občin	193
2. Odobritev zapisnika 40. seje Zbora občin	194
3. Problematika razvoja kompleksnega prometa v Socialistični republiki Sloveniji	195
Govorniki:	
Milivoj Ravbar	195
Jože Gal	196
Vilijem Zrim	196
Ivan Motnikar	198
Jakob Berič	198
Franc Hervol	199
Miloš Bregar	200
Jože Lesnik	201
Božidar Toni	201
Bruno Korelič	202
Vera Brgoč	203
Bruno Korelič	203
Vitja Rode	204

4. Srednjeročni plan vzdrževanja in izgradnje magistralnih in regionalnih cest v SR Sloveniji za obdobje 1976 do 1980	204
Govorniki:	
Miloš Bregar	204
Anton Vušnik	205
Ivan Motnikar	206
Božidar Toni	207
Jože Šeme	207
Valentin Bogataj	208
Viktor Seidl	209
Slavko Kržan	210
Ivan Carl	211
Lojze Blenkuš	211
Bruno Korelič	213
5. Poročilo Komisije Skupščine SR Slovenije za proučitev samoupravnih sporazumov in statotov visokošolskih organizacij	215
Govorniki:	
Tine Zorič	215
Dr. Peter Novak	216
Marjan Šiftar	218
6. Predlog zakona o varstvu prebivalstva pred nalezljivimi boleznimi	218
Govorniki:	
Tine Zorič	218
Milan Zmrzlak	219
Dr. Danijel Brezic	220
Tine Zorič	220
7. Predlog za izdajo zakona o spremembah in dopolnitvah zakona o delavskih univerzah, izobraževalnih centrih in drugih organizacijah, ki se poleg šol ukvarjajo z izobraževanjem, z osnutkom zakona	221
Govorniki:	
Ela Ulrih	221
Pavle Kumer	222
Stanislav Šega	223
8. Predlog za izdajo zakona o ravnanju z odpadki, s tezami za osnutek zakona	223
Govornik:	
Srečko Brus	224
9. Predlog odloka o statističnih raziskovanjih SR Slovenije za leto 1977	225
Govornik:	
Jože Šeme	225
10. Samoupravni sporazum o ustanovitvi Izobraževalne skupnosti za gradbeništvo SR Slovenije	226
Govornika:	
Dr. Peter Novak	226
Ela Ulrih	227

11. Nadaljevanje razprave o poročilu Komisije Skupščine SR Slovenije za proučitev samoupravnih sporazumov in statotov visokošolskih organizacij	229
Govorniki:	
Marjan Šiftar	229
Tine Zorič	232
Dr. Peter Novak	233
Marjan Šiftar	233
Ela Ulrih	234
12. Nadaljevanje razprave o problematiki razvoja kompleksnega prometa v SR Sloveniji	236
13. Predlog zakona o ratifikaciji dunajske konvencije o predstavljanju držav v njihovih odnosih z mednarodnimi organizacijami splošnega značaja	236
14. Predlog zakona o ratifikaciji evropske konvencije o ekvivalenci diplom, na podlagi katerih se je mogoče vpisati na visokošolske ustanove	237
15. Predlog zakona o ratifikaciji dodatnega protokola k evropski konvenciji o ekvivalenci diplom, na podlagi katerih se je mogoče vpisati na visokošolske ustanove	237
16. Predlog zakona o ratifikaciji evropske konvencije o priznavanju obdobja visokošolskega študija	237
17. Predlog zakona o ratifikaciji evropske konvencije o akademskem priznavanju univerzitetnih kvalifikacij	238
18. Predlog zakona o ratifikaciji konvencije o preprečevanju in kontroli poklicnih nevarnosti, ki jih povzročajo kancerogene substance in agensi	238
19. Predlogi in vprašanja delegatov	238
Govorniki:	
Ivan Motnikar	239
Dr. Peter Novak	239
Franc Kozar	240
Adela Žerjal	240

42. seja — 23. marca 1977

Pred dnevnim redom:

1. Izvolitev Komisije za verifikacijo pooblastil in imunitetna vprašanja ter poročilo te komisije	242
Govornik:	
Milena Kralj	243

Dnevni red:

1. Določitev dnevnega reda 42. seje Zbora občin	243
2. Odobritev zapisnika 41. seje Zbora občin	245

3. Problematika varstva dobrin splošnega pomena in vrednot človekovega okolja v Socialistični republiki Sloveniji	245
Govorniki :	
Avgust Doljak	246
Andrej Fajmut	247
Judita Magajna	250
Metod Kovač	251
Stojan Makovec	251
Franc Svetelj	251
4. Predlog za izdajo kazenskega zakona Socialistične republike Slovenije, z osnutkom zakona	253
Govornika :	
Vlado Tance	253
Alojz Kostrevec	257
Vlado Tance	258
5. Predlog za izdajo zakona o pomilostitvi, z osnutkom zakona	258
6. Predlog zakona o upravljanju in razpolaganju s stavbnim zemljiščem	259
Govorniki :	
Dr. Miro Saje	259
Ivan Kramžar	261
Metod Kovač	261
Ivo Miklavčič	262
7. Predlog odloka o ustanovitvi in sestavu Iniciativnega odbora za oblikovanje Samoupravne interesne skupnosti Socialistične republike Slovenije za ekonomske odnose s tujino	262
8. Predlog zakona o lukah	263
9. Predlog zakona o dopolnitvi zakona o določitvi stopenj, odbitnih postavk in olajšav za republiški davek iz dohodka temeljnih organizacij združenega dela v letu 1977	263
10. Predlog za izdajo zakona o spremembah in dopolnitvah zakona o pokojninskem in invalidskem zavarovanju, z osnutkom zakona	264
Govorniki :	
Anka Tomiňsek	264
Marija Aljančič	267
Tone Kerč	268
Stojan Makovec	269
11. Predlog za izdajo zakona o varnosti na javnih smučiščih, z osnutkom zakona	269
Govorniki :	
Dr. Andrej Robič	270
Jože Jelovčan	271
Andrej Fajmut	272
12. Predlog za izdajo zakona o varstvu rastlin pred boleznimi in škodljivci, z osnutkom zakona	272
13. Predlog odloka o dopolnitvi odloka o uporabi devizne kvote od odkupljenih deviznih nakazil delavcev in izseljencev	273

14. Osnutek zakona o zagotovitvi sredstev za financiranje graditve spomenika zmage	273
15. Volitve in imenovanja:	
— predlog odloka o izvolitvi treh članov Odbora za nagrado Antifašističnega sveta narodne osvoboditve Jugoslavije	274
— predlog odloka o izvolitvi dveh članov upravnega odbora Sklada za pospeševanje upodablajoče umetnosti Moša Pijade	274
— predlog odloka o izvolitvi predsednika Okrožnega sodišča v Ljubljani	275
— predlog odloka o razrešitvi namestnika republiškega sekretarja za mednarodno sodelovanje	275
16. Informacija, ugotovitve in stališča k izvajanju samoupravnega sporazuma o razvoju energetske dejavnosti in srednjeročne energetske bilance SR Slovenije, z energetske bilanco SR Slovenije za leto 1977, z informacijo o poteku priprav in gradnje energetskih objektov v letu 1976 in s programom racionalizacije in zmanjšanja stroškov poslovanja v elektrogospodarstvu	275
Govornika:	
Drago Petrovič	275
Dragica Rome	283
Drago Petrovič	285
17. Predlog zakona o zagotavljanju socialne varnosti delavcev Rudnika Idrija in nadaljnega razvoja občine Idrija	286
Govornika:	
Drago Petrovič	286
Rado Ostrouška	289
18. Volitve in imenovanja:	
— predlog odloka o imenovanju predstavnikov družbene skupnosti, ki jih imenuje Skupščina SR Slovenije v Svet Loterijskega zavoda Slovenije, in o določitvi organizacij, ki imenujejo svojega predstavnika v ta svet	289
— predlog odloka o imenovanju direktorja Loterijskega zavoda Slovenije	289
— predlog odloka o razrešitvi in izvolitvi predsednika Komisije Skupščine SR Slovenije za vloge in pritožbe	290
— predlog odloka o izvolitvi sodnika Okrožnega sodišča v Celju	290
— predlog odloka o imenovanju namestnika republiškega sekretarja za industrijo	290
19. Predlogi in vprašanja delegatov	290
Govorniki:	
Dragan Mozetič	291
Aleksander Škraban	291
Vlado Tance	292
Leopold Kejžar	294
Mara Fabjančič	296

Družbenopolitični zbor

36. seja — 19. januarja 1977

Pred dnevnim redom:

1. Komemorativni govor predsednika Družbenopolitičnega zbora Staneta Markiča ob tragični smrti predsednika Zveznega izvršnega sveta Djemala Bijedića 298
2. Odsotnost delegatov 298
3. Določitev dnevnega reda 299

Dnevni red:

1. Odobritev zapisnika 35. seje Družbenopolitičnega zbora 299
2. Analiza izvajanja stališč, priporočil in sklepov o nadaljnjem samoupravnem razvoju krajevnih skupnosti v SR Sloveniji 299
- Govorniki:
 - Roman Florjančič 299
 - Ivica Žnidaršič 304
 - Lojze Cepuš 305
 - Tina Tomlje 306
 - Savin Jogan 306
 - Stane Gavez 309
 - Jože Globačnik 311
3. Predlog za izdajo zakona za dopolnitev 60. člena obrtnega zakona, z osnutkom zakona 312
4. Predlog odloka o ustanovitvi, delovnem področju in sestavi Komisije Skupščine SR Slovenije za spremljanje in izvajanje zakona o združenem delu 313
5. Volitve in imenovanja:
 - predlog odloka o izvolitvi predsednika, podpredsednika in članov Komisije Skupščine SR Slovenije za spremljanje izvajanja zakona o združenem delu 313
 - predlog odloka o izvolitvi sodnikov Okrožnega sodišča v Celju in Okrožnega sodišča v Ljubljani 313
 - predlog odloka o razrešitvi sodnika Okrožnega sodišča v Ljubljani 314
 - predlog odloka o soglasju k imenovanju sekretarja Zdravstvene skupnosti Slovenije 314
6. Predlogi in vprašanja delegatov 314
7. Nadaljevanje razprave o analizi izvajanja stališč, priporočil in sklepov o nadaljnjem samoupravnem razvoju krajevnih skupnosti v SR Sloveniji 314
- Govornika:
 - Ivica Žnidaršič 314
 - Roman Florjančič 315

Pred dnevnim redom:

1. Odsotnost delegatov	317
2. Določitev dnevnega reda	317

Dnevni red:

1. Odobritev zapisnika 36. seje Družbenopolitičnega zbora	318
2. Problematika varstva dobrin splošnega pomena in vrednot človekovega okolja v Socialistični republiki Sloveniji	318

G o v o r n i k i :

Dr. Avguštin Lah	318
Zoran Polič	328
Rudi Kropivnik	330
Ludvik Golob	331
Beno Zupančič	331
Marko Bulc	332
Marijan Breclj	333
Ivica Žnidaršič	334
Pavel Mermolja	334
Jože Bogovič	335
Zoran Polič	336
Stane Markič	336

3. Predlog za izdajo kazenskega zakona Socialistične republike Slovenije, z osnutkom zakona	337

G o v o r n i k i :

Eva Naglič	338
Janko Česnik	342
Zoran Polič	342
Janko Česnik	345

4. Predlog odloka o imenovanju Iniciativnega odbora za ustanovitev Samoupravne interesne skupnosti Socialistične republike Slovenije za ekonomske odnose s tujino	346

G o v o r n i k i :

Jernej Jan	347
Lojzka Čotar	352
Marko Bulc	352

5. Volitve in imenovanja:	
— predlog odloka o imenovanju namestnika republiškega sekretarja za industrijo	353
— predlog odloka o izvolitvi treh članov Odbora za nagrado Antifašističnega sveta narodne osvoboditve Jugoslavije	353
— predlog odloka o izvolitvi dveh članov Upravnega odbora Sklada za pospeševanje upodablajoče umetnosti Moše Pijade	354
— predlog odloka o izvolitvi predsednika Okrožnega sodišča v Ljubljani	354
— predlog odloka o razrešitvi namestnika republiškega sekretarja za mednarodno sodelovanje	354

— predlog odloka o imenovanju predstavnikov družbene skupnosti, ki jih imenuje Skupščina SR Slovenije v Svet Loterijskega zavoda Slovenije, in o določitvi organizacij, ki imenujejo svojega predstavnika v ta svet	354
— predlog odloka o imenovanju direktorja Loterijskega zavoda Slovenije	355
— predlog odloka o razrešitvi in izvolitvi predsednika Komisije Skupščine SR Slovenije za vloge in pritožbe	355
— predlog odloka o izvolitvi sodnika Okrožnega sodišča v Celju	355
6. Nadaljevanje razprave o predlogu za izdajo kazenskega zakona SR Slovenije, z osnutkom zakona	355
Govornik:	
Janko Česnik	355
7. Nadaljevanje razprave o problematiki varstva dobrin splošnega pomena in vrednot človekovega okolja v Socialistični republiki Sloveniji	356
Govorniki:	
Ludvik Golob	357
Beno Zupančič	358
Ludvik Golob	358
Valentina Tomlje	359
Zoran Polič	359
Beno Zupančič	359
Ludvik Golob	359
Zoran Polič	360
Beno Zupančič	360
Ludvik Golob	360
Zoran Polič	361
Marko Bulc	361
Ludvik Golob	362
Zoran Polič	362
8. Predlogi in vprašanja delegatov	363

Skupno zasedanje
Zbora združenega dela in Zbora občin

Zasedanje — 23. februarja 1977

Pred dnevnim redom:

1. Določitev dnevnega reda 364

Dnevni red:

1. Uvodna obrazložitev problematike razvoja kompleksnega prometa v SR Sloveniji in k srednjeročnemu planu vzdrževanja in izgradnje magistralnih in regionalnih cest v SR Sloveniji za obdobje 1976—1980 364

Govornik:

- Livio Jakomin 364

2. Obrazložitev poročila Komisije za proučitev samoupravnih sporazumov in statotov visokošolskih organizacij 372

Govornik:

- Miro Gošnik 372

Zasedanje — 23. marca 1977

Pred dnevnim redom:

1. Določitev dnevnega reda 377

Dnevni red:

1. Ekspoze Izvršnega sveta k problematiki varstva dobrin splošnega pomena in vrednot človekovega okolja v SR Sloveniji 377

Govornik:

- Dr. Avguštin Lah 377

2. Informacije Izvršnega sveta o sanaciji izgub v gospodarstvu 387

Govornik:

- Milica Ozbič 387

3. Obrazložitev k predlogu odloka o ustanovitvi in sestavi Iniciativnega odbora za oblikovanje Samoupravne interesne skupnosti SR Slovenije za ekonomske odnose s tujino 397

Govornik:

- Jernej Jan 398

S k u p š č i n a
Zdravstvene skupnosti Slovenije

11. seja — 21. marca 1977

Pred dnevnim redom:

1. Določitev dnevnega reda 404

Dnevni red:

1. Pregled uresničevanja sklepov 10. seje Skupščine 405
2. Razprava in sklepanje o sprejetju predloga zakona o varstvu prebivalstva pred nalezljivimi boleznimi 405

G o v o r n i k i :

- Dr. Saša Cvahte 406
- Dr. Aleš Paulin 406
- Marija Miloradovič 407

Izdala in založila
Skupščina SR Slovenije
Odgovorni urednik
Milan Megušar-Borut

Natisnila
Tiskarna »Jože Moškrič«
v Ljubljani

december 1977

v 360 izvodih

Obseg 432 strani

Z odločbo republiškega sekretariata za prosveto in kulturo SR Slovenije, št. 421-2/72,
z dne 28. 9. 1972, je edicija oproščena temeljnega davka od prometa proizvodov.

